T.C.
TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

TÜRK EDEBİYATI DERGİSİNDE ŞİİR, HİKÂYE, ROMAN; ŞAİR, HİKÂYECİ, ROMANCILAR ÜZERİNE YAZILAR: DEĞERLENDİRME VE FİHRİST (101-200. SAYILAR)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Şerife AYDIN KARGIN

Danışman: Prof. Dr. Alpay Doğan YILDIZ

TOKAT- 202

ETİK SÖZLEŞME

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Prof. Dr. Alpay Doğan YILDIZ danışmanlığında hazırlamış olduğum "Türk Edebiyatı Dergisinde Şiir, Hikâye, Roman; Şair, Hikâyeci, Romancılar Üzerine Yazılar: Değerlendirme ve Fihrist (101-200. Sayılar)" adlı Yüksek Lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımı kabul edeceğimi beyan ederim.

16/06/2025

Şerife Aydın Kargın

JÜRİ KABUL VE ONAY

Şerife AYDIN KARGIN tarafından hazırlanan **"Türk Edebiyatı Dergisinde Şiir, Hikâye, Roman; Şair, Hikâyeci, Romancılar Üzerine Yazılar: Değerlendirme ve Fihrist (101-200. Sayılar)"** adlı tez çalışmasının savunma sınavı 16/06/2025 tarihinde yapılmış olup aşağıda verilen Jüri tarafından Oy Birliği ile Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri (Ünvanı, Adı Soyadı)	**İmzası**
Üye (Başkan) :	…….
Üye :	…….
Üye :	…….

ONAY

……/……/……

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

Türk Edebiyatı’na emek verenlere…

ÖN SÖZ

Türk edebiyatında dergicilik denilince II. Mahmut'a kadar uzanan bir süreci göz önünde bulundurmak gerekir. II. Mahmut pek çok alanda yenilik ve değişimin öncüsü olduğu gibi gazete ve dergi alanında da gelişmeleri yakından takip etmiştir. İlk derginin okuyucu ile buluşması, kamuoyunun gazete ile tanışmasından çok sonra olmuştur. 1849'da tıp alanında yayım yapan Vakayi-i Tıbbiye Osmanlı Devleti'nde basılan ilk dergi olmuştur. Dergicilik faaliyetlerinin hız kazandığı 1860'lı yıllarda Osmanlı'da pek çok alanda dergi çıkarılmaya başlanmıştır. Birer birer yayın hayatına başlayan bu dergiler, II. Abdulhamit'in basında sansür uyguladığı dönemlerde dahi başta edebiyat dergileri olmak üzere yayın hayatlarına devam etme şansı bulabilmişledir. Dergiciliğin altın çağını yaşadığı dönem ise II. Meşrutiyet Dönemi olmuştur. II. Meşrutiyet'in düşünsel alanda yarattığı özgür ortam, yeni fikirlerin ortaya çıkmasını sağlamış ve bu fikirlerin vücut bulduğu dergiler çoğalmıştır. Yine bu dönemde hız kazanan edebî tartışmalar, yazar ve şairlerin farklı bakış açıları, dergilerin akıbetini olumlu anlamda etkilemiştir. Dergiler, yeni yazarların tanıtılmasında, onların eserlerini geniş kitlelere ulaştırabilmelerinde ve pek çok edebî eserin, okurlarca okunabilmesine olanak sağlarlar. Bu anlamda dergi, edebiyat dünyasındaki yeni sesleri keşfetme ve tanıtma imkânı da sağlayan bir araca dönüşmüş olur. Genç yeteneklere kendini ifade etme ortamı sağlayan dergiler, edebî canlılığı ve sürekliliği de beraberinde getirmiştir. İşte bu edebî ortamı yeni kuşaklara sağlayan bir dergi de 1972 yılında yayın hayatına başlayan *Türk Edebiyatı* dergisidir. *Türk Edebiyatı*, 1972'den günümüze kadar 600'yü aşkın sayı çıkarmıştır. Uzun yıllar yayın hayatına özverili bir şekilde devam eden dergi, edebiyat ürünlerinin yanı sıra okurlarını kültürel ve sanatsal alanlardaki özgün çalışmalarıyla da buluşturmuştur. Bu çalışmada, *Türk Edebiyatı* dergisinde şiir, hikâye, roman türleri ile şair, hikâyeci ve romancılar hakkında yayımlanan farklı yazıların tespiti yapılmıştır. Söz konusu yazılar üzerinden derginin edebiyata katkısının ortaya konulması amaçlanmıştır. Dolayısıyla, dergiler vasıtasıyla araştırma yapmak isteyenlere kolaylık sağlamak amacıyla *Türk Edebiyatı* dergisinin 101-200. sayıları incelenmiş ve dergi içerisindeki şiir, hikâye ve roman üzerine yazılmış olan yazıların listesi hazırlanmıştır. Bu amaçla "Türk Edebiyatı Dergisinde Şiir, Hikâye, Roman; Şair, Hikâyeci, Romancılar Üzerine Yazılar: Değerlendirme ve Fihrist (101-200. Sayılar)" adlı çalışma, Türk Dili ve Edebiyatı öğrencileri, lisansüstü çalışma

yapan öğrenciler, araştırmacılar ve derginin içeriğini merak edenler için önemli bir kaynak olacaktır.

Bu çalışmanın her aşamasında bilgi ve deneyimiyle yolumu aydınlatan, desteğini hiçbir zaman esirgemeyen kıymetli hocam Prof. Dr. Alpay Doğan Yıldız'a, her daim sabır ve anlayışla yanımda olan sevgili aileme ve desteğini her koşulda hissettiren hayat arkadaşım Ömer Kargın'a gönülden teşekkür ederim.

Şerife AYDIN KARGIN

Haziran 2025

Tokat

ÖZET

TÜRK EDEBİYATI DERGİSİNDE ŞİİR, HİKÂYE, ROMAN; ŞAİR, HİKÂYECİ, ROMANCILAR ÜZERİNE YAZILAR: DEĞERLENDİRME VE FİHRİST (101-200. SAYILAR)

Aydın Kargın, Şerife

Yüksek Lisans, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Alpay Doğan YILDIZ

Haziran 2025, ix +476 sayfa

Edebî ürünleri kitlelerle buluşturan dergiler, yazın dünyasının dinamiklerini yansıtarak yeni trendleri takip etme imkânı sunmakla beraber, edebî tartışmaların yapıldığı, güncel gelişmeleri ortaya koyan önemli bir araçtır. Şair ve yazarların kendine zemin bulduğu dergiler, yeni ürünleri okurlarla buluşturan, edebiyata zenginlik katan bir platformdur. Bu çalışmaya konu olan *Türk Edebiyatı* dergisi de kuruluşundan günümüze kadar edebiyat alanında pek çok gelişmeye katkıda bulunmuştur. *Türk Edebiyatı*, Ocak 1972'den günümüze kadar -kısa kesintiler dışında- yayımlanmaya devam etmiş, çok sayıda yazar ve şaire sayfalarını açmış, onların eserlerini, topluma tanıtma görevini üstlenmiş ve aynı zamanda pek çok sanat etkinliğinin de duyurulduğu bir mecra hâlini almıştır. Dergi, edebiyatı merkeze koyan bir anlayış dışında kültür, sanat ve güncel olayları kamuoyuna aktarmak gibi bir gaye gütmüştür. Bu çalışmada, bu gayenin edebiyat sahasını oluşturan 101-200. sayılardaki şiir, hikâye ve roman eleştirisi yazıları üzerinde durulacaktır. Çalışmanın Giriş bölümünde derginin tarihsel süreci ve özellikleri hakkında bilgi verilmiştir. Birinci Bölüm'de şiire ve şairlere dair yazılar beş alt başlık altında; İkinci Bölüm'de ise hikâye, roman ve yazarlar hakkındaki yazılar, yine beş alt başlıkta incelenmiştir. Dolayısıyla, bu yüz sayının incelenmesindeki amaç, dergilerde yer alan şiir, hikâye ve roman türleri hakkında yazılmış olan yazıları bir araya getirmek ve bu yazılar üzerinden derginin edebiyata katkısını değerlendirmek, ayrıca bu yazılardan istifade etmek isteyenlerin işini kolaylaştırmaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk Edebiyatı Dergisi, Şiir, Hikâye, Roman, Eleştiri.

ABSTRACT

ARTICLES ON POET, SHORT STORIES, AND NOVELS; POETS, STORYTELLERS, AND NOVELISTS IN THE TURKISH LITERATURE MAGAZINE: CRITICISM AND INDEX (ISSUE 101-200)

Aydin Kargin, Şerife
Master's Degree, Department of Turkish Language and Literature
Thesis Advisor: Prof. Dr. Alpay Doğan YILDIZ
June 2025, ix +476 pages

Magazines, which bring literary products to the masses, reflect the dynamics of the literary world and offer the opportunity to follow new trends, as well as being an important tool for literary discussions and revealing current developments. Magazines, where poets and writers find a place for themselves, are a platform that brings new products to readers and enriches literature. Turkish Literature magazine, which is the subject of this study, has contributed to many developments in the field of literature from its establishment until today. Turkish Literature has continued to be published - except for short interruptions - since January 1972, opened its pages to many writers and poets, undertaken the task of introducing their works to the society, and has also become a medium where many artistic events are announced. Apart from an approach that puts literature at the center, the magazine also aims to convey culture, art and current events to the public. In this study, 101-200, which constitute the literary field of this aim. The emphasis will be on poetry, story and novel criticism articles in the issues. In the Introduction section of the study, information about the historical process and features of the magazine is given. In the First Chapter, articles about poetry and poets are under five subheadings; In the Second Part, articles about stories, novels and writers were examined under five subheadings. Therefore, the purpose of examining this hundred issues is to bring together the articles written about the types of poetry, stories and novels in the magazines and to make it easier for those who want to benefit from these articles.

Keywords: Turkish Literature Magazine, Poetry, Story, Novel, Criticism

İÇİNDEKİLER

Sayfa.

Etik Sözleşme..... i
İthaf …….....iii
Ön Söz..... iv
Özet.....vi
Abstract..... vii
İçindekiler..... viii
Kısaltmalar x

GİRİŞ.....1

BÖLÜM 1: TÜRK EDEBİYATI DERGİSİNDE ŞİİR VE ŞAİRLER HAKKINDA YAZILAR (101-200. SAYILAR)

1.1. Şiir ve Şairlerle İlgili Kitap Tanıtımı Yazıları..... 20
1.2. Şairler Hakkında Yazılar..... 25
1.3. Şiir İnceleme Yazıları 69
1.4. Poetika Yazıları 79
1.5. Şiir Toplulukları ve Dönemleri Hakkında Yazılar 89

BÖLÜM 2: TÜRK EDEBİYATI DERGİSİNDE HİKÂYE, ROMAN, HİKÂYECİ VE ROMANCILAR HAKKINDA YAZILAR (101-200. SAYILAR)

2.1. Hikâye, Roman, Hikâyeci ve Romancılarla İlgili Kitap Tanıtımı Yazıları 94
2.2. Hikâyeci ve Romancılarla İlgili Yazılar 105
2.3. Hikâye ve Roman İnceleme Yazıları 130
2.4. Hikâye ve Roman Hakkında (Poetik) Yazılar 145
2.5. Hikâyeci ve Roman Toplulukları ve Dönemleri Hakkında Yazılar 150

BÖLÜM 3: TÜRK EDEBİYATI DERGİSİNDE ŞİİR, HİKÂYE, ROMAN; ŞAİR, HİKÂYECİ VE ROMANCILAR HAKKINDA YAZILAR LİSTESİ (101-200. SAYILAR)

3.1. Dergi Sayı Sırasına Göre Yazılar 152
3.2. Yazar Adlarına Göre Yazılar 245
3.3. Konuya Göre Yazılar..... 330

SONUÇ 424

KAYNAKLAR..... 427

EKLER..... 436

Ek 1: Türk Edebiyatı dergisinin 101. sayısına ait kapak görseli (S. 101)
Ek 2: Türk Edebiyatı dergisinin 101.sayının son sayfası (S. 101)

Ek 3: İçindekiler bölümü (S. 126)
Ek 4: Necip Fazıl'ın Ahmet Kabaklı'ya yazdığı mektupta "Saat" başlıklı şiiri (S. 102)
Ek 5: İstiklâl Marşı'nın kabulünün 62. yıldönümü için hazırlanan özel sayı (S. 103)
Ek 6: Necip Fazıl Kısakürek'in aziz hatırasına ithafen hazırlanan özel sayı (S. 117)
Ek 7: Samiha Ayverdi özel bölümü (S. 127)
Ek 8: Yahya Kemâl Beyatlı'nın doğumunun 100. yıldönümü için özel sayı (S. 134)
Ek 9: Doğumunun 350. yılında Nef'î'ye ithaf edilen özel sayı (S. 140)
Ek 10: Mehmet Kaplan'ın aziz hatırasına ithafen hazırlanan özel sayı (S. 149)
Ek 11: Mehmet Âkif Ersoy'a ithaf edilen özel sayı (S. 158)
Ek 12: Namık Kemal'in ölüm yıldönümünün 100. yılına özel sayı (S. 182)
Ek 13: Hoca Ahmet Yesevî'ye ithaf edilen özel sayı (S. 192)
Ek 14: Yunus Emre'ye ithaf edilen özel sayı (S. 193)
Ek 15: Çağdaş Türk Edebiyatları anıt sayısı (S. 123)
Ek 16: Türk Edebiyatı dergisi, 108. sayısını 64 sayfa olarak yayımlanıyor (S.108)
Ek 17: Necip Fazıl Kısakürek'in son sohbetine dair kaleme alınmış bir yazı (S.117)
Ek 18: Ölümünün 30. yılında Sait Faik Abasıyanık anısı (S. 127)
Ek 19: Aziz Nesin'in, Necip Fazıl Kısakürek'e hitaben yazdığı mektup (S. 117)
Ek 20: Orhan Veli Kanık'ın, Şevket Rado'ya gönderdiği mektup (S. 184)
Ek 21: Türk Edebiyatı Vakfının yeni merkezinin açılışı (S. 146)
Ek 22: Necip Fazıl Kısakürek'in vasiyetine yer verilen sayfa (S. 117)
Ek 23: "Genç Kalemler" bölümünün eklendiği sayı (S. 150)
Ek 24: "Genç Kalemler" bölümünde ilk tanıtılan şair Cumali Balıkçıoğlu (S. 154)
Ek 25: "Kitaplar Arasında" bölümünden bir sayfa (S. 127)
Ek 26: "Bize Gelen Kitaplar" bölümünden bir sayfa (S. 157)
Ek 27: "Kitap Dünyası" bölümünden bir sayfa (S. 119)
Ek 28: "Yeni Çıkan Kitaplar" bölümünden bir sayfa (S. 121)
Ek 29: "Sanat Günlüğü" bölümünden bir sayfa (S. 105)
Ek 30: "Ayın Dergileri" bölümünden bir sayfa (S. 130)
Ek 31: "Okuyucudan Türk Edebiyatı'na" bölümünden bir sayfa (S. 121)
Ek 32: Hüsrev Hatemi'nin "Görüntüler ve Görüşler" bölümünden bir sayfa (S. 189)
Ek 33: "Edebiyat Takvimi" bölümünden bir sayfa (S. 171)
Ek 34: Ayla Ağabegüm'ün "Öğretmenin Günlüğü" bölümünden bir sayfa (S. 150)
Ek 35: Belkıs Kabaklı'nın Mustafa Kutlu ile gerçekleştirdiği söyleşi (S. 122)
Ek 36: Şiir incelemesine yönelik bir yazı (S. 117)
Ek 37: Hikâye incelemesine yönelik bir yazı (S. 114)
Ek 38: Roman incelemesine yönelik bir yazı (S. 103)
Ek 39: Türk Edebiyatı dergisinin 200. sayısına ait kapak görseli (S. 200)
Ek 40: Türk Edebiyatı dergisinin 200. sayının son sayfası (S. 200)

ÖZGEÇMİŞ 476

KISALTMALAR

S. Sayı

s. Sayfa

ss. Sayfa Sayısı

GİRİŞ

Edebiyat, yalnızca bireysel yaratıcılığın ürünü olan bir sanat dalı olmanın ötesinde; aynı zamanda toplumsal, tarihsel ve kültürel dinamikleri yansıtan çok katmanlı bir ifade alanıdır. Bu bağlamda edebiyat, ait olduğu toplumun düşünsel yapısını, estetik anlayışını ve tarihsel birikimini hem kayıt altına alan hem de dönüştüren bir araç olarak değerlendirilebilir. Edebiyatın bu işlevini sürdürebilmesi ve gelecek kuşaklara aktarılabilmesi, ancak belirli kurumsal yapıların varlığıyla mümkündür. Bu noktada edebiyat dergileri hem birer kültürel hafıza mekânı hem de edebî üretimin taşıyıcı platformları olarak önemli bir konuma sahiptir.

Dergicilik, özellikle modern çağda edebiyatın gelişim seyrinde belirleyici bir unsur hâline gelmiş; bireysel metinlerin yayımlanmasının ötesinde, edebî toplulukların teşekkülünde estetik tartışmaların yürütülmesinde ve genç kuşak yazarların yetişmesinde kritik bir işlev üstlenmiştir. Türk edebiyatında dergicilik faaliyetleri, Tanzimat dönemine kadar gitmekle birlikte, esas gelişimini II. Meşrutiyet'ten itibaren özellikle Cumhuriyet dönemiyle birlikte göstermiştir.[1] Bu süreçte edebiyat dergileri, yalnızca metinlerin yayımlandığı yayın organları olmanın ötesine geçerek bir edebiyat kamuoyunun şekillenmesine, edebî oluşumların ortaya çıkmasına ve yeni yazar ile şairlerin tanınmasına zemin hazırlayan düşünsel merkezler hâline gelmiştir. Dergiler, zamanla yalnızca belli isimlerin sesi olmaktan çıkarak dönemsel estetik yaklaşımların, poetik yönelimlerin ve edebiyat hareketlerinin temsil edildiği güçlü zeminler hâline gelmiştir.

Dünyada dergiciliğin gelişimi büyük ölçüde Avrupa merkezli gerçekleşmiştir. Batı'da dergicilik faaliyetleri 17. yüzyılda ortaya çıkarken, Osmanlı Devleti'nde benzer yayıncılık faaliyetlerinin başlaması, matbaanın geç kullanılmaya başlanması nedeniyle yaklaşık iki yüzyıl gecikmiştir. Aradan geçen süre zarfında toplumsal ve teknolojik koşulların gelişmesiyle birlikte, ilk gazetenin yayımlanmasının ardından Osmanlı'da dergicilik faaliyetleri de ivme kazanmış; bu gelişmeyle birlikte dergi türleri çeşitlenerek yaygınlık kazanmaya başlamıştır:

---

[1] Türkiye'de dergiciliğin ve edebiyat dergiciliğinin gelişimi hakkında verilecek bilgiler Aslı Yapar Gönenç'in "Türkiye'de Dergiciliğin Tarihsel Gelişimi" (Gönenç, 2011), Ersin Turan'ın "Türkiye'de Dergicilik ve Sorunları" (Turan, 2005), Hilal Kahraman'ın "Cumhuriyet'in İlk Yıllarında Fikri Dergiler ve Felsefi Kültür" (Kahraman, 2023) ve Seçkin Özkan'ın "Millî Kimliğin İnşa Sürecinde Ocak Mecmuası" (Özkan, 2021) başlıklı çalışmalarından dan hareketle özetlenmiştir.

> "Avrupa'da olduğu gibi ülkemizde de yayınlanan ilk dergiler bilimsel nitelik taşımaktadır. Ülkemizde bilinen ilk Türkçe dergi 1849-1851 yılları arasında 28 sayı yayımlanan ve bir tıp dergisi olan *Vaka-i Tıbbiye*dir. Bu derginin aynı zamanda Fransızca bir nüshası da bulunmaktadır" (Gönenç, 2011, s. 64).

Osmanlı Devleti'nin ilk resmî gazetesi olan Takvim-i Vekayi, 1831 yılında yayımlanmıştır. Bu gazeteden 18 yıl sonra, 1849'da tıbbiyeli gençler tarafından çıkarılan *Vakayi-i Tıbbiye*, Osmanlı'da yayımlanan ilk dergi olma özelliğini taşımakta olup *"Taş basma yöntemiyle 2-4 sayfa olarak basılan ve 600 kadar aboneye gönderilen Vaka-i Tıbbiye resim basan ilk Türkçe yayın olarak da anılmaya değer. Dergi 1851'de kapanmıştır"* (Turan, 2005, s. 14).

Türk dergicilik tarihinde ilk girişimlerin Tanzimat Dönemi'nde ortaya çıktığı bilinmektedir. Bu çerçevede, Münif Paşa tarafından yayımlanan *Mecmua-i Fünun*'un Osmanlı Devleti'nde yayımlanan ilk dergi olduğunu ileri süren bazı araştırmacıların bulunduğu görülmektedir:

> "Türkçe yayımlanan ilk derginin yayın yılına dair farklı kaynaklarda çeşitli bilgilere rastlanmaktadır. Örneğin, Özkan (1982: 12), ilk derginin 1849 yılında yayımlanan Vakayı-i Tıbbiye isimli bir sağlık dergisi olduğunu belirtirken; Şimşek (2001) ise Osmanlı İmparatorluğu'nda yayımlanan ilk derginin, 1862 yılında neşredilmeye başlanan Mecmua-i Fünun olduğunu ifade etmektedir" (Tonta; Al, 2007, s. 3).

Benzer şekilde, "Türkiye'de Dergiciliğin Tarihsel Gelişimi" başlıklı çalışmada da *Mecmua-i Fünun*, Tanzimat aydınlarının seslerini duyurdukları ilk dergi olarak nitelendirilmekte ve bu yönüyle dönemin düşünsel iklimine katkı sağlayan önemli bir yayın olarak değerlendirilmektedir:

> "1862 yılında Münif Paşa tarafından kurulan Cemiyet-i İlmiyeyi Osmaniye derneğinin yayın organı olan fizik, kimya, felsefe, ruh bilim toplumbilim, tarih ve coğrafya konularına yer veren Mecmua-i Fünun yayımlanmıştır. Hem cemiyet hem dergi 1869 yılında kapanmıştır. Bu dergiyi gerçek anlamdaki ilk dergi olarak nitelemek olasıdır. Dergi Tanzimat aydınlarının seslerini duyurabildikleri, her türlü pozitif bilime, Batı dünyasındaki gelişmelere yer veren bilimsel bir dergi olma özelliğini taşımaktadır. Dergide çeşitli bilim dallarının tanıtımına yönelik yazılara da yer verilmiştir" (Gönenç, 2011, s. 64).

Alpay Kabacalı'ya göre ise, 1840 yılından itibaren William Churchill tarafından yayımlanmaya başlanan *Ceride-i Havadis*, Türkiye'de dergi yayıncılığının temellerinin atıldığı gazete olarak nitelendirilmektedir:

> "Ceride-i, Havadis, içerik ve biçim yönlerinde Takvim-i Vakayi'e benziyordu. İlk sayılarında değişik ülkelerde geçen garip olaylara, coğrafya ve tarih bilgilerine yer veren ve bu içeriğiyle bir dergiye benzeyen, on günde bir yayınlanan Ceride-i Havadis'in okuyucu sayısı ilk yıllarda 100 elliyi aşmadı" (Kabacalı, 1998, s. 61).

Dergiciliğin tarihsel geçmişiyle ilgili farklı görüşler bulunsa da bu alandaki ilk örnekler arasında yer alan ve 1862 yılında Mustafa Refik tarafından yayımlanan *Mirat* adlı resimli dergi, kendi türünde ilk olma özelliği taşımasının yanı sıra, Türkiye'de görsel yayıncılık açısından bir dönüm noktası olarak değerlendirilmektedir. Aynı yıl yayımlanmaya başlanan *Musiki-i Osmanî* ise, Osmanlı İmparatorluğu'nda müziğe odaklanan ilk dergi olması bakımından dikkat çekicidir. 1869 yılında yayımlanan *Mümeyyiz*, Osmanlı'da çocuk okuyuculara yönelik ilk süreli yayın olarak öne çıkarken; Teodor Kasab'ın kurucusu olduğu *Diyojen*, mizah alanında öncülük eden bir yayın olarak kabul görmektedir. Bu gelişmelerin ardından, farklı içerik ve alanlara yönelik çeşitli dergilerin yayımlanmaya başladığı görülmektedir.

Sonuç olarak, Osmanlı'da *Vakayi-i Tıbbiye*'nin (1849) çıkarılmasından 1878 yılına kadar yayımlanan dergiler şu şekilde tasnif edilebilir: *Mirat* (1862), *Musiki-i Osmani* (1863), *Mümeyyiz* (1869), *Diyojen* (1870), *Dağarcık* (1871), *Kırk Anbar* (1871), *Keşkül* (1872), *Mitat-İbar* (1872), *Muharrir* (1876), *Derme-Çatma* (1876), *Yadigar* (1876) ve *Mecmua-i Ulum* (1876). Bu dergiler, Tanzimat Dönemi'nin entelektüel yapısında belirginleşen çeşitlenmenin bir yansıması olarak; edebiyat, bilim, müzik, mizah ve çocuk eğitimi gibi çeşitli alanlarda yayın yapmış ve Osmanlı dergicilik tarihinde kayda değer bir yer edinmiştir. Belirtilen bu dergiler, mevcut literatürde en çok bilinen ve etkili olmuş yayınları içermekle birlikte, aynı dönemde yayımlanmış daha az bilinen bazı süreli yayınların da var olduğu ifade edilebilir.

Osmanlı tarihinde II. Abdulhamit Dönemi olan 1878-1908 yılları, basında sansürün yoğun biçimde uygulandığı ve halkın en önemli kitle iletişim aracı olan gazetelerin yayın faaliyetlerinin sıkı denetim altında tutulduğu bir dönem olarak bilinir. Bu dönemde, gazetelerden çok dergilere yönelme olmuştur:

> "Osmanlı tarihinde İstibdat Dönemi olarak anılan Abdülhamit'in otuz üç yıl süren baskılı yönetimi sırasında gazetecilik alanında bir durgunluk yaşanmış buna karşın halk kitlelerinin dergilere olan ilgisi artmıştır. Bu dönem dergilerinin daha çok yazınsal nitelikti oluşu yöneticilerin gazetelere oranla dergileri daha az tehlikeli bulmalarına yol açmıştır" (Gönenç, 2011, s. 65).

Sabah (1875), İkdam (1894), Mizan (1896), Tanin (1908), Payam-ı Sabah (1910) gibi gazetelerin; *Meşveret (1895), Malumat (1895), İctihat (1904), Sırat-ı Mustakim (1908)* ve *Genç Kalemler (1911)* gibi dergilerin yanında İstibdat Dönemi olarak adlandırılan yıllara denk gelen süreçte, Türk edebiyatı açısından öne çıkan en önemli süreli yayınlardan biri *Servet-i Fünun* dergisidir. 1891 yılında Ahmet İhsan Tokgöz tarafından yayımlanmaya başlanan ve haftalık periyotlarla çıkan bu dergi, Edebiyat-ı Cedide topluluğunun yayın organı olarak edebî faaliyetlerini sürdürmüştür. Dergide, Batı edebiyatının etkisiyle eserler veren Tevfik Fikret, Hüseyin Cahit Yalçın, Ahmet Şuayb gibi dönemin önemli yazarları yer almış; bu isimler aracılığıyla *Servet-i Fünun*, dönemin edebî anlayışının şekillenmesinde belirleyici bir rol üstlenmiştir. Aynı dönemde daha farklı bir sanat anlayışını benimseyen *Malumat*, dönemin diğer önemli edebiyat dergilerindendir.

II. Meşrutiyet'in ilanıyla birlikte fikir ve edebiyat hayatında önemli gelişimler meydana gelmiştir. Bu süreçte *Sırat-ı Müstakim* (1908-1912) ve onun devamı niteliğindeki *Sebilürreşad* (1912-1925), dinî ve millî değerleri merkeze alan içerikleriyle öne çıkan başlıca dergiler arasında gösterilebilir.

II. Meşrutiyet Dönemi'nde Millî Edebiyat anlayışının oluşmasında ve yayılmasında önemli rol oynayan çeşitli dergiler yayımlanmıştır. Bu dönemin başlangıcı olarak kabul edilen *Genç Kalemler* (1911-1912), dilde sadeleşmeyi savunan fikirlerin öncülüğünü yapan Yeni Lisan hareketini başlatmıştır.

Aynı yıl yayımlanmaya başlayan *Türk Yurdu* (1911), Türkçülük fikrinin edebî eserlerle verildiği önemli bir mecra olmuştur. Aynı zamanda dergi zamanla Türk Ocağı'nın yayın organı hâline gelmiştir. Ziya Gökalp'in önderliğinde çıkarılan *Halka Doğru* (1913-1914) dergisi ise topluma hitap eden bir dil ve içerik anlayışını benimseyen bir yayın olmuştur. *Yeni Mecmua* (1917-1918), hem edebî hem de fikrî yazılarıyla dönemin düşünsel atmosferine katkı sağlamış; Yahya Kemal, Halide Edip ve Ahmet Hikmet gibi yazarları bünyesinde toplamayı başarmıştır. Son olarak, *Büyük Mecmua*

(1919-1920), Kurtuluş Savaşı'nı destekleyen yazıları ve Millî Mücadele'ye yönelik yayın politikasıyla dönemin siyasî ve edebî duyarlılıklarını yansıtan önemli bir dergi hâline gelmiştir. Bu dergiler, dilin sadeleştirilmesi yönündeki iddiaları ile edebiyatın millî bir kimlik kazanmasında önemli bir yere sahiptirler.

Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı incelendiğinde, dönemin edebî atmosferini şekillendiren pek çok derginin varlığı dikkat çekmektedir. Cumhuriyet döneminde etkili olmuş önemli dergilere değinilecek olursa, *Dergâh* (1921-1922) bunların başında gelmektedir.

Cumhuriyet'in ilanından sonra ise, Millî Edebiyat anlayışını sürdüren ilk yayınlar arasında Mehmet Emin Yurdakul'un yayımladığı *Mihrab* (1923) ve Ahmet Hikmet Müftüoğlu'nun çıkardığı *Fikirler* (1923) dergileri öne çıkmaktadır. Aynı yıl içerisinde Orhan Seyfi Orhon tarafından yayımlanan *Güneş* (1923) dergisi de dönemin kültürel ortamına önemli katkılar sunan yayınlardan biri olmuştur.

1930'lu yıllar, Cumhuriyet'in ideolojik ve estetik yönelimlerini yansıtan, aynı zamanda yeni fikir akımlarına zemin hazırlayan edebî dergilerin ön plana çıktığı bir dönemdir. Bu yıllarda yayımlanan dergiler, yalnızca dönemin edebî anlayışına değil, aynı zamanda entelektüel tartışma zeminine de yön vermiştir. Ahmet Kutsi Tecer'in yönetiminde çıkan *Görüş* (1930), Orhan Seyfi Orhon'un yayımladığı *Aydabir* (1931), Hüseyin Nihal Atsız'ın öncülüğünde kurulan *Atsız Mecmua* (1932), Hüseyin Cahit Yalçın'ın çıkardığı *Fikir Hareketleri* (1933) ve Faruk Nafiz Çamlıbel'in yayımladığı *Anayurt* (1933), bu bağlamda dikkat çeken yayınlar arasında yer almaktadır. Yaşar Nabi Nayır tarafından kurulan *Varlık* (1933) dergisi ise diğer yayınlardan farklı olarak yalnızca kendi döneminin değil, tüm Cumhuriyet dönemi edebiyatının en uzun soluklu ve etkili yayın organlarından biri olmuştur.

1936 yılında, Necip Fazıl Kısakürek'in yayımladığı *Ağaç* ve Peyami Safa'nın çıkardığı *Kültür Haftası* dergileri, dönemin edebî ortamını hem bireysel hem de toplumsal temalar bakımından zenginleştirmiştir. Bu çizgiyi, Mustafa Nihat Özön tarafından 1938 yılında yayımlanan *Kalem* dergisi ve 1939 yılında çıkarılan *Hareket* dergisi takip etmiştir.

1940'lı yıllar, Millî Edebiyat mirasını taşıyan ancak modernist eğilimlerle de temas kuran dergilerin ön plana çıktığı bir dönemdir. Orhan Seyfi Orhon'un çıkardığı *Çınaraltı* (1941), Necip Fazıl Kısakürek'in yayın yönetmenliğini üstlendiği *Büyük Doğu*

(1943), Salâh Birsel'in yayımladığı *Yenilikler* (1946), Behçet Kemal Çağlar'ın öncülüğündeki *Şadırvan* (1949) ve Garip akımının temsilcilerinden Orhan Veli Kanık'ın kurduğu *Yaprak* (1949), dönemin edebî çeşitliliğini ve düşünsel zenginliğini yansıtmaktadır.

1950'li yıllarda, bireysel yönelimlerin öne çıktığı modernist edebiyat anlayışı dergi yayıncılığında da belirgin bir şekilde kendini göstermiştir. Bu dönemde Edip Cansever'in yayımladığı *Nokta* (1951), Türk Dil Kurumunun resmî yayını olan *Türk Dili* (1951), Teoman Civelek ve Özdemir Nutku'nun birlikte çıkardığı *Mavi* (1952), Vedat Günyol'un yönettiği *Ufuklar* (1952), Peyami Safa'nın öncülüğündeki *Türk Düşüncesi* (1953) ve Sezai Karakoç'un ilk kez yayımladığı *Şiir Sanatı* (1955), dönemin entelektüel çeşitliliğini yansıtan başlıca yayınlardır. Kemal Özer'in aynı adla devam ettirdiği *Şiir Sanatı* (1965) ise bu çizginin bir devamı niteliğindedir.

1960'lı yıllar, Türk edebiyatında hem tematik hem biçimsel olarak büyük bir dönüşümün yaşandığı bir dönemdir. Bu süreçte yayımlanan Cemal Süreya'nın *Papirüs* (1960), Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın *Türkçe* (1960), Şahinkaya Dil'in *Çağdaş* (1961), Özdemir Nutku'nun *Değişim* (1961), Şükran Kurdakul'un *Ataç* (1962), Munis Faik Ozansoy'un *Hisar* (1964), Mehmet Fuat'ın *Yeni Dergi* (1964), Tahir Kutsi Makal'ın *Tarla* (1965), Sezai Karakoç'un *Diriliş* (1966) ve Refik Durbaş'ın *Alan* (1967) adlı dergileri; dönemin estetik, ideolojik ve poetik tartışmalarına ev sahipliği yapmıştır.

1970'li yıllar ise, toplumsal gerçekçilik ve halkçı sanat anlayışının öne çıktığı, edebiyatın siyasallaştığı bir dönem olarak değerlendirilebilir. Bu dönemde yayımlanan İsmet Özel ve arkadaşlarının çıkardığı *Halkın Dostları* (1970), çalışmaya konu olan Ahmet Kabaklı'nın kuruculuğunu üstlendiği *Türk Edebiyatı* (1972), Oğuz Akkan ve Akal Atilla'nın yönettiği *Milliyet Sanat Dergisi* (1972) ve Ataol Behramoğlu'nun yayımladığı *Militan* (1975), dönemin ideolojik kutuplaşmaları kadar edebî çoğulculuğunu da belgeleyen önemli yayınlardır, diyebiliriz.

Bu çalışmaya konu olan *Türk Edebiyatı* dergisi, 1970'li yıllarda yayın hayatına adım atmış olup, 15 Ocak 1972 tarihinde Türk Edebiyatı Cemiyetinin katkılarıyla ve bu cemiyetin yayın organı olarak aylık yayımlanan bir fikir ve sanat dergisi kimliğiyle yayımlanmaya başlamıştır. Ahmet Kabaklı, derginin ilk sayısında şu ifadelere yer verir:

> "Bugüne kadar birçok sanat ve fikir hareketine öncülük eden TÜRKİYE EDEBİYAT CEMİYETİ, sayısı pek çok olan değerli mensupları ile Türk milletinin geçmişi ve bugünü, eski ve yeni edebiyatçılar, çağdaş ve klasik sanatlar arasındaki yakınlaşmayı bu Türk Edebiyatı dergisi ile sağlamayı düşünüyor." (Türk Edebiyatı, 1972, s. 3).

Kurucuları arasında Ahmet Kabaklı, Mümtaz Turhan, Tarık Buğra, Nihat Sami Banarlı, Necmettin Hacıeminoğlu, Mehmet Kaplan, Ekrem Hakkı Ayverdi, Samiha Ayverdi, Niyazi Kurtulmuş, Ayhan Songar ve Oktay Aslanapa gibi Türk kültür, sanat ve düşünce hayatında önemli yeri olan şahsiyetlerin yer aldığı cemiyet, günümüzde de faaliyetlerini sürdürmektedir. Ancak 1978 yılında kurulan Türk Edebiyatı Vakfı, bu tarihten itibaren derginin yayın sorumluluğunu üstlenmiştir.

Dergi, fikir ve sanat dergisi olma iddiasını, ilk sayısında yer verdiği künye bilgileriyle ortaya koymuştur. *Türk Edebiyatı* dergisinin birinci sayısında yer alan bu bilgiler şu şekildedir:

> "TÜRK EDEBİYATI -Aylık Fikir ve Sanat Dergisi / Her ayın 15. günü İstanbul'da yayınlanır. / Sahibi: Türkiye Edebiyat Cemiyeti adına Genel Başkan Ahmet Kabaklı / Yazı İşleri Müdürü: Metin Nuri Samancı / İdare Yeri: Yeniçeriler Caddesi No: 81, Beyazıt-İstanbul / Her türlü yazışma ve havale adresi: P.K. 2- İstanbul / Baskı: Millî Eğitim Basımevi-İstanbul." (Türk Edebiyatı, 1972, s. 2).

Türk Edebiyatı, 13. sayıdan itibaren Ahmet Saim Matbaası'nda basılmaya başlanmış; ilerleyen yıllarda ise basım yeri çeşitli matbaalar arasında değişiklik göstermiştir. Bu bağlamda, Seda Matbaacılık, Otağ Matbaacılık, Kalem Yayınları ve Matbaası, Kervan Matbaacılık, Kuşak Matbaası ve Uludağ Matbaacılık gibi farklı yayınevi ve matbaalar, söz konusu süreçte derginin basımını üstlenmiştir.

Derginin ilk sayısının fiziksel boyutları yaklaşık olarak 16 cm eninde ve 22,5 cm boyunda tespit edilmiştir. Kapak tasarımı incelendiğinde, sayfanın yaklaşık üçte ikilik bölümünü kaplayan ve sağa hizalanmış bir kapak fotoğrafının yer aldığı; üst bölümde büyük puntolarla yazılmış dergi başlığı ve alt başlığın bulunduğu; bunun hemen altında içerikte yer alan yazar isimlerinin, devamında ise yıl, ay ve sayı bilgilerinin, en altta ise dergiye ait fiyat bilgisinin yer aldığı görülmektedir. 28. sayıdan itibaren kapakta belirgin bir tasarım değişikliğine gidilmiş; bu sayıdan başlayarak kapak fotoğrafı tüm ön yüzeyi

kaplayacak biçimde yeniden düzenlenmiş, yazar ve içerik bilgileri ise iç sayfalara aktarılmıştır.

Dergi, ilk sayısında "Her ayın 15. günleri İstanbul'da yayınlanır." ibaresiyle yayımlanırken, çalışmaya konu olan 101. sayıda bu ifadenin "Her ayın ilk günleri İstanbul'da yayımlanır." şeklinde değiştirildiği görülmüştür. İlk sayıda Türk Edebiyatı Cemiyeti adına derginin sahibi ve genel başkanı Ahmet Kabaklı, yazı işleri müdürü ise Metin Nuri Samancı'dır. 101. sayıda ise yazı işleri müdürlüğü görevinin Ahmet Taşgetiren tarafından yürütüldüğü görülmektedir. Taşgetiren, bu görevini 126. sayıya kadar sürdürmüş; 127. sayıda görevi Olcay Yazıcı'ya devretmiştir. Yazıcı, bu görevini 138. sayıya kadar ifa etmiş, ardından 139. sayıdan çalışmanın kapsamını oluşturan 200. sayıya kadar yazı işleri müdürlüğü görevini Ayla Ağabegüm üstlenmiştir.

Dergi, ilk sayısında 34 sayfa olarak yayımlanmıştır. Ancak 108. sayıya gelindiğinde çeşitli gerekçelerle sayfa sayısı 64'e çıkarılmıştır. Ahmet Kabaklı, bu hacim artışına dair görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

> "Değerli okuyucu, Türk Edebiyatı 64 sayfa hacmindeki bu sayısıyla, yayın hayatının yeni bir merhalesine ulaşmış bulunmaktadır. Böylece, uzun zamandır yazı kapasitemizin zorlandığı bir ihtiyacı kısmen de olsa karşılamış ve Türk fikir hayatına daha iyi hizmet verebilme imkânına kavuşmuş olmaktayız. 64 sayfaya çıkışın ilk sendelemeleri geçtiğinde, her sayısı yeterince doyurucu bir dergiye sahip olabileceğinize inanmanızı isteriz. 64 sayfaya çıkışım bizim için bedeli, yoğun bir fikrî çalışma yanında yeni mali zorluklardır. Fikri çalışmamızın yoğunlaşması bizim, dergiden beklediğimiz hizmetle orantılı olarak yüklendiğimiz mukaddes sorumluluğun bir gereğidir. Biz, o sorumluluğu hayatımızın gayesi bilmekte ve zevkle üstlenmekteyiz. Ancak, derginin 64 sayfaya çıkmasıyla beliren maddi külfetler, sadece bizim altından kalkabileceğimizden çok fazladır. Bu sayımızdan itibaren Tercüman Gazetesinin temin ettiği -her zaman şükranla yâd edeceğimiz- bazı kolaylıklardan faydalanma imkânımızın da ortadan kalktığını belirtmemiz gerekir. Bu demektir ki Türk Edebiyatı bundan böyle, okuyucusu ile el ele, kendi kendine ayakta durmak zorundadır. Biz Allah'ın lütfuyla, bunu başaracağımıza inanıyoruz. Bu inancımızın moral desteği de Türk Edebiyatı okuyucusunun şuurlu ve candan bağlılığıdır. Dergimizin fiyatını 100 liraya çıkarırken, okuyucumuzun bu bağlılığına veya sadakatine güvendik" (Taşgetiren, 1982, s. 1).

Söz konusu hacim artışları yalnızca mali gerekçelere dayanmayıp bazı sayılarda önemli şahsiyetleri anmak amacıyla da gerçekleştirilmiştir. Örneğin, 117. sayıda üstat Necip Fazıl Kısakürek'i anmak üzere derginin sayfa sayısı 112'ye çıkarılmıştır. Dönemin yazı işleri müdürü Ahmet Taşgetiren, bu özel sayı hakkında şu değerlendirmeyi yapmıştır:

> "Acı, gün gün durulur. Ama insan dünyaya bıraktığı sesiyle yaşar. Dünyada bıraktığı ses de mutlak hakikate ayarlı ise… Necip Fazıl, giderken diri bir ses bıraktı. Bir koca miras.

> Ömrünü mânâlandırdığı ‘pörsümez yeninin’ şarkısı… İşte Türk Edebiyatı’nın bu sayısı o şarkıyı terennüm yolunda atılmış mütevazı bir adımdır. Türk Edebiyatı eğer, kapasitesini zorlayarak iki katına çıkma cüretini göstermişse bu, üstadın hepimizin gönlünde bıraktığı şarkının gücündendir. Türk Edebiyatı 112 sayfa olarak yayınlanmış ve görmüştür ki Necip Fazıl, henüz bu sayfalarla ihata edilememiştir. Necip Fazıl asıl bundan sonra hece hece okunacak, tedkik edilecektir” (Taşgetiren, 1983, s. 2).

Dergi, 1983 yılının son sayısı olan 122. sayıda 80 sayfa olarak yayımlanmış, 1984 yılına tekabül eden 123. sayıda ise hacmini 100 sayfaya çıkarma kararı almıştır. Bu artış, Ahmet Taşgetiren tarafından şu sözlerle açıklanmıştır:

> “Değerli okuyucu, bu ay sizlere farklı bir dergi sunuyoruz. Fiyatı farklı, hacmi farklı, muhtevası farklı. İsterseniz önce fiyatı konuşalım. Türk Edebiyatı, bu sayısından itibaren 200 lira oldu. Geçen sayıdaki fiyatının iki katı. Biz ki dergimizin simit parasından, cep harçlığından tasarruf yapan mini mini yüreklere ulaştığını biliyoruz. Biz, kültürü yuvasının ekmek kadar aziz bir ihtiyacı bilip maaşını ona göre bölüştüren öğretmen, memur, işçinin evine ulaşmışız. Biz ki aylık kredi veya bursunu harcamayı planlarken yurt parasını, kitap-defter masrafını çay ve sigara hesabını yapan öğrencinin zihnine kalemine dolanmış. Genç üniversiteli, koltuğunda taşıdığı hukuk, iktisat, edebiyat, matematik kitabının yanında Türk Edebiyatı’nı da taşımayı zaruret bilmiş. Türk Edebiyatı’na ödenen paranın hangi duygulardan süzülüp geldiğini, inanınız çok iyi biliyoruz” (Taşgetiren, 1984, s. 4).

Türk Edebiyatı dergisinin ilk sayısı incelendiğinde, derginin kendine özgü sade bir mizanpaj anlayışı benimsediği görülmektedir. Çalışma kapsamını oluşturan 101-200. sayılar dikkate alındığında, bu mizanpaj anlayışının genel hatlarıyla korunduğu ve zaman içerisinde büyük ölçüde değişikliğe uğramadığı ifade edilebilir. Dergi kapaklarının çoğunlukla sade, pastel tonlarda ya da tek renk zemin üzerine tasarlandığı dikkati çekmektedir. Sayfanın üst bölümünde büyük puntolarla yazılmış “TÜRK EDEBİYATI” logosu yer almakta; hemen yanında ise derginin “Aylık Fikir ve Sanat Dergisi” ibaresi bulunmaktadır. Hemen her sayının kapağında, öne çıkarılan yazar ya da özel dosya konusuna ilişkin bir görsel, portre ya da tematik illüstrasyona yer verildiği gözlemlenmektedir. Sayfanın alt kısmında ise sayı bilgisi, tarih ve kimi zaman içeriğe dair kısa başlıklara yer verilmektedir.

Derginin ilk sayısında “İçindekiler” bölümünün bulunmaması, söz konusu sayının oldukça kısa sürede hazırlanmış olmasıyla açıklanabilir. 101. sayıda ise dergi içerisinde ayrı bir “İçindekiler” bölümü yer almamakla birlikte, kapağın üzerinde o sayıda yazısı bulunan yazarların adları belirtilmiştir. Genellikle derginin ilk birkaç sayfasında yer alan “İçindekiler” bölümü, metinleri yazar adlarıyla birlikte sıralamakta ve klasik sütun

düzeniyle sunulmaktadır. Özel dosya veya tematik içerikler söz konusu olduğunda, bu bölümde ayrıca belirtilmektedir. 108. sayıdan itibaren ise derginin ikinci sayfası, "Bu Sayıda" başlığı altında, sayının içeriğine dair bilgilendirmeye ayrılmıştır.

Derginin yazı düzenine bakıldığında, yazıların iki, üç sütun veya tek sütun şeklinde, bol beyaz alan bırakılarak tasarlandığı söylenebilir. Genellikle, yazı tipi olarak Times New Roman kullanılmış; bu da dergiye daha akademik ve klasik bir görünüm sağlamıştır, denebilir. Yazı başlıkları koyu ve alt başlıklara göre daha büyük puntoyla verilmiş; alt başlıklar ile yazar adları ise daha küçük puntoyla ve koyu biçimde düzenlenmiştir. Sayfa numaraları genellikle alt köşelerdedir; sade bir çerçeve içinde ya da doğrudan kenarda yer almaktadır. Derginin yılı ve ait olduğu sayısı genellikle sayfanın sağ üst köşesinde belirtilmiştir.

Türk Edebiyatı dergisinde kullanılan görseller genel olarak sınırlıdır, denebilir. Yer yer şiir metinlerinin bulunduğu sayfalarda ve hikâye parçalarının yer aldığı bölümlerde karakalem çizimlere de yer verildiği görülmektedir. Bunun yanı sıra dergi, özel bir sayı hazırlayacaksa bu dosyalarda, özel görsellere, yazar portrelerine, arşiv belgelerine, yer vermeyi uygun görmüştür. Dergideki görseller genellikle siyah-beyazdır ve metnin akışını bölmeyecek biçimde yerleştirilmiştir. Derginin sayfa düzeni ve kâğıt kalitesine değinilecek olursa sayfaların A4 boyutunda veya biraz daha küçük ebatlarda olduğu görülür. Sayfalar mat ve açık krem rengi ya da beyaz kâğıda basılmıştır. Sayfaların tasarımda sadelik ön plandadır; okuyucunun dikkatini dağıtacak grafik unsurlar pek yok gibidir.

Dergide yayımlanan şiir ve hikâyelere bakıldığında bunların genellikle tek sütun ve ortalanmış şekilde düzenlendiği görülür. Şiirler yer yer italik yer yer normal yazı stili ile verilmiş şairin adı başlık altında ya da şiir sonunda yazılmıştır. Hikâyeler ise normal yazı stili ile verilmiştir.

Türk Edebiyatı dergisi, ilk sayısından başlamak suretiyle reklam alan bir yapıdadır. Çalışmaya bahis sayılar düşünüldüğünde genel olarak derginin son sayfalarının reklam görsellerine ve haberlerine ayrıldığı görülmektedir. Bununla beraber derginin kapak sayfasından sonra da reklam görsellerinin yer aldığını söyleyebiliriz. Ayrıca derginin abonelik bilgileri hem derginin ilk sayfalarında hem de son sayfalarında belirtilmiştir. Dolayısıyla dergideki tanıtımlar ve abonelik bilgileri her sayıda sabit

olmayıp temaya veya özel dosyaya göre değişiklik göstermiştir. Nitekim sonuç olarak *Türk Edebiyatı*'nda mizanpaj çoğunlukla metin ağırlıklı ve sadedir; dikkat dağıtmaz, okurun metne odaklanmasını sağlar, denebilir.

Derginin fiyat politikası da zaman içinde değişiklik göstermiştir. 1972 yılında yayımlanan ilk sayı 250 kuruştur, 1982 yılına ait 101. sayıda dergi fiyatı 50 liradır. 108. sayıdan itibaren fiyat 100 lira olarak belirlenmiş, 123. sayıda hem sayfa sayısının iki katına çıkması hem de artan maliyetler nedeniyle dergi fiyatı 200 liraya yükseltilmiştir. Çalışmanın kapsadığı son sayı olan 200. sayıda ise Türk Edebiyatı dergisi 84 sayfa olarak yayımlanmış ve 2500 lira üzerinden satışa sunulmuştur.

İlk sayı, Ahmet Kabaklı'nın ifade ettiğine göre çok süratli şekilde meydana getirilmiş ve on günlük bir süre zarfında okurları ile buluşmuştur. Ahmet Kabaklı bu durumu derginin ilk sayısına yazdığı "Çıkarken" başlıklı yazıda şöyle ifade eder:

> "Elinizdeki bu sayı, birçok sebepten dolayı aceleye gelmiştir; on gün gibi bir zamanda çıkmak mecburluğu olmuştur. Türk Edebiyatı'nın tam kadrosu ve tertibi, gelecek sayılarda, gittikçe gelişen niteliğiyle görülecektir" (Kabaklı, 1972, s. 3).

Ahmet Kabaklı, derginin ilerleyen sayılarında yazar kadrosunun düzene gireceğinden bahsetmiştir. İlk sayıda dergiye yazıları ile destek veren yazarları ise şöyle sıralamak mümkündür: Ahmet Kabaklı, Gültekin Samanoğlu, Mehmet Kaplan, Mustafa Necati Sepetçioğlu, Erol Güngör, Malik Aksel, Zeynep Kerman, Ergun Göze, Mine Barutçuoğlu, Mustafa Necati Karaer, Cahit Atasoy, Ebubekir Oğuzbaşaran, Mustafa Miyasoğlu, Ahmet Rasim, Mehmet Nuri Samancı'dır.

Kabaklı, derginin ilk sayısında *Türk Edebiyatı*'nın çıkarılmasındaki amacı şu şekilde ifade etmiştir:

> "Bu dergide ilk iş: Türk Edebiyatı'nı, en uzak mazisi, uzak ve yakın geçmişi ve bugünü ile bir yekpâre bütün halinde düşündüğümüzü söylemeliyiz. Yeni'yi yapabilmek veya yapabileceklere ışık tutmak için geçmişe sık sık döneceğiz. Çünkü içinde yaşadığımız kültür ve sanat buhranının, mazideki unsur ve eserleri, yeniden değerlendirmek gücünü gösterememiş olmamızdan doğduğunu biliyoruz. Yeni yetişenlerin, başka ülkelerde yapılan deneyişleri öğrenmesinden veya o deneyişlere özenenleri taklit etmeden önce kendi ülkelerinde, eski veya çağdaş sanatkârlarının deneyişlerini tanımak zorunda olduklarını kimse inkâr edemez" (Kabaklı, 1972, s. 3).

Türk Edebiyatı, Batı'nın kültürünün karşısında yerli kültür bilinci oluşturmak istemiş, bu amaçla kendi özümüze dönmeyi ve bize ait olanı tanımayı ve bundan sonra ancak Batı'daki yenilikleri takip etmeyi öngörmüştür. Özellikle bu bilinci yerleştirmeyi gaye edinen dergi Ahmet Kabaklı'nın adeta bir manifesto niteliği taşıyan yazısında edebiyatın ifade aracı olan dilin önemini vurgulamış ve dilde "yaşayan Türkçe"yi örnek alacaklarını beyan etmiştir. Kabaklı millî söylem için içinde yaşadığımız toplumun konuştuğu dili, edebî üretim dili olarak tercih ettiklerini, şöyle açıklar:

> "Dilde 'yaşayan Türkçe'yi esas tutacağız. Türk edebiyatı gibi Türk dilinin de imkânları tükenmiş olduğunu; ikisini de bir yana iterek taklit ve temelsiz sanat yapmak ve 'uydurma dil' kullanmak gerektiğini kabul etmiyoruz. Bütün dünyada şaheserler, yaşayan dil ile verilmiştir. Bizde bu hususun ölümsüz belgeleri, Yunus Emre'nin, Yahya Kemal'in şiirleriyle Ömer Seyfettin'in hikayelerdir. 'Uydurmacılık' Türkçenin inkârı demektir" (Kabaklı, 1972, s. 3).

Dergi, Ahmet Kabaklı'nın da ilk yazısında ifade ettiği gibi Şeyh Galib'in Hüsn ü Aşk mesnevisinin önsözünde belirttiği Mevlânâ'nın Mesnevi'sinden esinlenmiş ve "Esrârını Mesnevî'den aldım/Çaldımsa da mirî malı çaldım" şiarıyla yola çıkmış; millî kültür ve fikir köküne bağlı olarak yetişecek nesillere her milletin edebiyatından ve ortaya çıkan yeni akımlardan çeşniler sunmayı ilke edinmiştir. Ancak bunu yaparken öz itibarıyla Türk edebiyatı olduğunu unutmamayı da vurgulamıştır. Bu anlamda *Türk Edebiyatı*, çalışmaya konu olan sayılarda içeriklerini oluştururken ağırlıklı olarak Türk edebiyatı, az da olsa yabancı edebiyatlardan katkı ve de Türk cumhuriyetlerine ait edebî eserlerin incelenmesi yolunda bir yayın politikası izlemiştir.

"Türk Edebiyatı Dergisinde Şiir, Hikâye, Roman; Şair, Hikâyeci, Romancılar Üzerine Yazılar: Değerlendirme ve Fihrist (101-200. Sayılar)" başlıklı bu çalışma, *Türk Edebiyatı* dergisinin 9. cildinden 17. cildine tekabül eden dönemde, Mart 1982 tarihli 101. sayı ile Haziran 1990 tarihli 200. sayı arasında yayımlanan şiir, hikâye ve roman türlerine ilişkin yazılar ile bu türlerin temsilcileri olan şairler, hikâyeciler ve romancılar hakkında kaleme alınmış yazıları incelemeyi amaçlamaktadır.

Bu araştırmanın amacı, *Türk Edebiyatı* dergisinin belirtilen yüz sayılık yayın aralığında yayımlanan şiir, hikâye, roman ile şairler, hikâyeciler ve romancılar hakkında kaleme alınmış yazıların tespitini gerçekleştirmek ve söz konusu yazıları hem niceliksel hem de niteliksel açıdan değerlendirmektir. Dergide yer alan tüm yazıların

incelenmesinden ziyade, yalnızca belirtilen konulara dair metinlerin tespiti ve değerlendirilmesi tercih edilmiştir. Edebî ürünler (şiir, hikâye, deneme vb.) ile kültürel içerikli yazıların analizi ise, çok daha kapsamlı incelemeler gerektirdiğinden, bu çalışmanın sınırları dışında tutulmuş ve ayrı araştırmalara konu edilebilecek nitelikte değerlendirilmiştir.

Çalışmanın *Türk Edebiyatı* dergisi gibi uzun soluklu ve istikrarlı yayın organlarının edebiyat tarihçiliğine olacak katkıları açısından nasıl bir arşiv işlevi gördüğünü göstermesi ve gelecek çalışmalara zemin oluşturması açısından da katkı sunması hedeflenmektedir. Dergiler üzerinden yürütülen bu tür içerik taramaları, yalnızca geçmişin kayıtlarını ortaya çıkarmakla kalmaz; aynı zamanda edebiyatın bugünkü yönelimlerine dair de önemli ipuçları barındırır. Bu bağlamda, *Türk Edebiyatı* dergisinin 101-200. sayıları arasında yayımlanan farklı içeriklerin incelenmesi, modern Türk edebiyatının belirli bir dönemine dair kapsamlı bir panorama sunma potansiyeline sahiptir.

Geçmişten günümüze Türk edebiyatında önemli bir yere sahip olan dergiler, akademik araştırmaların sıkça odaklandığı alanlar arasında yer almaktadır. Bu doğrultuda, çalışmamıza benzer şekilde, Türk edebiyatında etkili olmuş dergiler üzerine gerçekleştirilen lisansüstü çalışmaların bazı örnekleri aşağıda sunulmuştur. Örneğin, edebiyat tarihimizde özel bir yere sahip olan *Dergâh* dergisi üzerine yapılan çalışmalar arasında Taner Sarıtaş'ın "Dergâh Dergisi'nde Şiir Eleştirisi (1-100. Sayılar)" (Sarıtaş, 2023) ve Beyhan Arıkan'ın "Dergâh Dergisi'nde Şiir Eleştirisi (301-384. Sayılar)" (Arıkan, 2023) başlıklı yüksek lisans tezleri dikkat çekmektedir. Bunun yanı sıra, Dinçer Apaydın'ın "Dergâh (1921)'tan Varlık (1933)'a Türk Şiiri" (Apaydın, 1997) başlıklı doktora tezi de bu bağlamda kayda değer bir çalışmadır.

Servet-i Fünun dergisi üzerine gerçekleştirilen çalışmalar kapsamında, Şehnaz Alış'ın "Servet-i Fünun Dergisinde Küçük Hikâye-Mensur Şiir-Manzum Hikâye (1896-1901)" (Alış, 1994) başlıklı doktora tezi, konuya ilişkin önemli ve kayda değer bir akademik çalışma olarak öne çıkmaktadır.

Varlık dergisi üzerine yapılan çalışmalara bakıldığında Ahmet Teke'nin "Varlık Dergisi'nin 151-300. Sayılarının Edebi Yönden İncelenmesi" (Teke, 2000) ve Serap Cavkaytar'ın "Varlık Dergisi'nin İlk 150 Sayısındaki Edebiyat Yazılarının

Sınıflandırılması" (Cavkaytar, 2021) başlıklı yüksek lisans tezleri ile Mihriye Tonbul'un "Varlık Dergisi'nin 434-484. Sayıları Arasında Şiir ve Edebi İnceleme" (Tonbul, 2008) başlıklı çalışması bu bağlamda örnek gösterilebilir. Ayrıca, Sibel Yılmaz'ın "Varlık Dergisi'nden Garip Hareketine Şiir (1933-1941)" (Yılmaz, 2007) ve Elif Dinçer Yiğit'in "Yaşar Nabi Dönemi Varlık Dergisi'nde Eleştiri (1933-1981)" (Yiğit, 2021) başlıklı doktora tezleri de bu alandaki önemli araştırmalar arasında yer almaktadır.

Bu dergiler dışında *Papirüs* dergisi üzerine yapılan Fatma Turan Özşahin'in "Papirüs Dergisinin Tahlilî Fihristi" (Özşahin, 2016) adlı çalışma; *Mavera* dergisi üzerine Püren Erdem tarafından hazırlanan "Dini Edebiyat Açısından Mavera Dergisi (80-163. Sayılar) İncelemesi" (Erdem, 2020) ve Tuğba Saygılı'nın "Mavera Dergisi Tahlili (Seçilmiş Metinler-Fihrist)" (Saygılı, 2019) başlıklı yüksek lisans tezi; *Yönelişler* dergisi üzerine Sefa Toprak'ın kaleme aldığı "Yönelişler Dergisinin Sistematik İndeksi ve İncelenmesi" (Toprak, 2017) adlı çalışma; *Hece* dergisi üzerine Eyüp Tekin'in "Hece Dergisi Üzerine Bir İnceleme (1997-2002)" (Tekin, 2019) adlı çalışmaları, dergilerin incelenmesi bağlamında yapılmış lisansüstü çalışmalara örnek olarak gösterilebilir.

Çalışmaya konu olan *Türk Edebiyatı* dergisi hakkında da hâlihazırda 8 adet lisansüstü çalışma yapılmıştır. Dergi üzerine gerçekleştirilen çalışmaların ilki, günümüze en yakın tarihte yapılmış olan Hüseyin Kürşat Polat'a ait 2024 tarihli yüksek lisans tezidir. Söz konusu tez, "Türk Edebiyatı Dergisinin Sistematik Dizini ve Şiirler Üzerine Bir İnceleme (Yıl: 2001-2005, Sayı: 327-386)" başlığını taşımaktadır. Polat, tezinde gerçekleştirdiği çalışmayı özet kısmında şu şekilde ifade etmektedir:

> "Bu çalışmada dört ana bölüme yer verilmiştir. Birinci bölümde, ilk olarak süreli yayın faaliyetlerinin tarihsel süreç içerisinde nasıl gelişmeler gösterdiği tespit edilmiştir. Ayrıca Türk Edebiyatı dergisinin kuruluş ve şekil özellikleri, şair ve yazar kadrosu değerlendirilmiştir. İkinci bölümde, derginin Ocak 2001 tarihli 327. sayısından Aralık 2005 tarihli 386. sayısına kadar kronolojik ve bibliyografik künye dökümü oluşturulmuştur. Devamında yazar/şair adlarına göre alfabetik dizin verilmiştir. Ayrıca dergi içinde bulunan açık oturum anı, biyografi, çeviri, deneme, fıkra, masal inceleme, makale, mektup, öykü, söylev şiir derleme, eleştiri, gezi yazısı, haber yazısı, mülakat, röportaj ve tanıtım gibi edebî türler sınıflandırılmıştır. Üçüncü bölümde 327-386 sayılar arasında yayımlanan şiirlerin özellikleri incelenmiştir. Bu kısımda şiirler hakkında genel özellikler verildikten sonra şiirlerin nazım şekilleri, ölçüleri ve türleri hakkında sayısal değerlendirmeler yapılmıştır. Dördüncü bölümde ise dergide yer alan şiir metinleri yayımlanma tarihleri esas alınarak aktarılıp nazım şekilleri ve ölçüleri şair adlarının yanında olmak üzere türlere göre sınıflandırılmıştır" (Polat, 2024).

Yukarıda adı geçen çalışma dışında, Türk Edebiyatı dergisi odaklı gerçekleştirilen diğer lisansüstü araştırmalar kronolojik olarak şu şekilde sıralanabilir: Ahmet Topçu, 1997 yılında "Türk Edebiyatı Dergisindeki Edebi Sohbet ve Mülakatlar (1. cilt) Tahlil ve Değerlendirme, (2. cilt) Metinler" (Topçu, 1997) ; Ahmet Cemil Bedir, 2015 yılında "Türk Edebiyatı Dergisi Hakkında Bir Değerlendirme Çalışması (1-86. Sayılar)" (Bedir, 2015); Meltem Erler, 2021 yılında "Türk Edebiyatı Dergisinin (1972-1978) Sistematik Tahlili" (Erler, 2021); Ahmet Esgici, 2023 yılında "Türk Edebiyatı Dergisinin (1990-1998) Sistematik Tahlili" (Esgici, 2023); Abdulkadir Sancakli, 2023 yılında "Türk Edebiyatı Dergisinin (2007-2015) Sistematik Tahlili" (Sancakli, 2023); Müslime Çiçek, 2023 yılında "Türk Edebiyatı Dergisinin (2015-2022) Sistematik Tahlili" (Çiçek, 2023); Sinem Tutar, 2023 yılında "Türk Edebiyatı Dergisinin Sistematik Dizini ve Seçilmiş Şiirler Üzerine Bir İnceleme (Yıl: 1981-1985, Sayı: 87-149. Sayılar)" (Tutar, 2023) adlı çalışması bu kapsamdaki örnekler arasında yer almaktadır.

İncelenen çalışmaların bir kısmında derginin belirli yıllarına ait sayılar üzerinde "sistematik tahlil" yapılırken, diğerlerinde sistematik dizin hazırlanmakta ve belirli türler (örneğin şiir, sohbet) etrafında değerlendirmeler gerçekleştirilmektedir. Bu bağlamda, Sinem Tutar'ın "Türk Edebiyatı Dergisinin Sistematik Dizini ve Seçilmiş Şiirler Üzerine Bir İnceleme (Yıl: 1981-1985, Sayı: 87-149)" adlı çalışmasının bir bölümü (101-149. sayılar) araştırmamızın kapsamına giren dönemle örtüşmektedir. Ancak, çalışmamız kapsam ve içerik açısından Tutar'ın eserinden farklılık arz etmektedir.

Sinem Tutar, çalışmasında dergide yer alan tüm yazıların dizinini çıkarmış; metinleri "Açık Oturum, Anı, Anket, Bibliyografya, Biyografi, Bulmaca, Çeviri, Deneme, Derleme, Eleştiri, Fıkra, Gezi Yazısı, Haber Yazısı, Hatıra, İnceleme, Kronoloji, Makale, Masal, Mektup, Mülakat, Öykü, Röportaj, Soru-Cevap, Söyleşi, Söylev, Şiir, Tanıtım, Tiyatro" başlıkları altında tasnif etmiş ve bu yazılar arasından "seçilmiş şiirler" üzerinde inceleme ve değerlendirmelerde bulunmuştur. Bu çalışmadan farklı olarak, tarafımızca gerçekleştirilen araştırmanın konusu, aşağıda ayrıntılarıyla ortaya konulacağı üzere, şiir, hikâye ve roman türleri ile bu türlerde eser veren şair, hikâyeci ve romancılar hakkında yazılan yazılardır.

"Türk Edebiyatı Dergisinde Şiir, Hikâye, Roman; Şair, Hikâyeci, Romancılar Üzerine Yazılar: Değerlendirme ve Fihrist (101-200. Sayılar)" adlı bu çalışma, üç

bölümden oluşmaktadır. I. Bölüm'de Türk Edebiyatı Dergisi'nde Şiir ve Şairler Hakkında Yazılar (101-200. Sayılar) başlığı beş alt başlıktan oluşmaktadır: 1) Şiir ve Şairlerle İlgili Kitap Tanıtım Yazıları, 2) Şairler Hakkında Yazılar, 3) Şiir İnceleme Yazıları, 4) Poetika Yazıları, 5) Şiir Toplulukları ve Dönemleri Hakkında Yazılar.

II. Bölüm'de Türk Edebiyatı Dergisinde Hikâye Roman, Hikâyeci ve Romancılar Hakkında Yazılar (101-200. Sayılar) başlığını taşımakta ve beş, alt başlıktan oluşmaktadır: 1) Hikâye, Roman, Hikâyeci ve Romancılarla İlgili Kitap Tanıtım Yazıları, 2) Hikâyeci ve Romancılarla İlgili Yazılar, 3) Hikâye ve Roman İnceleme Yazıları, 4) Hikâye ve Roman Hakkında (Poetik) Yazılar, 5) Hikâyeci ve Roman Toplulukları ve Dönemleri Hakkında Yazılar.

III. Bölüm ise Türk Edebiyatı Dergisinde Şiir, Hikâye, Roman; Şair, Hikâyeci ve Romancılar Hakkında Yazılar Listesi (101-200. Sayılar) başlığı altında sunulmuş olup üç alt başlığa ayrılmıştır: 1) Dergi Sayı Sırasına Göre Yazılar, 2) Yazar Adlarına Göre Yazılar, 3) Konuya Göre Yazılar.

Bu çalışmanın birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan tüm alt başlıklar, dergide yayımlanmış ve ilgili konuyu temsil eden örnek metinlerden yapılan seçmelerin değerlendirilmesi esasına dayalı olarak yapılandırılmıştır. Ayrıca, üçüncü bölümde ise belirlenen tüm başlıklara uygun olarak dergide yer alan ilgili yazıların tamamına yer verilmiştir.

Çalışmanın temel konusunu ve önemini, üçüncü bölümde sunulan listeler oluşturmaktadır. Söz konusu listeler, *Türk Edebiyatı* dergisi üzerine araştırma yapacak olanlara ya da dergide yayımlanmış herhangi bir yazıyı referans göstererek çalışmasına kaynak olarak dahil etmek isteyen lisans ve yüksek lisans öğrencileri ile akademisyenlere önemli ölçüde katkı sağlayacak ve araştırma süreçlerini kolaylaştıracaktır.

Dergi, belli sayfalarda kitap tanıtımlarına yer vermiş hem bilinen tanınan yazar, şair ve fikir adamlarının yeni çıkan eserlerini tanıtmayı amaçlamış hem de edebiyata yeni adım atmış yeni yetişen yazarları bu sayfalarda okurlarına tanıtmayı gaye edinmiştir. Bu yazılar genellikle "Kitap Dünyası, Kitaplar Arasında, Yeni Çıkan Kitaplar, Bize Gelen Kitaplar" gibi bölümlerde toplanmıştır. Örneğin, "Kitaplar Arasında" bölümünde Sevgi, Kılıç ve İsa Kocakaplan; "Kitap Dünyası" bölümünde İlhan Geçer, Mehmet Kaplan ve Şükrü Elçin; "Yeni Çıkan Kitaplar" bölümünde ise Mustafa Ruhi kitap tanıtımları

yapmıştır. Bu bölümlerde genellikle şairlerin yeni çıkan eserlerine ve kısa biyografilerine yer verilmiştir. Ayrıca, dergi büyük şairlerin ölüm yıldönümleri vesilesiyle veya vefatlarından sonra yayımlanan eserlere de yer vermiştir. Bunun yanı sıra, tanınmış bir şairin seçilmiş şiirlerinin tahlil edildiği özel yazılar da bulunmaktadır.

Derginin 101-200. sayıları incelendiğinde, birçok şair hakkında kapsamlı bilgilere yer verildiği gözlemlenmektedir. Derginin çeşitli sayılarında, Türk edebiyatının önde gelen büyük şairlerinin ayrıntılı biyografileri, ölüm yıldönümleri vesilesiyle kaleme alınan anma yazıları ve yeni eserler çıkaran genç şairlere dair tanıtımlara yer verilmiştir.

Türk Edebiyatı özellikle iz bırakan büyük sanatçıları ölüm ve doğum yıldönümlerinde unutmamış ve hem dergide emeği geçen sanatçılara hem de milli çizgide yerli duygulara seslenen sanatçılara dergide özel yer ayırıp anıt sayılar düzenlemiştir. Bunun yanı sıra, dergide özel sayılar da bulunmaktadır. Bu özel sayılarda, ele alınan şairlerin edebî kişilikleri, hayatları, anıları ve eserleri, farklı yazarlar tarafından derinlemesine işlenmiştir.

Çalışma kapsamında incelenen sayılar arasında, 113. ve 158. sayılar Mehmet Âkif Ersoy'a ithaf edilmiş olup, anıt sayı niteliği taşımaktadır. 113. sayıda, derginin yazı işleri müdürü Ahmet Taşgetiren şu ifadelere yer verir:

> "Değerli okuyucu, bu ay sizlere, bir 'özel sayı' itinası içinde ÂKİF'i sunuyoruz. Özel sayılar mesele getiren sayılardır. Dergiler, özel sayılarla, bir sanat olayını, bir şahsiyeti, bir kültür vakıasını afişe ederek toplumun dikkatlerini onun üzerine yoğunlaştırırlar. Özel sayı ile getirilen mesele, dergi açısından, ülke ve toplum için hayati bir değer taşır. Dergi, özel sayısına konu teşkil eden vakıa ile toplumun o gününe mesaj sunar. Mevzuu ile birbirine tekabül eden yanlarını vurgular. Mehmet Âkif de Türk Edebiyatı nazarında, şahsiyeti, hayatı ve eseri ile 80'lert Türkiye'sinde değerlendirilmesi gerekli mesajlar sunacak bir isimdir. Onun için doğumunun 110. ve İstiklal Marşı'nın kabulünün 62. yıldönümlerini vesile ederek Âkif çevresinde bir özel sayı düzenledik" (Taşgetiren, 1983, s. 1).

Benzer şekilde, 117. sayı Necip Fazıl Kısakürek'e ayrılmışken, 134. sayı Yahya Kemâl Beyatlı'ya adanmıştır. 140. sayı ise "Nef'î Yılı" olarak düzenlenmiş; 182. sayı, Namık Kemal'in ölümünün 100. yılı vesilesiyle hazırlanmıştır. 192. sayı Ahmet Yesevî'ye, 193. sayı ise Yunus Emre'ye ayrılmış özel sayılar olarak yayımlanmıştır. Ayrıca bunlardan başka 127. sayıda özel bir bölüm Samiha Ayverdi için ayrılmıştır. Bu özel sayılarda, ilgili sanatçıların hayatlarına ve eserlerine dair ayrıntılı bilgilere yer verilmiş; ayrıca, onların edebî kişilikleri ve sanatsal yaklaşımlarını ele alan yazılarla

içerik zenginleştirilmiştir. Dergi, Türk edebiyatının önemli simalarına ayrılan bu özel sayılar aracılığıyla, okuyucularına söz konusu sanatçıları daha yakından tanıtmayı hedeflemiştir.

Derginin dönemsel olarak hem hayatta olan şair ve yazarlarla hem de vefat etmiş sanatçıların yakınlarıyla söyleşiler gerçekleştirdiği ve bu söyleşileri bir yayın politikası olarak benimsediği görülmektedir. Bu bağlamda, ilgili sayılar içerisinde; 106. sayıda Sevinç Çokum, 117. sayıda Necip Fazıl Kısakürek'in oğlu Mehmet Kısakürek, 119. sayıda Bahaettin Karakoç, 122. sayıda Memmed Aslan ve Mustafa Kutlu, 126. sayıda Beşir Ayvazoğlu ve Hüseyin Uldız, 127. sayıda Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu, 131. sayıda Attila İlhan, 138. sayıda Emine Işınsu, 153. sayıda Rasim Özdenören, 155. sayıda Zeki Ömer Defne ve Mustafa Necati Sepetçioğlu, 157. sayıda Tarık Buğra ile Ahmet Muhip Dıranas'ın eşi Münire Dıranas, 159. sayıda Mehmet Çınarlı, 168. sayıda Sabir Rüstemhanlı, 169. sayıda Halil Karabulut, 172. sayıda Duygu Asena ve 174. sayıda Alev Alatlı ile yapılan söyleşiler yayımlanmıştır.

Öte yandan, dergi yalnızca Türkiye'deki edebiyatçılarla sınırlı kalmamış; diğer Türk Cumhuriyetlerinde yaşamış edebiyatçılara da sayfalarında yer vermiştir. *Türk Edebiyatı* dergisi 123. sayıyı, "Çağdaş Türk Edebiyatları Anıt Sayısı" olarak özel düzenlemiştir. Derginin yazı işleri müdürü Ahmet Taşgetiren bu sayı ile ilgili görüşlerini şöyle izah eder:

> "Daha güçlü, daha güzel, daha doyurucu Türk Edebiyatı çığırının ilki bu sayımızdır. Yeni dönemin bu ilk sayısında sizlere, üç kıtada boy salan çağdaş Türk Edebiyatlarını tanıtmaya çalışıyoruz. Avrupa ortalarından Asya'nın doğu ucuna kadar Türkçe'nin bayrağı dalgalanıyor. Farklı sosyo-politik şartlar altında yaşayan Türk toplulukları, dünya edebiyat alanına dev yazarlar sunuyor. Kültür kopukluğunu hep birlikte yaşadığımız için onlar bizden, biz onlardan çok sınırlı olarak haberdar olabiliyoruz. Oysa kültür akışı içinde birbirimizden alacağımız, edebi hareketlerimize yeni bir canlılık verecek yeni sentezlere ulaşılmasını sağlayacak pek çok şey var. Türk Edebiyatı'nın bu sayısı, bu yolda atılmış bir adımdır" (Taşgetiren, 1984, s. 4).

123. sayıda Yugoslavya, Doğu Türkistan, Azerbaycan, Özbek, Kerkük, Kırım, Kırgız, İran, Bulgaristan gibi çağdaş Türk edebiyatlarına ait dosyalara yer verilmiştir. Bu bağlamda, çalışmaya konu olan sayılar incelendiğinde, derginin belirlediği bu amaç doğrultusunda pek çok şaire ve yazara yer verildiği görülmektedir.

Tüm bu içeriklerin yanı sıra, *Türk Edebiyatı* dergisi, güzel sanatların hemen

hemen tüm alanlarına sayfalarında yer vermeye gayret göstermiştir. Dergide belirli sayfalarda resim, müzik, tiyatro, sergi, mimari ve hat gibi sanat dallarına dair yazılar yayımlanmış; ayrıca kitap fuarlarına dair bilgi, müze ve sergi tanıtımlarına da yer verilmiştir. Örneğin 119. sayı, kapağında "Anadolu Medeniyetleri Sergisi" görseline yer vermiş dergi hem Anadolu'nun ev sahipliği yaptığı bu medeniyeti tanıtmış hem de o dönemlere ait sanatçılar ile ilgili yazılar yayımlamıştır. Yine derginin 132. sayısında özel bir bölüm "Halı Kongresi ve Türk Edebiyatın Halı" başlığı altında Türk halıcılık sanatına ayrılmıştır.

Bununla birlikte, derginin çocuk edebiyatına yönelik içerikleri de dikkate değer bir yer tutmaktadır. 124. sayıdan itibaren çocuk edebiyatı ile ilgili içerikler düzenli bir hâle gelmiştir. 124. sayıda Ahmet Taşgetiren çocuk edebiyatına dair içeriklerin dergide var olması ile ilgili görüşlerine yer verir:

> "Dergimizin her zaman 'Çocuk Edebiyatı'nı ciddi bir saha olarak değerlendirdiği bilinmektedir. İşte bu sayımızdan itibaren 'Çocuk Edebiyatı' için de bir bölüm tahsis etmiş bulunuyoruz. Bu bölümün şiirleri, hikâyeleri, fotoğraf ve desenleri, nazarî yazılarıyla Türk Çocuk Edebiyatı'nda yepyeni bir gelişmenin zemini olacağına inanıyor, dergimizin küçük okuyucuları ile de böylece daha yakın bir rûhi bağ kurabilmenin mutluluğunu yaşıyoruz" (Taşgetiren, 1984, s. 4).

Tüm bu içerikler bir arada değerlendirildiğinde, *Türk Edebiyatı* dergisi, yalnızca bir edebiyat mecrası olmanın ötesinde; kültür, sanat, düşünce ve toplumsal belleğin taşıyıcısı olan çok katmanlı bir yayın olarak öne çıkmaktadır. Şiirden hikâyeye, romandan eleştiriye; sanat yazılarından kültürel analizlere, tarihsel değerlendirmelerden felsefî metinlere uzanan geniş bir yelpazede ürünlere yer vermesi, derginin edebiyat merkezli ama disiplinlerarası bir bakış açısını benimsediğini göstermektedir. Her yaştan ve farklı entelektüel birikime sahip okuyucu kitlesine hitap etmeye çalışması ise, derginin kamusal bir kültürel sorumluluk taşıdığını da ortaya koymaktadır. Yayın hayatına başladığı ilk sayıdan itibaren nitelikli içeriği ve sürekliliği ile dikkat çeken *Türk Edebiyatı*, bugün 619. sayısına ulaşmış; geçmişin birikimiyle günümüzü kavrayan ve geleceğe yönelik estetik, entelektüel ve kültürel bir miras bırakmayı sürdüren bir yayın organı olarak varlığını ilk günkü heyecan ve özveriyle sürdürmektedir. Bu bağlamda *Türk Edebiyatı* dergisi, yalnızca yayımladığı edebî metinlerle değil, oluşturduğu düşünsel iklimle de Türk kültür hayatında özel bir yer edinmiştir.

BÖLÜM 1

1. TÜRK EDEBİYATI DERGİSİNDE ŞİİR VE ŞAİRLER HAKKINDA YAZILAR (101-200. SAYILAR)

1.1.ŞİİR VE ŞAİRLERLE İLGİLİ KİTAP TANITIMI YAZILARI

Kitap tanıtım yazıları, edebiyat eserlerinin geniş kitlelere ulaşmasına katkıda bulunarak bu eserlerin korunması ve gelecek kuşaklara aktarılmasında önemli bir rol oynar. Bu aktarım sürecinde dergiler, özellikle *Türk Edebiyatı* dergisi gibi yayın araçları ön plana çıkar. Dergiler, okuyucuların ilgisini çekerek yeni ve tanınmaya başlayan sanatçıların edebiyat dünyasında yer edinmelerine yardımcı olur.

Türk Edebiyatı dergisinin 101-200. sayıları incelendiğinde, pek çok şair ve şiire ait tanıtım yazılarına rastlanmaktadır. Bu yazılar genellikle "Kitap Dünyası, Kitaplar Arasında, Yeni Çıkan Kitaplar, Bize Gelen Kitaplar" gibi bölümlerde toplanmıştır. Örneğin, "Kitaplar Arasında" bölümünde Sevgi, Kılıç ve İsa Kocakaplan; "Kitap Dünyası" bölümünde İlhan Geçer, Mehmet Kaplan ve Şükrü Elçin; "Yeni Çıkan Kitaplar" bölümünde ise Mustafa Ruhi kitap tanıtımları yapmıştır. Bu bölümlerde genellikle şairlerin yeni eserlerine ve kısa biyografilerine yer verilmiştir. Ayrıca, dergi büyük şairlerin ölüm yıldönümleri vesilesiyle veya vefatlarından sonra yayımlanan eserlere de yer vermiştir. Bunun yanı sıra, tanınmış bir şairin seçilmiş şiirlerinin tahlil edildiği özel yazılar da bulunmaktadır.

Dergideki tanıtım yazıları, edebiyatın gelişimi ve sanatçıların tanınması açısından büyük önem taşır. Bu yazılar, edebî eserlerin yaygınlaşmasına katkı sağlamanın yanı sıra, kültürel mirasın korunması ve gelecek nesillere aktarılmasında da kritik bir rol oynar.

Türk Edebiyatı dergisinde yayımlanan tanıtım yazıları arasında, ele alınacak ilk metin, 118. sayıda yer alan ve Hisar topluluğunun önemli şairlerinden Mustafa Necati Karaer hakkında dikkat çekici bir yazıdır. Şairin üçüncü şiir kitabı olan *Kuşlar ve İnsanlar*, derginin Kitap Dünyası bölümünde tanıtılmıştır. Söz konusu eser, Atatürk'ün doğumunun 100. yılı vesilesiyle Kültür Bakanlığı tarafından düzenlenen şiir yarışmasında birincilik ödülü almış ve Kültür Bakanlığı Yayınları arasında yayımlanmıştır. Tanıtım yazısında, Mustafa Necati Karaer'in edebî kimliği üzerine de değerlendirmelere yer verilmiş ve şairin sanat anlayışı çeşitli yönleriyle ortaya konulmuştur:

> "Daha çok bir Hisar şairi olarak tanınan ve şiirlerinin hemen hepsini Hisar'da yayınlamış bulunan Karaer, şiiri her zaman şiir olarak değerlendirmiş, politika ve ideolojiye alet etmemiş, yeniliği dışta değil, içte aramış, eski ile yeniyi ustaca bağdaştırabilmiş güçlü bir şairdir. Zamanın çarkında yıpranıp ufalanamadan,1950'lerden bugüne güçlenerek, ustalaşarak gelebilmiştir. Sadece eş, dost ve yandaş pohpohlayan, ödülleri tezgahlayan çevrelerce görmezlikten gelinmesine., onların ilgisine mahzar olmamasına rağmen, gene de şiirimizde yerini ve kişiliğini kabul ettirmiştir. Karaer'in şiiri milli kültür ve medeniyetimizden kaynaklanmış, Batı şiirini taklit etmemiş, şunun bunun etkisinde kalmamıştır. Çok zaman duygulu, ama gerektiğinde gür çıkan sesimizi buluruz onun mısralarında" (s. 55).

119. sayıda Kitap Dünyası bölümünde Bayram Bilge Tokel tarafından kaleme alınan tanıtım yazısında Ali Akbaş'a yer verilmiştir. Tanıtım yazısında, şairin diğer sanatçılar gibi çok eser vermediği belirtilmiş ve *Masal Çağı* adlı şiir kitabı, yazarın üslubu ön plana çıkarılarak değerlendirilmiştir. Bayram Bilge Tokel, *Masal Çağı* adlı eseri tanıtırken şairin üslubuna özellikle vurgu yapmış ve tanıtımında şu ifadelere yer vermiştir:

> "Bu şiirlerde en çarpıcı realitesi ile insanımız ve bu insanın bütün bir hayat felsefesi vardır. Bu Masal Çağı'ndaki şiirlerin bütününe hâkim olan ve şairin kendi mizacından kaynaklanan 'Anadolu insanı esprisi'nin ustalıkla verilmesindendir. Özellikle bozkır ve bozkır insanını bütün suniliklerden arındırmış, gülerken, ağlarken, çalışırken ve düşünürken görür gibi oluruz. Akbaş, bunu hissettirmekle kalmaz, gösterir de. Bir romancının bile o geniş hacim ve tahlil, tasvir imkanlarına rağmen kolay kolay başaramadığı -klişe tabirle söylersek- 'tip yaratma' hadisesini şairimiz, Koşma, Babam ve Varsağı gibi şiirlerinde öyle pek vizüellik güzellik kaygısı taşımadan, daha da önemlisi kuruluğa ve didaktizme düşmeden gerçekleştirmiştir" (ss. 54-55).

156. sayıda tanıtılan şair, Şükrü Elçin, Türk Halk Edebiyatı alanında etkili bir isimdir ve *Şiirle Selâm* kitabının yazarıdır. Elçin, bu alanda çalışan veya çalışmayı düşünenler için değerli bir kaynaktır, eserleriyle önemli katkılar sağlamaktadır. İlim insanı olmanın yanı sıra sanatçı kimliğini de ön plana çıkaran Elçin, *Şiirle Selâm* isimli şiir antolojisiyle Türk irfan hayatına önemli bir hizmette bulunmuştur. Elçin, kendisi bizzat bu antolojiyi ne amaçla hazırladığını şu satırlarla ifade etmektedir: *"Şiirle Selâm, dış Türk boylarına daha çok yeni şiirimiz hakkında bir fikir vermek ve Türk alfabesini öğretmek maksadıyla hazırlanmıştır"* (ss. 74-75).

Antoloji içerisinde, okuyuculara faydalı olması amacıyla "Yeni ve Eski Türk Alfabeleri" karşılaştırmalı bir tablo halinde sunulmuştur. Eser, divan ve halk şairlerinin şiirlerinden seçilmiş örneklerden oluşmakta olup okurlara Türk toplumunun ortak fikir ve ideallerini yansıtan zengin bir kültürel mirası aktarmaktadır. *Şiirle Selam* adlı eser, geçmiş

ile bugünü bir araya getirerek toplumsal değerlerin ve duyguların derinlemesine hissedilmesine imkân sağlamaktadır.

Bahaettin Karakoç, *Bir Çift Beyaz Kartal* adlı eseriyle 1986 yılında şiir dalında Türkiye Yazarlar Birliği ödülüne layık görülmüş ve *Türk Edebiyatı* dergisinin 161. sayısında kendisine yer verilen sanatçılar arasında yer alır. Şairin ödül alan eseri, "*Bir Çift Beyaz Kartal* ve *Kepez"* olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Altmış üç şiirin bulunduğu bu eser hakkında Dolunay Yayınları, kitabın içeriğine dair şu notları aktarır:

> "Karakoç, şiir dünyamızda metruk bir kuyu, suni bir gölet olmadığını, bu kitabıyla bir kez daha belgelenmiştir. Bir Çift Beyaz Kartal'la doruklarda kanat çırpmakta, karlı dağlardan süzülüp inen arı-duru ve dipdiri bir şiir ırmağı olarak ufukların sonsuzluğuna doğru, eğriler çizmeden akmaktadır. Gönül havuzları derin olanlara bu zengin ses, renk ve imaj harmonisinden büyük paylar düşeceğine eminiz" (s. 73).

Hisar topluluğunun önemli şairlerinden biri olarak bilinen Mehmet Çınarlı'nın, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları tarafından yayımlanan *Aynı Yolda* adlı eseri, *Türk Edebiyatı* dergisinin 161. sayısında Bize Gelen Kitaplar bölümünde tanıtılmıştır. Çınarlı, bu eserinde dil, edebiyat ve toplum meselelerine eğilmiş; yeni tanıştığı sanatçılar hakkında değerlendirmelerde bulunmuş ve gezip gördüğü yerleri gezi yazısı üslubuyla kaleme almıştır. Kitabın tanıtımında, eserin ön sözünden yapılan şu alıntıya da yer verilmiştir:

> "Yaşadığım günleri kâğıda döktüğüm zaman, o günleri iki kere yaşamış gibi oluyorum. Gezip dolaştığım yerleri yazarak anlattığımda, o yerleri yeniden gidip gelmenin zevkini duyuyorum. Beynimi işgal eden düşünceleri, kelimeler, cümleler haline getirip dışarıya atamazsam rahatsızlık duymaya başlarım. Yazmak bu rahatsızlığı hazza dönüştürmektir. Bu hazzın daha büyüğünü, yazılanların okuyanlara ulaşması, onlar da akisler uyandırması verir" (s. 74).

Türk Edebiyatı dergisinde hem şiirleri hem de "Seyyah-ı Fakir Evliya Çelebi" müstear adıyla kaleme aldığı mizahi yazılarla dikkat çeken Dilaver Cebeci'nin *Şafağa Çekilenler* adlı şiir kitabına, Vahap Kabahasanoğlu, derginin 164. sayısında "Şafağa Çekilenler" başlığı altında yer vermiştir. Kabahasanoğlu, bu yazısında şairin *"Tesbih", "Çölde Çiçek Sulamak", "Zaman", "Evdeşim", "Yalnızlığa Övgü", "Söz", "Çeğen Tepesi", "Ayan Beyan", "Üsküdar'da Geceler Benim"* ve *"Dolunay Çağından Gelen Kızlar"* adlı şiirlerini değerlendirmiştir. Türk sosyal hayatına 16. yüzyıldan bakmayı

amaçlayan, yaşadığı çağın Türk kültüründen uzak yönlerini mizahi bir üslupla eleştiren Cebeci, toplumun modernleşme çabalarına rağmen millî unsurların her sanat türünde işlenmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Kabahasanoğlu, yazısının sonunda ise şu mukayeseye yer verir:

> "Türk şiirinde 'ıssız sokaklar' artık Necip Fazıl'ındır. Üsküdar'ın 'uzaktan el sallayan pir-i fani huzmeleri' ve 'yılları aşıp bir vakte ulaşmak, firuze renk, Ramazan akşamları, üryan' Yahya Kemal'in. 'Üsküdar'da geceler nabzım kadar benimdir/ Nakışlı bir seccadede İsa'ya gebe kızlar/Kuşatmaya bilenir o üryan gündüzleri...' ise Dilaver Cebeci'nindir" (s. 75).

Derginin 165. sayısında, İnci Enginün ile Zeynep Kerman'ın ortak çalışması sonucu ortaya çıkan *Ahmet Haşim Bütün Şiirleri* adlı esere yer verilmiştir. Dergâh Yayınları tarafından yayımlanan bu kitapta, şairin *Piyale* ve *Göl Saatleri* adlı eserlerindeki şiirlerinin yanı sıra, bu iki kitabın dışında kalan şiirleri de bir araya getirilmiştir. Eserde, Ahmet Haşim'in hayatı, eserleri, şahsiyeti ve sanatı hakkında bilgi veren altmış dört sayfalık bir bölümün ardından, şairin bütün şiirlerine kaynak belirtilerek yer verilmiştir. Tanıtım yazısında, Ahmet Haşim'e dair kitaptan alınan şu ifadelere yer verilmektedir: *"Haşim'e en çok tesir eden Fransız tenkitçi Remy de Gourmont şiirin esasını istiarede bulur. Ona göre büyük şairler 'duyanlar değil görenlerdir.' Haşim'de de istiare ve resim sanatının başlıca unsurlarıdır. Haşim sesler işiten bir adam değil, seslerde bile renkler gören bir adamdı"* (s. 76).

Kadirlili Âşık Halil Karabulut'un ilk şiir kitabı olan *Atatürk Destanı*, derginin 170. sayısında Ahmet Çoban tarafından tanıtılmıştır. 115 sayfadan oluşan bu eser, bir ön söz ve üç ana bölümden meydana gelmektedir. Kitabın birinci bölümü "Büyük Mustafa Kemal Destanı", ikinci bölümü "Türk İstiklal Savaşı Destanları", üçüncü bölümü ise "Kıbrıs, Cumhuriyet ve Türklük Şiirleri" başlığı altında sunulmuştur. Ahmet Çoban, tanıtım yazısında şu ifadelere yer vermektedir: *"Kitabın hacmi gözü doldurduğu gibi muhtevası da oldukça zengindir. Eser, bir önsöz ve üç ana bölümden oluşuyor. Arka kapakta ise bir resmi, onun altını da kısaca hayatı yer alıyor"* (s. 38).

Nilgün Beyreli tarafından hazırlanan Bize Gelen Kitaplar bölümünde pek çok eserin tanıtımına yer verilmiştir. *Türk Edebiyatı* dergisinin 197. sayısında tanıtılan kitaplardan ilki, Abdürrahim Balcıoğlu'na ait *Acılı Zamanlar* adlı eserdir. Şairin sekizinci kitabı olan bu çalışmada Abdürrahim Balcıoğlu, şu ifadelere yer vermektedir: *"Sanat*

türünün erişilmez olanı şiirdir. Ben metafizik ötesi labirentler içinde dönüyor, bir damla su arıyorum. Size bu soylu uğraş adını alt alta dizilmiş, anlamsız kelimeler yığını değil, mısraların titrek kanatlarıyla milli ve insani acılarımı sunuyorum" (s. 57). Aynı sayıda şiir kitabı tanıtılan bir diğer şair ise Bulgaristan'dan göç eden Ömer Osman Erendoruk'tur. Erendoruk'un *Üçüncü Mezar* adlı eseri, Türkiye'de yayımladığı ilk şiir kitabı olma özelliğini taşımaktadır. Genç şair Mehmet Narlı'nın ilk şiir kitabı olan *Çiçekler Satılmasın* da yine bu bölümde tanıtılan eserler arasında yer almaktadır.

Nilgün Beyreli, ayrıca Bize Gelen Kitaplar bölümünde Cumali Balıkçıoğlu'nun *Hacı Kadında Esmer Geceler*, M. Rauf Alanyalı'nın *Duygu Demeti*, Süleyman Arif Emre'nin *Suların Şarkısı*, Cemal Sayan'ın *Karanlıkta Gün Yüzünüz* ve Sami Erdem'in *Bir Işık Arıyorum* adlı yeni çıkan şiir kitaplarına da değinmiştir. Beyreli, söz konusu eserlerin tanıtımında derinlemesine bir analiz yerine yüzeysel bir değerlendirme yapmıştır.

Bu başlık altında, *Türk Edebiyatı* dergisinin "Kitap Dünyası", "Kitaplar Arasında", "Yeni Çıkan Kitaplar" ve "Bize Gelen Kitaplar" gibi bölümlerinde hem şairlerin yeni yayımlanan eserlerine hem de şairlere dair hazırlanan kitaplara yer verildiği görülmektedir. Bu kapsamda; Mustafa Necati Karaer'in *Kuşlar ve İnsanlar*, Ali Akbaş'ın *Masal Çağı*, Bahaettin Karakoç'un *Bir Çift Kartal*, Mehmet Çınarlı'nın *Aynı Yolda*, Dilaver Cebeci'nin *Şafağa Çekilenler*, İnci Enginün ve Zeynep Kerman'ın *Ahmet Haşim Bütün Şiirleri*, Âşık Halil Karabulut'un *Atatürk Destanı*, Abdurrahim Balcıoğlu'nun *Acılı Zamanlar* ve Ömer Osman Erendoruk'un *Üçüncü Mezar* adlı eserleri gibi birçok kitap örnek olarak sıralanabilir.

Dergi, yalnızca hayatta olan şairlerin eserlerine değil; aynı zamanda vefat etmiş önemli isimlere dair biyografik nitelikte hazırlanan çalışmalara da tanıtım bölümlerinde yer vermektedir. Nitekim İnci Enginün ve Zeynep Kerman tarafından hazırlanan *Ahmet Haşim Bütün Şiirleri* başlıklı kitap, Haşim'in vefatının ardından onun şiir külliyatını kapsamlı bir biçimde ele alan önemli bir çalışmadır.

Türk Edebiyatı dergisi, şairleri tanıtmakla kalmayıp, tanınmış isimlerin yeni eserlerini okura ulaştırırken, genç şairlerin ilk defa yayımlanan kitaplarını da tanıtarak edebî çeşitliliği destekleme işlevi üstlenmektedir. Bu doğrultuda, ilk şiir kitabı olan *Çiçekler Satılmasın* ile edebiyat dünyasına adım atan Mehmet Narlı'nın eseri dergide tanıtılmış; böylece genç bir şairin edebiyat kamuoyuna tanıtılması sağlanmıştır. Bu tür

tanıtımlar, genç şairlerin görünürlüğünü artırarak onların edebiyat dünyasında kendilerine yer edinmelerine katkı sunmaktadır.

Aynı zamanda, şiir kitaplarının tanıtımı yoluyla okurların güncel edebî üretimler hakkında bilgi edinmeleri sağlanmakta; bu da hem şiire hem de şairlere yönelik ilgiyi canlı tutmaktadır. Genç şairlere sayfalarında yer veren dergi, yalnızca bir yayın politikası uygulamakla kalmamakta, aynı zamanda edebiyatın sürekliliği açısından önemli bir misyon üstlenmektedir. Bu yönüyle *Türk Edebiyatı* dergisi, bir tür edebî küratörlük işlevi görerek edebiyatın canlılığını sürdürmüş; farklı kuşaklar arasında etkileşim kurulmasına katkı sağlamıştır.

Sonuç olarak, *Türk Edebiyatı* dergisinin amacı yalnızca yeni eserleri tanıtmak değil; aynı zamanda edebî gelişmeleri takip etmek, edebî üretime alan açmak ve okurlar arasında edebî ilgi ve bilinci güçlendirmek olmuştur, demek mümkündür.

1.2.ŞAİRLER HAKKINDA YAZILAR

Türk Edebiyatı dergisinin 101-200. sayıları incelendiğinde, birçok şair hakkında kapsamlı bilgilere yer verildiği gözlemlenmektedir. Derginin çeşitli sayılarında, Türk edebiyatının önde gelen büyük şairlerinin ayrıntılı biyografileri, ölüm yıldönümleri vesilesiyle kaleme alınan anma yazıları ve yeni eserler çıkaran genç şairlere dair tanıtımlara yer verilmiştir. Bunun yanı sıra, dergide özel sayılar da bulunmaktadır. Bu özel sayılarda, ele alınan şairlerin edebî kişilikleri, hayatları, anıları ve eserleri, farklı yazarlar tarafından derinlemesine işlenmiştir.

Örneğin, derginin 113. sayısı ile 158. sayısı Mehmet Âkif Ersoy'a adanmış bir anıt sayı özelliği taşır. 117. sayı, Necip Fazıl Kısakürek'e ayrılmış özel bir sayıyken; 134. sayı, Yahya Kemâl Beyatlı'ya ithaf edilerek özel bir öneme sahiptir. Ayrıca, 140. sayı Nef'î Yılı olarak düzenlenmiş ve diğer özel sayılardan biri olarak öne çıkmaktadır. Çalışmaya konu olan sayılar arasında 182. sayı, Namık Kemal'in ölümünün 100. yılına ithafen düzenlenirken, 192. sayı Ahmet Yesevî'ye, 193. sayı ise Yunus Emre'ye adanmış bir özel sayılar arasında yerini alır. Bu özel sayılarda, sanatçıların hayatları ve eserleri üzerine detaylı bilgilere yer verilmiş olup, aynı zamanda onların edebi yaşamlarına dair yazılar da yer almıştır. Dergi, edebiyatımızda önemli bir yere sahip bu sanatçılara ayrılan bölümler aracılığıyla, okurlarına bu isimleri daha yakından tanıtmayı amaçlamıştır.

İncelenen sayılar arasında yalnızca Türkiye'deki şairlere değil, aynı zamanda diğer Türk Cumhuriyetlerinde yaşayan şairlere de yer verildiği gözlemlenmiştir. Örneğin, Azerbaycan edebiyatından Memmed Aslan, Bahtiyar Vahabzâde, Hüseyin Ulduz, Mahfî, Fatma Hanım Kemine, Habib Sahir, Sabir Rüstemhanlı, Mirza İsmail Gasir, Refik Zekâ Handan, Mirze Elekber Tahirzade Sabir, Resul Rıza, Nigâr Refi'beyli ve Memmed Araz gibi isimler yer almaktadır. Ayrıca, Dağıstanlı şair Rasul Hamzatov ve İranlı şair Muhammed İkbal de dergide tanıtılan önemli şairler arasında sayılabilir.

Tanıtım yazılarına vereceğimiz örneklerden ilki, Yavuz Bülent Bakiler'e aittir. Bakiler, derginin 101. sayısında kaleme aldığı "Çileli Bir Adam: Aşık Veysel" başlıklı yazısında, Âşık Tarzı Halk Edebiyatı geleneğinden beslenen ünlü halk şairi Âşık Veysel ile ilgili bir anısını paylaşmıştır. Bakiler, Âşık Veysel'in akciğer kanseri nedeniyle bir süre hastanede tedavi gördüğünü ve onu ziyaret etmeyi planladığını belirtmiştir. Ancak, Bakiler'in ziyaretinden önce, Âşık Veysel, sanatçının ifadesiyle "ölüm atına binmiş" ve Hakk'ın rahmetine kavuşmuştur. Bakiler, bu durumu ve onun üzerindeki derin üzüntüyü şu satırlarla ifade etmiştir:

> "Onun akciğer kanserinden yattığını söyledikleri zaman irkildim…Kendisini görmek istedim. Bir hafta sonra, Şarkışla'ya gidecektim. İçimden: 'Oradan da Sivrialan köyüne uğrar, gönlünü alırım.' dedim. Ölüm atının, onun kapısında eşindiğini, sabırsızlandığını doğrusu düşünmedim" (s. 20).

1982 yılının Ağustos ayında yayımlanan derginin 106. sayısında, Yavuz Bülent Bakiler bu kez yazı kaleme alan bir isim değil, ele alınan bir edebî şahsiyet olarak yer almaktadır. Fethi Gedikli, "Bakiler'in Şiiri Üstüne" başlıklı değerlendirme yazısında okuyucuyu Yavuz Bülent Bakiler'in şiir dünyasında anlamlı bir yolculuğa davet etmektedir. Şair, şiirlerinin temelini geleneksel şiir anlayışından aldığı ilhamla örerken, bu yapıyı Anadolu'nun zengin kültürel unsurlarıyla harmanlamıştır.

1971 yılında yayımlanan ilk şiir kitabı *Duvak* ile edebiyat dünyasına adım atan Bakiler, toplumsal meseleleri mistik bir atmosfer içerisinde işlemiş, bunu yaparken de hece ölçüsünü ustalıkla kullanarak şiirlerinde sanatkârane kaygılardan uzak durmuştur. Gedikli'nin yazısında özellikle vurgulanan husus, *Duvak*'ta hâkim olan tematik yapının Anadolu'nun bitmek bilmeyen, katmanlı acıları olduğudur. Bu acılar, şairin şiirlerinden yapılan alıntılarla desteklenerek ortaya konmaktadır.

Yazının esasını, Fethi Gedikli'nin ifadesiyle, Anadolu insanının sonu gelmeyen sıkıntıları oluşturmaktadır. Gedikli, özellikle gecekondu bölgelerinde yaşam mücadelesi veren ailelerin içinde bulunduğu zor koşullara, bu ailelerin bakımsız ve yetersiz beslenen çocukları üzerinden dikkat çekmektedir. Yavuz Bülent Bakiler ise bu çocukların yaşadığı mahrumiyeti, şiirlerinde yer alan şu dizelerle çarpıcı biçimde gözler önüne sermektedir:

> "Ve sonra çocuklar yarı çıplak yarı aç
> Ya birdir bir oynarlar ya seksek ya saklambaç
> Oyuncakları çamurdan: bebek tekerlek topaç
> Masal kahramanları: ya cin ya dev ya hortlak" (s. 43).

Tevfik Fikret, Türk edebiyatında Batı'ya açılımın simgesi olarak kabul edilen öncü şairlerden biri olarak öne çıkmaktadır. Fikret, edebiyat ve Batılılaşma tarihimiz açısından edebî yenileşmenin hem hayranlık uyandıran hem de tartışmalara açık yönlerini bünyesinde barındıran bir figürüdür. Derginin 107. sayısında yayımlanan "Tevfik Fikret'in Modernleşme Anlayışı" başlıklı yazısında Tâhâ Akyol, şairin modernleşme yaklaşımını ele alarak, onun şiirde yeni nazım biçimleri denediğini ve şiire özgün içerikler kazandırdığını ifade etmektedir. Bununla birlikte Akyol, Fikret'i Batılılaşma sürecinde yeterince derinlikli bir kültürel birikime sahip olmayan bir sanatçı olarak değerlendirmektedir. Bu görüşünü temellendirmek amacıyla Fuat Köprülü ve Yahya Kemal'in düşüncelerine başvurarak, eleştirisini şu cümlelerle daha sağlam bir zemine oturtmaktadır:

> "Fikret'i yakından tanıyanlar, onun derin bir kültürünün olmadığında müttefiktirler. Yahya Kemal, onun yeterli bir edebi kültürünün bile olmadığını, Batı'nın ancak ikinci sınıf şiirini takip ettiğini söyler. Fuat Köprülü'ye göre Fikret, savunduğu fikirlerde bile materyalistlerin ağzından senelerce tekrar edile edile yıpranan ve artık bugün hiçbir değeri kalmayan bayağı telakkilerine sanatkârane bir surette tekrarından ibaret kalmıştır" (s. 34).

Akyol, Tevfik Fikret'in kendi kültürüne olan uzaklığını ve kaçış psikolojisini, kısacası sanatçının his dünyasını anlatırken Ahmet Hamdi Tanpınar'ın görüşlerinden de yararlanmaktadır. Tanpınar, Fikret'i Batı'yı körü körüne taklit eden, emperyalizme sırt çevirip Manisa'daki çiftliğe sığınan ve toplumun tarihsel geçmişi ile değerleriyle alay eden biri olarak nitelendirmektedir.

Tevfik Fikret, *Türk Edebiyatı* dergisinin 114. sayısında yeniden değerlendirme konusu olmuştur. Bu sayıda Ayhan Songar, "Rübab-ı Şikeste" başlıklı yazısında şairin psikiyatrik yönlerini ele almaktadır. Aynı zamanda bir psikiyatri uzmanı olan Songar, Tevfik Fikret'in psikiyatrik açıdan analiz edilmesine yönelik isteğini açıkça ortaya koymaktadır. Galatasaray Lisesini birincilikle tamamlayan Fikret'in fiziksel yapısına da değinen Songar, onu "piknik yapıda", siklotimik bir karaktere sahip, şık giyinmeye özen gösteren, el yazısına dikkat eden ve resim sanatıyla ilgilenen bir şahsiyet olarak tanımlamaktadır. Yazının sonunda yer alan bazı ifadeler ise özellikle dikkat çekici niteliktedir:

> "Tevfik Fikret, nam-ı diğer Mehmet Tevfik, piknik yapılı siklotim karakterli, zaman zaman yükselme ve depresyon devreleri geçiren ve bu devreleri bazen ciddi, patolojik vasıf kazanan, hasta ruhlu bir şahıstır. Bütün hayatı ve eserleri bu hasta ruh yapısını aksettirmektedir. Esasen fazla bir ilmi, felsefesi, derin bilgisi olmayan, tetkik ve tetebbua mizacı da müsait bulunmayan Tevfik Fikret'i şiirlerinin manası bakımından değerlendirip suçlamak kabil değildir. Onu gününe ve o günkü mizaç dalgalanmasının şekline göre şiir söyleyen bir kimse olarak ele almak, edebi şahsiyetini bu şekilde değerlendirmek gerekir" (s. 13).

Türk Edebiyatı dergisinin 1983 yılına ait Mart sayısı, yani 113. sayısı, doğumunun 110. ve İstiklâl Marşı'nın kabulünün 62. yıldönümü vesilesiyle, İstiklâl Marşı'nın şairi Mehmet Âkif Ersoy'a ithaf edilerek bir "anıt sayı" niteliği kazanmıştır. Mehmet Âkif'in hatırasını yaşatmak ve onu çeşitli yönleriyle anmak amacıyla derginin farklı bölümlerinde Ahmet Kabaklı, Cemil Meriç, Ayhan Songar, Erol Güngör, Necmettin Hacıeminoğlu, Ertuğrul Düzdağ, Ayla Ağabegüm, İsa Kocakaplan, M. Mehdi Ergüzel, Alemdar Yalçın, Abdülkadir Hayber, Muhsin İlyas Subaşı ve Mecit Bumin tarafından kaleme alınan yazılara yer verilmiştir.

Ayrıca Mehmet Kaplan, İhsan Toksarı, Emin Işık ve Ahmet Güner'in katılımıyla Türk Edebiyatı Vakfı'nda düzenlenen "Âkif Açık Oturumu" etkinliği, şairin düşünsel mirasının tartışıldığı önemli bir platform oluşturmuştur. Derginin yazı işleri müdürü Ahmet Taşgetiren, Mehmet Âkif'in Osmanlı Devleti'nin çöküş sürecinde yaşadığı derin acıyı, kendi kuşaklarının duyumsadığı "Büyük Devlet Özlemi" olarak tanımlamaktadır. Taşgetiren'e göre, Âkif'in *Safahat* adlı eserinde ele aldığı meseleler güncelliğini yitirmemiştir; aksine, bu sorunların temelinde bireylerin kendi öz benliğine ve kültürel değerlerine yabancılaşması yatmaktadır. Nitekim Taşgetiren, 1980'ler Türkiye'sinde bu bunalımların hâlâ toplumsal gerçekliğin bir parçası olduğunu vurgulamaktadır.

Birinci dönem Burdur milletvekilliği görevinde bulunan Mehmet Âkif Ersoy'un Türkiye Büyük Millet Meclisi zabıtlarında yer alan konuşmaları, *Türk Edebiyatı*'nın bu özel sayısında Dr. Alemdar Yalçın tarafından derlenmiştir. "Meclis'te Âkif" başlıklı yazısında Yalçın, şairin biyografisine dair önemli ayrıntılara da değinmektedir. Yazar, meclis zabıtlarından elde edilen ilk bilgilerin, Mehmet Âkif'in doğum yeriyle ilgili bazı kaynaklardaki yanlış bilgilerin düzeltilmesine katkı sağladığını şu cümlelerle belirtmektedir:

> "Meclis zabıtlarından elde ettiğimiz ilk bilgiler, Mehmet Akif'in hayatıyla alakalı olarak daha önce tavzih edilmiş bir hususdır. Hocamız, Prof. Dr. Kaya Bilgegil Safahat'ta ve diğer kaynaklarda Akif'in doğum yeri ile ilgili bilgilerin yanlışlığını ortaya koyuyordu. Buna göre Akif Fatih-Sarıgüzel'de değil, Çanakkale'nin Bayramiç kasabasında doğmuştur" (s. 9).

Yazının devamında Alemdar Yalçın, şairin yalnızca Burdur milletvekilliği ile sınırlı kalmadığını; ayrıca İzmit ve Biga sancaklarından milletvekili seçildiğine dair iki mazbataya da ulaştığını ifade etmektedir. Bu bilgiler, Âkif'in siyasi faaliyetlerine ve dönem içindeki konumuna dair önemli belgeler niteliğindedir.

Mehmet Âkif Ersoy'a dair hatıralara sahip olan pek çok kişinin bulunduğu şüphesizdir. Bu kişilerden biri de şairin en yakın dostlarından biri olan ve şiirlerinin yayımlandığı *Sırat-ı Müstakim* dergisinin sahibi Eşref Edip Fergan'dır. Eşref Edip, dergide kaleme aldığı "Arkadaş Çocukları" başlıklı hatırasında, Mehmet Âkif'i verdiği sözü tutma konusunda son derece titiz, küçük yaşta dahi ahde vefayı ilke edinmiş, yüksek ahlaki değerlere sahip bir şahsiyet olarak tasvir etmektedir.

Baytar Mektebi'nden sınıf arkadaşı olan İslimyeli Hasan Tahsin Efendi ile gençlik yıllarında verdikleri bir söz doğrultusunda, arkadaşının vefatının ardından onun üç yetim çocuğuna sahip çıkan Mehmet Âkif, bu çocukları kendi öz evlatlarından ayırmaksızın büyütmüştür. Âkif'in bu davranışı, onun vicdani sorumluluk bilincinin ve vefakârlığının bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir. Eşref Edip'in söz konusu yazısında yer verdiği ifadeler, Mehmet Âkif'in özüyle sözü bir, sadakat timsali bir dost olduğunu açıkça ortaya koymaktadır:

> "Âkif'e sordum kim bu yavrular, Âkif cevap vermedi. Odaya girince bu üç ızdırabına bu misafir çocuklarına Âkif'e takılarak tebrik ettim. Âkif'in yüzü değişti, misafir çocukları değil, benim çocuklarım dedi. Üç beş haftada üç çocuğu nasıl olurdu? Hasan Efendi öldü de dedi… Bu çocuklar kim evvel ölürse hayatta olanın bakacağı çocuklardı. Rahmetli Hasan Efendi'nin

> çocukları. Fakat Âkif bu çocuklardan daha güzeldi: Mektepte verdiği sözü hala unutmayan bir çocuk" (s. 7).

Verdiği söze sadık kalması ve bu yönüyle güvenilir bir şahsiyet olmasıyla tanınan Mehmet Âkif Ersoy, Mithat Cemal Kuntay'ın "Âkif'in Şahsiyetinden Çizgiler" başlıklı hatırasında bu özelliğini çarpıcı bir biçimde ortaya koymuştur. Söz konusu anıda, soğuk bir kış gününde hava koşullarının son derece elverişsiz olmasına rağmen Mehmet Âkif'in Beşiktaş'tan Çapa'ya kadar, adam boyunu aşan kar altında yürüyerek verdiği randevuya sadakatle geldiği anlatılmaktadır. Mithat Cemal, ekmek dahi bulunmayan bir evin olduğu bu zor koşullarda Âkif'in buluşma yerine nasıl ulaşabildiğine dair hayretini gizleyememiştir.

Bu olaya dair aktarılan şu sözler, Âkif'in karakterindeki vefa ve kararlılığı güçlü biçimde yansıtmaktadır: *"Gelmemen için kar tipi kâfi değil, vefat etmem lazımdı. Çünkü geleceğim diye söz vermiştim"* (s. 7). Şairin bu ifadesi, onun sözüne olan bağlılığını ve ahlaki duruşunu bir kez daha açıkça ortaya koymaktadır.

Cemil Meriç, "İki Düşman Kardeş" başlıklı yazısında Mehmet Âkif Ersoy ile Tevfik Fikret'i karşılaştırmalı bir biçimde ele almakta ve her iki ismi de Türkçenin iki büyük şairi olarak değerlendirmektedir. Her iki edebî şahsiyet de Osmanlı Devleti'nin çöküş sürecine tanıklık etmiş ve bu tarihsel kırılmanın yol açtığı acıları derinlemesine yaşamıştır.

Meriç'in değerlendirmesine göre, Mehmet Âkif ne tam anlamıyla bir solcu ne de Tevfik Fikret kesin biçimde bir sağcı olarak tanımlanabilir. Bu tür politik ve ideolojik etiketler, Batı'dan aktarılmış ve bağlamından kopuk biçimde kullanılmakta olan kavramlardır. Cemil Meriç'e göre, her iki şair de bu tanımların ötesinde durmakta; zihin ve gönül dünyaları milletin sorunlarıyla yoğrulmuş, ülkesine derin bir aidiyet duygusuyla bağlı Osmanlı aydınları olarak öne çıkmaktadır:

> "Ben, Âkif'i Fikret'ten çok severim. Ama her iki şair de ülkemizin barındırdığı milyonlarca 'escad' arasında ihtişamla parlayan temiz birer nesildir. Âkif, Fikret aleyhindeki yazılarını 'Safahat'a almamak efendiliğini göstermiş… Fikret, nasıl sosyalist değilse Âkif de gerici değildir. Bu iki düşman kardeşi sevgiyle bağrımıza basmak ve bir yıkılış çağının kaçınılmaz çelişkilerinden kurtulmadıkları için suçlamak küstahlığına kapılmamak bugünkü nesillerin en esaslı bir görevi" (s. 5.)

Cemil Meriç, yukarıdaki alıntıda her iki şairin de belli düşünce kalıplarına

hapsedilemeyeceğini vurgulamış ve bu kalıpları kıracak olanların gelecek nesiller olduğunu açıklamaya çalışmıştır.

Mehmet Âkif Ersoy'un ideolojik konumlanışı, her dönemde tartışma ve merak konusu olmuştur. Erol Güngör, "Âkif'in Yeri Nedir?" başlıklı yazısında bu meseleye temas etmiş ve bazı çevrelerin Mehmet Âkif'i ya İslamcı ya da milliyetçi bir kimliğe indirgeme çabalarına dikkat çekmiştir. Güngör'e göre, ne İslamcı bir hareketin sembolü olmak Mehmet Âkif'e uygun düşmektedir ne de dönemin iktidar çevrelerince savunulan Türkçülük anlayışını benimsemek onun düşünsel çizgisiyle örtüşmektedir. Mehmet Âkif, Türk edebiyatı içerisinde her zaman bağımsız bir duruş sergilemeyi tercih etmiş, herhangi bir düşünce akımına ya da edebi ekole bağlı kalmaksızın kendi fikirlerini özgürce ifade etmeye özen göstermiştir.

Derginin ilerleyen sayfalarında, Mehmet Âkif'in sanat ve edebiyat anlayışına dair görüşlerinin kendi sözleriyle aktarıldığı bir yazıya yer verilmektedir. Şairin bir eseri kaleme alırken nasıl bir yöntemi benimsediği, hangi ortamda yazmayı tercih ettiği ve yazma sürecine nasıl bir disiplinle yaklaştığı gibi hususlar, bu yazıda ayrıntılı şekilde ele alınmaktadır. Mehmet Âkif'in yakın dostu Eşref Edip tarafından kaleme alınan "Âkif'in Sanat ve Edebiyat Üzerine Düşünceleri" başlıklı yazı, şairin sanat anlayışını ve entelektüel titizliğini yansıtan şu ifadelere yer vermektedir:

> "Şiirin ilhamı azdır. Şiir çalışmakla, uğraşmakla olur. Zannederler ki şair tabiat karşısında oturur, ilhamları toplar, hemen kalemi eline alarak şiirini yazar. Hiç de öyle değil. Odaya kapanıp ter dökecek, düşünecek., yorulacak, uğraşacak. Yüz ter dökerek bir beyit meydana gelir. Ben manzaraları odama getirir, orada kafa yorarım. Ter döker, dört duvar arasında şiirimi yazarım. Ben şiir yazmadan evvel çok düşünürüm. Tam bir mühendis gibi bir mimar gibi… Ben bir eser yazmadan evvel bütün mukaddimatı hazırlarım. Eserlerime nasıl gireceğim, ne neticeye varacağım. Bütün bunları hayalimde kurarım. Ondan sonra yazmaya başlarım, istediğim neticeye varırım" (s. 34).

Türk edebiyatında manzum hikâye türü denildiğinde akla gelen iki temel isim, Tevfik Fikret ve Mehmet Âkif Ersoy'dur. Cemil Meriç'in ifadesiyle "iki düşman kardeş" olarak tanımlanan bu iki şair, edebiyatımızda manzum hikâye türünün en başarılı örneklerini kaleme almışlardır. Ayla Ağabegüm, Mehmet Âkif'e ayrılan özel sayıda, şairin bu alandaki eserlerini mercek altına almış ve çok sayıda manzum hikâyeyi başlıklar halinde incelemiştir. *"Âkif'in Manzum Hikâyeleri"* başlıklı yazısında; *Hasta*, *Bebek*, *Mahalle Kahvesi*, *Köse İmam*, *Said Paşa İmamı*, *Dirvas*, *Hasır*, *Kocakarı* ve *Ömer* gibi

hikâyelere yer verilmiştir.

Ağabegüm, Mehmet Âkif'in manzum hikâyelerinde de tıpkı şiirlerinde olduğu gibi dönemin toplumsal meselelerini ele aldığını ve hayal unsurlarından uzak durduğunu belirtmektedir. Şairin bu tavrı, *"Hayır, hayal ile yoktur benim alışverişim / İnan ki, her ne demişsem, görüp de söylemişim"* beytinde açıkça ifade edilmektedir. Âkif, doğrudan gözlemlediği ve bizzat şahit olduğu hayat kesitlerinden hareketle eserlerini oluşturmuş, gerçekliği merkeze alan bir anlatım biçimini benimsemiştir. Ayla Ağabegüm'ün ilgili yazısında yer alan değerlendirmeler, şairin yetiştiği çevrenin ve toplumun panoramasını yansıtmaktadır:

> "Manzum hikâyelerinin kahramanları, onun çevresinin insanlarıdır. 'Bakacak kimseciğim yok' diyen Seyfi babalar, analar, rengi, soluk yetimler, meyhanede kocasını arayan kadınlar, hasta öğrenciler, basık evler, insanları çürüten kahvehane ve meyhaneler onun için üzüntü kaynağıdır. Bu yönüyle Âkif, edebiyatımızın ilk sosyal gerçekçi şairidir. Belki de o günden beri bu konuları aynı samimiyetle dile getiren bir başka şairimiz olmamıştır" (s. 36).

Mehmet Âkif Ersoy'un eserlerinde derin etkiler bırakan hikâyelerinin kahramanları, okuyucuda adeta içimizden biri izlenimini uyandırmaktadır. Fatih'in Sarıgüzel semtinde, orta halli bir aile ortamında dünyaya gelen Âkif, Türk edebiyatının en güçlü sosyal duyarlılık sahibi şairlerinden biri olarak kabul edilmektedir.

Eserlerinden, yakın çevresinin aktardığı anılardan ve edebî çizgisinden anladığımız kadarıyla inançlı bir şahsiyet olan Âkif, yaşamını bir gün öleceği bilinciyle sürdürmüş ve hayatı boyunca benimsediği doğrulardan sapmamıştır. Siroz hastalığına yakalanmasının ardından bir süre Mısır'da tedavi görmüş; ancak olumlu sonuç alınamayınca tedavisine İstanbul'da devam edilmiştir. İstanbul'a dönüşünde Beyoğlu'nda bulunan Mısır Apartmanı'nda ikamet eden şair, burada hayata veda etmiştir.

Vefatına ilişkin dikkat çekici bir hatıra, *Türk Edebiyatı* dergisinin özel sayısında yer alan bir yazıda aktarılmaktadır. Bir pazar günü, Beyazıt Kütüphanesi'nin karşısındaki bir kahvede oturmakta olan iki tıp öğrencisi, sokaktan geçmekte olan bir cenaze aracını durdurarak içerisindeki tabutun kime ait olduğunu sorarlar. Cenazeyi taşıyan görevli kâtip, mevtanın Mehmet Âkif Bey olduğunu belirtir. Söz konusu öğrencilerden biri Mecit Bumin, diğeri ise Mithat Müdüroğlu'dur. Bu iki genç, o an itibariyle millet adına büyük bir sorumluluğu üstlenmişlerdir. Doktor Mecit Bumin, bu olaya ilişkin hatırasını "Mehmet Âkif'in Cenazesi ile İlgili Bir Hatıra" başlıklı yazısında ayrıntılı bir şekilde

kaleme almıştır:

> "Hemen tabutu arabadan aldık ve hürmetle musalla taşının üzerine usul-ü veçhile yerleştirdik. Arkadaşımla görebildiğimiz birtakım eksiklikleri tamamlamak vazifesini üstlendik. Kâtipten merhumun kartvizit büyüklüğünde iki fotoğrafını istedik. Birini tabutun başına dayadık, birini de yanımıza alarak heyecan ve telaşla kâtibin adını bile sormadan Fatiha'mızı okuyup Kapalıçarşı'ya daldık. Bir büyük bayrak ve raptiye alarak döndük. Bayrağı büyük naaşın üzerine örtük. Kâtipten tekrar izin alarak Cağaloğlu yolunu tuttuk. Gözümüze takılan ilk matbaaya girdik. Matbaacıya durumu anlattık. Fotoğraftan parası karşılığında vesikalıktan biraz büyük boyda bol miktarda tabettirdik. Bir miktar toplu iğne ve siyah kurdele de almak istedik. Matbaacı, "Bunlar da benden olsun" diyerek parasını almadı. Siyah kurdeleyi münasip büyüklükte parçalara böldük. Toplu iğnelerle tabettiğimiz fotoğraflara kurdeleleri iledik. Oradan doğruca talebe yurtlarına koştuk" (s. 41).

Mecit Bumin, arkadaşıyla birlikte büyük bir sorumluluk bilinciyle hareket ederek çeşitli öğrenci yurtlarını ziyaret etmiş ve yol boyunca karşılaştıkları herkese büyük şair Mehmet Âkif Ersoy'un cenazesinin Beyazıt Camii'nden kaldırılacağını bildirmiştir. Bu iki tıp öğrencisi, cami avlusunda mümkün olan en geniş katılımı sağlamak amacıyla yoğun bir çaba göstermiş; böylelikle, Türk milleti adına İstiklâl Marşı'nın şairine son görevlerini ifa etmişlerdir. Mehmet Âkif, bu anlamlı karşılaşma ve özverili çaba neticesinde ebedî istirahatgahına uğurlanmış; ardında bıraktığı derin kültürel miras ise gelecek nesillere aktarılmak üzere edebiyat tarihindeki yerini almıştır.

İstiklâl Marşı şairi Mehmet Âkif, *Türk Edebiyatı* dergisinin 113. sayısında yayımlanan anıt sayıda çok yönlü biçimde ele alınmış hem Türk edebiyatındaki konumu hem de vatanperver bir şahsiyet olarak tarihsel mirası kapsamlı bir biçimde değerlendirilmiştir.

Türk Edebiyatı dergisi, üç yıl aradan sonra 1986 yılının Aralık ayına tekabül eden 158. sayısını, Mehmet Âkif Ersoy'un vefatının 50. yılı münasebetiyle hazırlamış ve bu sayıyı, derginin ifadesiyle "bir anıt sayı" olarak yayımlamıştır. Bu özel sayıda, Mehmet Âkif'e dair çeşitli yazılar kaleme alınarak, onun edebi ve fikrî şahsiyetine çok yönlü bir şekilde ışık tutulmuştur. Derginin sahibi Ahmet Kabaklı, bu sayının çerçevesini şu ifadelerle ortaya koymaktadır: *"Önce konumuzun sınırını çizmeye çalışalım. Biz burada Mehmet Âkif'in ömrü boyunca içinde yaşadığı ve kısmen de içinde yetiştiği bilgi muhitlerini anlatmaya çalışacağız"* (s. 4). Kabaklı, bu çerçeve doğrultusunda, hatıra ve biyografik kaynaklardan da faydalanarak, Âkif'in yetiştiği kültürel çevreyi, sahip olduğu ilmi birikimi ve eserlerinde yer alan bilimsel yaklaşımları açıklığa kavuşturmayı amaçladıklarını belirtmektedir.

Anıt sayı kapsamında Mehmet Âkif Ersoy hakkında kaleme alınan yazıların yazarları, şu şekilde sıralanabilir: Cemal Kutay, Necmettin Hacıeminoğlu, Sevinç Çokum, Münevver Ayaşlı, Emin Bilgiç, Hüsrev Hatemi, Emin Işık, Yavuz Bülent Bakiler, Semiramis Çavuşoğlu, Gülsüm Ak, Mehmet Önder, Ziyad Ebüzziya, Ayla Ağabegüm, Vahap Kabahasanoğlu, Necmettin Türinay, Nermin Suner Pekin, Nail Uçar, Dilaver Cebeci, Vahap Elbir, Aydın Bolak, Nail Kesova, İsmail Özmel, Cemal Kurnaz, Halistin Kukul, M. İlyas Subaşı ve Necat Birinci. Bu bölümde her bir yazıya ayrı ayrı değinilmeksizin, öne çıkan bazı yazılar örneklendirilerek Mehmet Âkif Ersoy'a dair dikkat çekici değerlendirmelere ve bilgilere yer verilecektir.

Derginin 16. sayfasında Sevinç Çokum tarafından kaleme alınan "Şiirleri Gibi Bir Âkif" başlıklı yazı, Mehmet Âkif Ersoy'un şahsiyeti ile edebi eserleri arasındaki bütünlüğü ele almaktadır. Yazının girişinde, Âkif'in yaşamı ile şiirlerinin örtüşmesi bakımından nadir bulunan şairlerden biri olduğuna dikkat çekilmektedir. Çokum, Âkif'in en dikkat çekici vasfının cömertlik olduğunu vurgulayarak onun "almayı değil, vermeyi bilen" bir şahsiyet olduğunu ifade etmektedir. Âkif'in her zaman çevresindekilere sunabileceği bir değere sahip olduğunun altını çizen yazar, bu özelliğin şairin yetim olarak büyümesinden kaynaklanabileceğini dile getirmektedir. Henüz çocuk yaşta iken akraba çocuklarına kol kanat germesi ve okul arkadaşı Hasan'ın vefatının ardından onun yetim çocuklarını sahiplenmesi, Âkif'in cömertliğini ve insanî duyarlılığını ortaya koyan önemli örneklerdendir. Ruhen ve fikren kendisine yakın hissettiği kimselerle yakın ilişkiler kurmayı ve içten bir muhabbet geliştirmeyi seven Âkif'in bu yönü, Çokum'un yazısında "Dülger Hasan ve oğlu Abdullah" üzerinden somutlaştırılmaktadır. Rumelili bir marangoz olan Dülger Hasan, Âkif'in *"Seyfi Baba"* adlı şiirinde betimlenen kişiliğin kendisidir; oğlu Abdullah ise aynı şiirde, gündüz gece iş arayan Osman karakteriyle özdeşleştirilmiştir. Çokum'un anlatımı, Âkif'in iç dünyasını ve şiirlerinde yansıttığı halkla iç içe ruh hâlini yansıtması bakımından dikkat çekicidir:

> "… Evet Dülger Hasan, Seyfi Baba'nın ta kendisidir. Gece gündüz iş arayan Osman ise her halde Hasan Baba'nın oğlu Abdullah'tır. Bilindiği gibi bu şiirde dam aktarayım derken üşütüp hastalanan Seyfi Baba'yı Âkif'in ziyareti anlatılır. Bu şiirde. Komşuluk, hâl hatır sorma, namusuyla çalışıp kazanmak, yardımlaşmak gibi insanı yücelten pek çok ahlak incelikleri güzellikleri buluruz. Bir ihtiyarla mangal başında dertleşmeyi, o sıcak dostluğu, o koruma duygusunu edebiyatımızda bundan daha güzel işlemiş bir başka şiir, bir başka hikâye hatırlamıyorum…" (s. 18).

Anıt özel sayıda, Mehmet Âkif adına Türk Edebiyatı Vakfı tarafından tertip edilen "Âkif Açık Oturumu"nda ele alınan konu başlıklarına da yer verilmiştir. Oturumda; Prof. Dr. Mehmet Kaplan, İhsan Toksarı, Emin Işık ve Ahmet Güner gibi isimler konuşmacı olarak yer almıştır. Prof. Dr. Kaplan, özellikle *"Asım"* ve *"Çanakkale"* şiirleri üzerinde durarak şairin edebî yönünü vurgulamış; İhsan Toksarı, Âkif'in dinî yaşantısına dair ayrıntılı bilgiler sunmuş; Emin Işık ise Mehmet Âkif'in gençliğe bakışını ve bu bağlamda taşıdığı fikirleri açıklamıştır.

Derginin 117. sayısı, edebiyatımız açısından bir başka büyük değer, Necip Fazıl Kısakürek için ayrılmış, anıt sayı özelliği taşımaktadır. *"Ölüm güzel şey, budur perde ardından haber… Hiç güzel olmasaydı, ölür müydü Peygamber?"* dizelerinin sahibi Necip Fazıl, 25 Mayıs 1983 tarihinde İstanbul'un Erenköy semtinde vefat etmiş; *Türk Edebiyatı* dergisi ise üstat şairin ölümünün ardından bir ay sonra, onu anmak amacıyla bu özel sayıyı hazırlamıştır. Necip Fazıl'a adanmış olan bu sayıda, Ahmet Kabaklı, Osman Yüksel Serdengeçti, Ayhan Songar, Taha Akyol, Tahir Kutsi Makal, Bilge Ercilasun, Necmettin Hacıeminoğlu, Süleyman Yalçın, Orhan Okay, Sevinç Çokum, Ahmet Taşgetiren, Bahattin Karakoç, Mehdi Ergüzel, Muzaffer Doğan, Ayla Ağabegüm, Yücel Çakmaklı, Sevgi Kılıç, Kemal Müderrisoğlu, Vehbi Vakkasoğlu, Mehmet Doğan, Mustafa Miyasoğlu, Mehmet Kaplan, Belkıs Kabaklı, Ali Biraderoğlu, Muhsin İlyas Subaşı, Yüksel Kanar, A. Vahap Akbaş, S. Ahmet Arvasî, Ekrem Zingal, İsmail Kıllıoğlu, Durali Yılmaz, Süleyman Yalçın gibi önemli isimler, yazılarıyla Necip Fazıl'ın felsefesini ve düşünce dünyasını derinlemesine açıklamaya çalışmışlardır.

117. sayının ilk sayfalarında yer alan "Son Sohbet" başlıklı yazıda, Ahmet Kabaklı, Necip Fazıl ile Türk Edebiyatı Vakfı'nda gerçekleştirdiği son sohbeti yayımlamıştır. Bu sohbet esnasında, Ahmet Kabaklı, üstatla son dönemdeki faaliyetlerine ilişkin bir konuşma yapar. Necip Fazıl ise bu soruya şu şekilde yanıt verir:

> "Yunus Emre'nin 'Mahrum olmaz Allah diyen' mısraındaki idrak cezası karşısında, tavla zarı kadar küçük dünyalarının saraylarında hüküm sürdüklerini sanan insancıklardan koptum. Rabbin ilahî kanatlarının yelpazelendiği iklimde gerçek hürriyetime kavuştum. Bir bardak su gibi çalkanan dünyada istikamet çöktü ve yokluk yıkıldı, mesafeler de artık bana eza etmiyor. Şimdi, şiirlerimde yaşıyorum" (s. 3).

Ahmet Kabaklı, sohbetin ilerleyen kısmında Necip Fazıl'a İstanbul'u ve onu sevenleri özleyip özlemediğini sorar. Necip Fazıl ise, *"Perde ardından haber bekleyip*

büyük randevuya hazırlanıyorum" şeklinde bir ifade kullanarak bu soruya yanıt verir. Kabaklı, şairin sevenleri tarafından özlendiğini söylediğinde ise üstat, *"Sizler uzağımda değilsiniz, ancak şimdi benim seçme hürriyetim var"* diyerek karşılık verir.

Derginin ilerleyen sayfalarında, Osman Yüksel Serdengeçti, Necip Fazıl ile ilgili bir anısını paylaşır. "Dava Arkadaşım" başlıklı yazısında, Necip Fazıl'ın çok farklı bir kişiliğe sahip olduğunu vurgular. Şairin, hakkında kolayca karar verilemeyecek bir insan olduğunu ve bu yönüyle insanı hükümsüz bırakan bir yapısının bulunduğunu ifade eder. Serdengeçti, üstatla ölümünden yalnızca on beş gün önce görüştüğünü belirterek yazısında bu anıyı şu şekilde aktarır:

> "Ölümünden on beş gün önce ziyaretine gitmiştik. 'Osman gel yanıma otur.' dedi. O fırtına gibi adam bir köşede yaprakları sararmış, kırık bir dal gibi duruyordu. Yanına yanaşmaktan korktum. O sarı yapraklar dökülecek, adam ölecek zannettim. Me'yus, kederli, mecalsiz yanından ayrıldık. Ben Necip Fazıl'ı o gün kaybetmiştim. Fırtına dinmiş, güneş batmış, koca İstanbul koskoca bir mezarlık olmuştu. Necip Fazıl ölmüştü" (s. 5).

Necip Fazıl'ın ölümünden önceki son şiiri, derginin 116. sayısında yayımlanan *Zehir* adlı şiirdir. Şairin son yazısı ise oğlu Mehmed Kısakürek tarafından kaleme alınmış ve anıt sayıda yayımlanmıştır. Mehmed Kısakürek, babasının bu son yazısını harfiyen yayımlatmış ve onun gizli saklı kalan hiçbir eserinin kalmayacağını belirtmiştir. Şairin son kaleme aldığı yazı, Boğaz'da Abdullah Efendi Lokantası'nda, basında 50. yılını dolduranların şilt töreni için yazdığı hitabetten ibarettir. Necip Fazıl, ölümünden dört gün önce gerçekleşecek olan bu davete katılamayacağını bildiren bir hitap yazısı yazdırmış ve ayrıca bu yazının, ailesine hatıra kalmasını istemiştir.

Necip Fazıl'ın 37 yıllık dostu olan Prof. Dr. Süleyman Yalçın, şairin en yakın arkadaşlarından biri olup, onun son anlarına kadar tanıklık etmiş ve mahremiyetine vakıf bir kişidir. Türk Edebiyatı dergisinde "Tanıdığım Necip Fazıl" başlıklı yazısında, şairin ölümünden bir gün önce telefonla görüştüğünü ve Necip Fazıl'ın sağlık durumunun kötü olduğunu belirterek bu haberi bizzat şairin kendisinden öğrendiğini ifade etmektedir. Yalçın, şairin o günkü ruh halini şu şekilde aktarmaktadır: *"Süleyman, bu yolun sonuna geldik galiba! Sanki beni zehirliyorlarmış gibi duygular içindeyim. Halimin ne olacağını bilmiyorum. Fenayım ve Allah'ın rahmetine sığınıyorum"* (s. 16). Bu ifadeler, şairin içinde bulunduğu durumun derinliğini ve ruhsal halini yansıtmaktadır. Necip Fazıl, bu muhabbetin ertesi günü, Hakk'a yürümüştür.

Necip Fazıl'ın hayatındaki önemli bir dönüm noktası, bir tevafuk sonucu tanıştığı mürşidi Abdülhakim Arvasi ile yaşadığı deneyimdir. Necip Fazıl, Arvasi'yi "Efendim, irşad edicim, can kurtarıcım" şeklinde tanımlamış ve bu tanışıklık, onun hayatında köklü bir değişime sebep olmuştur. Tanıştığı andan itibaren, adeta daha önceki hayatını sorgulamaya başlamış, otuz yaşına kadar geçen ömrünü boşuna yaşadığı düşüncesiyle derin bir içsel dönüşüm yaşamıştır. 1934 yılında Beylerbeyi'ne giden bir vapurda, mürşidinin talebelerinden biriyle karşılaşarak Abdülhakim Arvasi'nin Beyoğlu Ağacami'nde cuma günleri ders verdiğini öğrenmiştir. Bu bilgiyle, Necip Fazıl, birkaç hafta sonra Arvasi'nin sohbetlerine katılmaya karar verir. Ardından, mürşidinin derslerine katılan şair, ondan büyük bir etki almış ve dostlukları bu şekilde başlamıştır. Bu tanışma, Necip Fazıl'ın ruhsal ve düşünsel dünyasında derin bir kırılma yaratmış ve onun hayatını tamamen yeniden şekillendirmiştir. Bu önemli değişimi, Necip Fazıl şu dizeleriyle anlatmaktadır:

> "Tam otuz yıl saatim işlemiş, ben durmuşum;
> Gökyüzünden habersiz, uçurtma uçurmuşum"

Türk Edebiyatı dergisi, Necip Fazıl'ın mürşidi Abdülhakim Arvasi ile tanışma olayını, bu özel sayıda Muzaffer Doğan'ın kaleminden okuyucularına sunmuştur. "Mürşid ve Mürid" başlıklı yazısında, bu tevafuk şu şekilde aktarılmaktadır:

> "Birkaç cuma sonra Beyoğlu Ağacamiine gider, yanında da ressam arkadaşı Abidin Dino. Cuma… Efendi Hazretlerini dinliyorlar. Namazdan sonra yanına yaklaşıp elini öpmek istiyorlar. Efendi Hazretleri bir müddet onlara baktıktan sonra şöyle diyorlar. '—Biz Eyüp Sultan'da oturuyoruz. Ne zaman isterseniz buyurun.' Artık üstat sıklaştırır Efendi Hazretlerine gidiş gelişlerini. Efendi Hazretleri sorar üstada: '—Siz tasavvuftan bir şeyler biliyor musunuz? Okuduğunuz kitap filan oldu mu?' Bahriye mektebinde okuduklarını söyler. Efendi Hazretlerinin cevabı: 'Bu iş kitapla olmaz. Akılla da varılmaz… Hiç yemeğin lezzeti, çatal bıçakla aranıp bulunabilir mi" (s. 43).

Necip Fazıl Kısakürek'in iç dünyası, Abdülhakim Arvasi ile tanışmasının ardından köklü bir dönüşüm geçirmiştir. Bu tanışmadan sonra şair, maneviyatı yaşamının merkezine yerleştirmiştir. Özellikle *Çile* adlı şiirlerinde tasavvufi atmosferin belirgin biçimde hissedildiği görülmektedir. Söz konusu şiirlerde nefisle mücadele, madde-mana çatışması ve ruhsal buhranlar gibi temalar işlenmiştir. Muzaffer Doğan'ın aktardığına

göre, Necip Fazıl bu ruh halini *Tanrı Kulundan Dinlediklerim* adlı eserinin "Onu Nasıl Tanıdım" başlıklı ilk yazısında şu sözlerle dile getirmektedir: *"Dinmek bilmez bir ağrı çeken diş… Ne kibrit çöpünden imdat ne berber kerpeteni ne karanfil yağı ne de eczacı güllacından… İşte böyle; bir zamanlar beynim 'mutlak hakikat' acılarına yataklık etti… Ağrıyan akıl dişimdi"* (s. 44).

Necip Fazıl, Arvasi ile tanışmasının ardından başlayan bu ikinci hayat evresinde, kendisini içinde yaşadığı topluma karşı sorumlu bir birey olarak görmeye başlamış ve toplumun acılarını derinlemesine anlamaya yönelmiştir. Tıpkı Namık Kemal'in tiyatroyu "eğlencelerin en faydalısı" olarak nitelendirmesi gibi, Necip Fazıl da tiyatroyu bir "cemiyet aynası" olarak değerlendirmiştir. Onun tiyatro eserleri, bozulan toplumsal yapıyı düzeltme amacı taşımış; bireyin ruhsal bunalımlarından arınarak yeniden inşası hedeflenmiştir. Bu özel sayıda Ayla Ağabegüm, Necip Fazıl'ın tiyatro eserlerine dair bir değerlendirme yazısı kaleme almış ve yazısında *Reis Bey*, *Yunus Emre*, *Kanlı Sarık*, *Para*, *Mukaddes Emanet*, *Künye*, *Bir Adam Yaratmak* ve *Ahşap Konak* gibi eserlerin içeriklerine değinmiştir. Toplumsal çözülmelere karşı sessiz kalamayan ve derin ıstıraplarla içsel çatışmalar yaşayan bireylerin, aradıkları teselliyi Necip Fazıl'ın tiyatro metinlerinde bulabilecekleri ifade edilmiştir.

Türk Edebiyatı dergisinde yazıları yayımlanan Ahmet Kabaklı, Ahmet Taşgetiren, Ayhan Songar, Mehdi Ergüzel, Ayla Ağabegüm ve Süleyman Yalçın gibi, sanatçıya yakınlığıyla bilinen isimler, Necip Fazıl Kısakürek'i evinde ziyaret ederek onunla kapsamlı bir sohbet gerçekleştirme imkânı bulmuşlardır. Bu sohbet, *Türk Edebiyatı* dergisi tarafından derlenip düzenlenmiş ve "Üstad Necip Fazıl'la Evinde Yapılan Sohbet" başlığıyla yayımlanmıştır. Söz konusu metinde, Necip Fazıl'a farklı konulara ilişkin birçok soru yöneltilmiştir. Bu sorular arasında özellikle dikkat çekenlerden biri, şairin Nazım Hikmet'e dair görüşlerini ortaya koyan sualdir. Necip Fazıl'ın bu soruya verdiği yanıtlar, dönemin edebiyat anlayışı ve ideolojik ayrımları açısından kayda değer niteliktedir:

> "Nâzım, şiir kumaşı olan adam… Muhtevası, nakışı, estetiği olan adam değil… Ama bomboş teneke adamlar var ya onlardan da değil… Benden iki, üç sınıf kadar ilerdeydi. O zamanlar sınıflar arasında münasebetler de yasaktı… Mecmua çıkarırdık... O da bize karşı çıkarırdı. Zıt kutuplardık. Düşman olduk. Evet… şöyle derdi, 'Sen eskinin yenisisin ve en iyisisin. Ama eskisin.' Ama o yeni olmayı, yeninin en gerisi olmayı, eskinin en iyisi olmaya, tercih ederdi. Bahriye'de çocuk şiirleri gibi şeyler yazardı. 'Ben de Müridinim işte Mevlâna…' diye şiirleri var. Nâzım bir satıhtır, bir profondör değildir, bir derinlik değildir ama nakışları olan satıhtır, sanatkâr denebilir" (ss. 24-25).

Necip Fazıl, sanat çevrelerinde farklı görüşlere sahip olan sanatçılar tarafından da takdir edilen, kabiliyeti geniş bir kesim tarafından onaylanmış büyük bir edebiyatçıydı. Nazım Hikmet ile aynı okuldan mezun olmalarına rağmen, aralarındaki ideolojik farklılıklar onları düşman bir tavır içinde olmaktan ziyade, farklı sanatsal yollar izlemelerine yol açmıştır. Benzer bir durum, Necip Fazıl'a büyük saygı duyan diğer bir sanatçı olan Aziz Nesin için de geçerlidir. Aziz Nesin, Necip Fazıl'a bir mektup yazarak yakın zamanda onu ziyaret etmek istediğini ifade etmiştir. Ancak Necip Fazıl, bu mektubu cevapsız bırakmıştır. Bu olay, *Türk Edebiyatı*'nda "Aziz Nesin'in Üstad'a Bir Mektubu" başlığı altında anlatılmaktadır:

> "Aziz Nesin'in Üstad'a bir mektubu… Aralarında hiçbir madde ve mana bağı olmadığı halde yazılan, Üstad tarafından cevapsız bırakılan ve 'bu ödülden, sana ödül veren Kültür Bakanlığı onurlanmalı' diyen bu mektup, Üstad'ı anladığını zanneden çevreler için, onu kimlerin daha iyi anladığını göstermek bakımından ibret vesikasıdır" (s. 55).

Özel sayının ilerleyen bölümlerinde, Vehbi Vakkasoğlu'nun kaleme aldığı "Sanatı ve İnancı" başlıklı yazıya yer verilmiştir. Edebiyatımızda sıklıkla "Şairler Sultanı" ünvanıyla anılan Necip Fazıl, bu nitelemeyi hak eden güçlü bir inanca sahiptir. Hayatı boyunca benimsediği davadan hiçbir şekilde geri adım atmayan şair, sanatını da yalnızca bu inanç doğrultusunda şekillendirmiştir. 78 yıllık ömrü boyunca -içsel dönüşümünü hesaba katmazsak- hakikatin peşinden ayrılmamış; Allah ve Resulü dışındaki tüm değerleri batıl ve yok hükmünde kabul etmiştir. Vehbi Vakkasoğlu, Necip Fazıl'ın bu sarsılmaz inancını yazısında şu ifadelerle dile getirir:

> "Onun bütün eserleri, imanın ya arayışı ve hasretidir ya da yüceltilişi ve takdir edilişi… Fakat hepsinin de üstünde ve ötesinde bu imanın kavgası söz konusudur. Zira Necip Fazıl, sarsılan cemiyetimizin temel derdini, asıl buhranı görmüş; Hazreti Âdem'den bu yana süregelen iman-küfür mücadelesinde mutlak hakikatin yanında yerini almıştır. İnanç kavgasının, fikirli şiirli, kalemli, kağıtlı cephesinde bir mühim hadisedir Necip Fazıl... Hatta kendisini bile şaşırtan bir mühim hadise… Gerçekten de ben'in, benliğin, kendine güvenin, gururlu şairi nasıl olur da öz nefsini her kötülüğün kaynağı olarak mahkûm edip ayak altına alabilir?.. Nasıl olur da 'köpek nefsinin peşine düşer, ondan bir kıl koparabilmek azmiyle?' 'Ben ve Ötesi'nin şairi, Çile'nin mukaddes azabıyla öyle bir pişer ki iman hizmetindeki büyüklerin peşinde bir nefercik olmayı, şereflerin en büyüğü telakki edecek kadar büyür, yücelir" (s. 59).

Taha Akyol, anıt sayı kapsamında kaleme aldığı "Çile yahut Zehirli Kıymık" başlıklı yazısında, Necip Fazıl'ın huzursuz ve derin düşünce dünyasını ele almayı

amaçlamıştır. Sürekli bir tedirginlik hâli içerisinde bulunan şairin, hiçbir zaman gerçek bir sükûnete ulaşamadığını vurgulayan Akyol, Necip Fazıl'daki tefekkür yetisini adeta beyne saplanmış zehirli bir kıymığa benzetmiştir. Akyol'a göre, düşünme eyleminin böylesine zahmetli ve çileli bir sürece dönüşmesi, yalnızca dâhilere özgü bir niteliktir. Yazısında, Necip Fazıl'ın *Çile* adlı eserinin fiziksel bir acıyı değil; şairin zihninde oluşan düşünsel burguları, içsel buhranları ve "zehirli kıymık" metaforuyla ifade edilen yoğun zihinsel ıstırapları yansıttığını ortaya koymaya çalışmıştır:

> "Necip Fazıl, bizde ilk metafizik sancıları, 'burgu'ları şiirler ettiren Abdülhak Hamit'in onu aşmış bir benzeridir. Ama daha derin teşekkürden, daha köklü bir fikir çilesinden başka, Yunus'un Türkçesiyle, Baki'nin ihtişam duygusuyla, Nef'i'nin iğneli hicviyle ve Abdulhakim Arvasi'nin irşadıyla bütünleşmiş bir sanat… Fikir çilesinin 'zehirli kıyımını' terennüm eden bir sanat… Ve üstad: Fikir çilesinin ve şiirinin dâhisi" (s. 83).

Necip Fazıl'ın fikrî çilesi, onun en önemli şiirlerinden biri olan *Sakarya Türküsü*'nde derin bir şekilde hissedilmektedir. Bu kapsamlı şiirde Sakarya, bir sembol olarak Anadolu'yu temsil etmekte ve toplumsal endişeleriyle öne çıkan şairin düşünce dünyasına açılan bir mecra işlevi görmektedir. Necip Fazıl, içinde bulunduğu cemiyetin sorunlarına duyarsız kalmamış; toplumun kendini yeniden inşa edebilmesi için çeşitli çözüm yolları önermiştir. Şaire göre, Anadolu insanının içinde bulunduğu çileli durumdan kurtuluşu ancak kendi öz benliğine ve İslamî değerlere dönüşle mümkündür. Şiirde sembolik bir figür olarak yer alan Sakarya, tıpkı şairin kendisi gibi yüce bir davanın ve kutsal bir yükün hamalı olarak tasvir edilmiştir. Ahmet Kabaklı, "Sakarya Türküsü Üzerine" başlıklı yazısında, Necip Fazıl'ın bu şiir aracılığıyla davasını aktardığını ifade etmiş; Sakarya'nın bir timsal olarak kullanıldığını ve şairin bu 50 mısralık şiirde tasvire değil tecride yöneldiğini belirtmiştir. Kabaklı'ya göre, *"Sakarya nehri, Necip Fazıl'ın söylemek istediği hafakanlı düşünce ve duygularına bir su yolu (mecra) olmaktadır"* (s. 57).

Necip Fazıl, yaşadığı dönemde edebiyat çevrelerinde öylesine sağlam bir yer edinmiştir ki onunla aynı düşünsel çizgide olsun ya da olmasın, hemen her çevreden sanatçılar kendisine büyük bir saygı göstermiş ve sanatındaki kudreti takdir etmişlerdir. Sanat hayatı boyunca pek çok ünvana layık görülen Necip Fazıl, özellikle etkileyici hitabet gücü ve ikna kabiliyeti dolayısıyla "Üstat" olarak anılmıştır. Türk Edebiyatı Vakfı, 1980 yılında, şairin doğumunun 75. yılı vesilesiyle düzenlediği bir törenle kendisine

"Sultanü'ş-Şuara" ünvanını takdim etmiştir. Söz konusu ünvan belgesinin görseli, bu anıt sayının 60. sayfasında yer almaktadır.

Özel sayıda yer alan "Son Sultanü'ş-Şuara" başlıklı yazısında Mehmet Doğan, Necip Fazıl'ın bu ünvanı yalnızca taşıyan değil, aynı zamanda bütünüyle hak eden bir şair olduğunu vurgulamaktadır. Doğan, Bâkî'nin ses kudretini, Fuzûlî'nin rind ve muzdarip kişiliğini, Nef'î'nin keskin hiciv yeteneğini hatırlatarak Necip Fazıl'ın da bu nitelikleri taşıdığını ifade eder. Ayrıca, Necip Fazıl'ın yalnızca Osmanlı şiirinin bu üç büyük ismiyle değil, aynı zamanda yenileşme dönemi Türk şiirinin öncü şahsiyetleri olan Abdülhak Hâmid ve Mehmed Âkif ile anılabilecek düzeyde bir edebî derinliğe ve şahsiyete sahip olduğunu belirtir:

> "Kanunî devrinin sultanüşuarası, Baki'den beri birçok şair bu sıfatı taşıdı. Ama bu sıfat söz konusu olduğunda hatırladığımız Baki'dir. O, hakikaten dilimizin, şiirimizin. Süleymaniyesini bina edercesine edebî bir inşa kudreti göstermiştir. Son Sultanüşşuara Necip Fazıl da bu unvanı iğreti taşıyanlardan değildi. Onda Baki'nin ses kudreti ve mutantan ifadesinin izlerini, Fuzûlî'nin rint ve muzdarip kişiliğini, Nefi'nin keskin hiciv mizacını zaman zaman hissetmek mümkündür. Son sultanüşşuara, Osmanlı şiirinin bu üç zirvesiyle birlikte alınabildiği gibi, yenileşme şiirimizden keskin ve tezatlı hissedişleriyle Abdülhak Hamid'le sosyal meselelere yaklaşımı ve bakışıyla -ne kadar inkâr ederse etsin- Mehmed Âkif'le birlikte düşünülebilir" (s. 61).

Şairler Sultanı ünvanıyla anılan Necip Fazıl Kısakürek, *"Gelsin beni yokluk akrebi soksun / Bir zehir ki hayat özü fâniyle"* dizelerinde ifade ettiği gibi, 25 Mayıs 1983 tarihinde hayata veda etmiştir. Vefatından yaklaşık bir ay önce, kendisini ziyaret eden Seyyid Ahmet Arvasî ile gerçekleştirdiği sohbet sırasında, Arvasî'nin ölümden korktuğunu dile getirmesi üzerine Necip Fazıl şu cevabı vermiştir: *"Ben de ölümden korkarım. Şiirlerimi okuyorsunuz. Ölüm, çetin geçit… Onun ötesinde ya 'ebedî saadet' veya 'ebedî mahkûmiyet' var… Bizim gibilere bu kapının önünde tiril tiril titremek düşer. Kendini üzme, bu 'korku', 'ümit' ile birlikte olunca güzeldir. Allah, son anımızda bizi terk etmesin"* (s. 78). Bu ifadeler, Necip Fazıl'ın ölüm karşısındaki derin tefekkürünü ve inanç merkezli yaklaşımını açıkça ortaya koymaktadır.

Bu çalışmanın kapsamına dâhil edilen 101-200. sayılar arasında, *Türk Edebiyatı* dergisi tarafından adına özel sayı tahsis edilen üçüncü sanatçı, Mehmet Âkif Ersoy ve Necip Fazıl Kısakürek'ten sonra Yahya Kemal Beyatlı olmuştur. Yahya Kemal'in doğumunun 100. yılı vesilesiyle, 1984 yılında yayımlanan derginin 134. sayısı tamamen kendisine ithaf edilmiştir. Bu özel sayıda; Ahmet Kabaklı, Ayhan Songar, Mehmet

Çınarlı, Şevket Rado, Coşkun Ertepınar, Sevinç Çokum, Alemdar Yalçın, Beşir Ayvazoğlu, Yavuz Bülent Bakiler, İsa Kocakaplan, Nermin Suner Pekin, Yahya Akengin, Feyzi Alıcı, Emin Bilgiç, Süheyl Ünver, Mustafa Necati Sepetçioğlu, Şemsettin Kutlu, İrfan Ülkü, Ayla Ağabegüm, Mehdi Ergüzel, Fuat Bayramoğlu, Ercüment Berker, Sabri Sarptır, Önder Göçgün, O. Olcay Yazıcı, Muhtar Tevfikoğlu ve M. Gülşen Sepetçioğlu gibi birçok önemli yazar, kaleme aldıkları yazılarla Yahya Kemal Beyatlı'nın edebî kişiliğini daha kapsamlı bir şekilde tanıtmayı ve okuyucuların onu derinlemesine anlamalarına katkı sunmayı amaçlamışlardır.

Yahya Kemal, edebiyat çevrelerinde "Beyaz Türkçenin Şairi" olarak anılmaktadır. Paris'e gitmeden önce şiir estetiğine dair düşünceleri henüz olgunlaşmamış; özellikle divan şiirini aşırı süslü, anlaşılması güç ve monoton bulmuştur. Ancak Paris'te bulunduğu yıllarda Fransız şair Heredia'nın eserleriyle tanışması, onun şiir anlayışında bir dönüm noktası olmuştur. Heredia'nın kelimeleri sade ve arı bir biçimde kullanma biçiminden etkilenen Yahya Kemal, Latince'nin katışıksız ve duru yapısına duyduğu hayranlığı kendi şiir diline uyarlama düşüncesini geliştirmiştir. Bu estetik anlayış doğrultusunda ne divan şairleri gibi Arapça ve Farsça tamlamalara yönelmiş, ne de Servet-i Fünun edebiyatında görülen Fransızca sözcük kullanımına başvurmuştur. Yahya Kemal, şiirinde Türkçeyi en yalın, en duru ve en estetik biçimiyle kullanmaya özen göstermiştir. Bu sebeple, edebî kamuoyunda "Beyaz Türkçenin Şairi" olarak tanınmıştır.

Çalışmanın konusunu teşkil eden özel sayıda, Yahya Kemal'in Türkçeyi ustalıkla kullanmasına dair değerlendirmelerde bulunan yazılardan biri, Ayhan Songar'a ait "Yahya Kemal'e ve Türkçe'ye Hasret" başlıklı metindir. Songar, bu yazısında büyük milletlerin büyük dillerle varlık gösterdiğini vurgulamakta ve Türkçenin etrafında yaşanan tartışmaların, başka hiçbir millette bu denli derin ve köklü bir biçimde cereyan etmediğine dikkat çekmektedir. Ayrıca, Yahya Kemal'in aruz veznini kullanmasına rağmen şiirlerinde daima Türkçenin doğal ahengini, zarafetini ve musikisini ön planda tuttuğunu ifade etmektedir:

> "Yaşayan Türkçeye girmemiş hiçbir yabancı kelimeyi ister Arapça olsun ister Acemce veya Fransızca, Latince kullanmamıştır. Ama bizim olmuş, bize mal edilmiş, artık Türkçeliğinden kimsenin şüphe edemeyeceği kelimeleri de en büyük ustalıkla kullanmasını bilmiştir. Türkçeye girmiş yabancı kelimeleri onlara bizim verdiğimiz ses ve mana içinde kullanmış, dilimizin cümle mimarisine şiddetle sadık kalmıştır. Onun, ister manzum olsun isterse mensur, hiçbir yazısında devrik cümleye, çarpık ifadeye, Türkçenin yapısına aykırı bir sıralamaya asla rastlayamazsınız" (s. 10).

Yahya Kemal, edebiyata büyük bir aşkla bağlı olan bir şairdi. Şairin, kendi söylemlerinden edinilen bilgiden hareketle şiirlerini yazarken her kelime üzerinde derin düşüncelere dalar ve titizlikle seçerdi. Onun için şiir, tam anlamıyla bir sanat eseri olmalıydı ve bu nedenle her bir şiiri defalarca gözden geçirme ihtiyacı hissederdi. Diğer şairlerin aksine, yazdığı eserleri aceleyle yayımlama gereği duymazdı; mükemmeliyetçi yaklaşımı, her bir detayın özenle işlenmesini sağlardı. Mehmet Çınarlı, "Şiiri Kendisine Dert Edinen Adam" başlıklı yazıda Yahya Kemal'in şiirlerindeki kelimelerin seçim sürecini, özellikle de *"Ve siyah serviler altında kalan kabrinde / Her seher bir gül açar, her gece bir bülbül öter"* beytindeki "siyah" kelimesini "serin" olarak değiştirmeyi düşündüğünü belirtir (s. 16). Ayhan Songar ise, "Yahya Kemâl'e ve Türkçe'ye Hasret" başlıklı yazısında bu kelimeyi bulmak için şairin tam on yılını harcadığını vurgular (s. 10).

Feyzi Halıcı ise, "Yahya Kemâl'de Şiir Saygısı" başlıklı yazısında Yahya Kemal'in şiirde mükemmeliyet arayışını, özellikle şiire olan derin saygısını şöyle anlatır:

> "Yahya Kemal Beyatlı şiiri sevmekten çok, şiire sonsuz bir saygı duyar. Şiiri ciddiye alması bu yüzdendir. Selimnâme şiirini kırk yılda tamamlamıştır. Gerçek şiiri, gerçek gönül şiirini bulmak elbette kolay değildir. Bir kuyumcu titizliği içinde ancak öz şiire varılabilir. Ancak bu şekilde, 'Öz şiir odur ki dilde gezer bir mesel gibi' mısrası gerçek bir şairin başarısı için geçerli olabilir" (s. 29).

Yahya Kemal, edebiyat çevrelerince Türk şiirinde ulaşılması ve aşılması güç bir zirve olarak kabul edilmektedir. Şiiri hiçbir zaman ikincil bir uğraş olarak görmemiş; aksine, onu varoluşunun temel amacı ve anlamı olarak değerlendirmiştir. Doğuştan şair kimliğiyle ön plana çıkan Yahya Kemal, yaşamı boyunca bu kimliği sürdürmüştür. Onun şiir dünyasına nüfuz etmek kolay bir süreç değildir; bu, belirli düzeyde bir kültürel donanım, sanatsal yetkinlik ve entelektüel birikim gerektirir. Yahya Kemal'in şiirlerinde tarih, musiki, tabiat ve estetik duyarlık gibi birçok unsur, uyum içinde bir araya gelerek bütüncül bir yapı oluşturur.

Büyük şairin şiirlerinde müzik, tarih ve İstanbul daima ön plandadır. Ercüment Berker, "Musikişinas Şair" başlıklı yazısında, *"Yahya Kemal; Türk tarihinden, Türk musikisinden ve Türk İstanbul'undan kaynaklanan bir çağlayan gibidir. Şiirlerinde hep bu ana temaları işler. Özellikle millî kültürümüzün soylu ve güçlü bir değeri olan Türk Musikisi, Yahya Kemal'de tükenmez bir tutku halindedir"* demiştir (s. 36). Yahya Kemal,

derinlikli ahenk anlayışı doğrultusunda şiir ile musikiyi ustalıkla bir araya getirmiştir. Yenileşme sürecinde Batı'ya yönelen sanatçılardan farklı olarak, şiirlerinde yerli unsurları ön planda tutmuş; batıcılıktan ziyade çağdaşlık anlayışını benimsemiştir. Bu yaklaşımı sayesinde, geçmişe kök salarken geleceğe yönelen bir sanat anlayışı geliştirerek, "kökü mazide olan ati" idealini somutlaştırmayı başarmıştır.

Yavuz Bülent Bakiler, Yahya Kemal'in sanat anlayışını Tevfik Fikret'in şiir anlayışıyla mukayese etmiş ve bu bağlamda *"Fikret zehrinin en kuvvetli panzehiri Yahya Kemal'dir"* ifadesini kullanmıştır (s. 38). "Yahya Kemal Aydınlığı" başlıklı yazısında, Tevfik Fikret'i ilk olarak lise düzeyindeki edebiyat ders kitaplarında tanıdığını ve başlangıçta şiirlerinden etkilendiğini belirtir. Ancak, ilerleyen yıllarda babasının kütüphanesinden edindiği eserler aracılığıyla Fikret'in diğer şiirlerini okuduğunda, zihinsel olarak büyük bir rahatsızlık duyduğunu ve adeta beyninin zonkladığını ifade eder. Bu durumun kendisinde yarattığı mahcubiyeti ise, Yahya Kemal'in eserlerini okuyarak hafiflettiğini dile getirir. Aynı yazıda, Tevfik Fikret ile Yahya Kemal arasında yeni bir karşılaştırmaya giderek şu ifadelere yer verir:

> "Şimdi burada bir Yahya Kemal Tevfik Fikret farklılığını, kalın çizgilerle ortaya koymak istiyorum. Maksadım birini yermek ötekini yüceltmek değildir. Otuz yıl önce dinlediğim şair dostumun öfkesi içinde de değilim. Çünkü Yahya Kemal ne kadar bizim sesimiz ise Fikret'te o kadar bizim bir tarafımızdır. Doğru ve yanlış, güzel ve çirkin sevmek ve iğrenmek, inanmak ve inkâr etmek…var oldukça içimizde Yahya Kemaller ve Tevfik Fikretler de yaşayacaktır. Nitekim, bugün Yahya Kemal ve Tevfik Fikret çizgisinde yürüyen şairlerimiz, yazarlarımız var. Şimdi görüyor ve inanıyorum ki: Yahya Kemal huzurumuzun, aydınlığımızın, imanımızın, tarihimizin, medeniyetimizin şairidir. Tevfik Fikret ise huzursuzluğumuzun, karanlığımızın, inkarımızın, köksüzlüğümüzün ve aşağılık duygumuzun temsilcisi… Yahya Kemal, edebiyatımızda derin bir kültürün ve insanı hayran bırakacak mükemmel bir tarih bilgisinin hazinesidir. Tevfik Fikret ise hemen hemen hiç okunmayan, hatta bilgisizliği ve taassubu yüzünden tarihimize, medeniyetimize ve mukaddeslerimize, düşmanca bir tavır takınan yarı münevverlerimizin tipik örneği" (s. 38).

Tevfik Fikret, şiirlerinde Osmanlı ordusunu vicdansızlık, utanmazlık ve benzeri olumsuz sıfatlarla eleştirerek ağır bir dille lanetlerken; Yahya Kemal, aynı orduyu "Ezelî rahmetin ruh orduları" olarak nitelendirmiş ve yüceltici bir tutum benimsemiştir. Benzer şekilde, Tevfik Fikret'in şiirlerinde vatan, yalnızca sıradan bir toprak parçası olarak yer alırken; Yahya Kemal için Anadolu, toprağının altında yatan şehitleri ve üstünde yaşayan vatan evlatlarıyla kutsiyet kazanmış bir mekân olarak betimlenir.

Yavuz Bülent Bakiler, söz konusu değerlendirmelerini "Yahya Kemal Aydınlığı"

başlıklı yazısında dile getirir. Bu yazıda, Tevfik Fikret'in *Sis* adlı şiirinde İstanbul'a yönelik yaklaşımını, Yahya Kemal'in İstanbul'a duyduğu derin sevgi ile karşılaştırır. *Sis* şiirinde Fikret, İstanbul'a yönelik duygularını yoğun bir nefret diliyle ifade eder ve şehri *"Bin kocadan arta kalan bir eviye-i bakir"* şeklinde tanımlar. Buna karşılık Yahya Kemal'in şiirlerinde İstanbul, adeta bir âşığın sevdiği gibi betimlenir; Bakiler'e göre şairin İstanbul sevgisi, beyaz güvercinlerin kanat çırpışıyla ya da her mısrada açan yediveren gülleriyle simgelenen saf ve içten bir duyguyla kendini gösterir.

Yahya Kemal, Üsküp'te dünyaya gelmiştir. Annesinin verem hastalığı nedeniyle vefat etmesinin ardından İstanbul'a yerleşmiştir. Her ne kadar İstanbul'a büyük bir sevgi beslese de şairin doğduğu topraklar olan Rumeli'ye karşı hayatı boyunca derin bir özlem taşıdığı görülmektedir. Bu özlem duygusu, zaman zaman Yahya Kemal'in şiirlerinde belirgin biçimde hissedilmektedir. Sevinç Çokum, "Yahya Kemal ve Rumeli Hasreti" başlıklı yazısında şairin Üsküp'e yönelik özlemini ele almakta ve bu özlemin en somut şekilde tezahür ettiği şiir olarak *Kaybolan Şehir'*e dikkat çekmektedir:

> "Üsküp ki Yıldırım Beyazıd Han diyârıdır,
> Evlad-ı Fatihân'a onun yâdigârıdır.
> Firûze kubbelerle yalnız bizim şehrimizdi o;
> Yalnız bizimdi, çehre ve rûhiyla biz'di o" (s. 43).

Yahya Kemal'in öğrencisi olan Ahmet Hamdi Tanpınar'ın da belirttiği üzere, "muhacir bir kuş" olarak nitelendirilen Yahya Kemal, doğum yeri olan Üsküp'ten ayrıldıktan sonra Selanik, İstanbul, Paris, Varşova, Madrid, Lizbon ve Pakistan gibi birçok şehri dolaşmıştır. Her ne kadar farklı şehirlerde bulunmuş ve uzun süreli seyahatler gerçekleştirmiş olsa da Yahya Kemal edebiyat tarihinde daima "Üsküplü bir İstanbul şairi" olarak anılacaktır.

Şair, gurbet duygularını *Açık Deniz* adlı şiirinde dile getirmiştir. Bu şiir, Yahya Kemal'in en uzun sürede kaleme aldığı manzume olarak değerlendirilmektedir. Yahya Akengin'in "Yahya Kemâl'de Gurbet, Aşk ve Hasret" başlıklı yazısında aktardığına göre, Yahya Kemal bu şiir için *"Bu manzume en uzun zamanda yazdığım şiirdir ve benim hayatımı ihtiva eden bir hikâyedir"* ifadesini kullanmıştır (s. 52). Şiirde, şairin hayatına dair izler açıkça görülebilmektedir. *Açık Deniz* şiirine 1910 yılında Britanya'da bulunduğu sırada başlayan Yahya Kemal, şiiri, 1925 yılında vatana döndüğü dönemde

tamamlamıştır. Yahya Akengin, söz konusu yazısında bu şiire de yer vererek aşağıdaki ifadelere yer vermiştir:

> "Yerinden ve yârinden uzak kalan ruhun, sürekli gurbette aradıkları vardır. Bağrında bir akis gibi kalmış uğultularla varılan son diyar arasında bir med ve cezir başlamıştır. Üzerinde çokça tahliller yapılmış olmasına rağmen Açık Deniz şiirinde her muhayyile, kanat çırpacağı yeni ufuklar keşfedebilir. Bu şiirde, geçmişle geleceğin birleştiği bir sonsuzluk çizgisinde, bir yandan alevden bir hasretle geçmiş devirlere; öte yandan akıncı cetlerinin ihtirasıyla yeryüzünü serhaddine varan bir ruhun macerası sezilir" (s. 52).

Yahya Kemal, çok yönlü bir şair kimliğine sahip olup özellikle Türk tarihine duyduğu derin ilgiyle de tanınmaktadır. Paris'e yaptığı seyahat sırasında hocası Albert Sorel'den etkilenmiş ve bu etki, tarihe olan merakını daha da pekiştirmiştir. Şair, özellikle Malazgirt Meydan Muharebesi ve İstanbul'un Fethi gibi tarihî dönüm noktalarını eserlerinde sıklıkla konu edinmiştir. Mütareke yıllarında arkadaşlarıyla birlikte *Dergâh* mecmuasını yayımlamış; bu yayın aracılığıyla Anadolu halkını bilinçlendirmeyi ve Millî Mücadele'yi desteklemeyi amaçlamıştır. Yahya Kemal'in tarihe duyduğu bu derin ilgiyi ele alan Beşir Ayvazoğlu, özel sayıda yer alan yazısında, şairin tarih anlayışını şu şekilde özetlemiştir:

> "Yahya Kemal, tarihe karşı büyük bir nefret kampanyasının açıldığı günleri de yaşadı. Fakat o ufuk değiştirmek için dahi bir hüviyete sahip olmak gerektiğini ve bu hüviyeti her milletin malzemesinden aldığını çok iyi biliyordu. Bu bakımdan tarihi tasfiye hareketine karşı sesini hiç yükseltmemiş olmakla beraber, şiiri ve düşüncesiyle daima seviyeli bir muhalefetin temsilcisi olmuştur. Esasen farklı davransaydı, her şeyden önce kendi sanatına ihanet etmiş olacaktı" (s. 50).

Şairlerin şiirlerinde en çok kullandığı kelimeler, onların hayatlarına dair önemli ipuçları sunar. Büyük şairlerin eserlerini derinlemesine incelemeden önce, bu eserlerde yer alan kelimeler üzerinde dikkatli bir tarama yapmak gerekir. Yahya Kemal Beyatlı, şiirlerinde Türkçeyi ustalıkla kullanmış ve belirli kavramlara özellikle yer vermiştir. Bu kavramlardan biri "rüya"dır. Mehdi Ergüzel'in, "En Hoş ve En Uzun Rüyanın Şairi" başlıklı yazıda verdiği bilgiye göre Yahya Kemal, dört şiir kitabında toplamda 33 kez "rüya" sözcüğünü kullanmış, bu sözcük 26 şiirinde yer almıştır (s. 70). Mehdi Ergüzel, yazısında, rüya kavramını ele alarak şu değerlendirmeyi yapmıştır: *"Rüya; en çok Kendi Gök Kubbemiz'de 20 yerde geçiyor. Eski Şiirin Rüzgârıyla kitabında 3, Bitmemiş Şiirler'de 2, Rubailer'de ise bir yerde kullanılmış… Tesbitimize göre 11'ini gerçek*

anlamda, 22'sini ise mecâzi olarak şiirleştiriyor" (s. 70).

Çalışmaya konu olan sayılar içerisinde, Yahya Kemâl ile ilgili yazılara, özel sayı dışında da rastlanmaktadır. Bu yazılara bir örnek vermek gerekirse İsa Kocakaplan'ın kaleme aldığı mülakat yazısına değinilebilir. 110. sayıda "Yahya Kemâl'in Dünyasında" başlıklı yazıda, Yahya Kemal'in Adile Ayda'ya verdiği mülakatta, şairin Türk şiirinde gerçekleştirmeyi arzu ettiği üç ana hedef şu şekilde belirtilmiştir: *"Evvela kolektivitenin lisanında şiir yaratmak. İkinci gayem Türk şiirini halis olmayan unsurlardan kurtarmak ve asıl unsur olan ritmi bahşetmek. Üçüncü gayem de sentetik şiir yapmak. Yani şiiri muhtelif kısımları birbirini tamamlayan hakiki manzume şeklinde tamamlamak"* (ss. 20-21).

Türk Edebiyatı dergisinin dikkat çeken yönlerinden biri, şair ve yazarlarla gerçekleştirilen söyleşilere belli aralıklarla yer vermesidir. Bu söyleşiler, sanatçıların yaşam öykülerine ve edebî yaklaşımlarına birinci elden ulaşma imkânı sunarak onları daha yakından tanımayı mümkün kılmaktadır. Bu bağlamda, çalışmanın bu bölümünde çeşitli şairlerle yapılan söyleşilere ilişkin bilgilere yer verilecektir.

Ahmet Taşgetiren, derginin 119. sayısında, "Şiir Benim Özümden Geliyor" başlığı altında, 20. yüzyılın ikinci yarısında kendisini duyurmuş olan, modern Türk şiirine mistik ve metafizik bir bakış açısıyla insanın iç dünyasını anlatan Bahaeddin Karakoç ile gerçekleştirdiği söyleşiye yer vermektedir. Taşgetiren, söyleşide Bahaeddin Karakoç'a şiir hakkında "Şiir ne sizce? Duygu, fikir ahenk… hangisi ağır basmalı?" sorusunu yöneltir. Şair, bu soruya verdiği yanıtta şu şekilde cevaplar sunar:

> "Şiir ne Doğulu kadınların bir ziynet eşyası olarak ayak bileklerine taktıkları bir gümüş halhaldır ne de her heveskârın eline ve ağzına göre bir ağız armonikası. Tuzlu kabak çekirdeği, kuru peksimet veya sakkarin hiç değildir. Öyleyse ne? Manzumelerin çoraklaştığı nesrin kalıplarda donduğu ve çizgilerin manasızlıklarla kilitlendiği yerde hayatın acı ve lezzetli yanlarını bir aşk potasında birleştirerek kimyalaştıran, terkibinde her şeyi güzelleştiren; güzellik sırrını, kutsal hizmetini ve evrensel portresini edeple örten; düş ile gerçek arasında bir gökkuşağı gibi güneşin, ayın, yıldızların ve galaksilerin ışıklarını yüreğe damıtan bir kanatlı sözcükler armonisi, bir iç yangını bir kuş ırmağıdır akıp giden bir rahmet sağanağıdır gerçek şiir" (s. 17).

Necmettin Türinay, *Hisar* dergisinin yayım hayatına son vermesinden üç yıl sonra, derginin şairleriyle bir söyleşi gerçekleştirmiştir. Bu isimlerden biri de derginin kurucularından olan Mehmet Çınarlı'dır. Söz konusu söyleşi, Türk Edebiyatı dergisinin 120. sayısında, "Bir Boşluğu Vurgulamak" başlığıyla yayımlanmıştır. Türinay, bu

söyleşide Çınarlı'ya, ilk şiirlerinde aruz vezninde ısrarcı olmasının gerekçesini sorar ve bir sanatçı olarak bu veznin onu cezbeden yönünü öğrenmek ister. Mehmet Çınarlı ise bu soruya şu şekilde yanıt verir:

> "Şiirde ahengi, musikiyi zaruri görürüm. Bunu sağlamakta aruz vezni çok değerli bir vasıtadır. Bu vezne yöneltilen suçlamaları Mehmet Akif, Yahya Kemal ve onlardan sonra gelip aruzu iyi kullanan şairlerin eserleriyle çürütülmüş bulunmaktadır. Ancak şunu belirtmeliyim ki bu vezin yeteri kadar ustalığı olmayan şiir yazma kabiliyetine gerçekten sahip bulunmayan kimselerin eline düştüğü zaman çekilmez bir hal alıyor, dayanılmaz bir sıkıntı veriyor. Ben aruz veznini huysuz bir ata benzetirim. Usta bir binici bu atla hedefine rahatlıkla ulaşabildiği halde acemi bir binici atın, daha ilk şahlanışında tepetaklak yuvarlanır yahut da dizginlere hâkim olamayarak kendi istediği yere değil at nereye götürürse oraya gitmeye mecbur olur" (s. 35).

Türk Edebiyatı dergisi, yalnızca Türkiye sınırları içerisindeki sanatçılara değil, aynı zamanda farklı coğrafyalardaki şairlere de yer vermiştir. Özellikle Azerbaycan edebiyatı başta olmak üzere, Kırgızistan, Yugoslavya, Bulgaristan ve İran edebiyatlarından şairlerin eserleri dergide yayımlanmıştır. Bu bağlamda, Cengiz Aytmatov'un Bakü'de yayımlanan *Azerbaycan Gençleri* gazetesine gönderdiği bir sohbet yazısı, Türk Edebiyatı dergisinin 123. sayısında neşredilmiştir. Söz konusu yazı, Aytmatov tarafından H. Ahmed Schmiede'ye bir mektup aracılığıyla iletilmiştir. Yazıda, Azerbaycanlı şair Bahtiyar Vahabzade'nin şiir anlayışına ilişkin değerlendirmelere yer verilmektedir. Aytmatov, Vahabzade'nin sanatı hakkında şu yorumu yapmaktadır:

> "Lirizm ve vatandaşlık Bahtiyar'ın sanatında birbirinden ayrılmayan iki simgedir ve bu simgeler onun şahsi ve sosyal dünya görüşünün güçlülüğüne bir daha tanıklık eder. Vatanperver, aydın kafadır, kelimenin temiz anlamında nasihatçi yol gösterici sanatkârdır. Vahabzade'nin diğer mükemmel cihetlerinden biri de eserlerinde tarihi, çağdaşlık derecesinde yaşatabilmesidir. Geçmişteki olaylara bakıp azap çekmek, ona bugünün gözüyle bakmak Bahtiyar'ın mevzu dairesinin genişliğinden çok cihetliliğinden ve zenginliğinden haber verir" (s. 67).

Cumhuriyet Dönemi yazarlarından Emine Işınsu, annesi Halide Nusret Zorlutuna'yı *Türk Edebiyatı* dergisinin 129. sayısında yayımlanan "Emine Işınsu Annesini Anlatıyor" başlıklı yazısında ele almıştır. Annesine duyduğu saygıyla kaleme aldığı bu yazıda Işınsu, Halide Nusret Zorlutuna'nın milliyetçi ve muhafazakâr bir dünya görüşüne sahip olduğunu, aynı zamanda son derece hassas bir mizaca sahip bulunduğunu ifade etmektedir. Yazar, henüz ilkokul yıllarında annesinin rehberliğinde aruz veznini

öğrendiğini ve Zorlutuna'nın torunlarına da aruz öğretmiş olduğunu dile getirir. Aruz bilgisinin yanı sıra Türkçeyi etkili ve zarif bir biçimde kullanan Zorlutuna, aynı zamanda Türk Dil Kurumunun kurucu üyeleri arasında yer almaktadır. Emine Işınsu, annesinin güçlü bir memleket ve millet sevgisi taşıdığını, bayrak sevgisi ile yobazlığa varmayan bir dindarlık anlayışını her zaman annesiyle özdeşleştirdiğini belirtmektedir.

1975 yılında Kadının Sosyal Hayatını İnceleme ve Araştırma Derneği tarafından Halide Nusret Zorlutuna'ya "Ümmü'l-Muharrirat" ünvanı takdim edilmiştir. Emine Işınsu, yalnızca kendi hayatında değil, kadın yazarlar üzerinde de derin etkiler bırakmış olan annesinin edebi kişiliğini şu sözlerle ifade eder:

> "Çok küçük yaşlardan beri annemi bir şair olarak hatırlarım. Çevreden sağ olsunlar büyük alaka gösterirlerdi. Ama ne zaman şuurlandım, annemi bir nasir olarak buldum. Zaten ben annemin nesir yazarlığı yönünü beğenirim. Ama çevresi ve annem kendisini şair olarak kabul ederdi. Ancak romanlarında yeterince gerçekçi değildi. Bu da daha önce söylediğim gibi çevreyi kırmama endişesinden olsa gerek" (s. 35).

Türk Edebiyatı dergisi, Türk edebiyatının farklı dönemlerinden şair ve yazarlara yer vererek belli bir döneme bağlı kalmadan zengin bir yelpaze sunmuştur. Bu bağlamda, tasavvuf edebiyatının önde gelen isimlerinden olan XIII. yüzyıl şairleri Yunus Emre, Mevlânâ ve Hacı Bektaş-ı Veli, dergide sıklıkla yer bulan önemli şahsiyetler arasında bulunmaktadır.

Derginin 135. sayısında Mevlânâ'ya kapsamlı bir şekilde yer verilmiştir. Bu sayıda yayımlanan yazılardan biri Ahmet Kabaklı'ya aittir. Kabaklı, "Mevlânâ'da Düşünce" başlıklı yazısında (ss. 4-5), Mevlânâ'nın düşünce dünyasını derinlemesine ele almakta ve onun düşünce alanındaki özgünlüğüne dikkat çekmektedir. Kabaklı, Mevlânâ'nın fikirlerini semboller, mecazlar, teşbihler ve istiareler aracılığıyla somutlaştırdığını belirtmekte ve dünya edebiyatında onunla kıyaslanabilecek başka bir şairin bulunmadığını ifade etmektedir. Ancak, kıyaslama yapılacaksa Shakespeare ile bazı benzerliklerin kurulabileceğini dile getirir. Bununla birlikte, Shakespeare'in şüpheci bir karaktere sahip olduğunu ve Mevlânâ'da olduğu gibi derin bir inanç olgunluğuna ulaşamadığını da vurgular.

Aynı sayıda yer alan bir diğer önemli yazı ise Ayhan Songar'a aittir. "Hz. Mevlânâ ve Musikimiz" başlıklı bu yazıda (ss. 6-7), Mevlânâ'nın musiki ile olan ilişkisi ele alınmaktadır. Türk musikisinin, binlerce yıllık kültürel birikimin taşıyıcısı olduğu ifade

edilirken, dini musikinin şekillenmesinde Mevlânâ ve Mevlevilik felsefesinin tartışmasız bir şekilde belirleyici rol oynadığı belirtilmektedir. Bu bağlamda, Mevlânâ'nın başyapıtı *Mesnevi*'nin söz konusu oluşuma önemli katkılar sunduğu ifade edilir. Eserde geçen musiki aleti "ney", Mevlânâ tarafından konuşturulmakta ve çıkardığı ses, ilahi aşkın ateşiyle ilişkilendirilmektedir.

Son olarak, Feyzi Halıcı'nın "Mevlânâ'da Yaşama Sevinci" başlıklı yazısında Mevlânâ'nın insan sevgisine dayalı anlayışı ön plana çıkarılmaktadır. Halıcı, Mevlânâ'nın tasavvufi yaklaşımında işe insanı sevmekle başladığını vurgular. Mevlânâ, insanlara sevgi ve saygı göstermeyi, hak ve hakikat yolunda örnek bir birey olmayı ve yaşadığı toplumda her bireyin belirli bir hizmetle yükümlü olduğunu ifade eder. Yazının devamında Halıcı, Anna Masala'ya ait bir alıntıya da yer vererek Mevlânâ'nın evrensel mesajını pekiştirmektedir:

> "Batı maddeyi keşfetti. Adeta Batı madde tarafından işgal edildi. Batı insanı maddeyi kanıksadı… O artık mana arıyor. Bu mana zenginliği Doğu'da sizde var. Bir yakın zamanda Batı insanı aradığı manayı bulmak için sizin kapınıza gelecek. Bu varlığınıza sahip olunuz" (s. 9).

Mevlânâ, hayatı boyunca sevgi ve hoşgörü temeline dayalı bir yaşam felsefesi benimsemiştir. Özetle ifade etmek gerekirse, madde karşısında daima mananın üstün geleceğine inanan Mevlânâ, insanın bu acılarla dolu evrende içindeki sevgi gücüyle her türlü zorluğun üstesinden gelebileceğini savunmuştur.

Türk Edebiyatı dergisinin yalnızca yayımlandığı dönemdeki şair ve yazarlara değil, her dönemde yaşamış edebî şahsiyetlere yer verdiği daha önce belirtilmiştir. Dergi, özellikle özel sayı düzenlemeleriyle sanatçıların edebî ve fikrî yönlerini daha yakından tanıtmayı hedeflemiştir. Kültürün bütünlük ve süreklilik arz ettiğine inanan *Türk Edebiyatı* dergisi, Tanzimat'la birlikte yaşanan kültürel kopukluğu onarma çabasıyla, yeni nesillerin geçmişle bağ kurabildikleri takdirde nitelikli eserler ortaya koyabileceklerine inanmış ve bu doğrultuda her döneme ait şair ve yazarlara sayfalarında yer vermeyi ilke edinmiştir. Bu anlayış çerçevesinde, Divan Edebiyatı şairleri de derginin içeriğinde sıkça yer bulmuştur. Bu sayede geçmiş ile bugün arasında bir köprü kurulmakta; edebî birikim süreklilik içinde değerlendirilmektedir.

Türk Edebiyatı'nın 142. sayısında, Divan edebiyatının seçkin şairlerinden ve

"Şairler Sultanı" ünvanıyla anılan Bâkî'ye yer verildiği görülmektedir. Bâkî, XVI. yüzyılda Divan şiirinin en önemli temsilcilerinden biri olup, bu yönüyle *Türk Edebiyatı* dergisinin sayfalarında yer bulması doğal bir sonuçtur. Kanûnî Sultan Süleyman devrinde "Şairler Sultanı" olarak şöhret kazanan Bâkî, bu dönemin Osmanlı Devleti için bir altın çağ olmasının da etkisiyle, geniş kitleler nezdinde önemli bir konum edinmiştir.

Dergi, Nihat Sami Banarlı'nın "Bâkî'de Sonbahar" başlıklı yazısına yer vererek şairin sonbahar mevsimine ilişkin yaklaşımının, klasik sonbahar tasvirlerinden ayrıştığını ortaya koymayı hedeflemiştir. Bâkî'nin sonbaharı bir yok oluş veya tabiatın çürümesi şeklinde değil, daha ziyade bahçeleri süsleyen altın yapraklar benzetmesiyle estetik bir zeminde değerlendirmesi, onun yaşadığı devrin refah ve ihtişam anlayışını da yansıtmaktadır. Şairin tasvirlerinde altın ve gümüş gibi kıymetli unsurlara sıkça yer vermesi, onun sonbahar imgelemini özgün kılmaktadır. Banarlı, dergide yayımlanan söz konusu yazısında, bu hususları Bâkî'nin dizeleri üzerinden okuyucuya aktarmayı amaçlamıştır:

> "Gülşene altun varaklar zeyn idüp bâd-ı hazân
> Güyiyâ zer-kûblar dükkânı oldı gülsitân
>
> Rişte-i bârân gümiş tel sîm-keş ebr-i harîf
> İki çarha döndiler gûyâ zemîn ü âsmân
>
> Berg-i bîdi bâgda âb-ı revân üzre görüp
> Didiler akmış gılâfından bu tîg-i zer-nişân
> Reh-güzâr-ı bâga ser-tâ-pâ dökilmiş berg-i zer
> Sandum altun tebsiler konmış simât-ı husrevân
>
> Bâgda gerdân ider evrâkı sanmañ gird-bâd
> İndiler seyyâreler kılmaga seyr-i bûstân
>
> Perr ü bâl açmış yeşil tûtî iken berg-i çenâr
> Zerd olup ser-pençe-i şeh-bâza dönmişdür hemân
>
> Râygân aldum sanurdı la'l u yâkûtı velî
> Şimdi nakd altun sayar turmış nihâl-i ergavân" (s. 50).

Banarlı, Bâkî'nin söz konusu şiirinde boya yerine altın yaldız kullandığını ifade ederek, şairin tasvir ettiği bahçeyi adeta altın dövülüp işlenen bir dükkâna benzettiğini vurgular. Ayrıca, iplik gibi süzülen yağmur damlalarının gümüş tellere benzetilmesiyle birlikte, şiirin her yönüyle Kanûnî devrinin ihtişamını çağrıştırmayı başardığını belirtir. Banarlı, Bâkî'nin sonbahar mevsimine ilişkin tasvirini ise şu satırlarla okuyucuya aktarır:

> "Kanuni devrinde şairlerin sultanı seçilen Bâkî'de sonbahar, bir altın ve gümüş cümbüşüyle ışıldar. Kendinizi peri masallarındaki altın saraylar ve her köşesinde türlü mücevher yığınları ışıldayan hazineler içinde sanırsınız. Çevrenizin akşam güneşi gibi insanı yakmayan bir rengi; insana hüzün yerine adeta neşe veren bir ahengi vardır. Bir sonbahar mevsiminde resim şiiri birleştirerek kelimelerle resim yapan şairin, bize altın beyitler hâlinde tanıttığı manzara bir on altıncı asır sonbaharıdır" (s. 49).

Divan Edebiyatı döneminde yetişmiş büyük şairler, her dönemde edebiyat kamuoyunun ilgisini celbetmiş ve eserleriyle kalıcı izler bırakmıştır. Bu önemli şairlerden biri de hiciv sanatındaki yetkinliğiyle tanınan Nef'î'dir. *Türk Edebiyatı* dergisi, Nef'î'nin doğumunun 350. yılı vesilesiyle 140. sayısında şaire özel bir dosya hazırlamıştır. Bu özel sayıda Haluk İpekten, M. Orhan Okay, Mustafa İsen, Turgut Karabey ve Recep Toparlı gibi isimler tarafından kaleme alınan değerlendirme yazıları yayımlanmıştır.

Dergi, aynı zamanda Erzurum Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi öğretim üyelerinin, Nef'î'nin 350. doğum yılı münasebetiyle gerçekleştirdiği konuşmaları da yayımlamayı uygun bulmuştur. Haluk İpekten'in Nef'î'nin hayatı ve sanatına dair yaptığı konuşma, derginin 19. ve 20. sayfalarında yer almıştır. Bu yazıda, bazı ülkelerde edebî şahsiyetlere ait en küçük bir eşyanın bile büyük bir dikkat ve özenle korunduğu, buna karşın Türkiye'de bu tür değerli belge ve bilgilere yeterince sahip çıkılmadığı yönünde eleştirel bir değerlendirme yapılmaktadır. İpekten ayrıca, Nef'î'nin doğum yeri olan Erzurum'dan başlayarak şaire ilgi gösteren padişahlarla ilgili çeşitli bilgiler sunmaktadır. Sultan I. Ahmed devrinde İstanbul'a gelen Nef'î, Genç Osman ve IV. Murad tarafından iltifata mazhar olmuştur. Özellikle IV. Murad'ın himayesine giren şair, bu yakınlığı karşılıksız bırakmayarak padişaha on iki kaside sunmuştur. Ancak tüm bu iltifatlara rağmen, Nef'î hayatını küçük memuriyet görevlerinde sürdürmüş; sert mizacı ve keskin diliyle çevresindekileri eleştirerek çok sayıda düşman edinmiştir. Hiciv üslubundaki başarısı kadar bu üslubun getirdiği sonuçlarla da tanınan Nef'î'nin, Fuat Köprülü'nün de belirttiği üzere, padişaha yazdığı bir hiciv kıtası nedeniyle hayatını kaybettiği ifade edilmektedir.

M. Orhan Okay ise "Nef'î'nin Şiirlerinde Ses Unsuru" başlıklı yazısında, Servet-i Fünun şairlerinden Tevfik Fikret'in *Rubâb-ı Şikeste* adlı eserinde yer alan *Âveng-i Tesâvir* bölümünden hareketle Nef'î'nin şiirlerinde ses unsurlarına dair çeşitli değerlendirmelerde bulunmuştur. Tevfik Fikret'in, söz konusu eserinde üç çağdaş şairin yanı sıra üç divan şairine de yer verdiği belirtilirken, Okay yazısında, Nef'î'nin

şiirlerindeki ahenk unsurlarını şairin güçlü ses tonuna, Erzurumlu kimliğine ve şiirlerinde "ben" zamirini yoğun biçimde kullanmasına bağlamaktadır:

> "Nefî'de kendisine mahsus denilen o tok seslilik ve ahenk fonetik bakımından seçilmiş bazı kalın ve uzun vokaller, vurgular ve aruzun getirdiği açık ve kapalı hecelerin kendiliğinden doğan musikisi ile temin edilmektedir. Ancak belki pek çok usta divan şairi için söyleyebileceğimiz bu hususlara Nef'î hakkında bir şey daha ilave etmemiz gerekecektir. O da bu ses tonunun Erzurumlu şairin, biraz dadaşça biraz babacan tavrından ve gururundan gelmesidir. Nef'î'nin şiirlerinde bu özellik mana olarak kimseye muhtaç olmamak, eski tabirimizle bir istiğna tavrıyla beraber görülür. Bu tavrı da temin eden kelime ben zamiri ile bu kavramı ifade eden diğer zamirler ve kelimelerdir" (ss. 22-23).

Orhan Okay, Nef'î'nin *Divan*'ındaki gazeller üzerine yaptığı değerlendirmede, bu şiirlerden 29'unun "ben" düşüncesiyle redifli ya da kafiyeli olduğunu belirtmektedir. Bu durum, şairin bireysel duyarlılığını ön plana çıkaran söylem yapısının, gazellerinde belirgin bir şekilde yer bulduğunu göstermektedir.

Nef'î, XVII. yüzyıl Türk edebiyatının en güçlü hiciv şairlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Yaşadığı dönemde, eleştiri oklarını yöneltmekten çekinmediği kişiler arasında babası dahi yer almış; *Sihâm-ı Kazâ* adlı eserinde, dönemin önde gelen simalarını sert ve alaycı bir üslupla hicvetmiştir. *Türk Edebiyatı* dergisinin 140. sayısında yayımlanan "Nef'î'de Hiciv" başlıklı çalışmasında Turgut Karabey, şairin hicvettiği kişileri ele alarak, 17. yüzyılın aynı zamanda "hiciv yüzyılı" olarak adlandırıldığını ifade etmektedir. Bu dönemde, küfürlü ve açık ifadelerle hiciv yazma eğilimi yaygınlık kazanmış, Nef'î de bu üslup çerçevesinde eserlerini kaleme almıştır. Karabey'in belirttiğine göre, Nef'î'nin *Sihâm-ı Kazâ*'sında, ölümüne neden olduğu ileri sürülen Bayram Paşa ve IV. Murad'a yönelik herhangi bir hiciv örneğine rastlanmamaktadır (s. 27).

Öte yandan, Nef'î yalnızca hiciv türündeki başarılarıyla değil, kaside alanındaki ustalığıyla da dikkat çeken bir şairdir. XVII. yüzyılın en önemli kaside şairlerinden biri olarak değerlendirilen Nef'î, toplamda 59 kaside kaleme almıştır. Bu kasidelerden yalnızca dördünün nesib bölümü fahriye niteliğindedir. Şairin, kendini ve edebî kudretini ön plana çıkarma yönündeki eğilimi, eserlerinin birçok yerinde mübalağa sanatına sıkça başvurmasıyla da kendisini göstermektedir. Gerek övgü gerekse yergi unsurlarında abartılı bir dil kullanmayı tercih eden Nef'î'nin *Divan*'ında yer alan ilk şiiri, Hz. Peygamber'e ithaf edilen bir naattır. Bu şiirde dahi şair, kendisini yüceltmekten geri

durmamış, şairlik yeteneğini öne çıkaran bir anlatımı tercih etmiştir.

Türk tasavvuf edebiyatı açısından son derece önemli bir konumda bulunan Ahmed Yesevî, bilinen ilk Türk mutasavvıfı olma unvanına sahiptir. Yesevîlik tarikatının düşünsel temellerini oluşturan Ahmed Yesevî, bu tasavvufi hareketin kurucu şahsiyeti olarak kabul edilmektedir. En önemli eseri olan *Divan-ı Hikmet* aracılığıyla Türk topluluklarına İslam'ı tanıtmış; bunu yaparken de İslami inanç esaslarını, Türklerin yaşam biçimiyle uyumlu bir şekilde harmanlamıştır.

Türk Edebiyatı dergisi, 1989 yılının Ağustos ayında Hacıbektaş ilçesinde gerçekleştirilen Hacı Bektaş Veli'yi anma törenleri vesilesiyle yayımladığı 192. sayısını Ahmed Yesevî'ye ithaf etmeyi uygun görmüştür. Bu özel sayıda derginin amacı, Hacı Bektaş Veli'nin bağlı bulunduğu gelenek içerisinde yer alan Hoca Ahmed Yesevî'yi çeşitli yönleriyle tanıtmak ve her iki şahsiyet arasındaki düşünsel ve tasavvufi ilişkiyi ortaya koymaktır. Bu bağlamda, adı geçen sayıda Ahmet Kabaklı, Samiha Ayverdi, Namık Kemal Zeybek, Meserret Diriöz, Ayla Ağabegüm, Hüsrev Hatemi, Kemal Eraslan, Necla Pekolcay ve bir Alevi dedesi olan Nazım Dede tarafından kaleme alınmış kıymetli yazılara yer verilmiştir.

Ahmed Yesevî'nin temel eseri *Divan-ı Hikmet*, İslam'ın temel esaslarını, şeriat kurallarını ve ehl-i sünnet inancını, henüz İslam'la yeni tanışmakta olan ya da İslam'a girmemiş Türk topluluklarına öğretmek amacıyla yazılmıştır. Bununla birlikte eser, tasavvufun inceliklerini ve Yesevîlik tarikatına ait adap ve erkânı müritlerine öğretmeyi de amaçlamaktadır. Kemal Eraslan, "Ahmed-i Yesevî ve Divan-ı Hikmet'i" başlıklı yazısında Yesevî'nin *Hikmet*leri üzerine görüşlerini şu şekilde aktarmaktadır:

> "Ahmed-i Yesevî'nin hikmetlerin muhtevası, şekil ve dil yapısı, onun yetiştiği çevre, hayatı ve şahsiyeti, hitap ettiği zümrenin sosyal ve kültürel yapısı ile ilgilidir. Bir mürşit ve İslam mücahidi olan Yesevî'nin İslamiyet ve Tasavvuf hakkındaki inanç ve fikirlerini halk edebiyatımızın eskiden beri bilinen şekilleri içinde hece vezniyle ve sade bir dille ifade etmesi 'Hikmet' tarzını doğurmuş ve bu tarz Yesevî dervişleriyle gelenekleşmiştir. Yesevî tarikatında şeyhin hikmetlerini ayinlerde belli bir makamla okumak ve yaymak önemli bir husustur. Bu sebeple gittikçe daha geniş bir bölgeye yayılan hikmetler zamanla muhteva ve dil değişikliğine uğramış, ilavelerle zenginleşmiştir" (ss. 13-14).

Derginin ilerleyen sayılarında Meserret Diriöz tarafından kaleme alınan "Hoca Ahmed Yesevî'nin Şiirleri Üzerine" başlıklı yazı dikkat çekici niteliktedir. Söz konusu yazıda, günümüzde Ahmed Yesevî'ye ait olduğu kabul edilen *Divan-ı Hikmet*

nüshalarının aslında doğrudan ona ait olmayabileceği yönündeki görüşlere yer verilmektedir. Diriöz, bu iddiayı temellendirirken, Ahmed Yesevî hakkında ilk akademik çalışmaları gerçekleştiren önemli ilim insanlarından Fuad Köprülü'nün değerlendirmelerine atıfta bulunarak açıklamalarını desteklemektedir:

> "Bugün, Divan-ı Hikmet nüshalarındaki manzumelerden hiçbiri Ahmed Yesevî'ye ait olmasa bile şurası muhakkaktır ki bu büyük Sufi, halk edebiyatı şekilleriyle Türkçe hikmetler yazmış ve ondan sonra Yesevî şairleri arasında, bu yolda manzumeler yazmak, mukaddes bir anane olmuştur. Bu bakımdan bugün elimizde bulunan hikmetlerin esasen Yesevî'ye ait olmamakla beraber tabi'î dil bakımından değil fakat şekil ve ruh itibariyle onların asıl Yesevî'ye ait olanlardan farksız olacağına hükmedebiliriz" (s. 17).

Yazının devam eden bölümlerinde Meserret Diriöz, hocası Fuad Köprülü'nün yukarıda aktarılan görüşlerine bütünüyle katılmadığını dile getirir. Diriöz'e göre, *Divan-ı Hikmet*'lerin Ahmed Yesevî'ye ait olmadığını ileri sürmek, onun bu türde şiirler kaleme aldığına dair bir yargıya ulaşmamıza imkân vermez. Zira edebiyat, temelde metinlerle varlık kazanır; dolayısıyla bir metin mevcut değilse, o edebiyattan söz etmek de mümkün olmayacaktır. Diriöz, bugün elimizde bulunan yazma *Divan-ı Hikmet* nüshalarının tamamının XIX. yüzyılda istinsah edildiğini ve bu nedenle hepsinin görece yeni metinler olduğunu ifade eder. Ayrıca, bu metinleri kaleme alan kişinin, Ahmed Yesevî'nin hayatını, dinî ve tasavvufî düşünce dünyasını, menkıbelerini bir destancı veya kıssa-han hüviyetinde derleyerek aktardığını ileri sürer. Bununla birlikte, söz konusu metinleri yazan şahsın, Yunus Emre üslubundan etkilenmiş olabileceği yönündeki görüşünü de yazısında ortaya koymaktadır:

> "Elimizdeki Divan-ı Hikmet nüshalarında yer alan hikmetler, Ahmed Yesevî'ye ait değildir. Hâce Ahmed Yesevî'nin menâkıbı ve fikirleri, halk arasında şifahi olarak söylenegelirken, son devirlerde, "Hikmetçi" adını verebileceğimiz bir kısa-hân tarafından yazıya geçirilmiş veya belki de yeniden kaleme alınmıştır. Bu şiirler, "İkinci Defter'dir. Buradaki 'defter' sözü, kitap, cilt ve kısım manasındadır. Demek ki bu şiirler ya Divan-ı Hikmet'in ikinci kısmıdır. Yahut da bu kıssa-han, daha önce başka bir hikâye, başka bir menkıbe naklettiği ve onu başka bir ciltte topladığı için, elimizdeki Divan-ı Hikmet'e de ikinci defter, (ikinci kitap) demiştir. Bu şiirlerde, Yunus Emre'nin tesirlerini rastlanması ise onları kaleme alan Orta Asyalı, bizce meçhul, hikmetçi, şair ve râvînin, Yunus'un şiirlerini de yakından tanımış olduğunu gösterir" (s. 20).

Agah Oktay Güner, "Gaye Adamı Ahmed Yesevî" başlıklı yazısında, Ahmed Yesevî'nin Doğu, Batı, Anadolu ve Balkanlar'da yaşayan tüm Türk toplulukları üzerinde

güçlü bir otoriteye sahip olduğunu ifade etmektedir. Güner, Ahmed Yesevî'nin Türkleri adeta Kelime-i Şehadet ile mühürlediğini belirterek, onları tasavvufun süzgecinden geçmiş İslam hakikatiyle tanıştırdığını dile getirir. Ayrıca, Yesevî'nin Hakikat-ı Ahmediye'yi Türkler arasında yaymaya başladığında, bu fikrin benimsenmesi için hazır bir zeminin bulunduğuna dikkat çeker. Güner'e göre, Türkler IV. yüzyıldan itibaren tasavvuf düşüncesine aşina oldukları için velilerin hikmetlerine, menkıbelerine ve kerametlerine derin bir hayranlık beslemişlerdir. Ahmed Yesevî'ye gönül vermiş ve ona inanan talebeleri, Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde tekkeler tesis etmiş; bu tekkelerde Hakk'ı tanımaya, O'nun buyruklarını düşünerek idrak etmeye gayret göstermişlerdir. Güner, yazısında bu hususları şu şekilde ifade etmektedir:

> "Hazreti Ahmed Yesevi evlatları Anadolu'daki Hıristiyan keşişlerin, papazların müessir oldukları bölgelere bilhassa yerleşerek İslam'ın güzelliklerini kendi tekke ve zaviyelerinde yeşertmişlerdir. Gündüz toprağı en ileri en iyi biçimde işleyen dervişlerin her birisi çok mahir el sanatları ustası idiler. Gecelerini musiki, sema ve sohbetle ihya eder yerli halkın saygı ve sevgisini kazanırlardı" (s. 24).

Belkıs İbrahimhakkıoğlu, Ahmed Yesevî'ye ayrılmış özel sayıda, Necla Pekolcay ile Ahmed Yesevî üzerine bir söyleşi gerçekleştirmiştir. Söyleşide İbrahimhakkıoğlu, Pekolcay'a Ahmed Yesevî'nin Türk kültürü açısından taşıdığı yer ve önemin ne olduğunu sormaktadır. Necla Pekolcay ise, Meserret Diriöz'ün yukarıda bahsi geçen tezine yakın açıklamalarda bulunmuştur:

> "İlk büyük mutasavvıf olması dolayısıyla Ahmet Yesevî'nin hayatı, şahsiyeti ve eserlerinin tetkiki şüphesiz Türk kültür tarihi bakımından ehemmiyet taşımaktadır. Yalnız bugüne kadar yapılan araştırmalar buna geniş nispette bir ışık tutmamıştır. Sebebine gelince eserden müessese göre bir tetkik bu konuda sağlam bir sonuç verebilecek durumda değildir. Çünkü hikmet ismiyle anılan şiirler Ahmet Yesevî tarafından ilk örneği verilmiş olmakla beraber hepsi Ahmet Yesevî'ye mal edilmiş bir durum arz etmektedir. İlk yazmalar Orta Asya kütüphanelerinde bulunduğundan Türkiye dahilinde bu işe fazlasıyla yaklaşılamamıştır. Gerçi dünden bugüne yapılmış pek çok araştırma mevcuttur diyebiliriz. Sayısı fazla olmasa da kalitesi fazla tetkikler var. Fakat 12. yüzyılda söylendiği veya yazıldığı bilinen hikmetlerin elde bulunan itimada şayan taş basmaları 17. yüzyıla aittir. Bu kadar zaman zarfında pek çok değişikliğin olabileceği de aşikardır. Değişikliklerin sebeplerine gelince inanç vadisi bilhassa tasavvuf yolunda değişiklikler göstermektedir. Şöyle ki bir şeyhe intisap eden bir şahıs, bir müddet sonra tabına uygun gelmediği veya mantıklı bulmadığı için o şeyhi terk edip başkasına intisap etmiştir. Bu takdirde de inançlarında değişiklikler olmasa bile yolda değişiklikler husule gelmiştir. Mesela bazı şeyhler daha müsamahalı, bazıları daha sıkı ve tedbirli davrandıkları için ifadede değişiklikler belirmiş, hikmetler de şeklen aynı olmakla beraber bu durumlar husule gelmiştir. Sonuç itibariyle diyebiliriz ki hikmetlerin bazıları Ahmet Yesevî'nin bazıları da başka dervişlerindir ve muhtemelen bu dervişler başka şeyhlerin müritleri de olmuşlardır" (s. 25).

Necla Pekolcay, mevcut hikmet nüshalarının oldukça yakın bir döneme ait olduğunu ileri sürmektedir. Bu nedenle, Meserret Diriöz'ün de ifade ettiği üzere, günümüze ulaşan tüm hikmet nüshalarının doğrudan Ahmed Yesevî'ye ait olmasının mümkün olmadığını belirtmektedir.

Söyleşinin devamında Belkıs İbrahimhakkıoğlu, konuğuna hikmet nüshalarının farklı şahıslara ait olabileceği ihtimali karşısında bu meseleye nasıl yaklaşılması gerektiğini sorar. Necla Pekolcay ise bu hususu şu şekilde açıklamaktadır:

> "Temel felsefe itibariyle elastiki bir tarikattır, Yesevilik. Bunu Fuat Köprülü'nün iki ayrı zamanda verdiği iki eserle delillendirmek mümkün. Şöyle ki Fuat Köprülü Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar adlı eserinde Yesevî'yi belirli bir tarikatın doğrultusunda gösterip incelemiş, fakat sonra İslam Ansiklopedisine yazdığı bir makalede yanıldığını söylemiş ve Yesevî'nin elastiki bir tarikat olduğunu, Sünniler tarafından da Şiiler tarafından da iltizam edildiğini belirtmiştir" (s. 25).

Ahmed Yesevî, hakkında yürütülen çeşitli tartışmaların ötesinde, Türk tasavvuf edebiyatı içerisinde müstesna bir konuma sahip büyük bir mutasavvıftır. "Hazreti Türkistan" unvanına layık görülen Yesevî, ortaya koyduğu düşünce sistemi ve tasavvufi yaklaşımıyla kendisinden sonraki nesillere de rehberlik etmeye devam edecektir.

Türk Edebiyatı dergisi, yalnızca yayımlandığı dönemin edebî şahsiyetlerine değil, geçmiş yüzyıllarda yaşamış büyük edebiyatçılara da sayfalarında yer vermeyi ilke edinmiştir. Dergi, edebiyatın tarihsel sürekliliğini gözeterek, yüzyıllar öncesinde yaşamış kıymetli sanatkârları hatırlatmayı ve onları yâd etmeyi önemli bir sorumluluk olarak değerlendirmiştir. Bu çerçevede dergide, XIII. yüzyılın önemli mutasavvıf şairlerinden Yunus Emre hakkında çeşitli yazılara yer verildiği görülmektedir. Özellikle bu çalışmanın konusu olan sayılar arasında, Yunus Emre'nin sanat ve düşünce dünyasını merkeze alan metinler dikkat çekmektedir.

Bu bağlamda, derginin 141. sayısında Necmettin Hacıeminoğlu tarafından kaleme alınan "Yunus'un Gönül Dünyası" başlıklı yazı, söz konusu edebî bakış açısının bir örneğidir. Hacıeminoğlu, yazısında Yunus Emre'nin Anadolu'nun pek çok ili tarafından sahiplenildiğini belirterek, onun etnik kökeni, doğduğu yer yahut belli bir medrese eğitimi alıp almadığı gibi hususlardan ziyade, şairin sahip olduğu derin ve kapsamlı tefekkür dünyasına odaklanmaktadır. Yunus Emre'nin tasavvuf temelli bir dünya görüşünü benimsediğini ifade eden yazar, onun dört başı mamur bir Müslüman olarak İslami

değerleri içtenlikle benimsediğini vurgular. Özellikle İslam akidesinin tüm ruhunu ve inceliklerini samimiyetle kavradığına dikkat çekilmektedir.

Yazının devamında Hacıeminoğlu, Yunus Emre'ye göre yalnızca ibadetlerin şeklen yerine getirilmesinin kişiyi tam anlamıyla Müslüman kılmaya yetmeyeceğini, asıl önemli olanın İslam'ın özünü oluşturan güzel ahlâk ile bezenmek olduğunu belirtir. Bu bağlamda Yunus Emre'nin dinî ve ahlâkî anlayışının derinliği ortaya konulmaktadır. Ayrıca, Hacıeminoğlu, şairin dil ve üslup bakımından oldukça sade ve duru bir anlatıma sahip olduğunu, hatta günümüzde dahi onun sanatsal düzeyini aşabilecek bir ismin bulunmadığını ifade ederek Yunus Emre'nin edebî kudretine vurgu yapmaktadır:

> "Aşağı yukarı herkesin ittifak ettiği bir husus vardır ki, Yunus çağının en büyük şairi olduğu gibi on asırlık Türk edebiyatı içinde de yüzlerce şairin çok önünde bulunan zirvelerden biridir. Şiirler 13. asra göre sade, Türkçenin ve özentisiz yalın ifadesinin abidesi sayılır. Hem aruzla hem hece vezni ile söylediği şiirler dil olarak da mana ve muhteva bakımından da bütün Türk milletinin anlayabileceği duruluktadır. Açık seçiktir. Tasavvuf gibi derin bir felsefeyi, ondan başka hiç kimse o derece temiz bir Türkçe anlatamamıştır. Tabii burada 'temiz' sıfatını kullanırken yabancı asıllı kelimelerden arınmış bir öz Türkçeyi kastetmiyoruz. O devrin halka da mal olmuş yaşayan Türkçesi ile yazmıştır. Böyle bir sihirli ifade yalnızca ona hastır" (s. 15).

Çalışmanın inceleme alanına dâhil edilen sayılar içerisinde *Türk Edebiyatı* dergisinin 191. sayısı, Yunus Emre'ye ithaf edilmiş özel bir sayı olarak öne çıkmaktadır. Bu sayıda, Yunus Emre'nin edebî şahsiyeti, düşünce dünyası ve tarihi kimliği üzerine farklı açılardan değerlendirmeler içeren birçok yazıya yer verilmiştir. Söz konusu özel sayıda Ahmet Kabaklı, İlhan Bardakçı, Necmettin Hacıeminoğlu, Durmuş Kaya, Birol Emil, Meserret Diriöz, Ayla Ağabegüm, Agah Oktay Güner, Amiran Kurtkan Bilgiseven, Halil Soyuer, Nuri Kahraman, Hekimoğlu İsmail, Necla Pekolcay, Amil Çelebioğlu, Süleyman Hayri Bolay, Mustafa Kara, Mehmet Demirci, Nursevil Aktoğu, Mehmet Önder, Akdemir Akmut, Osman Kemal Kayra ve İbrahim Hakkı Konyalı gibi pek çok yazar, derginin çeşitli sayfalarında Yunus Emre hakkında kaleme aldıkları yazılarla yer almıştır.

Bu yazarlar arasında özellikle İbrahim Hakkı Konyalı, Yunus Emre'nin menşei konusunda yürüttüğü araştırmalarla dikkat çekmektedir. Konyalı, "Yunus Emre ve Taptuk Emre" başlıklı yazısında, hayatının önemli bir kısmını Yunus Emre'nin izini sürmeye adadığını ifade etmektedir. Şairin kökenine dair yaptığı açıklamalarda, Yunus Emre'nin Horasan'dan Anadolu'ya göç eden Oğuz Türklerinden biri olduğunu ileri sürer.

Konyalı, bu ailenin Karaman bölgesine yerleştiğini ve Yunus Emre'nin de o dönemdeki adıyla Larende olan Karaman'da doğduğunu, burada büyüdüğünü ve yine bu şehirde vefat ettiğini belirtmektedir. Ayrıca yazısında, şairin ailesinin Horasan'dan Anadolu'ya yaptığı göçün izlerini sürerek, bu hareketin tarihî ve sosyolojik arka planını da değerlendirmeye çalışmaktadır:

> "Bilgisizlik, onu dört meçhullü bir muadele (denklem) haline getirmiştir. Babası (Kirişçi Baba) adını taşıyan İsmail'dir. Oğlunun adı da İsmail'dir. Sultan-ul Ulema Hazretleri nasıl Belhden cemaatiyle, ailesiyle Larende'ye gelmişse Yunus Emre'nin dedesi Hacı İsmail de 50 kişilik kendi soyundan cemaatiyle Horasan'dan Larende'ye gelmiştir. Larende yakınında adını taşıyan bir köy de kurmuştur" (s. 49).

Yunus Emre, Anadolu'nun çeşitli illerinde büyük bir sevgiyle kabul görmüş ve sahiplenilmiştir. Bu sahiplenme duygusu öyle güçlü bir boyuta ulaşmıştır ki onun adına birçok farklı bölgede mezar inşa edilmesi gibi dikkat çekici bir durum ortaya çıkmıştır. Mehmet Önder, "Anadolu'nun Gönül Dili" başlıklı yazısında bu hususu şu şekilde ifade etmektedir:

> "Bugün Eskişehir'de, Karaman'da. Kırşehir'de Anadolu'nun başka kasaba ve şehirlerinde Yunus'un mezarları vardır. Hepsi de Yunus'un kendi şehirleri veya köylerinde medfun olduğunu, türlü delillerle ispat çabasındadır. Oysa Yunus bir yörenin; bir şehrin veya kasabanın adamı olmaktan çıkmış, çoktan Anadolu'ya yayılmıştır. Yunus'un maddi varlığı bunlardan birisinde yata dursun onun manevi varlığı dipdiri Anadolu'da her köşede yaşamaktadır. Hatta daha başka Yunuslarda da yaşamaya devam etmiştir. Onun ölümünden sonra toprağa atılmış bir tohum gibi yüzyıllar boyu başka Yunuslar filizlenmiş, çoğu zaman gerçek Yunus'u bu Yunuslardan ayırt etmek güç olmuştur" (s. 42).

Ayla Ağabegüm tarafından gerçekleştirilen söyleşide, Necmettin Hacıeminoğlu, Yunus Emre'nin şiirlerinin günümüzde hâlen ezbere biliniyor olmasını, şairin Türkçeyi son derece sade, arı ve doğru kullanma becerisine bağlamaktadır. Hacıeminoğlu, ayrıca Türk milletinin Yunus Emre'ye duyduğu derin sevginin kaynağını, onun insan ruhuna hitap eden söyleyiş tarzına ve bireylerin iç dünyalarındaki duygulara etkili bir biçimde tercüman olabilme kudretine dayandırmaktadır. Bu bağlamda, Yunus Emre'nin halkla kurduğu içtenlikli ve samimi iletişim, onu yüzyıllar boyunca sevilen ve benimsenen bir şair haline getirmiştir:

> "Türk milletinin Yunus'u sevmesi ve benimsemesi kendi ruhundaki duygulara tercüman

> olduğu içindir. Ölmezliğin ikinci sebebi ise çok güzel, nefis ve veciz üslubu ve dilidir. Yunus'un Türkçesini yalın Türkçe, sade Türkçe, has Türkçe gibi sıfatlarla tayin edebiliriz. Sadelik yalınlık, sehl-i mümteni dediğimiz, kolay zannedilip çok zar zor ifade edilen duygu ve düşünceleri çok mükemmel bir şekilde ifade edebilmiştir. Sadeliğine rağmen üslubu hiçbir zaman basitliğe düşmemiştir. Onun için üslubunu; has bir üslup ve has bir dil diye ifade edilebilir" (s.11).

Yunus Emre'ye atfedilen hikâye, halk arasında yaygın olarak bilinen ve sıkça aktarılan kıssalardan biridir. Rivayete göre, Yunus Emre, mürşidinin dergâhına geldiğinde, şeyhi kendisine "Himmet mi istersin, buğday mı?" diye sorar. Yunus Emre başlangıçta dünyevî ihtiyaca meylederek buğdayı tercih etse de zamanla bu kararının eksikliğini idrak eder ve maneviyata yönelir. Manevî hakikatlerin tadına vardıkça, kırk yıl boyunca mürşidinin hizmetinde kalır ve bağlılığını sözle değil, hâl ve tavırlarıyla ortaya koyar. Bu süreçte edindiği derunî birikimle, yetmiş iki millete hoşgörüyle yaklaşan, Allah'a ulaşma yolunda insan-ı kâmil mertebesine ulaşmayı hedefleyen bir irfan sahibi hâline gelir. İlahi aşkı tüm şiirlerinde terennüm eden Yunus Emre, "Bana seni gerek seni" mısrasıyla dünya hayatının anlamını ararken, aynı zamanda yaşadığı çağda geleceğe ışık tutabilen nadir şahsiyetlerden biri olmuştur.

Bu sebepledir ki çağımızda birçok insan Yunus Emre'yi kendisine manevi bir rehber olarak kabul etmekte, onun benimsediği hayat felsefesini kendi yaşam biçimine yansıtmaya çalışmaktadır. Nursevil Aktoğu'nun "Modern İnsan, Gerçek Müslüman veya Yunus Emre" başlıklı yazısında da bu hususa dikkat çekilmektedir:

> "Yirminci asrın sonunda, kendisine model insan arayan niceleri: 'Yaratılmışları Yaratandan ötürü seven'; 'insan olup ete kemiğe bürünen'; 'Kendi içindeki ben'i ararken sevelim sevilelim bu dünya kimseye kalmaz' ikazında bulunan koca Yunus'u, yedi buçuk asır sonra en katı kalpler dudaklarına pelesenk ediyor. Onun ilahileri ile kendi nefislerini yıkamaya çalışıyorlar" (s. 41).

Yunus Emre, Anadolu coğrafyasında geniş kitlelerin gönlünde yer edinmiş hem şiirleriyle hem de tasavvufî anlayışıyla pek çok insana yol gösterici olmuştur. Yaratılmış olan her varlığı sevmenin önemini tüm insanlığa aşılayan Yunus Emre, yalnızca XIII. yüzyılda yaşamış bir mutasavvıf olmanın ötesinde, ortaya koyduğu hayat felsefesiyle günümüzde de varlığını sürdürmekte ve insanlara rehberlik etmeye devam etmektedir.

Türk Edebiyatı dergisi, şair ve yazarlara dair özel bölümler hazırlama geleneğini sürdürmüştür. Bu çerçevede ele alınan isimlerden biri de Tanzimat dönemi edebiyatının

önde gelen temsilcilerinden ve "Vatan Şairi" ünvanıyla tanınan Namık Kemal'dir. Dergi, sanatçının vefatının 100. yılı münasebetiyle hazırlanan 182. sayısında Namık Kemal'e özel bir bölüm ayırmıştır. Bu özel sayıda Namık Kemal hakkında kaleme alınan yazılar; Ahmet Kabaklı, Akdemir Akmut, M. Orhan Okay, Nermin Suner Pekin, Kazım Yetiş, Mehdi Ergüzel, Ahmet Emin Yalman ve Muhsin İlyas Subaşı'na aittir.

Ahmet Kabaklı, "Namık Kemal'e Bakışsızlık" başlıklı yazısında, Türk edebiyatı açısından büyük bir öneme sahip olan bu şahsiyete yeterince değer verilmediği kanaatini dile getirmiştir. Kabaklı, Kültür Bakanlığı'nın Namık Kemal hakkında yayımladığı eserlerin yetersizliğine dikkat çekmekte; ayrıca, sayıları otuzu aşan üniversitenin de Namık Kemal'i layıkıyla anmadığını belirtmektedir. Yazar, Namık Kemal'in yalnızca bir şair ya da edebiyatçı değil, aynı zamanda hukuk, tarih, ilahiyat ve sosyoloji alanlarında da ele alınması gereken çok yönlü bir şahsiyet olduğunu vurgulamaktadır. Yazısında şu soruyu yöneltir: "Namık Kemal mi unutuldu yoksa biz mi unuttuk?" ve bu soruya şu şekilde cevap verir*: "Elbette ikinci şık doğrudur. Çünkü biz, Namık Kemal'le beraber daha neleri unutmadık ki"* (s. 43). Kabaklı, yazısını sonlandırırken, büyük bir edebiyat ve fikir insanını anmanın ancak onun eserlerine yönelmekle mümkün olabileceğini ifade eder. Yazar, ölümünden uzun yıllar geçmiş sanatçıların, ancak kaleme aldıkları eserlerle hatırlanabileceklerini savunmaktadır.

M. Orhan Okay, Namık Kemal ile ilgili yazısında, Güzin Dino'nun *Türk Romanının Doğuşu* adlı eserini merkez alarak, bu eseri konu edinmiş ve bu eser ışığında "İntibah ve Türk Romanının Doğuşu Adlı İnceleme Üzerine" başlıklı bir makale kaleme almıştır. Okay, Türk edebiyatında *İntibah* öncesinde yazılmış roman ve uzun hikâyelerin mevcut olduğunu kabul etmekle birlikte, edebiyat eleştirmenlerinin genellikle *İntibah*'ı, ilk edebi nitelikteki eser olarak kabul ettikleri görüşünde birleştiklerini belirtmektedir. *"Bunda, yazarının Tanzimat dönemi boyunca sürekli olarak gündeme gelen aksiyon adamı kimliğinden çok, romanın önceki örneklerine kıyasla daha belirgin bir edebî karakter taşımasının etkisi düşünülmelidir"* (s. 45) şeklinde bir değerlendirmede bulunmuştur. Orhan Okay, yazısında *İntibah* ile ilgili yapılan tüm çalışmalara yer vermekle birlikte, bu çalışmalar arasında *İntibah* üzerine yapılan en kapsamlı çalışmayı, Güzin Dino'nun eserini örnek göstererek tartışmaktadır.

Nermin Suner Pekin ise Namık Kemal'in milliyetçilik anlayışını ele aldığı "Namık Kemal ve Milliyetçilik" başlıklı yazısında, şairi sadece milliyetçi olarak

nitelendirmenin yetersiz olacağına ve onu bizzat milli olmakla tanımlamanın daha doğru olacağına dikkat çekmektedir. Vatan şairi olarak bilinen Namık Kemal'in şiirlerinde vatan sevgisi oldukça güçlü bir şekilde kendini göstermektedir. Pekin, yazısında şairin *Hürriyet Kasidesi*, *Vatan Mersiyesi* ve *Vaveyla* gibi şiirlerinden örnekler vererek, Namık Kemal'in milletine duyduğu sevgi ve bağlılığı anlatmaya çalışmaktadır. Ayrıca, yazısında şairin vatan haritasını çizdiği makalesinden de şu alıntıya yer vermektedir:

> "Türk vatanı asumanı heykeller gibi başı İstanbul'a yaslanmış saçları Balkanlar'da dalgalanan kalbi Anadolu'da çarpan bir kolu Hz. Muhammed'in mezarı olan Hicaz diyarına uzanmış, öteki kolu Kerbela'da Hz. Hüseyin'in şehit edildiği yeri kucaklamış …" (s. 49).

Çalışmaya konu olan *Türk Edebiyatı* dergisinin 182. sayısının ilerleyen sayfalarında Kazım Yetiş'in "Yeni Bir İnsan, Yeni Bir Edebiyat" başlıklı yazısı dikkati çekmektedir. Bu yazıda, Namık Kemal'in toplumu dönüştürmeyi amaçlayan bir aksiyonist olarak ortaya çıkışı ve bu bağlamdaki atılımları ele alınmaktadır. Osmanlı Devleti, Batı karşısında her açıdan gerileme sürecine girdiği ve Tanzimat adı altında bir dizi yenilik gerçekleştirmeye başladığı dönemde, edebiyat alanında da bu yeniliklerin öncüsü olacak sanatçılara ihtiyaç duyuluyordu. Bu sanatçılar arasında Tanzimat aydınları öne çıkmaktadır. Tanzimat aydınlarının en önemli figürlerinden biri, gür sesiyle yeni bir edebiyat oluşturmak ve yeni insanı tarif etmek adına gönüllü olan Namık Kemal'dir. Toplumun ahlakî gelişimine katkıda bulunacak, bilgiyi yayacak ve birlik ve beraberliği sağlayacak insanı ve toplumu temel alacak bu yeni edebiyat, aynı zamanda yeni insanı şekillendirecek ve geçmiş ile bağlarını tamamen koparacak nitelikte olmalıydı. Kazım Yetiş, Namık Kemal'in Avrupa'ya kaçmadan önce yayımladığı "Lisan-ı Osmanî'nin Edebiyatımız Hakkında Bazı Mülâhazâtı Şâmildir" makalesindeki görüşlere ömrü boyunca sadık kaldığını belirtmektedir. Yetiş, şairin bu makalesine dayanarak yeni insanı şu şekilde tasvir etmektedir:

> "Bu yazı eskiye reddiye olduğu kadar yeninin esaslarını vazedilmesidir de. Osmanlı'nın kükremiş arslan karakterleri bu yeni insanı, kendi anlayışında bir insan dolayısıyla cemiyeti doğuracak bir edebiyat anlayışı ortaya koyar. Bu faydacı, sosyal muhtevayı birinci plana alan cemiyete yön verecek, onun önünden gidecek edebiyat anlayışıdır. Fuzulî, Bâkî, Şeyh Galip, Nedim devirlerinde büyük şairdiler. Ama onlar bu yeni insanı tatmin edemezlerdi. Cemiyeti değiştirmek isteyen bu kahraman için yeni bir edebiyat lazımdı" (s. 51).

Namık Kemal, yeni insanı tanımlarken bu insanın faydacı yönüne vurgu yapmış ve klasik Türk edebiyatı şairlerinin kendi dönemlerinde misyonlarını tamamladığını ifade etmiştir. Yeni insanı tanımlayabilmek ve bu insanın yetişmesine katkı sağlayabilmek için, içinde bulunulan çağın gereklerine uygun olmak gerektiğini de belirtmiştir.

Namık Kemal, hayata oldukça genç yaşta veda etmiştir. 2 Aralık 1888 tarihinde aramızdan ayrılan şair, *"Ölürsem görmeden millette ümid ettiğim feyzi / Yazılsın seng-i kabrimde vatan mahzun ben mahzun"* diyerek vatana ve millete olan derin bağlılığını bir kez daha dile getirmiştir. M. Mehdi Ergüzel, "Ölümünün 100. Yılında Namık Kemal'i Anarken" başlıklı yazısında, şairin doğumundan ölümüne kadar olan hayatına dair çeşitli bilgiler sunmuş ve yaşamına dair detaylara yer vermiştir. Özellikle Namık Kemal'in ölümünden sonra vasiyeti hakkında verdiği bilgilere şu satırlarda rastlanmaktadır:

> "Vasiyeti üzerine, hayran olduğu Rumeli Fatihi Süleyman Paşa'nın Bolayır'daki kabrinin yanına defnedilir. Kabrinin planı şair Tevfik Fikret tarafından çizilir, masrafları padişah Sultan Hamit tarafından karşılanır. Küçük, güzel bir açık türbe yapılır, tavan gök kubbedir. Ölüm haberi, susmaya alışan babasında sessiz sedasız, soğuk edalı iki satırlık ilanla geçiştirilir" (s. 54).

Türk Edebiyatı dergisi, Servet-i Fünun dönemi sanatçılarına dair çeşitli yazılara sayfalarında yer vermiştir. Bu bağlamda, derginin 160. sayısında Nermin Suner Pekin tarafından kaleme alınan "Süleyman Nazif'te Millî Duygular" başlıklı yazı dikkat çekicidir. Süleyman Nazif, ilk şiirlerindeki üslup dolayısıyla Servet-i Fünun topluluğu içerisinde değerlendirilse de esasen Namık Kemal'in düşünce çizgisini sürdüren bir sanatçı olarak kabul edilmektedir. Son dönem Türk edebiyatının en dinamik isimlerinden biri olan Süleyman Nazif, her yönüyle millî bir duruş sergilemiş ve bu tavrını muhafaza etmeye büyük özen göstermiştir. Özellikle Batı'nın olumsuz etkilerine karşı gösterdiği eleştirel tutumla ön plana çıkan sanatçının bu yönü, Nermin Suner Pekin'in ilgili yazısında da vurgulanmaktadır. Yazar, Süleyman Nazif'in edebî ve fikrî duruşunu şu cümlelerle ortaya koymaktadır:

> "Nazif'in edebi hayatında en parlak devir, Meşrutiyetten sonra milletçe ve vatanca uğradığımız büyük felaketlere ve haksızlıklara isyan eden engin bir millet sevgisiyle yüklü eserler yazdığı devirdir. Canlı sağlam daima haykıran erkek sesi bir lisanla daha çok mensur yazılar yazmıştır. Bu sanatkarın zihnini saran hadiselerin ruhuna varan kuvvetli bir zekâsı ve bu zekadan kuvvet alan derin tesirli bir ifadesi vardır. Türk ırkının meziyetleri ile Türk milletinin tarihi faziletlerine hayran olan Nazif'in bu büyük milletin Trablusgarp Harbi, Balkan Harbi, Birinci Dünya Harbi gibi harplerle ızdıraptan ızdıraba sürüklenen haksızlıklarla yıpranan bir halde kıvranışı karşısında duyduğu samimi eylemle ortaya

> koyduğu yüksek sesli feryatları, milli edebiyatımızın en kuvvetli verimlidir. Pervasız ve çok cesur bir ruhla milletinin uğradığı haksızlıkları, acıları her fırsatta ve en tehlikeli anlarda haykırmaktan bir an çekinmemiştir. Süleyman Nazif çağının bütün felaketlerine rağmen ümit beslediği büyük yarını ile gurur duyan imanlı manzumeleri ve bilhassa aynı vasıfları taşıyan mensur yazıları ile Serveti-i Fünun havasından ayrı bir vatan şairi, bir milli heyecan sanatkârıdır" (s. 58).

Çalışmaya konu olan sayılarda anılan şairlerden biri de saf şiire gönül vermiş olan Ahmet Muhip Dıranas'tır. Şair, 21 Haziran 1980'de hayata veda etmiş olup, geride pek çok değerli eser bırakmıştır. *Türk Edebiyatı* dergisi, kaybettiği şairleri belli aralıklarla anmayı ve okuyucularına tanıtmayı kendisine bir görev edinmiştir. Bu çerçevede, Ahmet Muhip Dıranas'ın ölümünün altıncı yılında, derginin 157. sayısında ona yer verilmiştir. Dergi, şairin eşi Münire Dıranas ile bir söyleşi yaparak, şairin eşinin dilinden çıkan satırları okuyucuları ile buluşturmuştur.

Şener Öztop tarafından gerçekleştirilen bu söyleşinin amacı, şairin kırk yıllık hayat arkadaşı olan Münire Hanım'dan, şairin ruhu ve dünyası hakkında düşüncelerini öğrenmek; ayrıca Sinop'un Salı köyünde geçirdiği yaşamda kurduğu ilişkileri yakından tanımak ve bu mekânın onun eserlerine olan etkisini anlamaktı. Şener Öztop, Münire Hanım'a Ahmet Muhip Dıranas'ın tabiata ve insana nasıl baktığını sormuş, Münire Dıranas ise şu cümlelerle yanıt vermiştir:

> "Sanata zaafının yanında tabiata da büyük bir bağlılığı, tutkunluğu vardı. Ağaçları elleriyle okşayarak severdi. Salı köyünde bulunduğumuz zaman çiçeklerin ve ağaçların bakımını tek tek yapardı. Sinop'a gelince, tersane yakınında bir otelde kalırdık. Asmalı Kahve Oteli… Köşe odalarından birini alırdık. İki yönden denizi görürdü. Sabah erken kalkarak Asmalı Kahve'nin bahçesinde denizin kenarına bir iskemle koyarak oturur balıkçıların ağları çekişini seyrederdi. 'Balıkların ağlardan canlarını kurtarmaya çabaları' ona hep hüzün verirdi" (s. 67).

Söyleşinin ilerleyen bölümlerinde, Şener Öztop, konuğuna Ahmet Muhip Dıranas'ın edebiyat dünyasında en çok bilinen şiirinin *"Fahriye Abla"* olduğunu belirterek bu şiirin şairin en favori eseri olup olmadığını sorar. Münire Hanım, bu soruya şu şekilde yanıt verir:

> "Fahriye Abla şiirini devamlı lanse ediyorlar. Türk Dil Kurumunda Şiir Günü'nde sayın Fuat Bayramoğlu, 'Fahriye Abla sizin kumanız olduğu için sevmiyorsunuz.' diye bana takıldı. Ben de 'Fahriye abla benim değil, ben onun kumasıyım.' derdim. Bu durumun Muhip Bey'i de son zamanlarında rahatsız ettiğini sık sık söylüyordu. Burada Muhip Bey'in ıstırabını dile getiriyorum (…) Ben şahsen Fahriye Abla adlı bir komşu ablası olduğunu duydum. Ama ne derece doğru olduğunu bilmiyorum. Muhip Bey, hayatını bilgi giz perdesi altında

saklamasını çok iyi bilmiştir" (s. 67).

Şener Öztop'un, Münire Hanım'a yönelttiği bir diğer soru ise Ahmet Muhip Dıranas'ın şiir dışında başka sanat dallarıyla ilgilenip ilgilenmediği hakkındadır. Münire Hanım, bu soruya şu şekilde yanıt vermiştir:

> "Muhip Bey'in sadece şiire değil, müzik ve resme karşı da eğilimi vardı. Hatta genç yaşlarda ut çalardı. Küçük yaşlarda resim yaparmış ve bir ressamdan desen dersleri almış. İstanbul Edebiyat Fakültesi Felsefe bölümünde okurken Güzel Sanatlar Akademisinde kütüphane memurluğu yapmış. Orada resim sanatı ile ilgilenmiş, verimli çalışmalar yapmış desen ve yağlı boya tekniğinde. Bu arada benim portrelerini de yapmıştır. Ayrıca resim sanatı üzerine araştırma yazıları, kritikler, gazete ve dergilerde yayımlandı. Bunun yanı sıra Cahit Sıtkı Tarancı ile Adolphe Basler ve Charles Kunstler'in Fransa'da Müstakil Güzel Sanatlar Akademisinde yayımlandı" (s. 66).

Çalışmaya konu olan sayılar arasında, Attila İlhan ile gerçekleştirilen bir söyleşi de bulunmaktadır. Belkıs İbrahimhakkıoğlu'nun Attila İlhan ile yaptığı bu söyleşi, derginin 159. sayısında okurların ilgisine sunulmuştur. "Yarın Artık Bugündür" adlı dizinin senaristliğini üstlenen Attila İlhan ile yapılan söyleşide, Belkıs İbrahimhakkıoğlu, diziden yola çıkarak Anadolu insanının ruhunu yansıtan görüntüler üzerine bir konuşma yapar ve İlhan'a, Anadolu'da yaşayıp yaşamadığını sorar. Attila İlhan'ın yanıtı ise şu şekilde olmuştur:

> "Benim çocukluğum otomobilli, dadılı, bahçevanlı yalıda geçti. O zamanlar büyük burjuvalardan sayılırdık. Babam ünlü bir avukattı fakat babam yazıhanelerini kapattı. Dahiliye Vekaleti'nden kaymakamlık istedi. Konya'nın Ilgın ilçesine tayin edildi. İzmir'deki evimizi bırakıp Ilgın'a gittik. O sıralar 11 yaşındaydım. Anadolu'yu ilk olarak orada tanıdım. İlk izlenimlerim çocukluğumdan kalma direkt yaşanılmış izlenimlerdir. Bilahare Anadolu ile irtibatımı koparmadım. Askerliğimi Doğu Anadolu'da geçirdim. Köy ve kasabalarda temaslarım oldu. Türk insanı hakkındaki saptamalarımın yanlış olduğunu sanmıyorum. Filmde gösterdiğimiz gibidir. Sırasında korkak, sırasında çok cesur. Sırasında kalleş, sırasında menfaatperest. Koyduğum tipler gerçektir" (s. 46).

Türk Edebiyatı dergisi, 120. sayısını büyük ölçüde Hisar grubu şairlerine tahsis etmiştir. Derginin editörü Ahmet Taşgetiren, bu özel sayı hakkında şu açıklamada bulunmuştur: *"Hisar, 30 yıllık bir dergicilik tecrübesi, bir şiir çizgisi, bir ekolleşme atılımı olarak ele alınmalı, değerlendirilmeli diye düşündük. Ankara'dan üç arkadaşımız Necmettin Türinay, Alemdar Yalçın ve Hüseyin Özbay gerçekten güzel bir ekip çalışması*

yaparak Türk Edebiyatı sayfalarına Hisar'ın 30 yılını onun mimarlarıyla birlikte getirdiler" (s. 1). Bu sayıda, İlhan Geçer, Mehmet Çınarlı, Gültekin Samanoğlu, Mustafa Necati Karaer, Yavuz Bülent Bakiler ve Yahya Akengin, Hisar dergisinin şiir anlayışına dair görüşlerini dile getirmişlerdir.

Aynı sayıda, Hisar grubu dışında yer alan dikkat çekici yazılardan biri de Mustafa Miyasoğlu tarafından Asaf Halet Çelebi hakkında kaleme alınmıştır. Söz konusu yazıda Miyasoğlu, Asaf Halet'in hem yaşadığı dönemde hem de ölümünden yirmi beş yıl sonra çağdaş şairlerle kıyaslandığında yeterince ilgi görmediğini ve değerinin hiçbir dönemde layıkıyla anlaşılmadığını belirtmektedir. Bir İstanbul beyefendisi olan Asaf Halet'in, kendi köklerine ve dünyasına bağlı kalarak şiirlerinde özgün ifadelere yer verdiğini vurgulayan Miyasoğlu, şairin Beylerbeyi'nde geçen çocukluk yılları ve İstanbul kültürüne olan yakınlığının, Doğu ve Batı kültürlerini masalsı bir atmosferde harmanlayarak şiirlerinde yansıtmasına olanak sağladığını ifade etmektedir. Ayrıca, Asaf Halet'in seksen kadar şiiri, sekiz önemli inceleme kitabı ve çeşitli dergilerde yayımlanan yazılarına rağmen, edebiyat kamuoyunda yeterince gündeme gelmemesini şu sözlerle dile getirmiştir:

> "Asaf Halet'in ölümünden bu yana 25 yıl geçmiş olmasına rağmen hala ciddi bir incelemeye konu olmaması, bazı antolojilerdeki şiirleri dışında imzasına hiçbir kitapta rastlanmaması, üzerinde durulacak ciddiyette bir tavrın tezahürüdür. Asaf Halet Çelebi, eğer bildiğimiz ve çok rastladığımız türden bir 'yeni' ve 'yenilikçi' şair olsaydı, onun eserleri şimdi vitrinlerde yerini muhafaza eder ve Orhan Veli'den daha az taraftar bulunmazdı. Ne var ki Asaf Halet yeniliği gariplik de görmeyen ve 'sanatta eskimeyen şey'e talip olan bu tavrını bütün eserlerinde, özellikle de şiirlerinde ortaya koyan bir şairdi. Yaşadığı hayatı ve dünyayı mistik temayüllerle ifade ederken İslam kültürünün süzgecinden geçiriyor ve tasavvufun kaynaklarından edindiği ihsaslara da şiirinde önemli bir yer veriyordu" (ss. 14-15).

Derginin 189. sayısında, Mehmet Narlı tarafından kaleme alınan "Bahaettin Karakoç'la Şair ve Şiir Üzerine Konuşma" başlıklı yazıya yer verilmiştir. Bu çalışmada Mehmet Narlı, Bahaettin Karakoç'a şiir ve şairlik üzerine çeşitli sorular yöneltmiş; Karakoç ise bu sorulara kendi poetik perspektifi çerçevesinde yanıt vermiştir. Narlı, Karakoç'a yönelttiği sorulardan birinde şu ifadeleri kullanır: *"Şiir nedir, şairin var olma gayreti mi varlığını bilme gayreti mi? Şiir için tarihin boş sayfası diyorlar, ne dersiniz?" (s. 19).* Bahaettin Karakoç'un bu soruya verdiği yanıt ise şu şekildedir:

> "Şiir, şairin zikir aracı, kanatlı kelimeler armonisi, iç yangını, şair yazgılarının cihanşümul

> trafiği… Her zaman tan aklığında iyilik ve güzellik için yüreklerde kanat çırpan kuş… Yağmur öncesi rüzgârı, yağmur çiçeği ve yağmur sonrası gökkuşağı şiir. Şiir bir sözdür, aşk yemini bir gibi güzel, ana sütü gibi helal bir söz. Maveradan eser, maveraya akar. Bu akış içinde şiirin dalgaları kime ne kadar çarpmışsa o dokunduğu kimse, şiirden ancak o kadar etkilenir. Biniciyi attan şairi de şiirden soyutladığımız zaman teklerin varlıkları köpürmeyen sabunlara dönüşür. Şiiri, şairin var olma ya da varlığını bulma, gayreti gibi eş anlamlı bir platforma oturtmak da bence kınanmaz bir varsayımdır. Şiir için 'tarihin boş sayfası' diyenler, bu tutarsız tezleriyle tarihin aynasına yansıyan kendi yüzlerini keşke görebilselerdi; bu çirkin iddialarından ötürü kıvanç duymaz, şirin karşısında ezim ezim ezilirlerdi. Tarihin dolu sayfalarının adam edemediklerini sanırım etse etse ancak şiir adam edebilir. Sonra, kanla kinle kirlenmiş, haramla beslenmiş hiçlik ile doldurulmuş güdümlü tarih sayfalarından, şiir beyazlığındaki boş sayfalar daha güzel ve hayırlıdır, estetler ve estetik değerlere saygı duyan gelişmiş toplum için" (s. 19).

178. sayıda Akkan Suver tarafından kaleme alınan yazıda, *Hisar* dergisinin kurucularından biri olan Munis Faik Ozansoy'a yer verilmiştir. Söz konusu yazı, şairin vefatının üzerinden on üç yıl geçmesinin ardından yayımlanmıştır. Suver, Munis Faik'in şiirlerini, Yahya Kemal'in saf Türkçeye dair hassasiyetine duyduğu inanç doğrultusunda kaleme aldığını ifade etmektedir. Munis Faik Ozansoy'un, bir sanatçı ailesine mensup olması sebebiyle edebiyatla iç içe bir çevrede yetiştiği de yazıda vurgulanmaktadır. Bunun yanı sıra Akkan Suver, metinde şairin biyografisini ayrıntılı biçimde ele almış ve bazı hatıralarına da yer vermiştir. Bu anılardan biri şu şekilde aktarılmaktadır:

> "Edebiyatı onunla sevdim dersem yeridir. Bir kitaplık gibi hafızası, bir akademi gibi mantığı olan şairle güneşi batırıp doğdurduğumuz ne çok ve ne de çabuk geçen anlarımız vardı. Sevgili Engin Köklüçınar'la beraber rahmetli şairimizle öyle gecelerimiz vardı ki Baudelaire, Mallarmé geç saatlere kadar misafirimiz olurlar Nedim'i, Yahya Kemal'i Şeyh Galib'i dinlerlerdi" (s. 36).

Türk Edebiyatı dergisinin aynı sayısında, Hasan Öztürk tarafından kaleme alınan yazıda, Cumhuriyet Dönemi Türk edebiyatının memleketçi şairlerinden Ömer Bedrettin Uşaklı ele alınmaktadır. Yazıda, Uşaklı'nın memuriyeti vesilesiyle Anadolu'yu gezme imkânı bulduğu ve bu vesileyle memleketi yakından tanıma fırsatı elde ettiği belirtilmektedir. Hasan Öztürk'e göre şair, bu tecrübeleri sayesinde "özlemler şairi" olarak nitelendirilmektedir. Ayrıca yazıda, Uşaklı'nın denize olan ilgisinin şiirlerine yansıdığı ifade edilmekte ve bu yönüyle Ahmet Haşim ile arasında bir benzerlik kurulmaktadır. Bu husus şu şekilde dile getirilir: *"Ahmet Haşim'le Ömer Bedrettin'i birbirine yaklaştıran bu bir başka yer özlemidir. Yaşanılan yerden kaçıp kurtulmak için sığınacak yer Ahmet Haşim'de O Belde, Ömer Bedrettin'de ise denizdir"* (s. 30).

Türk Edebiyatı dergisi, 154. sayıdan itibaren "Genç Kalemler" başlığı altında bir bölüm oluşturarak edebiyat dünyasında yeni tanınmaya başlayan şair ve yazarlara yer vermeye başlamıştır. Bu bölümde tanıtılan ilk isim genç şair Cumali Balıkçıoğlu olmuştur. Dergi, Balıkçıoğlu ile kısa bir söyleşi gerçekleştirmiş ve kendisine "Niçin yazıyorsunuz?" sorusunu yöneltmiştir. Genç şairin bu soruya verdiği yanıt ise şu şekilde olmuştur:

> "…Yazanlar, belirli bir eğitim öğretimden geçmiş ve 'masa başından' yazıyorlar. Bense hayatın içinden 'tezgâh başından' yazıyorum. Yazmak ne kadar zorsa benim için bir o kadar da güzeldir. Güzel olduğu için yazıyorum. İçimde duyduğum bir şeyi yazmasam yüreğimde infilak olacak. Zerre zerre bin parçaya bölüneceğim sanki …" (s. 78).

Çalışmaya konu olan 101 ile 200. sayıları arasındaki içerik incelendiğinde, bu dönemde şairlere dair çok sayıda yazının kaleme alındığı ve söz konusu yazılar aracılığıyla okuyucuların ilgili sanatçıları daha yakından tanıma fırsatı bulduğu tespit edilmektedir. Dergi, Türk edebiyatı tarihinde önemli bir yere sahip olan şahsiyetlere özel olarak yer ayırmış; tasavvuf şairlerinden Ahmet Yesevî, Yunus Emre ve Mevlânâ; divan şiirinin önde gelen isimlerinden Bâkî ve Nef'î; Tanzimat dönemi aydınlarından Namık Kemal, Servet-i Fünun'un önemli şairlerinden Tevfik Fikret ile Cumhuriyet dönemi edebiyatının güçlü kalemlerinden Mehmet Âkif Ersoy, Necip Fazıl Kısakürek ve Yahya Kemal Beyatlı gibi isimler için özel sayılar düzenlemiştir. Bu özel sayılar sayesinde, ele alınan sanatçı dergide kendisine genişçe yer bulmuş, dolayısıyla okuyucuların ilgili sanatçıyı yalnızca eserleriyle değil; edebî kişiliği, düşünsel yönü ve sanatsal mirasıyla daha derinden tanımasına imkân tanınmıştır. Özel sayılarda yer verilen sanatçılar incelendiğinde, derginin edebiyat tarihinin farklı dönemlerinden isimlere yer verdiği ve herhangi bir dönemle sınırlı kalmadığı görülmektedir. Bununla birlikte, *Türk Edebiyatı* dergisinin millî ve manevî değerleri önceleyen, görece daha muhafazakâr bir söyleme sahip olduğu dikkate alındığında; özel sayı dosyalarında yer verilen sanatçıların, bu anlayış doğrultusunda belirlendiği ve ilgili bağlamda değerlendirilebileceği ifade edilebilir.

Bu isimlerin dışında, aynı dönemde Âşık Veysel, Yavuz Bülent Bakiler, Halide Nusret Zorlutuna, Ahmet Muhip Dıranas, Bahaettin Karakoç, Munis Faik Ozansoy, Ömer Bedrettin Uşaklı ve Bahtiyar Vahabzâde gibi hem halk şiiri geleneğinden hem de bireysel

duyarlılığı öne çıkan modern çizgideki şairlere de yer verildiği görülmektedir. Dergi, yalnızca Türkiye sınırları içerisindeki edebî faaliyetlere değil; aynı zamanda Türk cumhuriyetlerinde Türkçe şiirler kaleme alan ve bu dili yaşatan Bahtiyar Vahabzâde gibi şairlere de özel olarak yer ayırarak Türk dünyasıyla edebî bağ kurmayı da önemsemiştir. Bunun yanı sıra, *Türk Edebiyatı* dergisi sanatçılarla ya da onların birinci dereceden yakınlarıyla yapılan söyleşilere özel bir önem atfetmiş; bu tür röportajlar aracılığıyla hem sanatçının hayatı hem de edebî anlayışı doğrudan, birinci elden bilgiyle kamuoyuna aktarılmıştır. Mehmet Âkif Ersoy'un oğlu ve Ahmet Muhip Dıranas'ın eşi ile yapılan söyleşiler bunlara örnek verilebilir. Bu yönüyle dergi, şairlerin tanıtımında ve onların edebî kişiliklerinin geniş bir okuyucu kitlesine aktarılmasında aracı bir rol üstlenmiş; bu misyonunu da inceleme kapsamındaki dönemde düzenli ve istikrarlı bir şekilde sürdürmüştür.

Tüm bu değerlendirmeler ışığında, *Türk Edebiyatı* dergisi, şairlerin yalnızca biyografik yönlerini değil; aynı zamanda entelektüel ve sanatsal kişiliklerini de kamuoyuna tanıtmayı amaçlayan, onları geçmişin birer edebî figürü olarak değil; günümüzle bağlantı kurabilen, fikirleri ve eserleri hâlâ yaşayan dinamik şahsiyetler olarak sunan bir yayın politikası benimsemiştir. Bu yönüyle dergi, edebiyat dünyasında yalnızca dönemsel bir yayın organı olmanın ötesine geçerek, geçmiş ile bugün arasında edebî ve kültürel bir köprü vazifesi görmüştür.

1.3. ŞİİR İNCELEME YAZILARI

Dergisinin 101-200. sayıları arasında gerçekleştirilen incelemeler, derginin Türk şiiriyle yakından ilgilendiğini ve okuyuculara Türk şiirini tanıtma ve sevdirme gayesi taşıdığını açık biçimde ortaya koymaktadır. Söz konusu sayı aralığında, Türk edebiyatının mühim şahsiyetlerine ithaf edilen özel sayılar hazırlanmış; bu sayılarda ilgili şairlerin hayatları, edebî anlayışları ve şiirsel üretimleri ayrıntılı biçimde ele alınmıştır.

Özel sayılar kapsamında değerlendirilen isimler arasında, tasavvuf geleneğinin öncülerinden Ahmet Yesevî ve Yunus Emre; klasik Türk şiirinin önemli temsilcilerinden Nef'î, Tanzimat ve Servet-i Fünun dönemlerinin etkili figürlerinden Namık Kemal; Cumhuriyet dönemi şiirinin önde gelen isimlerinden Yahya Kemal Beyatlı, Mehmet Âkif Ersoy ve Necip Fazıl Kısakürek yer almaktadır.

Bununla birlikte dergi, yalnızca klasik ya da modern dönemin tanınmış şairleriyle sınırlı kalmayarak çeşitli şiir topluluklarına mensup şairlerin ürünlerine de yer vermiştir. Ayrıca, yeni nesil genç şairlerin tanıtımına önem verilmiş; Türk dünyasının farklı coğrafyalarında, özellikle Türk cumhuriyetlerinde yaşayan şairlerin eserleri de *Türk Edebiyatı* dergisi aracılığıyla okuyuculara sunulmuştur. Bu yönüyle dergi hem geçmişin hem de çağdaş Türk şiirinin önemli bir taşıyıcısı ve tanıtıcısı olarak konumlanmıştır.

Tasavvuf edebiyatının öncü isimlerinden ve Türkçeyi sade, anlaşılır bir üslupla kullanan XIII. yüzyıl mutasavvıfı Yunus Emre; Servet-i Fünun topluluğu şairlerinden Cenap Şahabettin; Cumhuriyet Dönemi edebiyatının önemli temsilcilerinden Ahmet Hamdi Tanpınar; Hisar dergisi etrafında şekillenen edebî çevrenin şairlerinden Mehmet Çınarlı; edebî kişiliğiyle derin izler bırakan üstat Necip Fazıl Kısakürek; "Millî Şair" ünvanıyla anılan Mehmet Âkif Ersoy; halk edebiyatı geleneğinin güçlü temsilcilerinden güzelleme ustası Karacaoğlan ve hiciv türünün zirve isimlerinden Nef'î, bu başlık altında ele alınacak edebî şahsiyetlerden bazılarıdır.

Amil Çelebioğlu, *Yunus Emre*'ye ithafen hazırlanan 193. özel sayıda kaleme aldığı "Yunus'un Şiirleriyle İlgili Şerhler" başlıklı makalesinde, özellikle Yunus Emre'nin şathiyelerine odaklanmaktadır. Çelebioğlu, bu tür manzumelerin çeşitli kişiler tarafından şerh edildiğini ileri sürmekte; ayrıca, bazı şerh edilmiş şiirlerin, Yunus Emre'ye ait olmayıp "Yunus" mahlasını taşıyan başka sûfî şairlere ait olabileceği ihtimaline de dikkat çekmektedir.

Yazar, yazısında birçok şiir şerhi örneğine yer verirken, Yunus Emre'nin en fazla şerh edilen şiirlerinden biri olarak şu beyitleri örnek göstermektedir: *"Çıktım erik dalına, anda yedim üzümü / Bostan ıssı kalırdı, her ne yersen kozumu"* (s. 28). Söz konusu şiirin şerhini ise şu şekilde açıklamaktadır:

> "Bu mahalde erik dalından murad, ruh veya nefis ağacıdır. Üzüm dediğinden muradı vahdet şarabıdır. Öküz dediğinden muradı vücut merkebi (bineği) dir. Öküz ıssı (sahibi) Cenab-ı Hak, ululuk (hırsızlık) yapan dediği aşık ve maşuktur. Ol uğru olan dediği kalp aynasıdır kim hem uğurlar hem uğurlanır. Kalbin tasarrufunda akıllar hayran ve sergerdandır. Koz (Hindistan cevizi) dediği bu insanda olan aziz baştır ki onun içinden ilahi maarif sırları çıkar… Yani Hazret-i Yunus şöyle demek ister ola kim 'Ey aziz karındaşlar şöyle bilesiniz ki ben akıl münasebetiyle ruh ağacının dallarının budaklarına çıktım. Anda akl-ı sürurumla ilahi aşk şarabını bulup içtim. Ve ol şarabın sekeratıyla bu vücud-ı zahirimde olan akl-ı zahirimi dağıttım ve yitirdim. Onun içindir ki kendi öz vücudumda olan hakikat varlıkların hiç cem 'edip diremedim' diyicek öküz ıssı geldi eydür uğurladın kozumu der… (Veya) bilesiz ki ben bu aklım vasıtasıyla nefis ağacının dallarına ve budaklarına çıktım ve ol makamda kendi vücudum varlıklarıyla öz nefsimi derdim ve devşirdim. Ve bu varlıklarımla ol Rabb'imi dahi bildim. Öküz ıssı "Senin kalbinde benim tevhit sırlarım, sıfatların tecelli

eder, beni başı (aklı) insandan gayriye vermedim, sen bunun kadrini bil der" (s. 28).

Türk Edebiyatı dergisi, edebiyatın farklı dönemlerinde eser vermiş şairlerin şiirlerine sayfalarında yer vermiştir. Bu bağlamda, Servet-i Fünun şairlerinden Cenap Şahabettin de derginin ele aldığı önemli sanatçılar arasında yer almaktadır. Bilindiği üzere, Servet-i Fünun topluluğu genel olarak "sanat için sanat" anlayışını benimseyerek, bireysel ve estetik konuları şiirlerinde ön plana çıkarmıştır. Bununla birlikte, bazı şairlerin bireysel temaların yanında toplumsal meselelere de eğildikleri görülmektedir. Bu yönüyle öne çıkan isimlerden biri Tevfik Fikret'tir. Ancak, Tevfik Fikret'le sınırlı kalmayan bu eğilim Cenap Şahabettin'de de kendini göstermektedir.

Cenap Şahabettin'in "Hilâl-i Giryan" başlıklı şiiri, bu anlamda dikkat çekici bir örnek teşkil eder. Söz konusu şiir, 1912-1913 Balkan Savaşları sürecinde Osmanlı ordusunun uğradığı mağlubiyetin ardından, Balkan halklarının Türkler üzerinde uyguladığı zulmü konu edinmektedir. Oğuz Karakartal, *Türk Edebiyatı* dergisinin 179. sayısında yayımlanan değerlendirmesinde, Cenap Şahabettin'in on kıtalık bu şiirini yedi maddelik bir çerçevede incelemeye tabi tutmuştur:

"1.Vatan ve şair arasındaki münasebet.
2. Balkan yenilgisi sebebiyle vatan ve milletin durumu.
3. Düşmanın Rumeli'de yaptıkları ve Rumeli'nin durumu.
4. Düşmanın sahip olduğu tavır.
5.Harp ile cetlerimiz arasındaki münasebet.
6. Osmanlıcılık fikrinin ideolojisinin reddi.
7. Türk milletine seslenme ve intikam duygusunu telkin" (ss. 53-54).

Dönemin siyasî ve sosyal koşulları, şairi söz konusu şiiri kaleme almaya sevk etmiş olmakla birlikte, Cenap Şahabettin *Hilâl-i Giryan* adlı eserinde Osmanlıcılık düşüncesini reddetmiş ve Türk milletine yönelik bir intikam duygusunu telkin etmiştir.

Öte yandan, Ahmet Hamdi Tanpınar, saf şiir anlayışının edebiyatımızdaki önemli temsilcilerinden biri olarak kabul edilmektedir. Vahap Kabahasanoğlu, *Türk Edebiyatı* dergisinin 101. sayısında yayımlanan "Yavaş Yavaş Aydınlanan" başlıklı yazısında, Tanpınar'ın aynı adı taşıyan şiirini bu bağlamda incelemiştir. Kabahasanoğlu'na göre, Tanpınar bu şiirde sanat dünyasını yavaş yavaş aydınlanan bir denizaltı âlemine benzetmektedir. Şairin şiir dili kullanımı ise, şiirdeki malzemeye özgü bir bilinçaltı evreni olarak nitelendirilmektedir:

> "*'Yavaş yavaş aydınlanan/bir deniz altı alemi'* aslında şairin, şiirinin malzemesini bulup çıkardığı şuuraltı alemidir. O malzeme, şairi 'yosunlu bir boşluktan' kendine çekmiş ve şiirleşmiştir. Bu çekiliş aynı zamanda Tanpınar'da güçlü bir motif olan 'regression'dur" (s. 18).

Vahap Kabahasanoğlu, Tanpınar'ın söz konusu şiirinde "yavaş yavaş aydınlanan" unsurun, şairin sanat dünyası olduğunu ifade etmektedir. Kabahasanoğlu, gündelik kelimeleri kullanarak dilin canlı yapısını yansıtabilen bir şairin hem Türk edebiyatında hem de dünya edebiyatında nadir bulunduğunu dile getirir. Şiirdeki derinliğin, şairin tercih ettiği kelimelerin taşıdığı çağrışım gücünden kaynaklandığını vurgular. Bununla birlikte, Türk edebiyatında bazı şairlerin bu çağrışım derinliğini eski kelimelere ağırlık vererek, bazılarının ise yeni kültürel ögeler ve kelimeler aracılığıyla sağlamaya çalıştıklarını belirtir. Kabahasanoğlu'na göre, Ahmet Hamdi Tanpınar; her iki yaklaşımı ustalıkla birleştirerek yaşayan Türkçeyle kaleme aldığı şiirlerinde, Türk şiirini hem geleneksel hem de modern unsurlar doğrultusunda ulaşabileceği en ileri noktaya taşımıştır:

> "Ahmet Hamdi Tanpınar, eskiyi süzüp yeni yapmıştır. Bunun için de eskiye göre yeni sayılan günlük canlı dilin kelimeleriyle şiir yazmıştır. Tanpınar'ı, eski kültür-eski terim ve yeni kültür-yeni terim açısından da değerlendirmek gerekir. O. Yavaş yavaş Aydınlanan şiirini bana kalırsa eski mazmunlarla yazamazdı. Tanpınar'ın Türk şiirine getirdiği yeni bakış açısı, eski mazmunlarla izah edilemezdi. En azından okuyucu onu anlayamazdı" (s. 18).

Vahap Kabahasanoğlu, Tanpınar'ın kendisinden önce söylenmiş olanları tekrar etmeyen özgün bir yapıya sahip olduğunu ve şairin her şiirinin, alışılagelene bir veda niteliği taşıdığını ifade etmektedir.

Türk Edebiyatı dergisinin 183. sayısında, Birol Emil, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın şiirlerini ele aldığı "Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Şiirine Dair" başlıklı yazısında, şairin eserlerinin atmosferini derinlemesine incelemektedir. Emil, Tanpınar'ın özgün kelime tercihleri ile teknik özelliklerini değerlendirirken, çeşitli şiirlerinden örnekler sunarak analizini sürdürmektedir. Söz konusu yazıda Birol Emil, Tanpınar'ın şiir anlayışının temelini oluşturan iki unsuru belirtir: rüya ve musiki. Ayrıca, Tanpınar'ın şiirlerinde zaman kavramını sıklıkla işlemesiyle, kendisine "zaman şairi" nitelemesini yakıştıranlara zemin hazırladığını da ifade eder. Birol Emil, Tanpınar'ın şiirini nasıl tanımladığını ise yazısında şu şekilde dile getirmektedir:

> "Şiir söylemekten ziyade bir susma işidir. İşte o sustuğum şeyleri hikâye ve romanlarımda anlatırım. Onun için mümkün olduğu kadar kapalı alemler olmasını istediğim şiirlerimin ana hatlarını roman ve hikayelerin verir. Şiirde dolayısıyla kendimin, hikâye ve romanlarımda kendimle beraber mümkün olduğu kadar hayatın ve insanların -benden başkalarının- peşindeyim. Yahut başkalarına ait zaman peşinde" (s. 24).

Hisar dergisinin kurucularından Mehmet Çınarlı'nın *Böyle Bir Günde* adlı şiirini, Hüseyin Tuncer, derginin 170. sayısında incelemeye çalışmıştır. Tuncer, Mehmet Çınarlı'nın aruzu başarıyla kullanarak Türk milletinin maddi ve manevi değerlerine büyük bir saygı gösteren bir şair olduğunu ifade etmektedir. Millî kültüre derin bir bağlılık duyan şair, yalnızca bireysel temalarla değil, aynı zamanda toplumsal meselelerle de ilgilenmiştir. *Böyle Bir Günde* adlı şiiri, şairin bu duygusal hassasiyetlerini yansıttığı önemli bir örnek olarak dikkat çeker. Milletin duygularını dile getiren şiir hakkında Hüseyin Tuncer, şu ifadeleri kullanmaktadır:

> "Böyle Bir Günde şiirinde anahtar kelimeler; vatan, millet ve hürriyet kelimeleridir. Kendi vatanında hürriyeti elinden alınmış bir milletin haykırışı dile getiriliyor. 1. dörtlükte İstiklal Marşı'mızın çalınışı esnasında duyulan heyecan ve geçmişe ait zaferler, yiğitlikler ile istiklal uğruna canlarını veren binlerce şehitlerimizin yüreklere doluşunu ve gururunu duyuyoruz" (s. 58).

Hüseyin Tuncer, Mehmet Çınarlı'nın şiirlerinin kulağa hitap eden bir yönü bulunduğunu ve derin bir ahenk taşıdığını belirtmektedir. Tuncer, yazısında Çınarlı'nın şiirlerinde monotonluk ve gelişigüzel söyleyişten kaçındığını, *Böyle Bir Günde* şiirinde olduğu gibi şairin "ses" unsuruna büyük önem verdiğini ve alışılmadık, farklı vezinler kullandığını ifade etmektedir. Yazının ilerleyen kısmında ise, şairin şiir anlayışını biçimsel açıdan ele almayı sürdürmektedir.

Zeki Ömer Defne'ye ait *Ziller Çalacak* adlı şiir, derginin 121. sayısında "Öğretmenin Günlüğü" başlıklı bölümde Ayla Ağabegüm'ün yazısına konu olmuştur:

> "Zil çalacak... Sizler derslere gireceksiniz bir bir.
> Zil çalacak, ziller çalacak benimçin,
> Duyacağım, evlerden, kırlardan, denizlerden;
> Tâ içimden birisi gidecek ardınızdan uça ese...
> Ama ben, ben artık gidemeyeceğim" (s. 14).

Zeki Ömer Defne, söz konusu şiirinde zil sesiyle bütünleşen öğretmen

duygularına yer vermektedir. Ayla Ağabegüm, şairin bu şiirine ilişkin olarak şu ifadeleri kullanmaktadır: *"Bir zil sesi, bu dünyanın kıyısına bırakır sizi. Ondan sonra hatıralar, hatıralar… Kırlarda, denizlerde duyduğunuz her zil sesi bir öğrencinizin hayalini getirir önünüze… Elinizi uzatır tutamazsınız. Sınıflar, sımsıcak bir sevgi dünyası halinde gelir dolar içinize"* (s. 14). Ayla Ağabegüm, ilgili bölümde öğretmenlerden derlenen mektuplara da yer vermekte; Zeki Ömer Defne'nin söz konusu şiirini yazısının başında sunmaktadır.

Necip Fazıl Kısakürek'e özel olarak hazırlanan *Türk Edebiyatı* dergisinin 117. sayısında, şairin *Sakarya Türküsü* adlı şiiri Ahmet Kabaklı tarafından ele alınarak incelenmiştir. Bu şiir, yalnızca Necip Fazıl'ın değil, aynı zamanda Türk edebiyatının da en önemli şiirlerinden biri olarak kabul edilmektedir. *Sakarya Türküsü*, millî bir ideolojiyi ifade etmenin yanı sıra, çile ve ıstırabı da derinlemesine yansıtmaktadır. Elli mısradan oluşan bu şiirde Necip Fazıl, düşüncelerini ifade edebilmek amacıyla Sakarya'yı bir sembol olarak kullanmıştır. Şiirde Sakarya, Anadolu insanının çile çeken, ezilen, ayaklar altında ezilerek işkence gören; ancak buna rağmen asla umudunu kaybetmeyen ve bütün bu sıkıntıların ardından bir çıkış yolu bularak özüne dönüş yapan bir diriliş çağrısını simgelemektedir. Ahmet Kabaklı, "Sakarya Türküsü Üzerine" başlıklı yazısında şiirle ilgili şu ifadelere yer vermektedir:

> "Sakarya Türküsü tarihin akışı içinde bir idraktir. Tarihin su yoluna döşeli kirli ve temiz olukları tespit eden şair, bugünkü boynu bükük acınacak manzaramızın yalan ve riyadan; bütün mukaddeslere karşı inançsızlık, samimiyetsizlik ve sahte sevgiden doğduğuna kanidir" (s. 58).

Ahmet Kabaklı, söz konusu yazısında, Necip Fazıl'ın *Sakarya Türküsü* adlı şiiriyle, yücelerden duyduğu adeta bir diriliş buyruğunu millete müjdeleme görevini üstlendiğini ifade etmektedir.

İstiklâl Marşı şairimiz Mehmet Âkif Ersoy'un *Safahat* adlı eserinin ikinci bölümü olan *Süleymaniye Kürsüsünde*, *Türk Edebiyatı* dergisinin 137. sayısında Mehmet Çalık tarafından ele alınmıştır. Bin mısra ve yirmi dört ayrı başlıktan oluşan bu eser, bir vaaz formunda yapılandırılmıştır. Eserde konuşan tek bir anlatıcı bulunmaktadır: Abdürreşid İbrahim Efendi. Mehmet Çalık, eserin genel özelliklerine değindikten sonra, belirli bölümler hakkında ayrıntılı bilgiler sunmaktadır. Mehmet Âkif, Haliç'ten Süleymaniye Camii'ne kadar gördüğü manzaraları, caminin iç ve dış mekânlarını şiirsel bir üslupla

betimlemekte; ardından sözü Abdürreşid İbrahim Efendi'ye bırakmakta ve onun ağzından dönemin Osmanlı toplumu ile diğer İslam ülkelerinin sosyal, siyasal ve dinî durumlarını aktarmaktadır. Mehmet Çalık'ın kaleme aldığı yazıdan bir örnek vermek gerekirse şu cümlelere yer verilebilir:

> "Mehmet Akif Ersoy aydınlar ile halk arasındaki ilişkiler hakkında düşüncelerini vaizin ağzından söyler. Bu bölüm eserde uzun bir yer tutmaktadır. Aydınların bazılarına göre dinden ve milliyetten uzaklaşarak her şeyimizle Batılılaşmalıyız. Halkın fikri de bunun tam tersidir. Dinden ve milliyetten uzaklaşmak bizi mahveder. Milli kültürümüzü muhafaza ederek Batı'nın ilmini alabiliriz" (s. 55).

Mehmet Çalık, yazısını *Safahat*'tan bir dörtlükle bitirir. Âkif'e ait şiir tahlillerinden bir diğeri ise *İstiklâl Marşı*'nın analizidir. Bu tahlil, çalışmamıza konu olan dergi sayıları arasında iki ayrı sayıda yer almaktadır. Bunlardan biri, 158. sayıda Mehmet Kaplan'a; diğeri ise 113. sayıda İsa Kocakaplan'a aittir. Kocakaplan, "İstiklâl Marşı'nın Tahlili" başlıklı yazısında, bestelenen ilk iki dörtlük üzerinde durmuştur. Yazısının girişinde, bu marşın doğru bir biçimde anlaşılabilmesi için Mehmet Âkif Ersoy'un iyi tanınması ve Millî Mücadele ruhunun yakından kavranması gerektiğini vurgulamaktadır. Ayrıca şu ifadeleri kullanmaktadır*: "Çok yerinde bir kararla okullarımızda İstiklâl Marşı'nı ezberlemek mecburi kılınmıştır. Ancak marşın ruhuna nüfuz edemezsek yazıldığı devrin özelliklerine gidemezsek bu muhteşem abide de alelade şiirlerle aynı kategoride mütalaa edilecektir"* (s. 17).

İsa Kocakaplan'a göre, *İstiklâl Marşı*'nın ilk dörtlüğünde, içinde bulunulan karanlık tabloya rağmen inancını yitirmeyen ve ye'se kapılmayan Türk milleti için hâlen bir umut olduğu ifade edilmektedir. Kocakaplan, ikinci dörtlükte ise Mehmet Âkif'in bayrağa hitap ettiğini ve onu adeta nazlı bir sevgili gibi nitelendirdiğini belirtmektedir.

Türk Edebiyatı dergisinin 175. sayısında, Behçet Necatigil'in *Sevgilerde* adlı şiiri, 68. sayfada "İkinci Şahısların Şiiri: Sevgilerde" başlığı altında okuyucuyla buluşturulmuştur. İnsanlar arasındaki iletişimsizlik ve sevgisizlik temalarını ele alan şiir, dört birimden oluşmaktadır. Dergide, Behçet Necatigil'in bu şiirinde bir duyarsızlık ve sevgisizlik atmosferinin hâkim olduğu ifade edilmektedir:

> "Behçet Necatigil'in bu şiirinde tabiri caizse davranışsızlık, sevgisizlik ve iletişim kopukluğu hakimdir. Ancak o, bu kopukluktan rahatsız olduğunu bize derinden hissettirmektedir. Davranış davran -fiilinden- türetilmiş bir kelimedir. O halde bize düşen bütün ikinci şahıslar

olarak, her kanalı çalıştırıp sevgilerle davranmaktır" (s. 69).

Yazının sonunda, Victor Hugo'nun *"Sevmek, davranışa geçmektir"* (s. 68) sözüne yer verilerek şiirin anlatmak istediği düşünce özetlenmektedir.

Çalışmamıza konu olan dergi sayıları arasında yer alan 114. sayıda, Karacaoğlan'a ait bir koşma yayımlanmıştır. Ahmet Kabaklı, "Bir Bahar Şiiri" başlıklı yazısında, Karacaoğlan'a ait aşağıdaki koşmayı tahlil etmektedir:

"Çukurova bayramlığın geyerken
Çıplaklığın üzerinden soyarken
Şubat ayı kış yelini kovarken
Cennet dense sana yakışır dağlar

Ağacınız yapraklarla donanır
Taşlarınız bir birliğe inanır
Hep çiçekler bağrınızda gönenir
Pınarınız çağlar akışır dağlar

Rüzgâr eser dallarınız atışır
Kuşlarınız birbirile ötüşür
Ören yerler bu bayramdan pek üşür
Sünbül niçin yaslı bakışır dağlar

Karac'oğlan size bakar sevinir
Sevinirken kalbi yanar gövünür
Kımıldanır her dertlerim devinir
Yas ile sevincim yıkışır dağlar" (s. 44).

Ahmet Kabaklı, Karacaoğlan'ın koşmalarında tabiat ile insan arasındaki birlikteliğin sıklıkla yer aldığını belirtmektedir. Ancak söz konusu koşmada, şairin yalnızca tabiatı ve tabiat karşısında insanın hissettiği duyguları dile getirdiğini ifade etmektedir. Kabaklı, bu durumu şu sözlerle açıklamaktadır: *"Karacaoğlan bu şiirinde, insanoğlunun bahar karşısındaki dramını yakalamış ve inanılmayacak belâgat ve güzellikte anlatmıştır"* (s. 44).

Türk Edebiyatı dergisinin 160. sayısında Mehmet Görkem, Sezai Karakoç'un çok sevilen şiiri *Mona Roza* üzerine bir yazı kaleme almıştır. Görkem, Sezai Karakoç'un şiirlerini 28 yıldır okuduğunu, ancak *Mona Roza* adlı şiiri yazıyı hazırlamadan yalnızca bir hafta önce okuma fırsatı bulduğunu ifade etmektedir. Ayrıca yazısında, bu ünlü şiire nasıl ulaştığını da ayrıntılarıyla anlatmaktadır.

Mehmet Görkem, şiirin biçimsel özelliklerine değindikten sonra, Baudelaire'in

hayatta olması ve bu şiiri okuyarak "sembolizmin Sezai Karakoç'un şiirinde olgun bir meyve gibi durduğunu" söylemesini dilemektedir. Ardından şiirin temasını ele alarak şiirden örnekler aracılığıyla bu temayı derinlemesine analiz etmektedir. Yazar, Sezai Karakoç'un izni olmaksızın şiirin tamamını yayımlamaktan imtina ettiğini belirterek yazısını sonlandırmaktadır.

Türk edebiyatının en güzel saf şiir örneklerinden biri olan *Mona Roza* için Mehmet Görkem şu ifadeleri kullanmaktadır:

> "Edebiyatımızda Garipler diye adları sık sık geçen modern şairlerin karşısında gerçeküstü bir görüş, bir seziş, söyleyiş ve mahirane buluşlarla karşımızda duran Karakoç'un Mona Roza kasidesi bizde ve belki dünyada yazılmış uzun şiirlerden biri dersek aldanmış olmayız. 282 mısralı kaç şiir gösterebilirsiniz? Hem de sembolizmden gelen mistik bir fikir örgüsü, taptaze bir söyleyiş tarzıyla bizim şiir dünyamıza yeni bir ahenk, yeni bir duyuş ve düşünce getiren Necip Fazıl Kısakürek'i andıran deyişleriyle kalbimize gah burkuntu gah üzüntü tohumlarını serpiştirilen" (s. 71).

Daha önce de belirttiğimiz gibi, *Türk Edebiyatı* dergisi her dönemden şairin şiirlerine yer vermektedir. XVII. yüzyılda yaşamış ünlü Divan şairi Nabî'nin oğlu için kaleme aldığı *Hayrî-nâme* adlı eseri hakkında, derginin 162. sayısında Günay Kut tarafından bir yazı kaleme alınmıştır. Bu yazıda, Nabî'nin Halep'teyken oğlu için yazdığı eserin, *Kâbus-nâme* adlı eserden etkilendiği vurgulanmaktadır. Kut, manzum nasihatnamenin biçimsel özellikleri hakkında bilgi vererek, eserden örnekler sunarak detaylı bir inceleme yapmaktadır. Ayrıca, Nabî'nin bu eserle neyi amaçladığını ve özellikle gençlere yönelik nasihatleriyle nasıl bir seslenişte bulunduğunu da açıklamaktadır:

> "Nabî'nin oğluna iyi ahlaklı örnek birinin nasıl olması gerektiğini bildiren kısımlardaki ilkeler tamamıyla İslam Türk geleneğine uygundur. Mesela kimseden bir şey istememeye çalışmak dolayısıyla minnet altına girmemek, dosttan bir hediye alınca ona karşılığını vermek, vaadini yerine getirmek, kimsenin gönlünü kırmamak, cömert olmak, kimseye düşmanlık etmemek, kibirli olmamak, kibirli kişilerle sohbetten kaçınmak, yalnız yememek, el etek öptürmemek, çağrıldığı yere gitmek ama oradaki hareketlerinde de ölçülü olmak, yani zamanında konuşup zamanında dinlemek, az konuşmak ayıbı yüze vurmamak gibi" (s. 47).

Dergi, Türk cumhuriyetlerine mensup şairlerin eserlerine de sayfalarında yer vermektedir. Derginin 181. sayısında, Azerî edebiyatının büyük şairi Muhammed Hüseyin Şehriyar'a ait *Heyder Baba'ya Selam* adlı şiir, "Haydar Baba Manzumesinin

Bedii Hususiyetleri" başlıklı yazı kapsamında ele alınmıştır. Kasım 1988 tarihinde yayımlanan bu sayıda, şairin Eylül ayında vefat etmesinin ardından, dergi 12 sayfa boyunca Şehriyar'a yer vererek kendisini anmıştır. Mehmet Doğan'ın aktarımıyla kaleme alınan yazıda şu ifadelere yer verilmektedir:

> "Şehriyar Haydar Baba'da halk dili ile edebi dili birleştirir. Dilin tabii güzelliklerini bozan kötülükleri bir tarafa bırakır, Haydar Baba'nın dilini halk diline yakınlaştırır. Onu anasının konuştuğu 'nine kızların ve rahşendelerin' danıştıkları dilde yazar. Buna göre de birçok il sözlerini ilgilendiren tabirler Haydar Baba'ya yol gösterir" (s. 33).

Çalışmamıza konu olan 101-200. sayılar arasında yer alan şiir inceleme yazıları taranmış olup bu başlık altında söz konusu yazıların tamamına yakınına değinilmeye çalışılmıştır. Yüz sayılık bu dönem boyunca, şiir incelemeleri nicelik bakımından çok sayıda olmasa da sınırlı hacimlerine rağmen belirli ölçüde doyurucu nitelikler taşıdığı söylenebilir.

Dergi, şairleri tanıtan ve onların şiir kitaplarını okura sunan yayın politikası dışında, zaman zaman tek bir şiir üzerinden okurları düşünmeye sevk eden bir yaklaşım da benimsemiştir. Bu anlamda, bazı şiirler dergi sayfalarında bireysel ya da toplumsal düzeyde farkındalık oluşturan metinler olarak ele alınmıştır. Örneğin, Necip Fazıl Kısakürek'in "Sakarya" şiiri bu doğrultuda incelenmiş; dergi, bu şiir aracılığıyla toplumsal şuuru diri tutmayı amaçlamış olabilir. Benzer şekilde, Sezai Karakoç'un kült bir eser niteliği taşıyan "Mona Rosa" adlı şiiri ile Nabî'nin oğlu için kaleme aldığı "Hayrî-nâme" adlı manzumesi de bu farkındalık ekseninde ele alınan örnekler arasında yer almıştır.

Dergide yer alan şiir inceleme yazıları, kimi zaman şairin dil, tema, biçim ve imge kullanımı üzerinden şiirsel üslubunu çözümlemeye yönelik olmuş; kimi zaman ise şairin iletmek istediği mesaj, şiirsel imgeler aracılığıyla yorumlanarak anlam katmanları ortaya konulmaya çalışılmıştır. Sonuç olarak, *Türk Edebiyatı* dergisi, yayımladığı şiir inceleme yazılarıyla düşünsel bir tartışma zemini oluşturarak hem şairlerin hem de okurların fikir dünyasına hitap etmiş ve karşılıklı etkileşime imkân tanıyan bir edebî alan yaratmıştır, denebilir.

1.4. POETİKA YAZILARI

Şairlerin şiir ve sanata dair görüşlerini bütüncül bir şekilde ifade ettikleri düşünsel yazılar, onların poetikalarını teşkil eder. Şiir teorisi bağlamında da değerlendirilebilecek olan poetika kavramı, kökeni MÖ 44 yılına kadar uzanan bir geçmişe sahiptir. Aristoteles, bu kavramı kendi şiir anlayışını tanımlamak amacıyla kullanmış ve *Poetika* adlı eserini bu adla kaleme almıştır. Aristoteles'ten sonra da poetika terimi, çeşitli sanatçılar tarafından benimsenmiş ve bu doğrultuda şiir anlayışlarını sistemli bir biçimde ortaya koyan metinler kaleme alınmıştır.

Türk edebiyatında ise, Divan edebiyatı dönemindeki tezkireler, divan dibaceleri ve aruz risaleleri bir kenara bırakıldığında, şairin poetikasını müstakil bir eser aracılığıyla ortaya koyduğu örneklere 20. yüzyıla kadar rastlanmamaktadır. Ancak Tanzimat'tan itibaren, şairlerin şiire dair düşüncelerini ifade ettikleri çeşitli denemeler kaleme aldıkları ve edebî toplulukların fikirlerini yansıtan manifestoların şiir kitaplarının ön sözlerinde yer aldığı görülmektedir. Bu bağlamda, Ahmet Haşim'in *Şiir Hakkında Bazı Mülahazalar* adlı metni, Türk şiiri üzerine dikkate değer tespitler içermektedir. Bununla birlikte, 1950'li yıllara kadar poetika kavramını doğrudan kullanarak şiir üzerine görüşlerini sistematik biçimde ifade eden ilk ve tek şair Necip Fazıl Kısakürek olmuştur. Kısakürek, *Çile* adlı şiir külliyatının sonuna eklediği "Poetika" başlıklı metni çeşitli alt başlıklara ayırarak kaleme almıştır.

Necip Fazıl'ın yanı sıra, Türk edebiyatında Ahmet Hamdi Tanpınar, Orhan Veli Kanık, Behçet Necatigil, Sezai Karakoç, İlhan Berk ve İsmet Özel gibi isimler de poetik görüşlerini içeren yazılar yayımlamışlardır.

Çalışmanın kapsamına dâhil edilen sayılar içerisinde poetikaya yönelik yazılar derlenmiştir. Ancak, 1982 ile 1990 yıllarını kapsayan 101-200. sayılar arasında bu tür yazıların sayıca fazla olmadığı; poetika konusuna odaklanan metinlerin sınırlı sayıda olduğu ifade edilebilir.

Türk Edebiyatı dergisinin 114. sayısında Önder Göçgün, XVI. yüzyıl Divan edebiyatının Azerî Türkçesi sahasındaki en önemli şairlerinden biri olan Fuzûlî'nin şiirlerinde ses imgesi üzerine bir inceleme kaleme almıştır. "Fuzûlî'nin Şiirinde Ses ve Musiki" başlıklı bu yazısında Göçgün, şairin eşsiz şöhretini, şiirlerinde kurduğu ses ve musiki ahengine bağlamaktadır. Fuzûlî, şiiri kelimelerden oluşan bir musiki olarak

değerlendirir ve *Türkçe Divân*'ının ön sözünde şiire dair düşüncelerine yer verir. Önder Göğçün, söz konusu yazısında, şairin bu şiir anlayışını doğrudan esere dayandırarak okuyucuya aktarmaktadır:

> "Zaman zaman şiir sevdası, diğer işlerime galip düşüp şairliğim sağlamlaşmıştı ve şöhretim tamama erdi. Lakin, bütün şiir hevesimi; ilmin cevherleri ile doldurmam, süslemem ve tamamlamam gerekti. Zira, ilimsiz şiir esası yok duvar gibi olur ve esassız duvar gayet itibarsızdır. Onun için, şiirimizin ilimden ayrı olmasını ihanet sayarak ilimsiz şiirden ruhsuz bir kalp gibi nefret ettim. Bu itibarla, hayatımın bir kısmını ilim tahsil etmekle geçirdim ve neticede şiirin faziletine ulaşmanın güçlüğünü anladım. Şiirin faziletini kınamanın da himmet noksanlığı olduğu gerçeğini öğrendim" (s. 60).

Gerçek şiirin, söz ve anlamın musiki ahengi içerisinde kaynaşarak bir bütün oluşturmasından doğduğunu savunan şair, bu düşüncesini bu kez *Farsça Divân*'ının mukaddimesinde ifade etmektedir:

> "Söz ile mana, can ile ten gibidir. Biri olmadan, diğeri de olmaz. Onun için sözü küçümsememelidir. Zira söz, dünyaya yüce gökten gelmiştir. Bu itibarla bizim gönlümüzün de söze nasıl meyli olmasın" (s. 61).

Gerçek bir şiirden söz edilebilmesi için şair, aşkın doğurduğu elem ve ıstıraptan da ayrı kalmamayı arzu etmektedir. *"Yâ Râb belâ-yı aşk ile kıl âşîna ben / Bir dem belâ-yı aşktan kılma cüdâ beni"* dizelerinde görüldüğü üzere, şair, Allah'tan kendisini aşk belasından bir an dahi mahrum bırakmamasını niyaz etmektedir. Ona göre, aşk acısı, şiirin ayrılmaz bir unsuru olmalıdır.

Necip Fazıl Kısakürek'e ilişkin bir bölüm, VI. Millî Türkoloji Kongresi kapsamında gerçekleştirilmiş ve bu içerik, *Türk Edebiyatı* dergisinin 133. sayısında yayımlanmıştır. Orhan Okay, "Necip Fazıl'ın Şiirlerinin Poetika Açısından Tekevvünü" başlıklı tebliğini, bu kongrede sunmuş ve söz konusu konuşmalarını bir makale formatında okuyuculara aktarmıştır. Okay, neden Necip Fazıl'ı ele aldığını da kendisi açıklamaktadır. Ona göre, hiçbir şair şiirlerini Necip Fazıl kadar büyük ölçüde değiştirmemiştir. Necip Fazıl, eserlerini sürekli olarak gözden geçirmiş ve bu eleştirel tutumuyla en yetkin şiiri ortaya koymayı hedeflemiştir. Orhan Okay, şairin bu yaklaşımını kendi poetikasından örneklerle açıklamakta ve şiirlerde yapılan değişikliklerin gerekçelerini altı maddede toplamaktadır:

> "1. Şair, hayatının bir devresinden sonra geçirdiği fikrî değimeler sebebiyle, bazı şiirlerinin bir kısım kıta ve mısralarını tamamen çıkarmış ve reddetmiştir. 2. Bir kısım şiirlerini, şiir sanatı bakımından zayıf bulduğu için son kitaplarına almamıştır. 3. Manaca şiirin veya mısraın bütününün temasına uygun düşmeyen kelimeleri değiştirerek yalın ve som mısra yapısına doğru gitmiştir. 4. Temayı en çarpıcı şekilde ifade ederek, kuvvetli plastik ve ekspresyonist tesirler bırakacak kelimeleri seçmiştir. 5. Yine temayı en uygun şekilde destekleyecek sesler, aliterasyonlar ve açık-kapalı hecelerin tertibinden faydalanarak fonetik bir bütünlüğe ulaşmıştır" (s. 31).

Orhan Okay, Necip Fazıl Kısakürek'in şiirlerinde kullandığı dilin çok eski olmamakla birlikte, şairin yine de dilde bir yenilenme arzusu taşıdığını ve bu nedenle bazı mısralarında değişikliklere gittiğini belirtmektedir. Örnek olarak; *"Ruh şiirinde 'bütün ecsam' yerine 'her tarafım', Aydınlık şirinde 'zulmet kıpırdandı' yerine 'karanlık oynadı' Yalnızlık şiirinde, 'uzlet bir fener' yerinde 'yalnızlık bir fener', Ben şiirinde 'meçhul gezici' yerine, 'kimsesiz seyyah', Kırk Derece şiirinde ise 'ırak ırakta' yerine 'uzak uzakta'"* (s. 31) gibi kelimeleri değiştirdiğini söyleyebiliriz.

Bekir Oğuzbaşaran, Necip Fazıl Kısakürek'e ilişkin bir derleme çalışması yaparken, şairin 1945 yılında Peyami Safa'nın yönetiminde yayımlanan Edebiyat Sayfası'nda düzenlenen "Şiirde Mâna" konulu ankete verdiği cevabı *Türk Edebiyatı* dergisinin 119. sayısında yayımlamıştır. "Şiirde Mâna" meselesi, aynı zamanda Necip Fazıl'ın poetikasında da ele alınan bir konudur. Ankete yalnızca Necip Fazıl değil; Yahya Kemal Beyatlı, Mustafa Şekip Tunç, Mithat Cemal Kuntay, Hilmi Ziya Ülken, Vedat Nedim Tör, Yusuf Ziya Ortaç ve Vâlâ Nureddin gibi isimler de cevap vermiştir. Yahya Kemal, bu soruya yalnızca bir cümleyle cevap vermiştir: *"Şairler, kendilerine layık gördükleri hürriyeti başkalarına da bağışlamayı bilmelidirler"* (s. 25).

Bekir Oğuzbaşaran, Necip Fazıl Kısakürek'in bu ankete verdiği cevabın, edebiyat tarihi açısından önemli bir belge niteliğinde olduğunu vurgulamış ve bu nedenle *Türk Edebiyatı* dergisinde yayımlanmasının gerekli olduğunu ifade etmiştir. Kısakürek'in ankete verdiği yanıt şu şekildedir:

> "Sanatta aklın üstüne çıkmakla varılan ruhî idrak feyziyle, aklın altına düşmenin karanlığı ve hiçliği arasında nüktelerin en derinini seziyorum. Tamamıyla akılla mahsur olanların, yani aklın içinde kalarak nasipsizliğe düşenlerin verdiği hudut sıkıntısı karşısında gençlerin aksülamelindeki ihtiyacı ızdırapla anlayanlardanım. Yazık ki bu aksülamel yerini aklın üstünde arayacağına aklın altına yuvarlanmak felaketine düşüyor; böylece bir küçüklük fushat ihtiyacını her şeyi darmadağın eden bir hiçlik ve karanlıkta aramak bâtılına düşüyor. İşte vezin, ahenk, mana, unsur, dünya görüşü gibi eksiklerin bir bedahet keskinliğiyle yüzümüze çarpıldığı yeni şiir ve sanat tecrübelerinin büyük delaleti buradadır. Mutasavvıfların (bu iş akılla olmaz, akılsız da olmaz) düsturu sanattaki mutlak hakikatin en

> esrarlı arayıcılığında da mükemmel bir anahtardır. Gençlerin ciğerini yakan (mahdut) sıkıntısı, eğer kendileri de asrımızın bütün ilim, felsefe, sanat felaketini kucaklayan bir dünya görüşü sentezi halinde filizlenebilseydi, manayı manasızlıkla değil mana ile aşmanın ezeli ve ebedi şekil ve ruh sırrının zarureti nazarlarında belirirdi. Benim bu sözlerim, kendi memleketimizdeki küçük kımıldanışları ifadeden ziyade umumi dünya sanatı ıstırabının bence felaket mihrakını ihtar eden bir müşahedeye dayanıyor. Bundan böyle dünya, ilmi, tefekkürü, sanatı ile kendisini yepyeni varış aleminde billurlaştırmadıkça bu kopuk, kesik ve münferit fakat daima aynı ihtiyacı ihtar eden intihar hareketleri her köşede göze çarpacaktır. Şair Allah'ın (beni ara) diye ok attığı insandır. Şairin, seste, sözde, renkte, çizgide arayacağı şey, Allah'tır" (s. 25).

Bekir Oğuzbaşaran, *Türk Edebiyatı* dergisinin 109. sayısında, Paul Verlaine'in *Şiir Sanatı* adlı şiirinden hareketle "Şiir Sanatı" başlıklı bir yazı kaleme almıştır. Oğuzbaşaran, şiirin tam ve kesin bir tanımının yapılamayacağını ifade eder. Bununla birlikte, şairlerin şiir hakkında nasıl tanımlarda bulunduklarını merak ettiğini ve bu sebeple şiir üzerine yazılmış her türlü metni arşivlediğini belirtir. Bu çerçevede, Ahmet Hamdi Tanpınar, Yahya Kemal Beyatlı, Faruk Nafiz Çamlıbel ve Mehmet Emin Yurdakul gibi isimlerin şiirle ilgili görüşlerini de değerlendirmeye dâhil etmiştir. Oğuzbaşaran, şiirin mahiyetini en iyi şekilde ancak şairlerin bilebileceğini savunmakta ve yazısında bu görüşünü söz konusu isimler üzerinden temellendirmektedir. Yazısında Paul Verlaine'in *Şiir Sanatı* adlı şiirine de yer veren yazar, yazısını şiirle ilgili şu ifadeyle sonlandırmıştır:

> "Eserlerinden de anlaşılacağı üzere Paul Verlaine, şiirde musikiyi ön şart olarak görüyor. Hafif müphemiyeti tercih eden şair, nükte ve zekâ gösterisine karşı çıkıyor. Şiiri kafiyenin idare etmesi ve onun şehri de lokomotif olması da karşıt çıktığı şeylerden biri. Verlaine, fazla süslü ve külfetli anlatım ile kötü manada tasannuyu (edebiyat yapmayı) da reddediyor" (s. 37).

Türk Edebiyatı dergisi, 113. sayısını özel olarak Mehmet Âkif'e tahsis etmiştir. Bu sayıda Eşref Edip, "Âkif'in Sanat ve Edebiyat Üzerine Düşünceleri" başlıklı yazısıyla Mehmet Âkif'in şiire bakış açısını ele almıştır. Söz konusu yazıda, Âkif'in kendi şiirini inşa ederken nasıl bir hazırlık süreci yürüttüğüne değinilmektedir. Mehmet Âkif, şiirde ilhamın payının son derece sınırlı olduğunu; buna karşılık en büyük payın sistemli çalışma ve gayrete ait olduğunu ileri sürmektedir:

> "Şiirin ilhamı azdır. Şiir çalışmakla, uğraşmakla olur. Zannederler ki şair tabiat karşısında oturur, ilhamları toplar, hemen kalemi eline alarak şiirini yazar. Hiç de öyle değil! Odaya kapanıp ter dökecek, düşünecek, yorulacak, uğraşacak. Yüz ter dökerek bir beyit meydana gelir. Ben manzaraları odama getirir, orada kafa yorarım. Ter döker, dört duvar arasında

> şiirimi yazarım. Ben şiir yazmadan evvel çok düşünürüm. Tam bir mühendis gibi bir mimar gibi. Bir bina başlayacağı zaman nasıl ki mimar evvela düşünür. Şurada oda, şurada merdiven, şurada salon, şurada mutfak, şurada banyo… Planını yapar, krokisini çizer, en sonra binaya başlar. Tıpkı ben de böyleyim. Ben bir eser yazmadan evvel bütün mukaddimatı hazırlarım. Eserlerimi nasıl gireceğim, ne neticeye varacağım… Bütün bunları hayalimde kurarım. Ondan sonra yazmaya başlarım. İstediğim neticeye varırım. Buna bir misal isterseniz (Pertevsus)e teşbih edebiliriz. Güneşin dağınık hüzmeleri yakmaz. Fakat bu hüzmeler mihrak noktasına gelir de orada teraküm ederse yakar. İş o noktayı bulmaktır. Bütün mukaddimat bir nokta da tecemmu ederse şiir ancak o zaman müessir olur" (s. 34).

Yazının devamında Bekir Oğuzbaşaran, Mehmet Âkif'in *Asım* adlı şiirinin ikinci bölümünü, yukarıda bizzat kendisinin de ifade ettiği üzere belirli bir plan dâhilinde kaleme alma arzusunda olduğunu; ancak şairin sağlık durumu nedeniyle bu isteğini gerçekleştiremediğini belirtmektedir.

Mustafa Şekip Tunç, 125. sayıda kaleme aldığı yazısında şiirin ne olması gerektiğine dair bir değerlendirme yapmaktadır. "Şiirin Yapısı" başlığını taşıyan bu yazıda, Tunç, şiirin yalnızca madde, şekil ve mevzudan ibaret olmadığını, bu üç unsurun ötesinde daha derin bir anlam ifade ettiğini belirtir. Kelimelerin yalnızca bir manzume şeklinde sıralanmasının şiir oluşturmak için yeterli olmayacağını ifade eden Tunç, manzum olan her şeyin şiir kabul edilemeyeceğini vurgular. Ayrıca, şiirde öncelikli olarak ses arayışına yönelmenin doğru olmayacağını, şiiri belirli vezin kalıplarına sıkıştırmanın da uygun bir yaklaşım olmadığını dile getirir. Yazının devamında, Tunç şiiri şu şekilde tanımlar:

> "Şiir, felsefe ve ilim gibi mücerret fikirlerle değil, hayal ve sembollerle yapılır. Fakat bunları sadece sıralamakla da şiir olmaz. Çünkü şiir ne bir teşbih kumbarası ne de bir istiare kaleydoskopudur. Şiir hislere sinmiş bir dünya ve hayat görüşünün realiteler üzerine attığı ağla, müşahhas hayallerde topladığı bir cihandır. Bunun için de şiirin temaşa edilen bir alem, plastik ve müzikal bir hava, bütün varlıklara sirayet edecek bir ruh ve bu ruhun tercümanı olan semboller olması lazımdır" (s. 93).

Şiirin ne olduğu ile ilgili poetik anlamlar içeren yazılardan biri de 126. sayıda yer alan Suut Kemal Yetkin'in kaleme aldığı "Şiirin Oluşumu" başlıklı yazıdır. Yetkin, şiiri bir esrar gibi ahenk ve mana sentezi olarak tanımlar. Bu tanımından hareketle yazısının devamında şu açıklamalarda bulunur:

> "Hiçbir formül bu ahenk ve mana sentezinde ahengin ve mananın kalitelerini ve nispetleri tayin edemez. Bazen günlerce, aylarca çalışan şairin kendisi de beklemediği bir anda bu ahenk ve mana sentezini gerçekleştirdiği olur. Bu bakımdan insan ya şair doğar ya doğmaz.

> Yalnız şu var ki şair mısralarını, sıkıntılarıyla ve sabrının üzüntüleriyle yoğurmadıkça sadece istidat halinde kalan şiir ancak bir mevsim sürer ve bize kokusu çabuk uçan birkaç hatıra bırakıp geçer" (s. 97).

Suut Kemal Yetkin, şiir olarak adlandırılan manzumelerin, insanı mevcut dünyasından koparıp başka bir dünyaya, hayal ya da rüya alemine sürüklediğini ifade eder. Bir manzumenin şiir olarak kabul edilmesinin en önemli delilinin işte bu alıp götürme deneyimi olduğunu vurgular.

138. sayıda Naci Dilmen, bir şiiri meydana getiren unsurlara değinmiştir. "Şiirin Unsurları" başlıklı yazısında, şiirin unsurlarının en başında dilin yer aldığını söyler. Bu bağlamda, Türkçeyi belki de dünyanın en mükemmel dilidir diyerek taltif eder. Şiirin ikinci unsuru olarak fikri ortaya atar ve bunu şu şekilde açıklar: *"Manasız, maksatsız sözleri bir araya getirmekle şiir yazılamaz. Şiirin bir konusu vardır. Özlü söz daha makbuldür"* (s. 49).

Naci Dilmen, şiirin üçüncü unsuru olarak hayal gücünü vurgular ve şairin kelimelerle bir tablo canlandırabilme yeteneğini hayal gücü olarak tanımlar. Hayal gücüne en iyi örnek olarak ise Mehmet Âkif'in *Çanakkale Şehitlerine* şiirini verir: *"Şair, Mehmetçiğe öyle bir türbe çizmiştir ki taşı Kâbe, örtüsü gök kubbe, tavanı mor bulutlar, ışığı yedi kandilli Süreyya, bekçisi mehtap, yarasının sargısı tüllenen magribî akşamlardır"* (s. 49). Naci Dilmen, şiirde dördüncü unsur olarak duyguyu, son olarak ise şiirin vazgeçilmez bir unsuru olan musikiye değinir:

> "Şiirde musiki vezin ve kafiye ile düzenlenir. Her dilin kendine mahsus bir ahengi musikisi vardır. Vezin ve kafiye ile dilin ahengine uygun bir beste meydana getirilmiş olur. Yabancı musiki dilin musikisine uymadığı sürece fazla zevk vermez. Onun için her millet kendi musikisinde daha fazla zevk alır. Şehrin musikisi muhatabın, aletleri musikisine uyumlu olduğu zaman insan daha büyük hazza ulaşır" (s. 49).

Ali Fuat Bilkan, XVII. yüzyılın önde gelen Divan şairlerinden Nabî'nin şiir anlayışını ve şiir sanatı üzerine düşüncelerini, şairin kendi şiirlerinden seçtiği örneklerle açıklamaya çalışmıştır. "Nabî'nin Poetikası ve Şiir Hakkındaki Düşünceleri" başlıklı yazısında Bilkan, Nabî'nin özellikle dil meselesi üzerinde hassasiyetle durduğunu belirtmektedir. Nabî, dili şiirin temel malzemesi olarak görmekte ve bu doğrultuda şiirlerinde kullandığı dile büyük önem atfetmektedir. Bilkan'ın aktardığına göre, Nabî ilim dili olarak Arapçayı esas almakla birlikte, aynı zamanda İstanbul Türkçesiyle de şiir

kaleme almıştır.

Nabî'nin şiir anlayışının temelinde "tebliğ" kavramı yer almaktadır. Şair, şiiri bir mesajı ifade etme ve muhatabına aktarma aracı olarak görmektedir. Bu sebeple, düşüncelerini okuyucuya iletirken söz sanatlarına yoğun şekilde başvurmaktan kaçınır. Anlaşılır ve açık bir dil kullanmayı tercih eden Nabî, şiirde muğlak ifadelere ve anlamı kapalı kelimelere yer verilmesini eleştirmektedir. Ona göre, bir kişinin şiiri anlayabilmek için sözlük karıştırmak zorunda kalması, şiirin amacıyla bağdaşmaz.

Nabî'nin şiire dair önem verdiği bir diğer husus ise "orijinallik"tir. Şaire göre, yetkin bir şairin zihinsel dünyasında yahut eser mahzeninde başkasından alınmış, intihal edilmiş bir söz yer almamalıdır. Bu bağlamda Nabî hem dilde açıklığı hem de düşüncede özgünlüğü şiirinin vazgeçilmez unsurları olarak görmektedir.

Ali Fuat Bilkan da bu şiir anlayışını değerlendirdiği yazısında, Nabî'nin şiirlerinde mananın ön planda olduğunu vurgulayarak mananın şairin poetikasında en belirleyici unsur olduğunu, şu sözlerle dile getirmektedir:

> "Nabî, bir mana şairidir. O, derin bir anlam taşımayan şiiri nakışsız mühre veya yüzüğe benzetir … Mana, taze yani orijinal olmalıdır. Daha evvel söylenmemiş (na-güfte), süslü ve parlak (rengin-eda) olmalıdır … Bütün bunlardan anlaşılacağı üzere şair, şiirde en önemli unsur olarak manayı görmektedir. Bu durum Nabî'nin sanatta aradığı gayeyi ve sanat vasıtasıyla vermek istediği mesajı belirtmesi bakımından da dikkate değer. Ona göre derin bir anlam taşımayan şiir, boş bir sözdür. Şiirde el değmemiş hayaller, ahenkli söyleyişler ve dilin anlaşılır olması, Nabî'nin ısrarla üzerinde durduğu hususlardır" (s. 32).

XVII. yüzyılın önemli şairlerinden biri olan Nef'î'nin şiir sanatına ilişkin görüşleri, Recep Toparlı tarafından *Türk Edebiyatı* dergisinin 140. sayısında "Kaside Şairi Nef'î" başlıklı yazıda ele alınmıştır. Döneminde "en büyük kaside şairi" olarak kabul edilen Nef'î, yalnızca kendi çağındaki şairleri değil, aynı zamanda kendisinden sonraki edebî nesilleri de derinden etkilemiştir. Recep Toparlı, özellikle kaside türünde Nef'î'nin en başarılı olduğu bölümün "nesip" kısımları olduğunu vurgular. Şairin bu bölümlerde gerçekleştirdiği tasvirler, zarafet ve detay zenginliği bakımından "çiçeklerle bezenmiş bir halı"ya benzetilerek nitelendirilmektedir:

> "…Nesiplerini okurken halı serilmiş gibi görülen renkli çayırlar, çiçek açmış ağaçlar, gözlerimizin önünde alabildiğine uzanır. Bülbülün yeşil gül yaprakları arasında ötüşünü duyar gibi oluruz. Nesip kısımlarında onda tam bir lirik şair edası vardır. O, buradaki hallerinin zenginliğini, el değmemişliği, renkliliği ve parlaklığı ile büyük bir şair olduğunu göstermiştir" (s. 29)

Recep Toparlı, şairin kasidelerinde öne çıkan unsurları dört ana başlık altında kapsamlı biçimde açıklamaktadır. Söz konusu yazı esas alınarak bu başlıklar şu şekilde özetlenebilir: İlk olarak, Nef'î'nin şiirlerinde vuzuh ve belagat anlayışı belirgin şekilde öne çıkar. İkinci olarak, onun ahenk kurma konusunda son derece yetkin bir şair olduğu bilinmektedir. Üçüncü olarak, eserlerinde dikkati çeken en önemli unsurlardan biri, aşırı mübalağaya dayalı anlatım tarzıdır. Son olarak, Nef'î'nin kendi şairliğini ve sanattaki ustalığını sıkça övdüğü bir söylem geliştirdiği görülür. Bu nitelikleriyle döneminin önde gelen heccavlarından biri olan Nef'î, zengin dil kullanımı ve etkileyici üslubuyla Türk edebiyatının en önemli kaside şairlerinden biri kabul edilmektedir.

Emin Bilgiç, Yahya Kemal Beyatlı'nın doğumunun 100. yılı vesilesiyle özel olarak hazırlanan derginin 134. sayısında "Yahya Kemâl'in Dünya Görüşü ve Şiiri" başlıklı bir yazı kaleme almıştır. Bilgiç, yazısında öncelikle şairin hayatına dair bazı bilgilere yer verdikten sonra, onun şiire bakışını ele almaktadır. Bu bağlamda, Yahya Kemal'in kendi şiir anlayışını "Şiirde Otuz Senem" ve "Fransa'da Şiir" başlıklı yazılarında bizzat tartıştığını ifade eder. Söz konusu metinlerde şairin, şiir Türkçesinin nasıl olması gerektiği konusundaki görüşlerine de değinilir. Ayrıca, Yahya Kemal'in ilk şiirlerinde Heredia'yı örnek aldığı belirtilir. Nitekim şair, *"Latin ve Yunan şiirlerinin değerlerini ondan öğrendim. Heredia'nın her sonneti üzerinde bir iki ay kalıyordum… Şiirin asıl madenine elimle dokunduğumu hissediyordum"* (s. 15) sözleriyle bu etkiyi açıkça dile getirmiştir.

Yahya Kemal'e ithafen hazırlanan özel sayıda Mehmet Çınarlı, şairin şiir anlayışını ele aldığı "Şiiri Kendine Dert Edinen Adam" başlıklı bir yazı kaleme almıştır. Çınarlı, Yahya Kemal'in sağlığında herhangi bir kitabını yayımlamadığını ve bu durumun edebiyat çevrelerinde eleştirilere neden olduğunu belirtmektedir. Mehmet Çınarlı'ya göre, Yahya Kemal'in şiirlerini kitaplaştırmamasının temel nedeni, en mükemmel şiiri arama gayesiyle bu arayışını sürdürmesi ve tamamlanmışlık duygusuna ulaşamamasıdır. Yazının devamında ise Çınarlı, şairin şiirde aradığı estetik ve anlam dünyasını, bir gazeli üzerinden ifade ettiğini belirtmektedir:

"Üstâd elinde ser-te-ser âhenk olur lisan.
Mızraba ses verir kelimâtiyle tel gibi
Elhan duyulmadıkça belegat giran gelür
Laf ü güzaftan mütehassıl kesel gibi" (s. 17).

Bu gazelden hareketle Yahya Kemâl, şiirle musiki arasında yakın bir ilişki olduğunu izah eder. *"Şiir, rythme yani nazım sanatı olduğu için güfteden önce bir bestedir. Mısralarında nağme hissedilmeyen bir manzume sadece bir güftedir ki onu nesir sahasına atarız"* (s. 17).

Derginin 195. sayısında, Mehmet Kaplan'ın Ahmet Hamdi Tanpınar'ın şiir anlayışına dair kaleme aldığı ve "Tanpınar'ın Şiir Sanatı Hakkında Birkaç Söz" başlığını taşıyan yazısı yer almaktadır. Kaplan, Tanpınar'ın şiir üzerine yoğun şekilde düşündüğünü ve bu konuda çeşitli yazılar kaleme aldığını belirtmektedir. Tanpınar'ın, Ahmet Haşim ve Yahya Kemal'i yakından tanıdığını ifade eden Kaplan, onun da bu iki şair gibi nesir ile şiiri birbirinden kesin çizgilerle ayırdığını dile getirir. Bu doğrultuda, Tanpınar'ın şiiri nesirden ayıran nitelikleri *Edebiyat Üzerine Makaleler* adlı eserinde ayrıntılı biçimde ele aldığı vurgulanmaktadır.

Mehmet Kaplan ayrıca, Tanpınar'ın şiirlerinde onu diğer şairlerden ayıran temel bir kavrama dikkat çeker: rüya. Türk edebiyatında hiçbir yazarın Tanpınar kadar rüya olgusuna önem vermediğini ifade eden Kaplan, rüyayı seven ve onda derin anlamlar bulan şair için şiir ile rüya arasında güçlü bir bağ bulunduğunu belirtmektedir:

> "Tanpınar, rüyalarda insan ruhunun derin sırlarını geçmiş ve geleceği bulunuyordu. Ona göre şiir, dil vasıtasıyla bir nevi rüya hali yaratmaktı. Bundan dolayı o, şiirde nesirde olduğu gibi hayatın dış arıza ve görüntülerinin akis ve hikayelerini değil, insan ruhunun ve hayatın sırlarını arıyordu" (s. 24).

Tanpınar, şiirin gündelik hayatın telaşından uzak bir düzlemde yer alması gerektiğini savunmaktadır. Ona göre, hakiki şiir, hayatın içerisinde yer alan çeşitli menfaat unsurlarından arındırılmış olmalıdır. Tanpınar, şiirin nihaî amacının da yine şiirin kendisiyle ilgili olması gerektiğini özellikle vurgulamaktadır:

> "Hakiki şiirin, asıl sanat eserinin kendi varlığından başka bir hedefi yoktur. Kendisinde başlar, kendisinde biter. Bütün asaleti de buradan gelir. Ondan beklenecek yegâne şey bizde bedii alaka dediğimiz ve hayatımızın maddi taraflarıyla gündelik endişeleriyle münasebettar olmayan saf bir alaka uyandırmasıdır" (s. 24).

Mehmet Kaplan'a göre Tanpınar, şairi; gündelik dildeki kelimelere yeni bir anlam ve düzen kazandıran kişi olarak tanımlar. Benzer biçimde, Tanpınar'a göre şiir, dil ve

biçim aracılığıyla meydana getirilen ve ifadesi son derece güç olan bir mucize niteliği taşımaktadır.

Sonuç olarak, *Türk Edebiyatı* dergisinin 101 ile 200. sayıları arasındaki içerik incelendiğinde, şiir poetikasına doğrudan odaklanan yazıların sayıca sınırlı olduğu tespit edilmiştir. Bu dönemde yayımlanan bazı makale ve değerlendirme yazıları, şiirin mahiyetine, yapısal özelliklerine ve şiir sanatına dair teorik yaklaşımlara yer vererek poetika tartışmalarına katkı sunmuştur. Örneğin, derginin 114. sayısında Önder Göçgün, XVI. yüzyıl Divan edebiyatının Azerî Türkçesi sahasındaki en güçlü temsilcilerinden Fuzûlî'nin şiirlerinde ses imgesi üzerine bir inceleme kaleme almış; bu inceleme aracılığıyla hem Fuzûlî'nin şiir anlayışı hem de Divan şiirinin estetik yapısı üzerine önemli tespitlerde bulunmuştur.

Benzer şekilde, Orhan Okay tarafından hazırlanan ve "Necip Fazıl'ın Şiirlerinin Poetika Açısından Tekevvünü" başlığını taşıyan yazı, şairin şiir anlayışını dönüştüren poetik süreci kapsamlı biçimde ele alır. Okay, Necip Fazıl'ın şiirlerini sürekli gözden geçirme ve dönüştürme eğiliminde olduğuna dikkat çekerek, bu tutumunun eleştirel bir bilinçle daha yetkin şiir üretme amacına dayandığını vurgulamaktadır. Şiirin tanımına ve sanat olarak mahiyetine ilişkin tartışmalara yer verilen bir diğer yazı ise Bekir Oğuzbaşaran'a aittir. Oğuzbaşaran, derginin 109. sayısında kaleme aldığı "Şiir Sanatı" başlıklı yazısında, Paul Verlaine'in aynı adlı şiirinden hareketle şiire dair kesin bir tanım yapmanın güçlüğüne dikkat çeker. 125. sayıda yer alan Mustafa Şekip Tunç imzalı "Şiirin Yapısı" başlıklı yazı ise şiirin yalnızca şekil, mevzu ve madde ile sınırlı olmayan çok katmanlı bir yapıya sahip olduğunu ortaya koyar. Tunç, bu üç unsurun ötesine geçen bir derinlikten bahsederek şiirin daha geniş bir düşünsel ve duygusal düzlemde ele alınması gerektiğini belirtir. Aynı doğrultuda, Suut Kemal Yetkin'in değerlendirmeleri, bir metnin şiir olup olmadığını belirleyen en temel ölçütün, okurda oluşturduğu "başka bir âleme götürme" etkisi olduğunu ileri sürerek şiirin dönüştürücü gücüne vurgu yapmaktadır.

Dergide poetik bağlamda dikkate değer bir başka çalışma ise Ali Fuat Bilkan tarafından XVII. yüzyıl Divan şairlerinden Nabî'nin şiir anlayışı üzerine kaleme alınan incelemedir. Şairin kendi şiirlerinden hareketle yapılan bu değerlendirme, Nabî'nin şiir sanatına dair düşüncelerini yansıtan önemli bir metin olarak dikkat çeker. Yine aynı dönemin bir başka güçlü ismi olan Nef'î'nin şiire yaklaşımı ise, derginin 140. sayısında Recep Toparlı'nın "Kaside Şairi Nef'î" başlıklı yazısıyla ele alınmıştır. Yahya Kemal

Beyatlı'nın şiir dünyasına yönelik olarak da Emin Bilgiç'in, şairin doğumunun 100. yılı vesilesiyle hazırlanan 134. sayıda yayımladığı "Yahya Kemâl'in Dünya Görüşü ve Şiiri" başlıklı yazı dikkate değerdir.

Bütün bu örneklerin yanı sıra, dergide şairlerle gerçekleştirilen söyleşilerde şiire ve şiir anlayışına dair çeşitli sorulara yer verilmiş; böylece şairlerin poetik görüşlerinin yansıtılmasına imkân tanınmıştır. Ancak bütün olarak değerlendirildiğinde, 101 ile 200. sayılar arasında şiir poetikasına doğrudan odaklanan yazıların sınırlı olduğu söylenebilir. Bu nedenle, anılan sayı aralığında poetika açısından değerlendirilebilecek nitelikteki yazılar, inceleme kapsamında ayrı bir başlık altında ele alınmayı gerektirmiştir. Bu durum, derginin şiire dair kuramsal içeriklere yer verme noktasında seçici davrandığını ve poetik yönelimleri belirli örneklerle sınırlı tuttuğunu göstermektedir.

1.5. ŞİİR TOPLULUKLARI VE DÖNEMLERİ HAKKINDA YAZILAR

Türk Edebiyatı dergisinin 101-200. sayıları incelendiğinde, şiir toplulukları veya edebî dönemlere dair özel yazıların fazla yer almadığı görülmektedir. Ancak 1983 yılında yayımlanan 120. sayıda, dergicilikte 30 yılı geride bırakmış olan *Hisar* dergisine geniş bir yer ayrılmıştır. Bu sayıda özellikle Hisar grubu şairleriyle yapılan söyleşilere ve onların şiir anlayışlarını ele alan yazılara yer verilmiş; ayrıca yeni yayımlanan kitaplar tanıtılmıştır. Sayının hazırlanmasında Necmettin Türinay, Alemdar Yalçın ve Hüseyin Özbay önemli katkılar sağlamışlardır. İçerik, *Hisar* dergisiyle ilgili değerlendirmeler, röportajlar, şiirler ve fotoğraflar aracılığıyla okuyucuda bir Hisar esintisi yaratmayı amaçlamıştır.

Hisar grubu dışında, 100 sayılık süre zarfında hakkında yazı kaleme alınan ikinci şiir topluluğu ise Garipçiler'dir. Garipçiler ile ilgili yazı, Hisar grubu ile bir karşılaştırma içermektedir. Bu iki şiir topluluğu dışında, özel olarak başka bir şiir topluluğu üzerine yazı alınmamıştır; ancak Türk edebiyatındaki diğer şiir topluluklarının temsilcilerine ayrı ayrı yer verilmiştir.

Türk edebiyatının dönemlerine ilişkin yazılara gelince, dergi, daha önce de belirtildiği üzere, her dönemdeki şairlere ve şiir anlayışlarına yer vermiştir. Bu durum, "Şairler Hakkında Yazılar/Şiir İnceleme Yazıları" başlığı altında ele alınarak incelenmiştir. Ancak, özel olarak bir edebî dönemi ele alan ve o dönem hakkında görüş

beyan eden yazılar oldukça sınırlı kalmıştır, denebilir. Dönemlerle ilgili yazılar, genellikle şairlerin şiirlerinden yola çıkılarak verilmiştir. Bu nedenle, tekrara düşmemek adına bu yazılara bu başlık altında ayrıca yer verilmeyecektir.

120. sayıyı hazırlayanlardan biri olan Necmettin Türinay, *Hisar* dergisinin tek yönlü bir dergi olmasını eleştiren bir yazı kaleme almıştır. Bu yazıda, *Hisar* denildiğinde 20 ciltlik bir külliyatın içinde birçok deneme, eleştiri ve hikâye bulunmasına karşın, neden her zaman şairlerin ön planda olduğu sorusunu gündeme getirir. Türinay, bu yaklaşımın kasıtlı bir şekilde mi oluşturulduğunu yazı boyunca sorgular. Ayrıca, *Hisar* dergisinin hiçbir zaman kendini belirli bir şiir karargâhının görüşlerinden tamamen kurtaramadığını ifade eder. Necmettin Türinay, Hisar kadrosunun uzun yıllar boyunca edebiyatın her alanını kapsayan bir eleştiri anlayışını geliştiremediğini vurgular. Yazıda bahsedilen ve Türinay'ın buna sebep olarak gördüğü durum, Hisar şairlerinin, kendi sanatlarının dışında başka sanatlarla ilgilenmemeleridir. Necmettin Türinay, "Bir Boşluğu Vurgulamak" başlıklı yazısının sonunda, Hisar grubu şairlerinden biri olan Mehmet Çınarlı'nın dergiye yönelik eleştirisini yansıtan şu satırlara yer verir:

> "26 yıl boyunca Hisar sahifelerinde birçok şair, bir hayli hikayeci, denemeci yetişti ama bir tek eleştirmeci ortaya çıkaramadık. Hisar'da zaman zaman çok güzel, çok doyurucu eleştirmeler çıktığını inkâr etmiyorum. Ama bunlar şair, hikayeci veya denemelerin kırk yılda biri verdikleri değişik meyveler olmaktan ileriye gidemedi. Ve bizlerde sadece hoş bir sürpriz tesiri uyandırdılar" (s. 32).

16 Mart 1950'de yayın hayatına başlayan dergi, 1980 yılına kadar çeşitli aralıklarla okurlarıyla buluşmayı başarmıştır. Necmettin Türinay, 120. sayının ilerleyen sayfalarında "Hisar'ın Künyesi" adlı bir yazı yayımlar. Bu yazıda, *Hisar* dergisinin ne zaman yayımlanmaya başladığı, derginin sahipleri, en çok hikâyesi yayımlanan yazarlar, yazıları en çok oy alan yazarlar, şiirleri ve hikâyeleri en çok oy alan sanatçılar gibi birçok başlık altında bir tasnif çalışması yapılmıştır. Bu sınıflama içerisinde, bizim çalışmamız açısından en çok dikkat çeken başlık, "Şiirleri en çok oy alan şairler" başlığıdır. Bu başlık altında yer alan şairler ise şöyle sıralanmıştır:

> "1. Mehmet Çınarlı, 2. Nüzhet Erman, 3. Faik Baysal, 4. Munis Faik Ozansoy- Halit Fahri Ozansoy, 5. Behçet Kemal Çağlar, 6. Nevzat Yalçın, Mehmet Çınarlı. Ahmet Atilla Şentürk, 7. Yavuz Bülent Bakiler, Mehmet Çınarlı, 8. Nihat Aşar" (s. 38).

Hüseyin Özbay, "Hisar'ın Düşündürdükleri" başlıklı bir yazı ile bu oluşumun

hangi amaçla var olmaya çalıştığını açıklamaya çalışır. Özbay, *Hisar* dergisinin çıkarılmasındaki temel prensibin "Okuyucu, kararında serbest bırakılacaktır." şeklinde ifade edildiğini vurgular. Her ne kadar, başlangıçta derginin izleyeceği yol bu şekilde belirlenmiş olsa da dergi, bazı eleştirilerle karşılaşır. Bu eleştirilere karşılık olarak Özbay tarafından şu cevap verilir:

> "Hisar ne aruzcu, ne alaturkacı ne de inhisarcıdır. Bizi muhafazakarlıkla suçlandıranlar bu tabirinden eskiye körü körüne bağlanıp yeniliği reddetmeyi kastediyorlarsa çıkarttığımız 18 sayı bizim böyle bir düşünceden ne kadar uzak olduğumuzu ispata kâfi gelir" (ss. 48-49).

Bununla birlikte, Hüseyin Özbay, *Hisar* kadrolarının en önemli özelliklerinden birinin de geleneği dikkate almaları olduğunu savunur. Bu şairler, geçmişe karşı saygılı bir tavırla yaklaşmışlardır.

Türk edebiyatında 1940'lı yıllarda, şekil olarak serbest şiire olan ilgi artmaya başlamıştır. Bir yandan heceyi esas alarak yazan şairler, diğer yandan farklı çizgilerde yazan şairler yer alırken, eski şiire tepki olarak Garip akımı ortaya çıkmıştır. Orhan Veli Kanık, Oktay Rifat Horozcu ve Melih Cevdet Anday, ortak bir görüş etrafında birleşerek bu akımı oluşturmuşlardır. Bu üç şair, ölçüsüz, uyaksız ve şairanelikten uzak yeni bir şiir anlayışını benimsemişlerdir. "Garip" adı verilen bu şiir anlayışı, aynı adı taşıyan bir kitapta derlenmiş ve edebiyat çevreleri tarafından bu isimle anılmaya başlanmıştır. Bu nedenle, edebiyat çevrelerince garipsenen bir topluluk olarak her türlü eleştirinin odağı haline gelmişlerdir.

Bu bağlamda, Alemdar Yalçın da 121. sayıda yayımlanan yazısında Garip akımı ile Hisar grubuna dair görüşlerini paylaşmıştır. Bu yazı "Garipçiler ve Hisarcılar" başlığını taşımaktadır. Yalçın, yazısında öncelikle Garipçiler'i Türk şirine getirdiği yenilikler geçmişi ve ananeyi yıkmak bağlamında eleştirir:

> "Yenilik adına tutulacak en ucuz yollardan biri de o güne kadar kullanılan dili değiştirmektir. Çünkü bunu yaparken şaire bir kabiliyete, beyin hafakanına ve düşünce sancısına gerek yoktur. Yeni ve duyulmamış kelimeler uydurarak kullanmak yenilik için yeterlidir. Ama, sanatçı içinden çıktığı topluma karşı bir sorumluluk duymak, kültürüne, kültür değerlerine saygı göstermek zorundadır. Ama böyle düşünceler hep ikinci planda kalır. Hatta geçmişle ilgili her şey alay konusudur" (s. 37).

Yazının devamında Alemdar Yalçın, Hisar şairlerinin Anadolu'nun çorak

topraklarında yetiştiklerini ve Garipçiler gibi yabancı bir dil bilmeden, Anadolu'nun ücra köylerinde zorluklar içinde, hiçbir destek almadan eğitimlerini sürdürmüş kişiler olduklarını vurgular. Alemdar Yalçın, bu şairlerin yüksek öğrenim için Ankara'ya geldiklerinde karşılaştıkları zorluklar karşısında şaşırdıklarını; işte bu ortamda Hisar'ın üyeleri olan şairlerin, karşılaştıkları bu duruma dilleriyle karşı çıkmaya çalıştıklarını belirtir:

> "Hisar şairleri halk edebiyatını, bir halk bilimi veya kendilerinden ayrı unsurlar olarak da görmemişlerdir. Onlar halkın bizatihi kendisi oldukları için kültürümüzün öz suyundan beslenerek şiirlerini meydana getirirler. Şehirlerinde Kerem ile Aslı, Arzu ile Kamber, bağ bozumu, hasat zamanı bütün canlılığı ile yaşar. Bunun en önemli sebebi kültürel değerlerimizin bozulmadığı bir dönemde Anadolu'nun kasaba ve köylerinde yaşamış olmalarıdır" (s. 38).

Muhsin İlyas Subaşı, "Divan Şiiri ve Günümüz" başlıklı 139. sayısında, Divan şiirinin bir gün yeniden edebiyat dünyasında önemli bir yer tutacağı görüşünü savunur. Divan şiirinin, kendi döneminde tam yedi asırlık bir geçmişe sahip olduğunu, ancak Tanzimat ile başlayan yenileşmenin, edebiyatımızı kaçınılmaz şekilde etkilediğini ifade eder. Şairin, içinde bulunduğu toplumun sosyal psikolojisinden etkilendiğini ve Batı edebiyatının getirdiği yeniliklere sırt çeviremeyeceğini anlatmaya çalışır. Bununla birlikte, bu yenileşme sürecinden pek de memnun olmadığına dair şu satırlarda izlenimler sunar:

> "Nasıl ki Osmanlı İmparatorluğu kendi medeniyetinin zarureti olarak Divan Edebiyatı'nı oluşturmuş ise yenileşen toplumun sarsıntıları iniş ve çıkışları da kendi kültürüyle birlikte aynı kadere sürüklenecekti. Olaylar şairleri emzirdiğine göre, şair aldığı süte göre eserlerine şekil verecekti. Bu dönemde, serseri mayın gibi çeşitli edebî akımlarının Batıdan hiçbir kayda tabi olmadan bize çarpması, infilakında büyük tahribat açmaktan da geri kalmamış ve günümüze iç dinamikleri dağılmış, kendi bütünlüğünü kaybederek her şahsa göre yeni bir üslup kazanan dağınık bir şiir atmosferi bırakmıştır" (s. 57).

Divan edebiyatı kültürüyle yetişen genç aydınlar, Batılılaşma yolunda Tanzimat'ın getirdiği yeni temalara ilgi göstermiş ve eski biçimlerle yeni konuları anlatmaya çalışmışlardır. Özellikle Tanzimat ile başlayan bu yenileşme hareketi, öncelikli olarak dilde kendini göstermiştir. Bu alandaki en önde gelen isimlerden biri Namık Kemal olmuştur. Namık Kemal, *Lisan-ı Osmanî'nin Edebiyatı Hakkında Bazı Mülâhazâtı Şamildir* adlı eserinde ortaya koyduğu görüşlere, ömrünün sonuna kadar

sadık kalmıştır. Bu eser, eskiyi reddederken, yeniyi bir vaaz olarak sunmaktadır. Kazım Yetiş, 182. sayıda yeni edebiyatın öncüsü olan Namık Kemal'i kastederek "Yeni Bir İnsan, Yeni Bir Edebiyat" başlıklı bir yazı kaleme alır. Bu yazıda, Namık Kemal'in Batılı insanın peşinde oluşu ve oluşturulacak yeni edebiyatın, sürekli kan kaybeden vatan için bir mersiye olacağı inancına sahip olduğu ifade edilir:

> "Osmanlı'nın kükremiş arslan karakterli bu yeni insanı, kendi anlayışında bir insan dolayısıyla cemiyeti doğuracak bir edebiyat anlayışı ortaya koyar. Bu faydacı, sosyal muhtevayı birinci plana alan, cemiyete yön verecek onun önünden gidecek edebiyat anlayışıdır" (s. 51).

Yazının devamında Kazım Yetiş, Fuzûlî, Bakî, Şeyh Gâlip ve Nedim gibi şairlerin kendi devirlerinde büyük şairler olduklarını, ancak yeni insanın bu şairlerle tatmin edilemeyeceğini ifade eder.

Birinci bölümün son başlığı olan "Şiir Toplulukları ve Dönemleri Hakkında Yazılar", bir önceki başlık olan "Poetik Yazılar"a kıyasla sayıca daha az yoğunluk gösteren bir yazı grubunu oluşturmaktadır. Bu bağlamda, *Türk Edebiyatı* dergisi incelenen sayılar boyunca topluluklara ilişkin sınırlı sayıda yazıya yer vermekle birlikte, Hisar topluluğu hakkında 120. sayıda, topluluğun dergicilikteki 30. yılına özel olarak hazırlanan dosya kapsamında daha kapsamlı ve doyurucu nitelikte metinler yayımlamıştır. Bu sayı, içerik bakımından dergide topluluklara dair sunulan en zengin yazıların yer aldığı örnek olarak öne çıkmaktadır.

BÖLÜM 2

2. TÜRK EDEBİYATI DERGİSİNDE HİKÂYE, ROMAN, HİKÂYECİ VE ROMANCILAR HAKKINDA YAZILAR (101-200. SAYILAR)

2.1.HİKÂYE, ROMAN, HİKÂYECİ VE ROMANCILARLA İLGİLİ KİTAP TANITIMI YAZILARI

Bu çalışmanın ikinci bölümü, *Türk Edebiyatı* dergisinin 101-200. sayıları arasında yer alan hikâye, roman ve bu türlerin yazarlarına dair yazılara ayrılmıştır. Birinci bölümde, dergide kitap tanıtımına yönelik belirli özel bölümlerin bulunduğu bilgisi verilmişti. Bu bölümlerde yalnızca şairlerin yeni yayımlanan eserleri tanıtılmakla kalmamış, aynı zamanda hikâye ve roman yazarlarının biyografik unsurlar içeren kitap tanıtım yazılarına da yer verilmiştir. Söz konusu tanıtımlar; "Kitap Dünyası", "Kitaplar Arasında", "Yeni Çıkan Kitaplar", "Bize Gelen Kitaplar", "Görüntüler ve Görünüşler" gibi başlıklar altında dergide sunulmaktadır.

Bu özel bölümlerin yanı sıra, bazı yazarların hikâye veya romanlarına özgü yazılar da dergide yer almakta; bu yazılarda eserler, içerik ve yapı bakımından ayrıntılı biçimde ele alınmaktadır. İkinci bölümde, *Türk Edebiyatı* dergisinde yayımlanmış olan bu tanıtım yazıları temel inceleme nesnesi olarak belirlenmiştir. Derginin 101-200. sayıları arasında yapılan tarama neticesinde, farklı edebî dönemlere mensup hikâye ve roman yazarlarının eserlerinin tanıtıldığı yazılara yer verildiği tespit edilmiştir. Ayrıca, tanıtımı yapılan bu yazarların bir kısmının hâlen hayatta oldukları da dikkat çeken bir diğer unsurdur.

Bu bölümde ele alınan kitap tanıtım yazıları, yazarların mensup oldukları edebî dönemlere göre sınıflandırılarak analiz edilecektir.

Tanzimat Dönemi'nin önemli şahsiyetlerinden olan Namık Kemal dergide özel olarak incelenen sanatçılardan biri olmuştur. Derginin 184. sayısında Hasan Öztürk, "Bir Kitapta Namık Kemal" başlıklı bir yazıyla Önder Göçgün tarafından kaleme alınan *Namık Kemal* adlı eseri tanıtmaktadır. Öztürk, 1987 yılında yayımlanan bu çalışmanın, Namık Kemal'in vefatının yüzüncü yılı dolayısıyla yeniden gündeme taşındığını ifade eder. Sekiz bölümden oluşan eserde, Namık Kemal'in hayatı, eserleri, edebî şahsiyeti, şiirleri, tiyatro ve romanları, edebî eleştirileri ile mektupları kapsamlı biçimde ele alınmaktadır. Yazar, özellikle kitabın son bölümünde yer alan zengin bibliyografik veriye dikkat çeker. Ayrıca, yazıda Önder Göçgün'ün kitabın ön sözünde dile getirdiği bazı ifadelere de yer

verilmiştir:

> "Bu eser, Tanzimat döneminin vatan, millet, hürriyet, hak, hukuk gibi kavramlar etrafındaki heyecanlı kalemi Türk edebiyatının Avrupalılaşması yolunda ilk büyük hamlesi Namık Kemal'in hayatı, eserleri, edebi kişiliği etrafında bilgiler vermekte ve eserlerinden örneklerle kendisi için yazılmış kitapların, makalelerin bibliyografyasını ihtiva etmektedir" (s. 53).

Millî Edebiyat Dönemi ve Cumhuriyet Dönemi'nin önemli yazarlarından Reşat Nuri Güntekin üzerine, Birol Emil tarafından 1989 yılında Kültür Bakanlığı yayınları arasında yer alan kapsamlı bir inceleme kitabı hazırlanmıştır. *Türk Edebiyatı* dergisinin 189. sayısında Vahap Kabahasanoğlu, "Reşat Nuri Güntekin" başlıklı yazısında söz konusu eseri, eleştirel bir bakışla değerlendirmektedir. Toplam 81 sayfadan oluşan bu inceleme kitabı hakkında Kabahasanoğlu, çalışmanın içeriği ve yazarın yaklaşımı üzerine çeşitli tespitlerde bulunur. Yazar, incelemenin hem Reşat Nuri Güntekin'in edebî kimliğini hem de eserlerinin temel özelliklerini yansıtma çabasını ön plana çıkararak değerlendirmelerini sürdürür:

> "…Zira bir yazar ve eserini bütünüyle aksettiren bir çalışmanın incelenmesi tenkitçi tavırdan uzaklaşırsa özetin özeti olmaktan öteye gidemez. Kaldı ki bu kitap, mahdut hacmi içinde elliye yakın eser sahibi bir şahsiyetin her esere ayrı ayrı aksetmiş buğularından her birini vermeye çalışmıştır" (s. 32).

116. sayıda, usta edebiyatçı Necip Fazıl Kısakürek'in Türk romanına yeni bir aşama kazandırdığı ifade edilen *Kafa Kâğıdı* adlı eseri, "Roman Faslı" başlığı altında okuyuculara tanıtılmıştır. Dergi, bu sayıyla birlikte söz konusu romanı tefrika etmeye karar vermiş ve eseri bölümler hâlinde yayımlamaya başlamıştır. *Kafa Kâğıdı*, yalnızca bir kurgu anlatısı olmanın ötesinde, yazarın roman sanatına dair görüş ve yaklaşımlarını da içermesi bakımından dikkat çekmektedir. İlk bölümde yer alan pasajda, Necip Fazıl'ın romana ve romancılığa ilişkin düşüncelerine geniş biçimde yer verilmiştir. Bu yönüyle eser, yazarın edebî anlayışını ve roman estetiğini doğrudan yansıtan bir metin olarak değerlendirilmektedir:

> "Bizde roman Tanzimat'tan bu yana temel davası olan hayat taklitçiliği şöyle dursun, alet ve inşa mimarisi olarak dahi taklidin taklidi seviyesini aşamamış ve önce bön ve sersem; sonra züppe ve şımarık, en sonra da yobaz ve küstah kalemler elinde korkunç bir özenti ve yeltenme sığlığını geçememiştir" (s. 5).

Necip Fazıl, *Kafa Kâğıdı* romanının başında, Türk romanının mevcut durumunu ve anlatmaya çalıştığı temaları ele aldıktan sonra, romanın aslında ne şekilde olması gerektiğine dair görüşlerini de ortaya koyar:

> "Halbuki, romanın yerle göğü birleştirici mahiyetiyle insan ve toplum, harekiyet ve seyyaliyeti içinde en ulvi ve münezzeh manaya kadar ulaştırılabilir. Ve artık toprak üstü sefil mananın yerde bırakılması şartıyla mefhum ve mahiyetini değiştirerek Frenklerin (Ekritür-Destine) Müslümanların da 'alın yazısı-kader' dediği takdir kalemindeki hikmete yol arayabilir. O zaman karşımıza süfli manasıyla roman değil, ulvi keyfiyetiyle ilahi sanat çıkar ve roman dize gelir" (s. 6).

Necip Fazıl Kısakürek'e ithafen hazırlanan *Türk Edebiyatı* dergisinin 117. sayısı, anıtsal bir nitelik taşımakta olup, şairi kapsamlı biçimde anma amacıyla diğer sayılardan farklı olarak 112 sayfa olarak yayımlanmıştır. Bu sayıda, Sevinç Çokum tarafından kaleme alınan "Ruh Burkuntularından Hikâyeler" başlıklı yazı, Necip Fazıl'a dair özgün bir değerlendirme sunmaktadır. Yazısında Kısakürek'i, "Şairler Sultanı" olarak nitelendiren Çokum, yazarın aynı adı taşıyan eserinden yola çıkarak bazı hikâyelerini ele alır.

Türk Edebiyatı dergisinin 104. sayısında yer alan "Tutuklu Yürek'i Okurken" başlıklı yazısında İsa Kocakaplan, Osman Çeviksoy'un ilk eseri olan *Tutuklu Yürek* adlı kitabı tanıtmaktadır. Hikâye türünde kaleme alınan bu eser, toplam on altı öyküden oluşmaktadır. Kocakaplan, bu öykülerin Anadolu insanının yaşamı ve çevresinde gelişen olayları konu aldığını; dolayısıyla okur için oldukça tanıdık bir dünyayı yansıttığını ifade etmektedir. Ayrıca, yazarın sade, akıcı ve okuru yormayan anlatım tarzının, anlatı başarısının temel kaynağı olduğunu vurgular. Kocakaplan, kitaba adını veren "Tutuklu Yürek" başlıklı hikâyeye ilişkin değerlendirmelerine ise şu şekilde yer vermektedir:

> "Eseri adını veren Tutuklu Yürek hikâyesi, yazarın Hakkâri'de vazifeye başladığı ilk yıllara götürür bizi. Kahramanı bir ilkokul öğretmenidir. Bir vakitler tanrı tanımaz bir ilkokul öğretmeni. Hakkâri'de aile faciasına sebep olan bu öğretmen oradan ta Edirne'ye kadar Zap Suyu'ndan kaçar. Ama Zap Suyu onun vicdanına yer etmiştir. Artık kurtulması mümkün değildir. İnanç boşluğu ile dolu olan çağımız aydını, ruhunu bir türlü doyuramadığı için Tutuklu Yürek'in, Nizam Bey'i gibi devamlı bir kaçış içindedir" (s. 47).

Ali Erkan Kavaklı, Osman Çeviksoy'un ikinci baskısını gerçekleştirdiği *Tutuklu Yürek* adlı hikâye kitabını, yayımlanışından altı yıl sonra *Türk Edebiyatı* dergisinin 180.

sayısında kaleme aldığı "Tutuklu Yürek ve Osman Çeviksoy" başlıklı yazısıyla okuyuculara yeniden tanıtmıştır. Kavaklı, Çeviksoy'un üslubunu sanatkârane olmayan; ancak yalınlık içinde akıcı ve pürüzsüz bir anlatım olarak nitelendirir. Bunun yanı sıra, eserde yer alan on altı hikâyeden sekizinin, tıpkı Ömer Seyfettin'in bazı hikâyelerinde olduğu gibi, beklenmedik ve çarpıcı sonlarla tamamlandığını ifade eder.

Öte yandan, kitabı değerlendirdiği yazısında hemen hemen tüm hikâyelere temas ederek eserde ölüm temasının yoğun biçimde işlendiğine dikkat çeker. Kavaklı, kitapta yalnızca üç hikâyenin mutlu sonla bittiğini belirtir. Ayrıca, Osman Çeviksoy'un hikâyelerinde olay örgüsüne ağırlık verdiğini, karakterlerin iç dünyalarından ziyade eylemlerini ve olayların gelişimini ön plana çıkardığını vurgular. Bu bağlamda, Kavaklı'nın yazısından yapılacak bir alıntı, yazarın anlatım tercihleri ve hikâye kurgusuna yaklaşımı hakkında somut bir örnek teşkil etmektedir:

> "Yazar didaktik değil ama anlattığı hikâyelerden net bir ana fikir çıkarmak mümkün. Öğreticiliği de ihmal etmiyor. Belki de öğretmen olmanın getirdiği bir özellik eğlendirirken eğitmek. Güzel de yapıyor. Çeviksoy. Onca dikkat ve göz nuru dökerek okuduktan sonra, insan zihninde faydalı ve güzel bir fikir filizi yeşertmek iyi oluyor. Okuyucunun hoşuna gidiyor" (s. 69).

Edebiyat dünyasında, *Hisar* dergisinde yayımladığı şiirlerle adını duyuran Yahya Akengin, ilk romanı *Özlem Yokuşları*'nın ardından ikinci romanı *Dönüş Acıları* ile edebî çalışmalarını sürdürmüştür. *Türk Edebiyatı* dergisinin 125. sayısında İlhan Geçer, "Dönüş Acıları" başlığı altında kaleme aldığı yazısında, Yahya Akengin'in bu ikinci romanını tanıtmaktadır. Geçer, eserin detaylı çözümlemesine girmeden, özellikle romanın karakterleri üzerinde durarak genel bir değerlendirme sunar. Gerçek bir yaşam öyküsüne dayanan roman, uzak bir kasabada başlayan olaylar çerçevesinde şekillenmektedir. İlhan Geçer, yazısında romanın içeriğine dair çeşitli ifadelere yer vererek eserin anlatı dünyasına dair kısa ancak dikkat çekici değerlendirmelerde bulunmaktadır:

> "Dönüş Acıları bir dönemin bir daha yaşanması asla temenni edilmeyen, kan ve ölüm kokan, yürekleri sızlatan acı ve karanlık bir dönemin romanıdır. Yazar, bu eserinde o dönemin bunalım ve kargaşası içinde yaşama savaşı veren birtakım insanları ve bu insanların hayatından bazı kesitleri seriyor gözlerimizin önüne" (s. 74).

Türk Edebiyatı dergisi, 137. sayısında Nazım Hikmet Polat'ın "Roman Sanatı ve

Roman İncelemesine Giriş" başlıklı yazısına yer vermiştir. Polat, yazısını, hocası Şerif Aktaş'ın aynı adı taşıyan kitabından hareketle kaleme almıştır. Yazısında, Mustafa Kutlu'nun *Yoksulluk İçimizde* adlı hikâye kitabında denediği yeni anlatım tarzına odaklanır. Polat, Kutlu'nun bu eserde edebiyatımızdaki "tecrid"i terk ederek natüralizmden kaynaklanan bir yansıtma anlayışı olan "mimesis"i benimsediğini vurgular. Nazım Hikmet Polat, hocası Şerif Aktaş'ın düşüncelerini şu şekilde dile getirmektedir:

> "Kanaatimce, sayın Aktaş'ın çalışmasının en mühim ve örnek alınacak tarafı, vazıh oluşudur. Teoride vuzuh, ufuk açar. Bunun tersi ise zihinleri bulandırmaktan başka bir şeye yaramaz. Türk milliyetçiliği hakkında kim bilir kaç kişi, ciltler dolduracak sözler söylemiştir. Fakat Ziya Gökalp'in adeta vecize anlayışıyla kaleme alınmış eserleri nesillere tesir etmiş, yol göstermiştir. Çünkü bu eserler -fikirlerdeki isabet payı ne olursa olsun- üniversitedeki profesöre de lise talebesine de hitap etme kudretine haizdi. Söyleyeceği şeyde tereddüdü bulunmayan, fikirlerini tipik misallerle, sanki müşahhas bir varlık gibi kavratabilen teorisyen olarak sayın Aktaş'ı tenkidimizin Gökalp'i gibi kabul edebiliriz. Onun diğer bir başarısı da terminoloji meselesindedir. Bu gibi çalışmalarda görülen en büyük eksiklik, terimlerle ilgilidir. Fakat terminolojideki asıl güçlük, -hocamızın eserine almadığı- üslup bahsine girince kendini gösterecektir. Sözünü ettiğimiz kitabın adına 'Giriş' kelimesinin eklenmesi de herhalde üslup konusuna girilmemekten ötürüdür. Bazı münekkitlerimiz bu kapının eşiğinde durdukları için 'edebiyat ilmi' adına, adeta matematik gibi, mekanik bir şey çıkmaktadır ortaya. Sayın Aktaş'ın da dediği gibi edebi eser üzerindeki intiba başka, inceleme başkadır. Fakat edebî eserin diğerlerinden farkı, bize estetik heyecan vermesidir. Tenkit de bunu sezdirmeli değil midir? Yazar bu heyecanı, büyük ölçüde, üslubu sayesinde elde eder, okuyucuya aktarır. Çünkü edebiyat, dille meydana getirilen bir sanattır. Üslup ise dili kullanış tarzıdır. Dilden hareketle itibarî alemi ifade eden 'dil ötesi dil'e yükseliş, üslup incelemesi sayesinde tespit olunabilir" (s. 23).

Türk Edebiyatı dergisi, okurlarına yeni çıkan kitapları tanıtmayı amaçlayan çeşitli bölümler sunmaktadır. Bu bölümler arasında "Kitaplar Arasında", "Kitap Dünyası", "Bize Gelen Kitaplar" ve "Görüntüler ve Görüşler" gibi kısımlar yer almaktadır. Derginin 101-200. sayılarında, sanatçılara ait yeni eserlerin kısa tanıtımlarına yer verilen bu sayfalarda, yazarlar tanıtmak istedikleri kitapları derinlemesine bir analiz yapmadan genel hatlarıyla okurlara sunmayı tercih etmektedirler. Bu çerçevede, hikâye ve roman türündeki yeni kitapların tanıtımlarına yer verilmiş olup dergi sırasına göre bu eserleri örnekler vererek inceleyeceğiz.

Çalışmanın kapsamı dahilinde, Yahya Akengin'in ilk romanı *Dönüş Acıları* ve yazarın çocuklar için kaleme aldığı *Özlem Yokuşları* adlı eseri ele alınmıştır. *Özlem Yokuşları*, çocuk romanı kategorisinde değerlendirilebilecek bir yapıt olarak Mustafa Ruhi Şirin tarafından derginin 106. sayısında "Kitaplar Arasında" bölümünde

tanıtılmıştır. Şirin, yazısında, Akengin'in dil ve üslubuna özel bir vurgu yapmış ve yazarın nesir dilini şiirsel bir dil hâline getirme çabalarına değinmiştir. Yazar, çocuğun konuşmaya başladığı andan itibaren şiirsel bir dil kullandığını ifade etmiş ve kitabın ilk etkisinin dil aracılığıyla oluşturulduğunu belirtmiştir.

Özlem Yokuşları eserinde çocukluk, belirli bir dönüm noktası olarak ele alınmış ve bu dönemin süreci, çocukların içsel mücadeleleri ve büyüme azmi yorumlanmıştır. Mustafa Ruhi Şirin, yazısında kitabın içeriksel yönleri hakkında şu değerlendirmeyi yapmıştır:

> "Özlem Yokuşları çocuk duyarlılığına inebilen bir dil yapısını sağlamış, başarmış bir eser. Kitap orta öğretim yaşı sayılan 12-16 yaşlarına hitap ediyor. Çocuk edebiyatının bedii zevk yapısını ören ilk gönüllü, şüphesiz dildir. Hitap edilen yaşa uygun bir dil ve dolayısıyla üslup başarısını kitabın sonuna kadar sürdürmüş" (s. 46).

Derginin 109. sayısında yer alan "Kitaplar Arasında" bölümünde, Cem Kutalmış tarafından kaleme alınan "Göç Zamanı veya Gerçek Mahkûmiyet Sevmektir" başlıklı yazıda, Bahaeddin Özkişi'nin 1975 yılında Ötüken Yayınları'ndan çıkan 96 sayfalık *Göç Zamanı* adlı hikâye kitabı tanıtılmaktadır. Özkişi'nin İslam kültürüne hâkim bir yazar olduğunu vurgulayan Cem Kutalmış, yazarın Eski Zeyrek Şeyhi'nin torunu olduğunu belirtmiştir. Kutalmış, *"İnsanımızın dramı, Göç Zamanı. Birbirinden nefis yirminin üzerinde kısa hikâyeyi ihtiva ediyor. Bir başucu ya da yastık altı kitabı. Biz varız onda; hepimiz… Özkişi, merhum bütün yönleriyle insanımızı mürekkebe geçirmiş" (s. 56)* diyerek hikâyelerin insanımızı anlattığını vurgular.

Derginin 110. sayısında ise, Mustafa Kutlu'nun *Yoksulluk İçimizde* adlı hikâye kitabı, Vahap Kabahasanoğlu tarafından "Kitaplar Arasında" bölümünde tanıtılmıştır. Dergâh Yayınları'ndan çıkan bu eser, Kutlu'nun önceki hikâyelerinden farklı bir stil ve anlatım diliyle kaleme alınmıştır. Kabahasanoğlu, Kutlu'nun usta bir öykücü olduğunu belirtmiş ve bu kitabındaki öykülerde regresyonistik bir özellik taşıdığını vurgulamıştır. Kabahasanoğlu, kitabın dil özelliklerini incelerken, özellikle yazarın devrik cümleler kullanmasının ve fiil çekimlerinin farklı zamanlarda olmasının, hikâyelerdeki regresyonist tavırlardan kaynaklandığını ifade etmiştir. Vahap Kabahasanoğlu, *Yoksulluk İçimizde* adlı kitapla ilgili olarak şu şekilde bir değerlendirmede bulunmuştur:

> "Yoksulluk İçimizde, özellikle inceleyiciler için cazip bir hikayedir. Duygular, hatıralar

> genel olarak kesik ve kopuk. Daldan dala atlayışlar çok. Ancak inceleyiciler için bu anlatış orijinal olabilir. Serbest çağrışımların seyrine kendini verebilmiş bir yazarın dış dünya ile ilgisini zaman zaman kesmesi çok normal. Öte aleme itilişler, kendini sanata verebilenlerin kurtulamadığı davranışlardır. Nitekim yazarın bu tavrını regresyonlarında açıkça görüyoruz" (s. 57).

Mustafa Kutlu'nun bir diğer eseri olan *Ya Tahammül Ya Sefer*, *Türk Edebiyatı* dergisinin 125. sayısında Mehmet Kaplan tarafından "Kitaplar Arasında" bölümünde tanıtılmıştır. Kaplan, bu eserin Dergâh Yayınları tarafından yayımlandığını ve hikâye türünde değerlendirildiğini belirtmiştir. *Ya Tahammül Ya Sefer*, altı ila on iki sayfa uzunluğunda kısa hikâyelerden oluşan bir derlemedir. Kaplan, bu kısa hikâyelerin bir araya gelerek birbirini tamamlayan bir yapı oluşturduğunu, dolayısıyla eserin roman formunda da kabul edilebileceğini ifade etmiştir. Kaplan, yazısında bu durumu şu şekilde açıklamaktadır:

> "Küçük hikâyelerden oluşan bir roman Ya Tahammül Ya Sefer. Bütün hikâyelerin esas kahramanı inançları yüzünden 'monden' hayat yaşayan, ailesi ve çevresinde onlara benzeyen diğer insanlar. Bugün Türkiye'de İlhan'ın buhranını yaşayan birçok genç var sanıyorum. Eskiden aile muhafazakâr evlatları mondendi. Eski din ve geleneklere bağlı ana babalar, kızlarını ve oğullarını beğenmiyorlardı. Mustafa Kutlu'nun hikâyelerinde durum değişik. Adeta tam tersi" (s. 76).

Mehmet Kaplan, Mustafa Kutlu'nun *Ya Tahammül Ya Sefer* adlı eserindeki hikâyelerin yapısal özelliklerinin yanı sıra, kompozisyon ve üslup açısından da özgün olduğunu vurgulamaktadır. Kaplan, Kutlu'nun hikâyelerde zamanı ve mekânı parçalayarak sunduğunu ifade eder. Bu anlatım biçiminin, Türk edebiyatındaki roman ve hikâye türlerine yeni bir soluk kazandırdığını belirtir:

> "Yazar konusunu klasik roman ve hikayelerde olduğu gibi basit bir kronolojik zaman ve bütün unsurları gerçekçi, açık bir mekân çerçevesi içinde almıyor. Adeta zelzele ile alt üst olmuş bir dünya görüntüsü vermek için şahısların hayat maceralarını, zamanı ve mekânı parçalıyor. Bu parçalanış hem her hikâyeye hem de kitabın bütününe trajik bir hava veriyor. Gece karanlık, arızalı bir arazide görünür gibi ilerleyen, şurada bir ışık birkaç insan yüzü, ötede eski bir bina, camii, bir ev içi ziyafet salonu veya kulübe görüyorsunuz. Bazı sayfalarda şiir dolu, tertemiz saf güzel bir tabiat parçası. Bu anlatış tarzı yazara hayatın çok çeşitli yönlerini, anılarını ve insan çehrelerini, adeta şimşek ışığında gösterme imkânını veriyor" (s. 76).

Türk Edebiyatı dergisinin 127. sayısında, İlhan Geçer, "Kitaplar Arasında"

bölümünde Sevinç Çokum'un yeni romanı *Hilal Görününce*'yi tanıtmıştır. Sevinç Çokum, bu eserinde Kırım Türklerinin tarihinden bir kesit sunmakta ve onların yaşamını anlatmaktadır. İlhan Geçer, *Hilal Görününce* hakkında şu değerlendirmeyi yapmaktadır: *"İsminin de işaret ettiği gibi, bu roman, Müslüman bir yurdun, Müslüman insanların tarih ve zaman dilimi içindeki hayatlarını, bütün sıcaklığı, acıları ve burukluğu ile dile getirmektedir"* (s. 68). Geçer, ayrıca bu romanın sadece belirli olaylara veya bir konuya dayanmaktan ziyade, Müslüman bir yurdun bahtsız insanlarının yaşamını anlattığını ifade etmektedir. Sevinç Çokum, Kırım Türklerinin yiğitliğini ve dinine olan bağlılıklarını, zarif bir dil kullanarak ustalıkla tasvir etmiştir.

Derginin 151. sayısında, Ömer Alp tarafından "Kitaplar Arasında" bölümünde kaleme alınan "Mesut Berk'in Son Romanı Topal Çakır Üzerine" başlıklı yazıda, yazarın altıncı romanı olan *Topal Çakır* ayrıntılarıyla tanıtılmıştır. Söz konusu romanda, küçük bir kasabada geçen seçim süreci merkez alınmakta ve bu sürecin, bazı bireyler tarafından nasıl bir "demokrasi hasadı"na dönüştürüldüğü ele alınmaktadır. Ömer Alp, Mesut Berk'in romanda kullandığı dil ve anlatım tarzını oldukça başarılı bulmakta ve *Topal Çakır* adlı eseri büyük bir ilgiyle, kısa sürede tamamladığını ifade etmektedir. Bu okuma sürecinin hızla ilerlemesinde, romanın dikkat çekici başkahramanı Topal Çakır'ın etkili bir rol oynadığına değinilmiştir. Yazıda, romandaki karakterlere kısaca yer verilmiş olup özellikle Topal Çakır karakteri üzerinde durulmuştur:

> "Topal Çakır tahsil terbiye görmemiş. Lakin hayat fakültesi mezunu dediklerimizden. Diplomaları 'böyük böyük' adamları parmağında oynatanlardan. Roman, dünyanın en büyük maratonunda, hayat koşusunda nice yarışçıları hırs, entrika ile geçen bu portreyi ele almış. Ve böyle bir kişiliği en büyük imtihanda, seçimde sınamış" (s. 70).

165. sayıda yer alan "Kitap Dünyası" bölümünde, Samiha Ayverdi'nin *Bağbozumu* adlı eseri kısaca tanıtılmıştır. Hülbe Yayınları tarafından yayımlanan kitap, "Hatıralar" ve "Makaleler" olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır. Tanıtım yazısında, Samiha Ayverdi'nin kendine özgü sanatkâr üslubuyla kaleme aldığı ve II. Abdülhamit dönemine kadar uzanan hatıralarının, okuyucular açısından önemli bir fırsat sunduğu vurgulanmaktadır. Yazının sonunda, eserin kapağında yer alan şu ifadeye dikkat çekilmiştir:

> "Müslüman Türk, irfan sahibi idi. İrfan da ne ki? Dersek; bir milletin iman ve tarih yayığında asırlar boyu döve işleye meydana getirdiği deruni zarafet, incelik ve medeniyetin bu parlak terkibidir. İşte bu terkip insanoğlunun elinden, dilinden, söz ve davranış olarak taşan bir müstesna verim, iç bünyenin sermaye ve zenginliği denebilir. Böylece de toplumun fertleri, sözleri ve hareketleriyle içinde yaşadıkları cemiyeti buyrukları ile inceletip aydınlatmışlardır" (s. 76).

Mehmet Sılay tarafından 174. sayıda kaleme alınan "Kitap Dünyası" bölümünde, Mustafa Kutlu'nun *Bu Böyledir* adlı hikâye kitabı ele alınmıştır. Tanıtım yazısında, Mustafa Kutlu'nun klasik hikâye anlayışının dışına çıkan özgün bir kurgu tarzı benimsediği vurgulanmakta; özellikle *Bu Böyledir*'de yer alan hikâyelerde olayların başlangıç ve bitiş noktalarının belirgin olmayışı dikkat çekmektedir. Mehmet Sılay, bu anlatım biçiminin yazar tarafından rastlantısal olarak tercih edilmediğini ifade ederek bu yaklaşımın insan zihninin işleyişine dair doğal bir süreci yansıttığını belirtmektedir. Ona göre birey düşünmeye başladığında, zihninde ele aldığı konuya doğrudan bağlı olmayan çeşitli fikirler, imgeler ve sözcükler dolaşır. Bu da Kutlu'nun kurmacalarında gözlemlenen akışkan yapıyı açıklamaktadır. Sılay, yazarın anlatım tarzının estetik yönünü övdükten sonra, hikâyelerin kurgusal dizilişi hakkında da şu değerlendirmede bulunur:

> "Kitapta her biri kendi bütünlüğü içinde değerlendirilebilen hikâyeler, toplu halde de birbirinin devamı…Akan olaylar zinciri… Kitaptaki sekiz hikâyenin sıralanışı değiştirirseniz yine süreklilik değişmiyor. Mesela 'Kahkaha Çiçeği'ni en başa 'Red Cephesi'ni en son alabilirsiniz. 'Son' en başa gelebilir 'Bu Böyledir' en son hikâye olabilirdi. Genel bütünlük içinde otonom hikâyeler ortaya çıkarabilmek açısından Türk hikâyeciliğinde bir çığır açılmıştır" (s. 69).

Derginin 188. sayısında yer alan "Kitap Dünyası" bölümünde, Sevinç Çokum'un *Ağustos Başağı* adlı romanı tanıtılmıştır. Cönk Yayınları tarafından yayımlanan bu eser, yazarın tarihî roman dizisinin üçüncü halkası olarak değerlendirilmektedir. Dergide yer alan tanıtım yazısında, *"1971'in çalkantılarını Zor romanında anlatan Sevinç Çokum, Bizim Diyar, Hilal Görününce ve Ağustos Başağı ile tarihî roman örnekleri vermiştir"* (s. 58) ifadesiyle, yazarın bu alandaki devamlılığı vurgulanmaktadır. *Ağustos Başağı* romanında Sevinç Çokum, Millî Mücadele Dönemi'ni merkeze alarak dönemin toplumsal ve bireysel yönlerine ışık tutmaktadır. Dergide, 414 sayfa hacmindeki bu eserin içeriğine ilişkin değerlendirmelere de yer verilmiştir:

> "Ağustos Başağı'nda, Millî Mücadele yıllarını ele alan yazar, olayları Osmanlı Devleti'nin beşiği, Söğüt ön planda olmak üzere Batı Cephesinin diğer dilimlerine de uzanan bir coğrafya içerisinde değerlendirmektedir. Sevinç Çokum cepheyle cephe gerisini belgelerden ve gerçek kişilerden yola çıkarak kendi bakışı, yorumuyla anlatmıştır" (s. 58).

Hüsrev Hatemi, *Türk Edebiyatı*'nın 197. sayısında, "Görüntüler ve Görüşler" başlıklı bölümde, Emre Kongar'ın ilk romanı olan *Hocaefendinin Sandukası*'nı tanıtmıştır. Hatemi, Türk kültüründe köklü bir medrese geçmişinin bulunduğunu ve bu geçmişe dayanan akademik hayatın geleneklerini, yaşantılarını konu alan, Umberto Eco'nun, *Gülün Adı* adlı eserine benzer nitelikte bir romanın yazılabileceğini belirtmektedir. Bu bağlamda, Emre Kongar'ın söz konusu romanının, söz konusu özellikleri taşıyan bir yapıt olduğunu ifade eder. 1989 yılında Remzi Kitabevi tarafından yayımlanan *Hocaefendinin Sandukası* hakkında Hüsrev Hatemi, romanın içeriği ve yapısına dair değerlendirmelerde bulunarak dikkat çekici yorumlara yer vermektedir:

> "Olay Fatih devrinde geçiyor. Medrese tarihi ağırlığı az, polis romanı yönü ağır basıyor. Fakat Emre Kongar'ın sosyoloji öğretim üyeliği yanında edebiyat alanında da bir gizli değer olduğunu, bu kitap açığa vuruyor. Emre Kongar da bir Hocaefendi olduğuna göre asıl sanduka bu kitabın kendisi sayılabilir" (s. 17).

"Bize Gelen Kitaplar" bölümünde, Cahit Beğenç'e ait *Sarı Çamın Hikâyesi* adlı hikâye kitabına 163. sayıda yer verilmiştir. Kısa bir içerik özetinin sunulduğu eser, Turizm ve Kültür Bakanlığı Yayınları tarafından yayımlanmış olup, toplamda 14 hikâyeden oluşmaktadır. Daha çok folklor alanındaki çalışmalarıyla tanınan Cahit Beğenç'in bu kitaptaki hikâyeleri hakkında şu ifadelere yer verilmiştir:

> "Folklor araştırmalarıyla tanıdığımız yazar bizi bu kitabıyla, bu kitaptaki ince dikkati ve mahalli çizgileri yansıtan üslubu ile Torosların çam kokulu yaylalarına götürmektedir. Gerçek hayattan alınmış olan bu hikayelerin konusu olan yaşama tarzı ve insan tipleri gelişen ve değişen Türkiye'ye paralel olarak bugün farklılıklar arz etmektedir. Kitapta Güney Anadolu insanının yarım yüzyıl öncesine uzanan hayatını bulmak mümkün. Kitapta kullanılan dilin mahalli söyleşilerle süslenmesi, esere çeşni katmakta" (s. 64).

Sonuç olarak, *Türk Edebiyatı* dergisi, kitap tanıtım yazılarına özel bir önem atfetmiş ve bu tür yazılar için çeşitli başlıklar altında süreklilik arz eden özel bölümler oluşturmuştur. "Kitaplar Arasında", "Kitap Dünyası", "Roman Faslı" ve "Bize Gelen

Kitaplar" gibi başlıklar altında yayımlanan tanıtım yazıları, derginin yalnızca edebî üretimi belgelemekle yetinmediğini; aynı zamanda bu üretimi yönlendiren, değerlendiren ve kamuoyuyla buluşturan bir kültürel platform işlevi gördüğünü açık biçimde ortaya koymaktadır. Çalışmanın birinci bölümünde ayrıntılı biçimde ele alınan şiir kitaplarına yönelik tanıtım yazıları kadar, ikinci bölümde yer verilen hikâye ve roman türündeki eserlerin tanıtımı da dikkate değerdir. Ancak bu türlerdeki kitap tanıtımlarının genellikle kısa tutulduğu, yüzeysel bilgilerle sınırlı kaldığı ve ayrıntılı çözümlemelerden uzak durduğu gözlemlenmiştir. Bununla birlikte, bazı örnek yazılar bu genel eğilimin dışında değerlendirilerek daha derinlikli analizler sunmuştur.

Dergi, hem edebiyat kamuoyunda kendine yer edinmiş yazarların hem de genç ve yeni kalemlerin eserlerine yer vererek edebî üretimdeki sürekliliği desteklemeyi amaçlamıştır. Bu çerçevede, edebiyat tarihimizin önemli isimlerinden Namık Kemal'e dair Hasan Öztürk tarafından kaleme alınan tanıtım yazısı, Önder Göçgün'ün hazırladığı *Namık Kemal* adlı eseri merkeze alarak değerlendirilmiştir. Millî Edebiyat ve Cumhuriyet dönemi yazarlarından Reşat Nuri Güntekin üzerine Birol Emil tarafından Kültür Bakanlığı yayınları arasında yayımlanan kapsamlı inceleme de dergide tanıtılmıştır. Usta edebiyatçı Necip Fazıl Kısakürek'in otobiyografik özellikler taşıyan eseri *Kafa Kâğıdı*, 116. sayıda "Roman Faslı" başlığı altında okuyuculara sunulmuş; bu tanıtım yazısı, şairin roman anlayışına dair önemli ipuçları vermiştir. Kısakürek'in anısına hazırlanan 117. sayının 112 sayfa olarak yayımlanması ve bu sayıda Sevinç Çokum'un "Ruh Burkuntularından Hikâyeler" başlıklı yazısına yer verilmesi, derginin yazar anma ve değerlendirme geleneğinin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Ayrıca dergi, yeni yazınsal ürünlerin tanıtımında da dikkat çekici bir profil sergilemiştir. İsa Kocakaplan'ın 104. sayıda kaleme aldığı "Tutuklu Yürek'i Okurken" başlıklı yazısında, Osman Çeviksoy'un ilk eseri tanıtılmış; Yahya Akengin'in *Dönüş Acıları* adlı romanı ve çocuklar için kaleme aldığı *Özlem Yokuşları* adlı eseri ise Mustafa Ruhi Şirin tarafından 106. sayıda değerlendirilen yazılarda yer almıştır. Bahaeddin Özkişi'nin *Göç Zamanı* adlı hikâye kitabı, Cem Kutalmış tarafından 109. sayıda; Mustafa Kutlu'nun *Yoksulluk İçimizde* ve *Ya Tahammül Ya Sefer* adlı hikâye kitapları sırasıyla 110. ve 125. sayılarda, Vahap Kabahasanoğlu ve Mehmet Kaplan tarafından tanıtılmıştır. Sevinç Çokum'un *Hilal Görününce* adlı romanı İlhan Geçer tarafından 127. sayıda ele alınmış; bu eserde Kırım Türklerinin tarihine ışık tutulmuştur. Ömer Alp'in 151. sayıda

kaleme aldığı yazıda Mesut Berk'in *Topal Çakır* adlı altıncı romanı ayrıntılı biçimde tanıtılmış; aynı yazarın yazısı yine aynı sayıda tekrar edilerek eserin önemine işaret edilmiştir. Derginin 197. sayısında Hüsrev Hatemi, Emre Kongar'ın ilk romanı *Hocaefendinin Sandukası* hakkında görüşlerini "Görüntüler ve Görüşler" bölümünde aktarmış; Cahit Beğenç'in *Sarı Çamın Hikâyesi* adlı kitabı 163. sayıda "Bize Gelen Kitaplar" bölümünde yer bulmuştur. Samiha Ayverdi'nin *Bağbozumu* adlı eseri, 165. sayıda "Kitap Dünyası" başlığı altında kısa biçimde tanıtılmış; Sevinç Çokum'un bir diğer romanı olan *Ağustos Başağı*, 188. sayıda değerlendirilen edebî ürünler arasında yer almıştır.

Bu değerlendirmelerden hareketle denilebilir ki, *Türk Edebiyatı* dergisi, kitap tanıtımı aracılığıyla yalnızca bir yayın faaliyeti gerçekleştirmekle kalmamış, aynı zamanda okurla yazar arasında bir bağ kurarak edebî etkileşimi canlı tutmaya yönelik bilinçli bir yayıncılık politikası benimsemiştir. Tanıtım yazılarının bir kısmı hacim ve içerik bakımından sınırlı olsa da sunulan bilgiler aracılığıyla okurların güncel edebî üretim hakkında haberdar olmaları sağlanmıştır. Ayrıca, tanınmış kalemler ile genç yazarları aynı yayın mecrasında buluşturarak edebiyat ortamındaki kuşaklar arası etkileşimi de desteklemiştir.

2.2. HİKÂYECİ VE ROMANCILARLA İLGİLİ YAZILAR

Bu bölümde, *Türk Edebiyatı* dergisinin 101-200. sayıları arasında yayımlanmış olan hikâye ve roman yazarlarına dair yazılar ve yazarlarla gerçekleştirilen söyleşi örneklerine yer verilecektir. Söyleşi türü, dergide sıkça karşılaşılan bir yazı formu olup okuyucuların sanatçıları daha yakından tanımalarına ve sanatçılar hakkında doğrudan, güvenilir bilgiler edinmelerine olanak sağlamaktadır. İncelenen metinler, Tanzimat Dönemi'nden Cumhuriyet Dönemi'ne kadar uzanan geniş bir tarihsel aralığı kapsamaktadır.

Tanzimat Dönemi'nin önde gelen edebî şahsiyetlerinden biri olan Namık Kemal hakkında, *Türk Edebiyatı* dergisinin 182. sayısında özel bir bölüme yer verilmiştir. Bu bölümde, sanatçıya dair çeşitli yazılar yayımlanmıştır. Söz konusu yazılardan biri de Ahmet Emin Yalman tarafından kaleme alınan "Namık Kemal'e Dair" başlıklı metindir. Yalman, bu yazıyı, Yahya Kemal ile gerçekleştirdiği bir görüşme sırasında Namık

Kemal'e ilişkin bir sohbetin açılması üzerine yazdığını ifade etmektedir. Yahya Kemal'in Namık Kemal hakkında dile getirdiği kıymetli düşüncelerden yalnızca kendisinin yararlanmasını doğru bulmadığını belirten Yalman, bu konuşmayı söyleşi formatında okuyucularla paylaşmayı uygun görmüştür.

Ahmet Emin Yalman, söz konusu konuşmada Yahya Kemal'e Namık Kemal hakkında çeşitli sorular yöneltmiştir. Bu sorulardan biri, "Namık Kemal'in hangi tarafını en fazla severdiniz?" şeklindedir. Yahya Kemal, bu soruya verdiği yanıtta, *"Hangi tarafını demekle birçok taraflarını düşündürüyorsunuz. Vakıa Namık Kemal, aynı zamanda birçok taraflarıyla muhayyilemize aksetti. Bir nasir tarafı var, bir siyasi tarafı var, bir meydan adamı tarafı var, bir müceddid tarafı var, bir de milli tarafı var"* (s. 57) şeklinde ifade etmiştir. Namık Kemal'in çok yönlü kişiliğine dair açıklamalarda bulunan Yahya Kemal, özellikle sanatçının nasir yönü hakkında şu ifadeleri kullanmıştır:

> "Namık Kemal'in şahsiyetini edebiyatta kati olarak çerçeveleyen taraftır. Türkçe nesri, gür sesiyle ve kudretli nefesiyle bir hamlede diriltti; kuru yazı hâlinden çıkardı, revan bir vadiye döktü; zamanının okur yazarlarına günü gününe hararetle okuttu. Dalgalı bir Namık Kemal cümlesi yarattı. Bu cümle, bütün tilmizlerinin nazmında ve nesrinde şedîd bir tesir icra etti. Gerçi bu cümle eski kitabetin bir kırması sayılır; milletin konuştuğu lisandan mülhem değildir, eskilerin yazdığı lisandır, lakin onun ateşin bir ruhla canlanmış bir şeklidir. Bunun içindir ki Namık Kemal'in muasırları olan okur yazarlarımız onun nesrine hayret etmediler, hayran oldular. Onun nesrinde eski kitabetin bir mükemmeliyetini gördüler ve yeni nesre çabuk alıştılar. Namık Kemal'in daha genç yaşında, muvaffakiyeti ile şöhretinin at başı beraber gitmesi bu sayededir" (s. 57).

182. sayıda, "Namık Kemal'in Eserleri" başlıklı yazıda, sanatçının edebî kişiliğine ve eserlerine geniş biçimde yer verilmiştir. Namık Kemal'in kaleme aldığı iki romandan biri olan *İntibah*, Türk edebiyatında ilk edebî roman olarak kabul edilmektedir. Bu eser, yazarın diğer çalışmalarıyla kıyaslandığında, daha romantik bir bakış açısıyla yazılmış olup vatan, millet ve hürriyet gibi temalardan ziyade, ahlaki öğütler ve bireysel erdemler ön plana çıkar. Dergide ayrıca, Namık Kemal'in *İntibah* hakkındaki değerlendirmelerine de yer verilmiştir:

> "Bendeniz de Son Pişmanlık ünvanıyla bir hikâye (roman) yazmış ve Maarif tarafından namı İntibah'a çevrildikten sonra neşrine muvaffak olabilmiştim. Hikâye, dilimizin o yola olan istidadını tecrübe yolunda tertip olunmuştu. Mevzuu gayet sade tuttuğum halde yine de istidat azlığından dolayı gönlümün istediği dereceye götüremedim" (ss. 55-56).

Dergide yer alan incelemede, Namık Kemal'in *Cezmi* romanını iki cilt olarak tasarladığı, ancak yalnızca birinci cildi kaleme alabildiği ifade edilmektedir. Eserde, İslam birliği ideali, coşkulu ve etkileyici bir anlatım tarzıyla ele alınmıştır.

Türk Edebiyatı dergisinin 196. sayısında, Ahmet Kabaklı, "Namık Kemal ve Batı" başlıklı kapsamlı bir yazı kaleme almıştır. Yazısında, Namık Kemal ve arkadaşlarının, Tanzimat Dönemi boyunca iktidarların uyguladığı yabancılaşma politikalarına karşı verdikleri mücadeleyi ve bu bağlamdaki polemiklerini ele alır. Ahmet Kabaklı, Namık Kemal ve çevresinin, Türk milletinin Batı kültürü karşısında kendi değerlerini koruma ve savunma anlayışını benimsediklerini, aynı zamanda dönemin iktidarlarına karşı bir duruş sergilediklerini ifade eder. Ayrıca, Avrupa'nın Türk kültürüne uyum göstermeyen gündelik yaşam biçimlerine, ahlâk anlayışına, baskılarına, zulmüne ve dini taassubuna karşı çıktıklarını vurgular.

Ahmet Kabaklı, Namık Kemal'in bu düşünceleriyle, Türk edebiyatında Tevfik Fikret'ten ziyade Mehmet Âkif Ersoy ve Süleyman Nazif'in edebî çizgisinin temellerini attığını belirtir. "Vatan Şairi" olarak halk tarafından sevilen sanatçının, geleneğe, töreye ve tarihe bağlı yönlerinin altını çizer. Ayrıca, Tanzimat Dönemi'nin en güçlü yenilikçilerinden biri olan Namık Kemal'in, milleti tanımadan yapılan despotizm ve köksüzlük anlayışlarına karşı olduğunu şu şekilde ifade eder:

> "Namık Kemal, milleti gibi duyup düşünebilen selim aklı, sağduyusu, fantezilerde kaybolmayan, milleti gibi inanan, seven, onların duygularını söyleyen züppeliğe yabancılığa düşmeyen nadir sanatkâr aydınlarımızdandır. Türk milleti onda, her şeyden önce Müslüman imanlı, doğru söyleyen, yılmayan milletini, devletini seven ve düşünen heyecanla, meydanları çınlatan yiğit, biri Türk gördüğü için onu kahramanlık tahtında hâlâ muhafaza etmektedir" (s. 9).

Derginin 129. ve 130. sayılarında Sema Uğurcan tarafından kaleme alınan "Ahmet Mithat'ın Romanlarında İsim Sembolizasyonu" başlıklı yazı, iki bölüm hâlinde yayımlanmıştır. Bu yazılarda, Tanzimat edebiyatının popüler roman geleneği içerisinde önemli bir yere sahip olan Ahmet Mithat Efendi'nin çeşitli romanlarında yer alan karakter isimleri üzerine odaklanılmıştır. Uğurcan, Ahmet Mithat'ın roman kahramanlarına verdiği isimlerin gelişigüzel seçilmediğini; aksine bu isimlerin, karakterlerin kişilik ve ruhsal özelliklerini yansıttığını ifade etmektedir. Yazar, iki bölüm hâlinde kaleme aldığı yazısında, *Letâif-i Rivâyât*, *Felsefe-i Zenân*, *Mihnetkeşân*, *Firkat*, *Yeniçeriler*, *Ölüm*

Allah'ın Emri, *Hüseyin Fellâh*, *Yeryüzünde Bir Melek*, *Felâtun Bey'le Râkım Efendi*, *Paris'te Bir Türk*, *Çengi*, *Bekârlık Sultanlık mı Dedin*, *Karnaval*, *Dürdane Hanım*, *Esrâr-ı Cinâyât*, *Çingene*, *Emanetçi Sıdkı*, *Taaffüf* ve *Jön Türk* adlı romanlardan örnekler sunarak, isim ile karakter özellikleri arasındaki uyumu göstermeye çalışmaktadır. Sema Uğurcan, özellikle 129. sayıda yer alan yazısında, *Yeryüzünde Bir Melek* adlı eserdeki isim sembolizasyonuna şu şekilde açıklık getirmektedir:

> "Yeryüzünde Bir Melek romanında çocukluklarından beri birbirlerini seven Şefik ile Raziye'nin ayrı düşüp birçok felaketlere katlandıktan sonra yeniden birbirlerine kavuşmaları anlatılır. Romanın kadın kahramanı Raziye'dir. Raziye çocukluğundan beri sevdiği Şefik, Paris'e gidince hayatının ilk acısını tadar. Buna mütevekkilâne razı olur. Daha sonra Şefik'ten haber çıkmayınca babasının arzusu ile sevmediği, kendisinden çok yaşlı bir adamla evlenir. Şeflik ile karşılaşınca aralarındaki aşk tekrar uyanır. Fakat Şefik'i seven bir başka kadının oyununa gelen sevgililer birlikte bulundukları bir sırada taassubun körüklediği halk tarafından basılırlar. Şefik sürgüne yollanır, kocası Raziye'yi boşar ve servetine el koyar. Tek başına, lekelenmiş ikbalden itbara uğramış Raziye, ismi ile müsemma karakterini asıl o zaman gösterir. Bütün bu felaketlere mütevekkilane göğüs gerer, düşmemek için namuslu bir kadının yapacağı bütün işleri yaparak hayatını kazanır. Şefik onu sürgün dönüşü bu minval üzere çalışırken görür. Yeryüzünde bir melek olan Raziye çektiği sıkıntılara yıllarca tahammül ettikten sonra Şefik ile evlenir ve sabrının mükafatını görür. Eserin erkek kahramanı Şefik, çok merhametli, nazik, kültürlü, doktor olmanın verdiği bir alışkanlıkla herkese karşı müşfik bir adamdır. O kadar şefkatlidir ki kendisine ve Raziye'ye çok fenalığı dokunan Arife'yi dahi affetmiştir" (s. 56).

Sema Uğurcan, Ahmet Mithat Efendi'nin romanları üzerine gerçekleştirdiği incelemede, bazı karakterlerin kişilik özellikleri ile taşıdıkları isimler arasında dikkate değer bir uyum olduğunu belirtmektedir. Uğurcan'a göre, Ahmet Mithat bu isim-karakter ilişkisi aracılığıyla, okuyucunun dikkatini roman kişilerinin karakter özellikleri ile karşılaştıkları olaylar karşısında verdikleri tepkilerin tutarlılığına çekmeyi amaçlamış olabilir. Ayrıca, yazının 130. sayısının sonunda Uğurcan, isim sembolizasyonunun yalnızca karakterlerin bireysel niteliklerini yansıtmakla kalmadığını, aynı zamanda Ahmet Mithat'ın romanlarındaki şahıslandırma anlayışını ortaya koyması bakımından da önem arz ettiğini vurgular. Uğurcan, bu hususu şu sözlerle ifade etmektedir: *"İsim sembolizasyonu aynı zamanda Mithat Efendi'nin romanlarındaki şahıslandırmayı göstermesi bakımından önemlidir. İnsan durmadan değişen bir varlıktır. Mithat Efendi'nin kahramanları ise sabit ve tek yönlü şahıslardır. Bunların sembolize edilmiş isimleri de bu sabitlik ve tek yönlülüğü gösterir"* (s. 69).

Sait Faik Abasıyanık'ın otuzuncu ölüm yıldönümü vesilesiyle, *Türk Edebiyatı* dergisinin 127. sayısında Şemsettin Kutlu, "Sait Faik'i Anarken" başlıklı bir yazı kaleme

almıştır. Yazısında, uzun bir süredir aklında bir kitap yazma fikri olduğunu, ancak çeşitli meşguliyetler nedeniyle bu kitabı bir türlü yazıya dökemediğini ifade eder. Kutlu'nun yazmayı düşündüğü kitap, genç yaşta hayatını kaybeden ve "şarkısı yarım kalan" sanatçılardan oluşmaktadır; bunlardan biri de Sait Faik Abasıyanık'tır.

Sait Faik'in ölüm yıldönümü nedeniyle bu yazıyı yazmaya karar verdiğini belirten Kutlu, öncelikle sanatçının yaşam öyküsüne yer verir ve ardından onun hikâye türündeki başarısını ele alır. Kutlu, Sait Faik'in hayatı boyunca hiçbir işte uzun süreli bir kararlılık gösteremediğini, geçim sıkıntısı olmadığı için başıboş ve avare bir yaşam sürdüğünü, ancak tüm bunlara rağmen hikâyelerinde kendisini en derin şekilde anlattığını öne sürer.

Şemsettin Kutlu, Sait Faik'in hikâyelerinde kendisini konu almasının en tarafsız değerlendirmesinin Ahmet Kabaklı tarafından yapıldığını ifade eder ve yazısında Kabaklı'nın görüşlerine yer vererek Sait Faik'in öykücülüğünü daha ayrıntılı bir şekilde anlatır:

> "Sait Faik'in kendisi zaten romanlık bir kişidir. Nitekim bütün hikâyelerinin asıl kahramanı kendisidir. Küskündür, gariptir, sık sık bunalımlar geçirir; yalnızlığı sever günlerce dostlarından kaçıp kaybolur. Bazı zamanlar çok karamsar görünse de bu hali hayranı olduğu bir manzara, bir davranış karşısında hemen dağılır. Sıkıntısı, yaşamak hırsından ileri gelir" (s. 63).

Şemsettin Kutlu, Sait Faik'in İstanbul'un öykücüsü olduğunu vurgular ve sanatçının bohem hayat tarzını, küçük insanların yaşamıyla birleştirerek öykülerine yansıttığını belirtir. Kutlu, Sait Faik'in hikâyelerindeki özensiz, rahat ve sade yazım tarzını ise "Sehl-i Mümteni" olarak tanımlar. Ona göre, Sait Faik'in yazı tarzı, ilk bakışta kolay gibi görünse de aslında son derece zordur; bu tarz denendiğinde ne kadar güçlük içerdiği açıkça anlaşılmaktadır. Şemsettin Kutlu, yazısında bu durumu şu şekilde ifade eder:

> "Onun konu bakımından çok hafif, belki kof görünen hikâyeleri aslında fikirce derinlemesine olmasa da müşahede, tasvir ve anlatım bakımlarından hayli zengin ve sağlamdır. Olanı biteni, çevreyi, insanları ve hatta cansızları en ince teferruatına kadar görür ve sezer. Görüp sevdiklerini, işe özenti katmadan, ama pek renkli ve hareketli bir şekilde okuyucularına aktarır. Yazarda hâkim karakter 'her şeyi sevmek'tir. Zaman zaman en çok öfkelendiği insan ve eşyayı da farkında olmadan yine sever. Denilebilir ki sevmek, onda bir ihtiyaçtır. Kendisini okurken bütün sıkıntılarını canlı cansız, bütün tabiatı severek gidermeye çalıştığı kanaatine varırsınız. Sait Faik'i Yunus Emre ile mukayese etmek elbette abestir. Ne var ki Yunus'un kâinata yaygın sevgi kavramı minyatürleşmiş, daralmış ve en azından bir eşantiyon mahiyetinde, Saik Faik'te de tecelli etmiştir" (s. 64).

Ahmet Taşgetiren, *Türk Edebiyatı* dergisinin 101. sayısında kaleme aldığı "Yaşayan Ömer Seyfettin" başlıklı yazısında, yazarın iki farklı türde eser verdiğini ele alır: realist ve idealist hikâyeler. Taşgetiren, Ömer Seyfettin'in realist yaklaşımının milliyetçi bir yön taşıdığını, ancak sosyal bir yönünün bulunmadığını ifade eder. Ayrıca, Ömer Seyfettin'in eserlerinde yaşadığı toplumun gerçekliklerini ele alıp işlediğini belirtir. Yazısında, Ömer Seyfettin'in idealist yönü de vurgulanır. Bu bağlamda, sanatçının eserlerinde topluma hem bir ayna tuttuğunu hem de insanın karşılaştığı zorluklardan nasıl çıkabileceğini, bunalımlardan nasıl kurtulabileceğini gösterdiğini ifade eder. Ahmet Taşgetiren, yazarın hikâyelerine dair şu ifadeleri kullanır:

> "Ömer Seyfettin iki asrı aşkın süredir, toplumun üzerinde seyrettiği fasit dairenin 1884- 1920 dönemini yaşadı. Bizse 1980'li yıllarını yaşıyoruz. Yahut da Ömer Seyfettin labirentte asrın başlarında dolaştı, biz ise sonlarında… Onun için Ömer Seyfettin'in hikâyeleri, sadece aktörleri değişen bir 'sonsuz oyun' gibi bugün de aynı hassasiyetle okunuyor ve bunalımlarımıza, arayışımıza tercüman oluyor" (ss. 28-29).

Taşgetiren, Ömer Seyfettin'in hikâyelerinde kendimizden bir parça bulduğumuzu ve sanki üç çeyrek asır öncesini değil, bugünü hikâye ettiğini söyler.

Adnan Şenel, *Türk Edebiyatı* dergisinin 164. sayısında yayımlanan "Peyami Safa'nın Romanlarında Ruh-Karakter Tahlili" başlıklı yazısında, Peyami Safa'nın hemen her romanında insan psikolojisine büyük bir önem verdiğini ve roman kahramanlarıyla özdeşleşerek okuyucuya ulaşmayı amaçladığını belirtir. Şenel, yazısında, Peyami Safa'nın romanlarındaki ruh ve karakter tahlillerini, kahramanlarının yüz hatları üzerinden incelemeye çalışır. Özellikle, yazarın hemen her romanında kahramanların gözlerine verdiği önemi vurgular.

Ruhun gözlerde toplandığı tezinden hareketle, *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu*, *Canan*, *Şimşek*, *Yalnızız*, *Bir Tereddüdün Romanı*, *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu* ve *Sözde Kızlar* gibi eserlerinden alıntılar yaparak, bu romanlardaki kahramanların yüz tasvirleri üzerinden örnekler sunar. Şenel, *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu* romanında gözlerin sıkça işlendiğini ifade eder ve bu durumu, eserden örnekler vererek daha ayrıntılı bir şekilde açıklar:

> "Ferit, günün birinde yalnız bakışların diliyle bu gözlerin bir konferans verecek veya şiir söyleyecek hale gelebileceklerini tasarladı (…) Tıp Fakültesine bırakıp felsefeye devam ettiği günlerden beri manalar yüklü bir ses perdesinin, bir iç çekişin, bir yüz kımıldatışın, bir

> bakışın bazen sayfalarca yazıya bedel ifade kıymetinde, nominal vetireleri aşan, daha zengin ve kökleri daha derin bir semboller sistemi olup olmadığını çok düşünmüştü. Belki ruhun mahrem ürperişlerinin kelimelerden ziyade sese, bakışlara ve tavırlara vurması onlara düre içinde, lügat manalarına sığmayacak kadar sayısız yorumlanma imkânları veren serbest uzanışlarının, bakış veya tavır gibi hareketli ifade vasıtalarında canlı manalarının şartı haline gelen kımıldanışı ve düreyi bulabilmelerindendi" (s. 58).

Adnan Şenel, edebiyatımızda psikolojik roman türünde pek fazla eser bulunmadığını ve bu alandaki boşluğu Peyami Safa'nın doldurduğunu ileri sürer:

> "Peyami Safa eserlerinde kişilerin yüz hatlarına bakarak o kişiler hakkında ruh tahlilleri yaparak okuyucuyu aydınlatır. Böylece, okuyucu hem tasviri hem de tahlili birlikte özümlemiş olmaktadır. Diğer yandan, Türk Edebiyatında 'psikolojik' romanların fazla olmaması sebebiyle okuyucu kesiminde bu türden beliren bir açlığın giderilmesi yolunda da Peyami Safa'nın romanları önemli ölçüde bu boşluğu doldurmaktadır" (s. 59).

Ayrıca Şenel, Peyami Safa'nın gözler ve yüz tasvirine verdiği önemi, farklı eserlerden örnekler sunarak açıklamaya çalışırken, gözleri insanın geçmişini ortaya koyan bir aynaya benzetir. Şenel, roman kahramanlarının o anki ruh hâllerini, gözleri aracılığıyla dışa vurduklarını ifade eder ve ele aldığı yazıda gözler ile yalan söyleme arasındaki ilişkiyi de romanlardan alıntılar yaparak açıklamaya çalışır.

Necmettin Hacıeminoğlu, *Türk Edebiyatı* dergisinin 104. sayısında yayımlanan "Peyami Safa'yı Anarken" başlıklı yazısında, Peyami Safa ile tanıştığı anısını kaleme alır. Hacıeminoğlu, 1954 yılında liseyi bitirdikten sonra İstanbul'a yüksek öğrenim için gelmiş ve bu dönemde *Türk Düşüncesi* dergisini çıkaran Peyami Safa ile tanışma fırsatı bulmuştur. Yazarın ölümünün üzerinden yirmi yıl geçtikten sonra, bu hatırayı *Türk Edebiyatı* dergisinde paylaşmış ve o günden sonra başlayan dostluğunun, yazarın ölümüne kadar sürdüğünü ifade etmiştir.

Hacıeminoğlu, o dönemde liselerin durumu hakkında bir yazı kaleme almış ve bu yazının Peyami Safa tarafından *Türk Düşüncesi* dergisinde yayımlanmasını istemiştir. Safa, Hacıeminoğlu'na yazıyı yayımlama sözünü vermiş ve yazıda bazı düzeltmeler yapmıştır. Hacıeminoğlu, yazısında, tanışmalarından itibaren Peyami Safa ile kurduğu dostluğun, yazarın ölümüne kadar devam ettiğini belirtir. Peyami Safa'yı yakından tanıyan Hacıeminoğlu, onu şu şekilde tasvir eder:

> "Üstat merhum, bazı sert ve kavgacı yazılarının bıraktığı intibaın aksine, şahsi

> münasebetlerinde gayet munis bir insandı. Vefalı, zarif ve güler yüzlüydü. Muntazam güzel, muhtevalı ve nükteli konuşurdu. Onun bütün eserlerinde nasıl bir tek lüzumsuz cümle ve kelime bulunamaz ise sohbet ve konferanslarında da öyle boşuna söylenmiş söz yoktu. Ele aldığı konuyu, gereksiz teferruattan maharetle ayıklayıp tam olarak zamanla zevkler, telakkiler ve insanlar ne kadar değişirse değişsin, üstat hiç eskimeden yerini muhafaza edecektir" (ss. 26-27).

Peyami Safa, edebiyat, sanat, felsefe, psikoloji ve sosyoloji gibi farklı alanlarda kaleme aldığı yazılarla tanınan çok yönlü bir sanatçı olup Türk edebiyatının modernleşme sürecinde önemli bir figür olarak kabul edilmektedir. Edebiyatımızda, bireyin iç dünyasını derinlemesine işleyen psikolojik türdeki romanlarıyla öne çıkan sanatçı, Necmettin Hacıeminoğlu tarafından da ele alınmıştır. Hacıeminoğlu, ilgili yazıda, yazarın romancılığına dair şu değerlendirmelerde bulunur:

> "Peyami Safa, romanda kendi neslinin ve devrinin devlerindendir. Orada öyle bir mevkie oturmuştur ki zamanla zevkler, telakkiler ve insanlar ne kadar değişirse değişsin, üstat hiç eskimeden yerini muhafaza edecektir. Türk milleti elbette daha güzel romanlar yazan sanatkârlar yetiştirecektir. Bağrından yüzlerce deha çıkan bir yüce milletin sanat damarı Peyami Bey'in ölümü ile kurumamıştır. Ama üzerine basa basa tekrar ediyoruz ki o kendi vadisinde tek kalacaktır" (s. 27).

Necmettin Hacıeminoğlu, Peyami Safa'nın Marksizm'e karşı mücadele bayrağını açan ilk kişi olduğunu ve yazısını, yazarın tam anlamıyla bir Türk milliyetçisi olduğunu belirterek sonlandırır.

Derginin 111. sayısında, Mustafa Necati Sepetçioğlu'nun 8 Aralık 1982 tarihinde Türk Edebiyatı Vakfında gerçekleştirdiği, roman anlayışı konulu konuşmasının metne aktarılmış hâline yer verilmiştir. Söz konusu kısa metinde, Sepetçioğlu'nun roman sanatına ilişkin temel beklenti ve ölçütleri ele alınmaktadır. Roman yazım sürecini "katmer yapmaya" benzeten yazar, bu durumu şu şekilde izah eder:

> "Henüz romanımın ortalarındayım. Katmer tamamlandı. Zirveye, daha tırmanabilmiş değilim... Bu bir tilki sabrı değil en iyi sona ulaşmak için beklenen güzel sabır dağıdır, sabır örgüsüdür... Roman hayattır. Dünü bugünü, yarını olan bir hayat… Romancı gönül evlerinde yer bulmalı" (s. 42).

*Türk Edebiyatı'*nın 174. sayısında İsmet Bozdağ, Kemal Tahir'in vefatının üzerinden on beş yıl geçmiş olmasına rağmen, onun düşünce dünyasının, romanlarında

ifade ettiği fikirlerin ve sohbetlerindeki etkileyici anlatım tarzının hâlâ canlılığını koruduğunu dile getirdiği "Kemal Tahir Gerçeği" başlıklı bir yazı kaleme almıştır. Bozdağ, yazısında Kemal Tahir'in gündelik sohbetler sırasında kullanılan bazı deyim ve ifadeler konusunda gösterdiği hassasiyete de değinmiştir. Özellikle "Kurtuluş Savaşı" ifadesine karşı çıkan Kemal Tahir'in, bu söylemi benimsemediğini ve söz konusu tabiri doğru bulmadığını şu sözleri ile açıklar:

> "Yahu kurtulmak için ele geçmek gerek! Bir devletin ele geçmesi, ülkesi ve halkı ile birlikte topyekûn düşman ayağı altına düşmesiyle olur. Çok şükür, Osmanlı Devleti sona ermiş değildi. Kendisine Mondros Mütarekesi gibi kancık bir anlaşma kabul ettirilmiş, buna dayanılarak ülkenin şurasına, burasına yabancı asker çıkarılmıştı ama Anadolu'da Osmanlı ordusu vardı ve Anadolu toprakları bu ordunun kontrolü altında bulunuyordu. Mustafa Kemal paşamız da bu orduların üstüne müfettiş tayin edilmiştir. Bu tayini yapan İstanbul hükümetidir; onaylayan padişahtır, ayak basılan toprak bin yıldır yabancı gölgesi düşmemiş Anadolu toprağıdır. Mustafa Kemal Paşa da bir Osmanlı paşasıdır. İstanbul'da bir hükümet var. Bir padişah var. Anadolu'da bu padişahı korumak için silaha sarılmış Osmanlı ordusu var! Neyin ele geçmesi, neyin nerden çıkmasıdır bu? Yunan askeri bile İzmir'e Mustafa Kemal Paşa bir Osmanlı vapuru ile Karadeniz'e Samsun'a giderken ayak basabilmişti. Bir devletin hem ordusu var hem ülkesi var hem padişahı varsa orada Kurtuluş Savaşı yapılabilemez! Akla zarardır! Orada savaş yapılabilir, sade… Bu savaşa: 'Anadolu Harbi' denir, 'Millî Mücadele' denir, '2. Yunan savaşı' denir, daha pek çok şey denir, denebilir de 'Kurtuluş Savaşı' denemez! 'Millî Mücadele'ye 'Kurtuluş Savaşı 'diyebilmek için -Allah esirgesin- son bağımsız Türk devleti, Osmanlı'nın da ülkesi, insanı, devletiyle birlikte yabancıların eline geçmesi gerekir! Çok şükür böyle olmamış! Zaten böyle olmasını da Türk milletine yakıştıramam ben! Hele bu ayrı sıvamaya gelince, bunda hiç yokum! 'Allah bizi Kurtuluş Savaşı' yapmaktan korusun." (s. 62).

Kemal Tahir, yukarıda ifade edilen düşünceleri doğrultusunda, Anadolu topraklarının hiçbir dönemde bütünüyle düşman kuvvetlerinin işgali altına girmediğini savunmuştur. Bu bağlamda, söz konusu coğrafyada gerçek anlamda bir kurtuluşun yaşanmadığını, dolayısıyla "Kurtuluş Savaşı" ifadesinin tarihsel bağlam açısından isabetli olmadığını ileri sürmüştür.

Türk Edebiyatı, dergisi, belirli yazar ve şairlere ithafen özel sayılar yayımlamış; bu çerçevede, 127. sayısını Cumhuriyet dönemi modern Türk edebiyatının önemli kadın yazarlarından Samiha Ayverdi'ye ayırmıştır. Söz konusu sayıda, Yağmur Tunalı tarafından kaleme alınan "Mesihpaşa İmamı" başlıklı yazı, Ayverdi'nin aynı adlı romanını kapsamlı biçimde ele almaktadır. İlk baskısı 1944 yılında yapılan bu roman, Cumhuriyet döneminde dini ve tasavvufi temaları merkeze alan ilk eserlerden biri olarak dikkat çekmektedir. Romanın anlatısı, Balkan Savaşı öncesinde başlamakta ve savaşın toplumsal etkilerinin bir mahalle hayatı üzerinden yansımalarını işlemektedir. Yağmur

Tunalı, değerlendirmesinde Samiha Ayverdi'nin yalnızca bir edebî şahsiyet değil, aynı zamanda derin bir düşünce dünyasına sahip bir mütefekkir olduğunu belirtmekte; yazarın Doğu ve Batı kültürlerini bir araya getiren sentezci yaklaşımını eserlerine başarıyla yansıttığını vurgulamaktadır. Tunalı'nın analizine göre, *Mesihpaşa İmamı*, yalnızca bireysel bir hikâyeyi değil, aynı zamanda bir medeniyet algısını ve değer dünyasını okuyucuya sunan bir roman olarak öne çıkmaktadır:

> "Mesihpaşa İmamı'na, vaktin, mahallenin, mahalle ortasında Mesihpaşa Camii ve camiinin imamı Halil Efendi'nin halinin tasviriyle gireriz. Bu, bir bakıma mekânı -dolayısıyla konuyu- tanımak manasındadır. Yazar, eserinde mahalle birimini esas alır. Dolayısıyla romanın geniş mekânı mahalle, dar mekânı aile ve çok daha hususi mekânı ise kâinatı içinde taşıyan insandır. Fakat cemiyetin ve daha geniş manasında dünyanın nabzı yine bu mekândaki hayatı sık sık ziyaret eder. En önde gelenlerden en siliklerine kadar mahallenin kalbini, bir ve bütün olarak duyarız. Eski Türk hayatında olduğu gibi merkezde imam vardır; muhtar ve ileri gelenler çekirdek şahsiyetlerdir. Fakat mahalle bütün fertleriyle bir 'uzviyet'tir. Kanaatimizce, mahallenin mekân olarak alınmasının pek hususi bir manası vardır" (s. 47).

Sevinç Çokum, bu metinlerdeki olay örgüsünü ayrıntılı bir şekilde incelemeye çalışır. Hikâyelerin bir bölümü İstanbul'da, bir kısmı Paris'te, diğerleri ise Anadolu'nun çeşitli şehirlerinde geçmektedir. Ele alınan anlatılarda, şehirli bireylerin içsel çatışmaları, hayal kırıklıkları ve varoluşsal arayışları ön plandadır. Çokum'a göre, bu hikâyelerde ölüm teması da güçlü bir biçimde işlenmiş; bireyin dünyaya ve kendine dair hesaplaşmaları, anlatıların temelini oluşturmuştur:

> "… Bu hikâyelerde umumiyetle ölümün işlendiğini görüyoruz. Sanatını 'hafakan', 'çile' gibi tabirlerle ifade eden Necip Fazıl'ın hikayelerinde yine bu duygular, insan ruhunun derinliklerine bakış, hayatın manası ve varlık-yokluk meseleleri üzerindeki düşünceler hakimdir" (s. 20).

Anıt sayı kapsamında Belkıs Kabaklı, Necip Fazıl Kısakürek'in 1953 yılında yayımlanan ikinci romanı *Aynadaki Yalan'*ı incelemiştir. Roman, bireyin iç dünyasını, varoluşsal sorgulamaları ve insan ruhunun derinliklerini ele alan bir yapıdadır. Kabaklı, Necip Fazıl'ın kişisel acılarını ve içsel çatışmalarını, eserin başkahramanı Naci aracılığıyla yansıttığını ifade etmektedir:

> "Romandaki tipler, Naci'nin varlık-yokluk savaşının tahlil araçları olarak kullanılmış. Romanın kahramanı Naci'dir; diğerleri Naci'nin etrafında değişik figürlerle rakseden silüetler… Rakslarının cezbesi Naci'yi dalga dalga saran, onu cazibenin merkezine

sürükleyen silüetler" (s. 74).

Türk Edebiyatı dergisinin 155. sayısında Hüseyin Tuncer tarafından kaleme alınan yazı, Tarık Buğra'nın *Küçük Ağa* adlı romanını kapsamlı bir biçimde incelemektedir. Tuncer, söz konusu yazısında romanın karakterlerini ve mekân örgüsünü, roman kuramı bağlamında çeşitli sanatçıların görüşlerine atıf yaparak değerlendirmeye çalışmaktadır. "Küçük Ağa" başlıklı bu incelemesinde, romanın ilk olarak 1962-1963 yılları arasında Yeni İstanbul gazetesinde tefrika edildiğini belirtmektedir. Eserin ilk baskısı ise 1963 yılında Yağmur Yayınları tarafından gerçekleştirilmiştir. Daha sonra *Küçük Ağa* ve *Küçük Ağa Ankara'*da başlıklarını taşıyan iki cilt, 1971-1972 yıllarında Tercüman gazetesinde ikinci kez tefrika edilerek tek ciltlik bir eser hâlinde yayımlanmıştır.

Millî Mücadele Dönemi'ni konu edinen *Küçük Ağa*, bu süreci merkezî otoritenin bakış açısından değil, küçük bir Anadolu kasabasının penceresinden ele almaktadır. Tarık Buğra, roman kişilerini dönemin sosyal, siyasal ve psikolojik zorlukları içerisinde şekillendirerek okuyucuya sunmaktadır. Tuncer, analizinde romanda yer alan karakterlerin vatan sevgisi, millete bağlılık ve dinî değerlere sadakat gibi yüksek ideallere sahip olduklarını; ancak şahsî çıkarların ön plana çıkması durumunda bu değerlerin zedelenebileceğini ifade etmektedir. Ayrıca romanın anlatım tekniğine de değinen Tuncer, olayların üçüncü kişi anlatımıyla sunulduğunu, Tarık Buğra'nın her şeyi bilen klasik anlatıcı konumunda yer aldığını; ancak buna rağmen herhangi bir karakteri doğrudan desteklemediğini vurgulamaktadır.

Hüseyin Tuncer, kaleme aldığı bu yazı ile *Küçük Ağa* romanı ile ilgili görüşlerini aşağıdaki gibi sunmaktadır:

> "Küçük Ağa ve Küçük Ağa Ankara'da İstiklal Savaşı yıllarında Türklük ruhunun doğuşunu, dirilişini ve yeni bir başkentin vücuda gelebilmesi için vatan millet aşkını bütün sevgi ve çıkarlarından üstün tutan İstanbullu Hoca'nın Küçük Ağa olarak ortaya çıkışını; Çolak Salih, Ali Emmi ve Ceza Reisi'nin göstermiş oldukları üstün gayretleri konu edinmektedir. Eserde vatan, millet sevgisinin, dine bağlılığın ve inancın ferdi menfaatleri ortadan kaldırdığını ve insanı zamanla değiştirebileceğini görüyoruz. Bu duygu ve düşüncelerin fertleri, milli konularda birleştirdiğini ve başarıya götürdüğünü müşahede ediyoruz. Bu perspektif içerisinde, İstiklal Savaşı'nın din ve millet şuuruyla müşterek hareket eden Anadolu insanının fedakâr davranışlarıyla kazanılmış olduğunu belirtebiliriz. Eserde ana fikir insan nefsinden vatan ve milleti lehine feragat etmesini bilmelidir, tarzında tezahür ediyor" (s. 66).

Çalışmaya dâhil edilen *Türk Edebiyatı* dergisinin 103. sayısında Mehmet Kaplan

tarafından kaleme alınan "Yağmur Beklerken" başlıklı yazı, Tarık Buğra'nın aynı adlı romanını konu edinmektedir. Kaplan, bu yazısında, yazarın *Yağmur Beklerken* romanında Cumhuriyet dönemi Türkiye'sinin siyasî ve toplumsal atmosferinde önemli bir yere sahip olan Serbest Fırka hareketinin, küçük bir kasaba ölçeğinde nasıl karşılandığını ve ne tür etkiler yarattığını ele aldığını ifade etmektedir. Bununla birlikte, Tarık Buğra'nın romanda Serbest Cumhuriyet Fırkası'nı doğrudan bir siyasi oluşum olarak değerlendirmekten ziyade, bu partinin toplum üzerindeki yansımalarına odaklandığı vurgulanmaktadır. Mehmet Kaplan, romanın başkahramanı ve taşrada Serbest Fırka'nın kurucusu olarak öne çıkan Rahmi karakterine dair değerlendirmelerini de bu çerçevede sunmaktadır:

> "Rahmi kökleri halkta olan, çevresi ile canlı münasebet kuran bir tiptir. Yazar romanda onun şahsiyetini her yönü ile çok güzel işlemiştir. O kökleri halkta olan aydın tipidir. İyi niyetli ve sempatiktir. Romancı onu ve ailesini bize çok sevimli olarak göstermiştir. Cumhuriyet devrinde Anadolu'da Rahmi gibi birçok aydın yetişmiştir. Serbest Cumhuriyet Fırkası kapatıldıktan sonra, ancak 1946'da demokratik hareketi başlatanlar onlardır. 1950'de onlar iktidara geçmişler ve Türkiye'de ilk defa kökü halka dayalı bir parlamento kurmuşlar ve iktidarda bulundukları müddetçe Türkiye'nin çehresini değiştirmişlerdir. Onlar daha sonra iktidardan düşmüş veya düşürülmüş oldukları için Türkiye'de halledilmesi güç meseleler doğmuştur" (s. 19).

Mehmet Kaplan, *Yağmur Beklerken* romanını, Tarık Buğra'nın Türkiye'de yeni bir insan tipi olarak tanımladığı, kökleri toprağa bağlı aydın karakterin ilk örneğini ortaya koyması bakımından dikkat çekici bulmaktadır.

Çalışmanın kapsamında yer alan *Türk Edebiyatı* dergisinin 124. sayısında, Mustafa Kutlu'nun *Yoksulluk İçimizde* adlı hikâye kitabı Şerif Aktaş tarafından değerlendirilmiştir. "Hikâyeciliğimizde Yeni Bir Tarz: Yoksulluk İçimizde" başlıklı yazısında Aktaş, hikâye ve roman türlerinin biçimsel özellikleri üzerinde durarak bu türlerde eser veren bazı sanatçıların Batı edebiyatını taklit etme eğilimlerini eleştirel bir bakışla ele alır. Şerif Aktaş'a göre, Türk edebiyatındaki en önemli eksikliklerden biri, edebî türlerin doğasına özgü yaratım süreçleri üzerine yeterince düşünülmemesidir. Bu temel yaklaşımdan yola çıkan yazar, Mustafa Kutlu'nun söz konusu eserinde, geleneksel hikâye anlayışının ötesine geçen belirgin nitelikleri tespit ederek bunlar üzerine yoğunlaşmaktadır:

> "Bu kitapta, Avrupai hikâye ve romanda olduğu gibi vaka anlatılmıyor. Okuyucu, eserin

> tamamını okuduktan sonra vakayı birdenbire idrak ediyor. Yoksulluk İçimizde adlı kitapta vaka ve onun zuhuru için varlığına ihtiyaç duyulan şahıs kadrosu değil vakanın sebep olduğu hâl, mekâna ait özelliklerle birlikte dikkatle sunuluyor. Okuyucu, bu hâlden harekette şahıs kadrosunu meydana getiren fertlere has özellikleri kendisine göre yaratıyor. Avrupai, hikâye ve romanda şahısları tanıtmaya ve vakayı anlatmaya ayrılan satırlar bu hali ifadeyle vazifesidir. Üzerinde durduğumuz kitapta Mustafa Kutlu tecrid anlayışının sunduğu imkândan harekette hâli ön plana çıkarıyor, şahıslar ve vakaya bu hâlden harekette ulaşıyor. Adı geçen eserde ne şahıslarla ne de vakayla ilgili teferruatı ifadeyle vazifeli satırlarla karşılaşıyoruz" (s. 76).

Şerif Aktaş, *Yoksulluk İçimizde* adlı eserin, temelde "mimesis" (taklit) anlayışına değil, "tecrid" (soyutlama) ilkesine dayandığını ve bu bağlamda varlık, eşya ve olayların insan üzerindeki etkilerini merkeze aldığını belirtmektedir. Aktaş'a göre, hacimce küçük olmasına rağmen bu eser, edebiyat eleştirmenleri tarafından yeterince dikkate alınmasa bile, Türk hikâyeciliğinde yeni bir yönelişin ve estetik anlayışın öncüsü olacak nitelikte bir edebî hareketin başlangıcını temsil etmektedir:

> "Yoksulluk İçimizde adlı eser, 'tecrid' çevresinde vücut bulan anlatma esasına bağlı edebî türlerin XX. yüzyıldaki ilk başarılı örneği olarak edebiyat tarihimizdeki yerini alacaktır. Edebiyat tenkitleri istedikleri kadar bu eseri görmesinler veya görmemezlikten gelsinler Yoksulluk İçimizde adlı kitap, küçük ebadına rağmen bir edebi hareketi başlatmıştır" (s. 75).

Türk Edebiyatı dergisinin 176. sayısında, Sevinç Çokum'un beşinci hikâye kitabı olan *Onlardan Kalan*, Erkan Kavaklı tarafından kaleme alınan "Onlardan Kalan" başlıklı yazıda ele alınarak değerlendirilmiştir. Kavaklı, günümüz hikâyecilerinin büyük ölçüde çevre ve eşya tasvirlerine ağırlık vererek anlatının heyecan unsurunu geri planda bıraktıklarını ve insan unsurunu, bu unsurların gerisine ittiğini belirtir. Ona göre, Sevinç Çokum da *Onlardan Kalan* adlı eserinde benzer bir anlatım yöntemini benimsemiş; hikâyelerinde çoğunlukla heyecansız, sade yaşam kesitlerini işlemiştir.

On hikâyeden oluşan bu kitapta kadın karakterlerin öne çıktığı görülmektedir. Erkan Kavaklı, bu durumu şu şekilde ifade eder: "*On hikâyenin altısında kadın kahramanlar yer alırken, ikisinde erkek, ikisinde ise kadın-erkek dengesi korunmuş. Belki de yazarın kadın oluşu onu kadınlara anlatmaya götürdü"* (s. 77). Bununla birlikte Kavaklı, hikâye kahramanlarına yönelik eleştirel bir yaklaşım sergiler; bu karakterlerin, doğal ve kültürel değerlerin yok oluşuna karşı herhangi bir mücadele sergilemediklerini vurgular. Ayrıca, hikâyelerde sürpriz ögelere yer verilmediğini, fakat her birinin okuyucuyu tatmin edecek şekilde sonlandığını ifade eder. Yazının devamında, Sevinç

Çokum'un en güçlü yönünün üslubu olduğu dile getirilir ve hikâyelerin, toplumun genel yapısını yansıtan bir ayna işlevi gördüğü belirtilir:

> "Çokum'un hikâyeleri, cemiyete ayna tutar gibi. Eskiden yeniye; nine ve dedelerden çocuklara, torunlara doğru gözlenebilen toplumumuzdaki değişmeler yansımış hikâyelere. Yazar, toplumdaki bu değişmeleri verirken taraf tutar görünmüyor. Genellikle değişmeleri olduğu gibi anlatıyor. Bazen tenkitçi bir tavır takındığı da oluyor ama bu tavır kahramanlardan çok zamanın getirdiği olumsuzluklara yönelmiş durumda" (s. 77).

Türk Edebiyatı dergisi, yalnızca Türkiye merkezli edebî üretimlere değil, aynı zamanda Türk cumhuriyetlerinde yaşayan sanatçılar ile uluslararası düzeyde tanınan yazarların eserlerine de sayfalarında yer vermektedir. Bu bağlamda, çalışmamıza konu olan sayılar içerisinde, roman ve hikâye türlerinde kaleme alınmış, farklı coğrafyalara ait eserlerin tanıtımlarına da yer verilmesi uygun bulunmuştur.

Bu çerçevede, derginin 123. sayısında Şerif Aktaş tarafından kaleme alınan "Bir Coğrafyanın Kaderi: Gün Uzar Yüzyıl Olur" başlıklı yazıda, Kırgız edebiyatının önde gelen yazarlarından Cengiz Aytmatov'un *Gün Uzar Yüzyıl Olur* adlı romanı ele alınmıştır. Türk dünyasının önemli edebî figürlerinden biri olarak değerlendirilen Aytmatov, romanında Sarı Özek bozkırında yaşayan Kazak Türklerinin geleneksel yaşam biçimlerinden kesitler sunar. Şerif Aktaş, romanın, millî kültürün bir yaşam tarzı olarak benimsendiği ve bunun gelenekler aracılığıyla ortaya konduğu bir metin olduğunu ifade eder. Ayrıca, her çağda varlığını sürdüren köle ruhlu bireylerle özgür ruhlu insanlar arasındaki çatışmanın eserde ustalıkla işlendiğini, bu yönüyle romanın evrensel bir anlam kazandığını belirtir. Aktaş, yazısının sonunda romanın değeriyle ilgili şu değerlendirmede bulunur:

> "Bu roman edebi esere has bir dünya içinde, vatan haline dönüşmüş bir coğrafya parçasının kaderini, dikkatlere sunan bir eserdir. Onda coğrafya, insan, folklor ve tarih iç içe girerek bu kaderin ifadesine zemin hazırlamıştır" (s. 54).

Derginin 136. sayısında Emre Alptürk, İngiliz edebiyatının önemli isimlerinden George Orwell'in *1984* adlı eserini "1984 Romanı ve Hür Düşünce" başlıklı yazısıyla ele almıştır. Alptürk, romanı kapsamlı bir incelemeye girişmeksizin genel hatlarıyla değerlendirmiştir. Yazısında *1984*'ün, bireyin baskı altındaki ruh hâlini derinlemesine yansıtması dolayısıyla edebî anlamda evrensel değere sahip bir eser olarak

değerlendirildiği görülmektedir. Alptürk ayrıca, bu romanın yalnızca belirli bir dönemin ürünü olmayıp düşünce özgürlüğüne ve insan onuruna kıymet veren tüm zamanların ortak sesi niteliğinde bir manifesto olarak kabul edilmesi gerektiğini vurgulamaktadır:

> "Orwell'in anlattıklarını bir fikrin aleyhine kullanarak öteki anti demokratik fikirlere prim payı çıkarmak büyük bir hata olur. Orwell, endişe ve uyarılarını bütün insanlık çapında feryatlaştırmıştır. Bu mazlum ve mahsun insanlığın endişesidir, belli bir fikrin çığırtkanlığı değil. İhtilalci sosyalizm yahut komünizm tehlikesi, insan dışılığı ile sınırlamaz hikâye. O bütün despot ve baskıcı sistemlerin yergisi, yargılanışı, mahkûm edilişidir" (s. 74).

Türk Edebiyatı dergisi, yalnızca hikâye ve roman yazarlarını tanıtmakla kalmayıp aynı zamanda bu sanatçılarla yapılan özel söyleşilere de sayfalarında yer vermektedir. Bu çerçevede, dergide yayımlanmış olan söyleşiler bu başlık altında değerlendirilecektir.

Söyleşilerden ilki, 1982 yılında yayımlanan 101. sayıda, Ahmet Tezcan tarafından kaleme alınan ve "Tarık Buğra" başlığını taşıyan yazıda, bireyin ve toplumun dönüşümünü eserlerinde işleyen önemli edebiyatçılardan Tarık Buğra ile yapılan söyleşidir. Söz konusu söyleşide Tezcan, Tarık Buğra'ya *"Otuz yedi yıl önce sanat çevreniz nasıldı?"* (s. 13) sorusunu yöneltmiştir. Buğra ise, 1945'li yılların edebiyat ortamını kendi bakış açısından değerlendirerek söz konusu dönemi nasıl algıladığını detaylı biçimde açıklamıştır:

> "O yıllara ben 'edebiyatımızın altın çağı' derim. Bir bütündü edebiyatımız; sadece güzele ve başarılıya açık bir bütün. Gerçi mikrop düşmüştü. Ama gene de kamplaşmalar yoktu; kim yazmış olursa olsun güzel bir şiir veya hikâye günlerce konu olur, tartışılırdı. Bugün ise bir kamp öteki kampın gerçek şaheserlerine bile kapalı. Okumuyor, bakmıyor, diri diri gömüyor. Evet, ne düşüş! Ve kaybeden Türkiye... Türkiye edebiyatsız bırakılıyor. Ve asıl acısı yürek yakıcısı, kabiliyetler ve istidatlar politika tarafından pençeleşiveriyor. Sanatçının insanla insan dünyası ile ilgisi barbarca koparılıyor; sloganlara, klişelere ve reçetelere mahkûm düşürülüyor. Elbette korkunç bir düşüştür bu" (ss. 13-14).

Söyleşinin sonunda Ahmet Tezcan, Tarık Buğra'ya, Kültür Bakanlığı tarafından kendisine verilen ödülün ardından basında bazı çevrelerce sergilenen küçümseyici ve yadırgayıcı tutumların nedenini sorar. Tarık Buğra ise bu soruya, kendi bakış açısı doğrultusunda bir yanıt verir:

> "Kültür Bakanlığı'nın ödülü bana -jürisine verdiğim değer yüzünden- hayatımın en büyük

> gururlarından birisini duyurmuştur. Aleyhte çıkan yazı oldu mu bilemiyorum. Sadece çalışmasına saygı duyduğum ve beni bazen çok öven bazen de çok yeren eleştirmeci Fethi Naci'nin bir yazısını okudum. Naci o yazısında, ödülün bana verilişini yadırgamadığını ödül almamın hakkım olduğunu ama Atatürk'ün yüzüncü yıldönümünde, bir bakanlıkça benim gibi İslami dünya görüşü olan bir yazara verilişini doğru bulmadığını söylüyordu… Bana bu görüşün yoruluşunu gerçek bir iltifat sayarım. Keşke tam bir İslami dünya görüşüm olsaydı! O zaman -hiçbir romanımı küçümseyemem- eserlerim daha sağlam ve övüldüklerinden daha değerli bir yapı kazanırlardı. Ne yazık ki eğitimimiz ve toplumumuz bir felsefe edinebilmemize yardımcı olamıyor" (s. 14).

1986 yılında, *Türk Edebiyatı* dergisi dört yıllık bir aranın ardından yazar Tarık Buğra ile yeniden bir söyleşi gerçekleştirir. Derginin 157. sayısında yayımlanan bu söyleşi, "Tarık Buğra ile Sanatı ve Sanat Dünyası Üzerine Sohbet" başlığını taşır. Söyleşiyi gerçekleştiren Mehmet Nuri Bingöl, Tarık Buğra'nın romanlarında özgün ve dikkat çekici karakterlere yer verdiğini vurgulamış; bu bağlamda, özellikle *Küçük Ağa* karakterini örnek göstermiştir. Bingöl, yazarın bu tür karakterleri nasıl oluşturduğunu ve seçimini neye göre yaptığını sormuştur. Tarık Buğra, söz konusu soruya şöyle cevap verir:

> "Kurtuluş Savaşı'na cepheden ve Ankara'dan yani askeri ve politik açılardan bakmayan bir roman yazmak istedim… İnsanımızı neticeye göre değil, zafere ve yeni devlete göre değil bu sonuç ile bu devlete giden zaman içinde yargılamak değerlendirmek istedim. Kurtuluş Savaşı için -Küçük Ağa'dan önce veya sonra- yazılmış romanların hepsinde de roman anlayışıma uymayan bir tutum, önemli bir zaaf görürüm; onlar konuyu her şeyin olup bitişinden sonra ortaya çıkan ölçü ve kıymet hükümlerine göre işliyorlar. Hemen hepsi de 'veyl mağluplara' diyor! İnsana, dolayısıyla sanata aykırıdır bu. Hele bu kadar önemli bir konuda, başarısızlığı önlenemez hâle getirir, esere resmi ağız, politik tutum çeşnisi katar. Altı yüz yıllık bir devlet geleneğine ve anlayışına göre yetişmiş Mustafa Kemal gibi Kuvayi Milliye gibi isim ve sözleri ilk defa işitmiş insanlarımızı, bunlarla karşılaştıkları ortam ve şartlar içinde değil de çok sonraki durumlara göre yargılamak ilme de sanata da ters düşer. Küçük Ağa'da bu hatadan sıyrılmak istedim; dedelerimizi, babalarımızı, büyük dayı ve amcalarımızı yaşadıkları günlerin ve olayların içinde anlayıp anlatmak istedim… Bir yanda altı yüzyıllık şanların, şereflerin, zaferlerin sahibi devlet öte yanda yepyeni bir otorite! Küçük Ağa'yı besleyen çelişme işte buradadır. Bu iki yol arasında sallantı geçirenlerin trajedisi yürek paralayıcıdır, hainlik değildir. Küçük Ağa'da bunu anlatmak istedim" (s. 42).

Mehmet Nuri Bingöl, söyleşi sırasında Tarık Buğra'ya Türk edebiyatında neden Batılı anlamda bir roman geleneğinin gelişmediğine dair görüşlerini sorar. Bu bağlamda Bingöl, konuya ilişkin olarak iki önemli düşünürün değerlendirmelerine de atıfta bulunur. Ahmet Hamdi Tanpınar'ın, İslâm dininin toplumsal yapıya getirdiği demokratik ilkeler sebebiyle bir burjuva sınıfının ortaya çıkmadığını ve bunun da Batılı tarzda bir roman geleneğinin oluşmasını engellediğini ileri sürdüğünü belirtir. Öte yandan Cemil Meriç'in

ise Osmanlı Devleti'nin kendi toplumsal sorunlarını ve içsel çelişkilerini görünür kılmak istememesi nedeniyle bu geleneğin gelişemediği görüşünü savunduğunu ifade eder. Tarık Buğra ise, bu soruya kendi perspektifinden bir yanıt vererek konuya ilişkin düşüncelerini ortaya koyar:

> "Ahmet Hamdi Bey'in cevabını noksan, ötekini tamamen yanlış buluyorum. Bugün bir Türk romanından bahsedilemez. Milli romanın teşekkülü için o toplumun ve toplumun insanlarını, ilişkilerinde, tutum ve davranışlarında, tepkilerinde, kabullerinde sağlam olarak anlamaya yetecek psikoloji, sosyoloji, felsefe, tarih, ekonomi kültürleri yoksa bir milli romandan söz etmek imkansızdır. Bu saydığımız ilim dalları ve kültürleri Türkiye'de yaygınlaşacak kadar güçlü ve eski değildir. Romanımızın zaafını ben burada görüyorum" (s. 44).

Derginin 106. sayısında, Belkıs İbrahimhakkıoğlu tarafından yazar Sevinç Çokum ile gerçekleştirilen söyleşi, "Sevinç Çokum Sanat Hayatını Paylaşıyor" başlığıyla yayımlanmıştır. Bu söyleşide İbrahimhakkıoğlu, Sevinç Çokum'a özellikle *Eğik Ağaçlar*, *Bölüşmek* ve *Makina* adlı hikâye kitaplarında kadın karakterlere yoğun bir biçimde yer vermesinin nedenlerini sormaktadır. Sevinç Çokum ise bu soruya verdiği yanıtta, kadın karakterlere yönelimi hakkında şunları söyler:

> "Kadın tipleri üzerinde duruşuma gelince, kadın olmam sebebiyle kadınları yazıyorum diyemem. Çünkü bir yazarın dünyası sadece kadınlardan ibaret değildir. Belki zaman zaman kadın kahramanlara ağırlık vermişimdir. Onlarda mükemmeli aramak istemişimdir. Ancak son hikayelerimde, henüz tamamlanmamış olan son romanımda ağırlık erkekler üzerindedir. Şu hâlde bana kimler kendilerini yazdırıyorlarsa kitaplarımın kahramanları onlardır" (s. 36).

Sevinç Çokum, edebî kariyerine hikâye türünde eserler kaleme alarak başlamış, ilerleyen süreçte ise roman türüne de yönelerek bu alanda da önemli yapıtlar ortaya koymuştur. Belkıs İbrahimhakkıoğlu, söyleşinin devamında Sevinç Çokum'a hikâyeden romana yönelmesinin belirli bir nedeni olup olmadığını sormaktadır. Sevinç Çokum ise bu soruya, şu ifadeleri kullanır:

> "Bu sualinize samimiyetle 'Ben de roman yazmak istedim diye cevap verebilirim.' Belki de bu, romanın daha çok okuyucu bulan gösterişli bir tür olmasındandı. Aslında tek bir sözün binlerce sözü bir anda alt edebileceğini de biliyorum. Bu iki ayrı türün birbirinden üstünlüğü söz konusu değildir. Ben her ikisini de bir arada yürütmek istiyorum" (s. 37).

122. sayıda Belkıs Kabaklı tarafından yazar Mustafa Kutlu ile bir söyleşi

gerçekleştirilmiştir. Söyleşinin odak noktasını, yazarın o dönemde yayımlanan beşinci hikâye kitabı *Ya Tahammül Ya Sefer* oluşturmaktadır. Belkıs Kabaklı, bu eser bağlamında Mustafa Kutlu'nun önceki çalışmalarından farklı olarak yeni bir anlatı tarzı denediğini ifade eder ve bu hikâye yapısının daha önce Türk hikâyeciliğinde benzerine rastlanmadığını belirtir. Bu çerçevede, Kabaklı, yazarın söz konusu anlatım biçimini önceden tasarlayıp tasarlamadığını sormaktadır. Mustafa Kutlu ise bu soruya, edebî tercihi ve yazınsal süreçleri doğrultusunda cevaplar:

> "Sorunun cevabını sonundan başlayarak vereyim. Daha önceleri de bazı vesileler ile açıklamıştım. Son üç hikâye kitabım yani Yokuşa Akan Sular, Yoksulluk İçimizde ve Ya Tahammül Ya Sefer bilerek seçilmiş, geliştirilmiş bir tür hikâye biçimini bize has olmasını arzu ettiğim edebi türü oluşturmak için harcanmış çabalarım mahsulüdür. Bunlar kendi başına müstakil ve fakat bir araya gelince bir bütün oluşturan hikâyelerdir. Bazıları benzerliklere aldanarak bunları 'romana' benzetiyorlar. Hatta bana 'yahu doğru dürüst roman yazsana' diyenler de oluyor. Ben kendi toprağımızda temellerini bulan bir oluşumun peşindeyim. Bize has olanı yeniden yakalamak arzusundayım. Roman bildiğiniz gibi Batı'dan bize geldi. Oysa şanlı, büyük, son derece dikkate değer bir hikâye geçmişimiz var. Ben eski kıssa geleneğimizi esas alıyorum. Buradan yola çıkarak günümüz anlatım imkânlarını yani modern ifadeyi kollayan bir yapı araştırıyorum" (s. 16).

Söyleşinin ilerleyen bölümünde Belkıs Kabaklı, Mustafa Kutlu'ya *Ya Tahammül Ya Sefer* adlı eserinde Türkiye'de bir davanın mücadelesini sürdüren çeşitli hareketlere yönelik eleştirilerde bulunduğunu ifade eder. Bu bağlamda Kabaklı, eserde çizilen eleştirel tablonun, Türk idealistlerinin kaçınılmaz kaderi olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceğini sorar. Kutlu, bu soruya da şu şekilde yanıt verir:

> "Hayır! Eleştirmek niyetinde değilim. Ben bu işler ne için böyle oluyor, bu insanlar neden bu hallere düşüyorlar diye bir kaygı duyuyorum. Kitapta bir nebze açık edilmişse de davanın muhtevası esasen muğlak tutulmuştur. 'Dava' peşinde pek çok insan ve topluluk vardır. Pek çok hareket 'hakkı tutup kaldırmak' niyeti ile başlıyor. İdealist kelimesinden hoşlanmıyorum. Bana realizmi ve ardından materyalizmi çağrıştırıyor. Zaten batıda bir anadan doğmuş bu kavramlar hep ikiz dünyaya gelirler. En iyisi 'hak' kelimesi çevresinde toplanalım. Gençlikte olanca gücümüzle 'haktan yana' oluyoruz. Sonra sonra nedense içimizde tutuşan alev sönükleşiyor. Hakkı kollamakla beraber, kendimizi de kollamaya başlıyoruz. Bu bana bir iman zaafı olarak görünüyor. İnanılan fikirlerdeki sakatlık kadar inananların bünyesini kemiren bir ur. Böyle olunca bir hesaplaşmanın gelip çattığını duyuyoruz. Biri içimizin pencerelerini yumrukluyor. Bunun için Tanpınar'ın şu çok sevdiğim cümlesini kitabın bir yerinde kullandım: 'Mazi daima mevcuttur. Kendimiz olarak yaşayabilmek için onunla her an hesaplaşmaya ve anlaşmaya mecburuz.' Kendimiz olarak yaşamak çok mühim. Bu kitabın çizdiği tablo idealistlerin kaderi değil kendimiz olarak yaşama mücadelesinde gelmiş olduğumuz yerdir. İşte bu noktada gerçekçi olmayı çok istiyorum" (s. 17).

Beş yıllık bir aranın ardından Belkıs Kabaklı, *Türk Edebiyatı* dergisinin 169. sayısında "Mustafa Kutlu ile Mülakat" başlığı altında yazar Mustafa Kutlu ile yeniden bir söyleşi gerçekleştirmiştir. Bu söyleşide, Kutlu'nun sekizinci kitabı olan *Bu Böyledir* eseri merkeze alınmıştır. Kabaklı, Mustafa Kutlu'nun kitap adlarının anlam derinliğine sahip olduğunu ifade ederek yazarın neden özellikle *Bu Böyledir* başlığını tercih ettiğini sormaktadır. Mustafa Kutlu, bu soruya, başlığın gerekçelerini açıklayan bir yanıt sunmaktadır:

> "Resimle uğraştım biraz, bu açıdan kitabın kapağını çok önemli görüyorum. Esasen bana göre kitap, önce adıyla sonra kapağıyla başlıyor. Adını bulamamış bir kitap, adı yakışıksız bir kitap doğrusu bana tuhaf ve yakışıksız geliyor. 'Bu Böyledir', çünkü Ayetullah değişmez. Bu Böyledir, muhteva olarak Kuran'ı Kerim'de çok tekrar edilen, 'Bu dünya hayatı bir oyun ve bir eğlenceden başka bir şey değildir.' mealindeki ayetlerden ilham almıştır. Dolayısıyla bir lunaparkta geçer yani dünyamızda. 'Bu Böyledir', çünkü tasavvufi manasıyla 'dünyaya bulaşan' iflah olmaz. 'Bu böyledir', çünkü hem faizin haram oluşuna inanıp hem de bir bankada memurluk yapmak durumunda kalanlar içlerinde onulmaz yaralar taşırlar. 'Bu Böyledir', çünkü çizgiden çıkanlar 'bu dünyanın kapısına bir anahtar uyduranlar' attığını vurur" (s. 45).

Türk Edebiyatı dergisinin 153. sayısında, yazar Rasim Özdenören'e yer verilmiştir. Sadettin Elibol, "Rasim Özdenören ile Bir Konuşma" başlıklı yazısında, sanatçıyla gerçekleştirdiği söyleşiye ilişkin notlarını kaleme almıştır. Söz konusu söyleşide, edebiyat dünyasına hikâye türüyle giriş yapan Rasim Özdenören'in, son dönem çalışmalarında Batılılaşma süreci ve kültürel dönüşümün, bireyde yarattığı psikolojik etkileri konu alan denemelerini *Yaşadığımız Günler* adı altında yayımladığı ifade edilmektedir. Elibol, bu söyleşide *Yaşadığımız Günler* üzerine gerçekleştirilen görüşmelere yer vermektedir.

Söyleşi kapsamında Sadettin Elibol, Rasim Özdenören'e *Yaşadığımız Günler* adlı eserinde, çağdaşlık kavramı üzerinde durduğunu, ancak çağdaş düşüncelerin geçmiş toplumlarda da mevcut olup olmadığını sorguladığını ifade eder. Ayrıca, eserde çağdaşlık kavramı açıklanırken bu yönün göz ardı edilmiş olabileceğini dile getirir. Rasim Özdenören ise bu soruya, çağdaşlık olgusunun tarihsel süreklilik içerisindeki yerini değerlendiren ve kendi düşünsel çerçevesini yansıtan bir yanıt vermektedir:

> "Sanıyorum bu sorunun cevabını kitabın başka bir yerinde veriyoruz. Tarih üzerine görüşler belirtirken günümüz filozofik ve ideolojik veya doktrinal görüşlerden hemen hepsinin bir benzerini geçmiş çağlarda da bir başka varyasyonuyla üzerinde durulduğu, dolayısıyla bugün bizim çağdaşımız olan pek çok batı kaynaklı görüşlerin kökeninin antik çağlara kadar

> uzatılabileceği sonucuna varabiliriz. Aslında, biz genelde Batı'nın tek tek görüşleriyle ilgilenmiyoruz. Olaya İslam'ın kıtasıyla baktığımızda bu görüşlerin hak ve batıl veya İslam ve küfür diye ayrıldığını görüyoruz. Batıl kendi içinde birbirini naks veya teyit eden görüşler geliştirmiştir. Bu ayrılıklar batı mantalitesi için önemli olabilir. O mantalite için de önemlidir de. Ama bizim ele aldığımız düzlemde, bunların arasındaki farklılıkların pek de önem taşımayacağı aşikardır. Sözgelimi rasyonalizm ile pozitivizm arasındaki farkları bilmek bir felsefeci için önemlidir. Ama 'Yaşadığımız Günler'de bizim ele alış tarzımıza göre, bunların arasındaki farklardan çok bu düşünme tarzlarının günümüz hayatına, özellikle İslami hayat tarzına, Müslümanların bugünkü mantalitesine nasıl yansıdığını irdelemek öne alınmalıydı. Nitekim biz de bu açıdan konularımızı değerlendirmeye çalıştık" (s. 49).

Söyleşinin devamında Sadettin Elibol, Rasim Özdenören'e, hayali bir gelecek adına bugünü ve geleceği planlama çabalarının yoğunlaştığını belirterek bu durumu eleştirdiğini ifade eder. Ardından, bir İslam toplumunun da geleceği şekillendirme gayretinden uzak duramayacağını, ancak bunu gerçekleştirirken bugünü yaşayan bireyleri feda etmeden bir yol izlenebileceğini dile getirerek sanatçıya görüşünü sorar. Özdenören ise kendisine yöneltilen bu soruya şu şekilde yanıt verir:

> "Burada putlaştırma ve saptırma düşünülmeli. Hadis-i şerifin beyanı gereğince esasen bir yanımızla da 'hiç ölmeyecekmiş gibi' çalışmalıyız. Hadis-i şerifin öbür yanı zaten malum: 'hemen ölecekmiş gibi de ahiret için hazırlanmak.' İslam'ın kendine mahsus diyalektiği bu hadiste de bütün canlılığıyla ortaya çıkıyor. Biz 'hiç ölmeyecekmişçesine çalışmaya' kuşkusuz karşı çıkamayız. Ama geleceğin, mevhum bir geleceğin putlaştırılmasına bütün gücümüzle karşı koymak isteriz. Şimdi yaşadığımız dünyada geleceğin programlanması adına cinayetler işlenmektedir. Biz buna karşı çıkıyoruz. Gelecek adına, nüfus planlaması adı altında yapılan operasyonlara karşı çıkıyoruz. Bir insanın, az ömür yaşasa da tüketeceği kadar mal biriktirme ihtirasına karşı çıkıyoruz. Bu olaylar bugünkü toplumsal ve ekonomik yapıda artık kurumsallaşmıştır. Bizim karşı çıktığımız budur" (s. 50).

Türk Edebiyatı dergisinin 126. sayısında yer alan "Beşir Ayvazoğlu ile Roman Üzerine Bir Sohbet" başlıklı söyleşide, edebiyatçı Beşir Ayvazoğlu'nun kaleme almakta olduğu yeni romanı üzerine çeşitli değerlendirmelere yer verilmiştir. Daha çok biyografi, deneme, inceleme, edebiyat ve kültür tarihi türlerinde verdiği eserlerle tanınan Ayvazoğlu'nun, bu türlerden farklı olarak roman türünde bir eser kaleme alma süreci, söyleşinin temelini oluşturmaktadır.

Söyleşinin ilk bölümünde Ayvazoğlu'na, *Aşk Estetiği* ve *Gülname* adlı eserlerinden sonra bir roman yazmaya başladığı ve bu bilginin doğruluğu sorulmuştur. Sanatçı bu soruya*, "Evet, doğru. Adı büyük ihtimalle 'Rüzgârlar ve Kayalar' olacak. Bakın, kesin söylemiyorum, değişebilir çünkü. Kesin ismi ancak son cümlesine noktayı koyunca söyleyebilirim"* (s. 34) sözleriyle cevap vermiştir.

Söyleşinin devamında, romanın tamamlanma süreci ile ilgili bir soruya Ayvazoğlu, *"Bitti diyemiyorum; beni rahatsız eden bazı kısımlar var, onları yeniden yazmak niyetindeyim. Kısaca daha üç dört aylık işi var, o da sıkı çalışırsam"* (s. 34) şeklinde yanıt vererek eserin henüz nihai hâline ulaşmadığını belirtmiştir.

Söyleşinin ilerleyen bölümünde ise Ayvazoğlu'na, *Rüzgârlar ve Kayalar* adlı romanının içeriği hakkında ayrıntılı bilgi verilmesi talep edilmiştir. Yazar, romanın muhtevasına ilişkin görüşlerini bu bölümde dile getirmiştir:

> "Tabii, memnuniyetle. Bizim neslimizin dramı diyebilirim. Henüz yerli kültürün yaşandığı bir Anadolu şehrinde, bu kültürün tavizsiz bir şekilde korunduğu bir aile çevresinde yetişen bir gencin Mustafa'nın hayalleri, ihtirasları, açmazları, iradesinin dışında sürüklendiği olaylar ailesinden aldığı kültür ve yaşadığı hayatla, bu çerçevenin dışında kalan hayat arasında bocalayışları, geçmiş-bugün tezatı (ki bu noktada roman felsefi bir boyut kazanıyor), inanç ve inançsızlık arasında gidip gelişleri, hayal kırıklıkları vs" (s. 34).

Söyleşiyi gerçekleştiren kişi, Beşir Ayvazoğlu'na *Rüzgârlar ve Kayalar* adlı eserin yazarın ilk roman denemesi olup olmadığını sorar. Ayvazoğlu ise bu soruya şu şekilde yanıt verir:

> "Hayır, ikinci romanım. 1978'de şaşaayla başlamış ve balon gibi sönmüş bir gazete vardı. O sırada Sümbüller Çıkmazı diye bir roman üzerinde çalışıyordum. Henüz bitmemişti, yarılanmıştı bile. O gazetede çalışan, çok sevdiğim bir arkadaşım çok ısrar etti, bunu tefrika edelim diye. Yahu daha bitirmedim, olmaz dediysem de dinletemedim. Tefrika edilirken bitirirsin, senin için itici bir güç olur, kendini çalışmak zorunda hissedersin dedi. Serde acemilik biraz da çocukluk var o zamanlar. Razı oldum. Hatta işimden ayırıp sözüm ona gazetede işe başlattılar. Neyse roman tefrika edilmeye, biz gazetede çalışmaya başladık. Ama söz verdikleri halde ne işi resmiyete döküyor ne de maaş veriyorlardı. Ağabey bildiğim bahis konusu zat, hiç değilse ev kirasını ödeyebilmem için telif ücretinin bir kısmını hemen göndereceğini ayrıca taahhüt etmişti. Günlerce oyaladı, durdu. Ankara gibi yerde beş parasız kalakaldım. Bir gün patronun kardeşi bir arkadaşımla beni yanına çağırarak işimize son verdiğini söyledi, hiçbir sebep göstermeden. Kısaca ne çalıştığımın karşılığını alabildim ne romanın telif ücretini. Hâlâ borçlular bana. Böylece Sümbüller Çıkmazı yarım kaldı. Araya çok şey girdiği için bir daha da dönemedim" (s. 35).

Beşir Ayvazoğlu ile gerçekleştirilen söyleşinin ilerleyen bölümünde, kendisine *Sümbüller Çıkmazı* adlı romanının tamamlanıp tamamlanmayacağı sorusu yöneltilmiştir. Ayvazoğlu, bu soruya şu şekilde yanıt vermiştir: *"Hayır, artık onu yok sayıyorum. Yalnız bazı kısımlarını bu yeni romanda kullandım. Esasen o tamamlanmış olsaydı, birlikte bir bütün teşkil edeceklerdi. Yani Sümbüller Çıkmazı, Rüzgârlar ve Kayalar'da anlatılan*

olayların öncesini teşkil ediyordu" (s. 35). Bu ifadeler, yazarın iki eser arasında kurduğu bütünlük ilişkisini ortaya koymaktadır.

Postmodern anlatı teknikleriyle dikkat çeken yazarlardan biri olan Alev Alatlı, Belkıs İbrahimhakkıoğlu ile bir söyleşi gerçekleştirmiştir. Bu söyleşi, İbrahimhakkıoğlu tarafından kaleme alınarak *Türk Edebiyatı* dergisinin 174. sayısında "Alev Alatlı ile Bir Konuşma" başlığıyla yayımlanmıştır. Görüşmede, Alev Alatlı'nın 1987 yılında yayımlanan ve Türkiye Yazarlar Birliği tarafından ödüle layık görülen *İşkenceci* adlı romanı merkezî bir konumda yer alır.

Söyleşi kapsamında, Belkıs İbrahimhakkıoğlu, *İşkenceci* romanında kullanılan anlatım tarzının, ilk okumada kolayca fark edilemeyen bir yapıya sahip olduğunu ifade eder. Ayrıca, romandaki her cümlenin ayrı bir hadiseye işaret ettiğini belirterek bu nedenle cümlelerin neden kısa tutulduğunu yazara sorar. Alev Alatlı ise, anlatım üslubuna ilişkin yöneltilen bu soruyu aşağıdaki şekilde yanıtlamıştır:

> "Neyi yazmak istediğimi çok iyi bilerek yazmaya oturuyorum. Lafı döndürüp dolaştıramıyorum. Ayrıca bunda Batı eğitiminin de bir rolü var. Yan yana eklenip de hiçbir mana ifade etmeyen cümleler var. İçinden üç kelimeyi atsan da bir şey fark etmiyor. Bu benim tabiatıma aykırı. Bir cümlede istediğin her şeyi söyleyebileceksin ve bu bir başka dile çevrilebilecek kadar net olmalı. Böyle yazınca da kitabımın zor anlaşılacağını biliyordum, ama ne yapayım" (s. 55).

Belkıs İbrahimhakkıoğlu, söyleşinin bir bölümünde *İşkenceci* adlı romanı okurken okuyucunun başka kaynaklara da başvurma ihtiyacı hissettiğini ifade ederek Alev Alatlı'ya, romanda insanları neden Kafdağı'nın ardına gönderdiğini sorar. Alev Alatlı, kendisine yöneltilen bu soruya da şu şekilde karşılık vermiştir:

> "Kafdağı, bir müphemiyetin simgesi. Türkiye'de doğru olan insanlar bilerek istenerek müphemleştiriliyor. Bunun için Kafdağı'nın arkasındalar. Bunlar her zaman toplumun dışına atılmış. Şöyle diyebiliriz: Önümüzde bir avuç ayıklanmamış pirinç var. Öyle bir sistem ki pirinci değil de taşlara ayıklıyorsun. Pilavı pirinçle değil de taşlarla pişiriyorsun. Türkiye'de bu oluyor. Pirinçler Kafdağı'nın arkasına gidiyor, taşlar da bize kalıyor. Kafdağı'nın arkasına doğruları gönderdim. Kafdağı'nın arkasındakiler hayatı karşılamaya çalışmışlar. Onların gayretleri, onların uyarıları var. Cemil Meriç hayatı karşılamış, Atatürk keza. Doğrular var, doğru değil. Zaten bir tek mutlak doğru var, onu biliyoruz" (s. 55).

Belkıs İbrahimhakkıoğlu, *İşkenceci* adlı romanın okunması sonrasında bireyde insana yönelik bir küskünlük hissinin ortaya çıktığını gözlemlediğini belirterek, bu durumun bir tür yabancılaşma sonucu olup olmadığını Alev Alatlı'ya yöneltir. Alatlı bu

değerlendirmeye şöyle cevaplar:

> "Evet. Bunu estetik açıdan da ele alabiliriz. Sarışınların ve küçük burunluların moda olduğu bir yerde aynaya bakamayan ve kendini küçük burunlu olmakla yükümlü hisseden, kendi vücudundan kaçan bir kızı düşünün; derisine yabancılaşmış. Bütün elbiseler, etekler, çoraplar ince uzun boylu kadınlar için yapılmış. Böyle olmayan bir kadın bunları giyemiyor. Fiziğinden insanları kaçıran bir sistem. Türk insanı kendine nasıl yabancılaşmasın? Bir genç kız bu ölçülere uymadığı için evinden çıkamıyor. Böylece onlar ve ötekiler, mahalleliler, şehirliler, bölgeliler, kavramlar ortaya çıkıyor. İnsanın fıtratını toplum değiştiriyor böylece. Bütün bunlara rağmen son zamanlarda her şeye 'No problem' diyoruz. Ne demek no problem? Türkiye'de her şey problem. Böyle yeni sloganlar üretiliyor. Üstelik bunlar çeviri slogan. Eski Yunan ve Roma'yı çökerten bu no problem hikayesidir" (ss. 55-56).

Türk Edebiyatı dergisi, 172. sayısında çağdaş Türk edebiyatının dikkat çeken kadın yazarlarından Duygu Asena ile gerçekleştirilen röportajı, "Duygu Asena ile Kadının Adı Yok" başlığıyla yayımlamıştır. Söz konusu söyleşide, Asena'nın *Kadının Adı Yok* adlı romanı merkez alınarak çeşitli meseleler ele alınmıştır. Röportajda, romanın geniş bir okuyucu kitlesine hitap ettiği vurgulanmış; yalnızca kadınların değil, erkeklerin de sevgisizlikten etkilenebileceği gerçeği, ekonomik refah içindeki ailelerde çocuk yetiştirmenin zorlukları, kadınların rahatsızlık duyduğu toplumsal gerçeklikler, aile kavramı ve aile büyüklerinin kaybı gibi konular üzerinde durulmuştur.

Söyleşide ayrıca, *Kadının Adı Yok* adlı eserin geniş kitlelerce ilgiyle karşılanmasının nedenleri Duygu Asena'ya yöneltilmiş ve yazar bu konuya dair görüşlerini açıklamıştır:

> "Evet ele aldığı konular açısından. Bu kadın erkek eşitliği, kadın hakları kadının yaşamındaki karşılaştığı problemler son bir iki yıldır çok gündemde. Kadın panelleri yapılıyor, kadın dergileri çıkartılıyor. Bütün bunların oluşturduğu bir kamuoyu var. Bu kamuoyunun üstüne kitabımın çıkması ilgi çekti. Ayrıca kitapta çok basit şeyleri anlatmak, kadının yaşadığı kimsenin şimdiye kadar değer vermediği çok basit şeyleri anlatmak bu ilgiyi doğurdu. Ben buna bağlıyorum" (s. 71).

Türk Edebiyatı dergisi adına gerçekleştirilen söyleşide, Duygu Asena'ya kitabındaki hırçınlık ve reddedişin nedenine dair bir soru yöneltilmiştir. Söyleşi yapan kişi, *Kadının Adı Yok* adlı eserin yazarını okurken, yazarın asabi ve hırçın bir mizaçta olduğunu düşündüğünü belirtir ve bu hırçınlık ile reddedişin sebeplerini sorar. Duygu Asena, kitabın üslubundan dolayı kendisine sıkça bu tür geri bildirimlerin yapıldığını

ifade eder: *"Beni tanıdıktan sonra bu lafı söyleyen çok insan oldu. Seni hiç böyle sanmıyorduk, çok huysuz olduğunu sanıyorduk diyorlar. Hiç huysuz falan değilim, aksine çok uyum içerisindeyim"* (s. 72).

Söyleşinin devamında, Asena'ya aile yapısının sağlamlığına ilişkin daha genel bir soru yöneltilir. Duygu Asena, bu konuda kendi görüşlerini şu şekilde açıklar:

> "Aile yapısı sağlam olmalı düşüncesine katılıyorum. Ama Türkiye'de aile yapısı çok sağlam mı diye bir soru işareti koyuyorum. Türk aile yapısında erkek çok fazla özgür, kadın çok fazlasıyla eve kapatılmış. Yani zorla sürüklenen bir aile modeli de var. Hepsi öyledir demiyorum. Şuna inanıyorum. Sevgi bağıyla kurulmuş aileler bin yaşasın ama kadının ezildiği, dayak yediği, zorla sürdürülen aileler, parçalanmalı. Ama o kadınları da birileri korumalı. Mesela geçenlerde bir kadın geldi. Mimarmış, kocasından kıyasıya dayak yemiş. Yirmi yıldır çalışmadığı için de mimarlığı unutmuş. Şimdi böyle bir aile olsa ne olur olmasa ne olur? Ben buna inanıyorum. Kutsal aile lafına inanmıyorum" (s. 73).

Türk Edebiyatı dergisinin 138. sayısında yayımlanan bir başka söyleşi, Sevinç Çokum'un kaleme aldığı "Emine Işınsu ile Mülakat" başlığını taşımaktadır. Bu söyleşinin odak noktası, Emine Işınsu'nun 1979 yılında yayımlanan *Çiçekler Büyür* romanıdır. Söz konusu roman, Bulgaristan'daki Türk topluluğunun uzun yıllar boyunca karşılaştığı zulüm ve adaletsizlikleri anlatmaktadır. Söyleşide hem romanın içeriği hem de Bulgaristan Türklerinin yaşadığı acılar ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır.

Sevinç Çokum, Emine Işınsu'ya yazdığı romanlar arasında *Çiçekler Büyür*'ün en meşakkatli olanı olduğunu ifade eder ve ona bu romanı yazmaya nasıl karar verdiğini, romanı tamamladığında ne hissettiğini sorar. Emine Işınsu ise bu soruya şu şekilde yanıt verir:

> "Bilmem 'roman' kelimesi yeter mi Çiçekler büyür için? Birkaç hayali kahramanın dışında, kitapta geçen olaylar gerçek, karakterler hakikidir. Hatta Türk soyunun kırım operasyonunu yürüten Bulgar komutanlarının ve milletlerine ihanet halindeki bazı Türk gazetecilerinin ismi değiştirilmeden verilmiştir. Benim için meşakkatli oldu, evet, sayısız belge okudum, çoğu gizlice Anadolu'ya ulaştırılmış mektuplardı. Ve kimi kaçarak kimi resmen gelmiş pek çok göçmen vatandaşımızla konuştum, defterler dolusu not aldım, tarihi inceledim. Fakat asıl meşakkat, şüphesiz bu hazırlık safhası değil, orada yaşanılan ızdırabı, burada yazarken benim çekmiş olmam. Somut bir acı içindeydim, tıpça konuşursak depresyon geçirdim, diyebilirim. Niçin mi karar verdim yazmaya, biliyorsun sınırlarımız dışında yaşayan Türklerle ilgili üç romanım var. Çiçekler'den önce, Azap Toprakları'nda Yunanistan'da ve Tutsak'ta Irak'ta yaşayan Türkleri ele almıştım. Niçin sınırlarımız dışında yaşayan Türkler? Bunu soran çok oldu, sanırım bu konu tamamıyla benim mizacıma ilgili bir husus. Maddi ve manevi tutsaklığa; totaliter rejimlerin her türlüsüne ve insanın insana hakaretine, eziyetine katlanamıyorum. İnsanın insana ettiğini hayvanlar birbirine etmiyor. Romancı ben olduğuma göre, elbet şiddetli duygularım etkiler yazdıklarımı ve Türk olduğum için önce Türk insanının ızdırabını anlatırım. Babam, Bulgaristan göçmeniydi, sanırım bu yüzden Bulgaristan'dan

> gelen soydaşlarımıza, diğerlerinden daha fazla sevgi duyarım. Ayrıca Bulgaristan'daki Türkler bana göre iki türlü tutsaktırlar: Şovenizmin ve Marksizmin. Çiçekler Büyür'ü bitirdikten sonra evet, bütün romanlarının sonunda yaşadığım bitkinliği ve boşluğu yaşadım. Ancak bu kitaptaki İlay, beni bırakmadı… O, hâlâ yaşıyor. İlay'ı Anadolu'ya kaçmış farz ettim hep, son olaylar karşısında alacağı tavrı düşündüm. Canbaz'ın devamı olan ve başlayıp da maalesef tamamlayamadığım Mehmet isimli romanımda İlay, yer almıştı, ona dair birkaç pasaj bile yazdım" (ss. 32-33).

Emine Işınsu ile gerçekleştirilen söyleşinin devamında Sevinç Çokum, Bulgaristan'daki Türk halkının kültürel ve kimliksel değerlerinden uzaklaştırılmak istendiğini dile getirir. Çokum, bazı bireylere zorla Bulgar isimleri verildiğini ve Türkçe konuşmanın yasaklandığını ifade ederek *Çiçekler Büyür* romanında bu baskıların kapsamlı biçimde ele alındığını belirtir. Bu bağlamda, eserde yer alan ve maddî kazanç uğruna Bulgar kimliğini benimseyen Mehmet Ali karakteri ile bu asimilasyona direnen İlay karakterinin temsili rollerine dikkat çeker ve Işınsu'dan bu iki karakter üzerinden romanın iletisini değerlendirmesini ister. Emine Işınsu'nun bu soruya cevabı ise şöyle olur:

> "Mehmet Ali için kısaca 'şahsi çıkarcı' deyip, geçebiliriz. Bu onun satıhta bir tarifi olur. Gerçekte Mehmet Ali, çocukluğundan itibaren gerek annesi hakkında edindiği yanlış bilgiler, gerekse babasının Türk cemaati arasındaki çirkin durumundan dolayı utanç içindedir. Zayıf benliği baştan ayağa utanç kesilmiştir ve ne yazık bir yerde kendisi ile Türk halkını aynileştirmiştir. Bu yüzden varlığından sıyrılmak ister güçlü olana yamanmak ister. Önceleri şuurlu olarak attığı adımlar, içinde yaşadığı sistem gereği bunu öyle bir noktaya getirir ki artık orada hadiseler iradesini aşar ve onu sürüklemeye başlar. İlay'sa çocukluğundan beri sağlam varlığının farkındadır, gururludur. Kuvvetli bir şahsiyeti vardır. Fakat milletinin menfaatleri uğruna, gerektiği zaman şahsiyetinden fedakârlık etmeyi ve şahsi duygularını harcamayı bilir. O, gerçeklere arkasını dönmeden günlük fırsatları değerlendirebilen, pratik bir idealisttir" (s. 33).

Türk Edebiyatı dergisi, roman ve hikâye yazarlarıyla gerçekleştirdiği söyleşi, mülakat ve röportajlara sayfalarında yer vererek bu içerikleri okurlarıyla paylaşmıştır. Bununla birlikte dergi, yalnızca Türk edebiyatı ile sınırlı kalmamış, zaman zaman dünya edebiyatına ait yazarların biyografilerine, eserlerine ve yazı tekniklerine dair yazılara da yer vermiştir.

Bu çalışmada incelenen sayılar doğrultusunda, derginin dünya edebiyatına dair çok sayıda yazarı kapsamlı biçimde ele almadığı söylenebilir. Ancak, 169. sayıda Adnan Şenel tarafından kaleme alınan "Exupéry'nin Eserlerinde İnsan" başlıklı yazı bu anlamda dikkat çekicidir. Söz konusu yazıda, özellikle *Le Petit Prince (Küçük Prens)* adlı eseriyle

tanınan Fransız edebiyatının önemli yazarlarından Antoine de Saint-Exupéry'nin yapıtlarında "insan" temasının ön planda tutulduğu belirtilmiştir. Adnan Şenel, Exupéry'nin eserlerinde farklı konulara temas etmekle birlikte, esas odak noktasının insan olduğunu şu ifadelerle vurgulamaktadır:

> "O, insana ve insanlığa bir nevi destan yazar. Dünya edebiyatında insana ve insan dünyasına bu derece methiyeler yazabilen bir başka yazar, belki de yok gibidir. İnsana duyduğu sevgi, saygı ve bağlılık hemen bütün eserlerinde bir kutsal ayin töreninde olduğu gibi coşkulu bir hava içinde aktarılır. Onun bunu yapmasının temelinde daha çok Hristiyanlığın unsurları rol oynamaktadır. O, dinine sıkı sıkıya bağlı olduğunu ve bundan gurur duyduğunu da çoğu yerde vurgular" (s. 60).

Sonuç olarak, incelenen yazılar doğrultusunda *Türk Edebiyatı* dergisi, 101-200. sayılar arasında hikâye ve roman türlerinde eser veren yazarlara odaklanan yazı ve söyleşiler aracılığıyla hem klasik hem de çağdaş Türk edebiyatına ilişkin zengin bir birikim sunmuştur. Namık Kemal, Ahmet Mithat, Sait Faik, Ömer Seyfettin, Peyami Safa, Kemal Tahir, Necip Fazıl, Tarık Buğra, Sevinç Çokum, Mustafa Kutlu, Cengiz Aytmatov ve George Orwell gibi yazarların hikâye ve romanlarına dair yapılan değerlendirmeler, bu yazarların edebî yaklaşımlarını ve eserlerinin tematik yapısını ortaya koyma amacı taşımaktadır. Bu metinlerde karakter tahlilleri, mekân kullanımı, ideolojik arka plan ve anlatı biçimleri üzerine yapılan analizler dikkat çekmiştir. Bununla birlikte, Ahmet Tezcan, Belkıs İbrahimhakkıoğlu, Belkıs Kabaklı ve Sadettin Elibol gibi isimlerin gerçekleştirdiği söyleşiler sayesinde, Tarık Buğra, Sevinç Çokum, Mustafa Kutlu, Rasim Özdenören, Alev Alatlı, Duygu Asena ve Emine Işınsu gibi yazarların edebî dünyaları doğrudan kendi ifadeleriyle okura ulaştırılmıştır. Dolayısıyla dergi, bu tür yazı ve söyleşiler yoluyla, edebî belleğin aktarımı, türler arası zenginliğin sunumu ve yazar-okur arasında anlamlı bağların kurulması açısından işlevsel bir platforma dönüşmüştür.

2.3. HİKÂYE VE ROMAN İNCELEME YAZILARI

Bu çalışmanın ilgili bölümünde, *Türk Edebiyatı* dergisinin 101 ile 200. sayıları arasında yayımlanan hikâye ve roman türünde kaleme alınmış olan inceleme yazılarına yer verilecektir. Bu başlık altında ele alınan yazılar, hikâye ve roman türlerine dair daha derinlikli, kapsamlı değerlendirmeler sunmaktadır.

Türk Edebiyatı dergisi, 162. sayısında, Namık Kemal'in vefatının 100. yılı dolayısıyla sanatçının edebî kişiliğine ve eserlerine dair çok sayıda yazıya yer vermiştir. Bu kapsamda Orhan Okay tarafından kaleme alınan "İntibah ve Türk Romanının Doğuşu Adlı İnceleme Üzerine" başlıklı yazı da dikkat çekicidir. Orhan Okay, söz konusu çalışmasında, Namık Kemal'in *İntibah* adlı eserinden önce, uzun hikâye ya da roman türünde kaleme alınmış *Letâif-i Rivâyât*, *Hasan Mellâh*, *Hüseyin Fellâh*, *Dünyaya İkinci Geliş*, *Yeryüzünde Bir Melek*, *Felâtun Bey ile Râkım Efendi*, *Müsameretnâme* ve *Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat* gibi eserlerin mevcut olduğunu belirtir. Bununla birlikte, *İntibah*'ın, Türk edebiyatı tarihinde son yüz otuz yıl açısından ilk Türk romanı olma niteliğini muhafaza ettiğini özellikle vurgular:

> "Namık Kemal'in romanı, tenkitçilerin ortak bir kanaati olarak türünün ilk örneği olmak değerini muhafaza etmektedir. Bunda, yazarının hemen bütün Tanzimat devri içinde bahsedilmesi kaçınılmaz olan aksiyon adamı vasfından çok bizzat romanın, öncekilere göre daha edebî bir karakter taşımasının tesiri düşünülmelidir" (s. 45).

Orhan Okay, Namık Kemal'in *İntibah* adlı romanının, Osmanlı toplumunda okuma-yazma bilen kesimin 1870-1876 yılları arasında popülist romandan edebî romana yöneldiği kısa süreli bir geçiş döneminde kaleme alındığını belirtir. Bununla birlikte, *İntibah*'ın Türk edebiyatı tarihinde edebî bir roman olarak kabul edilmesinin oldukça geç bir tarihe, 1950'li yıllara tekabül ettiğini ifade eder. Bu bağlamda, roman üzerine yapılan ilk ciddi çalışmanın 1944 yılında Mustafa Nihat Özön tarafından gerçekleştirildiğini vurgular. Ayrıca, *İntibah* üzerine gerçekleştirilen son kapsamlı çalışmanın Mehmet Kaplan'a ait olduğunu, Namık Kemal'in genel edebî kişiliği üzerine yapılan en kapsamlı incelemenin ise Güzin Dino tarafından gerçekleştirildiğini ifade eder.

Türk Edebiyatı dergisinin 103. sayısında, Tarık Buğra'nın *Yağmur Beklerken* adlı romanı üzerine Mehmet Kaplan tarafından kaleme alınan bir inceleme yazısı yayımlanmıştır. "Yağmur Beklerken" başlığını taşıyan bu yazıda, söz konusu romanın, Türkiye'de halk kökenli ve iyi niyetli aydın tipinin ilk örneklerinden birini betimlemesi açısından önemli bir yere sahip olduğu vurgulanmaktadır.

Mehmet Kaplan, yazısının giriş kısmında romanın geçtiği tarihsel bağlama, yani Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın kuruluş sürecine dikkat çeker. Bu çerçevede, dönemin siyasî ve toplumsal yapısını ele alarak idareci zümre ile halk arasındaki ilişkileri, roman bağlamında dönem, zaman ve mekân şartlarıyla birlikte çözümlemeye çalışır.

Kaplan, *Yağmur Beklerken* romanında Türk edebiyatına kazandırılan insan tipine ilişkin değerlendirmelerinde ise şu görüşlere yer verir:

> "Tarık Buğra'nın romanı Türkiye'de yeni bir insan tipi olan, kökü toprağa bağlı aydın tipinin ilk örneğini tasvir etmesi bakımından dikkat çekicidir. Yazar, içinde bulunduğu durum dolayısıyla bu tipin yaşadığı dramı anlatıyor. İyi bir insanın iyi niyeti yüzünden başına felaket gelmesi klasik trajedi konusudur. Yağmur Beklerken'de Rahmi, telafisi imkânsız felaketlere maruz kalmamakla beraber başarısızlığa uğruyor" (s. 19).

Mehmet Kaplan, yazısının devamında romanın başlangıcını ve olayların gelişim sürecini aktarırken özellikle Rahmi karakteri üzerinde durmaktadır. Metnin son bölümünde ise *Yağmur Beklerken* romanının kendi dönemi içerisinde öne çıkan yönlerini şu şekilde özetlemektedir:

> "Tarık Buğra'nın romanında dikkati çeken yönler, kompozisyon bakımından ölçülü oluşu, berrak, aydınlık, sıcak üslubudur. Her kelime ve cümlesi insanın boğazına çalı gibi takılan öz Türkçeci ve devrik tümceci yazarlardan sonra Tarık Buğra'nın bu romanını okuyanlar, kayboldu sanılan güzel Türkçenin tadını tadacaklardır. Ben Tarık Buğra'nın bu romanını okurken hem Türkiye'nin meseleleri üzerinde derin derin düşündüm hem de büyük bir zevk aldım" (s. 22).

Mustafa Kutlu, *Dergâh* dergisinin 114. sayısında yayımlanan "O Çocuk-İçin" başlıklı yazısında, Sevinç Çokum'un *Onlardan Kalan* adlı kitabında yer alan "O Çocuk" başlıklı hikâyeyi ele almaktadır. Kutlu, bu hikâyeyi okuduğunda derin bir duygusal etki yaşadığını ifade eder ve Sevinç Çokum'u arayarak tebrik ettiğini belirtir. Bu bağlamda, şu ifadelere yer verir: *"Böyle şeyler beni heyecanlandırıyor. Bir yerlere haber vermek, insanlarla konuşmak istiyorum. Bir sevinci, güzelliği, aydınlığı beraber görmek, paylaşmak, yaşamak için"* (s. 14).

Kutlu, yazısında Çokum'un, gündelik hayatın içinden seçtiği temaları kendine özgü anlatım tarzıyla işleyişine dikkat çeker. Ayrıca, hikâyede kullanılan anlatım biçimini "tadına doyum olmaz" şeklinde nitelendirerek eserin taşıdığı duygusal derinlik ve tematik zenginliğin altını şu şekilde çizer:

> "Basamaklar, ahşap kapı ve arkada loş bahçe… evin kanarya ötüşlü neşesi, yaşanmış şeylerin ortalık yere çıkarılmasından utanma… insana sabun kokusunu, bembeyaz çamaşırları, lavanta çiçeklerini, güzel kokulu kurabiyeleri, ince dantelleri hatırlatarak bizi elimizden tutup o büyülü çocukluğun, güzel mahallelerin, sokakların, ağaçların dünyasına götürüyor. Hepimizin hayatında Şükrü Bey amcalar, Ramize Hanım, teyzeler var. Biz, yani

> mahallelerin, sokakların, ailelerin kaybolmadığı zamanları görmüş olan nesiller; elimizden uçup giden şeyleri kavrayabilen ve gitgide bunun verdiği hüzünle maziyi hatırlamaya genç yaşta başlayan nesiller, anlatılan sokağın ne manaya geldiğini çıkarabiliyoruz" (s. 14).

Mustafa Kutlu, modern şehir yaşamının bireyler arasındaki duygusal paylaşımı zayıflattığını ifade etmektedir. Ona göre, kentlerde yaşayan insanlar artık ortak duygular etrafında birleşememekte; bir yakının vefatı karşısında derin bir üzüntü hissedememekte, bir başarı durumunda içten bir sevinç yaşayamamakta ve güzel bir olgu karşısında heyecan duyamamaktadır. Kutlu, bu duygusal kopukluğun temel nedeninin bireylerin yoğun geçim kaygısı ve zaman yetersizliği olduğunu belirtmekte, bu koşulların insanları içsel dünyalarından ve toplumsal bağlardan uzaklaştırdığını vurgulamaktadır:

> "Akşamdan akşama çocuklarına, eşlerine kavuşan yorgun bıkkın insanlar televizyonun karşısında, uyuklamaktan ve etraflarında olup biten şeylere bezgin bezgin bakmaktan başka bir tepki gösteremiyorlar. Aile, sokak, mahalle hayatı idi insanlarımızın 'toplu' olarak yaşadığı yerler. Şimdi insanlar 'tek tek' yaşıyorlar. Biraz insafsızca meseleyi deşersek insanların eşlerinden bile ayrı dünyalarda yaşadıkları neticesine varacağız. Bütün bunlar ne uğruna? İlerleme adına bağlandığımız sanayi medeniyetinin -şimdilerde artık elektronik çağın- getirdiği şu: Fert başına tüketim enerji miktarını artırmak. Doğrusu bunun için karıyı kocadan ayırmaya bakıyorlar. Çünkü o zaman iki ev tutulacak. İki eve ayrı buzdolabı, ayrı televizyon ve ayrı araba ile ayrı klozet satacaklar. Zamanın geriye dönmesi ve loş bahçelerde nar ağaçlarının çiçek açması mümkün değil. Bunu ben de biliyorum ama önemli olan bu değil, önemli olan nerede durduğumuzun, nereye gittiğimizi şuuruna, manasına varabilmek. İşte Sevinç Çokum, 'O Çocuk' da bunu başarıyor. O köhne, küflü dükkân, o dükkânda yaşayanlar, o sokağı bütün fukaralığı ile dolduranların, çocuk dünyamızın pembe sisler arkasında kalmış da olsa ne manaya geldiğini ne gibi zenginlikler taşıdığını çıkarabiliyoruz" (s. 14).

Mustafa Kutlu, *O Çocuk* adlı hikâyesinde, Sevinç Çokum'un anlatımında yer alan ve kaynağı bilinmeyen bir güneş ışığı metaforuyla okuyucuyu buluşturduğunu dile getirmektedir. Bu anlatım, Çokum'un eserinde beliren manevî aydınlanma ve umut temasını işaret etmektedir.

Öte yandan Belkıs Kabaklı, 117. sayıda "Aynadaki Yalan" başlıklı yazısında Necip Fazıl Kısakürek'in aynı adlı romanını ele almaktadır. Kabaklı'ya göre, Kısakürek bu eserinde kişisel ıstıraplarını, kuruntularını ve bitmek bilmeyen içsel çilesini romanın başkahramanı Naci karakteri aracılığıyla yansıtmaktadır. Yazar, söz konusu incelemesinde, *Aynadaki Yalan'*ın yalnızca bir kurgu değil; aynı zamanda *Çile*, *O*, *Ben* gibi diğer eserlerinde yer bulan otobiyografik unsurların ve idealize ettiği yaşantıların da bir araya geldiği bütüncül bir anlatı olduğunu ifade etmektedir:

> "'Aynadaki Yalan' roman endişesinden ziyade bir büyük ideali anlatma şuurunu taşıyor. Her satırı kuvvetli teşbihlerle donatılmış felsefi bir eser; Üstadın yüreğinden satırlara damla damla dökülen büyük bir fikir çilesi. Ruhunun ve beyninin her zerresini didik didik eden bir nefis muhasebesi. Romandaki tipler, Naci'nin varlık-yokluk savaşının tahlil araçları olarak kullanılmış. Romanın kahramanı Naci'dir; diğerleri Naci'nin etrafında değişik figürlerle raks eden silüetler… Rakslarının cezbesi Naci'yi dalga dalga saran, onu cazibenin merkezine sürükleyen silüetler" (s. 74).

Mehmet Nuri Bingöl, 128. sayıda, "Küçük Ağa Romanına Bakış Tarzı" başlıklı yazısında, Tarık Buğra'nın *Küçük Ağa* adlı eserini incelemektedir. Bingöl'ün değerlendirmesine göre, Buğra, romanında İstiklal Harbi'nin başlangıcından Sakarya Muharebesi'ne kadar uzanan süreci, toplumun çeşitli kesimlerinin tutumları ve davranışları üzerinden ele almaktadır. Bu bağlamda, romanda hem Kuva-yı Milliye yanlıları hem de İstanbul Hükümeti taraftarları karşılaştırmalı ve çözümleyici bir bakış açısıyla incelenmektedir. Bingöl, bu tutum ve davranışların yalnızca tarihsel bağlamda değil, aynı zamanda dönemin toplumsal koşulları ve bireylerin psikolojik durumları çerçevesinde anlam kazandığını ileri sürmektedir. Dolayısıyla yazar gerek Kuva-yı Milliye safında yer alanların gerekse karşıt görüşte bulunan bireylerin tavırlarının sağlıklı biçimde değerlendirilebilmesi için, ancak o dönemin şartlarının dikkate alınmasıyla mümkün olabileceğini söyler:

> "Yazara göre Mondros Mütarekesi sonrasında insanımızın hedef ve cephesini tayin edememesine bir sebep Birinci Dünya Harbi'nin getirdiği bezginliktir; bir diğeri, vatanın kurtuluşunun ancak Sultan tarafından idare edilecek ve onun çevresinde kenetleşecek insanlar eli ile olabileceğine samimi olarak inanmasıdır; en son sebep de her şeyden önce kendi menfaatlerini düşünen tıynetteki insanların, İngiliz propaganda ve altınlarına kanması neticesinde, tam bir milli hareket olan Kuva-yı Milliye'nin karşısına çıkarılmasıdır. Buğra, 'Düşman Kazanmak Sanatı'nda da belirttiği gibi meseleye bir devirdeki hâkim zihniyetin ve neticenin gözlüğü ile bakıp da tereddüt geçiren insanlara bir çırpıda 'hain' damgasını basmamakta; sabık bir devirde suçlanan din adamlarının İstiklal Harbi'nin temelinde harçları bulunduğunu, İstanbullu Hoca'nın şahsında dile getirmektedir. Bazı din adamlarının ilk baştaki tereddüdün de ihanetten değil, samimiyetten ve vefa endişesinden kaynaklandığı belirtilmiştir. Buğra'ya Küçük Ağa'yı yazdıran dinamik belki de budur" (s. 13).

Ayrıca Mehmet Nuri Bingöl, Tarık Buğra'nın *Küçük Ağa* adlı romanında bireyleri, önceden belirlenmiş tek yönlü bir bakış açısıyla sunmak yerine, onları anlamaya yönelik bir yaklaşım benimsediğini ifade etmektedir.

139. sayıda yer alan yazısında Nevzat Yalçın ise, Sevinç Çokum'un *Hilal Görününce* adlı romanını farklı bir perspektiften ele almak istediğini belirtmektedir.

Yazısına "Millî Roman ve Hilal Görününce" başlığını veren Yalçın, söz konusu roman hakkında teknik ve estetik açıdan çeşitli eleştirel yazıların kaleme alındığını ifade eder. Ancak kendisi, bu çalışmasında eseri güncel olaylar çerçevesinde değerlendirme niyetinde olduğunu belirterek görüşlerini bu doğrultuda açıklamaktadır:

> "Millî Hikâye ve Roman'da Hüseyin Rahmi Gürpınar'dan Peyami Safa'ya ve Sait Faik'e uzanan Türk klasikleri kuşağının ardından Sevinç Çokum ve diğer millî kalemler gelecek kuşaklar için yeni bir klasikler dizisi oluşturacak değerde eserler verdiler. Hilal Görününce; edebî yönüyle olduğu kadar siyasi ve sosyolojik yönleri, sık sık şiire yükselen Türkçesi ile şüphe yok ki bir 'temel eserdir' ve okullarda 'metin' olarak yararlanmaya fazlasıyla değer. Kaç on yıldır edebiyat dünyamızı adeta istila eden özenti ve cüruftan ancak bu kalibrede eserlerle yeni nesli koruyabileceğiz" (s. 32).

Nevzat Yalçın, *Hilal Görününce* adlı roman aracılığıyla Sevinç Çokum'un, geçmişte açılmış ancak tam anlamıyla iyileşmemiş bir yaraya, beklenmedik ve olumlu bir rastlantıyla temas ettiğini ileri sürmektedir.

Yavuz Demir ise, 140. sayıda yer alan "Fatih-Harbiye Romanı ve Bunalımlarımız" başlıklı yazısında Peyami Safa'nın *Fatih-Harbiye* romanını karakterler üzerinden tahlil ederek değerlendirmektedir. Demir, Tanzimat'ın ilanı ile Türk toplumunda belirginleşen kültürel ve düşünsel ikiliğe dikkat çekmekte; bu düalizmin bireyde yarattığı içsel çatışmaların edebiyata da yansıdığını vurgulamaktadır. Ona göre edebiyat, ait olduğu toplumun meselelerine kayıtsız kalamaz ve bu bağlamda *Araba Sevdası*, *Felatun Bey ile Rakım Efendi* ve *Kiralık Konak* gibi eserlerde de benzer temaların işlendiği görülmektedir. Demir, toplumdaki bu ikili yapının bireyleri psikolojik bir buhrana sürüklediğini ve bu durumun özellikle *Fatih-Harbiye* romanında belirgin şekilde kendini gösterdiğini ifade eder. Söz konusu buhranı, modernleşme süreciyle birlikte yaşanan medeniyet değişiminin bireyde yarattığı sancılar bağlamında ele alan Demir, bu çalkantılı süreci romanın kadın karakteri Neriman üzerinden detaylı bir biçimde açıklamaya çalışmaktadır:

> "Romanın başlıca kişilerinden biri de Neriman'dır. Yazar, bir genç kız olarak onda meydana gelen değişiklikleri, etkisinde kaldığı ve onda başka hayat arzularını güçlendiren hadiseleri inceler. Neriman'da muhitine, kendisine ve insanlara karşı tepki doğurtan, onu Harbiye, hayatını özendiren birçok sebep vardır. Bu değişimi doğuran unsurları Neriman'ın hayatına bağlı olarak yani kronolojik olarak belirtmemiz mümkündür. Neriman'ın yetişme tarzını onda meydana gelen değişikliklerin hazırlayıcısı olarak almamız mümkündür. O, yetişmesi sırasında iki medeniyetin tesirlerini hissetmiştir" (s. 68).

Yavuz Demir, çalışmasının devamında *Fatih-Harbiye* romanında Neriman'ın karakterindeki dönüşümün kaynağını iki temel etki altında incelemektedir. Demir, bu etkileri *"Neriman'ın kendi ailesinden gelen şarklı terbiye ile dayısı, kızları ve İstanbul yaşayışından gelen etkiler"* (s. 68) şeklinde iki başlık altında sınıflandırmaktadır. Roman üzerine gerçekleştirdiği değerlendirmede, Neriman karakteri aracılığıyla Türk insanının temsil edildiğini belirtmekte ve esasında üzerinde durulması gereken esas meselenin, bireyin değişim sürecinin nasıl olması gerektiği sorunu olduğunu vurgulamaktadır. Bu bağlamda, *Fatih-Harbiye* romanında ele alınan temel meselenin "Nasıl Batılılaşmalıyız?" sorusu olduğu ifade edilmekte; bu soruya verilen yanıtın ise, eserin ana çatısını oluşturan bir sentez arayışına yöneldiği belirtilmektedir.

141. sayıda Melin Halis-Er, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın *Saatleri Ayarlama Enstitüsü* adlı romanını ayrıntılı bir biçimde ele almaktadır. Halis-Er, eserin bölümlerinden örnekler sunarak Tanpınar'ın roman aracılığıyla vermek istediği temel mesajlara odaklanmaktadır. Yazar, romanda akıl, ilim ve sağduyu gibi temel değerleri göz ardı eden bireylerin, toplumsal düzlemde başarıya ulaştıklarının gösterildiğini ve bu durumun, gelecek nesiller açısından ciddi bir tehdit oluşturduğunu ifade etmektedir. Ayrıca romanda, ilim, ahlak ve kültür gibi toplumsal değerlerin yozlaşmış bir şekilde sunulduğuna ve modern dünyada bu değerlere yer olmadığı düşüncesinin geniş kitlelerce benimsendiğine dikkat çekilmektedir. Bu bağlamda Halis-Er, romanın, değerler sistemindeki bu çözülmenin toplumun genelinde bir çöküşe yol açacağına dair güçlü bir uyarı niteliği taşıdığını vurgulamaktadır:

> "Saatleri Ayarlama Enstitüsü'nde milletin parası çarçur edilmiş ve bu iş yapılırken millet fertlerinin rızası alınmamıştır. Bu sebeple define aracıları ve psikanaliz meraklılarına sadece gülüp geçebildiğimiz halde, Saatleri Ayarlama Enstitüsü'nü ciddiye almak durumundayız. Zira burada dönen dolaplar, kendi halinde, işinde gücünde adamlar -bugünkü tabirle söyleyelim orta direği- hayattan ve cemiyetten soğutacak, yetişmekte olan nesillerin iyiye, doğruya güzele olan inançlarını sarsacak mahiyettedir" (s. 55).

Melin Halis-Er, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın *Saatleri Ayarlama Enstitüsü* romanında, modern toplum yapısı içerisinde yer alan tüm kurumların, işlevselliğini yitirmiş birer çark gibi tasvir edildiğini ifade etmektedir. Halis-Er'e göre Tanpınar, toplumun hem trajik hem de ironik yönlerini kavrayabilmek için derin bir entelektüel donanıma ya da üstün bir zekâya sahip olmanın değil, yalnızca sağduyulu bir bakış

açısıyla yaklaşmanın yeterli olacağını vurgulamaktadır. Halis-Er, romanın dördüncü ve son bölümüne ilişkin değerlendirmelerini şu cümleler ile dile getirir:

> "Romanın dördüncü ve son bölümü 'Her Mevsimin Bir Sonu Vardır' adını taşımaktadır. Bu da manalı bir isimdir. İnsana ve onun sağduyusuna inanan, Türk tarihini çok iyi bilen Ahmet Hamdi Tanpınar'ın istikbale ümitle baktığını gösterir mahiyettedir. Ergeç aklı başında birkaç adam bu maskaralığa son verecektir. Nitekim enstitünün ne işe yaradığını tespit için gelen bir Amerikalı heyet, modern dünyada insanların saatlerini ayarlamak için üç memurla çalışan bir servise telefon etmesinin kâfi geleceğini ifade edince müessesenin lağvına karar verilmiştir. Ahmet Hamdi Tanpınar'ın bu tespiti de manidardır. Bu memleketin münevverlerin arasında, enstitünün bir şarlatanlık müessesesi olduğunu fark eden birçok insan vardır. Fakat onlara kimse inanmamıştır. İthal malı fikirlere düşkünlüğümüz sebebiyle bu haklı tenkidin de bir Amerikalıdan gelmesi icap etmiştir" (s. 56).

Saatleri Ayarlama Enstitüsü, yalnızca yüksek edebî değeriyle değil, aynı zamanda bürokrasinin edebiyatımızda en başarılı şekilde eleştirildiği örneklerden biri olması bakımından da üzerinde çokça durulmuş bir eserdir. Bu bağlamda, roman hakkında kaleme alınmış çok sayıda değerlendirme bulunmaktadır. Bu değerlendirmelerden biri de Ahmet Kabaklı'nın 147. sayıda yayımlanan ve "Tanpınar ve Şaheseri" başlığını taşıyan yazısıdır. Kabaklı, söz konusu yazısında öncelikle Ahmet Hamdi Tanpınar'ın edebî kişiliğine değinmekte, ardından *Saatleri Ayarlama Enstitüsü* romanına odaklanmaktadır. Eserin edebiyatımız açısından taşıdığı önemi çeşitli maddeler hâlinde açıklamaya çalışan Kabaklı, bu çerçevede ilgili maddelerden birinde şu görüşlere yer vermektedir:

> "…Bu romanın adından başlayarak bürokrasinin bir tenkidi olduğu görülür. Açıkgözlük, yutturuculuk, gözü pek teşebbüs gücü, aldanma ve başarma ihtiyacı birleşerek, Halit Ayarcı'nın bir buluşu olan bu Saatleri Ayarlama Enstitüsü'nü doğurmuştur. Başta Hayri İrdal, inanmamasına ve vicdan sızısı duymasına rağmen bütün ailesi ile (eşi, baldızları, kızı, damadı, halası, metresi, dostları) bu teşebbüs sayesinde zengin ve mesut olmuştur. Eş, dost, akraba ve yakınlar bu müessesede kayırılmış, yüzlerce memur, müfettiş ve yönetim kurulu üyesi devletten belediyeden halktan sağlanan büyük maaşlara konmuşlardır… Tanpınar'ın 'Saatleri Ayarlama Enstitüsü' diye karikatürleştirdiği kuruluş bizzat 'tek parti' midir yoksa faydasız fakat çok masraflı millete devlete yük olucu, bir iş yapmış görünmek için her şeyi bozucu, sırasında tekrar düzeltici müesseselerden birisi midir? Bu ayarlama (aldatma, göz boyama) müessesesinin nasıl işlediğini, gülünç acı tarafları ile anlamak için bütün eseri okumak gerekiyor. Çağımızın illeti olan bürokrasinin, edebiyatımızda en güçlü ve tek, dünya edebiyatının da benzeri az bulunan bir hiciv şaheseri bu Saatleri Ayarlama Enstitüsü romanıdır. İş nasıl icat edilir, büyükler nasıl tavlanır, onlara arslan payı nasıl verilir; memur, sekreter hanımlar, amirlerine, sevdiklerine toplu olarak nasıl yün kazak örerler, bir tekine inanmadığı halde büyük laflar ve çıkara uygun yalanlar nasıl söylenir? Ölümsüz bürokrasinin bütün bu halleri, ince zekanın didiklemeleri ile Saatleri Ayarlama Enstitüsü'nü doldurmaktadır" (ss. 8-9).

Türk Edebiyatı dergisi, edebiyatımızda derin izler bırakmış ve her dönemde ilgiyle

okunan romanların sinemaya uyarlanması sürecine yönelik olarak çeşitli film yönetmenleriyle söyleşiler gerçekleştirmiş; bu söyleşilere derginin farklı sayılarında yer vermiştir. Bu kapsamda dikkat çeken söyleşilerden biri, derginin 148. sayısında yayımlanan ve Hüseyin Akçalı tarafından, *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu* romanının yönetmeni Salih Diriklik ile yapılan röportajdır. Hüseyin Akçalı, "Dokuzuncu Hariciye Koğuşu Filme Çekilen Tek Psikolojik Eserdir" başlığı altında gerçekleştirdiği bu söyleşide, Salih Diriklik'e çeşitli sorular yöneltmektedir. Bu sorular arasında öne çıkanlardan biri, romanın kendine özgü gergin psikolojik atmosferinin sinema filmine ne ölçüde yansıtıldığı ve uyarlama sürecinde eserde herhangi bir değişiklik yapılıp yapılmadığıdır. Salih Diriklik, bu soruya şu şekilde yanıt vermektedir:

> "Dokuzuncu Hariciye Koğuşu romanının Türk edebiyatında psikolojik yoğunluğu en fazla olan eserlerden biri olduğu kesin. Aynı şekilde, film olarak da çekilen tek psikolojik eser. Böyle yoğun bir romanın filme çekilişi işine girişimin birinci sebebi, mesleğim doktorluk dolayısıyla her gün pek çok hastayla karşılaşmam ve onların psikolojilerini iyi bilmem; diğeri ise Mehmet Taşdiken arkadaşımın yazdığı senaryoda bu atmosfere çok iyi verebilmesidir. Bildiğiniz gibi dünyanın hiçbir yerinde romanlar, aynen satır satır filme aktarılmazlar. Çünkü anlatım dilleri farklıdır. Önemli olan romanın anlatmak istediği fikri ve okuyucularda meydana getirdiği havayı seyirciye yansıtabilmektir. Bunun için gerekiyorsa romanın bazı bölümleri atılır ve bazı bölümlerine ağırlık kazandırılır, yeni olaylar eklenir. Eserin dar bir hacimde çok yoğun olayları ihtiva etmesi sebebiyle Mehmet arkadaşım bölüm atmayarak, sadece geliştirmek ve yeni bölümler eklemek yolunu denemiş. Bu değişiklikler, romandaki baş kahramanların psikolojik durumlarını daha belirgin hale getirecek olaylar. Buna uygun olarak bazı yan kişilikler de geliştirilmiş. Bunlar eserin özünden bir şey kaybettirmiyor. Bir de konunun 1915'te geçmesi sebebiyle eklenen ve romanda bulunmayan Çanakkale Savaşı bölümleri var. Bu bölümler çeşitli kişilerle İstanbul'a yani olayın asıl geçtiği yere bağlanmış. Savaşın sadece arka cephesi ve psikolojik yönü verilmiş. Bizce bunlar, genel seyirciye, romanın geçtiği dönem ve o günkü sosyal ortamı da hangi kavramı yönünden ipuçları verecek olaylar olduğu için bunları filmde aynen kullandık" (s. 62-63).

Sinemaya uyarlanan bir diğer edebî eser ise, Tarık Buğra'nın Osman Bey'in çocukluğundan başlayarak Bursa'nın fethine kadar olan süreci konu edinen *Osmancık* romanıdır. Bu bağlamda, Özdemir Çatalbaş, *Türk Edebiyatı* dergisinin 153. sayısında yayımlanan ve "Osmancık Dizisi Üzerine Yücel Çakmaklı ile Bir Konuşma" başlığını taşıyan yazısında, söz konusu romanın diziye uyarlanma süreci üzerine Yücel Çakmaklı ile bir söyleşi gerçekleştirmiştir. Söyleşi sırasında Çatalbaş, edebî eserlerin sinemaya aktarılmasında çoğu zaman ya eserin ya yazarın ya da yönetmenin ön plana çıktığını ifade ederek *Osmancık* uyarlamasını bu bağlamda değerlendirmesini istemektedir. Yücel Çakmaklı ise bu soruya şu şekilde yanıt vermektedir:

> "Osmancık bir Küçük Ağa gibi değil. O bir romanın TV'ye uyarlamasıydı. Osmancık bu açıdan edebî bir eser uyarlaması değildir. Çünkü TV için düşünülmüştür. Bir senaryo çalışmasıdır. Tarık Buğra sinemanın imkanlarını iyi bilir. Osmancık, başarılı bir senaryodur, kendisiyle uyumlu bir çalışma yaptık. Böylesine ahenkli bir çalışma ilk defa olacak zannediyorum" (s. 43).

Özdemir Çatalbaş, söyleşi sırasında Yücel Çakmaklı'ya, her sanatçının gönlünde idealize ettiği ve gerçekleştirmeyi arzuladığı büyük bir sanat eserini ortaya koyma tutkusunun bulunduğunu ifade ederek, *Osmancık*'ın bu bağlamda kendisi için ne anlam taşıdığını sormaktadır. Yücel Çakmaklı, bu soruya da şu şekilde yanıt vermektedir:

> "Ben şunu söylemek isterim. 1963 yılında bu mesleğe girdim. O zamandan beri idealim olan filmleri zaman ve şartların el verdiği ölçülerde gerçekleştirmeye çalıştım. Mesela Küçük Ağa'yı hep yapmak istemişimdir. Kısmet oldu yaptık. Sanatçının idealleri bitmez. Muhakkak ki yapılan en iyisidir, denemez. Başarı yarım başarıdır. Osmancık'ı da çok arzu ettim" (s. 43-44).

Hasan Öztürk, *Türk Edebiyatı* dergisinin 158. sayısında yayımlanan yazısında, Durali Yılmaz'ın *Fetva Yokuşu* adlı romanını değerlendirmektedir. "Fetva Yokuşu Romanında Figürler" başlığını taşıyan bu yazıda Öztürk, söz konusu eserin edebiyat çevrelerinde yeterince ilgi görmeden zamanla unutulduğunu ifade etmektedir. Romanda yer alan figüratif unsurlara dikkat çeken yazar, bu yönüyle *Fetva Yokuşu*'nun diğer romanlardan ayrıldığını belirtmekte ve bir eşyanın roman kahramanı olarak öne çıktığını dile getirmektedir. Öztürk, romanın başat figürü olan "Cellat Taşı" hakkında şu değerlendirmelerde bulunmaktadır:

> "Figürler açısından esere baktığınızda, Osmanlı tarihine yön veren değişik simalarla karşılaşırız: Sultanlar, şeyhülislamlar, sadrazamlar… Tarihin, kendilerine ayrılan dönemlerinde görevlerini yerine getirip makamlarını kendilerinden sonrakilere bırakan alim, faziletli engin ruhlu insanlar. Tarihin objektifinden sırasıyla geçen bu insanları gerçeğin ışığında seyreden 'Cellat Taşı', romanın merkez figürüdür. İnsanlardan ve dünyadan haberi olmadan toprağın altında yatarken oradan alınıp dünya yüzüne çıkarılan taş, ilk zamanlar üzülür. Yıllardan beri çok samimi dostu olduğu topraktan ayrılmak ona zor gelmiştir. Her ne kadar yeryüzü kalabalık, canlı ve güneşli olsa da o, toprağın altını özlemektedir. Artık bundan sonraki mermer taş, sıradan bir taş parçası değil; duyan düşünen, sevinen ve üzülen bir canlı varlıktır" (s. 66).

Hasan Öztürk, yazısının ilerleyen bölümlerinde *Cellat Taşı* figüründen sonra romanda yer alan diğer karakterlere de değinmektedir. Şeyhülislam Tahir Efendi, Sadrazam Hüseyin Paşa, Bektaş Ağa ve Mehmet Ziyaüddin gibi şahsiyetlere kısaca yer vererek bu karakterlerin özelliklerini ve romandaki işlevlerini açıklamaktadır.

Türk Edebiyatı dergisi, 164. sayısında İsmail Çetişli tarafından kaleme alınan "Yağmur Beklerken ve Serbest Cumhuriyet Fırkası" başlıklı değerlendirme yazısını yayımlamıştır. Çetişli çalışmasına, Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın kuruluş sürecine, dönemin siyasal atmosferine ve partinin amaçlarına ilişkin bir girişle başlamaktadır. Bu tarihsel çerçeveyi sunduktan sonra, *Yağmur Beklerken* romanının içeriğine geçerek eserin karakterlerinden Rahmi'yi tanıtmakta ve romanın olay örgüsünden örnekler sunmaktadır. Ayrıca, romanın mekânsal boyutuna dikkat çeken Çetişli, olayların geçtiği coğrafyayı ayrıntılı biçimde betimlemektedir. Özellikle Avukat Kenan Bey'in vefatının ardından köy halkı arasında yaşanan kamplaşmayı ise şu ifadelerle dile getirmektedir:

> "Kasabadaki manzara bütün Türkiye için aynıdır anarşi… Bu sonucun doğmasına milletin birbirine düşmesine, kamplara bölünmesine kimler sebep olmuştur? Rahmi üç sebep bulur. Birincisi politikacıdır. O politikacı ki kürsü de başka, kürsüden inince başka bir şahsiyete bürünür. Bunun örneklerini Hilmi Bey'de ve cenaze töreninde görmüştür. Kürsüde birbirine hakaretler savuran, türlü düzenbazlıklar çeviren, kalleşlikler yapan, saldıran, kıyan nefret eden, kin kusan bu politikacılar, kürsüden inince çok daha başka bir insan olabiliyor. Fakat millet onları kürsüdeki haliyle tanır. Rahmi bunu 'sahne-kulis-seyirci' teşbihiyle anlatır… İkinci sebepse basındır. İşte kaleminden kan damlayan bu yazarlar, daha doğru dürüst okuma yazma bilmeyen okuyucularını peşlerinden sürüklerler. Bunlara üçüncü bir sebep daha eklenir. Devrin iktidarının tutumu" (s. 35).

İsmail Çetişli, çalışmasında romanın neden *Yağmur Beklerken* başlığını taşıdığına ve bu başlığın Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın kuruluş süreciyle olan anlam ilişkisine odaklanmaktadır. Çetişli, söz konusu tarihsel bağlamla, köylülerin yağmur duasına çıkmaları ve yağmuru büyük bir özlemle beklemeleri arasında sembolik bir paralellik kurarak, romanın başlığının hem toplumsal hem de psikolojik beklentilere gönderme yaptığına dikkat çeker:

> "Tarık Buğra'nın 'yağmur' unsurunu seçmesi ve bunu Serbest Cumhuriyet Fırkası ile yan yana hatta iç içe götürüp bir noktada özdeşleştirmesi kanaatimizce orijinal ve usta bir zekanın ürünüdür. Çünkü her ikisinin de kasaba insanı için yüklendiği fonksiyon ve değeri aynıdır. Beklenen bir özlem bir hasrettir her ikisi de. Eğer yalnız fırka üzerinde durulsaydı, herhalde roman çok kuru kalırdı. Veya başka bir unsur seçilmiş olsaydı bu derece başarı sağlayamazdı. Yazarımız, kasaba gerçeğini çok iyi bilen bir romancıdır. Kasaba insanlarının olaylar karşısındaki tutumlarını, değer yargılarını belirtmekle kalmıyor, her gözün kolay kolay göremeyeceği ayrıntıları da görüyor ve gösteriyor" (s. 36).

İsmail Çetişli, yazısını sonlandırırken Tarık Buğra'nın *Yağmur Beklerken* adlı romanında idealize edilmiş bir aydın tipi olarak ele aldığı Rahmi karakteri aracılığıyla,

Anadolu insanının hikâyesini, sıcak bir anlatım dili ve dikkate değer bir ustalıkla kaleme aldığını ifade eder.

Türk Edebiyatı dergisi, 172. sayısında bu kez Halide Edip Adıvar'ın *Ateşten Gömlek* adlı romanına odaklanan bir değerlendirme yazısını yayımlamıştır. Nazan Bekiroğlu tarafından kaleme alınan ve "Ateşten Gömlek Romanı" başlığını taşıyan bu yazının girişinde, Halide Edip'in romanı hangi tarihsel ve duygusal atmosferde yazdığı üzerinde durulmakta; yazarın eseri yalnızca iki ay gibi kısa bir sürede ve büyük bir coşku içerisinde tamamladığı bilgisi aktarılmaktadır. Bekiroğlu, yazının devamında romanın başlığına ilişkin süreci ele alır ve *Ateşten Gömlek* isminin önerilmesinin Yakup Kadri Karaosmanoğlu'na ait olduğunu şu cümlelerle belirtir:

> "Eserin adı o sıralarda Halide Edip'in evinde misafir olarak kalan Yakup Kadri'nin üzerinde çalıştığı ve daha sonra Yaban adıyla neşredilecek roman için düşünülmüştür. Sözü edilen açık mektupta Halide Edip bu adın Yakup Kadri tarafından muvaffakiyetle bulunduğunu, esasen bu ismi kullanmamak için kendini zorladığını belirtir. Fakat 'Peyamiler, İhsanlar, Ayşeler bir çocuk ısrarı ile hikâyelerine Ateşten Gömlek diyorlardı diyerek Yakup Kadriye bu isim için teşekkür eder ve af diler" (s. 58).

Nazan Bekiroğlu, *Ateşten Gömlek* romanında tüm olayların başkahraman Peyami'nin perspektifinden aktarıldığını vurgulamaktadır. Bekiroğlu'na göre Peyami, anlatıcı olmasının yanı sıra aynı zamanda eserin merkezî karakteridir. Romandaki olay örgüsü, tarihsel bir gerçeklik zeminine oturtulmuş olup Millî Mücadele döneminin toplumsal ve bireysel boyutlarını yansıtmaktadır. Bekiroğlu, söz konusu dönemde yaşananların ağırlığını ve karakterlerin maruz kaldığı zorlukları hem bireysel hem de ulusal düzlemde "ateşten gömlek" metaforuyla betimlemekte ve bu durumu şu şekilde dile getirmektedir:

> "Ateşten gömlek romanında sırtlarında hem ferdi hem milli manada 'ateşten gömlek'ler taşıyan kahramanlar, İstanbul'dan Anadolu'ya doğru bir mekân ve muhteva değişikliğinin göstergesidirler. Vaka sonunda İhsan ve Ayşe şehit olurlar. Peyami bacaklarını kaybeder, beynine bir kurşun saplanır. Bu ana vaka pek çok yerde daha ufak hacimli olmak üzere ezeli aşk üçgeni şemalı yan vakalarla desteklenmiştir. Ayşe etrafında Haşmet Bey ve Ahmet Rıfkı; İhsan etrafında Kezban ve amcasının kızı gibi kahramanlar daima ortak fonksiyonlarla mevcuttur. Böylece asıl üçüzlü aşkın netlik ve ehemmiyeti sergilenmek istenmiştir" (s. 61).

Nazan Bekiroğlu, değerlendirme yazısının sonunda *Ateşten Gömlek* romanına ilişkin olarak eserin kurgusunun tarihsel olaylarla paralel bir şekilde ilerlemesine karşın, Millî Mücadele'nin sona eriş sürecine doğrudan yer verilmediğini belirtmektedir.

Bekiroğlu, bu tercihin, tarihsel gerçekliğe duyulan hassasiyetin yanı sıra, romanın edebî ve sanatsal değerinin de ön planda tutulduğunu ortaya koyduğunu ifade eder. Böylelikle eserin yalnızca tarihî bir roman olmanın ötesine geçtiği ve kuru bir tarih anlatımına indirgenmediği sonucuna varır.

Türk Edebiyatı'nın 155 sayısında, Mustafa Kaplan tarafından kaleme alınan "Yıkılan Hayal" başlıklı tanıtım yazısı, Necati Halit Ertuğrul'un aynı adlı romanını konu edinmektedir. Necati Halit Ertuğrul, 20. yüzyılın ikinci yarısında edebiyat çevrelerinde adı sıkça anılan; özellikle çeşitli gazete ve dergilerde yayımlanan edebiyat eleştirileriyle dikkat çeken bir yazardır. Eserlerinde modernist bir yaklaşımı benimseyen Ertuğrul, bireyin iç dünyasına yönelerek insanın toplumsal yapılar içerisindeki konumunu ve buna bağlı olarak yaşadığı varoluşsal sorunları ele almıştır.

Mustafa Kaplan, *Yıkılan Hayal* adlı romanın kurmaca bir anlatıdan ibaret olmadığını vurgular. Ona göre eser; umutların, ideallerin ve hayatların uğruna şekillendiği bir dünya görüşünün, bir sistemin ve felsefî yaklaşımın çöküşünü, bu süreci bizzat deneyimleyen kişilerin perspektifinden aktarmaktadır. Romanda, dünya genelinde tanınmış bazı komünist liderlerin kendi davalarından bireysel tercihler uğruna nasıl vazgeçtikleri ve yaşadıkları hayal kırıklıkları çerçevesinde şekillenen dramatik yaşam öyküleri işlenmektedir. Kaplan, romanın içeriğini aktarırken yalnızca özet bilgi vermekle kalmayıp farklı kaynaklardan yapılan değerlendirmelere ve tanıtım yazılarına da yer verir. Ayrıca, eserde çok sayıda tanınmış isme değinildiğini ifade ederek romanın geniş bir entelektüel arka plana sahip olduğunu ortaya koyar:

> "Kitap, yirmiden fazla tanınmış Marksist'in, tarih sahnesindeki fonksiyonunu, bugüne kadar gün ışığına çıkarılmamış bazı önemli hadiseleri ve hayatlarının sonlarına doğru uğradıkları fikri çalkantıyı, belgelerin ve delillerin ışığında tahlile tabi tutmuş. Birçoğu yakından tanıdığımız isimler" (s. 80).

Şerif Aktaş, *Türk Edebiyatı* dergisinin 177. sayısında yayımlanan "Yahya Akengin'in Yaralı Dağlar'ı" başlıklı yazısında, Yahya Akengin'e ait *Yaralı Dağlar* adlı romanı tematik açıdan incelemektedir. Aktaş, romanın merkezinde, Cumhuriyet sonrası dönemde birçok Türk aydınının yaşadığı sosyokültürel sıkışmışlığı konu edindiğini ifade eder. Bu bağlamda, küçük bir köyde doğmuş ve daha sonra büyük şehirlerde yaşam sürmeye çalışan bireylerin karşı karşıya kaldığı uyum sorunları ve bu süreçte yaşanan

arada kalmışlık hâli romanda belirgin bir tema olarak öne çıkmaktadır. *Yaralı Dağlar* romanında, Yahya Akengin, Şeref Bey'in küçük bir kasabadan büyük bir şehre göçüyle birlikte karşılaştığı güçlükleri gözler önüne sererken Aktaş bu durumu şu şekilde yorumlamaktadır: *"Roman geniş ölçüde Anadolu'dan çıkan aydının çilesi üzerine kurulmuştur. Şeref Bey köyden büyük şehre gider ama o, çocukluğunun geçtiği köyünü gönlünde taşımaktadır. Şehir hayatına zamanında intibak edememesi Bahriye ile evlenmesine sebep olmuştur"* (s. 71).

Önder Çağıran, 177. sayıda yayımlanan "Mürebbiye Romanında Terbiye" başlıklı yazısında, Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın *Mürebbiye* adlı eserini incelemektedir. Çağıran, romanın, yazarın çocukluk döneminde komşuları olan Ahmet Vefik Paşa'nın yaşamından esinlenilerek kaleme alındığını ifade eder. Bu bağlamda, romanda yer alan Dehri Efendi karakterinin Ahmet Vefik Paşa'nın kendisiyle özdeşleştirilebileceği ileri sürülmektedir.

Yazının devamında, Parisli Anjel isimli bir kadının Osmanlı toplumuna ait bir konakta mürebbiye olarak göreve başlamasıyla birlikte konak mensubu erkekler arasında nasıl bir kargaşaya yol açtığı detaylandırılır. Önder Çağıran, romanın karakter yapısına da dikkat çekerek eserin, okuyucuyu iyi ve kötü karakterler arasında bir tercihe yönlendirme amacını taşıdığını belirtir. Bu yönüyle *Mürebbiye* romanının, olumsuz örnekler üzerinden ideal birey tipine ulaşmayı hedeflediğini savunur:

> "Eserde tam anlamıyla yanlış batılılaşma neticesinde bozulan, çöken bir aile hayatı anlatılır. Aile fertlerine Türk kültürü gösterilmeden doğrudan doğruya Fransız kültürü öğretilir. Herkes -düzgün ya da kekeleyerek de olsa- Fransızca konuşur. Parisli Anjel, küçük çocuklara alafrangalığı ustalıkla öğretir. Aile içinde Türk geleneklerini yıkmak için çalışır ve bunda başarılı olur" (s. 42).

Derginin 190. sayısında, Sevinç Çokum'un *Ağustos Başağı* adlı romanına ilişkin değerlendirmeye yer verilmiştir. Hülya Argunşah tarafından kaleme alınan "Erenler Diyarı Söğüt'ün Romanı: Ağustos Başağı" başlıklı yazıda, İstiklal Savaşı sürecinde Söğüt'te yaşanan olayların roman bağlamında nasıl ele alındığına dair kapsamlı bilgiler sunulmaktadır.

Argunşah, Sevinç Çokum'un eserinde, Söğüt toprağının bireye kazandırdığı direnç ve mücadele gücünü ön plana çıkardığını belirtmektedir. Yazıda, altı asırlık bir medeniyetin beşiği olan Söğüt'ün, romanda Türk milletine yeniden umut olma işleviyle ele alındığı vurgulanmakta ve *Ağustos Başağı* romanının bu yönüyle bir tür yeniden diriliş

anlatısı niteliği taşıdığı ifade edilmektedir. Hülya Argunşah, eserde Söğüt'ün, adeta yeni bir Ergenekon olarak tasvir edildiğine dikkat çekmekte; ayrıca, Sevinç Çokum'un bu romanda yeni bir anlatım tekniği denediği, özellikle şu cümlelerle açıkça ortaya konulmaktadır.

> "Çokum bu romanda, teknik olarak da bir değişikliğin peşindedir. Bu Hilal Görününce'de başlattığı ve romana gerçeklik intibaını kazandırmak için kullandığı bir tarzdır. Hilal Görününce'de Felekzede Arif Çelebi, bir tarihçi bir seyyah olarak ve romanın üslubundan farklı bir üslupla konuşarak romanın tonunu değiştirmiştir. Ağustos Başağı'nda yazarın kendisi olduğunu anladığımız Arif Çelebioğlu notlarıyla romanın tonunu değiştirir, ilgiyi yoğunlaştırır. Felekzede Arif Çelebi'nin torunu Arif Çelebioğlu'na ayrılan bölümlerle romanda zaman da değişir. Arif Çelebioğlu günümüzde yaşayan bir yazardır. Söğüt'ün romanını yazmak için Söğüt'e gitmiştir. Yazmak istediği zaman İstiklal savaşıdır, yani tarihtir" (s. 34).

Hülya Argunşah, *Ağustos Başağı* romanında zamanın, modern anlatım tekniklerine uygun bir şekilde kurgulandığını ifade etmektedir. Bununla birlikte, Sevinç Çokum'un eserde yalın ve arı bir Türkçe kullandığına da özellikle dikkat çeker. Argunşah'a göre, romanda yalnızca tarihî bir olay aktarılmakla kalmamakta, aynı zamanda sıcak ve etkileyici bir aşk hikâyesine de yer verilmektedir. Yazar, değerlendirmesinde Türk kadınlarının fedakârlıklarını vurgulamakta ve bu bağlamda, eserde yer alan Ayşe Ana, Nazik Ana ve Esma gibi Söğüt'ün kadın karakterlerine özel olarak değinmektedir.

Bu başlık altında yer alan yazılar değerlendirildiğinde, Namık Kemal'den Sevinç Çokum'a, Necip Fazıl'dan Peyami Safa'ya, Ahmet Hamdi Tanpınar'dan Yahya Akengin'e kadar uzanan geniş bir yazar yelpazesine yayılan metinlerde; kimi zaman romanların yazılış bağlamı ve dönemsel arka planı ele alınmış, kimi zaman ise karakter tahlilleri, sembolik yapılar ve ruhsal çözümlemeler ön plana çıkarılmıştır. Aynı şekilde, eserlerin sinemaya ve televizyona uyarlanma süreçleri de dikkate alınarak edebî üretimlerin çok yönlülüğü ortaya konmuştur. "İntibah ve Türk Romanının Doğuşu", "Fatih-Harbiye Romanı ve Bunalımlarımız", "Saatleri Ayarlama Enstitüsü'nde Aklın Kaybı", "Fetva Yokuşu Romanında Figürler" ve "Yağmur Beklerken ve Serbest Cumhuriyet Fırkası" gibi yazılar, romanların tarihsel, sosyal ve psikolojik bağlamlarını irdelemeye yönelik eleştirel bir yaklaşım sergilemektedir. Bu kapsamda, sadece Türk edebiyatının klasikleşmiş isimleri değil, aynı zamanda çağdaş edebiyatın önemli

temsilcileri de kapsam altına alınmıştır. Özellikle Mustafa Kutlu, Sevinç Çokum, Tarık Buğra ve Yahya Akengin gibi isimlerin eserleri, dergide dikkat çeken örnekler olarak yer almıştır. Ayrıca Yücel Çakmaklı ve Salih Diriklik gibi sinema dünyasının edebiyatla ilişkili aktörleriyle yapılan röportajlar, metinler arası geçişin somut örnekleri olarak değerlendirilmiştir. Tüm bu yazılar, yalnızca eserleri tanıtmakla kalmayıp; metinlerin derinlikli biçimde yorumlanmasına, tarihî ve kültürel bağlamlarının çözülmesine ve edebî türlerin dönüşümüne ışık tutmaktadır.

2.4. HİKÂYE VE ROMAN HAKKINDA (POETİK) YAZILAR

Bu bölümde, hikâye ve roman türlerine ilişkin poetik nitelikteki yazılara yer verilecektir. Ancak incelenen yüz sayı dikkate alındığında, söz konusu içerikte kaleme alınmış metinlerin sayıca sınırlı olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, *Türk Edebiyatı* dergisinin 101-200. sayıları arasında karşılaşılan hikâye ve roman türlerine dair poetik içerikli yazıların tamamı inceleme konusu yapılacaktır.

Necip Fazıl Kısakürek'in *Kafa Kâğıdı* adlı romanının "Roman Faslı" başlıklı bölümü, ilk kez *Türk Edebiyatı* dergisinin 116. sayısında yayımlanmıştır. "Kafa Kâğıdı: Roman Faslı" başlığıyla sunulan bu metin, 117. sayıda devam etmiş; bu bölümde yazar, roman sanatının doğasına ilişkin düşüncelerini dile getirmiştir. Necip Fazıl, özellikle Tanzimat Dönemi romanlarını merkeze alarak Türk romanına yönelik eleştirilerde bulunmuş ve bir romanın taşıması gereken nitelikler hakkında görüşlerini ortaya koymuştur:

> "Roman icapçı bir hayat taklididir olurlar, un olabilirsin olmazların olması, özleyenlerin hatta olmuş olanların mutlaka dinamik vakıalar zinciri içinde demeti dizisi sergisi roman. Böyle olunca roman aslî mahiyet bakımından bir oldurma, oluşturma, biçimleme, yakıştırma, tasarlama işi halinde meydana çıkıyor ve emrindeki eşya ve hadiseleri murakabe ve öteleri kovalayıcı hayal gücüne dayanıyor. Bütün nakiller ve anlatış şekillerinde romandan bir pay bulunsa da bu payın en çok bulunabileceği hatıra, menkıbe gibi neviler roman olmaktan çıkar, böyle olduğu nev'in adını alır, fakat zamanın (dinamik) hayata bağlı, kuşatıcı manası daima yerinde kalır. Ve nihayet aslî manasıyla roman hadiseleri fikirleştirme veya fikirleri hadiseleştirme sanatı üzerinde- biri fotoğrafçılık, öteki ressamlık işi- bayrağını dalgalandırır. Romanda ana dayanak olan (idealizasyon) feda edildikçe kıymet düşer, kabak çekirdeğine kadar iner. Bu iş vakıalarla karışık olarak ulvîlik şartını korudukça da pahası (radyum) misali değerlenir" (s. 5).

Şerif Aktaş'ın 124. sayıda yayımlanan yazısı, bu bölümde de ele alınacaktır.

Aktaş, söz konusu yazısında Mustafa Kutlu'nun hikâye türünde gerçekleştirdiği yeni bir teknik denemeye odaklanır. "Hikâyeciliğimizde Yeni Bir Tarz: Yoksulluk İçimizde" başlıklı yazısında, Şerif Aktaş bu yeni yaklaşımı ayrıntılı bir biçimde açıklamaktadır:

> "Batılı hikâye ve roman, Batı kültürüne has bir yaratma tarzı olan 'mimesis' üzerine inşa edilmiştir. Fiktif alemin teşekkülünden anlatma tarzına kadar esere şekil veren birçok husus, bu anlayış çevresinde vücut bulur, Türk-İslam kültürüne, hususiyle Osmanlı medeniyetine has yaratma faaliyeti, İslam dini etrafında teşekkül eden 'tecrid' anlayışını esas alır. 'Mimesis' de harici alemi, taklit ve hadiselerle ilgili her türlü teferruata yer vermeyi asıl unsur olarak karşımıza çıkar. 'Tecrid' adı verilen yaratma tarzının özünü varlık ve hadiselerin insan üzerinde bıraktığı intibalar meydana getirir. Ayrıca 'tecrid' de bu özü her türlü teferruattan ayıklama gayreti dikkati çekmektedir" (s. 75).

Aktaş'a göre, Mustafa Kutlu'nun *Yoksulluk İçimizde* adlı hikâye kitabında, yazar klasik hikâye kurgularından farklı bir anlatım yöntemi benimsemiştir. Bu yapıda, okuyucu olay örgüsünü hemen kavrayamaz; fakat tüm hikâyeler bir arada okunduğunda olayın bütünü netleşir. Ayrıca, hikâyelerdeki karakterler doğrudan tanıtılmak yerine, yazarın sunduğu belirli durumlar aracılığıyla sezdirilir. Şerif Aktaş, bu yeni anlatım denemesini şu şekilde açıklamaktadır:

> "Bu kitapta, Avrupai hikâye ve romanda olduğu gibi, vaka anlatılmıyor. Okuyucu, eserin tamamını okuduktan sonra vakayı birdenbire idrak ediyor. Yoksulluk İçimizde adlı kitapta vaka ve onun zuhuru için varlığına ihtiyaç duyulan şahıs kadrosu değil, vakanın sebep olduğu hâl, mekâna ait özelliklerle birlikte dikkatle sunuluyor. Okuyucu bu hâlden hareketle şahıs kadrosunu meydana getiren fertlere has özellikleri kendisine göre yaratıyor. Avrupai hikâye ve romanda şahısları tanıtmaya ve vakayı anlatmaya ayrılan satırlar bu hâli ifadeyle vazifelidir. Üzerinde durduğumuz kitapta Mustafa Kutlu, tecrid anlayışının sunduğu imkândan harekette hâli ön plana çıkarıyor, şahıslar ve vakaya bu hâlden harekette ulaşıyor. Adı geçen eserde ne şahıslarla ne de vakayla ilgili teferruatı ifadeyle vazifeli satırlarla karşılaşıyoruz" (s. 76).

Derginin 137. sayısında Mesut Berk, "Romana Dair" başlıklı yazısında, büyük bir roman yazmanın hangi aşamalardan geçtiğini açıklamaya çalışmaktadır. Berk, büyük romanların unutulmaz kahramanlara sahip olduklarını vurgular. Bu romanların asırlar boyunca sevilerek okunmasının ve unutulmamasının nedenini, yazarın özelde geneli gösterebilme ustalığına bağlar. Berk'e göre, büyük romancıların en önemli özelliği, kendileri olabilmeleri ve kendi insanlarına, kendi gözleriyle bakabilmeleridir. Bu bağlamda, romancı dünyayı kendi kültürüne göre algılar ve değerlendirir. Mesut Berk, kaleme aldığı bu yazıda, büyük romancıların eserlerinde yarattıkları karakterler

aracılığıyla nasıl kalıcı olduklarını örneklerle ortaya koymaktadır:

> "Bugün Flaubert'in 'Madam Bovary'si hâlâ okunuyorsa bunun önemli sebeplerinden biri Emma'nın gerçek bir Fransız olmasıdır. Aynı düşünceyi bütün klasikler için ileri sürebiliriz. Dostoyevski'nin, Tolstoy'un kahramanlarının günümüz yaşamaları ve hâlâ günümüz insanına bir şeyler söyleyebilmelerin sebebi her şeyleriyle Rus olmalarıdır. Her biri kendine has bir insandır ama hepsi de tek kelimeyle Rus'tur. Çünkü 'kendi insanına', 'kendi' gözüyle bakan, bunu layıkıyla beceren romancılar tarafından yaratılmışlardır" (s. 56).

Yazının devamında Mesut Berk, büyük romanlara ve edebiyat tarihinde klasikleşmiş eserlere çeşitli örnekler verdikten sonra, bu eserlerin özelliklerini Türk romancılığı ile mukayese ederek açıklamaya çalışmaktadır:

> "Günümüz Türk romanlarının yarıdan fazlasında karşılaştığımız silik, ruhsuz, davranış ve değer ölçüleriyle Türk'ten başka her şeye benzeyen fakat gayret etmemize rağmen hiçbir yere oturtamadığımız insanların, daha doğrusu insan siluetlerinin sebebi kof şöhretlerin beceriksizlikleri değil, Türk'ün uzağında olmalarıdır. Burada iyi niyetli bir beceriksizlik ve cehalet aramak fazla saflık olur. Gayeleri Türk insanını anlatmak değil, malum ideolojinin bezirgânlığını yapmaktır çünkü" (s. 56).

Halil Açıkgöz, 153. sayısında yayımlanan "Bir Romancının Roman Telakkisi" başlıklı yazısında, Durali Yılmaz'ın *Romanımız ve İnsanımız* adlı eserini merkeze alarak Türk edebiyatında roman türünün gelişimi ve ideal bir romanın nasıl olması gerektiğine dair görüşlerini ortaya koymaktadır. Açıkgöz, yazısına Ahmet Hamdi Tanpınar'ın *"Bir Türk romanı niçin yoktur?"* (s. 38) sorusuna verdiği cevapla giriş yapar. Bu çerçevede Tanpınar'ın, Türk romanının yetersizliği konusundaki düşüncelerini sıralayarak Tanzimat'tan itibaren gelişen roman anlayışının hangi açılardan eksik kaldığını ve bu eksikliklerin temelinde ne tür sosyokültürel nedenlerin yattığını tartışmaya açar:

> "Türk romanının olmayışının sebeplerini iki şıkta ele almaktadır: A) Türk romancısı, cemiyetimizle, hayatımızla alakadar değildir. Garptan okuduklarının tesiri altındadır. Samimi değildir. B) Deterministlerin görüşüne göre 'Hayatımız dardır, kuvvetli değildir, biz bir intikal devresindeyiz; hakiki Türk romanı ancak memleketin kendisine mahsus bir hayatı yaşamasından sonra yazılabilir. Bu her iki iddianın da doğru taraflarını ihmal etmeyen Tanpınar, 'bizzat bu fikrin genişletilmesi ile daha mükemmel bir roman yazılabileceği' fikri ile 'bir tek insanın ıstırap çektiği yerde insanlara söylenebilecek her şey vardır' diyerek roman yokluğunun getireceği ızdırabın aslında başlı başına bir roman olabileceğine işaret eder" (s. 38).

Halil Açıkgöz, yazısında Durali Yılmaz'ın görüşlerine yer vererek anlatımını temellendirir. Yılmaz, Türk romanının henüz alışılmışın dışında eserlerle tanımlanmadığını ifade eder. Yılmaz'a göre, romanın tanımı şu şekilde yapılabilir: *"Roman, dünyayı ve insanı yorumlayan bir eserdir. Romancı da bu yorumu gerçekleştiren sanatkârdır. Başka bir ifadeyle, roman; insanın duygularının dışa vurularak somutlaştırılması, ete kemiğe büründürülmesidir"* (s. 39). Bu tanım, romanın insanın iç dünyasını yansıtan bir sanat formu olduğunu ve romancının bu süreci gerçekleştiren bir sanatkâr olarak önemli bir rol üstlendiğini vurgulamaktadır.

Yazar, dünya edebiyatından örnekler vererek bir romanda bulunması gereken temel unsurları tartışır. Balzac'ın *Goriot Baba* ve Camus'nün *Veba* adlı romanlarına atıfta bulunan Durali Yılmaz, bir romanda yer alması gereken üç temel unsurun duyarlılık, kültürel birikim ve dikkat olduğunu belirtir. Yılmaz, başarılı bir romanın bu üç unsurun birleşiminden doğacağını savunur. Ayrıca, Türk edebiyatında da bu nitelikleri eserlerinde yansıtan yazarların mevcut olduğunu ifade eder:

> "Durali Yılmaz'a göre; başarılı bir Türk romanı Sait Faik'teki duyarlık ile Ahmet Hamdi Tanpınar'daki dikkat ve kültürün terkibinden doğacaktır. Yazar, bizde şimdiye kadar bu üç unsuru dengeleyebilen bir romancının çıkmadığı kanaatindedir" (s. 39).

Yazının devamında Halil Açıkgöz, Türk romanı ile dünya romanını karşılaştırarak değerlendirmelerine son verir.

İsmet Bozdağ, derginin 162. sayısında yayımlanan "Roman… ve Millî Roman" başlıklı yazısında, Avrupa'da roman türünün doğuşunu ele alır. Bozdağ, Batı medeniyetinin özellikle XVI. yüzyılda Protestanlığın ortaya çıkışı ve Martin Luther'in inanç özgürlüğünü savunmasıyla birlikte, burjuvazi olarak adlandırılan ve zamanla ekonomik açıdan güçlenecek olan sermaye sınıfının oluşmasına zemin hazırladığını belirtir. Ayrıca Batı'nın, kendi toplumlarında yaşanan bu dönüşümün eşzamanlı olarak tüm dünyada da gerçekleştiğini düşündüğünü ifade eder:

> "Roman, yaşadığı çağı ve kendisini beğenmeyen Avrupalının, yeni bir toplum yaratmak hevesinden doğdu. Orta Çağ'ın aristokrasi üzerine kurulmuş batı dünyası büyük bir çöplüğe dönüşmüştü; bu çöplüğü Hristiyanlık inancı, değerli bir şal gibi örttüğü için kendisi de kokuşup çürümeye yüz tuttu. Ferdiyete ve çıkar ahlakına dayalı batı insanı burjuva tesiri ile önce, toplumunu eleştirmek, sonra da daha iyisini kurmak istiyordu. Fakat bir yandan devlet, bir yandan kilise buna şiddetle engeldi. Avrupa aydınları çareyi hayali romanlar yazmakta buldular" (s. 58).

Özdağ, romanın Batı'da nasıl ortaya çıktığını açıkladıktan sonra, modern romanın gelişim sürecine de değinir. Ardından, Batı toplumlarındaki romanın doğuşunu, Doğu toplumlarındaki gelişim süreci ile karşılaştırır. Son olarak, Türk romancısının millî romana ulaşabilmesi için yerine getirmesi gereken koşulları ve yapması gerekenleri detaylı bir şekilde açıklar:

> "Türk romancısı, önce kendi toplumunu tanımaktan yola çıkmalıdır. Kendi insanın değer yargıları nedir? Kendi insanı, nasıl düşünür, nasıl davranır, nasıl konuşur, nasıl dinler? Daha çok, maddi sebeplerle mi manevi sebeplerle mi atağa geçer? 150 yıldan beri bir sürü batı fikrini benimsediği hâlde hep 150 yıldır benimsememekte direndiği batı fikirleri hangileridir; benimsememe gerekçeleri ne olabilir? Türk romancısı bunları anlayıp dinledikten sonra, roman yolu ile Türkiye'de ne yapmak niyetinde olduğunu tespit eder. Ancak bu şartlar altında yazılmış bir romanın tek sayfasını okuyan kişi, hiç duraksamadan 'bu bir Türk romanıdır' der. Tıpkı bir Fransız, bir Amerikan romanını, birkaç sayfa okuyarak tanıdığımız gibi! İşte -sanırım- Milli roman da bu romandır" (s. 59).

Bu başlık altında, çalışmaya konu olan 101 ile 200. sayıları arasında yayımlanan hikâye ve roman türlerine dair poetik nitelikli yazılar değerlendirilmiştir. Bu yazıların, çok az olmamakla birlikte, sayıca sınırlı olduğu görülmektedir. Bu durum, ilgili dönemde söz konusu türlerin kuramsal ve poetik açıdan ele alınmasının kısıtlı olduğunu göstermektedir. Ancak, bu yüz sayı içerisindeki tüm poetik içerikler titizlikle derlenmiş ve kapsamlı bir biçimde incelenmiştir.

Özellikle Necip Fazıl Kısakürek'in *Kafa Kâğıdı* adlı romanının "Roman Faslı" bölümü, yazarın roman sanatına dair düşüncelerini sunması açısından dikkat çekicidir. Ayrıca, Şerif Aktaş'ın Mustafa Kutlu'nun hikâye türündeki yeni biçimsel denemesine dair değerlendirmesi, dönemin edebiyatındaki yenilikçi yaklaşımlara ışık tutmaktadır.

Mesut Berk'in büyük romanların yaratım sürecine ilişkin analizleri, bu tür eserlerin unutulmaz kahramanlar ve evrensel temalar aracılığıyla nasıl anlam kazandığını ortaya koyarken; Halil Açıkgöz'ün Durali Yılmaz'ın eserleri bağlamında Türk romanının gelişimi ve ideal roman anlayışına yönelik görüşleri, türün tarihsel ve kuramsal gelişimini değerlendirmeye katkı sağlamaktadır.

İsmet Bozdağ'ın Avrupa'da roman türünün doğuşuna ilişkin yazısı ise, kültürel ve toplumsal dönüşümlerle birlikte romanın nasıl şekillendiğini ve bu sürecin Batı dışındaki algılamalara etkisini kapsamlı biçimde ele almaktadır.

Sonuç olarak, ilgili dönemde hikâye ve roman türlerine ilişkin anlatı kuramı perspektifinden kaleme alınmış yazıların sınırlı sayıda olması bir zorluk oluşturmakla

birlikte, derlenen metinler dönemin edebiyat ortamını anlamak ve türlerin gelişimini değerlendirmek için önemli bir kaynak işlevi görmektedir. Bu çalışmalar, poetik içeriklerin yanı sıra türlerin biçimsel ve tematik dönüşümlerine dair fikirler sunarak, Türk edebiyatında hikâye ve roman kuramının şekillenmesine katkıda bulunmuştur.

2.5. HİKÂYECİ VE ROMAN TOPLULUKLARI VE DÖNEMLERİ HAKKINDA YAZILAR

Türk Edebiyatı dergisinin 101-200. sayıları arasındaki içerikler incelendiğinde, hikâye ve roman türlerine dair yazıların, söz konusu türlerin ait oldukları edebî dönem ya da topluluk bağlamında ele alınmış metinler bakımından, çalışma kapsamında değerlendirilen diğer başlıklara kıyasla sayıca daha sınırlı olduğu görülmektedir. Bu durum, ilgili bölümde analiz edilebilecek metin sayısının da oldukça kısıtlı kalmasına yol açmıştır.

Türk edebiyatında "köy romanı" olarak adlandırılan türün ilk örneği, 1890 yılında Tanzimat Dönemi yazarlarından Nabizade Nazım tarafından kaleme alınan *Karabibik* adlı eserdir. Bu romanında Nabizade Nazım, Osmanlı Devleti'nin son dönem köylüsünün içinde bulunduğu cehalet, yoksulluk ve kültürel yozlaşmayı açık ve yalın bir üslupla ortaya koymuştur. Cumhuriyet dönemine gelindiğinde ise Anadolu'ya yönelik artan ilgi ve köy enstitülerinin kuruluşu, toplumcu gerçekçi anlayışla yazılmış köy romanlarının gelişimini teşvik etmiştir. Bu dönemde enstitü mezunu yazarlar, köy yaşamındaki sosyal gerçeklikleri ayrıntılı bir biçimde ele alarak eserlerine yansıtmışlardır.

Dergi, bu çerçevede 105. sayısında F. Ahmet Acar tarafından kaleme alınan "Bir Köy Romanı veya Bütün Köy Romanları" başlıklı yazıya yer vermiştir. Söz konusu yazıda özellikle dikkat çekilen husus, Türk edebiyatında "köy romanı" ile "sosyal roman" kavramlarının çoğu zaman birbirinin yerine kullanıldığıdır. F. Ahmet Acar, köy romanlarının ortak niteliklerine şu ifadelerle değinmektedir:

> "Bu tür romanlarda olaylar, köy yaşayışından alınır. Yazarın ilgilendiği, olayların gerçekliğinden, olabilirliğinden çok mesajının ulaşıp ulaşamayacağıdır. Onun amacı köy hayatını, olaylarını realist bir tarzda vermek değil köylünün sömürüldüğünü, ezildiğini ve gaddar ağların kölesi olduklarını ısrarla telkin etmektir" (s. 40).

Köy romanlarına yönelik eleştiriler arasında, bu eserlerin genellikle köyde

yaşamayan, hatta çoğunlukla Boğaz'a nazır mekânlarda, çilingir sofraları eşliğinde yazıldığı yönünde önemli bir vurgu yer almaktadır. Söz konusu romanlar dikkatle incelendiğinde, yazarların köyü ve köylüyü yeterince tanımadığı, köylülerin inanç ve geleneklerini küçümseyici bir üslupla ele aldığı açıkça görülmektedir. Ayrıca, neredeyse her köy romanında rastlanan ve ezen-ezilen çatışmasını simgeleyen karakter tiplerinin varlığı da söz konusu yazıda ifade edilmektedir:

> "Hemen her romanın değişmeyen ve ortak özelliklere sahip tipleri vardır: Zalim ve sömürücü ağa, işbirlikçi ve ağanın kulu muhtar, zalim jandarma ve çavuş, ezilen sömürülen köylü…. Bunlardan muhtar ile çavuş, her romanda olmayabilir ama zalim ağa ile mazlum köylü romanların ana tipleridir. Sadece isimleri değişir romanlarda. Abdi Ağa olurlar ve Reşo Ağa olurlar, Durmuş Ağa olurlar... İnce Memed olurlar, Memo olurlar, Cemo olurlar" (s. 40).

F. Ahmet Acar, köy romanlarının genel özelliklerini ele aldıktan sonra, bu türün doğru bir şekilde yazılabilmesi için gerekli olan unsurlar üzerinde de durur. Acar, köy romancısının, Anadolu insanının geleneklerini ve yaşam tarzını derinlemesine gözlemleyip tanıması gerektiğini vurgular.

Türk Edebiyatı dergisinin 101 ile 200. sayıları arasındaki içeriklerin incelenmesi sonucunda, hikâyeci ve romancı toplulukları ile edebî dönemlere ilişkin yazıların, I. Bölüm'de yer alan beş başlık arasında niceliksel açıdan en sınırlı veriye sahip başlık olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, ilgili başlık altında değerlendirme yapabilecek metin sayısının oldukça kısıtlı kalmasına yol açmıştır. Özellikle, köy romanı türünün kökenlerine ve genel özelliklerine dair F. Ahmet Acar'ın eleştirisi, türün tarihsel gelişimine ve doğru temsil biçimine ilişkin önemli ipuçları sunmasına rağmen, bu tür yazıların dergi kapsamındaki genel temsiliyetinin düşük olduğu gözlemlenmiştir. Dolayısıyla, çalışmada bu başlık altında yer alan yazıların sayısının sınırlılığı, edebî topluluklar ve dönemler bağlamında daha geniş ve derinlikli bir tartışmanın eksikliğine işaret etmektedir.

BÖLÜM 3

3. TÜRK EDEBİYATI DERGİSİNDE HİKÂYE, ROMAN VE ŞİİR ELEŞTİRİSİ YAZILARI

3.1.DERGİ SIRASINA GÖRE YAZILAR

101. SAYI

Kabaklı, Ahmet, "Fuzulî Pitigrilli", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.101, Mart 1982, ss. 1-2.

Meriç, Cemil, "Doğulu Kalan Tek Mustağrip", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.101, Mart 1982, ss. 3-4.

Tezcan, Ahmet, (Tarık Buğra ile Söyleşi) "Tarık Buğra", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.101, Mart 1982, ss. 12-14.

Kaplan, Mehmet, "Tanpınar'ın Mirası" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.101, Mart 1982, ss. 15-17.

Kabahasanoğlu, Vahap, "Yavaş Yavaş Aydınlanan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.101, Mart 1982, ss. 17-19.

Bakiler, Yavuz Bülent, "Çileli Bir Adam: Aşık Veysel", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.101, Mart 1982, ss. 20-23.

Songar, Ayhan, "Bir Dâhi Portresi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.101, Mart 1982, ss. 24-26.

Taşgetiren, Ahmet, "Yaşayan Ömer Seyfettin" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.101, Mart 1982, ss. 28-30.

102. SAYI

Ercilasun, Ahmet Bican, "Vahapzâde'nin Şiirleri Arasında", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.102, Nisan 1982, ss. 29-31.

Tanık, Ünal, "Vahapzâde'nin Bir Şiiri ve Oktay Akbal", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.102, Nisan 1982, s. 31.

Kabaklı, Servet, "Muhsin İlyas'ın Şiir Dünyası", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.102, Nisan 1982, ss. 32-33.

Makal, Tahir Kutsi, "Veysel'e Kör Bakanlar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.102, Nisan 1982, s. 47.

103. SAYI

Kaplan, Mehmet, "Yağmur Beklerken", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.103, Mayıs 1982, ss. 18-21.

Bakiler, Yavuz Bülent, "Bir Hatıranın Düşündürdükleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.103, Mayıs 1982, ss. 29-31.

Akpınar Yavuz, "Azerbaycan'ın Kaybettiği İki Değerli Şair: Resul Rıza ve Nigâr Refi'beyli", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.103, Mayıs 1982, s. 44-45.

104. SAYI

Meriç, Cemil, "Doğu'nun İki Şaheseri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.104, Haziran 1982, ss. 5-7.

Akdemir, Rıza, "Cehennemin Şahitleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.104, Haziran 1982, ss. 8-9.

Songar, Ayhan, “Peyami Safa’dan Birkaç Hatıra”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.104, Haziran 1982, ss. 24-25.

Hacıeminoğlu, Necmettin, “Peyami Safa’yı Anarken”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.104, Haziran 1982, ss. 26-27.

Kocakaplan, İsa, “Tutuklu Yürek’i Okurken”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.104, Haziran 1982, s. 47.

Tekin, Melek, “Melâli Anlamayan Nesle…”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.104, Haziran 1982, s. 47.

105. SAYI

Hacıeminoğlu, Necmettin, “Edebiyatta İdeoloji”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.105, Temmuz 1982, ss. 27-28.

Akdemir, Rıza, “Cehennemin Şahitleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.105, Temmuz 1982, s. 32.

Kocakaya, İrfan, “Türkülerimizde Türkmen Kızları ve Türkmen Göçü”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.105, Temmuz 1982, ss. 36-37.

Acar, F. Ahmet, “Bir Köy Romanı veya Bütün Köy Romanları”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.105, Temmuz 1982, s. 40.

Livaoğlu, İlhan, “Türk Dili Yüksek Danışma Kurulu Toplantısı Tartışılıyor”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.105, Temmuz 1982, ss. 44-45.

106. SAYI

Akdemir, Rıza, “Cehennemin Şahitleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.106, Ağustos 1982, ss. 34-35.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, (Sevinç Çokum ile Söyleşi) "Sevinç Çokum: Sanat Hayatını Anlatıyor", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.106, Ağustos 1982, ss. 36-97.

Gedikli, Fethi, "Bakiler'in Şiiri Üstüne", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.106, Ağustos 1982, ss. 42-43.

Şirin, M. Ruhi, "Özlem Yokuşları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.106, Ağustos 1982, ss. 46-47.

107. SAYI

Akyol, Taha, "Tevfik Fikret'in Modernleşme Anlayışı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.107, Eylül 1982, ss. 34-35.

108. SAYI

Ahmet, Sevgi, "Latifi'nin Kayıp Bir Risalesi: Evsaf-ı İbrahim Paşa", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.108, Ekim 1982, s. 31.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Şiir Kısırlığı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.108, Ekim 1982, ss. 42-43.

109. SAYI

Refiğ, Halit, "Yorgun Savaşçı'nın Filme Çekilmesi Üzerine Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.109, Kasım 1982, ss. 19-22.

Oğuzbaşaran, Bekir, "Şiir Sanatı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.109, Kasım 1982, s. 37.

Ağabegüm, Ayla, "Çamlıbel'den Öğütler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.109, Kasım 1982, ss. 38-39.

Kutalmış, Cem, "Göç Zamanı veya Gerçek Mahkûmiyet Sevmektir", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.109, Kasım 1982, s. 56.

110. SAYI

Serdengeçti, Osman Yüksel, "Mehmet Akif", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.110, Aralık 1982, ss. 14-15.

Akyol, Taha, "Yahya Kemal Üzerine Düşünceler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.110, Aralık 1982, ss. 16-18.

Kocakaplan, İsa, "Yahya Kemal'in Dünyasında", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.110, Aralık 1982, ss. 19-23.

Kabaklı, Ahmet, "Mevlânâ ile Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.110, Aralık 1982, ss. 32-33.

Sepetçioğlu, Mustafa Necati, "Mevlânâ'da İnsanın Yeri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.110, Aralık 1982, ss. 34-36.

Hayri, Nihat, "Bir Devr-i Kadim Efendisi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.110, Aralık 1982, ss. 51-52.

Kabahasanoğlu, Vahap, "Yoksulluk İçimizde", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.110, Aralık 1982, ss. 56-57.

111. SAYI

Ağabegüm, Ayla; Kabaklı, Belkıs, "Ben 2010 Yılına İnsan Yetiştiriyorum", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.111, Ocak 1983, ss. 35-36.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Sepetçioğlu Romanın Unsurları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.111, Ocak 1983, s. 42.

112. SAYI

Kaplan, Mehmet, “Hamid’e Yeniden Dönerken”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.112, Şubat 1983, ss. 4-5.

Songar, Ayhan, “Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî, Yunus Emre ve Ayrılık Psikolojisi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.112, Şubat 1983, ss. 8-9.

Evliyaoğlu, Gökhan, “Dünyanın En Mutlu Şairi ve Kasîde-i Bürde’nin Bir Yorumunu Takdim”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.112, Şubat 1983, s. 19.

Çınarlı, Mehmet, “Geçmiş Günlerin Ankara’sından Birkaç Çizgi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.112, Şubat 1983, ss. 26-27.

İsen, Mustafa, “Dede Korkut Tercümesi Yugoslavya’da Ödül Kazandı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.112, Şubat 1983, s. 58.

113. SAYI

Kabaklı, Ahmet, “Kaybolan Ümit yahut Leylâ”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 3-4.

Meriç, Cemil, “İki Düşman Kardeş”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 5-6.

Topçu, Nurettin, “Akif ve Asım”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 6.

Kuntay, Mithat Cemal, “Akif’in Şahsiyetinden Çizgiler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 7.

Edip, Eşref, “Arkadaş Çocukları”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 7.

Kabaklı, Ahmet, "Celâl Bayar İstiklâl Marşımızın Mecliste Kabulünü Anlatıyor", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 8.

Yalçın, Alemdar, "Meclis'te Âkif", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 9-10.

Songar, Ayhan, "İstiklâl Marşımızın Psikanalizi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 11-12.

Hacıeminoğlu, Necmettin, "Gönüllerde Yaşayan Âkif", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 13.

Ergüzel, M. Mehdi, "Mehmed Âkif", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 14-16.

Kocakaplan, İsa, "İstiklâl Marşının Tahlili", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 17-19.

Kuntay, Mithat Cemal, "Akif'in Şahsiyetinden Çizgiler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 19-22.

Düzdağ, M. Ertuğrul, "Umar mıydın Neden Yazıldı?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 20-21.

Karakoç, Sezai, "Akif ve Yahya Kemâl", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 23.

Güngör, Erol, "Akif'in Yeri Neresidir?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 24.

Kuntay, Mithat Cemal, "Din ve Ahlâk Üzerine Akif'le Tartışmak", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 25.

Güner, Ahmet, "Âkif Açık Oturumu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 26-31.

Edip, Eşref, "Âkif'in Şahsiyetinden Çizgiler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 29.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Âkif Enstitüsüne Doğru", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 32-34.

Edip, Eşref, "Âkif'in Sanat ve Edebiyat Üzerine Düşünceleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 34-35.

Ağabegüm, Ayla, "Âkif'in Manzum Hikâyeleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 36-40.

Bumin, Mecit, "Mehmet Âkif'in Cenazesi ile İlgili Bir Hatıra", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 41.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Âkif'in Fikriyatı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 42-47.

Hayber, Abdülkadir, "Mehmed Âkif ve Hiciv", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 48.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Âkif'in Şahsiyetinden Çizgiler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 49-50.

İsen, Mustafa, "Yugoslavya'da Türk Şiiri Antolojisi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 58.

114. SAYI

Kabaklı, Ahmet, “Bir Bahar Şiiri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.114, Nisan 1983, ss. 3-4.

Songar, Ayhan, “Rübab-ı Şikeste”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.114, Nisan 1983, ss. 12-13.

Kutlu, Mustafa, “O Çocuk İçin”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.114, Nisan 1983, s. 14.

Ergüzel, M. Mehdi, “Aşık Veysel’de Toprak, Bahar ve Çiçek”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.114, Nisan 1983, ss. 40-41.

Göçgün, Önder, “Fuzûlî’nin Şiirinde Ses ve Mûsıkî”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.114, Nisan 1983, ss. 60-61.

115. SAYI

Suner, Pekin Nermin, “Yahya Kemâl ve İstanbul”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.115, Mayıs 1983, ss. 28-30.

116. SAYI

Türk Edebiyatı Dergisi, “Kafa Kâğıdı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.116, Haziran 1983, ss. 5-6.

Gümüş, Ali, “Onun Çilesi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.116, Haziran 1983, ss. 7-9.

Kersu, Baysal, “Sait Faik’i Anarken: Şu Çocuklara Hiçbir Şey Çok Değil”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.116, Haziran 1983, ss. 50-51.

Kaplan, Mehmet, “Uzun Vuran Gölge”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.116, Haziran 1983, s. 53.

Ergüzel, M. Mehdi, “Altın Kulelerden Yine Kuşlar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.116, Haziran 1983, s. 55.

117. SAYI

Kabaklı, Ahmet, “Son Sohbet”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 3-4.

Serdengeçti, Osman Yüksel, “Dava Arkadaşım”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 5.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Kafa Kâğıdı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 7.

Türk Edebiyatı Dergisi, (Mehmed Kısakürek ile Söyleşi) “Oğlu Mehmed Kısakürek Anlatıyor: Onun Söylediği Benim Yazdığım Dakikalar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 8-9.

Songar, Ahmet, “Necip Fazıl’ın Ruh Portresi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 10-11.

Bilgegil, Kaya, “Necip Fazıl’a Dair”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 12.

Hacıeminoğlu, Necmettin, “Türkçenin Sultanı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 13-14.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Vasiyyeti”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 15.

Yalçın, Süleyman, “Tanıdığım Necip Fazıl”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 16-17.

Okay, Orhan, “Birkaç Hatıra, Birkaç İntiba”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 18-19.

Çokum, Sevinç, “Ruh Burkuntularından Hikâyeler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 20-21.

Yılmaz, Durali, “Çölde Bir Çığlık”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 23.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Necip Fazıl’la Evinde Yapılan Sohbet”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 24-30.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Fikir ve Sanat Adamlarının Necip Fazıl Üzerine Düşünceleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 31.

Taşgetiren, Ahmet, “Buz Dağını Eritmek”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 34-36.

Ergüzel, M. Mehdi, “Hitabelerinde Necip Fazıl”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 39-41.

Doğan, Muzaffer, “Mürşid ve Mürid”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 43-44.

Kıllıoğlu, İsmail, “Uçurum Uğultusu” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 45-47.

Ağabegüm, Ayla, “Tiyatroları”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 48-51.

Çakmaklı, Yücel, “Sinema ve TV’de Necip Fazıl”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 51.

Kılıç, Sevgi, “Bir Şairin İç Hesaplaşması”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 53-54.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Aziz Nesin’in Üstad’a Mektubu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 55.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Mümtaz Soysal’ın Görüşü”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 55.

Kabaklı, Ahmet, “Sakarya Türküsü Üzerine”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 57-58.

Müderrisoğlu, Kemal, “Sevgili Üstad”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 58.

Vakkasoğlu, Vehbi, “Sanatı ve İnancı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 59.

Doğan, D. Mehmet, “Son Sultanüşşuara”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 60-61.

Miyasoğlu, Mustafa, “Necip Fazıl’ın Dehası”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 62-63.

Zingal, Ekrem, “Dahiler Dahisinin Ardından”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 63.

Kaplan, Mehmet, “Kaldırımlar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 66-68.

Kılıç, Elif, “Çile’nin Lügatçesi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 69-70.

Kukul, H. Halistin, “Üstad İçin”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 70.

Kabaklı, Belkıs, “Aynadaki Yalan”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 73-74.

Türk Edebiyatı Dergisi, (Necip Fazıl Kısakürek ile Söyleşi), “Necip Fazıl ve Meselelerimiz”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 75-80.

Akyol, Taha, “Çile yahut Zehirli Kıymık”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 82-83.

Eroğlu, Ebubekir, “Bir Yazar Soyu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 85.

Makal, Tahir Kutsi, “Kavgacı Yaratılış ve Ruh Coşkunluğu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 86.

Akbaş, A. Vahap, “Necip Fazıl’ı Anlamak”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 87-88.

Ercilasun, Bilge, “Necip Fazıl ve Zaman”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 90-92.

Kanar, Yüksel, “O ve ben ve İtiraflar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 94-95.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Necip Fazıl’ın Bir Müdafaası: Rejimi kötüleme davası-1949”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 96-98.

Biraderoğlu, Ali, “İşte İnsan”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 98-99.

Subaşı, Muhsin İlyas, "Çile mi Ölüm Tiradı mı?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 100-101.

Kocakaplan, İsa, "Hayatı: Çile Yumağı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 102-108.

118. SAYI

Kabaklı, Ahmet, "Necip Fazıl'ın Ahmet Kabaklı 'ya mektubu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.118, Ağustos 1983, s. 2.

Kabaklı, Ahmet, "Mâzîni Dirilten Sanat", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.118, Ağustos 1983, ss. 3-4.

Emil, Birol, "Büyük Köklerin ve Çile 'nin Şairi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.118, Ağustos 1983, ss. 16-17.

Yazıcı, Olcay, "Unutma ki Çocuğum Ben de Bir Fâniyim", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.118, Ağustos 1983, ss. 21-22.

Erdal, Ali, "Bir Gün Anlaşılır Şiir", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.118, Ağustos 1983, ss. 22-23.

Gökalp, Mehmet, "Maverâdan Sesler Getire Adam", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.118, Ağustos 1983, ss. 41-43.

Geçer, İlhan, "Kuşlar ve İnsanlar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.118, Ağustos 1983, s. 55.

119. SAYI

Taşgetiren, Ahmet, (Bahattin Karakoç ile Söyleşi) "Şiir Benim Özümden Geliyor", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.119, Eylül 1983, ss. 16-18.

Türk Edebiyatı Dergisi, (Bahtiyar Vahabzâde ile Söyleşi), "Dilimiz- Edebiyatımız", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.119, Eylül 1983, ss. 19-21.

Oğuzbaşaran, Bekir, "Necip Fazıl'ın Bir Ankete Cevabı: Şiirde Mânâ", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.119, Eylül 1983, s. 25.

Yalçın, Süleyman, "Tanıdığım Necip Fazıl", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.119, Eylül 1983, ss. 26-27.

Göçgün, Önder, "Ahmet Hamdi Tanpınar ve Beş Şehir'de Erzurum", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.119, Eylül 1983, ss. 51-52.

Tokel, Bayram Bilge, "Masal Çağını Okurken", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.119, Eylül 1983, ss. 54-56.

120. SAYI

Aslan, Mehmet, "Gün Doğandan Gün Batana Menzilim", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 12-14.

Miyasoğlu, Mustafa, "Asaf Hâlet Çelebi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 14-16.

İsen, Mustafa, "Necati Zekeriya ile Baş Başa", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.119, Ekim 1983, ss. 19-20.

Türinay, Necmettin, "Bir Boşluğu Vurgulamak", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 30-32.

Geçer, İlhan, “Şiir Benim Her Şeyimdir; Ümidim, Tesellim ve Mutluluğum”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 33-34.

Çınarlı, Mehmet, “Kelimelerle Bir Musiki Eseri Yaratmak İstedim”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 34-36.

Kaplan, Mehmet, “Zaman Perdesi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 36-37.

Türinay, Necmettin, “Hisar’ın Künyesi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, s. 38.

Samanoğlu, Gültekin, “Güzellik Şiirle Yaşar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 39-40.

Karaer, Mustafa Necati, “Şiirin Kaynağı Sevgi ve Güzelliktir”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 41-43.

Türinay, Necmettin, (Yavuz Bülent Bakiler ile Söyleşi), “Bir Varmış Bir Yokmuş Gibi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 44-45.

Akengin, Yahya, “Şiirde Kolay Bir Tanrı Benimseyemedim”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 46-47.

Özbay, Hüseyin, “Hisar’ın Düşündürdükleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 48-50.

Türinay, Necmettin, “Hisar İçin Ne Dediler?”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, s. 51.

121. SAYI

Ağabegüm, Ayla, "Ziller Çalacak", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.121, Kasım 1983, ss. 14-15.

Biraderoğlu, Ali, "Bir Düşmanlığın Psikolojisi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.121, Kasım 1983, ss. 16-18.

Yalçın, Alemdar, "Garipçiler ve Hisarcılar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.121, Kasım 1983, ss. 37-40.

Doğan, Muzaffer, "Edebiyat Dünyasından Çehreler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.121, Kasım 1983, ss. 41-42.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Emin Bülent Serdaroğlu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.121, Kasım 1983, ss. 42-43.

Kerman, Zeynep, "Tanpınar'ın Mektuplarının Peşinde", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.121, Kasım 1983, ss. 50-51.

Tezcan, Ahmet, "Hüznün Yarısı Cebimde", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.121, Kasım 1983, s. 57.

122. SAYI

Kabaklı, Ahmet, "Osman Yüksel'ler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 2-3.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Osman Yüksel Serdengeçti'nin Hapishane Notlarından", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 6-7.

Üzmez, Hüseyin, "Serdengeçti Geldi Geçti", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 8-10.

Türk Edebiyatı Dergisi, (Asaf Halet Çelebi ile Söyleşi), "Unutulmuşlar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 11-12.

Kabaklı, Belkıs, (Mustafa Kutlu ile Söyleşi), "Mustafa Kutlu ile Bir Konuşma", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 16-18.

Taşgetiren, Ahmet, "Ya Tahammül Ya Sefer Üzerine Notlar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 19-20.

Çelebi, Asaf Halet, "Mevlânâ'nın Edebî Hüviyeti", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 25-26.

Miyasoğlu, Mustafa, "Mevlânâ Rüzgârı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 26-27.

Bozyel, İbrahim, (Mehmet Aslan ile Söyleşi), "Halk Edebiyatımızın Dostu: Memmed Aslan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 37-38.

Göçgün, Önder, "Süleyman Nazîf'in Hususi Hayatına Dair Bazı Yeni Tespitler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 46-47.

Doğan, Muzaffer, "Edebiyat Dünyasından Çehreler Rıza Tevfik Bölükbaşı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, s. 48.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Paul Eluard", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, s. 49.

Akdemir, Rıza, "İgnazio Silone", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 57-58.

Geçer, İlhan, "Zaman Perdesi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 62-63.

123. SAYI

Üzmez, Hüseyin, “Serdengeçti Geldi Geçti 2”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 7-9.

İsen, Mustafa, “Çağdaş Prizren Şairleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 12-13.

Samanoğlu, Gültekin, “Yugoslavya’da Şiir Şenliği”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 16-18.

Taşgetiren, Ahmet “Necati Zekeriya Yugoslavya Edebiyatını Anlatıyor”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 19-21.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Struga Şiir Akşamları”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 27-29.

Çavuş, Mehmet, “Bulgaristan Türkleri Edebiyatı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 46-48.

Aktaş, Şerif, “Gün Uzar Yüzyıl Olur”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 52-54.

Kaplan, Mehmet, “Pırlanta Gibi Bir Şiir”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 64-65.

Aytmatov, Cengiz, “Vahabzâde’nin Şiiri Üzerine”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 66-67.

Akpınar, Yavuz, “XX. Asrın Başlarındaki Azerbaycan Edebiyatına Umumî Bir Bakış”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 68-71.

Özbay, Hüseyin, “Nevaî ve Özbek Edebî Dili”, S.123, Ocak 1984, ss. 73-75.

Kanat, M. Ömer, “Uygur Edebiyatı”, S.123, Ocak 1984, ss. 76-77.

Doğan, Muzaffer, “Edebiyat Dünyasından Çehreler”, S.123, Ocak 1984, ss. 92-93.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Paul Valery”, S.123, Ocak 1984, ss. 93-94.

124. SAYI

Kara, Bünyamin, “Resim ve Romancılar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, ss. 24-25.

Halistin, M. Kukul, “Baudelaire’in Şiirinde Metafizik Belirtiler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, ss. 32-33.

Bakiler, Yavuz Bülent, “Vatan Ocağının Sıcaklığı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, ss. 43-44.

Ağabegüm, Ayla, “Kudret Vere…”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, ss. 50-51.

Doğan, Muzaffer, “Edebiyat Dünyasından Çehreler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, ss. 54-56.

Ruhî, Mustafa, “Çocuk Şiiri Nedir?”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, ss. 61-64.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Yaşama Sevinci”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, s. 73.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Dönüş Acıları”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, s. 74.

Aktaş, Şerif, "Hikâyeciğimizde Yeni Bir Tarz Yoksulluk İçimizde", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, ss. 74-76.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Arif Damar'dan İtiraflar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, s. 86.

Türk Edebiyatı Dergisi, (Kemal Eraslan ile Söyleşi), "Prof. Dr. Kemal Eraslan'la Divan- ı Hikmet Üzerine Bir Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, s. 88.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Ahmed-i Yesevî", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, ss. 89-94.

Türk Edebiyatı Dergisi, "İyi Yazı Kötü Yazı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, s. 95.

125. SAYI

Akyol, Taha, "Doğu ve Batı Karşısında Mehmed Âkif", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.125, Mart 1984, ss. 61-64.

Yalçın, M. Alemdar, "Mehmed Âkif Ersoy'un TBMM'de Faaliyetleri ile İlgili Bazı Yeni Bilgiler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.125, Mart 1984, ss. 67-69.

Yahyalı, Gaffar, "Bir Baltaya Sap Olmak", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.125, Mart 1984, ss. 74-76.

Arslan, Selami, "Ya Tahammül Ya Sefer", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.125, Mart 1984, ss. 76-77.

Yalçın, M. Alemdar, "Türk Kültüründen Yahya Kemal'e", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.125, Mart 1984, ss. 77-78.

Halıcı, Mehdi, "Uzun Vuran Gölge", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.125, Mart 1984, ss. 79-80.

Doğan, Muzaffer, "Edebiyat Dünyasından Çehreler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.125, Mart 1984, s. 84.

Tunç, Mustafa Şekip, "Şiirin Yapısı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.125, Mart 1984, s. 93.

126. SAYI

Türk Edebiyatı Dergisi, "Beşir Ayvazoğlu ile Roman Üzerine Bir Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.126, Nisan 1984, ss. 34-37.

Akpınar, Yavuz, (Hüseyin Uldız ile Söyleşi), "Hüseyin Ulduz ile Bir Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.126, Nisan 1984, ss. 68-70.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Abdülhak Hâmid'i Anma Toplantısı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.126, Nisan 1984, s. 73.

Doğan, Muzaffer, "Edebiyat Dünyasından Çehreler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.126, Nisan 1984, s. 76.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Panait İstrati", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.126, Nisan 1984, s. 77.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Küçük Ağa Ekranda", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.126, Nisan 1984, s. 82.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Şiirin Oluşumu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.126, Nisan 1984, s. 97.

127. SAYI

Yazıcı, Olcay, (Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu ile Söyleşi), "Niyazi Yıldırım Geçosmanoğlu ile Şiir Üzerine Bir Konuşma", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 6-7.

Güner, Ahmet, "Küçük Ağa'nın Hatırlattıkları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 16-17.

Güner, Agâh Oktay, "Samiha Ayverdi ve Tarih Şuuru", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 24-30.

Erik, Nazik, "Samiha Ayverdi ve İnsan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 31-35.

Güner, A. İnci, "Vatan Annesi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 36-38.

Yüksel, Semahat, "İnsan Yetiştirmek", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 39-40.

Fayda, Mustafa, "Samiha Ayverdi ve Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 41-43.

Alibeyoğlu, Nusret, "Samiha Ayverdi'de Din Şuuru", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 43-46.

Tunalı, Yağmur, "Mesihpaşa İmamı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 47-49.

Okutan, Ömer, "Samiha Ayverdi ve Eğitim", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 50-51.

Yetiş, Kâzım, "Samiha Ayverdi'nin Hayatı ve Eserleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 52-54.

Zaim, Sabahattin, “Samiha Ayverdi ve Eğitim”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 55-57.

Kutlu, Şemsettin, “Sait Faik’i Anarken”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 62-64.

Geçer, İlhan, “Hilal Görününce”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, s. 68.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Şair Bekir Sıtkı Erdoğan’ın Sohbeti”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, s. 73.

128. SAYI

Kutlu, Mustafa, “Çantada Terlik”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.128, Haziran 1984, s. 12.

Bingöl, Mehmet Nuri, “Küçük Ağa Romanına Bakış Tarzı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.128, Haziran 1984, ss. 13-14.

Kabaklı, Servet, (Sevinç Çokum ile Söyleşi), “Sevinç Çokum’la Hilal Görününce Üzerine Bir Konuşma”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.128, Haziran 1984, ss. 16-19.

Songar, Ayhan, “Nisan Yağmuru”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.128, Haziran 1984, s. 32.

Oğuzbaşaran, Bekir, “Bir Yanlışı Düzeltmek”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.128, Haziran 1984, ss. 33-34.

Yalçın, Süleyman, “Tanıdığım Necip Fazıl-3”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.128, Haziran 1984, ss. 35-36.

Miyasoğlu, Mustafa, "Ölümünün Birinci Yıldönümünde: Necip Fazıl Kısakürek", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.128, Haziran 1984, ss. 37-38.

Subaşı, Muhsin İlyas, "Necip Fazıl'da Nefs Muhasebesi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.128, Haziran 1984, ss. 39-40.

Tekil, Firuzan, "Necip Fazıl'dan Birkaç Çizgi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.128, Haziran 1984, s. 41.

Tahralı, Mustafa, "Mabed'te Bir Gece", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.128, Haziran 1984, ss. 76-78.

129. SAYI

Türk Edebiyatı Dergisi, "İstanbul Şarkıları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.129, Temmuz 1984, ss. 12-13.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Emine Işınsu Annesini Anlatıyor", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.129, Temmuz 1984, ss. 34-36.

Subaşı, Muhsin İlyas, "Ya İlâhi Rahmetinden Kimseler Dûr Olmasın", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.129, Temmuz 1984, s. 37.

Kocakaplan, İsa, "Anne Sanatkâr", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.129, Temmuz 1984, ss. 38.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Halide Nusret Zorlutuna'dan Kerkük", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.129, Temmuz 1984, ss. 39-40.

Kaplan, Sefa, "Mustafa Polat İçin", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.129, Temmuz 1984, ss. 42-44.

Uğurcan, Sema, “Ahmed Mithad Efendi’nin Romanlarında İsim Sembolizasyonu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.129, Temmuz 1984, ss. 55-56.

Özkan, Senail, “Hegel ve Mevlâna’da Diyalektik”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.129, Temmuz 1984, ss. 62-65.

130. SAYI

Halıcı, Feyzi, “İstanbul’da Âşıklar Şöleni”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.130, Ağustos 1984, ss. 22-23.

Yazıcı, O. Olcay, “Hilal Görününce Ya Da Ses Geri Gelecek mi?”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.130 Ağustos 1984, s. 35.

Polat, Necati, “Bir Berceste Mısraın Ardından Utanarak”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.130, Ağustos 1984, ss. 42-45.

Önder, Mehmet, “Niyaz Penceresi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.130, Ağustos 1984, s. 46.

Çınarlı, Mehmet, “Halide Nusret’i Uğurlarken”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.130, Ağustos 1984, ss. 46-48.

Ayaşlı, Münevver, “Büyük Kadın Mübarek Kadın Halide Nusret”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.130, Ağustos 1984, s. 47.

Kaplan, Sefa, “Nihat Sami Banarlı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.130, Ağustos 1984, s. 60.

Uğurcan, Sema, “Ahmed Mithad Efendi’nin Romanlarında İsim Sembolizasyonu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.130, Ağustos 1984, ss. 68-69.

131. SAYI

Kaplan, Sefa, (Attila İlhan ile Söyleşi), "Attilâ İlhan'la Cafe Bulvar'da", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.131 Eylül 1984, ss. 18-24.

Özhan, İlteriş, "Attilâ İlhan'ın Vahim Yanlışları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.131 Eylül 1984, ss. 24-26.

Tarlan, Adnan Siyadet, "Ali Nihat ve Mensur Şiir", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.131, Eylül 1984, s. 29.

Yalçın, Nevzat, "Çınarlı'nın Nesri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.131, Eylül 1984, ss. 34-35.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Türk Ocaklarından Arta Kalan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.131, Eylül 1984, ss. 53-54.

Yardım, Mehmet Nuri, "Doğu Ufkunda Bir Işık Erzurumlu İbrahim Hakkı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.131, Eylül 1984, ss. 60-61.

Gedikli, Yusuf, "Türkiye'de Azerbaycan Şiir Antolojisi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.131, Eylül 1984, ss. 62-63.

132. SAYI

Yok.

133. SAYI

Bakiler, Yavuz Bülent, "Serdengeçti Osman Yüksel", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.133, Kasım 1984, ss. 12, 14-15.

Günay, Ahmet, "Garip Bir Derviş", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.133, Kasım 1984, ss. 16-18.

Kaplan, Sefa, "Bekir Sıtkı Erdoğan'la Otuz beşinci Sanat Yılında", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.133, Kasım 1984, ss. 19-23.

Okay, Orhan, "Necip Fazıl'ın Şiirlerinin Poetika Açısından Tekevvünü", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.133, Kasım 1984, ss. 30-31.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Şair Öğretmen Zeki Ömer Defne İle", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.133, Kasım 1984, ss. 42-44.

Halıcı, Feyzi, "Konya'da Âşıklar Bayramı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.133, Kasım 1984, ss. 56-57.

Cem, Alper, "Nobel Seifert'i 20 Yıl Geç mi Hatırladı?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.133, Kasım 1984, s. 71.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Sedat Yenigün 1. Roman Armağanı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.133, Kasım 1984, s. 72.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Melih Cevdet Anday Mansiyon Aldı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.133 Kasım 1984, s. 72.

134. SAYI

Kabaklı, Ahmet, "Yahya Kemal'de Masallaştırma yahut Hayâlleştirme", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 4-9.

Songar, Ayhan, "Yahya Kemal'e ve Türkçe'ye Hasret", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 10-11.

Bilgiç, Emin, "Yahya Kemal'in Dünya Görüşü ve Şiiri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 13-15.

Çınarlı, Mehmet, "Şiiri Kendine Dert Edinen Adam", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 16-18.

Bayramoğlu, Fuat, "Gönül", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 20-21.

Göze, Ergun, "Yahya Kemâl'den Bir Hatıra", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 22.

Rado, Şevket, "Yahya Kemal'in Paris Yılları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 23-24.

Tevfikoğlu, Muhtar, "Yahya Kemal'i Anlamalıyız", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 25-28.

Halıcı, Feyzi, "Yahya Kemal'de Şiir Saygısı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 29.

Ertepınar, Coşkun, "Yahya Kemal'in Düşündürdükleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 30.

Sepetçioğlu, Mustafa Necati, "Bir Büyük Şuur", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 31.

Yalçın, Alemdar, "Yahya Kemal'in Milletvekilliği ve Ankara Günlerine Dair Yeni Bilgiler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 32-33.

Kutlu, Şemsettin, "Yahya Kemâl'in Gülen Yüzü", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 34.

Ülkü, İrfan, "Yahya Kemâl ve Emirgan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 35.

Berker, Ercüment, “Musikişinas Şâir”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 36-37.

Bakiler, Yavuz Bülent, “Yahya Kemal Aydınlığı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 38-40.

Sarptır, Sabri, “Hatıra”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 41-42.

Çokum, Sevinç, “Yahya Kemâl ve Rumeli Hasreti”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 43-44.

Göçgün, Önder, “Yahya Kemâl’in İlk Şiirleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 44-45.

Ayvazoğlu, Beşir, “Yahya Kemâl’de Tarih ve Tarih Şuuru”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 46-50.

Sepetçioğlu, M. Gürşen “Musikinin Vatanlaşması”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 51.

Akengin, Yahya “Yahya Kemâl’de Gurbet, Aşk ve Hasret”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 52-54.

Yazıcı, O. Olay, “Epopeden Lirik Fantezilere”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 54.

Suner Pekin, Nermin, “Yahya Kemâl Enstitüsü Kuruluşu, Neşriyatı ve Çalışmaları”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 55-60.

Kocakaplan, İsa, “Doğumunun 100. Yılında Yahya Kemâl Beyatlı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 61-69.

Ergüzel, Mehdi, “En Hoş ve En Uzun Rüyâ’nın Şâiri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 70-81.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Yahya Kemâl’in Tarih Kitabı Planı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 82-83.

Ağabegüm, Ayla, “O’nu Tanıyan Kültürümüzü Daha İyi Benimser”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 84-85.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Yahya Kemâl’den Nükteler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 86-87.

Alptekin, Turan, “Tanpınar’ın Yahya Kemâl’e Bakışı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 103.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Ölümünden Sonra Ne Dediler?”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 104.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Tabutu Başında Vehbi Eralp’in Konuşması”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 105.

Sevük, İsmail Habib, “Yahya Kemâl Beyatlı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 106-107.

Ayverdi, Ekrem Hakkı, “Yahya Kemâl Enstitüsü’nün Kurulması ve Kitaplarının Basılması”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 108-109.

Karaosmanoğlu, Yakup Kadri, “Bir Sanatçının Arkasından”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 110.

Fındıkoğlu, Ziyaeddin Fahri, “Edirne’de Yahya Kemâl Akşamı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 111-112.

Hisar, Abdülhak Şinasi, “Yahya Kemâl’in Bazı Sözleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 113-114.

Safa, Peyami, “Yahya Kemâl ve Rumelihisarı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 114.

Tanpınar, Ahmet Hamdi, “Hocam Yahya Kemâl”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 115-116.

Başer, Sait, “Bir Dağdan Bir Dağa”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 116.

Banarlı, Nihat Sami, “Beyaz Karanlık”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 117.

Ataç, Nurullah, “Yahya Kemâl”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 118-119.

Ayverdi, Samiha, “Abide Adam”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 119.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Yaşayan Şairlerimize Yahya Kemâl Üstüne Üç Soru”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 123-131.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Bir Mülakat”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 132-135.

135. SAYI

Kabaklı, Ahmet, “Mevlânâ’da Düşünce”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.135, Ocak 1985, ss. 4-5.

Songar, Ayhan, “Hz. Mevlânâ ve Musikimiz”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.135, Ocak 1985, ss. 6-7.

Bilaloğlu, Mehmet, “Kur’an’ın Kölesi Mevlânâ”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.135, Ocak 1985, s. 7.

Halıcı, Fevzi, “Mevlânâ ve Yaşama Sevinci”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.135, Ocak 1985, ss. 8-9.

Aksoy, Alper; Şehsuvaroğlu, Lütfi; Şendiller, Ökkeş, “Hasan Kayıhan’la Dünden Yarına”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.135, Ocak 1985, ss. 11-15.

Yazıcı, O. Olcay, “Her İnsan Bir Roman”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.135, Ocak 1985, ss. 16-17.

Tural, Sadık, “Yahya Kemâl’in Şiirinde Duygular: Yaşlılık ve Ölüm”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.135, Ocak 1985, ss. 21-25.

136. SAYI

Miyasoğlu, Mustafa, “Yahya Kemâl İçin”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.136, Şubat 1985, ss. 21-25.

Sarptır, Sabri, “İvo Andriç 1961”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.136, Şubat 1985, ss. 38-39.

Yazıcı, O. Olcay, “Derin Yara ve Gecikmiş Bir Ödül”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.136, Şubat 1985, s. 52.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Mevlânâ ve İkbal’in Öğretici Yönleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.136, Şubat 1985, ss. 60-61.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Prof. Muharrem Ergin Yahya Kemâl’i Anlattı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.136, Şubat 1985, s. 70.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Yahya Kemâl Gününün Ardından”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.136, Şubat 1985, s. 71.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Orwel ve 1984: Orwel’den Alacak Derslerimiz Var”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.136, Şubat 1985, ss. 73-74.

Alptürk, Emre, “1984 Romanı ve Hür Düşünce”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.136, Şubat 1985, s. 74.

137. SAYI

Kabaklı, Ahmet, “Din-Ahlâk-Edebiyat”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 4-5.

Özkan Senail, “Prof. Annemarie ile Schimmel’le Edebiyatımız Üzerine”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 8-16.

Abdulkadiroğlu, Abdülkerim, “Fuzuli’nin Su Kasidesi’nden Bir Beytin Şerhi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 21-22.

Polat, Nazım Hikmet, “Roman Sanatı ve Roman İncelemesine Giriş”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, s. 23.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Âşık Veysel’i Anarken”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 24-25.

Kukul, M. Halistin, “Âşık Veysel’in Şiirlerinde Milli Birlik Duygusu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 26-28.

Açıkgöz, Halil, "Hâle", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 29-32.

Sarptır, Sabri, "Nobel Ödülü Konuşmaları 3: Albert Camus (1957)", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 30-31.

Uçar, Nail, "Ölümünün 65. Yıldönümünde Yaşayan Türkçemizin Önderlerinden Ömer Seyfettin", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 46-47.

Sevgi, Ahmet, "Mehmet Âkif'in Gerçekleşmeyen Ülküsü", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, s. 53.

Çalık, Ethem, "Süleymaniye Kürsüsünde", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 54-55.

Berk, Mesut, "Romana Dair", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, s. 56-57.

Memmedov, Hüsamettin; Bünyadov, Ziya "Nizami Vakfına Dair Bir Senet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, s. 57-58.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Arif Nihat'ı Anarken", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, s. 60.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Bayramoğlu Yahya Kemâl'den Hatıralar Nakletti", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 60-61.

Kara, Bünyamin, "Tolstoy'un Av Merakı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, s. 67.

138. SAYI

Ayvazoğlu, Beşir, "Günün Güzel Tarihi- Dibace", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, ss. 10-13.

Çokum, Sevinç, "Emine Işınsu ile Mülakat", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, ss. 32-34.

Yalçın, Alemdar, "Mehmet Akif'in TBMM Gizli Celselerindeki Konuşmaları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, ss. 36-37.

Schmiede, H. Ahmet, "Hepimiz Bir Geminin Yolcusuyuz", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, ss. 38-39.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Yüce Fikirler, Coşkun Gayretler Poezisi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, ss. 39-40.

Yaşar, G, (Garayev Yaşar), "Mum Eğer Yanarsa…", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, s. 41.

Yazıcı, Olcay, "Yokuş Aşağı Tekerlekler yahut Değişmenin Trajiği", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, ss. 42-46.

Pekin, Nermin Suner, "Şemseddin Sâmi ve Kamûs-ı Türkî", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, ss. 47-48.

Dilmen, Naci, "Şiirin Unsurları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, s. 49.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Aliş ile Zeynep Üzerine", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, s. 50.

Türk Edebiyatı Dergisi, "5. Baskısı Münasebetiyle Mevlânâ", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, s. 60.

139. SAYI

Günay, Umay, "Gevherî Divanı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.139, Mayıs 1985, ss. 28-30.

Yalçın, Nevzat, "Millî Roman ve Hilâl Görününce", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.139, Mayıs 1985, ss. 31-32.

Kabahasanoğlu, Vahap, Günay, "Halk Şiirimiz ve M. Selim Karaca", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.139, Mayıs 1985, ss. 35-36.

Yazıcı, Olcay, "İlkyazda ve Bahattin Karakoç", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.139, Mayıs 1985, ss. 53-54.

Türk Edebiyatı, "Rıza Hekim'le Konuşma", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.139, Mayıs 1985, ss. 55-56.

Subaşı, M. İlyas, "Divan Şiiri ve Günümüz", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.139, Mayıs 1985, s. 57.

140. SAYI

Kaplan, Selahattin, "Türkülerde Bayram", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, s. 12.

Türkdoğan, Orhan, "Max Weber ve Ziya Gökalp", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, ss. 15-16.

İpekten, Haluk, "Nef'î'nin Hayatı ve Sanatı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, ss. 19-20.

Okay, Orhan, "Nef'î'nin Şiirlerinde Ses Unsuru", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, ss. 21-23.

İsen, Mustafa, “Erzurum Şairleri ve Nef’î”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, ss. 24-26.

Karabey, Turgut, “Nef’î’de Hiciv”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, ss. 27-28.

Toparlı, Recep, “Kaside Şairi Nef’î”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, ss. 28-29.

Pekin, Nermin süner, “Eski Eğlenceler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, ss. 35-39.

Has-Er, Melin, “Saatleri Ayarlama Enstitüsü”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, ss. 55-56.

Gençosmanoğlu, Aygün, “Doğumunun 100. Yılında Yahya Kemâl”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, s. 65.

Gökalp, Mehmet, “Azerbaycan Aşıkları ve El Şairleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, ss. 66-67.

Demir, Yavuz, “Fatih-Harbiye Romanı ve Bunalımlarımız”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, ss. 68-69.

141. SAYI

Kabaklı, Ahmet, “Necip Fazıl’ın Edebiyatımızdaki Yeri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.141, Temmuz 1985, ss. 4-8.

Güngör, Erol, “Edebiyat ve Din”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.141, Temmuz 1985, ss. 9-13.

Hacıeminoğlu, Necmettin, “Yunus’un Gönül Dünyası”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.141, Temmuz 1985, ss. 14-15.

Sertkaya, Osman, “Şemseddin Sâmi ve Kâmûs-ı Türkî’si”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.141, Temmuz 1985, ss. 20-21.

Has-Er, Melin, “Saatleri Ayarlama Enstitüsü”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.141, Temmuz 1985, ss. 56-57.

Özkan, Senail, “Goethe’nin Damarlarında Türk Kanı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.141, Temmuz 1985, ss. 59-60.

Önder, Mehmet, “Karaer’in Kerem ile Aslı’sı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.141, Temmuz 1985, s. 65.

142. SAYI

Kabaklı, Ahmet, “Necip Fazıl’da Ben ve Biz”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.142, Ağustos 1985, ss. 4-5.

Çebi, Hasan, “Necip Fazıl’ın Şiirine Toplu Bir Bakış”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.142, Ağustos 1985, ss. 35-36.

Bilkan, A. Fuat, “Halistin Kukul’un Şiiri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.142, Ağustos 1985, s. 42.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Bâkî’de Sonbahar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.142, Ağustos 1985, ss. 49-50.

Hatemi, Hüsrev, “İhsan Raif Hanım”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.142, Ağustos 1985, ss. 51-53.

Çağın, Sabahattin, "Bâkiler'in Şiirlerinde Anadolu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.142, Ağustos 1985, s. 57.

143. SAYI

Oğuzbaşaran, Bekir, "Necip Fazıl Üstün Bir Terkiptir", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.143, Eylül 1985, ss. 14-16.

Çiğdemoğlu, Sema, "Gustave Flaubert Gözüyle Haliç Kıyıları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.143, Eylül 1985, ss. 30-33.

Hatemi, Hüsrev, "Halil Nihat Boztepe", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.143, Eylül 1985, ss. 45-46.

Turan, M. Aydın, "Benim Dağıstanım ve Hamzatov", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.143, Eylül 1985, ss. 51-52.

Erdem, Aydın, "İstanbul'a Benziyorsun", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.143, Eylül 1985, s. 71. (Ayhan İnal)

Aren, Kemal Yurdakul, "Karanlıkta Mum Işığı ve Tarihi Romancılığımız", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.143, Eylül 1985, ss. 73-74.

144. SAYI

Akpınar, Yavuz, "Bahtiyar Vahabzâde", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.144, Ekim 1985, ss. 34-39.

Çokum, Sevinç, "M. Fahri Oğuz'u Anarken", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.144, Ekim 1985, ss. 40-41.

Akçalı, Hüseyin, "Mehmet Taşdiken ile Konuşma: Gelecek Türk Sineması İçin Aydınlıktır", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.144, Ekim 1985, ss. 53-54.

Kocaoğlu, Timur, "Kul Ozanın Şiiri Özbekistan'da", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.144, Ekim 1985, ss. 55-56.

Çiğdemoğlu, Sema, "Gustave Flaubert Gözüyle Beyoğlu ve Boğaziçi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.144, Ekim 1985, ss. 64-66.

Kukul, M. Halistin, "Çınarlı'nın şiirlerinde Memleket Sevgisi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.144, Ekim 1985, ss. 72-74.

145. SAYI

Kabaklı, Ahmet, "Destan Milletin Rüyası", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 4-6.

Kutay, Cemal, "Kuva-yı Milliye'den Gerçek Destanlar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 10-12.

Elçin, Şükrü, "Türk Dilinde Destan Mefhumu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 13-16.

Ergin, Muharrem, "Şehriyar'ın Şehrinden", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 17-18.

Ergin, Muharrem, "Millî Destan ve Dede Korkut Kitabı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 19-22.

Vahabzâde, Bahtiyar, "Dede Korkud'u Okurken", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 23-25.

Pekin, Nermin Suner, "Destan Kültürü", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 26-28.

Halıcı, Feyzi, "Âşık Şem'î den Destanlar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 29-31.

Ağabegüm, Ayla, "Destan Üstüne", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 35-36.

Kocakaplan, İsa, "Dede Korkut'ta İnsan Hükümdar ve Aile", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 37-42.

Donuk, Abdülkadir, "Dünya Destanlarına Türk Tesiri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 51-52.

Ergüzel, M. Mehdi, "Şiir Edebiyatın En Zor, En Çetin ve En Çileli Kısmıdır", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 53-56.

Bilgiç, Emin, "Gılgamış Destanı Hakkında", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 58-60.

Günay, Ümay, "Kalavela ve Düşündürdükleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 60-64. (Destan)

Tural, Sadık Kemal, "Tarihi Gerçeğin Ebedîleşmesine Dair Notlar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 69-71. (Destan)

Köksal, Hasan, "Destan Kültürü ve Battal Gazi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 73-76.

Öztürk, Ali, "Azerbaycan Efsanesi Rızık", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 80-81.

146. SAYI

Aydın, S. Mehmet, "İkbâl'in Eserlerinde Mevlânâ", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 8-10.

Ergin, Muharrem, "Mehmet Âkif ve İstiklâl Marşımız", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 26-30.

Kukul, M. Halistin, "Mehmet Âkif'in Şiiri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 30-31.

Aslan, Mehmed, "Yahya Kemâl İlhamının Gökkuşağı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 32-36.

Sarptır, Sabri, "En Aziz Dostuma", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 36-37.

Yalçın, Süleyman, "Hocam Nihal Atsız", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 44-46.

Ercilasun, Ahmet Bican, "Atsız'ın Şiiri Üzerinde Düşünceler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 47-48.

Kayabek, Mustafa, "Toprak Mazi ve Atsız Beğ", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 50-53.

Üzmez, Hüseyin, "Serdengeçti", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 53-54.

Yellice, Muharrem, "Serdengeçti Ebediyette", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 55-56.

Aydeniz, Rafet, "Osman Yüksel Serdengeçti", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 57-58.

Özsoy, Sami, (Feyzi Halıcı ile Söyleşi), "Âşıklar Bayramı ile Yüzlerce Halk Şairimize Var Olma İmkânı Sağlamış Oluyoruz", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 67-70.

Elibol, Sadettin-Sarıtaş, Muhammed, "1985 Struga Şiir Akşamları Üzerine", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 61-63.

Özkan, Senail, "Yahya Kemal: Eve Dönen Adam", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 64-65.

147. SAYI

Kabaklı, Ahmet, "Tanpınar ve Şaheseri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, ss. 4-9.

Hatemi, Hüsrev, "Fazıl Ahmet Aykaç", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, ss. 22-24.

Eren, Ali, "Derin Yara", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, ss. 28-29.

Ayaşlı, Münevver, "Şâir-i Âzâm-ı Nasıl Tanıdım?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, ss. 30-31.

Timurtaş, Faruk K., "Mehmed Emin Yurdakul", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, ss. 32-33.

Erer, Tekin, "Bir Milliyetçi Yazar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, ss. 34-36.

Kutlu, Şemsettin, "Nazif'le Dostluğumuz", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, ss. 37-38.

Bozyel, İbrahim, "Erzurum'un Gediğine Varanda", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, s. 56.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Mehmed Aslan'ın Kitabından: Dili Halk Yaratır", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, s. 57.

Sılay, Mehmet, "Şiirler ve Hüsrev Hatemi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, ss. 59.

Subaşı, Muhsin, İlyas, "Şiirimizin Ruhu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, ss. 61-62.

148. SAYI

Kabaklı, Ahmet, "Şiir ve Müstehcen", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.148, Şubat 1986, ss. 4-5.

Emil, Birol, "Yahya Kemâl Beyatlı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.148, Şubat 1986, ss. 32-34.

Çınarlı, Mehmet, "Almanya Hatıraları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.148, Şubat 1986, ss. 49-51.

Hatemi, Hüsrev, "Tokadizâde Şekip", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.148, Şubat 1986, s. 59.

Akçalı, Hüseyin, "Dokuzuncu Hariciye Koğuşu Filme Çekilen Tek Psikolojik Eserdir", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.148, Şubat 1986, ss. 62-63.

Öztop, Şener, "Ömer Bedrettin Uşaklı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.148, Şubat 1986, ss. 70-71.

149. SAYI

Kaplan, Mehmet, "Hâmid Kendi Yaşantısını Hayata Geçiren İnsandır", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.149, Mart 1986, ss. 69-72.

150. SAYI

Ayvazoğlu, Beşir, "Tanpınar'da Musıkî, Mimarî ve Şehir", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.150, Nisan 1986, ss. 26-28.

Makal, Tahir Kutsi, "Avanos Türküleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.150, Nisan 1986, ss. 33-34.

Kabahasanoğlu, Vahap, "Ahmet Muhip Dıranas'ta Kelime", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.150, Nisan 1986, ss. 64-65.

151. SAYI

Subaşı, Muhsin, İlyas; Oğuzbaşaran, Bekir; Kâmil, Erkân, "Necip Fazıl'ın Şiiri Üzerine Bir Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.151, Mayıs 1986, ss. 19-21.

Erer, Tekin, "Şair Eşref'in İki Mektubu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.151, Mayıs 1986, ss. 31-32.

Kabahasanoğlu, Vahap, "Türk Edebiyatı'nda Orhan Veli Kanık", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.151, Mayıs 1986, ss. 33-34.

Sarptır, Sabri, "François Fejdö Sartre Şöhretli Avanak", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.151, Mayıs 1986, ss. 37-38.

Görkem, İsmail, "Bir Şiirin Düşündürdükleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.151, Mayıs 1986, ss. 39-40.

Miyasoğlu, Mustafa, "Elhân-ı Şitâ ve Cenap Şahabettin", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.151, Mayıs 1986, ss. 51-52.

Devlet, Nadir, “Abdullah Tukay (1886-1913)”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.151, Mayıs 1986, s. 54.

Koçar, Çağatay, “Çağdaş Türkistan Şiirinde Tarihî Temalar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.151, Mayıs 1986, ss. 56-57.

Yiğiter, Kemal, “Alexaender Pope”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.151, Mayıs 1986, s. 63.

Alp, Ömer, “Mesut Berk’in Son Romanı Topal Çakır Üzerine”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.151, Mayıs 1986, s. 70.

152. SAYI

Kabaklı, Ahmet, “Mevlânâ’lı Günler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.152, Haziran 1986, ss. 4-5.

Karahan, Aldülkadir, “Nâbî’nin Dünya ve Hayat Görüşü Üzerine”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.152, Haziran 1986, ss. 22-23.

Önder, Mehmet, “Ziya Gökalp’te Kültür”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.152, Haziran 1986, ss. 29-30.

Taşdiken, Mehmet, “Münevver Ayaşlı Üzerine”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.152, Haziran 1986, ss. 49-50.

Ağabegüm, Ayla, “Zeki Ömer Defne’nin Konuşması”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.152, Haziran 1986, s. 53.

Bozyel, İbrahim, “Arzuların Zirvesine Doğru”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.152, Haziran 1986, ss. 59-60.

Bayburtlu, Ömer Alp, “Gülnâme”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.152, Haziran 1986, s. 64.

Bayburtlu, Ömer Alp, “Ozanca Deyişler ve Trabzonlu Kemençeden”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.152, Haziran 1986, s. 64.

153. SAYI

Emil, Birol, “İstiklâl Marşımızın Kabulünün 65. Yıldönümü”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.153, Temmuz 1986, ss. 18-20.

Özkan, Senail, “Goethe’nin Divanı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.153, Temmuz 1986, ss. 30-33.

Açıkgöz, Halil, “Bir Romancının Roman Telâkkisi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.153, Temmuz 1986, ss. 38-41.

Çatalbaş, Özdemir, “Osmancık Dizisi Üzerine Yücel Çakmaklı ile Bir Konuşma”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.153, Temmuz 1986, ss. 42-44.

Önder, Mehmet, “Bir Yaman Dede Vardı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.153, Temmuz 1986, ss. 45-47.

Elibol, Sadettin, (Rasim Özdenören ile Söyleşi), “Rasim Özdenören ile Bir Konuşma”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.153, Temmuz 1986, ss. 49-51.

Ayvazoğlu, Beşir, “Haldun Taner’in Ardından”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.153, Temmuz 1986, s. 53.

Schmiede, Ahmed, “Giritli Ali Aziz Efendi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.153, Temmuz 1986, ss. 57-60.

Gedikli, Yusuf, “Yahya Şeyda’nın Edebiyat Ocağı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.153, Temmuz 1986, ss. 64-65.

154. SAYI

Akdoğan, Yaşar, “Bir Âzeri şairi: Mahfî”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.154, Ağustos 1986, s. 24.

Erer, Tekin, “Orhan Seyfi Orhon”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.154, Ağustos 1986, ss. 28-30.

Kurt, İhsan, “Edebiyatçı İbnî Sinâ”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.154, Ağustos 1986, ss. 39-41.

Ergüzel, Mehmet; Kocakaplan, İsa, “Gültekin Samanoğlu ile Şiiri Üzerine Bir Sohbet”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.154, Ağustos 1986, ss. 42-46.

Subaşı, Muhsin İlyas, “Şiirimizin Derinliği Niçin Kayboluyor”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.154, Ağustos 1986, s. 55.

Şıhlı, İsmayıl, “Edebî Dostluğun Poetik Terennümü”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.154, Ağustos 1986, ss. 58-61.

Schmiede, H. Ahmed, “Giritli Ali Aziz Efendi-2”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.154, Ağustos 1986, ss. 64-66.

Gökalp, Mehmet, “Mahiri ile Mâhitâbân Hikâyesi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.154, Ağustos 1986, s. 69.

Güngör, Semih, “Asaf Halet Çelebi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.154, Ağustos 1986, ss. 70-71.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Cumali Balıkçıoğlu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.154, Ağustos 1986, ss. 78-79.

155. SAYI

Güner, Âgâh Oktay, "Anadolu'yu Vatan Kılan Âşık Paşa", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, ss. 21-27.

Karabay, Muhsin, "Zeki Ömer Defne ile Şiir Sohbeti", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, ss. 28-30.

Schmiede, H. Ahmed, "Tolstoy'un Müslümanlık Hakkında Bir Mektubu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, ss. 35-36.

Kocakaplan, İsa, "Dede Korkut'ta Şenlik Savaş ve Yas", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, ss. 37-39.

Ergüzel, Mehdi, "Mustafa Necati Sepetçioğlu ile Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, ss. 42-46.

Pekin, Nermin Suner, "Ali Nihat Tarlan Hoca'yı Anarken", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, ss. 47-48.

Zeyrek, Yunus, "Posoflu Zülâlî ile Hicrânî'nin Karşılaşması", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, ss. 50-52.

Kaplan, Sadettin, "Şevket Bulut ve Dostluğa Veda", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, s. 59.

Tuncer, Hüseyin, "Küçük Ağa", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, ss. 66-70.

Kabahasanoğlu, Vahap, "Gülnâme Üzerine", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, s. 73.

Kaplan, Mustafa, “Yıkılan Hayal”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, s. 80.

156. SAYI

Hatemi, Hüsrev, “Tahsin Nahit”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, s. 30.

Uslu, Mustafa, “Ahmet Yesevî”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, s. 37-39.

Demir, Yavuz, “Toprakla Gelen Dört Sıfat”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, s. 40-41.

Ergüzel, Mehdi, “Mustafa Necâti Karaer ile Sohbet”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, ss. 42-46.

Tan, Nail, “Halk Edebiyatımız Hakkında”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, ss. 53-54.

Diriöz, Meserret, “Ali Nihad Tarlan’ı Anarken”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, s. 56-57.

Özdemir, Hasan, “Muharrem Yazıcı İçin”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, ss. 72-73.

Sılay, Mehmed, “Çerağ ve Bir Şair”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, s. 74.

Gönüllü A. Rıza, “Şiirle Selâm”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, ss. 74-75.

Kocakaplan, İsa, “Çocuk ve Dua”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, s. 75.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Hüseyin Çelikkol Şiirle Hikâye Arasında”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, s. 75.

157. SAYI

Önderi Mehmet, “Mevlânâ Türbesi’nde Nef’î’ye Mezar İkbal’e Yer”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, s. 10-11.

Schmiede, H. Ahmed, “Sinemde Çağlayan Öz Bulağımdır”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Ekim 1986, ss. 17-18.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Osman Yüksel Serdengeçti’nin Tekin Erer’e Gönderdiği Mektup”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, s. 20.

Hatemi, Hüsrev, “İbrahim Alâeddin Gövsa”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 21-22.

Kabahasanoğlu, Vahap, “Mallarme ve Estetik Trans”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, s. 26.

Gökalp, Mehmet, “Edebiyat ve Aksiyon”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 27-28.

Onk, Nizamettin, “Sabir Bugün ve Abbas Zamanof”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 36-38.

Hekim, Rıza, “Alman Şairlerin Prensi Türk Edebiyatı’nda”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 39-40.

Bingöl, B. Nuri, “Tarık Buğra ile Sanatı ve Sanat Dünyası Üzerine Sohbet”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 42-45.

Zeyrek, Yunus, "Âşık Zülâlî ile Kararî Karşılaşması-I", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 48-51.

Çiğdemoğlu, Sema, "Gustave Flaubert'in Dervişler Hakkındaki İntibaları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 52-53.

Taşlıova, Şeref, "Kağızmanlı Cemal Hoca'dan Bir Muamma", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 55-56.

Aren, Kemal Y., "Kişi Hürriyeti ve Sartre", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 56-57.

Uslu, Mustafa, "Kırat ve Köroğlu Romanı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 58-60.

Öztop, Şener, "Münire Dıranas'la Ahmet Muhip Dıranas Üzerine Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 63-67.

158. SAYI

Kabaklı, Ahmet, "Kırat ve Köroğlu Romanı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 4-9.

Kutay, Cemal, "Teşkilât-ı Mahsûsa, Âkif, Gurbet Hikâyeleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 10-12.

Hacıeminoğlu, Necmettin, "Âkif'te Devlet Fikri ve Millî Tarih Şuuru", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 13-15.

Çokum,Sevinç, "Şiirleri Gibi Bir Âkif", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 16-18.

Ayaşlı, Münevver, "Büyük Şair Büyük İnsan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 19-20.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Âkif'ten Hatıralar-Sabahlayan İki İnsan" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158 Aralık 1986, s. 20.

Bilgiç, Emin, "Ölümünün Ellinci Yılında Millî Şâirimize İhtirâm" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 21-23.

Hatemi, Hüsrev, "Mehmed Âkif'i Anlamak" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, s. 24.

Işık, Emin, "Âkif'in Kur'ân Tercümesi" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 25-26.

Bakiler, Yavuz Bülent, "Dosdoğru Adam" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 27-31.

Çavuşoğlu, Semiramis, "Eğilmeyen İnsan" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 31-32.

Ak, Gülsüm, "Âkif'ten İstanbul Manzaraları" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, s. 33.

Önder Mehmet, "İstiklâl Marşı Belgeleri" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 34-38.

Ebuzziya, Ziyad, "Âkif'i İlk ve Son Ziyaretim" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 39-41.

Ağabegüm, Ayla, "Âkif'le Beraber Düşünmek" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 42-43.

Bakiler, Yavuz Bülent, “Kültür ve Turizm Müsteşar Yardımcısı Aytuğ İzat’la Konuşma” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 43-45.

Kabahasanoğlu, Vahap, “Mehmed Âkif’te Sosyal Tema” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158 Aralık 1986, ss. 45-46.

Türinay, Necmettin, “Âkif’in Leylâ-yı Vicdân’ı” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 47-48.

Pekin, Nermin Suner, “Âkif ve Terakki’nin Sırrı” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 49-51.

Uçar, Nail, “Gittikçe Büyüyen Âkif” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 51-52.

Cebeci, Dilâver, “Âkif’in Bir Şiiri Üzerine Düşünceler” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 53-55.

Kaplan, Mehmet, “İstiklâl Marşı’nın Tahlili” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 56-58.

Elbir, Vahap, “Âkif’in Eğitime Bakışı” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, s. 59.

Bolak, Ahmet Aydın, “Mehmed Âkif Bey’in Ankara’sı” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 60-61.

Kesova, Nail, “Şerif Muhiddin Targan” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 61-62.

Özmel, İsmail, “Âkif’in Dünyası” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 63-65.

Kurnaz, Cemal, “Âkif’in Evinde” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, s. 66.

Kukul, Halistin, “Mehmed Âkif ve Gençlik” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158 Aralık, 1986, s. 67.

Subaşı, M. İlyas, “Âkif’te İslâm ve Batı” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158 Aralık, 1986, ss. 68-69.

Birinci, Necat, “Âkif’in Hayatı ve Eserleri” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158 Aralık, 1986, ss. 70-77.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Nasrullah Kürsüsü’nden Türk Milletine Hitap” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 79-84.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Âkif’in Balkan Harbi’nde Verdiği Vaaz” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, s. 85.

Kutay, Cemal, “Destani Kafiyeleştiren Adamın Gözyaşları” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, s. 87.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Âkif’in Mısır’daki Yaşayışı” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, s. 88.

159. SAYI

Hatemi, Hüsrev, “Mustafa Reşid Bey” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, s. 8.

Çalık, Etem, “Mevlânâ” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, s. 19.

Öztürk, Hasan, “Sanatkâr Tanpınar” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, ss.20-22.

Gezer, Zeki, “Mehmet Çınarlı ile Edebiyat Sohbeti” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, ss. 42-44.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, “Attila İlhan ile Sohbet” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, ss. 45-46.

Zeyrek, Yunus, “Zülâlî Karârî ile Kapışıyor-II” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, ss. 53-55.

Öztürk, İlyas, “Şair, Dilci ve Şarkiyatçı Friedrich Rückert” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, ss. 60-61.

Polat, Nazım Hikmet, “Mitat Enç’in Hikâyeleri” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, ss. 61-63.

Makas, Zeynelâbidîn, “Fatma Hanım Kemîne” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, s. 64.

Sarptır, Sabri, “Mütefekkirlerin Himayesi” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, s. 65.

Ergüzel, Mehdi, “Çağdaş İnsan ve Edebiyat” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, s. 20-22.

160. SAYI

Önder, Mehmet, “Fuzulî’nin Kerbelâ’daki Türbesi” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 20-22.

Donuk, Abdülkadir, “Türkistan Üzerine Birkaç Şiir” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 28-29.

Karaçay, Oğuz, “Hamzatov ve Sanatta İdeolojinin Tükenişi” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 38-42.

Gedikli, Yusuf, “Azerbaycan’ın İstanbul Şâiri” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 42-44.

Nazif, Süleyman, “Bir Şiir Mucizesi” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 51-53.

Hatemi, Hüsrev, “Süleyman Nazif’ten İlhamlar” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 54-56.

Güneş, İsmail, “Kara Bir Gün’ün Çekimi Üzerine” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, s. 57.

Pekin, Nermin Suner, “Süleyman Nazif’te Millî Duygu” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 58-59.

Özkan, Senail, (Hans Jurgen Heise ile Söyleşi), “Hans Jurgen Heise ve Annemarie Zornack ile Edebiyat Üzerine Sohbet” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 64-69.

Gökalp, Mehmet, “Mona Rosa Üzerine” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 70-71.

Ergüzel, Mehmet, “Mehmed Âkif Törenlerle Anıldı” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 77-78.

161. SAYI

Kabaklı, Ahmet, “Kanunî ve Bâkî” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.161, Mart 1987, ss. 4-8.

Oğuzbaşaran, Bekir, “Âkif ve Öğretmenlik” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.161, Mart 1987, ss. 44-46.

Üzmez, Hüseyin, "Çanakkale Şiirinin Yazılışı" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.161, Mart 1987, ss. 47-49.

Öztürk, Hasan, "Fetva Yokuşu Romanında Figürler" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.161, Mart 1987, ss. 66-67.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Bir Şairin Yeniden Keşfi yahut Asaf Hâlet Çelebi Üzerine" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.161, Mart 1987, s. 73.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Bir Çift Beyaz Kartal" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.161, Mart 1987, s. 73.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Aynı Yolda" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.161, Mart 1987, ss. 73-74.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Kemâlettin Kâmi Kamu" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.161, Mart 1987, s. 74.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Seninle" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.161, Mart 1987, s. 74.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Sivaslı Âşık Ruhsatî" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.161, Mart 1987, s. 74.

162. SAYI

Kut, Günay, "Nâbî'nin Hayri-Name'si" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.162, Nisan 1987, ss. 47-50.

Bozdağ, İsmet, "Roman ve Millî Roman" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.162, Nisan 1987, ss. 57-59.

Kantarcıoğlu, Sevim, "Gerçeğe Doğru" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.162, Nisan 1987, ss. 65-66.

Kabahasanoğlu, Vahap, "Millî Destanlarımız ve Türk Halk Edebiyatı" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.162, Nisan 1987, s. 66.

Öztürk, Hasan, "Fetva Yokuşu'nda Kavramlar ve Kabuller" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.162, Nisan 1987, ss. 67-68.

163. SAYI

Önder, Mehmet, "Mehmed Âkif'te Mevlânâ Sevgisi" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.163, Mayıs 1987, ss. 40-41.

Kocakaplan, İsa, "İnci Enginün ile Şâir-i Âzam'a Dair Sohbet" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.163, Mayıs 1987, ss. 44-46.

Pekin, Nermin Suer, "Abdülhak Hâmid Tarhan" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.163, Mayıs 1987, ss. 47-49.

Schmiede, H. Ahmed, "Berlin'deki Türk Yatırı Üzerine Mektup" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.163, Mayıs 1987, ss. 60-61.

Tüfekçioğlu, Hayati, "Dost Elinden Gelen Turna" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.163, Mayıs 1987, ss. 69-70.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Sarı Çamın Hikayesi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.163, Mayıs 1987, s. 64.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Hüzzam Beste", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.163, Mayıs 1987, s. 64.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Güzel Ölüm”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.163, Mayıs 1987, s. 64.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Hikâyeler ve Hikâyeler II”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.163, Mayıs 1987, ss. 65-66

Türk Edebiyatı Dergisi, “Şehirleri Süsleyen Yolcu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.163, Mayıs 1987, s. 66.

164. SAYI

Halıcı, Fevzi, “Âşık İlhami Demir’in Ardından” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, ss. 12-13.

İbrahimhakkıoğlu, Feyyaz, “İbrahim Hakkı Hazretleri ve Gönül” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, ss. 23-24.

Hulusi, Kenan, “Ahmet Haşim ile Mülâkat” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, ss. 28-29.

Albayrak, Nurettin, “Şairlerin En Garibi Ahmet Haşim” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, ss. 29-32.

Çetişli, İsmail, “Yağmur Beklerken ve Serbest Cumhuriyet Fırkası” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, ss. 33-36.

Türkkan Reha Oğuz, “Garip Güzellikler” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, s. 39.

Şenel, Adnan, “Peyami Safa’nın Romanlarında Ruh-Karakter Tahlili” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, ss. 58-59.

Türk Edebiyatı Dergisi, "İstanbul Şiir Günleri Üzerine Bir Değerlendirme" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, ss. 60-62.

Karaçay, Oğuz, "Resul Hamzatov ve Benim Dağıstanım Üzerine Birkaç Söz" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, s. 67.

Karaçay, Oğuz, "Benim Dağıstanım'da Şeyh Şâmil" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, ss. 68-72.

Şerefligil, Sabahattin, "Eşkıya Köroğlu" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, s. 74.

Kabahasanoğlu, Vahap, "Şafağa Çekilenler" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, s. 75.

165. SAYI

Önder, Mehmet, "Karamanlı Gufrâni'den Bir Devriye" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, ss. 25-26.

Karabay, Muhsin, "Bâkiler ve Efkârlı Türküler" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, ss. 34-37.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Âkif Yarışması'nın Mükâfatları Dağıtıldı" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, ss. 42-44.

Gökalp, Mehmet, "Huzurî ve İzhârî'nin Sohbetleri" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, ss. 59-60.

Oğuzbaşaran, Bekir, "Şiir ve Dua" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, s. 61.

Beyzâdeoğlu, Süreyyâ, "Eskiden Yeniye", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, s. 63.

Kukul, M. Halistin, "Aynı Yol Üzerine" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, s. 69.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Samiha Ayverdi-Bağbozumu" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, s. 74.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Hüsrev Hatemi- Lodosçu" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, s. 74.

Türk Edebiyatı Dergisi, "İnci Enginün- Zeynep Kerman-Ahmed Haşim Bütün Şiirleri" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, s. 74.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Yılmaz Durak-Mamak Mektupları yahut Yarının Adı Ümittir" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, s. 74.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Cahit Zarifoğlu Vefat Etti" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, s. 82.

166. SAYI

Ak, Gülsüm, "Bir Hikâyenin Filme Çekimi" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.166, Ağustos 1987, ss. 63-64.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Âşıklar Şöleni Yapıldı" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.166, Ağustos 1987, s. 72.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Gülün Adı" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.166, Ağustos 1987, s. 78.

167. SAYI

Önder, Mehmet, “Mevlânâ, Yunus ve Yahya Kemâl Hayranı Prof. Dr. Schimmel” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.167, Eylül 1987, ss. 34-35.

Erer, Tekin, “Gazeteci, Yazar ve Şair Parlamenterler” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.167, Eylül 1987, ss. 40-41.

Beyzadeoğlu, Süreyya, “Nedîm ve Sünbülzâde Vehbî’de İstanbul” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.167, Eylül 1987, ss. 60-61.

Schmiede, H. Ahmed, “Şiirin Hikmeti” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.167, Eylül 1987, ss. 65-66.

Gökalp, Mehmet, “Bir Güzellemeye İki Nazire” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.167, Eylül 1987, ss. 69.

Kocakaplan, İsa, “Türkistan Türkistan” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.167, Eylül 1987, ss. 70-71.

Uçar, Nail, “Yalnız Analar Mı Ağlar” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.167, Eylül 1987, ss. 72-73.

168. SAYI

Erer, Tekin, “Fethi Gemuhluoğlu” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.168, Ekim 1987, ss. 12-15.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Necip Fazıl’da Metafizik Buhran” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.168, Ekim 1987, ss. 20-21.

Kocakaplan, İsa, “Sabir Rüstemhanlı ile Sohbet” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.168, Ekim 1987, ss. 44-47.

Uytun, Göktürk Mehmet, "Necmettin Esin'in Ardından" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.168, Ekim 1987, s. 54.

169. SAYI

Türkkan, Reha Oğuz, "Dünya Romancılığında Yeni Teknikler" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, ss. 19-20.

Türinay, Necmettin, "Bir Roman Bir Devir" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, ss. 25-27.

Gedikli, Yusuf, "Azerbaycan Edebiyatında İstanbul" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, ss. 30-32.

Çoban, Ahmet, "Halil Karabulut ile Mülakat" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, ss. 33-38.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Mustafa Kutlu ile Mülakat" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, s. 45.

Miyasoğlu, Mustafa, "Ziya Osman Saba'nın Şiir ve Hikâyeleri" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, ss. 46-47.

Oğuzbaşaran, Bekir, "Fethi Gemuhluoğlu" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, s. 54.

Şenel, Adnan, "Exupery'nin Eserlerinde İnsan" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, ss. 60-61.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Sevinç Çokum-Onlardan Kalan" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, s. 69.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Bir Başka Sevda” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, s. 69.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Gözyaşları Romanı” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, s. 70.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Mavi Yağar Tohumlara” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, s. 70.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Mevlana’dan Rubailer” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, s. 70.

Uçar, Nail, “Mehmed Aslan’dan Nesrin Yörük’e”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, s. 79.

170. SAYI

Ayaşlı, Münevver, “Kenise Mourad Hanım’ın Kitabı” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, s. 9.

Hatemi, Hüsrev, “Tevfik Fikret’i Düşünürken” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, s. 11-12.

Can, Şefik, “Mevlânâ’da Güzel ve Güzellik” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, ss. 19-21.

Erer, Tekin, “Ahmed Cevdet Paşa” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, s. 31.

Bozdağ, İsmet, “Cevdet Paşa Üstüne Derkenar” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, ss. 32-33.

Çoban, Ahmet, "Karabulut'un İlk Şiir Kitabı" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, s. 38.

Subaşı, M. İlyas, "Tarih ve Şiir" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, s. 40.

Soyuer, Halil, "Selim Aru Üzerine" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, ss. 49-51.

Turhan, Kaya, "Irak Türklerinin Edebî Panoraması" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, s. 52.

Tuncer, Hüseyin, "Çınarlı'nın 'Böyle Bir Günde' Şiirinin Tahlili" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, ss. 57-58.

Demir, Yavuz, "Ömer Seyfettin'in Hikâyelerinde Bulgar Zulmü" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, ss. 59-60.

Kavaklı, Erkan, "Ölümün Metafiziği" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, s. 61.

Gezer, Zeki, "Bahtiyar Vahabzâde 'Muhabbet ve Nefret'" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, ss. 62-63.

171. SAYI

Karaer, Mustafa Necati, "Karacaoğlan ile İlgili Yeni Gelişmeler I" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.171, Ocak 1988, ss. 36-37.

Açıkgöz, Halil, "Âşık Deryâmî" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.171, Ocak 1988, ss. 49-51.

Argunşah, Eraydın Hülya, "Onlardan Kalan" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.171, Ocak 1988, ss. 70-71.

Argunşah, Mustafa, "Bâkî Divan'ından Seçmeler" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.171, Ocak 1988, s. 71.

Ergüzel, M. Mehdi, "Selimler Gelir De Yavuzlar Gelmez" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.171, Ocak 1988, s. 75.

Ergüzel, M. Mehdi, "Sarışın Buğdayı Rüyalarımızın" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.171, Ocak 1988, ss. 75-76.

Ergüzel, M. Mehdi, "Dedem Koynunda Yattıkça Benimsin Ey Güzel Toprak" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.171, Ocak 1988, ss. 76-77.

172. SAYI

Önder, Mehmed, "Malazgirt'ten Yunus'a" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172, Şubat 1988, ss. 14-16.

Deliorman, Altan**,** "Muzdarip Dev (1)" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172 Şubat 1988, ss. 23-25.

Yetiş, Kazım, "Ayverdi'nin Sanatının Ellinci Yılı" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172, Şubat 1988, s. 36.

Karaer, Mustafa Necati, "Karacaoğlan ile İlgili Yeni Gelişmeler" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172, Şubat 1988, ss. 37-40.

Ergüzel, M. Mehdi, "Bir Beyaz Lerze Bir Dumanlı Uçuş" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172 Şubat 1988, s. 47.

Gökalp, Mehmet, "Âşık Deryamî" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172 Şubat 1988, ss. 48-50.

Bekiroğlu, Nazan, "Ateşten Gömlek Romanı" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172 Şubat 1988, ss. 58-61.

Kavaklı, Erkan, "Soylu Bir Sanatın Peşinde" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172 Şubat 1988, ss. 63-64.

Aslan, Mehmed, "Kul Ozan'a Mektup ve Nazire" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172 Şubat 1988, s. 64.

Albayrak, Nurettin, "Hüma Kuşu ve Uzun Havalar" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172 Şubat 1988, s. 65.

Yakıt, İsmail, "Yunus Emre ve İlâhî Aşk" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172, Şubat 1988, ss. 66-67.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Duygu Asena ile 'Kadının Adı Yok' Hakkında Sohbet" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172, Şubat 1988, ss. 71-73.

173. SAYI

Deliorman, Altan**,** "Muzdarip Dev (2)" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.173, Mart 1988, ss. 32-34.

Kukul, Halistin, "İstiklâl Marşı Üzerine Bir Tahlil Denemesi" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.173, Mart 1988, ss. 44-45.

Yalçın, Alemdar, "İstiklâl Marşımızın Kabulü Üzerine" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.173 Mart 1988, ss. 46-47.

Satoğlu, Abdullah, "Oğuzlama Şâiri Basri Gocul" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.173, Mart 1988, ss. 48-49.

Uçar, Nail, "Halide Edip Adıvar" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.173, Mart 1988, ss. 56-57.

Ergüzel, M. Mehdi, "Şafak Söküp Tan Yerleri Işırken" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.173, Mart 1988, s. 62.

Ergüzel, M. Mehdi, "Hikâyede Millî Mefkûre: Ömer Seyfettin" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.173, Mart 1988, ss. 62-63.

Öztop, Şener, "Hatıralarla Halid Ziya" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.173, Mart 1988, ss. 64-65.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Sonsuzluk Merdiveni- Halistin Kukul" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.173, Mart 1988, s. 82.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Âşık Deryamî- Halil Açıkgöz" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.173, Mart 1988, s. 82.

174. SAYI

Deliorman, Altan**,** "Muzdarip Dev (3)", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.174, Nisan 1988, ss. 12-14.

Tuncer, Hüseyin, "Mermer Tezgah'ta Konu ve Tasvir", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.174, Nisan 1988, ss. 45-46.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Alev Alatlı ile Konuşma", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.174, Nisan 1988, ss. 55-56.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Cumhuriyet Devrinde Türk Şiiri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.174, Nisan 1988, s. 56.

Gezer, Zeki, "İşkenceci", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.174, Nisan 1988, ss. 57-58.

Bozdağ, İsmet, "Kemal Tahir Gerçeği", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.174, Nisan 1988, s. 62.

Sılay, Mehmet, "Bu Böyledir", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.174, Nisan 1988, s. 69.

175. SAYI

Ayaşlı, Münevver, "Necip Fazıl Kısakürek", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.175, Mayıs 1988, ss. 13-15.

Argunşah, Mustafa, "Haydar Baba'ya Selâm'a Yeni Bir Cevap", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.175, Mayıs 1988, ss. 29-31.

Zamanov, Abbas, "Fuzulî ve Sabir", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.175, Mayıs 1988, ss. 36-38.

Aydın, Cengiz, "Anter Hikâyesi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.175, Mayıs 1988, ss. 65-67.

Türk Edebiyatı Dergisi, "İkinci Şahısların Şiiri: Sevgilerde", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.175 Mayıs 1988, ss. 68-69.

176. SAYI

Kabaklı, Ahmet, "Bedr'in Arslanları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 4-9.

Önder, Mehmet, “Yahya Kemâl’in Dergâh’ı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 16-17.

Halıcı, Fevzi, “Âşıklar Bayramı Nasıl Başladı?”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 18-19.

Karahan, Abdülkadir, “Muhammed İkbal’in Hayat Görüşü”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 20-21.

Mazıoğlu, Hasibe, “Ahmet Remzi Akyürek”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, s. 30.

Yavuz, Kemal, “Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 33-35.

Kabahasanoğlu, Vahap, “Tanpınar’ın Aydaki Kadın Romanı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 36-37.

Çongur, Rıdvan, “Osman Attilâ”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 40-41.

Sılay, Mehmet, “Hatemi’nin Şiirlerinde Nostalji”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, s. 49.

Gökalp, Mehmet, “Âşık Nihânî”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 57-58.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Âşıklar Bayramı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 72-74.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Orhan Okay- Necip Fazıl Kısakürek”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, s. 76.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Mustafa Miyasoğlu-Ziya Osman Saba”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, s. 76.

Kavaklı, Erkan, “Onlardan Kalan”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, s. 77.

177. SAYI

Ergüzel, M. Mehdi, “Kehkeşanlara Kaçmış Eski Güneşleri An” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, s. 27.

Kaldırımcı, Nurettin, “Necip Fazıl’ı Anma Toplantısı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, s. 28.

Kabaklı, Ahmet, “Necip Fazıl ve Eskimez Yeni”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, ss. 29-30.

Yurdagül, Selçuk, “Üstadı Anarken”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, ss. 31-32.

Çebi, Hasan, “Necip Fazıl’ın Poetikası Üzerine”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, ss. 33-34.

Açıkgöz, Halil, “Mirzâ İsmail Gasir”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, s. 36.

Gedikli, Yusuf, “Refik Zekâ Handan ile Mülâkat”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, ss. 37-38.

Kayıhan, Abbas, “Tufarganlı Abbas İle”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, s. 44.

Parlak, Mustafa, “Muhsin Subaşı İlyas ile Sohbet”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, ss. 56-57.

Aktaş, Şerif, “Yahya Akengin’in Yaralı Dağlar’ı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, ss. 71-72.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, “Yozlaşmadan Uzlaşmak”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, s. 73.

178. SAYI

Öztürk, Hasan, “Ömer Bedrettin Uşaklı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.178, Ağustos 1988, ss. 30-31.

Bilkan, A. Fuat, “Nabi’nin Poetikası ve Şiir Hakkındaki Düşünceleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.178, Ağustos 1988, ss. 32-33.

Suver, Akkan, “Munis Faik Ozansoy”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.178, Ağustos 1988, ss. 35-36.

Erer, Tekin, “Mareşal Çakmak ve Nazım Hikmet”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.178, Ağustos 1988, ss. 42-43.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Köroğlunun Zuhuru”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.178, Ağustos1988, ss. 44-48.

Öztop, Şener, “Ahmet Muhip Dıranas’ı Anmak”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.178, Ağustos1988, ss. 51-54.

Kaya, Hüsamettin, “Hamit’li Âşık Dursun Kaya”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.178, Ağustos 1988, s. 55.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Âşıkların Basın Toplantısı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.178, Ağustos 1988, ss. 63-64.

Aydın, Mehmet, "Ayrılmaz Gönül Candan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.178, Ağustos 1988, ss. 76-77.

179. SAYI

Halıcı, Feyzi, "Mevlana'nın Musiki Dünyası", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.179, Eylül 1988, ss. 26-27.

Sakaoğlu, Saim, "Bir Behçet Mahir Vardı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.179, Eylül 1988, ss. 39-40.

Çağıran, Önder, "Mürebbiye Romanında Terbiye", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.179, Eylül 1988, ss. 41-42.

Karakartal, Oğuz, "Cenap Şahabettin'in Tek Sosyal Konulu Şiiri Hilâl-i Giryan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.179, Eylül 1988, ss.53-54.

Makal, Tahir Kutsi, "Sevgi Her Şeyin Başı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.179, Eylül 1988, ss. 74-75.

180. SAYI

Emil, Birol, "Yunus'un Ulu Nazarı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, ss. 15-17.

Aktemur, Kurban, "Manilerimiz", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 37.

Pekin, N. Suner, "Samiha Ayverdi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, ss. 42-44.

Güner, Agâh Oktay, “Bir Tevâzu Numûnesi Samiha Ayverdi Hanımefendi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 45.

Bilecik, Hayri, “Samiha Ayverdi’nin 50. Sanat Yılı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 46.

Yetiş, Kazım, “Niçin Hatıra?”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, ss. 47-48.

Ayverdi, Samiha, “Efsane Kahramanı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 49.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Vatan Kalbimdir”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 54.

Kavaklı, A. Erkan, “Tutuklu Yürek ve Osman Çeviksoy”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 69.

Oğuzbaşaran, Bekir, “Ziya Osman Saba”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 71.

Kafkasyalı, Ali, “Azerbaycan’ın Serdengeçtisi Mehmet Aras”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, ss. 72-74.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Atsız’dan Adile Ayda’ya Mektuplar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 74.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Kaf Dağı’nın Ardında”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 75.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Benim Dünyam”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 75.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Dost Bağrından Esen Yeller”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 75.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Ülkemde Bahar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 75.

181. SAYI

Gedikli, Yusuf, “Şehriyar’ın Hayatı ve Eserleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.181, Kasım 1988, ss. 26-30.

Açıkgöz, Namık, “Şehriyar’ın Ardından”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.181, Kasım 1988, s. 31.

Doğan, Mehmet, “Haydar Baba Manzûmesinin Bedii Hususiyetleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.181, Kasım 1988, ss. 32-34.

Oğuzbaşaran, Bekir, “Ercişli Emrah”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.181, Kasım 1988, s. 40.

Bilkan, Ali Fuat, “Dîvan Edebiyatında Tenkit”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.181, Kasım 1988, ss. 61-63.

Kafkasyalı, Ali, “Mirvârid Dilbâzî ile Mülâkat”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.181, Kasım 1988, ss. 64-66.

Sümer, Mehmet, “Bu Böyledir’de İnsan Tipleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.181, Kasım 1988, ss. 71-72.

182. SAYI

Hatemi, Hüsrev, “Hüseyin Dâniş Bey ve Kârvân-ı Ömr”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 29-30.

Emil, Birol, “Ya Hz. Mevlânâ”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 32-34.

Bozdağ, İsmet, “Şair Yürekten Vurgun Mısralar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 35-36.

Diriöz, Meserret, “Yunus Emre’de Edebî Sanatlar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 37-40.

Kabaklı, Ahmet, “Namık Kemal’e Bakışsızlık”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 42-44.

Okay, Orhan, “İntibah ve Türk Romanının Doğuşu Adlı İnceleme Üzerine”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 45-47.

Pekin, Nermin Suner, “Nâmık Kemâl ve Milliyetçilik”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 48-50.

Yetiş, Kazım, “Yeni Bir İnsan Yeni Bir Edebiyat”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 51-52.

Ergüzel, M. Mehdi, “Ölümünün 100. Yılında Namık Kemal’i Anarken”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 53-54.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Namık Kemal’in Eserleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 55-56.

Yalman, A. Emin, “Namık Kemal’e Dair”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 57-59.

Tanpınar, Ahmet Hamdi, “Namık Kemal ve Edebiyatımız”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 60-62.

Bilgegil, M. Kaya, “Namık Kemal’in İtirazları”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, s. 64.

Kısakürek, Necip Fazıl, “Toplayıcı Hüküm: Niçin ve Nasıl?”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, s. 65.

Ekici, Necdet, “Mevlânâ’da İnsan Sevgisi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 68-69.

183. SAYI

Kabaklı, Ahmet, “Hilafet, Nerden Nereye…”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.183, Ocak 1989, ss. 5-9.

Sakaoğlu, Saim, “Dedem Korkut’un Masası Etrafında”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.183, Ocak 1989, s. 16.

Çınarlı, Mehmet, “Mısralarda Gezinti-2”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.183, Ocak 1989, ss. 17-19.

Emil, Birol, “Ahmet Hamdi Tanpınar’ın Şiirine Dair”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.183, Ocak 1989, ss. 23-25.

Hatemi, Hüsrev, “Heine ve Lied’ler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.183, Ocak 1989, ss. 26-27.

Türk Edebiyatı Dergisi, “İhsan Sezal ile Mülâkât”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.183, Ocak 1989, ss. 34-35.

184. SAYI

Bardakçı, İlhan, “İlk Şamar İlk Ders”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.184, Şubat 1989, ss. 8-10.

Hatemi, Hüsrev, "Görüntüler ve Görüşler (Aralık-1988)", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.184, Şubat 1989, ss. 24-25.

Uytun, Mehmet, "Mehmet Çakırtaş'ın Ardından", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.184, Şubat 1989, ss. 49-50.

Öztürk, Hasan, "Bir Kitapta Nâmık Kemâl", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.184, Şubat 1989, ss. 52-53.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Karacaoğlan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.184, Şubat 1989, s. 54.

Gezer, Zeki, "Âşık İslâm Erdener", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.184, Şubat 1989, s. 60.

185. SAYI

Kurnaz, Cemal, "Divan Şiiri Geleneğinden Yararlanma", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.185, Mart 1989, ss. 24-26.

Oğuzbaşaran, Bekir, "Seyranî Çağdaşımız mı?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.185, Mart 1989, s. 28.

Karakartal, Oğuz, "Müftüoğlu'nun Çanakkale Hikâyesi: Sümbül Kokusu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.185, Mart 1989, ss. 29-30.

Türk Edebiyatı Dergisi, "İlhan Geçer'in 50. Sanat Yılı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.185, Mart 1989, s. 38.

Şahin, Durdu, "Halistin Kukul ile Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.185, Mart 1989, s. 51.

Kavaklı, A. Erkan, "Hüzün Çiçeği", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.185, Mart 1989, s. 38.

186. SAYI

Çınarlı, Mehmet, "Mısralarla Gezinti", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.186, Nisan 1989, ss. 13-15.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Dünyayı Karıştıran Roman", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.186, Nisan 1989, s. 28.

Hatemi, Hüsrev, "Görüntüler ve Görüşler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.186, Nisan 1989, s. 41.

Hatemi, Hüsrev, "Görüntüler ve Görüşler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.186, Nisan 1989, s. 42.

Cabbar İnci, "Erzurumlu İbrahim Hakkı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.186, Nisan 1989, s. 53.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Küplücedeki Köşk", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.186, Nisan 1989, s. 56.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Abdülhak Şinasi Hisar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.186, Nisan 1989, s. 56.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Destan Poetikası", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.186, Nisan 1989, s. 56.

187. SAYI

Hatemi, Hüsrev, "Görüntüler ve Görüşler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.187, Mayıs 1989, ss. 39-40.

Günay, Umay, "Kafdağı'nın Ardında", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.187, Mayıs 1989, s. 42.

188. SAYI

Bardakçı, İlhan, "İbrahim Efendi Konağı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.188, Haziran 1989, ss. 9-11.

Deliorman, Altan, "Yarınlara Bir Ses-3", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.188, Haziran 1989, ss. 14-17.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Ağustos Başağı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.188, Haziran 1989, s. 58.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Gülü Koklayamadım", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.188, Haziran 1989, s. 58.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Hacı Kadında Esmer Geceler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.188, Haziran 1989, s. 58.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Çiçekler Satılmasın", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.188, Haziran 1989, ss. 58.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Neden Âşık Garip?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.188, Haziran 1989, ss. 60-61.

189. SAYI

Bardakçı, İlhan, "Goethe'den Deli Vamık Bey'e Mektuplar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.189, Temmuz 1989, ss. 8-11.

Hatemi, Hüsrev, "Kaydedilecek Beyitler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.189, Temmuz 1989, s. 15.

Hatemi, Hüsrev, "Görüntüler ve Görüşler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.189, Temmuz 1989, ss. 16-18.

Narlı, Mehmet, “Bahattin Karakoç’la Şair ve Şiir Üzerine Konuşma”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.189, Temmuz 1989, ss. 19-20.

Kabahasanoğlu, Vahap, “Reşat Nuri Güntekin”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.189, Temmuz 1989, s. 32.

Kocakaplan, İsa, “Sevinç Çokum ile Dış Türkler Üzerine Sohbet”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.189, Temmuz 1989, ss. 34-36.

Özpekel, Osman Nuri, “Kâhire’de Nâilî-i Cedidin Bir Kitabesi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.189, Temmuz 1989, s. 61.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Yalnızlık, Duvak, Seninle”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.189, Temmuz 1989, s. 63.

190. SAYI

Türk Edebiyatı Dergisi, “Bir Romancının Türkiye ve Dünya Yazarlarına Çağrısı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.190, Ağustos 1989, s. 30.

Çiftçigüzeli, M. Cemal, “Emine Işınsu ile Çiçekler Büyür Üzerine”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.190, Ağustos 1989, ss. 31-21.

Argunşah, Hülya, “Erenler Diyarı Söğüt’ün Romanı: Ağustos Başağı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.190, Ağustos 1989, ss. 34-35.

Karadayı, Ayşe, “Bir Alman Oryantalist Şair: Friedrich Rückert”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.190, Ağustos 1989, ss. 48-49.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Bulgaristan’dan Göç Eden Yazar Ömer Osman’la Konuşma”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.190, Ağustos 1989, ss. 50-52.

Açıkgöz, Halil, "Mehmet Aslan ve Şehitler Deresi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.190, Ağustos 1989, ss. 55-56.

Açıkgöz, Namık, "Valihi'den Vasıf'a Ses Bayrağımız", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.190, Ağustos 1989, s. 57.

Bilkan, Ali Fuad, "Karanlıkta Gün Yüzünüz", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.190, Ağustos 1989, ss. 60-61.

191. SAYI

Akpınar, Yavuz, "Şehriyar ve Sehend'in Şiirlerinde Azerbaycan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.191, Eylül 1989, ss. 21-29.

Akmut, Aydemir, "Muhteşem Dağcı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.191, Eylül 1989, ss. 31-34.

Bozdağ, İsmet, "Koca Reşit Paşa Mı? Cüce Reşit Paşa Mı?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.191, Eylül 1989, s. 36.

Kızıltuğ, Fırat, "İki Kitap İki Dünya", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.191, Eylül 1989, s. 39.

Bilkan, Ali Fuad, "Hayalî Bey'in Divânı'nın Tahlili?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.191, Eylül 1989, ss. 40-41.

Türkmen, Zekeriya, "Şeyh Sa'di'nin Azerî Türkçesinde Bir Gazeli", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.191, Eylül 1989, s. 45.

Mümtaz, Hüseyin, "1974 Sonrası Kıbrıs Türk Edebiyatında Türkiye Düşmanlığı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.191, Eylül 1989, ss. 48-53.

Özdemir, Ahmet, "Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'ndan Destanlar Burcu?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.191, Eylül 1989, s. 65.

192. SAYI

Kabaklı, Ahmet, "Şefiü'l Müznibin", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 4-8.

Kabaklı, Ahmet, "Kültür Bakanı Namık Kemal Zeybek'in Konuşması", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 11-12.

Erarslan, Kemal, "Ahmet-i Yesevî ve Divân-ı Hikmet'i", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 13-14.

Diriöz, Meserret, "Hoca Ahmet-i Yesevî'nin Şiirleri Üzerine", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 17-20.

Ağabegüm, Ayla, "Hoca Ahmed Yesevi'nin Dünyasında", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 21-22.

Güner, A. Oktay, "Gaye Adamı Ahmed Yesevi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 23-24.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Neclâ Pekolcay ile Ahmed Yesevi Üzerine Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 25-26.

Hatemi, Hüsrev, "Ahmed-i Yesevî", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 27-28.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Hacı Bektaş Veli'yi Kendimize Uydurmayalım", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 30-31.

Esin, Emel, “Ahmed Yesevî”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 32-34.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Ahmed Yesevî’nin Hayatı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 37-43.

Kocakaplan, İsa, “1 Geldiler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, s. 58.

Kocakaplan, İsa, “Sen Bana Şiirsin”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, s. 58.

Kocakaplan, İsa, “Sabır ve Gül”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, s. 59.

Kocakaplan, İsa, “Mehmet Âkif”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, s. 60.

Kocakaplan, İsa, “Katıraslan”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, s. 60.

193. SAYI

Kabaklı, Ahmet, “Telvin”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 4-6.

Bardakçı, İlhan, “Bir Almanya Gecesinde Yunus Emre Sabahı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 8-10.

Ayla, Ağabegüm, “Necmettin Hacıeminoğlu ile Yunus Emre Konusunda Sohbet”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 11-12.

Emil, Birol, “Yunus, Fuzulî, Esrar Dede ve Avrupa Topluluğu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 13-16.

Diriöz, Meserret, “Yunus Emre’nin Bir Münâcâtı ve Şathiyesi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 17-20.

Ayla, Ağabegüm, “Yunus Emre’nin Düşündürdükleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 22-24.

Bilgiseven, Amiran Kurtkan, “Yunus’ta Benlik ve Birlik Anlayışı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, s. 25.

Güner, A. Oktay, “Yunus Emre ve Türk’ün Müslümanlığı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 26-27.

Çelebioğlu, Amil, “Yunus’un Şiirleriyle İlgili Şerhler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 28-30.

İsmail, Hekimoğlu, “İslâm Atlasında Yunus Emre’nin Yeri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 31-32.

Pekolcay, Necla, “Yunus Emre’nin Te’sir Gücü”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, s. 33.

Bolay, S. Hayri, “Himmet, Zimmet ve Yunus”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, s. 37.

Aktoğu, Nursevil, “Modern İnsan, Gerçek Müslüman veya Yunus Emre”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 40-41.

Önder, Mehmet, “Anadolu’nun Gönül Dili”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, s. 42.

Kara, Mustafa, “Yunus’un Neşvesi: Melâmet Neşvesi ”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, s. 43.

Demirci, Mehmet, "Yunus'ta İlâhî Aşk", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 44-45.

Kayra, Osman Kemal, "Yunus Emre'yi Anlamak", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 46-47.

Konyalı, İbrahim Hakkı, "Yunus Emre ve Derviş Taptuk", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 49-51.

Kaplan, Mehmet, "Mukaddes Uçurum", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, s. 52.

194. SAYI

Bardakçı, İlhan, "Ozan Arif'in Hasret Gürleyişi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.194, Aralık 1989, ss. 12-14.

Çınarlı, Mehmet, "Cenani Dökmeci İçin Birkaç Söz", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.194, Aralık 1989, ss. 16-17.

Diriöz, Meserret, "Görüntüler ve Görüşler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.194, Aralık 1989, s. 23.

Diriöz, Meserret, "Hazret-i Mevlânâ", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.194, Aralık 1989, ss. 27-28.

Şener, Ali İhsan, "İnsan Sevgisi ve Mevlânâ", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.194, Aralık 1989, ss. 31-32.

Can, Şefik, "Mevlânâ'ya Göre Şiir ve Şairlik", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.194, Aralık 1989, ss. 33-34.

Halıcı, Feyzi, "Türkiye'de Âşıklar Bayramı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.194, Aralık 1989, ss. 38-40.

Narlı, Mehmet, "Struga Şiir Akşamları Festivali", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.194, Aralık 1989, ss. 47-50.

Kırkıncı, Mehmet, "Yunus ve Anadolu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.194, Aralık 1989, ss. 51-52.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Hacı Bayram-ı Veli Filmi Hakkında Filmin Ekibi ile Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 64-66.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Aşikarlık Işığında: Yumruk Gibi Birleşmeli", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.194, Aralık 1989, ss. 55-57.

195. SAYI

Hatemi, Hüsrev, "Görüntüler ve Görüşler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.195, Ocak 1990, ss. 13-15.

Türk Edebiyatı Dergisi, "Kitap Korkusu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.195, Ocak 1990, ss. 21-23.

Kaplan, Mehmet, "Tanpınar'ın Şiir Sanatı Hakkında Birkaç Söz", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.195, Ocak 1990, ss. 24-25.

Öztürk, Hasan, "Mahur Beste'de İnsanların Rüyası", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.195, Ocak 1990, ss. 26-28.

Schmiede, H. Ahmed, "Varlığın Sesi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.195, Ocak 1990, ss. 37-38.

196. SAYI

Kabaklı, Ahmet, "Namık Kemal ve Batı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.196, Şubat 1990, ss. 4-9.

Diriöz, Meserret, "Ârif Nihat Asya'da Mevlânâ Sevgisi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.196, Şubat 1990, ss. 24-27.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Cem Sultan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.196, Şubat 1990, s. 42.

Kaya, Sevil, "Cenap Şahabettin", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.196, Şubat 1990, s. 43.

Kocakaplan, İsa, "Yüreğimi Sana Bıraktım", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.196, Şubat 1990, s. 64.

Kocakaplan, İsa, "Yollar Dönüşe Gider", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.196, Şubat 1990, s. 65.

197. SAYI

Kabaklı, Ahmet, "Gerenfil- Şehid Ganı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, ss. 2-5.

Hatemi, Hüsrev, "Görüntüler ve Görüşler- Hocaefendinin Sandukası", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 17.

Diriöz, Meserret, "Ölümünün Yıldönümünde Âşık Veysel", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, ss. 22-25.

İznikli, Tülay, "Camilo jose Cela", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 53.

Beyreli, Nilgün, "Şehit Bacı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 57.

Beyreli, Nilgün, “Karanlıkta Gün Yüzünüz”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 57.

Beyreli, Nilgün, “Bir Işık Arıyorum”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 57.

Beyreli, Nilgün, “Üçüncü Mezar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 57.

Beyreli, Nilgün, “Çiçekler Satılmasın”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, ss. 57-58.

Beyreli, Nilgün, “Duygu Demeti”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 58.

Beyreli, Nilgün, “Hacı Kadında Esmer Geceler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 58.

Beyreli, Nilgün, “Harputlu Divan Şairleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 58.

Beyreli, Nilgün, “Suların Şarkısı- Şiirler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 58.

198. SAYI

Hatipoğlu, Selçuk, “İki Kemâl ve Birleşen İki Görüş”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.198, Nisan 1990, ss. 26-27.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, “Hakkı İbrahimhakkıoğlu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.198, Nisan 1990, ss. 28-29.

Çavuşoğlu, Semiramis, “Hakkı Amca ile Sohbet”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.198, Nisan 1990, s. 29.

Aren, Kemal Y., "Asaf Hâlet Çelebi'nin Diliyle Bir Kadîm Dosta Sesleniş: Lamelif'in Kolları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.198, Nisan 1990, ss. 36-37.

Caferoğlu, Nizami, "Cengiz Aytmatov Büyük Medeniyetin Evladı yahut Varisliğin Poetiği", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.198, Nisan 1990, s. 42-44.

Argunşah, Hülya, "Çanakkale'de Yazılan Destanın Romanı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.198, Nisan 1990, ss. 55-57.

199. SAYI

Kukul, M. Halistin, "Tanıdığım Çınarlı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.199, Mayıs 1990, ss. 22-23.

Hatemi, Hüsrev, "Görüntüler ve Görüşler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.199, Mayıs 1990, s. 33.

Bekiroğlu, Nazan, "Fatih'in Sanatçı Kişiliği Üzerine", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.199, Mayıs 1990, ss. 35-38.

Baran, Ethem, "Kafka'nın Böceğinden Yer Altından Notlar'a", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.199, Mayıs 1990, ss. 49-51.

Sağlam, Feyyaz, "Halk Ozanlarının Gözüyle: Kars Âşıklar Kahvesi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.199, Mayıs 1990, ss. 54-56.

Beyreli, Nilgün, "Şehitler Deresi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.199, Mayıs 1990, s. 57.

Beyreli, Nilgün, "Azerbaycan'ın Sesi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.199, Mayıs 1990, s. 57.

Şahin, Oytun, "Yansılar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.199, Mayıs 1990, s. 59.

200. SAYI

Güner, Agâh Oktay, “Hazreti Mevlânâ ve Havva Hanım”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.200, Haziran 1990, ss. 31-33.

Beyreli, Nilgün, “Açıklamalı Mehmet Âkif Külliyatı-I”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.200, Haziran 1990, s. 75.

Beyreli, Nilgün, “Ahir Zaman Koşmaları”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.200, Haziran 1990, s. 75.

Beyreli, Nilgün, “Zileli Âşık Tâlibî”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.200, Haziran 1990, s. 75.

Beyreli, Nilgün, “AImanya Burukluğu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.200, Haziran 1990, s. 75.

Beyreli, Nilgün, “Derdimi Gül Eyledim”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.200, Haziran 1990, s. 75.

Beyreli, Nilgün, “Benden Önce”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.200, Haziran 1990, s. 75.

Oğuzbaşaran, Bekir, “Kayseri Şairleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.200, Haziran 1990, s. 82.

3.2. YAZAR ADLARINA GÖRE YAZILAR

Abdulkadiroğlu, Abdülkerim, "Fuzuli'nin Su Kasidesi'nden Bir Beytin Şerhi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 21-22.

Acar, F. Ahmet, "Bir Köy Romanı veya Bütün Köy Romanları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.105, Temmuz 1982, s. 40.

Açıkgöz, Halil, "Hâle", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 29-32.

Açıkgöz, Halil, "Bir Romancının Roman Telâkkisi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.153, Temmuz 1986, ss. 38-41.

Açıkgöz, Halil, "Âşık Deryâmî" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.171, Ocak 1988, ss. 49-51.

Açıkgöz, Halil, "Mirzâ İsmail Gasir", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, s. 36.

Açıkgöz, Halil, "Mehmet Aslan ve Şehitler Deresi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.190, Ağustos 1989, ss. 55-56.

Açıkgöz, Namık, "Şehriyar'ın Ardından", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.181, Kasım 1988, s. 31.

Açıkgöz, Namık, "Valihi'den Vasıf'a Ses Bayrağımız", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.190, Ağustos 1989, s. 57.

Ağabegüm, Ayla, "Çamlıbel'den Öğütler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.109, Kasım 1982, ss. 38-39.

Ağabegüm, Ayla; Kabaklı, Belkıs, "Ben 2010 Yılına İnsan Yetiştiriyorum", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.111, Ocak 1983, ss. 35-36.

Ağabegüm, Ayla, “Âkif’in Manzum Hikâyeleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 36-40.

Ağabegüm, Ayla, “Tiyatroları”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 48-51.

Ağabegüm, Ayla, “Ziller Çalacak”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.121, Kasım 1983, ss. 14-15.

Ağabegüm, Ayla, “Kudret Vere…”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, ss. 50-51.

Ağabegüm, Ayla, “O’nu Tanıyan Kültürümüzü Daha İyi Benimser”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 84-85.

Ağabegüm, Ayla, “Destan Üstüne”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 35-36.

Ağabegüm, Ayla, “Zeki Ömer Defne’nin Konuşması”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.152, Haziran 1986, s. 53.

Ağabegüm, Ayla, “Âkif’le Beraber Düşünmek” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 42-43.

Ağabegüm, Ayla, “Hoca Ahmed Yesevi’nin Dünyasında”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 21-22.

Ağabegüm, Ayla, “Necmettin Hacıeminoğlu ile Yunus Emre Konusunda Sohbet”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 11-12.

Ağabegüm, Ayla, “Yunus Emre’nin Düşündürdükleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 22-24.

Ahmet, Sevgi, "Latifi'nin Kayıp Bir Risalesi: Evsaf-ı İbrahim Paşa", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.108, Ekim 1982, s. 31.

Ak, Gülsüm, "Âkif'ten İstanbul Manzaraları" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, s. 33.

Ak, Gülsüm, "Bir Hikâyenin Filme Çekimi" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.166, Ağustos 1987, ss. 63-64.

Akbaş, A. Vahap, "Necip Fazıl'ı Anlamak", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 87-88.

Akçalı, Hüseyin, "Mehmet Taşdiken ile Konuşma: Gelecek Türk Sineması İçin Aydınlıktır", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.144, Ekim 1985, ss. 53-54.

Akçalı, Hüseyin, "Dokuzuncu Hariciye Koğuşu Filme Çekilen Tek Psikolojik Eserdir", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.148, Şubat 1986, ss. 62-63.

Akdemir, Rıza, "Cehennemin Şahitleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.104, Haziran 1982, ss. 8-9.

Akdemir, Rıza, "Cehennemin Şahitleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.105, Temmuz 1982, s. 32.

Akdemir, Rıza, "Cehennemin Şahitleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.106, Ağustos 1982, ss. 34-35.

Akdemir, Rıza, "İgnazio Silone", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 57-58.

Akdoğan, Yaşar, "Bir Âzeri şairi: Mahfî", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.154, Ağustos 1986, s.24. (Mahfî/Azerbaycan)

Akengin, Yahya, “Şiirde Kolay Bir Tanrı Benimseyemedim”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 46-47.

Akengin, Yahya “Yahya Kemâl’de Gurbet, Aşk ve Hasret”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 52-54.

Akmut, Aydemir, “Muhteşem Dağcı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.191, Eylül 1989, ss. 31-34.

Akpınar Yavuz, “Azerbaycan’ın Kaybettiği İki Değerli Şair: Resul Rıza ve Nigâr Refi’beyli”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.103, Mayıs 1982, s. 44-45.

Akpınar, Yavuz, “XX. Asrın Başlarındaki Azerbaycan Edebiyatına Umumî Bir Bakış”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 68-71.

Akpınar, Yavuz, (Hüseyin Uldız ile Söyleşi), “Hüseyin Ulduz ile Bir Sohbet”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.126, Nisan 1984, ss. 68-70.

Akpınar, Yavuz, “Bahtiyar Vahabzâde”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.144, Ekim 1985, ss. 34-39.

Akpınar, Yavuz, “Şehriyar ve Sehend’in Şiirlerinde Azerbaycan”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.191, Eylül 1989, ss. 21-29.

Aksoy, Alper; Şehsuvaroğlu, Lütfi; Şendiller, Ökkeş, “Hasan Kayıhan’la Dünden Yarına”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.135, Ocak 1985, ss. 11-15.

Aktaş, Şerif, “Gün Uzar Yüzyıl Olur”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 52-54.

Aktaş, Şerif, “Hikâyeciğimizde Yeni Bir Tarz Yoksulluk İçimizde”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, ss. 74-76.

Aktaş, Şerif, “Yahya Akengin’in Yaralı Dağlar’ı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, ss. 71-72.

Aktemur, Kurban, “Manilerimiz”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 37.

Aktoğu, Nursevil, “Modern İnsan, Gerçek Müslüman veya Yunus Emre”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 40-41.

Akyol, Taha, “Tevfik Fikret’in Modernleşme Anlayışı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.107, Eylül 1982, ss. 34-35.

Akyol, Taha, “Yahya Kemal Üzerine Düşünceler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.110, Aralık 1982, ss. 16-18.

Akyol, Taha, “Çile yahut Zehirli Kıymık”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 82-83.

Akyol, Taha, “Doğu ve Batı Karşısında Mehmed Âkif”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.125, Mart 1984, ss. 61-64.

Albayrak, Nurettin, “Şairlerin En Garibi Ahmet Haşim” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, ss. 29-32.

Albayrak, Nurettin, “Hüma Kuşu ve Uzun Havalar” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172 Şubat 1988, s. 65.

Alibeyoğlu, Nusret, “Samiha Ayverdi’de Din Şuuru”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 43-46.

Alp, Ömer, “Mesut Berk’in Son Romanı Topal Çakır Üzerine”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.151, Mayıs 1986, s. 70.

Alptekin, Turan, “Tanpınar’ın Yahya Kemâl’e Bakışı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 103.

Alptürk, Emre, “1984 Romanı ve Hür Düşünce”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.136, Şubat 1985, s. 74.

Aren, Kemal Y., “Asaf Hâlet Çelebi’nin Diliyle Bir Kadîm Dosta Sesleniş: Lamelif’in Kolları”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.198, Nisan 1990, ss. 36-37.

Aren, Kemal Yurdakul, “Karanlıkta Mum Işığı ve Tarihi Romancılığımız”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.143, Eylül 1985, ss. 73-74.

Aren, Kemal Yurdakul, “Kişi Hürriyeti ve Sartre”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 56-57.

Argunşah, Eraydın Hülya, “Onlardan Kalan” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.171, Ocak 1988, ss. 70-71.

Argunşah, Hülya, “Erenler Diyarı Söğüt’ün Romanı: Ağustos Başağı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.190, Ağustos 1989, ss. 34-35.

Argunşah, Hülya, “Çanakkale’de Yazılan Destanın Romanı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.198, Nisan 1990, ss. 55-57.

Argunşah, Mustafa, “Bâkî Divan’ından Seçmeler” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.171, Ocak 1988, s. 71.

Argunşah, Mustafa, “Haydar Baba’ya Selâm’a Yeni Bir Cevap”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.175, Mayıs 1988, ss. 29-31.

Arslan, Selami, “Ya Tahammül Ya Sefer”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.125, Mart 1984, ss. 76-77.

Aslan, Memmed, “Gün Doğandan Gün Batana Menzilim”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 12-14.

Aslan, Mehmed, “Yahya Kemâl İlhamının Gökkuşağı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 32-36.

Aslan, Mehmed, “Kul Ozan’a Mektup ve Nazire” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172 Şubat 1988, s. 64.

Ataç, Nurullah, “Yahya Kemâl”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 118-119.

Ayaşlı, Münevver, “Büyük Kadın Mübarek Kadın Halide Nusret”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.130, Ağustos 1984, s. 47.

Ayaşlı, Münevver, “Şâir-i Âzâm-ı Nasıl Tanıdım?”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, ss. 30-31.

Ayaşlı, Münevver, “Büyük Şair Büyük İnsan”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 19-20.

Ayaşlı, Münevver, “Kenise Mourad Hanım’ın Kitabı” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, s. 9.

Ayaşlı, Münevver, “Necip Fazıl Kısakürek”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.175, Mayıs 1988, ss. 13-15.

Aydeniz, Rafet, “Osman Yüksel Serdengeçti”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 57-58.

Aydın, Cengiz, “Anter Hikâyesi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.175, Mayıs 1988, ss. 65-67.

Aydın, Mehmet, "Ayrılmaz Gönül Candan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.178, Ağustos 1988, ss. 76-77.

Aydın, S. Mehmet, "İkbâl'in Eserlerinde Mevlânâ", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 8-10.

Aytmatov, Cengiz, "Vahapzâde'nin Şiiri Üzerine", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 66-67.

Ayvazoğlu, Beşir, "Yahya Kemâl'de Tarih ve Tarih Şuuru", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 46-50.

Ayvazoğlu, Beşir, "Günün Güzel Tarihi- Dibace", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, ss. 10-13.

Ayvazoğlu, Beşir, "Tanpınar'da Musıkî, Mimarî ve Şehir", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.150, Nisan 1986, ss. 26-28.

Ayvazoğlu, Beşir, "Haldun Taner'in Ardından", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.153, Temmuz 1986, s. 53.

Ayverdi, Ekrem Hakkı, "Yahya Kemâl Enstitüsü'nün Kurulması ve Kitaplarının Basılması", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 108-109.

Ayverdi, Samiha, "Abide Adam", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 119.

Ayverdi, Samiha, "Efsane Kahramanı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 49.

Bakiler, Yavuz Bülent, "Çileli Bir Adam: Aşık Veysel", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.101, Mart 1982, ss. 20-23,

Bakiler, Yavuz Bülent, “Bir Hatıranın Düşündürdükleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.103, Mayıs 1982, ss. 29-31.

Bakiler, Yavuz Bülent, “Vatan Ocağının Sıcaklığı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, ss. 43-44.

Bakiler, Yavuz Bülent, “Serdengeçti Osman Yüksel”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.133, Kasım 1984, ss. 12, 14-15.

Bakiler, Yavuz Bülent, “Yahya Kemal Aydınlığı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 38-40.

Bakiler, Yavuz Bülent, “Dosdoğru Adam” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 27-31.

Bakiler, Yavuz Bülent, “Kültür ve Turizm Müsteşar Yardımcısı Aytuğ İzat’la Konuşma” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 43-45.

Banarlı, Nihat Sami, “Beyaz Karanlık”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 117.

Baran, Ethem, “Kafka’nın Böceğinden Yer Altından Notlar’a”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.199, Mayıs 1990, ss. 49-51.

Bardakçı, İlhan, “İlk Şamar İlk Ders”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.184, Şubat 1989, ss. 8-10.

Bardakçı, İlhan, “İbrahim Efendi Konağı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.188, Haziran 1989, ss. 9-11.

Bardakçı, İlhan, “Goethe’den Deli Vamık Bey’e Mektuplar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.189, Temmuz 1989, ss. 8-11.

Bardakçı, İlhan, “Bir Almanya Gecesinde Yunus Emre Sabahı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 8-10.

Bardakçı, İlhan, “Ozan Arif’in Hasret Gürleyişi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.194, Aralık 1989, ss. 12-14.

Başer, Sait, “Bir Dağdan Bir Dağa”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 116.

Bayburtlu, Ömer Alp, “Gülnâme”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.152, Haziran 1986, s. 64.

Bayburtlu, Ömer Alp, “Ozanca Deyişler ve Trabzonlu Kemençeden”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.152, Haziran 1986, s. 64.

Bayramoğlu, Fuat, “Gönül”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 20-21.

Bekiroğlu, Nazan, “Ateşten Gömlek Romanı” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172 Şubat 1988, ss. 58-61.

Bekiroğlu, Nazan, “Fatih’in Sanatçı Kişiliği Üzerine”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.199, Mayıs 1990, ss. 35-38.

Berk, Mesut, “Romana Dair”, Türk Edebiyatı Dergisi, S.137, Mart 1985, ss. 56-57.

Berker, Ercüment, “Musikişinas Şâir”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 36-37.

Beyreli, Nilgün, “Bir Işık Arıyorum”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 57.

Beyreli, Nilgün, “Karanlıkta Gün Yüzünüz”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 57.

Beyreli, Nilgün, “Şehit Bacı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 57.

Beyreli, Nilgün, “Üçüncü Mezar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 57.

Beyreli, Nilgün, “Çiçekler Satılmasın”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, ss. 57-58.

Beyreli, Nilgün, “Suların Şarkısı- Şiirler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 58.

Beyreli, Nilgün, “Harputlu Divan Şairleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 58.

Beyreli, Nilgün, “Hacı Kadında Esmer Geceler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 58.

Beyreli, Nilgün, “Duygu Demeti”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 58.

Beyreli, Nilgün, “Şehitler Deresi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.199, Mayıs 1990, s. 57.

Beyreli, Nilgün, “Azerbaycan’ın Sesi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.199, Mayıs 1990, s. 57.

Beyreli, Nilgün, “Zileli Âşık Tâlibî”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.200, Haziran 1990, s. 75.

Beyreli, Nilgün, “Benden Önce”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.200, Haziran 1990, s. 75.

Beyreli, Nilgün, “Açıklamalı Mehmet Âkif Külliyatı-I”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.200, Haziran 1990, s. 75.

Beyreli, Nilgün, “Derdimi Gül Eyledim”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.200, Haziran 1990, s. 75.

Beyreli, Nilgün, “Ahir Zaman Koşmaları”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.200, Haziran 1990, s. 75.

Beyreli, Nilgün, “AImanya Burukluğu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.200, Haziran 1990, s. 75.

Beyzâdeoğlu, Süreyyâ, “Eskiden Yeniye”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, s. 63.

Beyzadeoğlu, Süreyya, “Nedîm ve Sünbülzâde Vehbî’de İstanbul” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.167, Eylül 1987, ss. 60-61.

Bilaloğlu, Mehmet, “Kur’an’ın Kölesi Mevlânâ”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.135, Ocak 1985, s. 7.

Bilecik, Hayri, “Samiha Ayverdi’nin 50. Sanat Yılı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 46.

Bilgegil, Kaya, “Necip Fazıl’a Dair”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 12.

Bilgegil, M. Kaya, “Namık Kemal’in İtirazları”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, s. 64.

Bilgiç, Emin, “Yahya Kemal’in Dünya Görüşü ve Şiiri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 13-15.

Bilgiç, Emin, “Gılgamış Destanı Hakkında”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 58-60.

Bilgiç, Emin, “Ölümünün Ellinci Yılında Millî Şâirimize İhtirâm” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 21-23.

Bilgiseven, Amiran Kurtkan, "Yunus'ta Benlik ve Birlik Anlayışı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, s. 25.

Bilkan, A. Fuat, "Halistin Kukul'un Şiiri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.142, Ağustos 1985, s. 42.

Bilkan, A. Fuat, "Nabi'nin Poetikası ve Şiir Hakkındaki Düşünceleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.178, Ağustos 1988, ss. 32-33.

Bilkan, Ali Fuat, "Dîvan Edebiyatında Tenkit", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.181, Kasım 1988, ss. 61-63.

Bilkan, Ali Fuad, "Karanlıkta Gün Yüzünüz", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.190, Ağustos 1989, ss. 60-61.

Bilkan, Ali Fuad, "Hayalî Bey'in Divânı'nın Tahlili?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.191, Eylül 1989, ss. 40-41.

Bingöl, Mehmet Nuri, "Küçük Ağa Romanına Bakış Tarzı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.128, Haziran 1984, ss. 13-14.

Bingöl, Mehmet Nuri, "Tarık Buğra ile Sanatı ve Sanat Dünyası Üzerine Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 42-45.

Biraderoğlu, Ali, "İşte İnsan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 98-99.

Biraderoğlu, Ali, "Bir Düşmanlığın Psikolojisi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.121, Kasım 1983, ss. 16-18.

Birinci, Necat, "Âkif'in Hayatı ve Eserleri" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158 Aralık, 1986, ss. 70-77.

Bolak, Ahmet Aydın, "Mehmed Âkif Bey'in Ankara'sı" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 60-61.

Bolay, S. Hayri, "Himmet, Zimmet ve Yunus", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, s. 37.

Bozdağ, İsmet, "Roman ve Millî Roman" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.162, Nisan 1987, ss. 57-59.

Bozdağ, İsmet, "Cevdet Paşa Üstüne Derkenar" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, ss. 32-33.

Bozdağ, İsmet, "Kemal Tahir Gerçeği", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.174, Nisan 1988, s. 62.

Bozdağ, İsmet, "Koca Reşit Paşa Mı? Cüce Reşit Paşa Mı?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.191, Eylül 1989, s. 36.

Bozdağ, İsmet, "Şair Yürekten Vurgun Mısralar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 35-36.

Bozyel, İbrahim, (Memmed Aslan ile Söyleşi), "Halk Edebiyatımızın Dostu: Memmet Aslan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 37-38.

Bozyel, İbrahim, "Erzurum'un Gediğine Varanda", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, s. 56.

Bozyel, İbrahim, "Arzuların Zirvesine Doğru", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.152, Haziran 1986, ss. 59-60.

Bumin, Mecit, "Mehmet Âkif'in Cenazesi ile İlgili Bir Hatıra", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 41.

Cabbar İnci, “Erzurumlu İbrahim Hakkı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.186, Nisan 1989, s. 53.

Caferoğlu, Nizami, “Cengiz Aytmatov Büyük Medeniyetin Evladı yahut Varisliğin Poetiği”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.198, Nisan 1990, s. 42-44.

Can, Şefik, “Mevlânâ’da Güzel ve Güzellik” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, ss. 19-21.

Can, Şefik, “Mevlânâ’ya Göre Şiir ve Şairlik”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.194, Aralık 1989, ss. 33-34.

Cebeci, Dilâver, “Âkif’in Bir Şiiri Üzerine Düşünceler” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 53-55.

Cem, Alper, “Nobel Seifert’i 20 Yıl Geç mi Hatırladı?”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.133, Kasım 1984, s. 71.

Çağın, Sabahattin, “Bâkiler’in Şiirlerinde Anadolu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.142, Ağustos 1985, s. 57.

Çağıran, Önder, “Mürebbiye Romanında Terbiye”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.179, Eylül 1988, ss. 41-42.

Çakmaklı, Yücel, “Sinema ve TV’de Necip Fazıl”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 51.

Çalık, Ethem, “Süleymaniye Kürsüsünde”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 54-55.

Çalık, Etem, “Mevlânâ” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, s. 19.

Çatalbaş, Özdemir, "Osmancık Dizisi Üzerine Yücel Çakmaklı ile Bir Konuşma", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.153, Temmuz 1986, ss. 42-44.

Çavuş, Mehmet, "Bulgaristan Türkleri Edebiyatı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 46-48.

Çavuşoğlu, Semiramis, "Eğilmeyen İnsan" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 31-32.

Çavuşoğlu, Semiramis, "Hakkı Amca ile Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.198, Nisan 1990, s. 29.

Çebi, Hasan, "Necip Fazıl'ın Şiirine Toplu Bir Bakış", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.142, Ağustos 1985, ss. 35-36.

Çebi, Hasan, "Necip Fazıl'ın Poetikası Üzerine", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, ss. 33-34.

Çelebi, Asaf Halet, "Mevlânâ'nın Edebî Hüviyeti", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 25-26.

Çelebioğlu, Amil, "Yunus'un Şiirleriyle İlgili Şerhler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 28-30.

Çetişli, İsmail, "Yağmur Beklerken ve Serbest Cumhuriyet Fırkası" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, ss. 33-36.

Çınarlı, Mehmet, "Geçmiş Günlerin Ankara'sından Birkaç Çizgi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.112, Şubat 1983, ss. 26-27.

Çınarlı, Mehmet, "Kelimelerle Bir Musiki Eseri Yaratmak İstedim", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 34-36.

Çınarlı, Mehmet, "Halide Nusret'i Uğurlarken", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.130, Ağustos 1984, ss. 46-48.

Çınarlı, Mehmet, "Şiiri Kendine Dert Edinen Adam", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 16-18.

Çınarlı, Mehmet, "Almanya Hatıraları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.148, Şubat 1986, ss. 49-51.

Çınarlı, Mehmet, "Mısralarda Gezinti-2", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.183, Ocak 1989, ss. 17-19.

Çınarlı, Mehmet, "Mısralarla Gezinti", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.186, Nisan 1989, ss. 13-15.

Çınarlı, Mehmet, "Cenani Dökmeci İçin Birkaç Söz", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.194, Aralık 1989, ss. 16-17.

Çiftçigüzeli, M. Cemal, "Emine Işınsu ile Çiçekler Büyür Üzerine", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.190, Ağustos 1989, ss. 31-21.

Çiğdemoğlu, Sema, "Gustave Flaubert Gözüyle Haliç Kıyıları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.143, Eylül 1985, ss. 30-33.

Çiğdemoğlu, Sema, "Gustave Flaubert Gözüyle Beyoğlu ve Boğaziçi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.144, Ekim 1985, ss. 64-66.

Çiğdemoğlu, Sema, "Gustave Flaubert'in Dervişler Hakkındaki İntibaları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 52-53.

Çoban, Ahmet, "Halil Karabulut ile Mülakat" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, ss. 33-38.

Çoban, Ahmet, "Karabulut'un İlk Şiir Kitabı" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, s. 38.

Çokum, Sevinç, "Ruh Burkuntularından Hikâyeler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 20-21.

Çokum, Sevinç, "Yahya Kemâl ve Rumeli Hasreti", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 43-44.

Çokum, Sevinç, "Emine Işınsu ile Mülakat", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, ss. 32-34.

Çokum, Sevinç, "M. Fahri Oğuz'u Anarken", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.144, Ekim 1985, ss. 40-41.

Çokum, Sevinç, "Şiirleri Gibi Bir Âkif", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 16-18.

Çongur, Rıdvan, "Osman Attilâ", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 40-41.

Deliorman, Altan**,** "Muzdarip Dev (1)" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172 Şubat 1988, ss. 23-25.

Deliorman, Altan**,** "Muzdarip Dev (2)" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.173, Mart 1988, ss. 32-34.

Deliorman, Altan**,** "Muzdarip Dev (3)", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.174, Nisan 1988, ss. 12-14.

Deliorman, Altan, "Yarınlara Bir Ses-3", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.188, Haziran 1989, ss. 14-17.

Demir, Yavuz, “Fatih-Harbiye Romanı ve Bunalımlarımız”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, ss. 68-69.

Demir, Yavuz, “Toprakla Gelen Dört Sıfat”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, s. 40-41.

Demir, Yavuz, “Ömer Seyfettin’in Hikâyelerinde Bulgar Zulmü” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, ss. 59-60.

Demirci, Mehmet, “Yunus’ta İlâhî Aşk”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 44-45.

Devlet, Nadir, “Abdullah Tukay (1886-1913)”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.151, Mayıs 1986, s. 54.

Dilmen, Naci, “Şiirin Unsurları”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, s. 49.

Dirıöz, Meserret, “Ali Nihad Tarlan’ı Anarken”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, s. 56-57.

Dirıöz, Meserret, “Yunus Emre’de Edebî Sanatlar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 37-40.

Dirıöz, Meserret, “Hoca Ahmet-i Yesevî’nin Şiirleri Üzerine”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 17-20.

Dirıöz, Meserret, “Yunus Emre’nin Bir Münâcâtı ve Şathiyesi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 17-20.

Dirıöz, Meserret, “Görüntüler ve Görüşler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.194, Aralık 1989, s. 23.

Diriöz, Meserret, “Hazret-i Mevlânâ”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.194, Aralık 1989, ss. 27-28.

Diriöz, Meserret, “Ârif Nihat Asya’da Mevlânâ Sevgisi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.196, Şubat 1990, ss. 24-27.

Diriöz, Meserret, “Ölümünün Yıldönümünde Âşık Veysel”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, ss. 22-25.

Doğan, D. Mehmet, “Son Sultanüşşuara”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 60-61.

Doğan, Mehmet, “Haydar Baba Manzûmesinin Bedii Hususiyetleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.181, Kasım 1988, ss. 32-34.

Doğan, Muzaffer, “Mürşid ve Mürid”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 43-44.

Doğan, Muzaffer, “Edebiyat Dünyasından Çehreler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.121, Kasım 1983, ss. 41-42.

Doğan, Muzaffer, “Edebiyat Dünyasından Çehreler Rıza Tevfik Bölükbaşı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, s. 48.

Doğan, Muzaffer, “Edebiyat Dünyasından Çehreler”, S.123, Ocak 1984, ss. 92-93.

Doğan, Muzaffer, “Edebiyat Dünyasından Çehreler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, ss. 54-56.

Doğan, Muzaffer, “Edebiyat Dünyasından Çehreler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.125, Mart 1984, s. 84.

Doğan, Muzaffer, "Edebiyat Dünyasından Çehreler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.126, Nisan 1984, s. 76.

Donuk, Abdülkadir, "Dünya Destanlarına Türk Tesiri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 51-52.

Donuk, Abdülkadir, "Türkistan Üzerine Birkaç Şiir" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 28-29.

Düzdağ, M. Ertuğrul, "Umar mıydın Neden Yazıldı?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 20-21

Ebuzziya, Ziyad, "Âkif'i İlk ve Son Ziyaretim" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 39-41.

Edip, Eşref, "Arkadaş Çocukları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 7.

Edip, Eşref, "Âkif'in Şahsiyetinden Çizgiler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 29.

Edip, Eşref, "Âkif'in Sanat ve Edebiyat Üzerine Düşünceleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 34-35.

Ekici, Necdet, "Mevlânâ'da İnsan Sevgisi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 68-69.

Elbir, Vahap, "Âkif'in Eğitime Bakışı" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, s. 59.

Elçin, Şükrü, "Türk Dilinde Destan Mefhumu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 13-16.

Elibol, Sadettin, (Rasim Özdenören ile Söyleşi), “Rasim Özdenören ile Bir Konuşma”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.153, Temmuz 1986, ss. 49-51.

Elibol, Sadettin-Sarıtaş, Muhammed, “1985 Struga Şiir Akşamları Üzerine”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 61-63.

Emil, Birol, “Büyük Köklerin ve Çile ’nin Şairi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.118, Ağustos 1983, ss. 16-17.

Emil, Birol, “Yahya Kemâl Beyatlı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.148, Şubat 1986, ss. 32-34.

Emil, Birol, “İstiklâl Marşımızın Kabulünün 65. Yıldönümü”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.153, Temmuz 1986, ss. 18-20.

Emil, Birol, “Yunus’un Ulu Nazarı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, ss. 15-17.

Emil, Birol, “Ya Hz. Mevlânâ”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 32-34.

Emil, Birol, “Ahmet Hamdi Tanpınar’ın Şiirine Dair”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.183, Ocak 1989, ss. 23-25.

Emil, Birol, “Yunus, Fuzulî, Esrar Dede ve Avrupa Topluluğu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 13-16.

Erarslan, Kemal, “Ahmet-i Yesevî ve Divân-ı Hikmet’i”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 13-14.

Ercilasun, Ahmet Bican, “Vahapzâde’nin Şiirleri Arasında”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.102, Nisan 1982, ss. 29-31.

Ercılasun, Ahmet Bican, “Atsız’ın Şiiri Üzerinde Düşünceler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 47-48.

Ercilasun, Bilge, “Necip Fazıl ve Zaman”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 90-92.

Erdal, Ali, “Bir Gün Anlaşılır Şiir”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.118, Ağustos 1983, ss. 22-23.

Erdem, Aydın, “İstanbul’a Benziyorsun”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.143, Eylül 1985, s. 71.

Eren, Ali, “Derin Yara”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, ss. 28-29.

Erer, Tekin, “Bir Milliyetçi Yazar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, ss. 34-36.

Erer, Tekin, “Şair Eşref’in İki Mektubu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.151, Mayıs 1986, ss. 31-32.

Erer, Tekin, “Orhan Seyfi Orhon”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.154, Ağustos 1986, ss. 28-30.

Erer, Tekin, “Gazeteci, Yazar ve Şair Parlamenterler” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.167, Eylül 1987, ss. 40-41.

Erer, Tekin, “Fethi Gemuhluoğlu” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.168, Ekim 1987, ss. 12-15.

Erer, Tekin, “Ahmed Cevdet Paşa” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, s. 31.

Erer, Tekin, “Mareşal Çakmak ve Nazım Hikmet”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.178, Ağustos 1988, ss. 42-43.

Ergin, Muharrem, "Şehriyar'ın Şehrinden", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 17-18. (Şehriyar)

Ergin, Muharrem, "Millî Destan ve Dede Korkut Kitabı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 19-22.

Ergin, Muharrem, "Mehmet Âkif ve İstiklâl Marşımız", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 26-30.

Ergüzel, M. Mehdi, "Mehmed Âkif", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 14-16.

Ergüzel, M. Mehdi, "Aşık Veysel'de Toprak, Bahar ve Çiçek", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.114, Nisan 1983, ss. 40-41.

Ergüzel, M. Mehdi, "Altın Kulelerden Yine Kuşlar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.116, Haziran 1983, s. 55.

Ergüzel, M. Mehdi, "Hitabelerinde Necip Fazıl", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 39-41.

Ergüzel, M. Mehdi, "En Hoş ve En Uzun Rüyâ'nın Şâiri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 70-81.

Ergüzel, M. Mehdi, "Şiir Edebiyatın En Zor, En Çetin ve En Çileli Kısmıdır", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 53-56.

Ergüzel, M. Mehdi, "Mustafa Necati Sepetçioğlu ile Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, ss. 42-46.

Ergüzel, M. Mehdi, "Mustafa Necâti Karaer ile Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, ss. 42-46.

Ergüzel, M. Mehdi, “Çağdaş İnsan ve Edebiyat” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, s. 20-22.

Ergüzel, M. Mehdi, “Mehmed Âkif Törenlerle Anıldı” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 77-78.

Ergüzel, M. Mehdi, “Selimler Gelir De Yavuzlar Gelmez” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.171, Ocak 1988, s. 75.

Ergüzel, M. Mehdi, “Sarışın Buğdayı Rüyalarımızın” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.171, Ocak 1988, ss. 75-76.

Ergüzel, M. Mehdi, “Dedem Koynunda Yattıkça Benimsin Ey Güzel Toprak” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.171, Ocak 1988, ss. 76-77.

Ergüzel, M. Mehdi, “Bir Beyaz Lerze Bir Dumanlı Uçuş” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172 Şubat 1988, s. 47.

Ergüzel, M. Mehdi, “Şafak Söküp Tan Yerleri Işırken” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.173, Mart 1988, s. 62.

Ergüzel, M. Mehdi, “Hikâyede Millî Mefkûre: Ömer Seyfettin” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.173, Mart 1988, ss. 62-63.

Ergüzel, M. Mehdi, “Kehkeşanlara Kaçmış Eski Güneşleri An” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, s. 27.

Ergüzel, M. Mehdi, “Ölümünün 100. Yılında Namık Kemal’i Anarken”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 53-54.

Ergüzel, Mehmet; Kocakaplan, İsa, “Gültekin Samanoğlu ile Şiiri Üzerine Bir Sohbet”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.154, Ağustos 1986, ss. 42-46.

Erik, Nazik, “Samiha Ayverdi ve İnsan”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 31-35.

Eroğlu, Ebubekir, “Bir Yazar Soyu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 85.

Ertepınar, Coşkun, “Yahya Kemal’in Düşündürdükleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 30.

Esin, Emel, “Ahmed Yesevî”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 32-34.

Evliyaoğlu, Gökhan, “Dünyanın En Mutlu Şairi ve Kasîde-i Bürde’nin Bir Yorumunu Takdim”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.112, Şubat 1983, s. 19.

Fayda, Mustafa, “Samiha Ayverdi ve Sohbet”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 41-43.

Fındıkoğlu, Ziyaeddin Fahri, “Edirne’de Yahya Kemâl Akşamı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 111-112.

Geçer, İlhan, “Kuşlar ve İnsanlar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.118, Ağustos 1983, s. 55.

Geçer, İlhan, “Şiir Benim Her Şeyimdir; Ümidim, Tesellim ve Mutluluğum”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 33-34.

Geçer, İlhan, “Zaman Perdesi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 62-63.

Geçer, İlhan, “Hilal Görününce”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, s. 68.

Gedikli, Fethi, “Bakiler’in Şiiri Üstüne”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.106, Ağustos 1982, ss. 42-43.

Gedikli, Yusuf, “Türkiye’de Azerbaycan Şiir Antolojisi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.131, Eylül 1984, ss. 62-63.

Gedikli, Yusuf, “Yahya Şeyda’nın Edebiyat Ocağı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.153, Temmuz 1986, ss. 64-65.

Gedikli, Yusuf, “Azerbaycan’ın İstanbul Şâiri” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 42-44.

Gedikli, Yusuf, “Azerbaycan Edebiyatında İstanbul” Türk Edebiyatı Dergisi, S.169, Kasım 1987, ss. 30-32.

Gedikli, Yusuf, “Refik Zekâ Handan ile Mülâkat”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, ss. 37-38.

Gedikli, Yusuf, “Şehriyar’ın Hayatı ve Eserleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.181, Kasım 1988, ss. 26-30.

Gençosmanoğlu, Aygün, “Doğumunun 100. Yılında Yahya Kemâl”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, s. 65.

Gezer, Zeki, “Mehmet Çınarlı ile Edebiyat Sohbeti” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, ss. 42-44.

Gezer, Zeki, “Bahtiyar Vahabzâde ‘Muhabbet ve Nefret’” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, ss. 62-63.

Gezer, Zeki, “İşkenceci”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.174, Nisan 1988, ss. 57-58.

Gezer, Zeki, “Âşık İslâm Erdener”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.184, Şubat 1989, s. 60.

Göçgün, Önder, “Fuzûlî’nin Şiirinde Ses ve Mûsıkî”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.114, Nisan 1983, ss. 60-61.

Göçgün, Önder, “Ahmet Hamdi Tanpınar ve Beş Şehir’de Erzurum”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.119, Eylül 1983, ss. 51-52.

Göçgün, Önder, “Süleyman Nazîf’in Hususi Hayatına Dair Bazı Yeni Tespitler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 46-47.

Göçgün, Önder, “Yahya Kemâl’in İlk Şiirleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 44-45.

Gökalp, Mehmet, “Maverâdan Sesler Getire Adam”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.118, Ağustos 1983, ss. 41-43.

Gökalp, Mehmet, “Azerbaycan Aşıkları ve El Şairleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, ss. 66-67.

Gökalp, Mehmet, “Mahiri ile Mâhitâbân Hikâyesi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.154, Ağustos 1986, s. 69.

Gökalp, Mehmet, “Edebiyat ve Aksiyon”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 27-28.

Gökalp, Mehmet, “Mona Rosa Üzerine” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 70-71.

Gökalp, Mehmet, “Huzurî ve İzhârî’nin Sohbetleri” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, ss. 59-60.

Gökalp, Mehmet, “Âşık Deryamî” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172 Şubat 1988, ss. 48-50.

Gökalp, Mehmet, “Âşık Nihânî”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 57-58.

Gönüllü A. Rıza, “Şiirle Selâm”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, ss. 74-75.

Görkem, İsmail, “Bir Şiirin Düşündürdükleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.151, Mayıs 1986, ss. 39-40.

Göze, Ergun, “Yahya Kemâl’den Bir Hatıra”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 22.

Gümüş, Ali, “Onun Çilesi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.116, Haziran 1983, ss. 7-9.

Günay, Ahmet, “Garip Bir Derviş”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.133, Kasım 1984, ss. 16-18.

Günay, Umay, “Gevherî Divanı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.139, Mayıs 1985, ss. 28-30.

Günay, Umay, “Kalavela ve Düşündürdükleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 60-64.

Günay, Umay, “Kafdağı’nın Ardında”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.187, Mayıs 1989, s. 42.

Güner, A. İnci, “Vatan Annesi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 36-38.

Güner, Âgâh Oktay, “Samiha Ayverdi ve Tarih Şuuru”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 24-30.

Güner, Âgâh Oktay, “Anadolu’yu Vatan Kılan Âşık Paşa”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, ss. 21-27.

Güner, Agâh Oktay, “Bir Tevâzu Numûnesi Samiha Ayverdi Hanımefendi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 45.

Güner, Âgâh Oktay, "Gaye Adamı Ahmed Yesevi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 23-24.

Güner, Âgâh Oktay, "Yunus Emre ve Türk'ün Müslümanlığı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 26-27.

Güner, Âgâh Oktay, "Hazreti Mevlânâ ve Havva Hanım", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.200, Haziran 1990, ss. 31-33.

Güner, Ahmet, "Âkif Açık Oturumu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 26-31.

Güner, Ahmet, "Küçük Ağa'nın Hatırlattıkları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 16-17.

Güneş, İsmail, "Kara Bir Gün'ün Çekimi Üzerine" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, s. 57.

Güngör, Erol, "Akif'in Yeri Neresidir?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 24.

Güngör, Erol, "Edebiyat ve Din", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.141, Temmuz 1985, ss. 9-13.

Güngör, Semih, "Asaf Halet Çelebi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.154, Ağustos 1986, ss. 70-71.

Hacıeminoğlu, Necmettin, "Peyami Safa'yı Anarken", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.104, Haziran 1982, ss. 26-27.

Hacıeminoğlu, Necmettin, "Edebiyatta İdeoloji", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.105, Temmuz 1982, ss. 27-28.

Hacıeminoğlu, Necmettin, “Gönüllerde Yaşayan Âkif”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 13.

Hacıeminoğlu, Necmettin, “Türkçenin Sultanı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 13-14.

Hacıeminoğlu, Necmettin, “Yunus’un Gönül Dünyası”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.141, Temmuz 1985, ss. 14-15.

Hacıeminoğlu, Necmettin, “Âkif’te Devlet Fikri ve Millî Tarih Şuuru”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 13-15.

Halıcı, Feyzi, “İstanbul’da Âşıklar Şöleni”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.130, Ağustos 1984, ss. 22-23.

Halıcı, Feyzi, “Konya’da Âşıklar Bayramı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.133, Kasım 1984, ss. 56-57.

Halıcı, Feyzi, “Yahya Kemal’de Şiir Saygısı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 29.

Halıcı, Fevzi, “Mevlânâ ve Yaşama Sevinci”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.135, Ocak 1985, ss. 8-9.

Halıcı, Feyzi, “Âşık Şem’î den Destanlar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 29-31.

Halıcı, Fevzi, “Âşık İlhami Demir’in Ardından” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, ss. 12-13.

Halıcı, Fevzi, “Âşıklar Bayramı Nasıl Başladı?”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 18-19.

Halıcı, Feyzi, “Mevlana’nın Musiki Dünyası”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.179, Eylül 1988, ss. 26-27.

Halıcı, Feyzi, “Türkiye’de Âşıklar Bayramı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.194, Aralık 1989, ss. 38-40.

Halıcı, Mehdi, “Uzun Vuran Gölge”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.125, Mart 1984, ss. 79-80.

Halistin, M. Kukul, “Baudelaire’in Şiirinde Metafizik Belirtiler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, ss. 32-33.

Has-Er, Melin, “Saatleri Ayarlama Enstitüsü”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, ss. 55-56.

Has-Er, Melin, “Saatleri Ayarlama Enstitüsü”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.141, Temmuz 1985, ss. 56-57.

Hatemi, Hüsrev, “İhsan Raif Hanım”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.142, Ağustos 1985, ss. 51-53.

Hatemi, Hüsrev, “Halil Nihat Boztepe”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.143, Eylül 1985, ss. 45-46.

Hatemi, Hüsrev, “Fazıl Ahmet Aykaç”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, ss. 22-24.

Hatemi, Hüsrev, “Tokadizâde Şekip”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.148, Şubat 1986, s. 59.

Hatemi, Hüsrev, “Tahsin Nahit”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, s. 30.

Hatemi, Hüsrev, “İbrahim Alâeddin Gövsa”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 21-22.

Hatemi, Hüsrev, “Mehmed Âkif’i Anlamak” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, s. 24.

Hatemi, Hüsrev, “Mustafa Reşid Bey” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, s. 8.

Hatemi, Hüsrev, “Süleyman Nazif’ten İlhamlar” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 54-56.

Hatemi, Hüsrev, “Tevfik Fikret’i Düşünürken” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, s. 11-12.

Hatemi, Hüsrev, “Hüseyin Dâniş Bey ve Kârvân-ı Ömr”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 29-30.

Hatemi, Hüsrev, “Heine ve Lied’ler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.183, Ocak 1989, ss. 26-27.

Hatemi, Hüsrev, “Görüntüler ve Görüşler (Aralık-1988)”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.184, Şubat 1989, ss. 24-25.

Hatemi, Hüsrev, “Görüntüler ve Görüşler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.186, Nisan 1989, s. 41.

Hatemi, Hüsrev, “Görüntüler ve Görüşler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.186, Nisan 1989, s. 42.

Hatemi, Hüsrev, “Görüntüler ve Görüşler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.187, Mayıs 1989, ss. 39-40.

Hatemi, Hüsrev, “Kaydedilecek Beyitler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.189, Temmuz 1989, s. 15.

Hatemi, Hüsrev, "Görüntüler ve Görüşler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.189, Temmuz 1989, ss. 16-18.

Hatemi, Hüsrev, "Ahmed-i Yesevî", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 27-28.

Hatemi, Hüsrev, "Görüntüler ve Görüşler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.195, Ocak 1990, ss. 13-15.

Hatemi, Hüsrev, "Görüntüler ve Görüşler- Hocaefendinin Sandukası", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 17.

Hatemi, Hüsrev, "Görüntüler ve Görüşler-Bedri Ziya Bey ve Gizli Yaralar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 17.

Hatemi, Hüsrev, "Görüntüler ve Görüşler-Bir Başka İsmail Safa Bey", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 17.

Hatemi, Hüsrev, "Görüntüler ve Görüşler-Cemal Sayan'dan Güzel Bir Şiir", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 17.

Hatemi, Hüsrev, "Görüntüler ve Görüşler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.199, Mayıs 1990, s. 33.

Hatipoğlu, Selçuk, "İki Kemâl ve Birleşen İki Görüş", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.198, Nisan 1990, ss. 26-27.

Hayber, Abdülkadir, "Mehmed Âkif ve Hiciv", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 48.

Hayri, Nihat, "Bir Devr-i Kadim Efendisi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.110, Aralık 1982, ss. 51-52.

Hekim, Rıza, "Alman Şairlerin Prensi Türk Edebiyatı'nda", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 39-40.

Hisar, Abdülhak Şinasi, "Yahya Kemâl'in Bazı Sözleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 113-114.

Hulusi, Kenan, "Ahmet Haşim ile Mülâkat" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, ss. 28-29.

Işık, Emin, "Âkif'in Kur'ân Tercümesi" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 25-26.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, (Sevinç Çokum ile Söyleşi) "Sevinç Çokum: Sanat Hayatını Anlatıyor", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.106, Ağustos 1982, ss. 36-97.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Attila İlhan ile Sohbet" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, ss. 45-46.

İbrahimhakkıoğlu, Feyyaz, "İbrahim Hakkı Hazretleri ve Gönül" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, ss. 23-24.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Mustafa Kutlu ile Mülakat" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, s. 45.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Alev Alatlı ile Konuşma", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.174, Nisan 1988, ss. 55-56.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Yozlaşmadan Uzlaşmak", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, s. 73.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Neclâ Pekolcay ile Ahmed Yesevi Üzerine Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 25-26.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, “Hacı Bayram-ı Veli Filmi Hakkında Filmin Ekibi ile Sohbet”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 64-66.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, “Cem Sultan”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.196, Şubat 1990, s. 42.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, “Hakkı İbrahimhakkıoğlu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.198, Nisan 1990, ss. 28-29.

İpekten, Haluk, “Nef’î’nin Hayatı ve Sanatı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, ss. 19-20.

İsen, Mustafa, “Dede Korkut Tercümesi Yugoslavya’da Ödül Kazandı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.112, Şubat 1983, s. 58.

İsen, Mustafa, “Yugoslavya’da Türk Şiiri Antolojisi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 58.

İsen, Mustafa, “Necati Zekeriya ile Baş Başa”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.119, Ekim 1983, ss. 19-20.

İsen, Mustafa, “Çağdaş Prizren Şairleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 12-13.

İsen, Mustafa, “Erzurum Şairleri ve Nef’î”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, ss. 24-26.

İsmail, Hekimoğlu, “İslâm Atlasında Yunus Emre’nin Yeri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 31-32.

İznikli, Tülay, “Camilo jose Cela”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 53.

Kabahasanoğlu, Vahap, "Yavaş Yavaş Aydınlanan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.101, Mart 1982, ss. 17-19.

Kabahasanoğlu, Vahap, "Yoksulluk İçimizde", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.110, Aralık 1982, ss. 56-57.

Kabahasanoğlu, Vahap, Günay, "Halk Şiirimiz ve M. Selim Karaca", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.139, Mayıs 1985, ss. 35-36.

Kabahasanoğlu, Vahap, "Ahmet Muhip Dıranas'ta Kelime", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.150, Nisan 1986, ss. 64-65.

Kabahasanoğlu, Vahap, "Türk Edebiyatı'nda Orhan Veli Kanık", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.151, Mayıs 1986, ss. 33-34.

Kabahasanoğlu, Vahap, "Gülnâme Üzerine", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, s. 73.

Kabahasanoğlu, Vahap, "Mallarme ve Estetik Trans", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, s. 26.

Kabahasanoğlu, Vahap, "Mehmed Âkif'te Sosyal Tema" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158 Aralık 1986, ss. 45-46.

Kabahasanoğlu, Vahap, "Millî Destanlarımız ve Türk Halk Edebiyatı" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.162, Nisan 1987, s. 66.

Kabahasanoğlu, Vahap, "Şafağa Çekilenler" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, s. 75.

Kabahasanoğlu, Vahap, "Tanpınar'ın Aydaki Kadın Romanı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 36-37.

Kabahasanoğlu, Vahap, "Reşat Nuri Güntekin", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.189, Temmuz 1989, s. 32.

Kabaklı, Ahmet, "Fuzulî Pitigrilli", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.101, Mart 1982, ss. 1-2.

Kabaklı, Ahmet, "Mevlânâ ile Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.110, Aralık 1982, ss. 32-33.

Kabaklı, Ahmet, "Kaybolan Ümit yahut Leylâ", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 3-4.

Kabaklı, Ahmet, "Celâl Bayar İstiklâl Marşımızın Mecliste Kabulünü Anlatıyor", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 8.

Kabaklı, Ahmet, "Bir Bahar Şiiri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.114, Nisan 1983, ss. 3-4.

Kabaklı, Ahmet, "Son Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 3-4.

Kabaklı, Ahmet, "Sakarya Türküsü Üzerine", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 57-58.

Kabaklı, Ahmet, "Necip Fazıl'ın Ahmet Kabaklı 'ya mektubu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.118, Ağustos 1983, s. 2.

Kabaklı, Ahmet, "Mâzîni Dirilten Sanat", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.118, Ağustos 1983, ss. 3-4.

Kabaklı, Ahmet, "Osman Yüksel'ler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 2-3.

Kabaklı, Ahmet, "Yahya Kemal'de Masallaştırma yahut Hayâlleştirme", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 4-9.

Kabaklı, Ahmet, “Mevlânâ’da Düşünce”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.135, Ocak 1985, ss. 4-5.

Kabaklı, Ahmet, “Din-Ahlâk-Edebiyat”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 4-5.

Kabaklı, Ahmet, “Necip Fazıl’ın Edebiyatımızdaki Yeri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.141, Temmuz 1985, ss. 4-8.

Kabaklı, Ahmet, “Necip Fazıl’da Ben ve Biz”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.142, Ağustos 1985, ss. 4-5.

Kabaklı, Ahmet, “Destan Milletin Rüyası”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 4-6.

Kabaklı, Ahmet, “Tanpınar ve Şaheseri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, ss. 4-9.

Kabaklı, Ahmet, “Şiir ve Müstehcen”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.148, Şubat 1986, ss. 4-5.

Kabaklı, Ahmet, “Mevlânâ’lı Günler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.152, Haziran 1986, ss. 4-5.

Kabaklı, Ahmet, “Kırat ve Köroğlu Romanı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 4-9.

Kabaklı, Ahmet, “Kanunî ve Bâkî” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.161, Mart 1987, ss. 4-8.

Kabaklı, Ahmet, “Bedr’in Arslanları”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 4-9.

Kabaklı, Ahmet, “Necip Fazıl ve Eskimez Yeni”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, ss. 29-30.

Kabaklı, Ahmet, “Namık Kemal’e Bakışsızlık”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 42-44.

Kabaklı, Ahmet, “Hilafet, Nerden Nereye…”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.183, Ocak 1989, ss. 5-9.

Kabaklı, Ahmet, “Şefiü’l Müznibin”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 4-8.

Kabaklı, Ahmet, “Kültür Bakanı Namık Kemal Zeybek’in Konuşması”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 11-12.

Kabaklı, Ahmet, “Telvin”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 4-6.

Kabaklı, Ahmet, “Namık Kemal ve Batı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.196, Şubat 1990, ss. 4-9.

Kabaklı, Ahmet, “Gerenfil- Şehid Ganı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, ss. 2-5.

Kabaklı, Belkıs, “Aynadaki Yalan”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 73-74.

Kabaklı, Belkıs, (Mustafa Kutlu ile Söyleşi), “Mustafa Kutlu ile Bir Konuşma”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 16-18.

Kabaklı, Servet, “Muhsin İlyas’ın Şiir Dünyası”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.102, Nisan 1982, ss. 32-33.

Kabaklı, Servet, (Sevinç Çokum ile Söyleşi), "Sevinç Çokum'la Hilal Görününce Üzerine Bir Konuşma", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.128, Haziran 1984, ss. 16-19.

Kafkasyalı, Ali, "Azerbaycan'ın Serdengeçtisi Mehmet Aras", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, ss. 72-74.

Kafkasyalı, Ali, "Mirvârid Dilbâzî ile Mülâkat", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.181, Kasım 1988, ss. 64-66.

Kaldırımcı, Nurettin, "Necip Fazıl'ı Anma Toplantısı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, s. 28.

Kanar, Yüksel, "O ve ben ve İtiraflar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 94-95.

Kanat, M. Ömer, "Uygur Edebiyatı", S.123, Ocak 1984, ss. 76-77.

Kantarcıoğlu, Sevim, "Gerçeğe Doğru" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.162, Nisan 1987, ss. 65-66.

Kaplan, Mehmet, "Tanpınar'ın Mirası" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.101, Mart 1982, ss. 15-17.

Kaplan, Mehmet, "Yağmur Beklerken", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.103, Mayıs 1982, ss. 18-21.

Kaplan, Mehmet, "Hamid'e Yeniden Dönerken", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.112, Şubat 1983, ss. 4-5.

Kaplan, Mehmet, "Uzun Vuran Gölge", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.116, Haziran 1983, s. 53.

Kaplan, Mehmet, “Kaldırımlar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 66-68.

Kaplan, Mehmet, “Zaman Perdesi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 36-37.

Kaplan, Mehmet, “Pırlanta Gibi Bir Şiir”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 64-65.

Kaplan, Mehmet, “Hâmid Kendi Yaşantısını Hayata Geçiren İnsandır”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.149, Mart 1986, ss. 69-72.

Kaplan, Mehmet, “İstiklâl Marşı’nın Tahlili” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 56-58.

Kaplan, Mehmet, “Mukaddes Uçurum”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, s. 52.

Kaplan, Mehmet, “Tanpınar’ın Şiir Sanatı Hakkında Birkaç Söz”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.195, Ocak 1990, ss. 24-25.

Kaplan, Mustafa, “Yıkılan Hayal”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, s. 80.

Kaplan, Sadettin, “Şevket Bulut ve Dostluğa Veda”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, s. 59.

Kaplan, Sefa, “Mustafa Polat İçin”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.129, Temmuz 1984, ss. 42-44.

Kaplan, Sefa, “Nihat Sami Banarlı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.130, Ağustos 1984, s. 60.

Kaplan, Sefa, (Attila İlhan ile Söyleşi), "Attilâ İlhan'la Cafe Bulvar'da", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.131 Eylül 1984, ss. 18-24.

Kaplan, Sefa, "Bekir Sıtkı Erdoğan'la Otuz beşinci Sanat Yılında", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.133, Kasım 1984, ss. 19-23.

Kaplan, Selahattin, "Türkülerde Bayram", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, s. 12.

Kara, Bünyamin, "Resim ve Romancılar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, ss. 24-25.

Kara, Bünyamin, "Tolstoy'un Av Merakı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, s. 67.

Kara, Mustafa, "Yunus'un Neşvesi: Melâmet Neşvesi ", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, s. 43.

Karabay, Muhsin, "Zeki Ömer Defne ile Şiir Sohbeti", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, ss. 28-30.

Karabay, Muhsin, "Bâkiler ve Efkârlı Türküler" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, ss. 34-37.

Karabey, Turgut, "Nef'î'de Hiciv", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, ss. 27-28.

Karaçay, Oğuz, "Hamzatov ve Sanatta İdeolojinin Tükenişi" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 38-42.

Karaçay, Oğuz, "Resul Hamzatov ve Benim Dağıstanım Üzerine Birkaç Söz" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, s. 67.

Karaçay, Oğuz, "Benim Dağıstanım'da Şeyh Şâmil" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, ss. 68-72.

Karadayı, Ayşe, "Bir Alman Oryantalist Şair: Friedrich Rückert", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.190, Ağustos 1989, ss. 48-49.

Karaer, Mustafa Necati, "Şiirin Kaynağı Sevgi ve Güzelliktir", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 41-43.

Karaer, Mustafa Necati, "Karacaoğlan ile İlgili Yeni Gelişmeler I" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.171, Ocak 1988, ss. 36-37.

Karaer, Mustafa Necati, "Karacaoğlan ile İlgili Yeni Gelişmeler" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172, Şubat 1988, ss. 37-40.

Karahan, Aldülkadir, "Nâbî'nin Dünya ve Hayat Görüşü Üzerine", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.152, Haziran 1986, ss. 22-23.

Karahan, Abdülkadir, "Muhammed İkbal'in Hayat Görüşü", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 20-21.

Karakartal, Oğuz, "Cenap Şahabettin'in Tek Sosyal Konulu Şiiri Hilâl-i Giryan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.179, Eylül 1988, ss.53-54.

Karakartal, Oğuz, "Müftüoğlu'nun Çanakkale Hikâyesi: Sümbül Kokusu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.185, Mart 1989, ss. 29-30.

Karakoç, Sezai, "Akif ve Yahya Kemâl", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 23.

Karaosmanoğlu, Yakup Kadri, "Bir Sanatçının Arkasından", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 110.

Kavaklı, Erkan, "Ölümün Metafiziği" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, s. 61.

Kavaklı, Erkan, "Soylu Bir Sanatın Peşinde" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172 Şubat 1988, ss. 63-64.

Kavaklı, Erkan, "Onlardan Kalan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, s. 77.

Kavaklı, A. Erkan, "Tutuklu Yürek ve Osman Çeviksoy", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 69.

Kavaklı, A. Erkan, "Hüzün Çiçeği", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.185, Mart 1989, s. 38.

Kaya, Hüsamettin, "Hamit'li Âşık Dursun Kaya", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.178, Ağustos 1988, s. 55.

Kaya, Sevil, "Cenap Şahabettin", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.196, Şubat 1990, s. 43.

Kayabek, Mustafa, "Toprak Mazi ve Atsız Beğ", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 50-53.

Kayıhan, Abbas, "Tufarganlı Abbas İle", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, s. 44.

Kayra, Osman Kemal, "Yunus Emre'yi Anlamak", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 46-47.

Kerman, Zeynep, "Tanpınar'ın Mektuplarının Peşinde", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.121, Kasım 1983, ss. 50-51.

Kersu, Baysal, "Sait Faik'i Anarken: Şu Çocuklara Hiçbir Şey Çok Değil", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.116, Haziran 1983, ss. 50-51.

Kesova, Nail, “Şerif Muhiddin Targan” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 61-62.

Kılıç, Elif, “Çile’nin Lügatçesi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 69-70.

Kılıç, Sevgi, “Bir Şairin İç Hesaplaşması”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 53-54.

Kıllıoğlu, İsmail, “Uçurum Uğultusu” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 45-47.

Kırkıncı, Mehmet, “Yunus ve Anadolu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.194, Aralık 1989, ss. 51-52.

Kısakürek, Necip Fazıl, “Toplayıcı Hüküm: Niçin ve Nasıl?”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, s. 65.

Kızıltuğ, Fırat, “İki Kitap İki Dünya”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.191, Eylül 1989, s. 39.

Kocakaplan, İsa, “Tutuklu Yürek’i Okurken”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.104, Haziran 1982, s. 47.

Kocakaplan, İsa, “Yahya Kemal’in Dünyasında”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.110, Aralık 1982, ss. 19-23.

Kocakaplan, İsa, “İstiklâl Marşının Tahlili”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 17-19.

Kocakaplan, İsa, “Hayatı: Çile Yumağı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 102-108.

Kocakaplan, İsa, “Anne Sanatkâr”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.129, Temmuz 1984, ss. 38.

Kocakaplan, İsa, “Doğumunun 100. Yılında Yahya Kemâl Beyatlı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 61-69.

Kocakaplan, İsa, “Dede Korkut’ta İnsan Hükümdar ve Aile”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 37-42.

Kocakaplan, İsa, “Dede Korkut’ta Şenlik Savaş ve Yas”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, ss. 37-39.

Kocakaplan, İsa, “Çocuk ve Dua”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, s. 75.

Kocakaplan, İsa, “İnci Enginün ile Şâir-i Âzam’a Dair Sohbet” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.163, Mayıs 1987, ss. 44-46.

Kocakaplan, İsa, “Türkistan Türkistan” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.167, Eylül 1987, ss. 70-71.

Kocakaplan, İsa, “Sabir Rüstemhanlı ile Sohbet” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.168, Ekim 1987, ss. 44-47.

Kocakaplan, İsa, “Sevinç Çokum ile Dış Türkler Üzerine Sohbet”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.189, Temmuz 1989, ss. 34-36.

Kocakaplan, İsa, “1 Geldiler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, s. 58.

Kocakaplan, İsa, “Sen Bana Şiirsin”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, s. 58.

Kocakaplan, İsa, “Sabır ve Gül”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, s. 59.

Kocakaplan, İsa, "Katıraslan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, s. 60.

Kocakaplan, İsa, "Mehmet Âkif", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, s. 60.

Kocakaplan, İsa, "Yüreğimi Sana Bıraktım", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.196, Şubat 1990, s. 64.

Kocakaplan, İsa, "Yollar Dönüşe Gider", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.196, Şubat 1990, s. 65.

Kocakaya, İrfan, "Türkülerimizde Türkmen Kızları ve Türkmen Göçü", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.105, Temmuz 1982, ss. 36-37.

Kocaoğlu, Timur, "Kul Ozanın Şiiri Özbekistan'da", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.144, Ekim 1985, ss. 55-56.

Koçar, Çağatay, "Çağdaş Türkistan Şiirinde Tarihî Temalar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.151, Mayıs 1986, ss. 56-57.

Konyalı, İbrahim Hakkı, "Yunus Emre ve Derviş Taptuk", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 49-51.

Köksal, Hasan, "Destan Kültürü ve Battal Gazi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 73-76.

Kukul, M. Halistin, "Üstad İçin", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 70.

Kukul, M. Halistin, "Âşık Veysel'in Şiirlerinde Milli Birlik Duygusu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 26-28.

Kukul, M. Halistin, "Çınarlı'nın şiirlerinde Memleket Sevgisi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.144, Ekim 1985, ss. 72-74.

Kukul, M. Halistin, “Mehmet Âkif’in Şiiri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 30-31.

Kukul, M. Halistin, “Mehmed Âkif ve Gençlik” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158 Aralık, 1986, s. 67.

Kukul, M. Halistin, “Aynı Yol Üzerine” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, s. 69.

Kukul, M. Halistin, “İstiklâl Marşı Üzerine Bir Tahlil Denemesi” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.173, Mart 1988, ss. 44-45.

Kukul, M. Halistin, “Tanıdığım Çınarlı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.199, Mayıs 1990, ss. 22-23.

Kuntay, Mithat Cemal, “Akif’in Şahsiyetinden Çizgiler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 7.

Kuntay, Mithat Cemal, “Akif’in Şahsiyetinden Çizgiler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 19-22.

Kuntay, Mithat Cemal, “Din ve Ahlâk Üzerine Akif’le Tartışmak”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 25.

Kurnaz, Cemal, “Âkif’in Evinde” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, s. 66.

Kurnaz, Cemal, “Divan Şiiri Geleneğinden Yararlanma”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.185, Mart 1989, ss. 24-26.

Kurt, İhsan, “Edebiyatçı İbnî Sinâ”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.154, Ağustos 1986, ss. 39-41.

Kut, Günay, "Nâbî'nin Hayri-Name'si" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.162, Nisan 1987, ss. 47-50.

Kutalmış, Cem, "Göç Zamanı veya Gerçek Mahkûmiyet Sevmektir", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.109, Kasım 1982, s. 56.

Kutay, Cemal, "Kuva-yı Milliye'den Gerçek Destanlar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 10-12.

Kutay, Cemal, "Teşkilât-ı Mahsûsa, Âkif, Gurbet Hikâyeleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 10-12.

Kutay, Cemal, "Destani Kafiyeleştiren Adamın Gözyaşları" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, s. 87.

Kutlu, Mustafa, "O Çocuk İçin", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.114, Nisan 1983, s. 14.

Kutlu, Mustafa, "Çantada Terlik", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.128, Haziran 1984, s. 12.

Kutlu, Şemsettin, "Sait Faik'i Anarken", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 62-64.

Kutlu, Şemsettin, "Yahya Kemâl'in Gülen Yüzü", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 34.

Kutlu, Şemsettin, "Nazif'le Dostluğumuz", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, ss. 37-38.

Livaoğlu, İlhan, "Türk Dili Yüksek Danışma Kurulu Toplantısı Tartışılıyor", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.105, Temmuz 1982, ss. 44-45.

Makal, Tahir Kutsi, "Veysel'e Kör Bakanlar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.102, Nisan 1982, s. 47.

Makal, Tahir Kutsi, “Kavgacı Yaratılış ve Ruh Coşkunluğu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 86.

Makal, Tahir Kutsi, “Avanos Türküleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.150, Nisan 1986, ss. 33-34.

Makal, Tahir Kutsi, “Sevgi Her Şeyin Başı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.179, Eylül 1988, ss. 74-75.

Makas, Zeynelâbidîn, “Fatma Hanım Kemîne” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, s. 64.

Mazıoğlu, Hasibe, “Ahmet Remzi Akyürek”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, s. 30.

Memmedov, Hüsamettin; Bünyadov, Ziya “Nizami Vakfına Dair Bir Senet”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 57-58.

Meriç, Cemil, “Doğulu Kalan Tek Mustağrip”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.101, Mart 1982, ss. 3-4.

Meriç, Cemil, “Doğu’nun İki Şaheseri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.104, Haziran 1982, ss. 5-7.

Meriç, Cemil, “İki Düşman Kardeş”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 5-6.

Miyasoğlu, Mustafa, “Necip Fazıl’ın Dehası”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 62-63.

Miyasoğlu, Mustafa, “Asaf Hâlet Çelebi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 14-16.

Miyasoğlu, Mustafa, “Mevlânâ Rüzgârı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 26-27.

Miyasoğlu, Mustafa, “Ölümünün Birinci Yıldönümünde: Necip Fazıl Kısakürek”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.128, Haziran 1984, ss. 37-38.

Miyasoğlu, Mustafa, “Yahya Kemâl İçin”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.136, Şubat 1985, ss. 21-25.

Miyasoğlu, Mustafa, “Elhân-ı Şitâ ve Cenap Şahabettin”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.151, Mayıs 1986, ss. 51-52.

Miyasoğlu, Mustafa, “Ziya Osman Saba’nın Şiir ve Hikâyeleri” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, ss. 46-47.

Müderrisoğlu, Kemal, “Sevgili Üstad”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 58.

Mümtaz, Hüseyin, “1974 Sonrası Kıbrıs Türk Edebiyatında Türkiye Düşmanlığı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.191, Eylül 1989, ss. 48-53.

Narlı, Mehmet, “Bahattin Karakoç’la Şair ve Şiir Üzerine Konuşma”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.189, Temmuz 1989, ss. 19-20.

Narlı, Mehmet, “Struga Şiir Akşamları Festivali”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.194, Aralık 1989, ss. 47-50.

Nazif, Süleyman, “Bir Şiir Mucizesi” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 51-53.

Oğuzbaşaran, Bekir, “Şiir Sanatı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.109, Kasım 1982, s. 37.

Oğuzbaşaran, Bekir, "Necip Fazıl'ın Bir Ankete Cevabı: Şiirde Mânâ", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.119, Eylül 1983, s. 25.

Oğuzbaşaran, Bekir, "Bir Yanlışı Düzeltmek", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.128, Haziran 1984, ss. 33-34.

Oğuzbaşaran, Bekir, "Necip Fazıl Üstün Bir Terkiptir", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.143, Eylül 1985, ss. 14-16.

Oğuzbaşaran, Bekir, "Âkif ve Öğretmenlik" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.161, Mart 1987, ss. 44-46.

Oğuzbaşaran, Bekir, "Şiir ve Dua" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, s. 61.

Oğuzbaşaran, Bekir, "Fethi Gemuhluoğlu" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, s. 54.

Oğuzbaşaran, Bekir, "Ziya Osman Saba", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 71.

Oğuzbaşaran, Bekir, "Ercişli Emrah", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.181, Kasım 1988, s. 40.

Oğuzbaşaran, Bekir, "Seyranî Çağdaşımız mı?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.185, Mart 1989, s. 28.

Oğuzbaşaran, Bekir, "Kayseri Şairleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.200, Haziran 1990, s. 82.

Okay, Orhan, "Birkaç Hatıra, Birkaç İntiba", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 18-19.

Okay, Orhan, "Necip Fazıl'ın Şiirlerinin Poetika Açısından Tekevvünü", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.133, Kasım 1984, ss. 30-31.

Okay, Orhan, "Nef'î'nin Şiirlerinde Ses Unsuru", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, ss. 21-23.

Okay, Orhan, "İntibah ve Türk Romanının Doğuşu Adlı İnceleme Üzerine", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 45-47.

Okutan, Ömer, "Samiha Ayverdi ve Eğitim", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 50-51.

Onk, Nizamettin, "Sabir Bugün ve Abbas Zamanof", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 36-38.

Önder, Mehmet, "Niyaz Penceresi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.130, Ağustos 1984, s. 46.

Önder, Mehmet, "Karaer'in Kerem ile Aslı'sı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.141, Temmuz 1985, s. 65.

Önder, Mehmet, "Ziya Gökalp'te Kültür", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.152, Haziran 1986, ss. 29-30.

Önder, Mehmet, "Bir Yaman Dede Vardı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.153, Temmuz 1986, ss. 45-47.

Önder, Mehmet, "Mevlânâ Türbesi'nde Nef'î'ye Mezar İkbal'e Yer", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, s. 10-11.

Önder Mehmet, "İstiklâl Marşı Belgeleri" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 34-38.

Önder, Mehmet, “Fuzulî’nin Kerbelâ’daki Türbesi” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 20-22.

Önder, Mehmet, “Mehmed Âkif’te Mevlânâ Sevgisi” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.163, Mayıs 1987, ss. 40-41.

Önder, Mehmet, “Karamanlı Gufrâni’den Bir Devriye” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, ss. 25-26.

Önder, Mehmet, “Mevlânâ, Yunus ve Yahya Kemâl Hayranı Prof. Dr. Schimmel” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.167, Eylül 1987, ss. 34-35.

Önder, Mehmet, “Malazgirt’ten Yunus’a” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172, Şubat 1988, ss. 14-16.

Önder, Mehmet, “Yahya Kemâl’in Dergâh’ı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 16-17.

Önder, Mehmet, “Anadolu’nun Gönül Dili”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, s. 42.

Özbay, Hüseyin, “Hisar’ın Düşündürdükleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 48-50.

Özbay, Hüseyin, “Nevaî ve Özbek Edebî Dili”, S.123, Ocak 1984, ss. 73-75.

Özdemir, Ahmet, “Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu’ndan Destanlar Burcu?”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.191, Eylül 1989, s. 65.

Özdemir, Hasan, “Muharrem Yazıcı İçin”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, ss. 72-73.

Özhan, İlteriş, "Attilâ İlhan'ın Vahim Yanlışları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.131 Eylül 1984, ss. 24-26.

Özkan, Senail, "Hegel ve Mevlâna'da Diyalektik", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.129, Temmuz 1984, ss. 62-65.

Özkan Senail, "Prof. Annemarie ile Schimmel'le Edebiyatımız Üzerine", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 8-16.

Özkan, Senail, "Goethe'nin Damarlarında Türk Kanı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.141, Temmuz 1985, ss. 59-60.

Özkan, Senail, "Yahya Kemal: Eve Dönen Adam", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 64-65.

Özkan, Senail, "Goethe'nin Divanı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.153, Temmuz 1986, ss. 30-33.

Özkan, Senail, (Annemarie Zornack ile Söyleşi), "Hans Jurgen Heise ve Annemarie Zornack ile Edebiyat Üzerine Sohbet" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 64-69.

Özkan, Senail, (Hans Jurgen Heise ile Söyleşi), "Hans Jurgen Heise ve Annemarie Zornack ile Edebiyat Üzerine Sohbet" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 64-69.

Özmel, İsmail, "Âkif'in Dünyası" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 63-65.

Özpekel, Osman Nuri, "Kâhire'de Nâilî-i Cedidin Bir Kitabesi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.189, Temmuz 1989, s. 61.

Özsoy, Sami, (Feyzi Halıcı ile Söyleşi), "Âşıklar Bayramı ile Yüzlerce Halk Şairimize Var Olma İmkânı Sağlamış Oluyoruz", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 67-70.

Öztop, Şener, "Ömer Bedrettin Uşaklı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.148, Şubat 1986, ss. 70-71.

Öztop, Şener, "Münire Dıranas'la Ahmet Muhip Dıranas Üzerine Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 63-67.

Öztop, Şener, "Hatıralarla Halid Ziya" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.173, Mart 1988, ss. 64-65.

Öztop, Şener, "Ahmet Muhip Dıranas'ı Anmak", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.178, Ağustos1988, ss. 51-54.

Öztürk, Ali, "Azerbaycan Efsanesi Rızık", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 80-81.

Öztürk, Hasan, "Sanatkâr Tanpınar" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, ss.20-22.

Öztürk, Hasan, "Fetva Yokuşu Romanında Figürler" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.161, Mart 1987, ss. 66-67.

Öztürk, Hasan, "Fetva Yokuşu'nda Kavramlar ve Kabuller" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.162, Nisan 1987, ss. 67-68.

Öztürk, Hasan, "Ömer Bedrettin Uşaklı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.178, Ağustos 1988, ss. 30-31.

Öztürk, Hasan, "Bir Kitapta Nâmık Kemâl", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.184, Şubat 1989, ss. 52-53.

Öztürk, Hasan, “Mahur Beste’de İnsanların Rüyası”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.195, Ocak 1990, ss. 26-28.

Öztürk, İlyas, “Şair, Dilci ve Şarkiyatçı Friedrich Rückert” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, ss. 60-61.

Parlak, Mustafa, “Muhsin Subaşı İlyas ile Sohbet”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, ss. 56-57.

Pekin Nermin Suner, “Yahya Kemâl ve İstanbul”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.115, Mayıs 1983, ss. 28-30.

Pekin, Nermin Suner “Yahya Kemâl Enstitüsü Kuruluşu, Neşriyatı ve Çalışmaları”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 55-60.

Pekin, Nermin Suner, “Şemseddin Sâmi ve Kamûs-ı Türkî”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, ss. 47-48.

Pekin, Nermin süner, “Eski Eğlenceler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, ss. 35-39.

Pekin, Nermin Suner, “Destan Kültürü”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 26-28.

Pekin, Nermin Suner, “Ali Nihat Tarlan Hoca’yı Anarken”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, ss. 47-48.

Pekin, Nermin Suner, “Âkif ve Terakki’nin Sırrı” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 49-51.

Pekin, Nermin Suner, “Süleyman Nazif’te Millî Duygu” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 58-59.

Pekin, Nermin Suer, “Abdülhak Hâmid Tarhan” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.163, Mayıs 1987, ss. 47-49.

Pekin, Nermin Suner, “Samiha Ayverdi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, ss. 42-44.

Pekin, Nermin Suner, “Nâmık Kemâl ve Milliyetçilik”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 48-50.

Pekolcay, Necla, “Yunus Emre’nin Te’sir Gücü”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, s. 33.

Polat, Nazım Hikmet, “Roman Sanatı ve Roman İncelemesine Giriş”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, s. 23.

Polat, Nazım Hikmet, “Mitat Enç’in Hikâyeleri” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, ss. 61-63.

Polat, Necati, “Bir Berceste Mısraın Ardından Utanarak”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.130, Ağustos 1984, ss. 42-45.

Rado, Şevket, “Yahya Kemal’in Paris Yılları”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 23-24.

Refiğ, Halit, “Yorgun Savaşçı’nın Filme Çekilmesi Üzerine Sohbet”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.109, Kasım 1982, ss. 19-22.

Ruhî, Mustafa, “Çocuk Şiiri Nedir?”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, ss. 61-64.

Safa, Peyami, “İyi Yazı Kötü Yazı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, s. 95.

Safa, Peyami, “Yahya Kemâl ve Rumelihisarı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 114.

Sağlam, Feyyaz, “Halk Ozanlarının Gözüyle: Kars Âşıklar Kahvesi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.199, Mayıs 1990, ss. 54-56.

Sakaoğlu, Saim, “Bir Behçet Mahir Vardı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.179, Eylül 1988, ss. 39-40.

Sakaoğlu, Saim, “Dedem Korkut’un Masası Etrafında”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.183, Ocak 1989, s. 16.

Samanoğlu, Gültekin, “Güzellik Şiirle Yaşar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 39-40.

Samanoğlu, Gültekin, “Yugoslavya’da Şiir Şenliği”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 16-18.

Sarptır, Sabri, “Hatıra”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 41-42.

Sarptır, Sabri, “İvo Andriç 1961”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.136, Şubat 1985, ss. 38-39.

Sarptır, Sabri, “Nobel Ödülü Konuşmaları 3: Albert Camus (1957)”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 30-31.

Sarptır, Sabri, “En Aziz Dostuma”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 36-37.

Sarptır, Sabri, “François Fejdö Sartre Şöhretli Avanak”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.151, Mayıs 1986, ss. 37-38.

Sarptır, Sabri, “Mütefekkirlerin Himayesi” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, s. 65.

Satoğlu, Abdullah, “Oğuzlama Şâiri Basri Gocul” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.173, Mart 1988, ss. 48-49.

Schmiede, H. Ahmet, “Hepimiz Bir Geminin Yolcusuyuz”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, ss. 38-39.

Schmiede, H. Ahmed, “Giritli Ali Aziz Efendi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.153, Temmuz 1986, ss. 57-60.

Schmiede, H. Ahmed, “Giritli Ali Aziz Efendi-2”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.154, Ağustos 1986, ss. 64-66.

Schmiede, H. Ahmed, “Tolstoy’un Müslümanlık Hakkında Bir Mektubu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, ss. 35-36.

Schmiede, H. Ahmed, “Sinemde Çağlayan Öz Bulağımdır”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Ekim 1986, ss. 17-18.

Schmiede, H. Ahmed, “Berlin’deki Türk Yatırı Üzerine Mektup” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.163, Mayıs 1987, ss. 60-61.

Schmiede, H. Ahmed, “Şiirin Hikmeti” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.167, Eylül 1987, ss. 65-66.

Schmiede, H. Ahmed, “Varlığın Sesi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.195, Ocak 1990, ss. 37-38.

Sepetçioğlu, M. Gürşen “Musikinin Vatanlaşması”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 51.

Sepetçioğlu, Mustafa Necati, “Mevlânâ’da İnsanın Yeri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.110, Aralık 1982, ss. 34-36.

Sepetçioğlu, Mustafa Necati, “Bir Büyük Şuur”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 31.

Serdengeçti, Osman Yüksel, “Mehmet Akif”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.110, Aralık 1982, ss. 14-15.

Serdengeçti, Osman Yüksel, “Dava Arkadaşım”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 5.

Sertkaya, Osman, “Şemseddin Sâmi ve Kâmûs-ı Türkî’si”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.141, Temmuz 1985, ss. 20-21.

Sevgi, Ahmet, “Mehmet Âkif’in Gerçekleşmeyen Ülküsü”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, s. 53.

Sevük, İsmail Habib, “Yahya Kemâl Beyatlı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 106-107.

Sılay, Mehmet, “Şiirler ve Hüsrev Hatemi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, ss. 59.

Sılay, Mehmet, “Çerağ ve Bir Şair”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, s. 74.

Sılay, Mehmet, “Bu Böyledir”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.174, Nisan 1988, s. 69.

Sılay, Mehmet, “Hatemi’nin Şiirlerinde Nostalji”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, s. 49.

Songar, Ayhan, “Bir Dâhi Portresi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.101, Mart 1982, ss. 24-26.

Songar, Ayhan, “Peyami Safa’dan Birkaç Hatıra”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.104, Haziran 1982, ss. 24-25.

Songar, Ayhan, “Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî, Yunus Emre ve Ayrılık Psikolojisi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.112, Şubat 1983, ss. 8-9.

Songar, Ayhan, “İstiklâl Marşımızın Psikanalizi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 11-12.

Songar, Ayhan, “Rübab-ı Şikeste”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.114, Nisan 1983, ss. 12-13.

Songar, Ayhan, “Necip Fazıl’ın Ruh Portresi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 10-11.

Songar, Ayhan, “Nisan Yağmuru”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.128, Haziran 1984, s. 32.

Songar, Ayhan, “Yahya Kemal’e ve Türkçe’ye Hasret”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 10-11.

Songar, Ayhan, “Hz. Mevlânâ ve Musikimiz”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.135, Ocak 1985, ss. 6-7.

Soyuer, Halil, “Selim Aru Üzerine” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, ss. 49-51.

Subaşı, M. İlyas, “Çile mi Ölüm Tiradı mı?”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 100-101.

Subaşı, M. İlyas, “Necip Fazıl’da Nefs Muhasebesi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.128, Haziran 1984, ss. 39-40.

Subaşı, M. İlyas, “Ya İlâhi Rahmetinden Kimseler Dûr Olmasın”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.129, Temmuz 1984, s. 37.

Subaşı, M. İlyas, "Divan Şiiri ve Günümüz", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.139, Mayıs 1985, s. 57.

Subaşı, M. İlyas, "Şiirimizin Ruhu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, ss. 61-62.

Subaşı, M. İlyas; Oğuzbaşaran, Bekir; Kâmil, Erkân, "Necip Fazıl'ın Şiiri Üzerine Bir Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.151, Mayıs 1986, ss. 19-21.

Subaşı, M. İlyas, "Şiirimizin Derinliği Niçin Kayboluyor", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.154, Ağustos 1986, s. 55.

Subaşı, M. İlyas, "Âkif'te İslâm ve Batı" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158 Aralık, 1986, ss. 68-69.

Subaşı, M. İlyas, "Tarih ve Şiir" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, s. 40.

Suver, Akkan, "Munis Faik Ozansoy", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.178, Ağustos 1988, ss. 35-36.

Sümer, Mehmet, "Bu Böyledir'de İnsan Tipleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.181, Kasım 1988, ss. 71-72.

Şahin, Durdu, "Halistin Kukul ile Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.185, Mart 1989, s. 51.

Şahin, Oytun, "Yansılar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.199, Mayıs 1990, s. 59.

Şenel, Adnan, "Peyami Safa'nın Romanlarında Ruh-Karakter Tahlili" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, ss. 58-59.

Şenel, Adnan, "Exupery'nin Eserlerinde İnsan" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, ss. 60-61.

Şener, Ali İhsan, "İnsan Sevgisi ve Mevlânâ", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.194, Aralık 1989, ss. 31-32.

Şerefligil, Sabahattin, "Eşkıya Köroğlu" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, s. 74.

Şıhlı, İsmayıl, "Edebî Dostluğun Poetik Terennümü", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.154, Ağustos 1986, ss. 58-61.

Şirin, M. Ruhi, "Özlem Yokuşları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.106, Ağustos 1982, ss. 46-47.

Tahralı, Mustafa, "Mabed'te Bir Gece", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.128, Haziran 1984, ss. 76-78.

Tan, Nail, "Halk Edebiyatımız Hakkında", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, ss. 53-54.

Tanık, Ünal, "Vahapzâde'nin Bir Şiiri ve Oktay Akbal", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.102, Nisan 1982, s. 31.

Tanpınar, Ahmet Hamdi, "Hocam Yahya Kemâl", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 115-116.

Tanpınar, Ahmet Hamdi, "Namık Kemal ve Edebiyatımız", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 60-62.

Tarlan, Adnan Siyadet, "Ali Nihat ve Mensur Şiir", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.131, Eylül 1984, s. 29.

Taşdiken, Mehmet, "Münevver Ayaşlı Üzerine", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.152, Haziran 1986, ss. 49-50.

Taşgetiren, Ahmet, “Yaşayan Ömer Seyfettin” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.101, Mart 1982, ss. 28-30.

Taşgetiren, Ahmet, “Buz Dağını Eritmek”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 34-36.

Taşgetiren, Ahmet, (Bahattin Karakoç ile Söyleşi) “Şiir Benim Özümden Geliyor”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.119, Eylül 1983, ss. 16-18.

Taşgetiren, Ahmet, “Ya Tahammül Ya Sefer Üzerine Notlar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 19-20.

Taşgetiren, Ahmet “Necati Zekeriya Yugoslavya Edebiyatını Anlatıyor”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 19-21.

Taşlıova, Şeref, “Kağızmanlı Cemal Hoca’dan Bir Muamma”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 55-56.

Tekil, Firuzan, “Necip Fazıl’dan Birkaç Çizgi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.128, Haziran 1984, s. 41.

Tekin, Melek, “Melâli Anlamayan Nesle…”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.104, Haziran 1982, s. 47.

Tevfikoğlu, Muhtar, “Yahya Kemal’i Anlamalıyız”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 25-28.

Tezcan, Ahmet, (Tarık Buğra ile Söyleşi) “Tarık Buğra”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.101, Mart 1982, ss. 12-14.

Tezcan, Ahmet, “Hüznün Yarısı Cebimde”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.121, Kasım 1983, s. 57.

Timurtaş, Faruk K., “Mehmed Emin Yurdakul”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, ss. 32-33.

Tokel, Bayram Bilge, “Masal Çağını Okurken”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.119, Eylül 1983, ss. 54-56.

Toparlı, Recep, “Kaside Şairi Nef’î”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, ss. 28-29.

Topçu, Nurettin, “Akif ve Asım”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 6.

Tunalı, Yağmur, “Mesihpaşa İmamı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 47-49.

Tuncer, Hüseyin, “Küçük Ağa”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, ss. 66-70.

Tuncer, Hüseyin, “Çınarlı’nın ‘Böyle Bir Günde’ Şiirinin Tahlili” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, ss. 57-58.

Tuncer, Hüseyin, “Mermer Tezgah’ta Konu ve Tasvir”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.174, Nisan 1988, ss. 45-46.

Tunç, Mustafa Şekip, “Şiirin Yapısı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.125, Mart 1984, s. 93.

Tural, Sadık Kemal “Yahya Kemâl’in Şiirinde Duygular: Yaşlılık ve Ölüm”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.135, Ocak 1985, ss. 21-25.

Tural, Sadık Kemal, “Tarihi Gerçeğin Ebedîleşmesine Dair Notlar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 69-71.

Turan, M. Aydın, “Benim Dağıstanım ve Hamzatov”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.143, Eylül 1985, ss. 51-52.

Turhan, Kaya, “Irak Türklerinin Edebî Panoraması” Türk Edebiyatı Dergisi, S.170, Aralık 1987, s. 52.

Tüfekçioğlu, Hayati, “Dost Elinden Gelen Turna” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.163, Mayıs 1987, ss. 69-70.

Türinay, Necmettin, “Bir Boşluğu Vurgulamak”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 30-32.

Türinay, Necmettin, “Hisar’ın Künyesi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, s. 38.

Türinay, Necmettin, (Yavuz Bülent Bakiler ile Söyleşi), “Bir Varmış Bir Yokmuş Gibi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 44-45.

Türinay, Necmettin, “Hisar İçin Ne Dediler?”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, s. 51.

Türinay, Necmettin, “Âkif’in Leylâ-yı Vicdân’ı” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 47-48.

Türinay, Necmettin, “Bir Roman Bir Devir” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, ss. 25-27.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Şiir Kısırlığı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.108, Ekim 1982, ss. 42-43.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Sepetçioğlu Romanın Unsurları”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.111, Ocak 1983, s. 42.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Âkif Enstitüsüne Doğru”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 32-34.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Âkif’in Fikriyatı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 42-47.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Âkif’in Şahsiyetinden Çizgiler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 49-50.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Kafa Kâğıdı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.116, Haziran 1983, ss. 5-6.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Kafa Kâğıdı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 7.

Türk Edebiyatı Dergisi, (Mehmed Kısakürek ile Söyleşi) “Oğlu Mehmed Kısakürek Anlatıyor: Onun Söylediği Benim Yazdığım Dakikalar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 8-9.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Vasiyyeti”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 15.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Necip Fazıl’la Evinde Yapılan Sohbet”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 24-30.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Fikir ve Sanat Adamlarının Necip Fazıl Üzerine Düşünceleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 31.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Aziz Nesin’in Üstad’a Mektubu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 55.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Mümtaz Soysal’ın Görüşü”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 55.

Türk Edebiyatı Dergisi, (Necip Fazıl Kısakürek ile Söyleşi), “Necip Fazıl ve Meselelerimiz”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 75-80.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Necip Fazıl’ın Bir Müdafaası: Rejimi kötüleme davası-1949”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 96-98.

Türk Edebiyatı Dergisi, (Bahtiyar Vahabzâde ile Söyleşi), “Dilimiz- Edebiyatımız”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.119, Eylül 1983, ss. 19-21.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Emin Bülent Serdaroğlu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.121, Kasım 1983, ss. 42-43.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Osman Yüksel Serdengeçti’nin Hapishane Notlarından”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 6-7.

Türk Edebiyatı Dergisi, (Asaf Halet Çelebi ile Söyleşi), “Unutulmuşlar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 11-12.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Paul Eluard”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, s. 49.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Struga Şiir Akşamları”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 27-29.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Paul Valery”, S.123, Ocak 1984, ss. 93-94.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Yaşama Sevinci”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, s. 73.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Dönüş Acıları”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, s. 74.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Arif Damar’dan İtiraflar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, s. 86.

Türk Edebiyatı Dergisi, (Kemal Eraslan ile Söyleşi), “Prof. Dr. Kemal Eraslan’la Divan-ı Hikmet Üzerine Bir Sohbet”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, s. 88.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Ahmed-i Yesevî”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, ss. 89-94.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Beşir Ayvazoğlu ile Roman Üzerine Bir Sohbet”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.126, Nisan 1984, ss. 34-37.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Abdülhak Hâmid’i Anma Toplantısı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.126, Nisan 1984, s. 73.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Panait İstrati”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.126, Nisan 1984, s. 77.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Küçük Ağa Ekranda”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.126, Nisan 1984, s. 82.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Şiirin Oluşumu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.126, Nisan 1984, s. 97.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Şair Bekir Sıtkı Erdoğan’ın Sohbeti”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, s. 73.

Türk Edebiyatı Dergisi, “İstanbul Şarkıları”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.129, Temmuz 1984, ss. 12-13.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Emine Işınsu Annesini Anlatıyor”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.129, Temmuz 1984, ss. 34-36.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Halide Nusret Zorlutuna’dan Kerkük”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.129, Temmuz 1984, ss. 39-40.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Türk Ocaklarından Arta Kalan”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.131, Eylül 1984, ss. 53-54.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Şair Öğretmen Zeki Ömer Defne İle”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.133, Kasım 1984, ss. 42-44.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Sedat Yenigün 1. Roman Armağanı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.133, Kasım 1984, s. 72.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Melih Cevdet Anday Mansiyon Aldı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.133 Kasım 1984, s. 72.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Yahya Kemâl’in Tarih Kitabı Planı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 82-83.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Yahya Kemâl’den Nükteler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 86-87.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Ölümünden Sonra Ne Dediler?”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 104.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Tabutu Başında Vehbi Eralp’in Konuşması”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 105.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Yaşayan Şairlerimize Yahya Kemâl Üstüne Üç Soru”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 123-131.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Bir Mülakat”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 132-135.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Mevlânâ ve İkbal’in Öğretici Yönleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.136, Şubat 1985, ss. 60-61.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Prof. Muharrem Ergin Yahya Kemâl’i Anlattı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.136, Şubat 1985, s. 70.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Yahya Kemâl Gününün Ardından”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.136, Şubat 1985, s. 71.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Orwel ve 1984: Orwel’den Alacak Derslerimiz Var”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.136, Şubat 1985, ss. 73-74.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Âşık Veysel’i Anarken”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 24-25.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Arif Nihat’ı Anarken”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, s. 60.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Bayramoğlu Yahya Kemâl’den Hatıralar Nakletti”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 60-61.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Yüce Fikirler, Coşkun Gayretler Poezisi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, ss. 39-40.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Aliş ile Zeynep Üzerine”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, s. 50.

Türk Edebiyatı Dergisi, “5. Baskısı Münasebetiyle Mevlânâ”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, s. 60.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Rıza Hekim’le Konuşma”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.139, Mayıs 1985, ss. 55-56.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Bâkî’de Sonbahar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.142, Ağustos 1985, ss. 49-50.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Mehmed Aslan’ın Kitabından: Dili Halk Yaratır”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, s. 57.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Cumali Balıkçıoğlu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.154, Ağustos 1986, ss. 78-79.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Hüseyin Çelikkol Şiirle Hikâye Arasında”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, s. 75.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Osman Yüksel Serdengeçti’nin Tekin Erer’e Gönderdiği Mektup”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, s. 20.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Âkif’ten Hatıralar-Sabahlayan İki İnsan” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158 Aralık 1986, s. 20.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Nasrullah Kürsüsü’nden Türk Milletine Hitap” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 79-84.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Âkif’in Balkan Harbi’nde Verdiği Vaaz” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, s. 85.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Âkif’in Mısır’daki Yaşayışı” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, s. 88.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Bir Çift Beyaz Kartal” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.161, Mart 1987, s. 73.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Bir Şairin Yeniden Keşfi yahut Asaf Hâlet Çelebi Üzerine” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.161, Mart 1987, s. 73.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Aynı Yolda” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.161, Mart 1987, ss. 73-74.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Seninle” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.161, Mart 1987, s. 74.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Kemâlettin Kâmi Kamu” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.161, Mart 1987, s. 74.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Sivaslı Âşık Ruhsatî” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.161, Mart 1987, s. 74.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Güzel Ölüm”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.163, Mayıs 1987, s. 64.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Hüzzam Beste”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.163, Mayıs 1987, s. 64.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Sarı Çamın Hikayesi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.163, Mayıs 1987, s. 64.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Hikâyeler ve Hikâyeler II”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.163, Mayıs 1987, ss. 65-66

Türk Edebiyatı Dergisi, “Şehirleri Süsleyen Yolcu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.163, Mayıs 1987, s. 66.

Türk Edebiyatı Dergisi, “İstanbul Şiir Günleri Üzerine Bir Değerlendirme” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, ss. 60-62.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Âkif Yarışması’nın Mükâfatları Dağıtıldı” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, ss. 42-44.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Hüsrev Hatemi- Lodosçu” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, s. 74.

Türk Edebiyatı Dergisi, “İnci Enginün- Zeynep Kerman-Ahmed Haşim Bütün Şiirleri” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, s. 74.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Samiha Ayverdi-Bağbozumu” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, s. 74.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Yılmaz Durak-Mamak Mektupları yahut Yarının Adı Ümittir” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, s. 74.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Cahit Zarifoğlu Vefat Etti” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, s. 82.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Âşıklar Şöleni Yapıldı” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.166, Ağustos 1987, s. 72.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Gülün Adı” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.166, Ağustos 1987, s. 78.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Necip Fazıl’da Metafizik Buhran” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.168, Ekim 1987, ss. 20-21.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Sevinç Çokum-Onlardan Kalan” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, s. 69.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Bir Başka Sevda” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, s. 69.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Mevlana’dan Rubailer” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, s. 70.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Mavi Yağar Tohumlara” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, s. 70.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Gözyaşları Romanı” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, s. 70.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Duygu Asena ile ‘Kadının Adı Yok’ Hakkında Sohbet” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172, Şubat 1988, ss. 71-73.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Âşık Deryamî- Halil Açıkgöz” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.173, Mart 1988, s. 82.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Sonsuzluk Merdiveni- Halistin Kukul” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.173, Mart 1988, s. 82.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Cumhuriyet Devrinde Türk Şiiri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.174, Nisan 1988, s. 56.

Türk Edebiyatı Dergisi, “İkinci Şahısların Şiiri: Sevgilerde”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.175 Mayıs 1988, ss. 68-69.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Âşıklar Bayramı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 72-74.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Mustafa Miyasoğlu-Ziya Osman Saba”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, s. 76.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Orhan Okay- Necip Fazıl Kısakürek”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, s. 76.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Köroğlunun Zuhuru”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.178, Ağustos1988, ss. 44-48.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Âşıkların Basın Toplantısı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.178, Ağustos 1988, ss. 63-64.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Vatan Kalbimdir”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 54.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Atsız’dan Adile Ayda’ya Mektuplar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 74.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Benim Dünyam”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 75.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Dost Bağrından Esen Yeller”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 75.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Kaf Dağı’nın Ardında”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 75.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Ülkemde Bahar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 75.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Namık Kemal’in Eserleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 55-56.

Türk Edebiyatı Dergisi, “İhsan Sezal ile Mülâkât”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.183, Ocak 1989, ss. 34-35.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Karacaoğlan”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.184, Şubat 1989, s. 54.

Türk Edebiyatı Dergisi, “İlhan Geçer’in 50. Sanat Yılı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.185, Mart 1989, s. 38.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Dünyayı Karıştıran Roman”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.186, Nisan 1989, s. 28.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Küplücedeki Köşk”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.186, Nisan 1989, s. 56.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Abdülhak Şinasi Hisar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.186, Nisan 1989, s. 56.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Destan Poetikası”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.186, Nisan 1989, s. 56.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Ağustos Başağı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.188, Haziran 1989, s. 58.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Çiçekler Satılmasın”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.188, Haziran 1989, ss. 58.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Gülü Koklayamadım”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.188, Haziran 1989, s. 58.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Hacı Kadında Esmer Geceler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.188, Haziran 1989, s. 58.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Neden Âşık Garip?”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.188, Haziran 1989, ss. 60-61.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Yalnızlık, Duvak, Seninle”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.189, Temmuz 1989, s. 63.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Bir Romancının Türkiye ve Dünya Yazarlarına Çağrısı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.190, Ağustos 1989, s. 30.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Bulgaristan’dan Göç Eden Yazar Ömer Osman’la Konuşma”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.190, Ağustos 1989, ss. 50-52.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Hacı Bektaş Veli’yi Kendimize Uydurmayalım”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 30-31.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Ahmed Yesevî’nin Hayatı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 37-43.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Aşikarlık Işığında: Yumruk Gibi Birleşmeli”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.194, Aralık 1989, ss. 55-57.

Türk Edebiyatı Dergisi, “Kitap Korkusu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.195, Ocak 1990, ss. 21-23.

Türkdoğan, Orhan, “Max Weber ve Ziya Gökalp”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, ss. 15-16.

Türkkan Reha Oğuz, “Garip Güzellikler” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, s. 39.

Türkkan, Reha Oğuz, “Dünya Romancılığında Yeni Teknikler” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, ss. 19-20.

Türkmen, Zekeriya, “Şeyh Sa’di’nin Azerî Türkçesinde Bir Gazeli”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.191, Eylül 1989, s. 45.

Uçar, Nail, “Ölümünün 65. Yıldönümünde Yaşayan Türkçemizin Önderlerinden Ömer Seyfettin”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 46-47.

Uçar, Nail, “Gittikçe Büyüyen Âkif” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 51-52.

Uçar, Nail, “Yalnız Analar Mı Ağlar” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.167, Eylül 1987, ss. 72-73.

Uçar, Nail, “Mehmed Aslan’dan Nesrin Yörük’e”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, s. 79.

Uçar, Nail, “Halide Edip Adıvar” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.173, Mart 1988, ss. 56-57.

Uğurcan, Sema, “Ahmed Mithad Efendi’nin Romanlarında İsim Sembolizasyonu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.129, Temmuz 1984, ss. 55-56.

Uğurcan, Sema, “Ahmed Mithad Efendi’nin Romanlarında İsim Sembolizasyonu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.130, Ağustos 1984, ss. 68-69.

Uslu, Mustafa, “Ahmet Yesevî”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, s. 37-39.

Uslu, Mustafa, “Kırat ve Köroğlu Romanı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 58-60.

Uytun, Göktürk Mehmet, “Necmettin Esin’in Ardından” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.168, Ekim 1987, s. 54.

Uytun, Mehmet, “Mehmet Çakırtaş’ın Ardından”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.184, Şubat 1989, ss. 49-50.

Ülkü, İrfan, “Yahya Kemâl ve Emirgan”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 35.

Üzmez, Hüseyin, “Serdengeçti Geldi Geçti”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 8-10.

Üzmez, Hüseyin, “Serdengeçti Geldi Geçti 2”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 7-9.

Üzmez, Hüseyin, “Serdengeçti”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 53-54.

Üzmez, Hüseyin, "Çanakkale Şiirinin Yazılışı" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.161, Mart 1987, ss. 47-49.

Vahabzâde, Bahtiyar, "Dede Korkud'u Okurken", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 23-25.

Vakkasoğlu, Vehbi, "Sanatı ve İnancı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 59.

Yahyalı, Gaffar, "Bir Baltaya Sap Olmak", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.125, Mart 1984, ss. 74-76.

Yakıt, İsmail, "Yunus Emre ve İlâhî Aşk" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172, Şubat 1988, ss. 66-67.

Yalçın, Alemdar, "Meclis'te Âkif", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 9-10.

Yalçın, Alemdar, "Garipçiler ve Hisarcılar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.121, Kasım 1983, ss. 37-40.

Yalçın, Alemdar, "Yahya Kemal'in Milletvekilliği ve Ankara Günlerine Dair Yeni Bilgiler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 32-33.

Yalçın, Alemdar, "Mehmet Akif'in TBMM Gizli Celselerindeki Konuşmaları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, ss. 36-37.

Yalçın, Alemdar, "İstiklâl Marşımızın Kabulü Üzerine" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.173 Mart 1988, ss. 46-47.

Yalçın, M. Alemdar, "Mehmed Âkif Ersoy'un TBMM'de Faaliyetleri ile İlgili Bazı Yeni Bilgiler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.125, Mart 1984, ss. 67-69.

Yalçın, M. Alemdar, "Türk Kültüründen Yahya Kemal'e", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.125, Mart 1984, ss. 77-78.

Yalçın, Nevzat, "Çınarlı'nın Nesri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.131, Eylül 1984, ss. 34-35.

Yalçın, Nevzat, "Millî Roman ve Hilâl Görününce", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.139, Mayıs 1985, ss. 31-32.

Yalçın, Süleyman, "Tanıdığım Necip Fazıl", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 16-17.

Yalçın, Süleyman, "Tanıdığım Necip Fazıl", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.119, Eylül 1983, ss. 26-27.

Yalçın, Süleyman, "Tanıdığım Necip Fazıl-3", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.128, Haziran 1984, ss. 35-36.

Yalçın, Süleyman, "Hocam Nihal Atsız", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 44-46.

Yalman, A. Emin, "Namık Kemal'e Dair", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 57-59.

Yardım, Mehmet Nuri, "Doğu Ufkunda Bir Işık Erzurumlu İbrahim Hakkı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.131, Eylül 1984, ss. 60-61.

Yaşar, G, (Garayev Yaşar), "Mum Eğer Yanarsa…", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, s. 41.

Yavuz, Kemal, "Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 33-35.

Yazıcı, O. Olcay, “Unutma ki Çocuğum Ben de Bir Fâniyim”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.118, Ağustos 1983, ss. 21-22.

Yazıcı, O. Olcay, (Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu ile Söyleşi), “Niyazi Yıldırım Geçosmanoğlu ile Şiir Üzerine Bir Konuşma”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 6-7.

Yazıcı, O. Olcay, “Hilal Görününce ya da Ses Geri Gelecek mi?”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.130 Ağustos 1984, s. 35.

Yazıcı, O. Olcay, “Epopeden Lirik Fantezilere”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 54.

Yazıcı, O. Olcay, “Her İnsan Bir Roman”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.135, Ocak 1985, ss. 16-17.

Yazıcı, O. Olcay, “Derin Yara ve Gecikmiş Bir Ödül”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.136, Şubat 1985, s. 52.

Yazıcı, O. Olcay, “Yokuş Aşağı Tekerlekler yahut Değişmenin Trajiği”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, ss. 42-46.

Yazıcı, O. Olcay, “İlkyazda ve Bahattin Karakoç”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.139, Mayıs 1985, ss. 53-54.

Yellice, Muharrem, “Serdengeçti Ebediyette”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 55-56.

Yetiş, Kâzım, “Samiha Ayverdi’nin Hayatı ve Eserleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 52-54.

Yetiş, Kâzım, “Ayverdi’nin Sanatının Ellinci Yılı” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172, Şubat 1988, s. 36.

Yetiş, Kâzım, "Niçin Hatıra?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, ss. 47-48.

Yetiş, Kâzım, "Yeni Bir İnsan Yeni Bir Edebiyat", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 5-52.

Yılmaz, Durali, "Çölde Bir Çığlık", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 23.

Yiğiter, Kemal, "Alexaender Pope", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.151, Mayıs 1986, s. 63.

Yurdagül, Selçuk, "Üstadı Anarken", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, ss. 31-32.

Yüksel, Semahat, "İnsan Yetiştirmek", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 39-40.

Zaim, Sabahattin, "Samiha Ayverdi ve Eğitim", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 55-57.

Zamanov, Abbas, "Fuzulî ve Sabir", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.175, Mayıs 1988, ss. 36-38.

Zeyrek, Yunus, "Posoflu Zülâlî ile Hicrânî'nin Karşılaşması", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, ss. 50-52.

Zeyrek, Yunus, "Âşık Zülâlî ile Kararî Karşılaşması-I", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 48-51.

Zeyrek, Yunus, "Zülâlî Karârî ile Kapışıyor-II" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, ss. 53-55.

Zingal, Ekrem, "Dahiler Dahisinin Ardından", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 63.

3.3. KONUYA/HAKKINDA YAZILANA GÖRE YAZILAR

A. H. Semercioğlu/Türkistan [Donuk, Abdülkadir, "Türkistan Üzerine Birkaç Şiir" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 28-29.]

A. Rıfat Yeşeren [İsen, Mustafa, "Çağdaş Prizren Şairleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 12-13.]

A. Valap Akbaş [Türk Edebiyatı Dergisi, "Sedat Yenigün 1. Roman Armağanı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.133, Kasım 1984, s. 72.]

Abdullah Tukay [Devlet, Nadir, "Abdullah Tukay (1886-1913)", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.151, Mayıs 1986, s. 54.]

Abdülhak Hamit Tarhan [Kaplan, Mehmet, "Hamid'e Yeniden Dönerken", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.112, Şubat 1983, ss. 4-5.]

Abdülhak Hamit Tarhan [Türk Edebiyatı Dergisi, "Abdülhak Hâmid'i Anma Toplantısı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.126, Nisan 1984, s. 73.]

Abdülhak Hamit Tarhan [Ayaşlı, Münevver, "Şâir-i Âzâm-ı Nasıl Tanıdım?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, ss. 30-31.]

Abdülhak Hamit Tarhan [Kaplan, Mehmet, "Hâmid Kendi Yaşantısını Hayata Geçiren İnsandır", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.149, Mart 1986, ss. 69-72.]

Abdülhak Hamit Tarhan [Kocakaplan, İsa, "İnci Enginün ile Şâir-i Âzam'a Dair Sohbet" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.163, Mayıs 1987, ss. 44-46.]

Abdülhak Hamit Tarhan [Pekin, Nermin Suer, "Abdülhak Hâmid Tarhan" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.163, Mayıs 1987, ss. 47-49.]

Abdülhak Şinasi Hisar: *Fehim Bey ve Biz* [Türinay, Necmettin, "Bir Roman Bir Devir" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, ss. 25-27.]

Abdülhak Şinasi Hisar [Türk Edebiyatı Dergisi, "Abdülhak Şinasi Hisar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.186, Nisan 1989, s. 56.]

Abdülhak Şinasi Hisar: *Çamlıca'daki Enişte*miz [Bardakçı, İlhan, "Goethe'den Deli Vamık Bey'e Mektuplar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.189, Temmuz 1989, ss. 8-11.]

Abdülhamit Süleyman Çolpan/Türkistan [Donuk, Abdülkadir, "Türkistan Üzerine Birkaç Şiir" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 28-29.]

Ahmet Behai Efendi [Hatemi, Hüsrev, "Görüntüler ve Görüşler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.189, Temmuz 1989, ss. 16-18.]

Ahmet Cevdet Paşa [Erer, Tekin, "Ahmed Cevdet Paşa" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, s. 31.]

Ahmet Cevdet Paşa [Bozdağ, İsmet, "Cevdet Paşa Üstüne Derkenar" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, ss. 32-33.]

Ahmet Hamdi Tanpınar [Kaplan, Mehmet, "Tanpınar'ın Mirası" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.101, Mart 1982, ss. 15-17.]

Ahmet Hamdi Tanpınar [Kabahasanoğlu, Vahap, "Yavaş Yavaş Aydınlanan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.101, Mart 1982, ss. 17-19.]

Ahmet Hamdi Tanpınar [Göçgün, Önder, "Ahmet Hamdi Tanpınar ve Beş Şehir'de Erzurum", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.119, Eylül 1983, ss. 51-52.]

Ahmet Hamdi Tanpınar [Kerman, Zeynep, "Tanpınar'ın Mektuplarının Peşinde", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.121, Kasım 1983, ss. 50-51.]

Ahmet Hamdi Tanpınar [Has-Er, Melin, "Saatleri Ayarlama Enstitüsü", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, ss. 55-56.]

Ahmet Hamdi Tanpınar [Has-Er, Melin, "Saatleri Ayarlama Enstitüsü", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.141, Temmuz 1985, ss. 56-57.]

Ahmet Hamdi Tanpınar [Kabaklı, Ahmet, "Tanpınar ve Şaheseri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, ss. 4-9.]

Ahmet Hamdi Tanpınar [Ayvazoğlu, Beşir, "Tanpınar'da Musıkî, Mimarî ve Şehir", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.150, Nisan 1986, ss. 26-28.]

Ahmet Hamdi Tanpınar [Öztürk, Hasan, "Sanatkâr Tanpınar" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, ss.20-22.]

Ahmet Hamdi Tanpınar [Ergüzel, M. Mehdi, "Sarışın Buğdayı Rüyalarımızın" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.171, Ocak 1988, ss. 75-76.]

Ahmet Hamdi Tanpınar [Kabahasanoğlu, Vahap, "Tanpınar'ın Aydaki Kadın Romanı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 36-37.]

Ahmet Hamdi Tanpınar [Emil, Birol, "Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Şiirine Dair", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.183, Ocak 1989, ss. 23-25.]

Ahmet Hamdi Tanpınar: *Beş Şehir* [Hatemi, Hüsrev, "Görüntüler ve Görüşler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.189, Temmuz 1989, ss. 16-18.]

Ahmet Hamdi Tanpınar [Türk Edebiyatı Dergisi, "Kitap Korkusu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.195, Ocak 1990, ss. 21-23.]

Ahmet Hamdi Tanpınar [Kaplan, Mehmet, "Tanpınar'ın Şiir Sanatı Hakkında Birkaç Söz", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.195, Ocak 1990, ss. 24-25.]

Ahmet Hamdi Tanpınar [Öztürk, Hasan, "Mahur Beste'de İnsanların Rüyası", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.195, Ocak 1990, ss. 26-28.]

Ahmet Haşim [Tekin, Melek, "Melâli Anlamayan Nesle…", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.104, Haziran 1982, s. 47.]

Ahmet Haşim [Ergüzel, M. Mehdi, "Altın Kulelerden Yine Kuşlar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.116, Haziran 1983, s. 55.]

Ahmet Haşim [Hulusi, Kenan, "Ahmet Haşim ile Mülâkat" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, ss. 28-29.]

Ahmet Haşim [Albayrak, Nurettin, "Şairlerin En Garibi Ahmet Haşim" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, ss. 29-32.]

Ahmet Haşim [Türk Edebiyatı Dergisi, "İnci Enginün- Zeynep Kerman-Ahmed Haşim Bütün Şiirleri" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, s. 74.]

Ahmet Hikmet Müftüoğlu [Karakartal, Oğuz, "Müftüoğlu'nun Çanakkale Hikâyesi: Sümbül Kokusu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.185, Mart 1989, ss. 29-30.]

Ahmet Kutsi Tecer [Hatemi, Hüsrev, "Görüntüler ve Görüşler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.189, Temmuz 1989, ss. 16-18.]

Ahmet Mithat Efendi [Meriç, Cemil, "Doğulu Kalan Tek Mustağrip", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.101, Mart 1982, ss. 3-4.]

Ahmet Mithat Efendi [Uğurcan, Sema, "Ahmed Mithad Efendi'nin Romanlarında İsim Sembolizasyonu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.129, Temmuz 1984, ss. 55-56.]

Ahmet Mithat Efendi [Uğurcan, Sema, "Ahmed Mithad Efendi'nin Romanlarında İsim Sembolizasyonu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.130, Ağustos 1984, ss. 68-69.]

Ahmet Muhip Dıranas [Kabahasanoğlu, Vahap, “Ahmet Muhip Dıranas’ta Kelime”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.150, Nisan 1986, ss. 64-65.]

Ahmet Muhip Dıranas [Öztop, Şener, “Münire Dıranas’la Ahmet Muhip Dıranas Üzerine Sohbet”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 63-67.]

Ahmet Muhip Dıranas [Öztop, Şener, “Ahmet Muhip Dıranas’ı Anmak”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.178, Ağustos1988, ss. 51-54.]

Ahmet Remzi Akyürek [Mazıoğlu, Hasibe, “Ahmet Remzi Akyürek”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, s. 30.]

Ahmet Yesevî [Türk Edebiyatı Dergisi, (Kemal Eraslan ile Söyleşi), “Prof. Dr. Kemal Eraslan’la Divan- ı Hikmet Üzerine Bir Sohbet”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, s. 88]

Ahmet Yesevî [Türk Edebiyatı Dergisi, “Ahmed-i Yesevî”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, ss. 89-94.]

Ahmet Yesevî [Uslu, Mustafa, “Ahmet Yesevî”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, s. 37-39.]

Ahmet Yesevî [Kabaklı, Ahmet, “Şefiü’l Müznibin”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 4-8.]

Ahmet Yesevî [Kabaklı, Ahmet, “Kültür Bakanı Namık Kemal Zeybek’in Konuşması”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 11-12.]

Ahmet Yesevî [Erarslan, Kemal, “Ahmet-i Yesevî ve Divân-ı Hikmet’i”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 13-14.]

Ahmet Yesevî [Diriöz, Meserret, “Hoca Ahmet-i Yesevî’nin Şiirleri Üzerine”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 17-20.]

Ahmet Yesevî [Ağabegüm, Ayla, "Hoca Ahmed Yesevi'nin Dünyasında", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 21-22.]

Ahmet Yesevî [Güner, A. Oktay, "Gaye Adamı Ahmed Yesevi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 23-24.]

Ahmet Yesevî [İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Neclâ Pekolcay ile Ahmed Yesevi Üzerine Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 25-26.]

Ahmet Yesevî [Hatemi, Hüsrev, "Ahmed-i Yesevî", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 27-28.]

Ahmet Yesevî [Esin, Emel, "Ahmed Yesevî", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 32-34.]

Ahmet Yesevî [Türk Edebiyatı Dergisi, "Ahmed Yesevî'nin Hayatı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 37-43.]

Albert Camus [Sarptır, Sabri, "Nobel Ödülü Konuşmaları 3: Albert Camus (1957)", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 30-31.]

Alev Alatlı [İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Alev Alatlı ile Konuşma", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.174, Nisan 1988, ss. 55-56.]

Alev Alatlı [Gezer, Zeki, "İşkenceci", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.174, Nisan 1988, ss. 57-58.]

Alexander Pope [Yiğiter, Kemal, "Alexaender Pope", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.151, Mayıs 1986, s. 63.]

Ali Akbaş: *Masal Çağı* [Toker, Bayram Bilge, "Masal Çağını Okurken", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.119, Eylül 1983, ss. 54-56.]

Ali Nihat Tarlan [Tarlan, Adnan Siyadet, “Ali Nihat ve Mensur Şiir”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.131, Eylül 1984, s. 29.]

Ali Nihat Tarlan [Pekin, Nermin Suner, “Ali Nihat Tarlan Hoca’yı Anarken”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, ss. 47-48.]

Ali Nihat Tarlan [Diriöz, Meserret, “Ali Nihad Tarlan’ı Anarken”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, s. 56-57.]

Annemarie Zornack [Özkan, Senail, (Annemarie Zornack ile Söyleşi), “Hans Jurgen Heise ve Annemarie Zornack ile Edebiyat Üzerine Sohbet” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 64-69.]

Annemaria Schimmel [Önder, Mehmet, “Mevlânâ, Yunus ve Yahya Kemâl Hayranı Prof. Dr. Schimmel” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.167, Eylül 1987, ss. 34-35.]

Antere Bin Şeddad El Absî [Aydın, Cengiz, “Anter Hikâyesi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.175, Mayıs 1988, ss. 65-67.]

Antoine de Saint-Exupéry [Şenel, Adnan, “Exupery’nin Eserlerinde İnsan” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, ss. 60-61.]

Arif Damar [Türk Edebiyatı Dergisi, “Arif Damar’dan İtiraflar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, s. 86.]

Arif Nihat Asya [Bakiler, Yavuz Bülent, “Bir Hatıranın Düşündürdükleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.103, Mayıs 1982, ss. 29-31.]

Arif Nihat Asya [Türk Edebiyatı Dergisi, “Arif Nihat’ı Anarken”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, s. 60.]

Arif Nihat Asya [Ergüzel, M. Mehdi, “Selimler Gelir De Yavuzlar Gelmez” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.171, Ocak 1988, s. 75.]

Arif Nihat Asya [Çınarlı, Mehmet, "Mısralarda Gezinti-2", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.183, Ocak 1989, ss. 17-19.]

Asaf Halet Çelebi [Miyasoğlu, Mustafa, "Asaf Hâlet Çelebi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 14-16.]

Asaf Hâlet Çelebi [Türk Edebiyatı Dergisi, (Asaf Halet Çelebi ile Söyleşi), "Unutulmuşlar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 11-12.]

Asaf Halet Çelebi [Güngör, Semih, "Asaf Halet Çelebi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.154, Ağustos 1986, ss. 70-71.]

Asaf Hâlet Çelebi [Türk Edebiyatı Dergisi, "Bir Şairin Yeniden Keşfi yahut Asaf Hâlet Çelebi Üzerine" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.161, Mart 1987, s. 73.]

Asaf Halet Çelebi [Aren, Kemal Y., "Asaf Hâlet Çelebi'nin Diliyle Bir Kadîm Dosta Sesleniş: Lamelif'in Kolları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.198, Nisan 1990, ss. 36-37.]

Âşık Deryami [Açıkgöz, Halil, "Âşık Deryâmî" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.171, Ocak 1988, ss. 49-51.]

Âşık Deryami [Halil Açıkgöz, "Âşık Deryamî" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.173, Mart 1988, s. 82.]

Âşık Deryamî [Gökalp, Mehmet, "Âşık Deryamî" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172 Şubat 1988, ss. 48-50.]

Âşık Dursun Kaya [Kaya, Hüsamettin, "Hamit'li Âşık Dursun Kaya", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.178, Ağustos 1988, s. 55.]

Âşık Edebiyatı [Halıcı, Feyzi, "Konya'da Âşıklar Bayramı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.133, Kasım 1984, ss. 56-57.]

Âşık Halil Karabulut [Çoban, Ahmet, "Halil Karabulut ile Mülakat" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, ss. 33-38.]

Âşık Halil Karabulut [Çoban, Ahmet, "Karabulut'un İlk Şiir Kitabı" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, s. 38.]

Âşık Huzurî [Gökalp, Mehmet, "Huzurî ve İzhârî'nin Sohbetleri" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, ss. 59-60.]

Âşık İlhami [Halıcı, Feyzi, "İstanbul'da Âşıklar Şöleni", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.130, Ağustos 1984, ss. 22-23.]

Âşık İlhami Demir [Halıcı, Fevzi, "Âşık İlhami Demir'in Ardından" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, ss. 12-13.]

Âşık İslâm Erdener [Gezer, Zeki, "Âşık İslâm Erdener", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.184, Şubat 1989, s. 60.]

Âşık İzhârî [Gökalp, Mehmet, "Huzurî ve İzhârî'nin Sohbetleri" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, ss. 59-60.]

Âşık Karârî [Zeyrek, Yunus, "Âşık Zülâlî ile Kararî Karşılaşması-I", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 48-51.]

Âşık Karârî [Zeyrek, Yunus, "Zülâlî Karârî ile Kapışıyor-II" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, ss. 53-55.]

Âşık Nihânî [Gökalp, Mehmet, "Âşık Nihânî", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 57-58.]

Âşık Paşa [Güner, Âgâh Oktay, "Anadolu'yu Vatan Kılan Âşık Paşa", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, ss. 21-27.]

Âşık Reyhanî [Halıcı, Feyzi, "İstanbul'da Âşıklar Şöleni", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.130, Ağustos 1984, ss. 22-23.]

Âşık Tâlibî [Beyreli, Nilgün, "Zileli Âşık Tâlibî", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.200, Haziran 1990, s. 75.]

Âşık Veysel [Bakiler, Yavuz Bülent, "Çileli Bir Adam: Aşık Veysel", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.101, Mart 1982, ss. 20-23.]

Âşık Veysel [Makal, Tahir Kutsi, "Veysel'e Kör Bakanlar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.102, Nisan 1982, s. 47.]

Âşık Veysel [Ergüzel, M. Mehdi, "Aşık Veysel'de Toprak, Bahar ve Çiçek", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.114, Nisan 1983, ss. 40-41.]

Âşık Veysel [Türk Edebiyatı Dergisi, "Âşık Veysel'i Anarken", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 24-25.]

Âşık Veysel [Kukul, M. Halistin, "Âşık Veysel'in Şiirlerinde Milli Birlik Duygusu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 26-28.]

Âşık Veysel [Ergüzel, M. Mehdi, "Şafak Söküp Tan Yerleri Işırken" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.173, Mart 1988, s. 62.]

Âşık Veysel [Diriöz, Meserret, "Ölümünün Yıldönümünde Âşık Veysel", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, ss. 22-25.]

Âşık Zülâlî [Zeyrek, Yunus, "Âşık Zülâlî ile Kararî Karşılaşması-I", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 48-51.]

Âşık Zülâlî [Zeyrek, Yunus, "Zülâlî Karârî ile Kapışıyor-II" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, ss. 53-55.]

Attila İlhan [Kaplan, Sefa, (Attila İlhan ile Söyleşi), "Attilâ İlhan'la Cafe Bulvar'da", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.131 Eylül 1984, ss. 18-24.]

Attila İlhan [Özhan, İlteriş, "Attilâ İlhan'ın Vahim Yanlışları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.131 Eylül 1984, ss. 24-26.]

Attila İlhan [İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Attila İlhan ile Sohbet" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, ss. 45-46.]

Avni: Fatih Sultan Mehmed [Bekiroğlu, Nazan, "Fatih'in Sanatçı Kişiliği Üzerine", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.199, Mayıs 1990, ss. 35-38.]

Ayhan İnal [Erdem, Aydın, "İstanbul'a Benziyorsun", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.143, Eylül 1985, s. 71.]

Ayşe Göktürk Tunceroğlu [Kutlu, Mustafa, "Çantada Terlik", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.128, Haziran 1984, s. 12.]

Ayşe İlker: *Bir Başkadır Sevda* [Türk Edebiyatı Dergisi, "Bir Başka Sevda" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, s. 69.]

Azerbaycan Edebiyatı: İstanbul [Gedikli, Yusuf, "Azerbaycan Edebiyatında İstanbul" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, ss. 30-32.]

Azerbaycan Şiiri [Gökalp, Mehmet, "Azerbaycan Aşıkları ve El Şairleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, ss. 66-67.]

Aziz Nesin [Türk Dili ve Edebiyatı, "Aziz Nesin'in Üstad'a Mektubu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 55.]

Bahaeddin Özkişi [Kutalmış, Cem, "Göç Zamanı veya Gerçek Mahkûmiyet Sevmektir", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.109, Kasım 1982, s. 56.]

Bahaettin Karakoç [Taşgetiren, Ahmet, (Bahattin Karakoç ile Söyleşi) "Şiir Benim Özümden Geliyor", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.119, Eylül 1983, ss. 16-18.]

Bahaettin Karakoç [Yazıcı, Olcay, "İlkyazda ve Bahattin Karakoç", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.139, Mayıs 1985, ss. 53-54.]

Bahaettin Karakoç [Türk Edebiyatı Dergisi, "Bir Çift Beyaz Kartal" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.161, Mart 1987, s. 73.]

Bahaettin Karakoç [Narlı, Mehmet, "Bahattin Karakoç'la Şair ve Şiir Üzerine Konuşma", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.189, Temmuz 1989, ss. 19-20.]

Bahaettin Karakoç [Narlı, Mehmet, "Struga Şiir Akşamları Festivali", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.194, Aralık 1989, ss. 47-50.]

Bahtiyar Vahapzâde [Ercilasun, Ahmet Bican, "Vahapzâde'nin Şiirleri Arasında", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.102, Nisan 1982, ss. 29-31.]

Bahtiyar Vahapzâde [Tanık, Ünal, "Vahapzâde'nin Bir Şiiri ve Oktay Akbal", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.102, Nisan 1982, s. 31.]

Bahtiyar Vahabzâde [Türk Edebiyatı Dergisi, (Bahtiyar Vahabzâde ile Söyleşi), "Dilimiz-Edebiyatımız", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.119, Eylül 1983, ss. 19-21.]

Bahtiyar Vahabzâde [Kaplan, Mehmet, "Pırlanta Gibi Bir Şiir", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 64-65.]

Bahtiyar Vahabzâde [Aytmatov, Cengiz, "Vahabzâde'nin Şiiri Üzerine", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 66-67.]

Bahtiyar Vahabzâde [Bakiler, Yavuz Bülent, "Vatan Ocağının Sıcaklığı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, ss. 43-44.]

Bahtiyar Vahabzâde [Schmiede, H. Ahmet, “Hepimiz Bir Geminin Yolcusuyuz”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, ss. 38-39.]

Bahtiyar Vahabzâde [Türk Edebiyatı Dergisi, “Yüce Fikirler, Coşkun Gayretler Poezisi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, ss. 39-40.]

Bahtiyar Vahabzâde [Yaşar, G, (Garayev Yaşar), “Mum Eğer Yanarsa…”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, s. 41.]

Bahtiyar Vahabzâde [Akpınar, Yavuz, “Bahtiyar Vahabzâde”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.144, Ekim 1985, ss. 34-39.]

Bahtiyar Vahabzâde [Schmiede, H. Ahmed, “Şiirin Hikmeti” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.167, Eylül 1987, ss. 65-66.]

Bahtiyar Vahabzâde [Gezer, Zeki, “Bahtiyar Vahabzâde ‘Muhabbet ve Nefret’” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, ss. 62-63.]

Bahtiyar Vahabzâde [Kızıltuğ, Fırat, “İki Kitap İki Dünya”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.191, Eylül 1989, s. 39.]

Bahtiyar Vahabzâde [Türk Edebiyatı Dergisi, “Aşikarlık Işığında: Yumruk Gibi Birleşmeli”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.194, Aralık 1989, ss. 55-57.]

Bâkî [Doğan, Muzaffer, “Edebiyat Dünyasından Çehreler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.126, Nisan 1984, s. 76.]

Bâkî [Türk Edebiyatı Dergisi, “Bâkî’de Sonbahar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.142, Ağustos 1985, ss. 49-50.]

Bâkî [Kabaklı, Ahmet, “Kanunî ve Bâkî” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.161, Mart 1987, ss. 4-8.]

Bâkî [Argunşah, Mustafa, "Bâkî Divan'ından Seçmeler" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.171, Ocak 1988, s. 71.]

Balzac [Kara, Bünyamin, "Resim ve Romancılar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, ss. 24-25.]

Basri Gocul [Satoğlu, Abdullah, "Oğuzlama Şâiri Basri Gocul" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.173, Mart 1988, ss. 48-49.]

Baudelaire [Halistin, M. Kukul, "Baudelaire'in Şiirinde Metafizik Belirtiler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, ss. 32-33.]

Baymirza Hayit/Türkistan [Donuk, Abdülkadir, "Türkistan Üzerine Birkaç Şiir" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 28-29.]

Bayram İbrahim [İsen, Mustafa, "Çağdaş Prizren Şairleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 12-13.]

Bedri Ziya Bey [Hatemi, Hüsrev, "Görüntüler ve Görüşler-Bedri Ziya Bey ve Gizli Yaralar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 17.]

Behçet Necatigil [Türk Edebiyatı Dergisi, "İkinci Şahısların Şiiri: Sevgilerde", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.175 Mayıs 1988, ss. 68-69.]

Behçet Mahir [Sakaoğlu, Saim, "Bir Behçet Mahir Vardı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.179, Eylül 1988, ss. 39-40.]

Bekir Sıtkı Erdoğan [Türk Edebiyatı Dergisi, "Şair Bekir Sıtkı Erdoğan'ın Sohbeti", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, s. 73.]

Bekir Sıtkı Erdoğan [Kaplan, Sefa, "Bekir Sıtkı Erdoğan'la Otuz beşinci Sanat Yılında", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.133, Kasım 1984, ss. 19-23.]

Beşir Ayvazoğlu: *Rüzgârlar ve Kayalar* [Türk Edebiyatı Dergisi, "Beşir Ayvazoğlu ile Roman Üzerine Bir Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.126, Nisan 1984, ss. 34-37.]

Beşir Ayvazoğlu [Bayburtlu, Ömer Alp, "Gülnâme", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.152, Haziran 1986, s. 64.]

Beşir Ayvazoğlu: *Gülnâme* [Kabahasanoğlu, Vahap, "Gülnâme Üzerine", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, s. 73.]

Binbir Gece Masalları [Meriç, Cemil, "Doğu'nun İki Şaheseri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.104, Haziran 1982, ss. 5-7.]

Birol Emil [Kabahasanoğlu, Vahap, "Reşat Nuri Güntekin", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.189, Temmuz 1989, s. 32.]

Cahide Gürsoy: *Benim Dünyam* [Türk Edebiyatı Dergisi, "Benim Dünyam", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 75.]

Cahit Beğenç: *Sarı Çamın Hikayesi* [Türk Edebiyatı Dergisi, "Sarı Çamın Hikayesi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.163, Mayıs 1987, s. 64.]

Cahit Zarifoğlu [Türk Edebiyatı Dergisi, "Cahit Zarifoğlu Vefat Etti" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, s. 82.]

Cahit Zarifoğlu: *Katıraslan* [Kocakaplan, İsa, "Katıraslan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, s. 60.]

Camilo José Cela [İznikli, Tülay, "Camilo jose Cela", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 53.]

Cem Sultan [İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Cem Sultan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.196, Şubat 1990, s. 42.]

Cemal Sayan [Bilkan, Ali Fuad, “Karanlıkta Gün Yüzünüz”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.190, Ağustos 1989, ss. 60-61.]

Cemal Sayan [Hatemi, Hüsrev, “Görüntüler ve Görüşler-Cemal Sayan’dan Güzel Bir Şiir”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 17.]

Cemal Sayan [Beyreli, Nilgün, “Karanlıkta Gün Yüzünüz”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 57.]

Cenani Dökmeci [Çınarlı, Mehmet, “Cenani Dökmeci İçin Birkaç Söz”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.194, Aralık 1989, ss. 16-17.]

Cenap Şahabettin [Doğan, Muzaffer, “Edebiyat Dünyasından Çehreler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, ss. 54-56.]

Cenap Şahabettin [Miyasoğlu, Mustafa, “Elhân-ı Şitâ ve Cenap Şahabettin”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.151, Mayıs 1986, ss. 51-52.]

Cenap Şahabettin [Ergüzel, M. Mehdi, “Bir Beyaz Lerze Bir Dumanlı Uçuş” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172 Şubat 1988, s. 47.]

Cenap Şahabettin [Karakartal, Oğuz, “Cenap Şahabettin’in Tek Sosyal Konulu Şiiri Hilâl-i Giryan”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.179, Eylül 1988, ss.53-54.]

Cenap Şahabettin [Kaya, Sevil, “Cenap Şahabettin”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.196, Şubat 1990, s. 43.]

Cengiz Aytmatov [Aktaş, Şerif, “Gün Uzar Yüzyıl Olur”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 52-54.]

Cengiz Aytmatov [Caferoğlu, Nizami, “Cengiz Aytmatov Büyük Medeniyetin Evladı yahut Varisliğin Poetiği”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.198, Nisan 1990, s. 42-44.]

Cengiz Dağcı [Şahin, Oytun, "Yansılar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.199, Mayıs 1990, s. 59.]

Cevat Çapan [Türk Edebiyatı Dergisi, "Neden Âşık Garip?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.188, Haziran 1989, ss. 60-61.]

Coşkun Ertepınar [Çınarlı, Mehmet, "Mısralarda Gezinti-2", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.183, Ocak 1989, ss. 17-19.]

Cumali Balıkçıoğlu [Türk Edebiyatı Dergisi, "Cumali Balıkçıoğlu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.154, Ağustos 1986, ss. 78-79.]

Cumali Balıkçıoğlu [Türk Edebiyatı Dergisi, "Hacı Kadında Esmer Geceler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.188, Haziran 1989, s. 58.]

Cumali Balıkçıoğlu [Beyreli, Nilgün, "Hacı Kadında Esmer Geceler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 58.]

Cumali Ünaldı [Sılay, Mehmed, "Çerağ ve Bir Şair", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, s. 74.]

Dede Korkut [Ağabegüm, Ayla, "Destan Üstüne", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 35-36.]

Dede Korkut [Kocakaplan, İsa, "Dede Korkut'ta İnsan Hükümdar ve Aile", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 37-42.]

Dede Korkut [Kocakaplan, İsa, "Dede Korkut'ta Şenlik Savaş ve Yas", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, ss. 37-39.]

Dede Korkut [Sakaoğlu, Saim, "Dedem Korkut'un Masası Etrafında", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.183, Ocak 1989, s. 16.]

Dede Korkut Kitabı [Ergin, Muharrem, “Millî Destan ve Dede Korkut Kitabı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 19-22.]

Dede Korkut Kitabı [Vahabzâde, Bahtiyar, “Dede Korkud’u Okurken”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 23-25.]

Destan [Kabaklı, Ahmet, “Destan Milletin Rüyası”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 4-6.]

Destan [Kutay, Cemal, “Kuva-yı Milliye’den Gerçek Destanlar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 10-12.]

Destan [Elçin, Şükrü, “Türk Dilinde Destan Mefhumu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 13-16.]

Destan [Pekin, Nermin Suner, “Destan Kültürü”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 26-28.]

Destan [Donuk, Abdülkadir, “Dünya Destanlarına Türk Tesiri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 51-52.]

Destan [Bilgiç, Emin, “Gılgamış Destanı Hakkında”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 58-60.]

Destan [Günay, Ümay, “Kalavela ve Düşündürdükleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 60-64.]

Destan [Tural, Sadık Kemal, “Tarihi Gerçeğin Ebedîleşmesine Dair Notlar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 69-71.]

Destan [Köksal, Hasan, “Destan Kültürü ve Battal Gazi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 73-76.]

Destan [Öztürk, Ali, "Azerbaycan Efsanesi Rızık", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 80-81.]

Destan-Halk Hikayesi [Kabahasanoğlu, Vahap, "Millî Destanlarımız ve Türk Halk Edebiyatı" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.162, Nisan 1987, s. 66.]

Dickens [Kara, Bünyamin, "Resim ve Romancılar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, ss. 24-25.]

Dilaver Cebeci: *Şafağa Çekilenler* [Kabahasanoğlu, Vahap, "Şafağa Çekilenler" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, s. 75.]

Divan- ı Hikmet [Türk Edebiyatı Dergisi, (Kemal Eraslan ile Söyleşi), "Prof. Dr. Kemal Eraslan'la Divan- ı Hikmet Üzerine Bir Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, s. 88.]

Divan Şiiri- Halk Şiiri [Özkan Senail, "Prof. Annemarie ile Schimmel'le Edebiyatımız Üzerine", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 8-16.]

Divan Şiiri [Ayvazoğlu, Beşir, "Günün Güzel Tarihi- Dibace", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, ss. 10-13.]

Divan Şiiri [Kurnaz, Cemal, "Divan Şiiri Geleneğinden Yararlanma", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.185, Mart 1989, ss. 24-26.]

Divan Şiiri: Veladetname/Surname [Pekin, Nermin süner, "Eski Eğlenceler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, ss. 35-39.]

Divan Şiiri [Bilkan, Ali Fuat, "Dîvan Edebiyatında Tenkit", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.181, Kasım 1988, ss. 61-63.]

Dostoyesvki [Kara, Bünyamin, "Resim ve Romancılar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, ss. 24-25.]

Dostoyevski [Baran, Ethem, “Kafka’nın Böceğinden Yer Altından Notlar’a”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.199, Mayıs 1990, ss. 49-51.]

Durali Yılmaz [Açıkgöz, Halil, “Bir Romancının Roman Telâkkisi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.153, Temmuz 1986, ss. 38-41.]

Durali Yılmaz [Öztürk, Hasan, “Fetva Yokuşu Romanında Figürler” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.161, Mart 1987, ss. 66-67.]

Durali Yılmaz [Öztürk, Hasan, “Fetva Yokuşu’nda Kavramlar ve Kabuller” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.162, Nisan 1987, ss. 67-68.]

Duygu Asena [Türk Edebiyatı Dergisi, “Duygu Asena ile ‘Kadının Adı Yok’ Hakkında Sohbet” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172, Şubat 1988, ss. 71-73.]

Emin Bülent Serdaroğlu [Türk Edebiyatı Dergisi, “Emin Bülent Serdaroğlu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.121, Kasım 1983, s. 42.]

Emin Bülent Serdaroğlu [Türk Edebiyatı Dergisi, “Emin Bülent Serdaroğlu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.121, Kasım 1983, ss. 42-43.]

Emine Işınsu [Açıkgöz, Halil, “Hâle”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 29-32.]

Emine Işınsu [Çokum, Sevinç, “Emine Işınsu ile Mülakat”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, ss. 32-34.]

Emine Işınsu: *Kaf Dağı’nın Ardında* [Türk Edebiyatı Dergisi, “Kaf Dağı’nın Ardında”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 75.]

Emine Işınsu [Günay, Umay, “Kafdağı’nın Ardında”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.187, Mayıs 1989, s. 42.]

Emine Işınsu [Türk Edebiyatı Dergisi, "Bir Romancının Türkiye ve Dünya Yazarlarına Çağrısı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.190, Ağustos 1989, s. 30.]

Emine Işınsu [Çiftçigüzeli, M. Cemal, "Emine Işınsu ile Çiçekler Büyür Üzerine", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.190, Ağustos 1989, ss. 31-21.]

Emine Işınsu [Argunşah, Hülya, "Erenler Diyarı Söğüt'ün Romanı: Ağustos Başağı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.190, Ağustos 1989, ss. 34-35.]

Emre Kongar: *Hocaefendinin Sandukası* [Hatemi, Hüsrev, "Görüntüler ve Görüşler-Hocaefendinin Sandukası", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 17.]

Enderunlu Osman Vasıf [Açıkgöz, Namık, "Valihi'den Vasıf'a Ses Bayrağımız", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.190, Ağustos 1989, s. 57.]

Ercişli Emrah [Oğuzbaşaran, Bekir, "Ercişli Emrah", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.181, Kasım 1988, s. 40.]

Ercüment Ekrem Talu [Kutlu, Şemsettin, "Nazif'le Dostluğumuz", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, ss. 37-38.]

Erkan Kavaklı [Türk Edebiyatı Dergisi, "Gülü Koklayamadım", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.188, Haziran 1989, s. 58.]

Erol Toy [Ağlabegüm, Ayla; Kabaklı, Belkıs, "Ben 2010 Yılına İnsan Yetiştiriyorum", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.111, Ocak 1983, ss. 35-36.]

Erzurumlu İbrahim Hakkı [Yardım, Mehmet Nuri, "Doğu Ufkunda Bir Işık Erzurumlu İbrahim Hakkı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.131, Eylül 1984, ss. 60-61.]

Erzurumlu İbrahim Hakkı [İbrahimhakkıoğlu, Feyyaz, "İbrahim Hakkı Hazretleri ve Gönül" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, ss. 23-24.]

Erzurumlu İbrahim Hakkı [Yavuz, Kemal, “Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 33-35.]

Erzurumlu İbrahim Hakkı [Cabbar İnci, “Erzurumlu İbrahim Hakkı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.186, Nisan 1989, s. 53.]

Faika Sarptır [Türk Edebiyatı Dergisi, “Vatan Kalbimdir”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 54.]

Faruk Nafiz Çamlıbel [Ağabegüm, Ayla, “Çamlıbel’den Öğütler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.109, Kasım 1982, ss. 38-39.]

Fatih İsmail Öğütlü: *Mavi Yağar Tohumlara* [Türk Edebiyatı Dergisi, “Mavi Yağar Tohumlara” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, s. 70.]

Fatma Hanım Kemîne [Makas, Zeynelâbidîn, “Fatma Hanım Kemîne” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, s. 64.]

Fazıl Ahmet Aykaç [Hatemi, Hüsrev, “Fazıl Ahmet Aykaç”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, ss. 22-24.]

Fazıl Hüsnü Dağlarca [Samanoğlu, Gültekin, “Yugoslavya’da Şiir Şenliği”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 16-18.]

Fecri Ati Dönemi [Türk Edebiyatı Dergisi, “Emin Bülent Serdaroğlu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.121, Kasım 1983, ss. 42-43.]

Fethi Gedikli [Gedikli, Yusuf, “Türkiye’de Azerbaycan Şiir Antolojisi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.131, Eylül 1984, ss. 62-63.]

Fethi Gemuhluoğlu [Erer, Tekin, “Fethi Gemuhluoğlu” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.168, Ekim 1987, ss. 12-15.]

Fethi Gemuhluoğlu [Oğuzbaşaran, Bekir, "Fethi Gemuhluoğlu" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, s. 54.]

Feyzi Halıcı [Türk Edebiyatı Dergisi, "Struga Şiir Akşamları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 27-29.]

Feyzi Halıcı [Özsoy, Sami, (Feyzi Halıcı ile Söyleşi), "Âşıklar Bayramı ile Yüzlerce Halk Şairimize Var Olma İmkânı Sağlamış Oluyoruz", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 67-70.]

Fikret Akın: *Ülkemde Bahar* [Türk Edebiyatı Dergisi, "Ülkemde Bahar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 75.]

Fikret Demirağ [Mümtaz, Hüseyin, "1974 Sonrası Kıbrıs Türk Edebiyatında Türkiye Düşmanlığı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.191, Eylül 1989, ss. 48-53.]

Friedrich Rückert [Öztürk, İlyas, "Şair, Dilci ve Şarkiyatçı Friedrich Rückert" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, ss. 60-61.]

Friedrich Rückert [Karadayı, Ayşe, "Bir Alman Oryantalist Şair: Friedrich Rückert", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.190, Ağustos 1989, ss. 48-49.]

Fuzulî [Kabaklı, Ahmet, "Fuzulî Pitigrilli", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.101, Mart 1982, ss. 1-2.]

Fuzulî [Göğçün, Önder, "Fuzûlî'nin Şiirinde Ses ve Mûsıkî", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.114, Nisan 1983, ss. 60-61.]

Fuzulî [Abdulkadiroğlu, Abdülkerim, "Fuzuli'nin Su Kasidesi'nden Bir Beytin Şerhi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 21-22.]

Fuzulî [Önder, Mehmet, "Fuzulî'nin Kerbelâ'daki Türbesi" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 20-22.]

Fuzulî [Beyzâdeoğlu, Süreyyâ, “Eskiden Yeniye”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, s. 63.]

Fuzulî [Zamanov, Abbas, “Fuzulî ve Sabir”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.175, Mayıs 1988, ss. 36-38.]

Garipçiler [Yalçın, Alemdar, “Garipçiler ve Hisarcılar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.121, Kasım 1983, ss. 37-40.]

Gazeteci Şair/Yazar, Şair Parlamenter [Erer, Tekin, “Gazeteci, Yazar ve Şair Parlamenterler” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.167, Eylül 1987, ss. 40-41.]

George Orwel [Türk Edebiyatı Dergisi, “Orwel ve 1984: Orwel’den Alacak Derslerimiz Var”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.136, Şubat 1985, ss. 73-74.]

George Orwel [Alptürk, Emre, “1984 Romanı ve Hür Düşünce”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.136, Şubat 1985, s. 74.]

Gevherî [Günay, Umay, “Gevherî Divanı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.139, Mayıs 1985, ss. 28-30.]

Giritli Ali Aziz Efendi [Schmiede, Ahmed, “Giritli Ali Aziz Efendi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.153, Temmuz 1986, ss. 57-60.]

Giritli Ali Aziz Efendi [Schmiede, H. Ahmed, “Giritli Ali Aziz Efendi-2”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.154, Ağustos 1986, ss. 64-66.]

Giritli Ali Aziz Efendi [Schmiede, H. Ahmed, “Berlin’deki Türk Yatırı Üzerine Mektup” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.163, Mayıs 1987, ss. 60-61.]

Goethe [Özkan, Senail, “Goethe’nin Damarlarında Türk Kanı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.141, Temmuz 1985, ss. 59-60.]

Goethe [Özkan, Senail, "Goethe'nin Divanı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.153, Temmuz 1986, ss. 30-33.]

Gökhan Evliyaoğlu [Kocakaplan, İsa, "Çocuk ve Dua", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, s. 75.]

Gustave Flaubert [Çiğdemoğlu, Sema, "Gustave Flaubert Gözüyle Haliç Kıyıları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.143, Eylül 1985, ss. 30-33.]

Gustave Flaubert [Çiğdemoğlu, Sema, "Gustave Flaubert Gözüyle Beyoğlu ve Boğaziçi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.144, Ekim 1985, ss. 64-66.]

Gustave Flaubert [Çiğdemoğlu, Sema, "Gustave Flaubert'in Dervişler Hakkındaki İntibaları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 52-53.]

Gültekin Samanoğlu: *Uzun Vuran Gölge* [Kaplan, Mehmet, "Uzun Vuran Gölge", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.116, Haziran 1983, s. 53.]

Gültekin Samanoğlu [Samanoğlu, Gültekin, "Güzellik Şiirle Yaşar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 39-40.]

Gültekin Samanoğlu [Türk Edebiyatı Dergisi, "Yaşama Sevinci", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, s. 73.]

Gültekin Samanoğlu [Halıcı, Mehdi, "Uzun Vuran Gölge", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.125, Mart 1984, ss. 79-80.]

Gültekin Samanoğlu [Ergüzel, Mehmet; Kocakaplan, İsa, "Gültekin Samanoğlu ile Şiiri Üzerine Bir Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.154, Ağustos 1986, ss. 42-46.]

Gültekin Samanoğlu [Türk Edebiyatı Dergisi, "Kemâlettin Kâmi Kamu" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.161, Mart 1987, s. 74.]

Habib Sair [Gedikli, Yusuf, "Azerbaycan'ın İstanbul Şâiri" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 42-44.]

Hacı Bayram Veli [İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Hacı Bayram-ı Veli Filmi Hakkında Filmin Ekibi ile Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 64-66.]

Hacı Bektaş Veli [Türk Edebiyatı Dergisi, "Hacı Bektaş Veli'yi Kendimize Uydurmayalım", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, ss. 30-31.]

Hacı Çacapverdi [Türk Edebiyatı Dergisi, "Sivaslı Âşık Ruhsatî" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.161, Mart 1987, s. 74.]

Hakkı İbrahimhakkıoğlu [İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Hakkı İbrahimhakkıoğlu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.198, Nisan 1990, ss. 28-29.]

Hakkı İbrahimhakkıoğlu [Çavuşoğlu, Semiramis, "Hakkı Amca ile Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.198, Nisan 1990, s. 29.]

Haldun Taner [Ayvazoğlu, Beşir, "Haldun Taner'in Ardından", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.153, Temmuz 1986, s. 53.]

Halide Edip Adıvar [Bekiroğlu, Nazan, "Ateşten Gömlek Romanı" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172 Şubat 1988, ss. 58-61.]

Halide Edip Adıvar [Uçar, Nail, "Halide Edip Adıvar" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.173, Mart 1988, ss. 56-57.]

Halide Edip Adıvar [Kabaklı, Ahmet, "Bedr'in Arslanları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 4-9.]

Halide Nusret Zorlutuna [Türk Edebiyatı Dergisi, "Emine Işınsu Annesini Anlatıyor", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.129, Temmuz 1984, ss. 34-36.]

Halide Nusret Zorlutuna [Subaşı, Muhsin İlyas, "Ya İlâhi Rahmetinden Kimseler Dûr Olmasın", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.129, Temmuz 1984, s. 37.]

Halide Nusret Zorlutuna [Kocakaplan, İsa, "Anne Sanatkâr", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.129, Temmuz 1984, ss. 38.]

Halide Nusret Zorlutuna [Türk Edebiyatı Dergisi, "Halide Nusret Zorlutuna'dan Kerkük", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.129, Temmuz 1984, ss. 39-40.]

Halide Nusret Zorlutuna [Çınarlı, Mehmet, "Halide Nusret'i Uğurlarken", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.130, Ağustos 1984, ss. 46-48.]

Halide Nusret Zorlutuna [Önder, Mehmet, "Niyaz Penceresi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.130, Ağustos 1984, s. 46.]

Halide Nusret Zorlutuna [Ayaşlı, Münevver, "Büyük Kadın Mübarek Kadın Halide Nusret", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.130, Ağustos 1984, s. 47.]

Halil Nihat Boztepe [Hatemi, Hüsrev, "Halil Nihat Boztepe", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.143, Eylül 1985, ss. 45-46.]

Halistin Kukul: *Sonsuzluk Merdiveni* [Türk Edebiyatı Dergisi, "Sonsuzluk Merdiveni-Halistin Kukul" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.173, Mart 1988, s. 82.]

Halit Ziya Uşaklıgil [Öztop, Şener, "Hatıralarla Halid Ziya" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.173, Mart 1988, ss. 64-65.]

Halk Edebiyatı [Tan, Nail, "Halk Edebiyatımız Hakkında", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, ss. 53-54.]

Halk Edebiyatı [Bozyel, İbrahim, (Memmed Aslan ile Söyleşi), "Halk Edebiyatımızın Dostu: Memmet Aslan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 37-38.]

Halk Hikâyesi [Gökalp, Mehmet, "Mahiri ile Mâhitâbân Hikâyesi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.154, Ağustos 1986, s. 69.]

Halk Şiiri: Türkü [Kaplan, Selahattin, "Türkülerde Bayram", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, s. 12.]

Halk Şiiri [Türk Edebiyatı Dergisi, "Âşıklar Şöleni Yapıldı" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.166, Ağustos 1987, s. 72.]

Halk Şiiri [Halıcı, Fevzi, "Âşıklar Bayramı Nasıl Başladı?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 18-19.]

Halk Şiiri [Türk Edebiyatı Dergisi, "Âşıklar Bayramı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 72-74.]

Halk Şiiri [Türk Edebiyatı Dergisi, "Âşıkların Basın Toplantısı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.178, Ağustos 1988, ss. 63-64.]

Halk Şiiri [Halıcı, Feyzi, "Türkiye'de Âşıklar Bayramı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.194, Aralık 1989, ss. 38-40.]

Halk Şiiri [Sağlam, Feyyaz, "Halk Ozanlarının Gözüyle: Kars Âşıklar Kahvesi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.199, Mayıs 1990, ss. 54-56.]

Hamdullah Suphi Tanrıöver [Türk Edebiyatı Dergisi, "Türk Ocaklarından Arta Kalan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.131, Eylül 1984, ss. 53-54.]

HamzaTanyaş: *Mevlana'dan Rubailer* [Türk Edebiyatı Dergisi, "Mevlana'dan Rubailer" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, s. 70.]

Hans Jurgen Heise [Özkan, Senail, (Hans Jurgen Heise ile Söyleşi), "Hans Jurgen Heise ve Annemarie Zornack ile Edebiyat Üzerine Sohbet" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 64-69.]

Hasan Kallimci [Beyreli, Nilgün, "AImanya Burukluğu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.200, Haziran 1990, s. 75.]

Hasan Kayıhan [Aksoy, Alper; Şehsuvaroğlu, Lütfi; Şendiller, Ökkeş, "Hasan Kayıhan'la Dünden Yarına", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.135, Ocak 1985, ss. 11-15.]

Hasan Kayıhan [Yazıcı, O. Olcay, "Her İnsan Bir Roman", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.135, Ocak 1985, ss. 16-17.]

Hasan Mercan [İsen, Mustafa, "Çağdaş Prizren Şairleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 12-13.]

Hayalî Bey [Bilkan, Ali Fuad, "Hayalî Bey'in Divânı'nın Tahlili?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.191, Eylül 1989, ss. 40-41.]

Heinrich Heine [Hatemi, Hüsrev, "Heine ve Lied'ler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.183, Ocak 1989, ss. 26-27.]

Hicrânî [Zeyrek, Yunus, "Posoflu Zülâlî ile Hicrânî'nin Karşılaşması", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, ss. 50-52.]

Hisarcılar [Türinay, Necmettin, "Bir Boşluğu Vurgulamak", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 30-32.]

Hisarcılar [Kaplan, Mehmet, "Zaman Perdesi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 36-37.]

Hisarcılar [Yalçın, Alemdar, "Garipçiler ve Hisarcılar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.121, Kasım 1983, ss. 37-40.]

Hisarcılar [Türinay, Necmettin, "Hisar'ın Künyesi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, s. 38.]

Hisarcılar [Türinay, Necmettin, (Yavuz Bülent Bakiler ile Söyleşi), "Bir Varmış Bir Yokmuş Gibi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 44-45.]

Hisarcılar [Özbay, Hüseyin, "Hisar'ın Düşündürdükleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 48-50.]

Hisarcılar [Türinay, Necmettin, "Hisar İçin Ne Dediler?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, s. 51.]

Howard Fast [Akdemir, Rıza, "Cehennemin Şahitleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.105, Temmuz 1982, s. 32.]

Huzurî [Gökalp, Mehmet, "Bir Güzellemeye İki Nazire" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.167, Eylül 1987, ss. 69.]

Hüsamettin Oğuz: *Hüznün Yarısı Cebimde* [Tezcan, Ahmet, "Hüznün Yarısı Cebimde", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.121, Kasım 1983, s. 57.]

Hüseyin Çelikkol [Türk Edebiyatı Dergisi, "Hüseyin Çelikkol Şiirle Hikâye Arasında", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, s. 75.]

Hüseyin Dâniş Bey [Hatemi, Hüsrev, "Hüseyin Dâniş Bey ve Kârvân-ı Ömr", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 29-30.]

Hüseyin Danîş Bey [Hatemi, Hüsrev, "Görüntüler ve Görüşler (Aralık-1988)", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.184, Şubat 1989, ss. 24-25.]

Hüseyin Nihal Atsız [Ercılasun, Ahmet Bican, "Atsız'ın Şiiri Üzerinde Düşünceler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 47-48.]

Hüseyin Nihal Atsız [Kayabek, Mustafa, "Toprak Mazi ve Atsız Beğ", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 50-53.]

Hüseyin Nihal Atsız [Türk Edebiyatı Dergisi, "Atsız'dan Adile Ayda'ya Mektuplar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 74.]

Hüseyin Nihal Atsız [Yalçın, Süleyman, "Hocam Nihal Atsız", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 44-46.]

Hüseyin Rahmi Gürpınar [Çağıran, Önder, "Mürebbiye Romanında Terbiye", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.179, Eylül 1988, ss. 41-42.]

Hüseyin Uldız [Akpınar, Yavuz, (Hüseyin Uldız ile Söyleşi), "Hüseyin Ulduz ile Bir Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.126, Nisan 1984, ss. 68-70.]

Hüseyin Yılmaz [Kavaklı, A. Erkan, "Hüzün Çiçeği", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.185, Mart 1989, s. 38.]

Hüsrev Hatemi [Sılay, Mehmet, "Şiirler ve Hüsrev Hatemi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, ss. 59.]

Hüsrev Hatemi [Türk Edebiyatı Dergisi, "Hüsrev Hatemi- Lodosçu" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, s. 74.]

Hüsrev Hatemi [Sılay, Mehmet, "Hatemi'nin Şiirlerinde Nostalji", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, s. 49.]

Hüsrev Hatemi [İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Yozlaşmadan Uzlaşmak", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, s. 73.]

İbnî Sinâ [Kurt, İhsan, "Edebiyatçı İbnî Sinâ", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.154, Ağustos 1986, ss. 39-41.]

İbnülemin Mahmut Kemal [Hayri, Nihat, "Bir Devr-i Kadim Efendisi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.110, Aralık 1982, ss. 51-52.]

İbrahim Alâeddin Gövsa [Hatemi, Hüsrev, "İbrahim Alâeddin Gövsa", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 21-22.]

İbrahim Mutlu/Türkistan [Donuk, Abdülkadir, "Türkistan Üzerine Birkaç Şiir" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 28-29.]

İgnazio Silone [Akdemir, Rıza, "İgnazio Silone", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 57-58.]

İhsan Raif Hanım [Hatemi, Hüsrev, "İhsan Raif Hanım", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.142, Ağustos 1985, ss. 51-53.]

İhsan Sezal [Türk Edebiyatı Dergisi, "İhsan Sezal ile Mülâkât", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.183, Ocak 1989, ss. 34-35.]

İhsan Sezal: *Sabır ve Gül* [Kocakaplan, İsa, "Sabır ve Gül", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, s. 59.]

İlhan Geçer: *Kuşlar ve İnsanlar* [Geçer, İlhan, "Kuşlar ve İnsanlar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.118, Ağustos 1983, s. 55.]

İlhan Geçer [Geçer, İlhan, "Şiir Benim Her Şeyimdir; Ümidim, Tesellim ve Mutluluğum", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 33-34.]

İlhan Geçer [Türk Edebiyatı Dergisi, "Dönüş Acıları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, s. 74.]

İlhan Geçer: *Hüzzam Beste* [Türk Edebiyatı Dergisi, "Hüzzam Beste", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.163, Mayıs 1987, s. 64.]

İlhan Geçer [Türk Edebiyatı Dergisi, "Cumhuriyet Devrinde Türk Şiiri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.174, Nisan 1988, s. 56.]

İlhan Geçer [Türk Edebiyatı Dergisi, "İlhan Geçer'in 50. Sanat Yılı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.185, Mart 1989, s. 38.]

İlhan Geçer [Çınarlı, Mehmet, "Mısralarla Gezinti", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.186, Nisan 1989, ss. 13-15.]

İskender Muzbeğ [İsen, Mustafa, "Çağdaş Prizren Şairleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 12-13.]

İsmail Hakkı Şengüler [Beyreli, Nilgün, "Açıklamalı Mehmet Âkif Külliyatı-I", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.200, Haziran 1990, s. 75.]

İsmail Safa Bey [Hatemi, Hüsrev, "Görüntüler ve Görüşler-Bir Başka İsmail Safa Bey", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 17.]

İsmail Turan [Taşlıova, Şeref, "Kağızmanlı Cemal Hoca'dan Bir Muamma", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 55-56.]

İvo Andriç [Sarptır, Sabri, "İvo Andriç 1961", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.136, Şubat 1985, ss. 38-39.]

İzhârî [Gökalp, Mehmet, "Bir Güzellemeye İki Nazire" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.167, Eylül 1987, ss. 69.]

Jaroslav Seifert [Cem, Alper, "Nobel Seifert'i 20 Yıl Geç mi Hatırladı?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.133, Kasım 1984, s. 71.]

Jean Paul Sartre [Sarptır, Sabri, "François Fejdö Sartre Şöhretli Avanak", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.151, Mayıs 1986, ss. 37-38.]

Jean Paul Sartre [Aren, Kemal Y., "Kişi Hürriyeti ve Sartre", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 56-57.]

Jewgeni Samyatin [Akdemir, Rıza, "Cehennemin Şahitleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.106, Ağustos 1982, ss. 34-35.]

Ka'b Bib Züheyr [Evliyaoğlu, Gökhan, "Dünyanın En Mutlu Şairi ve Kasîde-i Bürde'nin Bir Yorumunu Takdim", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.112, Şubat 1983, s. 19.]

Kadı Burhaneddin [Hatemi, Hüsrev, "Görüntüler ve Görüşler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.186, Nisan 1989, s. 41.]

Kadı-zâde Ahmed Vâlihî Çelebi [Açıkgöz, Namık, "Valihi'den Vasıf'a Ses Bayrağımız", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.190, Ağustos 1989, s. 57.]

Kağızmanlı Cemal Hoca [Taşlıova, Şeref, "Kağızmanlı Cemal Hoca'dan Bir Muamma", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 55-56.]

Kâmil Veliyev [Türk Edebiyatı Dergisi, "Destan Poetikası", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.186, Nisan 1989, s. 56.]

Karacaoğlan [Kabaklı, Ahmet, "Bir Bahar Şiiri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.114, Nisan 1983, ss. 3-4.]

Karacaoğlan [Karaer, Mustafa Necati, "Karacaoğlan ile İlgili Yeni Gelişmeler I" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.171, Ocak 1988, ss. 36-37.]

Karacaoğlan [Karaer, Mustafa Necati, "Karacaoğlan ile İlgili Yeni Gelişmeler" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172, Şubat 1988, ss. 37-40.]

Karamanlı Gufrâni [Önder, Mehmet, "Karamanlı Gufrâni'den Bir Devriye" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, ss. 25-26.]

Kaşgarlı Mahmud [Kanat, M. Ömer, "Uygur Edebiyatı", S.123, Ocak 1984, ss. 76-77.]

Kayseri Şairleri [Oğuzbaşaran, Bekir, “Kayseri Şairleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.200, Haziran 1990, s. 82.]

Kemal Eraslan [Türk Edebiyatı Dergisi, (Kemal Eraslan ile Söyleşi), “Prof. Dr. Kemal Eraslan’la Divan- ı Hikmet Üzerine Bir Sohbet”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, s. 88.]

Kemal Tahir [Refiğ, Halit, “Yorgun Savaşçı’nın Filme Çekilmesi Üzerine Sohbet”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.109, Kasım 1982, ss. 19-22.]

Kemal Tahir [Bozdağ, İsmet, “Kemal Tahir Gerçeği”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.174, Nisan 1988, s. 62.]

Kenise Mourad [Ayaşlı, Münevver, “Kenise Mourad Hanım’ın Kitabı” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, s. 9.]

Köroğlu/Koşma [Şerefligil, Sabahattin, “Eşkıya Köroğlu” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, s. 74.]

Köroğlu [Türk Edebiyatı Dergisi, “Köroğlunun Zuhuru”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.178, Ağustos 1988, ss. 44-48.]

Kul Ozan [Kocaoğlu, Timur, “Kul Ozanın Şiiri Özbekistan’da”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.144, Ekim 1985, ss. 55-56.]

Kul Ozan [Aslan, Mehmed, “Kul Ozan’a Mektup ve Nazire” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172 Şubat 1988, s. 64.]

Latîfî [Ahmet, Sevgi, “Latifi’nin Kayıp Bir Risalesi: Evsaf-ı İbrahim Paşa”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.108, Ekim 1982, s. 31.]

Leskofyalı Galip [Hatemi, Hüsrev, “Görüntüler ve Görüşler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.195, Ocak 1990, ss. 13-15.]

M. Fahri Oğuz [Çokum, Sevinç, “M. Fahri Oğuz’u Anarken”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.144, Ekim 1985, ss. 40-41.]

M. Halistin Kukul [Bilkan, A. Fuat, “Halistin Kukul’un Şiiri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.142, Ağustos 1985, s. 42.]

M. Halistin Kukul [Kukul, M. Halistin, “Çınarlı’nın şiirlerinde Memleket Sevgisi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.144, Ekim 1985, ss. 72-74.]

M. Halistin Kukul [Şahin, Durdu, “Halistin Kukul ile Sohbet”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.185, Mart 1989, s. 51.]

M. Selim Karaca [Kabahasanoğlu, Vahap, “Halk Şiirimiz ve M. Selim Karaca”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.139, Mayıs 1985, ss. 35-36.]

M. Naci Onur [Beyreli, Nilgün, “Harputlu Divan Şairleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 58.]

M. Rauf Alanyalı [Beyreli, Nilgün, “Duygu Demeti”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 58.]

Mağcan Cumabay/Türkistan [Donuk, Abdülkadir, “Türkistan Üzerine Birkaç Şiir” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 28-29.]

Mahfî [Akdoğan, Yaşar, “Bir Âzeri şairi: Mahfî”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.154, Ağustos 1986, s. 24.]

Mallarme [Kabahasanoğlu, Vahap, “Mallarme ve Estetik Trans”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, s. 26.]

Mâni [Aktemur, Kurban, “Manilerimiz”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 37.]

Marcel Proust [Biraderoğlu, Ali, "Bir Düşmanlığın Psikolojisi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.121, Kasım 1983, ss. 16-18.]

Mehmed Aslan [Bozyel, İbrahim, "Erzurum'un Gediğine Varanda", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, s. 56.]

Mehmed Aslan [Türk Edebiyatı Dergisi, "Mehmed Aslan'ın Kitabından: Dili Halk Yaratır", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, s. 57.]

Mehmed Aslan [Uçar, Nail, "Mehmed Aslan'dan Nesrin Yörük'e", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, s. 79.]

Mehmed Aslan [Açıkgöz, Halil, "Mehmet Aslan ve Şehitler Deresi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.190, Ağustos 1989, ss. 55-56.]

Mehmed Aslan [Kabaklı, Ahmet, "Gerenfil- Şehid Ganı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, ss. 2-5.]

Mehmed Aslan: *Şehitler Deresi* [Beyreli, Nilgün, "Şehitler Deresi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.199, Mayıs 1990, s. 57.]

Mehmet Âkif Ersoy [Serdengeçti, Osman Yüksel, "Mehmet Akif", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.110, Aralık 1982, ss. 14-15.]

Mehmet Âkif Ersoy [Kabaklı, Ahmet, "Kaybolan Ümit yahut Leylâ", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 3-4.]

Mehmet Âkif Ersoy [Meriç, Cemil, "İki Düşman Kardeş", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 5-6.]

Mehmet Âkif Ersoy [Topçu, Nurettin, "Akif ve Asım", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 6.]

Mehmet Âkif Ersoy [Edip, Eşref, "Arkadaş Çocukları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 7.]

Mehmet Âkif Ersoy [Kuntay, Mithat Cemal, "Akif'in Şahsiyetinden Çizgiler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 7.]

Mehmet Âkif Ersoy [Kabaklı, Ahmet, "Celâl Bayar İstiklâl Marşımızın Mecliste Kabulünü Anlatıyor", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 8.]

Mehmet Âkif Ersoy [Yalçın, Alemdar, "Meclis'te Âkif", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 9-10.]

Mehmet Âkif Ersoy [Songar, Ayhan, "İstiklâl Marşımızın Psikanalizi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 11-12.]

Mehmet Âkif Ersoy [Hacıeminoğlu, Necmettin, "Gönüllerde Yaşayan Âkif", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 13.]

Mehmet Âkif Ersoy [Ergüzel, M. Mehdi, "Mehmed Âkif", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 14-16.]

Mehmet Âkif Ersoy [Kocakaplan, İsa, "İstiklâl Marşının Tahlili", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 17-19.]

Mehmet Âkif Ersoy [Kuntay, Mithat Cemal, "Akif'in Şahsiyetinden Çizgiler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 19-22.]

Mehmet Âkif Ersoy [Düzdağ, M. Ertuğrul, "Umar mıydın Neden Yazıldı?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 20-21]

Mehmet Âkif Ersoy [Karakoç, Sezai, "Akif ve Yahya Kemâl", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 23.]

Mehmet Âkif Ersoy [Güngör, Erol, "Akif'in Yeri Neresidir?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 24.]

Mehmet Âkif Ersoy [Kuntay, Mithat Cemal, "Din ve Ahlâk Üzerine Akif'le Tartışmak", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 25.]

Mehmet Âkif Ersoy [Güner, Ahmet, "Âkif Açık Oturumu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 26-31.]

Mehmet Âkif Ersoy [Edip, Eşref, "Âkif'in Şahsiyetinden Çizgiler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 29.]

Mehmet Âkif Ersoy [Türk Edebiyatı Dergisi, "Âkif Enstitüsüne Doğru", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 32-34.]

Mehmet Âkif Ersoy [Edip, Eşref, "Âkif'in Sanat ve Edebiyat Üzerine Düşünceleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 34-35.]

Mehmet Âkif Ersoy [Ağabegüm, Ayla, "Âkif'in Manzum Hikâyeleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 36-40.]

Mehmet Âkif Ersoy [Bumin, Mecit, "Mehmet Âkif'in Cenazesi ile İlgili Bir Hatıra", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 41.]

Mehmet Âkif Ersoy [Türk Edebiyatı Dergisi, "Âkif'in Fikriyatı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 42-47.]

Mehmet Âkif Ersoy [Hayber, Aldülkadir, "Mehmed Âkif ve Hiciv", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 48.]

Mehmet Âkif Ersoy [Türk Edebiyatı Dergisi, "Âkif'in Şahsiyetinden Çizgiler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 49-50.]

Mehmet Âkif Ersoy [Ağabegüm, Ayla, "Kudret Vere…", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, ss. 50-51.]

Mehmet Âkif Ersoy [Akyol, Taha, "Doğu ve Batı Karşısında Mehmed Âkif", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.125, Mart 1984, ss. 61-64.]

Mehmet Âkif Ersoy [Yalçın, M. Alemdar, "Mehmed Âkif Ersoy'un TBMM'de Faaliyetleri ile İlgili Bazı Yeni Bilgiler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.125, Mart 1984, ss. 67-69.]

Mehmet Âkif Ersoy [Sevgi, Ahmet, "Mehmet Âkif'in Gerçekleşmeyen Ülküsü", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, s. 53.]

Mehmet Âkif Ersoy [Çalık, Ethem, "Süleymaniye Kürsüsünde", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 54-55.]

Mehmet Akif Ersoy [Yalçın, Alemdar, "Mehmet Akif'in TBMM Gizli Celselerindeki Konuşmaları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, ss. 36-37.]

Mehmet Âkif Ersoy [Ergin, Muharrem, "Mehmet Âkif ve İstiklâl Marşımız", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 26-30.]

Mehmet Âkif Ersoy [Kukul, M. Halistin, "Mehmet Âkif'in Şiiri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 30-31.]

Mehmet Âkif Ersoy: *İstiklâl Marşı* [Emil, Birol, "İstiklâl Marşımızın Kabulünün 65. Yıldönümü", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.153, Temmuz 1986, ss. 18-20.]

Mehmet Âkif Ersoy [Kabaklı, Ahmet, "Kırat ve Köroğlu Romanı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 4-9.]

Mehmet Âkif Ersoy [Kutay, Cemal, "Teşkilât-ı Mahsûsa, Âkif, Gurbet Hikâyeleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 10-12.]

Mehmet Âkif Ersoy [Hacıeminoğlu, Necmettin, "Âkif'te Devlet Fikri ve Millî Tarih Şuuru", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 13-15.]

Mehmet Âkif Ersoy [Çokum,Sevinç, "Şiirleri Gibi Bir Âkif", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 16-18.]

Mehmet Âkif Ersoy [Ayaşlı, Münevver, "Büyük Şair Büyük İnsan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 19-20.]

Mehmet Âkif Ersoy [Türk Edebiyatı Dergisi, "Âkif'ten Hatıralar-Sabahlayan İki İnsan" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158 Aralık 1986, s. 20.]

Mehmet Âkif Ersoy [Bilgiç, Emin, "Ölümünün Ellinci Yılında Millî Şâirimize İhtirâm" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 21-23.]

Mehmet Âkif Ersoy [Hatemi, Hüsrev, "Mehmed Âkif'i Anlamak" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, s. 24.]

Mehmet Âkif Ersoy [Işık, Emin, "Âkif'in Kur'ân Tercümesi" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 25-26.]

Mehmet Âkif Ersoy [Bakiler, Yavuz Bülent, "Dosdoğru Adam" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 27-31.]

Mehmet Âkif Ersoy [Çavuşoğlu, Semiramis, "Eğilmeyen İnsan" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S. 158, Aralık 1986, ss. 31-32.]

Mehmet Âkif Ersoy [Ak, Gülsüm, "Âkif'ten İstanbul Manzaraları" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, s. 33.]

Mehmet Âkif Ersoy [Önder Mehmet, "İstiklâl Marşı Belgeleri" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 34-38.]

Mehmet Âkif Ersoy [Ebuzziya, Ziyad, "Âkif'i İlk ve Son Ziyaretim" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 39-41.]

Mehmet Âkif Ersoy [Ağabegüm, Ayla, "Âkif'le Beraber Düşünmek" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 42-43.]

Mehmet Âkif Ersoy [Bakiler, Yavuz Bülent, "Kültür ve Turizm Müsteşar Yardımcısı Aytuğ İzat'la Konuşma" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 43-45.]

Mehmet Âkif Ersoy [Kabahasanoğlu, Vahap, "Mehmed Âkif'te Sosyal Tema" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158 Aralık 1986, ss. 45-46.]

Mehmet Âkif Ersoy [Türinay, Necmettin, "Âkif'in Leylâ-yı Vicdân'ı" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 47-48.]

Mehmet Âkif Ersoy [Pekin, Nermin Suner, "Âkif ve Terakki'nin Sırrı" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 49-51.

Mehmet Âkif Ersoy [Uçar, Nail, "Gittikçe Büyüyen Âkif" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 51-52.]

Mehmet Âkif Ersoy [Cebeci, Dilâver, "Âkif'in Bir Şiiri Üzerine Düşünceler" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 53-55.]

Mehmet Âkif Ersoy [Kaplan, Mehmet, "İstiklâl Marşı'nın Tahlili" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 56-58.]

Mehmet Âkif Ersoy [Elbir, Vahap, "Âkif'in Eğitime Bakışı" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, s. 59.]

Mehmet Âkif Ersoy [Bolak, Ahmet Aydın, "Mehmed Âkif Bey'in Ankara'sı" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 60-61.]

Mehmet Âkif Ersoy [Özmel, İsmail, "Âkif'in Dünyası" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 63-65.]

Mehmet Âkif Ersoy [Kurnaz, Cemal, "Âkif'in Evinde" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, s. 66.]

Mehmet Âkif Ersoy [Kukul, Halistin, "Mehmed Âkif ve Gençlik" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158 Aralık, 1986, s. 67.]

Mehmet Âkif Ersoy [Subaşı, M. İlyas, "Âkif'te İslâm ve Batı" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158 Aralık, 1986, ss. 68-69.]

Mehmet Âkif Ersoy [Birinci, Necat, "Âkif'in Hayatı ve Eserleri" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158 Aralık, 1986, ss. 70-77.]

Mehmet Âkif Ersoy [Türk Edebiyatı Dergisi, "Nasrullah Kürsüsü'nden Türk Milletine Hitap" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 79-84.]

Mehmet Âkif Ersoy [Türk Edebiyatı Dergisi, "Âkif'in Balkan Harbi'nde Verdiği Vaaz" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, s. 85.]

Mehmet Âkif Ersoy [Kutay, Cemal, "Destani Kafiyeleştiren Adamın Gözyaşları" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, s. 87.]

Mehmet Âkif Ersoy [Türk Edebiyatı Dergisi, "Âkif'in Mısır'daki Yaşayışı" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, s. 88.]

Mehmet Akif Ersoy [Nazif, Süleyman, "Bir Şiir Mucizesi" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 51-53.]

Mehmet Âkif Ersoy [Ergüzel, Mehmet, "Mehmed Âkif Törenlerle Anıldı" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 77-78.]

Mehmet Âkif Ersoy [Oğuzbaşaran, Bekir, "Âkif ve Öğretmenlik" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.161, Mart 1987, ss. 44-46.]

Mehmet Âkif Ersoy [Üzmez, Hüseyin, "Çanakkale Şiirinin Yazılışı" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.161, Mart 1987, ss. 47-49.]

Mehmet Âkif Ersoy [Önder, Mehmet, "Mehmed Âkif'te Mevlânâ Sevgisi" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.163, Mayıs 1987, ss. 40-41.]

Mehmet Âkif Ersoy [Türk Edebiyatı Dergisi, "Âkif Yarışması'nın Mükâfatları Dağıtıldı" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, ss. 42-44.]

Mehmet Âkif Ersoy: *İstiklâl Marşı* [Kukul, Halistin, "İstiklâl Marşı Üzerine Bir Tahlil Denemesi" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.173, Mart 1988, ss. 44-45.]

Mehmet Âkif Ersoy: *İstiklâl Marşı* [Yalçın, Alemdar, "İstiklâl Marşımızın Kabulü Üzerine" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.173 Mart 1988, ss. 46-47.]

Mehmet Âkif Ersoy [Kabaklı, Ahmet, "Bedr'in Arslanları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 4-9.]

Mehmet Âkif Ersoy [Kocakaplan, İsa, "Mehmet Âkif", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, s. 60.]

Mehmet Âkif Ersoy [Beyreli, Nilgün, "Açıklamalı Mehmet Âkif Külliyatı-I", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.200, Haziran 1990, s. 75.]

Mehmet Emin Yurdakul [Timurtaş, Faruk K., "Mehmed Emin Yurdakul", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, ss. 32-33.]

Mehmet Aras [Kafkasyalı, Ali, "Azerbaycan'ın Serdengeçtisi Mehmet Aras", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, ss. 72-74.]

Mehmet Çakırtaş [Uytun, Mehmet, "Mehmet Çakırtaş'ın Ardından", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.184, Şubat 1989, ss. 49-50.]

Mehmet Çavuş [Çavuş, Mehmet, "Bulgaristan Türkleri Edebiyatı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 46-48.]

Mehmet Çınarlı [Çınarlı, Mehmet, "Geçmiş Günlerin Ankara'sından Birkaç Çizgi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.112, Şubat 1983, ss. 26-27.]

Mehmet Çınarlı [Çınarlı, Mehmet, "Kelimelerle Bir Musiki Eseri Yaratmak İstedim", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 34-36.]

Mehmet Çınarlı: *Zaman Perdesi* [Geçer, İlhan, "Zaman Perdesi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 62-63.]

Mehmet Çınarlı [Türk Edebiyatı Dergisi, "İstanbul Şarkıları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.129, Temmuz 1984, ss. 12-13.]

Mehmet Çınarlı [Yalçın, Nevzat, "Çınarlı'nın Nesri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.131, Eylül 1984, ss. 34-35.]

Mehmet Çınarlı [Kukul, M. Halistin, "Çınarlı'nın şiirlerinde Memleket Sevgisi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.144, Ekim 1985, ss. 72-74.]

Mehmet Çınarlı [Çınarlı, Mehmet, "Almanya Hatıraları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.148, Şubat 1986, ss. 49-51.]

Mehmet Çınarlı [Görkem, İsmail, "Bir Şiirin Düşündürdükleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.151, Mayıs 1986, ss. 39-40.]

Mehmet Çınarlı [Gezer, Zeki, "Mehmet Çınarlı ile Edebiyat Sohbeti" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, ss. 42-44.]

Mehmet Çınarlı [Türk Edebiyatı Dergisi, "Aynı Yolda" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.161, Mart 1987, ss. 73-74.]

Mehmet Çınarlı [Kukul, M. Halistin, "Aynı Yol Üzerine" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, s. 69.]

Mehmet Çınarlı: *Böyle Bir Günde* [Tuncer, Hüseyin, "Çınarlı'nın 'Böyle Bir Günde' Şiirinin Tahlili" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, ss. 57-58.]

Mehmet Çınarlı [Kukul, M. Halistin, "Tanıdığım Çınarlı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.199, Mayıs 1990, ss. 22-23.]

Mehmet Emin Buğra/Türkistan [Donuk, Abdülkadir, "Türkistan Üzerine Birkaç Şiir" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 28-29.]

Mehmet Narlı [Türk Edebiyatı Dergisi, "Çiçekler Satılmasın", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.188, Haziran 1989, ss. 58.]

Mehmet Narlı [Beyreli, Nilgün, "Çiçekler Satılmasın", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, ss. 57-58.]

Mehmet Sabir Karger /Türkistan [Donuk, Abdülkadir, "Türkistan Üzerine Birkaç Şiir" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 28-29.]

Mehmet Sayan [Beyreli, Nilgün, "Şehit Bacı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 57.]

Mehmet Uyar [Türk Edebiyatı Dergisi, "Sedat Yenigün 1. Roman Armağanı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.133, Kasım 1984, s. 72.]

Mehmet Yardımcı [Beyreli, Nilgün, "Zileli Âşık Tâlibî", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.200, Haziran 1990, s. 75.]

Mehmet Yaşın [Mümtaz, Hüseyin, "1974 Sonrası Kıbrıs Türk Edebiyatında Türkiye Düşmanlığı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.191, Eylül 1989, ss. 48-53.]

Mehmet Zeren [Türk Edebiyatı Dergisi, "Gözyaşları Romanı" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, s. 70.]

Melih Cevdet Anday [Türk Edebiyatı Dergisi, "Melih Cevdet Anday Mansiyon Aldı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.133 Kasım 1984, s. 72.]

Memduh Şevket Esendal [Deliorman, Altan, "Yarınlara Bir Ses-3", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.188, Haziran 1989, ss. 14-17.]

Memed Araz [Aslan, Memmed, "Gün Doğandan Gün Batana Menzilim", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 12-14.]

Memmed Aslan [Bozyel, İbrahim, (Memmed Aslan ile Söyleşi), "Halk Edebiyatımızın Dostu: Memmet Aslan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 37-38.]

Memmed Aslan [Şıhlı, İsmayıl, "Edebî Dostluğun Poetik Terennümü", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.154, Ağustos 1986, ss. 58-61.]

Memmed İsmail [Bozyel, İbrahim, "Arzuların Zirvesine Doğru", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.152, Haziran 1986, ss. 59-60.]

Mesut Berk: *Topal Çakır* [Alp, Ömer, "Mesut Berk'in Son Romanı Topal Çakır Üzerine", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.151, Mayıs 1986, s. 70.]

Mevlânâ [Kabaklı, Ahmet, "Mevlânâ ile Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.110, Aralık 1982, ss. 32-33.]

Mevlânâ [Sepetçioğlu, Mustafa Necati, "Mevlânâ'da İnsanın Yeri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.110, Aralık 1982, ss. 34-36.]

Mevlânâ [Songar, Ayhan, “Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî, Yunus Emre ve Ayrılık Psikolojisi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.112, Şubat 1983, ss. 8-9.]

Mevlânâ [Çelebi, Asaf Halet, “Mevlânâ’nın Edebî Hüviyeti”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 25-26.]

Mevlânâ [Miyasoğlu, Mustafa, “Mevlânâ Rüzgârı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 26-27.]

Mevlânâ [Ağabegüm, Ayla, “Kudret Vere…”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, ss. 50-51.]

Mevlânâ [Özkan, Senail, “Hegel ve Mevlâna’da Diyalektik”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.129, Temmuz 1984, ss. 62-65.]

Mevlânâ [Kabaklı, Ahmet, “Mevlânâ’da Düşünce”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.135, Ocak 1985, ss. 4-5.]

Mevlânâ [Songar, Ayhan, “Hz. Mevlânâ ve Musikimiz”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.135, Ocak 1985, ss. 6-7.]

Mevlânâ [Bilaloğlu, Mehmet, “Kur’an’ın Kölesi Mevlânâ”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.135, Ocak 1985, s. 7.]

Mevlânâ [Halıcı, Fevzi, “Mevlânâ ve Yaşama Sevinci”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.135, Ocak 1985, ss. 8-9.]

Mevlânâ [Türk Edebiyatı Dergisi, “Mevlânâ ve İkbal’in Öğretici Yönleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.136, Şubat 1985, ss. 60-61.]

Mevlânâ [Aydın, S. Mehmet, “İkbâl’in Eserlerinde Mevlânâ”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 8-10.]

Mevlânâ [Kabaklı, Ahmet, “Mevlânâ’lı Günler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.152, Haziran 1986, ss. 4-5.]

Mevlânâ [Çalık, Etem, “Mevlânâ” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, s. 19.]

Mevlânâ [Önder, Mehmet, “Mevlânâ, Yunus ve Yahya Kemâl Hayranı Prof. Dr. Schimmel” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.167, Eylül 1987, ss. 34-35.]

Mevlânâ [Can, Şefik, “Mevlânâ’da Güzel ve Güzellik” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, ss. 19-21.]

Mevlânâ) [Önder, Mehmed, “Malazgirt’ten Yunus’a” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172, Şubat 1988, ss. 14-16.]

Mevlânâ [Halıcı, Feyzi, “Mevlana’nın Musiki Dünyası”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.179, Eylül 1988, ss. 26-27.]

Mevlânâ [Emil, Birol, “Ya Hz. Mevlânâ”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 32-34.]

Mevlânâ [Ekici, Necdet, “Mevlânâ’da İnsan Sevgisi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 68-69.]

Mevlânâ [Diriöz, Meserret, “Hazret-i Mevlânâ”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.194, Aralık 1989, ss. 27-28.]

Mevlânâ [Şener, Ali İhsan, “İnsan Sevgisi ve Mevlânâ”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.194, Aralık 1989, ss. 31-32.]

Mevlânâ [Can, Şefik, “Mevlânâ’ya Göre Şiir ve Şairlik”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.194, Aralık 1989, ss. 33-34.]

Mevlânâ [Diriöz, Meserret, “Ârif Nihat Asya’da Mevlânâ Sevgisi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.196, Şubat 1990, ss. 24-27.]

Mevlânâ [Güner, Agâh Oktay, “Hazreti Mevlânâ ve Havva Hanım”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.200, Haziran 1990, ss. 31-33.]

Mirvârid Dilbâzî [Kafkasyalı, Ali, “Mirvârid Dilbâzî ile Mülâkat”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.181, Kasım 1988, ss. 64-66.]

Mirza İsmail Gasir [Açıkgöz, Halil, “Mirzâ İsmail Gasir”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, s. 36.]

Mirze Elekber Tahirzade Sabir [Onk, Nizamettin, “Sabir Bugün ve Abbas Zamanof”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 36-38.]

Mitat Enç [Polat, Nazım Hikmet, “Mitat Enç’in Hikâyeleri” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, ss. 61-63.]

Mithat Cemal Kuntay [Bozdağ, İsmet, “Şair Yürekten Vurgun Mısralar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 35-36.]

Muhabbet İkbal [Doğan, Muzaffer, “Edebiyat Dünyasından Çehreler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, ss. 54-56.]

Muhammed İkbal [Önderi Mehmet, “Mevlânâ Türbesi’nde Nef’î’ye Mezar İkbal’e Yer”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, s. 10-11.]

Muhammed İkbal [Karahan, Abdülkadir, “Muhammed İkbal’in Hayat Görüşü”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 20-21.]

Muharrem Yazıcı [Özdemir, Hasan, “Muharrem Yazıcı İçin”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, ss. 72-73.]

Muhibbi: Kanuni Sulyan Süleyman [Akmut, Aydemir, "Muhteşem Dağcı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.191, Eylül 1989, ss. 31-34.]

Muhsin İlyas Subaşı [Kabaklı, Servet, "Muhsin İlyas'ın Şiir Dünyası", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.102, Nisan 1982, ss. 32-33.]

Muhsin İlyas Subaşı [Parlak, Mustafa, "Muhsin Subaşı İlyas ile Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, ss. 56-57.]

Muhtar Tevfikoğlu: *Hikâyeler ve Hikâyeler II* [Türk Edebiyatı Dergisi, "Hikâyeler ve Hikâyeler II", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.163, Mayıs 1987, ss. 65-66.]

Munis Faik Ozansoy [Suver, Akkan, "Munis Faik Ozansoy", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.178, Ağustos 1988, ss. 35-36.]

Murat Çobanoğlu [Halıcı, Feyzi, "İstanbul'da Âşıklar Şöleni", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.130, Ağustos 1984, ss. 22-23.]

Mustafa Kutlu [Kabahasanoğlu, Vahap, "Yoksulluk İçimizde", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.110, Aralık 1982, ss. 56-57.]

Mustafa Kutlu [Kabaklı, Belkıs, (Mustafa Kutlu ile Söyleşi), "Mustafa Kutlu ile Bir Konuşma", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 16-18.]

Mustafa Kutlu [Taşgetiren, Ahmet, "Ya Tahammül Ya Sefer Üzerine Notlar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 19-20.]

Mustafa Kutlu [Aktaş, Şerif, "Hikâyeciğimizde Yeni Bir Tarz Yoksulluk İçimizde", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, ss. 74-76.]

Mustafa Kutlu [Arslan, Selami, "Ya Tahammül Ya Sefer", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.125, Mart 1984, ss. 76-77.]

Mustafa Kutlu [İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Mustafa Kutlu ile Mülakat" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, s. 45.]

Mustafa Kutlu [Kavaklı, Erkan, "Soylu Bir Sanatın Peşinde" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172 Şubat 1988, ss. 63-64.]

Mustafa Kutlu [Sılay, Mehmet, "Bu Böyledir", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.174, Nisan 1988, s. 69.]

Mustafa Kutlu [Sümer, Mehmet, "Bu Böyledir'de İnsan Tipleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.181, Kasım 1988, ss. 71-72.]

Mustafa Miyasoğlu: *Güzel Ölüm* [Türk Edebiyatı Dergisi, "Güzel Ölüm", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.163, Mayıs 1987, s. 64.]

Mustafa Necati Karaer [Karaer, Mustafa Necati, "Şiirin Kaynağı Sevgi ve Güzelliktir", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 41-43.]

Mustafa Necati Karaer [Yazıcı, Olcay, "Yokuş Aşağı Tekerlekler yahut Değişmenin Trajiği", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, ss. 42-46.]

Mustafa Necati Karaer) [Önder, Mehmet, "Karaer'in Kerem ile Aslı'sı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.141, Temmuz 1985, s. 65.]

Mustafa Necâti Karaer [Ergüzel, Mehdi, "Mustafa Necâti Karaer ile Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, ss. 42-46.]

Mustafa Necati Karaer: K*aracaoğlan* [Türk Edebiyatı Dergisi, "Karacaoğlan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.184, Şubat 1989, s. 54.]

Mustafa Necati Sepetçioğlu [Türk Edebiyatı Dergisi, "Sepetçioğlu Romanın Unsurları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.111, Ocak 1983, s. 42.]

Mustafa Necati Sepetçioğlu: *Karanlıkta Mum Işığı* [Aren, Kemal Yurdakul, "Karanlıkta Mum Işığı ve Tarihi Romancılığımız", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.143, Eylül 1985, ss. 73-74.]

Mustafa Necati Sepetçioğlu [Ergüzel, Mehdi, "Mustafa Necati Sepetçioğlu ile Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, ss. 42-46.]

Mustafa Necati Sepetçioğlu: *1 Geldiler* [Kocakaplan, İsa, "1 Geldiler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, s. 58.]

Mustafa Necati Sepetçioğlu [Argunşah, Hülya, "Çanakkale'de Yazılan Destanın Romanı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.198, Nisan 1990, ss. 55-57.]

Mustafa Polat [Kaplan, Sefa, "Mustafa Polat İçin", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.129, Temmuz 1984, ss. 42-44.]

Mustafa Polat [Polat, Necati, "Bir Berceste Mısraın Ardından Utanarak", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.130, Ağustos 1984, ss. 42-45.]

Mustafa Reşid Bey [Hatemi, Hüsrev, "Mustafa Reşid Bey" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, s. 8.]

Mustafa Reşit Paşa [Bozdağ, İsmet, "Koca Reşit Paşa Mı? Cüce Reşit Paşa Mı?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.191, Eylül 1989, s. 36.]

Münevver Ayaşlı [Taşdiken, Mehmet, "Münevver Ayaşlı Üzerine", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.152, Haziran 1986, ss. 49-50.]

N. Halid Ertuğrul: *Yıkılan Hayal* [Kaplan, Mustafa, "Yıkılan Hayal", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, s. 80.]

Nâbî [Karahan, Aldülkadir, "Nâbî'nin Dünya ve Hayat Görüşü Üzerine", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.152, Haziran 1986, ss. 22-23.]

Nâbî [Kut, Günay, "Nâbî'nin Hayri-Name'si" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.162, Nisan 1987, ss. 47-50.]

Nâbî [Bilkan, A. Fuat, "Nabi'nin Poetikası ve Şiir Hakkındaki Düşünceleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.178, Ağustos 1988, ss. 32-33.]

Nahit Hilmi Özeren [Diriöz, Meserret, "Görüntüler ve Görüşler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.194, Aralık 1989, s. 23.]

Nâilî [Özpekel, Osman Nuri, "Kâhire'de Nâilî-i Cedidin Bir Kitabesi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.189, Temmuz 1989, s. 61.]

Namık Kemal [Kabaklı, Ahmet, "Namık Kemal'e Bakışsızlık", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 42-44.]

Namık Kemal [Okay, Orhan, "İntibah ve Türk Romanının Doğuşu Adlı İnceleme Üzerine", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 45-47.]

Namık Kemal [Pekin, Nermin Suner, "Nâmık Kemâl ve Milliyetçilik", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 48-50.]

Namık Kemal [Yetiş, Kazım, "Yeni Bir İnsan Yeni Bir Edebiyat", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 51-52.]

Namık Kemal [Ergüzel, M. Mehdi, "Ölümünün 100. Yılında Namık Kemal'i Anarken", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 53-54.]

Namık Kemal [Türk Edebiyatı Dergisi, "Namık Kemal'in Eserleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 55-56.]

Namık Kemal [Yalman, A. Emin, "Namık Kemal'e Dair", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 57-59.]

Namık Kemal [Tanpınar, Ahmet Hamdi, "Namık Kemal ve Edebiyatımız", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 60-62.]

Namık Kemal [Bilgegil, M. Kaya, "Namık Kemal'in İtirazları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, s. 64.]

Namık Kemal [Kısakürek, Necip Fazıl, "Toplayıcı Hüküm: Niçin ve Nasıl?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, s. 65.]

Namık Kemal [Öztürk, Hasan, "Bir Kitapta Nâmık Kemâl", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.184, Şubat 1989, ss. 52-53.]

Namık Kemal [Kabaklı, Ahmet, "Namık Kemal ve Batı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.196, Şubat 1990, ss. 4-9.]

Nazım Hikmet [Erer, Tekin, "Mareşal Çakmak ve Nazım Hikmet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.178, Ağustos 1988, ss. 42-43.]

Necat Çavuş [Hatemi, Hüsrev, "Görüntüler ve Görüşler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.199, Mayıs 1990, s. 33.]

Necati Zekeriya [İsen, Mustafa, "Necati Zekeriya ile Baş Başa", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.119, Ekim 1983, ss. 19-20.]

Necati Zekeriya [Taşgetiren, Ahmet "Necati Zekeriya Yugoslavya Edebiyatını Anlatıyor", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 19-21.]

Necip Fazıl Kısakürek [Songar, Ayhan, "Bir Dâhi Portresi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.101, Mart 1982, ss. 24-26.]

Necip Fazıl Kısakürek [Türk Edebiyatı Dergisi, "Kafa Kâğıdı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.116, Haziran 1983, ss. 5-6.]

Necip Fazıl Kısakürek [Gümüş, Ali, "Onun Çilesi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.116, Haziran 1983, ss. 7-9.]

Necip Fazıl Kısakürek [Kabaklı, Ahmet, "Son Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 3-4.]

Necip Fazıl Kısakürek [Serdengeçti, Osman Yüksel, "Dava Arkadaşım", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 5.]

Necip Fazıl Kısakürek [Türk Edebiyatı Dergisi, "Kafa Kâğıdı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 7.]

Necip Fazıl Kısakürek [Türk Edebiyatı Dergisi, (Mehmed Kısakürek ile Söyleşi) "Oğlu Mehmed Kısakürek Anlatıyor: Onun Söylediği Benim Yazdığım Dakikalar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 8-9.]

Necip Fazıl Kısakürek [Songar, Ahmet, "Necip Fazıl'ın Ruh Portresi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 10-11.]

Necip Fazıl Kısakürek [Bilgegil, Kaya, "Necip Fazıl'a Dair", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 12.]

Necip Fazıl Kısakürek [Hacıeminoğlu, Necmettin, "Türkçenin Sultanı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 13-14.]

Necip Fazıl Kısakürek [Türk Edebiyatı Dergisi, "Vasiyyeti", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 15.]

Necip Fazıl Kısakürek [Yalçın, Süleyman, "Tanıdığım Necip Fazıl", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 16-17.]

Necip Fazıl Kısakürek [Okay, Orhan, "Birkaç Hatıra, Birkaç İntiba", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 18-19.]

Necip Fazıl Kısakürek: *Ruh Burkuntularından Hikâyeler* [Çokum, Sevinç, "Ruh Burkuntularından Hikâyeler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 20-21.]

Necip Fazıl Kısakürek [Yılmaz, Durali, "Çölde Bir Çığlık", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 23.]

Necip Fazıl Kısakürek [Türk Edebiyatı Dergisi, "Necip Fazıl'la Evinde Yapılan Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 24-30.]

Necip Fazıl Kısakürek [Türk Edebiyatı Dergisi, "Fikir ve Sanat Adamlarının Necip Fazıl Üzerine Düşünceleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 31.]

Necip Fazıl Kısakürek [Taşgetiren, Ahmet, "Buz Dağını Eritmek", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 34-36.]

Necip Fazıl Kısakürek [Ergüzel, M. Mehdi, "Hitabelerinde Necip Fazıl", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 39-41.]

Necip Fazıl Kısakürek [Doğan, Muzaffer, "Mürşid ve Mürid", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 43-44.]

Necip Fazıl Kısakürek [Kıllıoğlu, İsmail, "Uçurum Uğultusu" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 45-47.]

Necip Fazıl Kısakürek [Ağabeğüm, Ayla, "Tiyatroları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 48-51.]

Necip Fazıl Kısakürek [Çakmaklı, Yücel, "Sinema ve TV'de Necip Fazıl", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 51.]

Necip Fazıl Kısakürek [Kılıç, Sevgi, "Bir Şairin İç Hesaplaşması", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 53-54.]

Necip Fazıl Kısakürek [Türk Dili ve Edebiyatı, "Aziz Nesin'in Üstad'a Mektubu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 55.]

Necip Fazıl Kısakürek [Türk Dili ve Edebiyatı, "Mümtaz Soysal'ın Görüşü", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 55.]

Necip Fazıl Kısakürek: *Sakarya Türküsü* [Kabaklı, Ahmet, "Sakarya Türküsü Üzerine", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 57-58.]

Necip Fazıl Kısakürek [Müderrisoğlu, Kemal, "Sevgili Üstad", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 58.]

Necip Fazıl Kısakürek [Vakkasoğlu, Vehbi, "Sanatı ve İnancı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 59.]

Necip Fazıl Kısakürek [Doğan, D. Mehmet, "Son Sultanüşşuara", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 60-61.]

Necip Fazıl Kısakürek [Miyasoğlu, Mustafa, "Necip Fazıl'ın Dehası", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 62-63.]

Necip Fazıl Kısakürek [Zingal, Ekrem, "Dahiler Dahisinin Ardından", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 63.]

Necip Fazıl Kısakürek: *Kaldırımlar* [Kaplan, Mehmet, "Kaldırımlar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 66-68.]

Necip Fazıl Kısakürek [Kılıç, Elif, "Çile'nin Lügatçesi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 69-70.]

Necip Fazıl Kısakürek [Kukul, H. Halistin, "Üstad İçin", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 70.]

Necip Fazıl Kısakürek: *Aynadaki Yalan* [Kabaklı, Belkıs, "Aynadaki Yalan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 73-74.]

Necip Fazıl Kısakürek [Türk Edebiyatı Dergisi, (Necip Fazıl Kısakürek ile Söyleşi), "Necip Fazıl ve Meselelerimiz", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 75-80.]

Necip Fazıl Kısakürek [Akyol, Taha, "Çile yahut Zehirli Kıymık", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 82-83.]

Necip Fazıl Kısakürek [Eroğlu, Ebubekir, "Bir Yazar Soyu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 85.]

Necip Fazıl Kısakürek [Makal, Tahir Kutsi, "Kavgacı Yaratılış ve Ruh Coşkunluğu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, s. 86.]

Necip Fazıl Kısakürek [Akbaş, A. Vahap, "Necip Fazıl'ı Anlamak", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 87-88.]

Necip Fazıl Kısakürek [Ercilasun, Bilge, "Necip Fazıl ve Zaman", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 90-92.]

Necip Fazıl Kısakürek [Kanar, Yüksel, "O ve ben ve İtiraflar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 94-95.]

Necip Fazıl Kısakürek [Türk Edebiyatı Dergisi, "Necip Fazıl'ın Bir Müdafaası: Rejimi kötüleme davası-1949", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 96-98.]

Necip Fazıl Kısakürek [Biraderoğlu, Ali, "İşte İnsan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 98-99.]

Necip Fazıl Kısakürek [Subaşı, Muhsin İlyas, "Çile mi Ölüm Tiradı mı?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 100-101.]

Necip Fazıl Kısakürek [Kocakaplan, İsa, "Hayatı: Çile Yumağı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.117, Temmuz 1983, ss. 102-108.]

Necip Fazıl Kısakürek [Kabaklı, Ahmet, "Necip Fazıl'ın Ahmet Kabaklı 'ya mektubu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.118, Ağustos 1983, s. 2.]

Necip Fazıl Kısakürek [Emil, Birol, "Büyük Köklerin ve Çile 'nin Şairi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.118, Ağustos 1983, ss. 16-17.]

Necip Fazıl Kısakürek [Yazıcı, Olcay, "Unutma ki Çocuğum Ben de Bir Fâniyim", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.118, Ağustos 1983, ss. 21-22.]

Necip Fazıl Kısakürek [Erdal, Ali, "Bir Gün Anlaşılır Şiir", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.118, Ağustos 1983, ss. 22-23.]

Necip Fazıl Kısakürek [Gökalp, Mehmet, "Maverâdan Sesler Getire Adam", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.118, Ağustos 1983, ss. 41-43.]

Necip Fazıl Kısakürek [Oğuzbaşaran, Bekir, "Necip Fazıl'ın Bir Ankete Cevabı: Şiirde Mânâ", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.119, Eylül 1983, s. 25.]

Necip Fazıl Kısakürek [Yalçın, Süleyman, "Tanıdığım Necip Fazıl", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.119, Eylül 1983, ss. 26-27.]

Necip Fazıl Kısakürek [Biraderoğlu, Ali, "Bir Düşmanlığın Psikolojisi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.121, Kasım 1983, ss. 16-18.]

Necip Fazıl Kısakürek [Yahyalı, Gaffar, "Bir Baltaya Sap Olmak", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.125, Mart 1984, ss. 74-76.]

Necip Fazıl Kısakürek [Songar, Ayhan, "Nisan Yağmuru", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.128, Haziran 1984, s. 32.]

Necip Fazıl Kısakürek [Oğuzbaşaran, Bekir, "Bir Yanlışı Düzeltmek", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.128, Haziran 1984, ss. 33-34.]

Necip Fazıl Kısakürek [Yalçın, Süleyman, "Tanıdığım Necip Fazıl-3", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.128, Haziran 1984, ss. 35-36.]

Necip Fazıl Kısakürek [Miyasoğlu, Mustafa, "Ölümünün Birinci Yıldönümünde: Necip Fazıl Kısakürek", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.128, Haziran 1984, ss. 37-38.]

Necip Fazıl Kısakürek [Subaşı, Muhsin İlyas, "Necip Fazıl'da Nefs Muhasebesi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.128, Haziran 1984, ss. 39-40.]

Necip Fazıl Kısakürek [Tekil, Firuzan, "Necip Fazıl'dan Birkaç Çizgi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.128, Haziran 1984, s. 41.]

Necip Fazıl Kısakürek [Okay, Orhan, "Necip Fazıl'ın Şiirlerinin Poetika Açısından Tekevvünü", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.133, Kasım 1984, ss. 30-31.]

Necip Fazıl Kısakürek [Kabaklı, Ahmet, "Necip Fazıl'ın Edebiyatımızdaki Yeri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.141, Temmuz 1985, ss. 4-8.]

Necip Fazıl Kısakürek [Kabaklı, Ahmet, "Necip Fazıl'da Ben ve Biz", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.142, Ağustos 1985, ss. 4-5.]

Necip Fazıl Kısakürek [Çebi, Hasan, "Necip Fazıl'ın Şiirine Toplu Bir Bakış", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.142, Ağustos 1985, ss. 35-36.]

Necip Fazıl Kısakürek [Oğuzbaşaran, Bekir, "Necip Fazıl Üstün Bir Terkiptir", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.143, Eylül 1985, ss. 14-16.]

Necip Fazıl Kısakürek [Subaşı, Muhsin, İlyas; Oğuzbaşaran, Bekir; Kâmil, Erkân, "Necip Fazıl'ın Şiiri Üzerine Bir Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.151, Mayıs 1986, ss. 19-21.]

Necip Fazıl Kısakürek [Sarptır, Sabri, "Mütefekkirlerin Himayesi" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, s. 65.]

Necip Fazıl Kısakürek [Türk Edebiyatı Dergisi, "Necip Fazıl'da Metafizik Buhran" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.168, Ekim 1987, ss. 20-21.]

Necip Fazıl Kısakürek [Ayaşlı, Münevver, "Necip Fazıl Kısakürek", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.175, Mayıs 1988, ss. 13-15.]

Necip Fazıl Kısakürek [Türk Edebiyatı Dergisi, "Orhan Okay- Necip Fazıl Kısakürek", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, s. 76.]

Necip Fazıl Kısakürek [Ergüzel, M. Mehdi, "Kehkeşanlara Kaçmış Eski Güneşleri An" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, s. 27.]

Necip Fazıl Kısakürek [Kaldırımcı, Nurettin, "Necip Fazıl'ı Anma Toplantısı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, s. 28.]

Necip Fazıl Kısakürek [Kabaklı, Ahmet, "Necip Fazıl ve Eskimez Yeni", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, ss. 29-30.]

Necip Fazıl Kısakürek [Yurdagül, Selçuk, "Üstadı Anarken", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, ss. 31-32.]

Necip Fazıl Kısakürek [Çebi, Hasan, "Necip Fazıl'ın Poetikası Üzerine", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, ss. 33-34.]

Necmettin Esin [Uytun, Göktürk Mehmet, "Necmettin Esin'in Ardından" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.168, Ekim 1987, s. 54.]

Necmettin Türinay [Türk Edebiyatı Dergisi, "Abdülhak Şinasi Hisar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.186, Nisan 1989, s. 56.]

Nedîm [Beyzadeoğlu, Süreyya, "Nedîm ve Sünbülzâde Vehbî'de İstanbul" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.167, Eylül 1987, ss. 60-61.]

Nef'î [İpekten, Haluk, "Nef'î'nin Hayatı ve Sanatı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, ss. 19-20.]

Nef'î [Okay, Orhan, "Nef'î'nin Şiirlerinde Ses Unsuru", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, ss. 21-23.]

Nef'î [İsen, Mustafa, "Erzurum Şairleri ve Nef'î", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, ss. 24-26.]

Nef'î [Karabey, Turgut, "Nef'î'de Hiciv", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, ss. 27-28.]

Nef'î [Toparlı, Recep, "Kaside Şairi Nef'î", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, ss. 28-29.]

Nef'î [Önderi Mehmet, "Mevlânâ Türbesi'nde Nef'î'ye Mezar İkbal'e Yer", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, s. 10-11.]

Nejdet Ekici: *Yüreğimi Sana Bıraktım* [Kocakaplan, İsa, "Yüreğimi Sana Bıraktım", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.196, Şubat 1990, s. 64.]

Neşe Yaşın [Mümtaz, Hüseyin, "1974 Sonrası Kıbrıs Türk Edebiyatında Türkiye Düşmanlığı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.191, Eylül 1989, ss. 48-53.]

Nevâî [Özbay, Hüseyin, "Nevaî ve Özbek Edebî Dili", S.123, Ocak 1984, ss. 73-75.]

Nice Denizoğlu [Mümtaz, Hüseyin, "1974 Sonrası Kıbrıs Türk Edebiyatında Türkiye Düşmanlığı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.191, Eylül 1989, ss. 48-53.]

Nigâr Refi'beyli [Akpınar Yavuz, "Azerbaycan'ın Kaybettiği İki Değerli Şair: Resul Rıza ve Nigâr Refi'beyli", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.103, Mayıs 1982, s. 44-45.]

Nihat Sami Banarlı [Kaplan, Sefa, "Nihat Sami Banarlı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.130, Ağustos 1984, s. 60.]

Nimetullah Hafız [İsen, Mustafa, "Çağdaş Prizren Şairleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 12-13.]

Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu [Yazıcı, Olcay, (Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu ile Söyleşi), "Niyazi Yıldırım Geçosmanoğlu ile Şiir Üzerine Bir Konuşma", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 6-7.]

Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu [Ergüzel, M. Mehdi, "Şiir Edebiyatın En Zor, En Çetin ve En Çileli Kısmıdır", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 53-56.]

Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu [Özdemir, Ahmet, "Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'ndan Destanlar Burcu?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.191, Eylül 1989, s. 65.]

Nizami Gencevî [Memmedov, Hüsamettin; Bünyadov, Ziya "Nizami Vakfına Dair Bir Senet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 57-58.]

Nurullah Genç [Kocakaplan, İsa, "Yollar Dönüşe Gider", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.196, Şubat 1990, s. 65.]

Nusret Dişo Ülkü [İsen, Mustafa, "Çağdaş Prizren Şairleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 12-13.]

Oktay Akbal [Tanık, Ünal, "Vahapzâde'nin Bir Şiiri ve Oktay Akbal", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.102, Nisan 1982, s. 31.]

Orhan Seyfi Orhon [Erer, Tekin, "Orhan Seyfi Orhon", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.154, Ağustos 1986, ss. 28-30.]

Orhan Veli Kanık [Kabahasanoğlu, Vahap, "Türk Edebiyatı'nda Orhan Veli Kanık", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.151, Mayıs 1986, ss. 33-34.]

Orhan Veli Kanık [Türkkan Reha Oğuz, "Garip Güzellikler" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, s. 39.]

Orhan Veli Kanık [Bardakçı, İlhan, "İlk Şamar İlk Ders", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.184, Şubat 1989, ss. 8-10.]

Osman Attilâ [Çongur, Rıdvan, "Osman Attilâ", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 40-41.]

Osman Çeviksoy [Kocakaplan, İsa, "Tutuklu Yürek'i Okurken", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.104, Haziran 1982, s. 47.]

Osman Çeviksoy [Kavaklı, A. Erkan, "Tutuklu Yürek ve Osman Çeviksoy", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 69.]

Osman Çeviksoy [Beyreli, Nilgün, "Derdimi Gül Eyledim", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.200, Haziran 1990, s. 75.]

Osman Sarıvelli [Schmiede, H. Ahmed, "Sinemde Çağlayan Öz Bulağımdır", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Ekim 1986, ss. 17-18.]

Osman Selim Kocahanoğlu: *Sen Bana Şiirsin* [Kocakaplan, İsa, "Sen Bana Şiirsin", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.192, Ekim 1989, s. 58.]

Osman Yüksel Serdengeçti [Kabaklı, Ahmet, "Osman Yüksel'ler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 2-3.]

Osman Yüksel Serdengeçti [Türk Edebiyatı Dergisi, "Osman Yüksel Serdengeçti'nin Hapishane Notlarından", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 6-7.]

Osman Yüksel Serdengeçti [Üzmez, Hüseyin, “Serdengeçti Geldi Geçti”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 8-10.]

Osman Yüksel Serdengeçti [Üzmez, Hüseyin, “Serdengeçti Geldi Geçti 2”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 7-9.]

Osman Yüksel Serdengeçti [Bakiler, Yavuz Bülent, “Serdengeçti Osman Yüksel”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.133, Kasım 1984, ss. 12, 14-15.]

Osman Yüksel Serdengeçti [Günay, Ahmet, “Garip Bir Derviş”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.133, Kasım 1984, ss. 16-18.]

Osman Yüksel Serdengeçti [Üzmez, Hüseyin, “Serdengeçti”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 53-54.]

Osman Yüksel Serdengeçti [Yellice, Muharrem, “Serdengeçti Ebediyette”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 55-56.]

Osman Yüksel Serdengeçti [Aydeniz, Rafet, “Osman Yüksel Serdengeçti”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 57-58.]

Osman Yüksel Serdengeçti [Türk Edebiyatı Dergisi, “Osman Yüksel Serdengeçti’nin Tekin Erer’e Gönderdiği Mektup”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, s. 20.]

Ozan Arif [Bardakçı, İlhan, “Ozan Arif’in Hasret Gürleyişi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.194, Aralık 1989, ss. 12-14.]

Ömer Bedrettin Uşaklı [Öztop, Şener, “Ömer Bedrettin Uşaklı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.148, Şubat 1986, ss. 70-71.]

Ömer Bedrettin Uşaklı [Öztürk, Hasan, “Ömer Bedrettin Uşaklı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.178, Ağustos 1988, ss. 30-31.]

Ömer Kayaoğlu [Bayburtlu, Ömer Alp, "Ozanca Deyişler ve Trabzonlu Kemençeden", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.152, Haziran 1986, s. 64.]

Ömer Osman [Türk Edebiyatı Dergisi, "Bulgaristan'dan Göç Eden Yazar Ömer Osman'la Konuşma", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.190, Ağustos 1989, ss. 50-52.]

Ömer Osman Erendoruk [Beyreli, Nilgün, "Üçüncü Mezar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 57.]

Ömer Seyfettin [Taşgetiren, Ahmet, "Yaşayan Ömer Seyfettin" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.101, Mart 1982, ss. 28-30.]

Ömer Seyfettin [Uçar, Nail, "Ölümünün 65. Yıldönümünde Yaşayan Türkçemizin Önderlerinden Ömer Seyfettin", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 46-47.]

Ömer Seyfettin [Demir, Yavuz, "Ömer Seyfettin'in Hikâyelerinde Bulgar Zulmü" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, ss. 59-60.]

Ömer Seyfettin [Ergüzel, M. Mehdi, "Hikâyede Millî Mefkûre: Ömer Seyfettin" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.173, Mart 1988, ss. 62-63.]

Ömer Seyfettin [Tuncer, Hüseyin, "Mermer Tezgah'ta Konu ve Tasvir", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.174, Nisan 1988, ss. 45-46.]

Özcan Ünlü [Beyreli, Nilgün, "Benden Önce", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.200, Haziran 1990, s. 75.]

Panait Istrati [Akdemir, Rıza, "Cehennemin Şahitleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.104, Haziran 1982, ss. 8-9.]

Panait İstrati [Türk Edebiyatı Dergisi, "Panait İstrati", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.126, Nisan 1984, s. 77.]

Paul Eluard [Türk Edebiyatı Dergisi, "Paul Eluard", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, s. 49.]

Peyami Safa [Songar, Ayhan, "Peyami Safa'dan Birkaç Hatıra", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.104, Haziran 1982, ss. 24-25.]

Peyami Safa [Hacıeminoğlu, Necmettin, "Peyami Safa'yı Anarken", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.104, Haziran 1982, ss. 26-27.]

Peyami Safa [Türk Edebiyatı Dergisi, "İyi Yazı Kötü Yazı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, s. 95.]

Peyami Safa [Demir, Yavuz, "Fatih-Harbiye Romanı ve Bunalımlarımız", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, ss. 68-69.]

Peyami Safa [Akçalı, Hüseyin, "Mehmet Taşdiken ile Konuşma: Gelecek Türk Sineması İçin Aydınlıktır", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.144, Ekim 1985, ss. 53-54.]

Peyami Safa [Akçalı, Hüseyin, "Dokuzuncu Hariciye Koğuşu Filme Çekilen Tek Psikolojik Eserdir", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.148, Şubat 1986, ss. 62-63.]

Peyami Safa [Sarptır, Sabri, "Mütefekkirlerin Himayesi" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, s. 65.]

Peyami Safa [Şenel, Adnan, "Peyami Safa'nın Romanlarında Ruh-Karakter Tahlili" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, ss. 58-59.]

Peyami Safa [Deliorman, Altan**,** "Muzdarip Dev (1)" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172 Şubat 1988, ss. 23-25.]

Peyami Safa [Deliorman, Altan**,** "Muzdarip Dev (2)" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.173, Mart 1988, ss. 32-34.]

Peyami Safa [Deliorman, Altan**,** "Muzdarip Dev (3)", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.174, Nisan 1988, ss. 12-14.]

Posoflu Zülâlî [Zeyrek, Yunus, "Posoflu Zülâlî ile Hicrânî'nin Karşılaşması", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, ss. 50-52.]

Rasim Özdenören [Elibol, Sadettin, (Rasim Özdenören ile Söyleşi), "Rasim Özdenören ile Bir Konuşma", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.153, Temmuz 1986, ss. 49-51.]

Recaizade Mahmut Ekrem [Uçar, Nail, "Yalnız Analar Mı Ağlar" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.167, Eylül 1987, ss. 72-73.]

Recep Şükrü Apuhan [Kavaklı, Erhan, "Ölümün Metafiziği" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, s. 61.]

Refik Zekâ Handan [Gedikli, Yusuf, "Refik Zekâ Handan ile Mülâkat", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, ss. 37-38.]

Refik Zekâ Handan [Beyreli, Nilgün, "Azerbaycan'ın Sesi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.199, Mayıs 1990, s. 57.]

Resul Hamzatov [Turan, M. Aydın, "Benim Dağıstanım ve Hamzatov", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.143, Eylül 1985, ss. 51-52.]

Resul Hamzatov [Karaçay, Oğuz, "Hamzatov ve Sanatta İdeolojinin Tükenişi" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 38-42.]

Resul Hamzatov [Karaçay, Oğuz, "Resul Hamzatov ve Benim Dağıstanım Üzerine Birkaç Söz" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, s. 67.]

Resul Hamzatov [Karaçay, Oğuz, "Benim Dağıstanım'da Şeyh Şâmil" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, ss. 68-72.]

Resul Rıza [Akpınar, Yavuz, "Azerbaycan'ın Kaybettiği İki Değerli Şair: Resul Rıza ve Nigâr Refi'beyli", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.103, Mayıs 1982, s. 44-45.]

Reşat Nuri Güntekin [Emil, Birol, "Reşat Nuri Güntekin" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.189, Temmuz 1989, s. 32.]

Rıza Hekim [Türk Edebiyatı, "Rıza Hekim'le Konuşma", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.139, Mayıs 1985, ss. 55-56.]

Rıza Tevfik Bölükbaşı [Doğan, Muzaffer, "Edebiyat Dünyasından Çehreler Rıza Tevfik Bölükbaşı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, s. 48.]

Rıza Tevfik Bölükbaşı [Kabaklı, Ahmet, "Hilafet, Nerden Nereye…", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.183, Ocak 1989, ss. 5-9.]

Romain Rolland [Akdemir, Rıza, "Cehennemin Şahitleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.104, Haziran 1982, ss. 8-9.]

Roman [Acar, F. Ahmet, "Bir Köy Romanı veya Bütün Köy Romanları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.105, Temmuz 1982, s. 40.]

Roman [Berk, Mesut, "Romana Dair", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 56-57.]

Roman [Polat, Nazım Hikmet, "Roman Sanatı ve Roman İncelemesine Giriş", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, s. 23.]

Roman [Güngör, Erol, "Edebiyat ve Din", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.141, Temmuz 1985, ss. 9-13.]

Roman [Bozdağ, İsmet, "Roman ve Millî Roman" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.162, Nisan 1987, ss. 57-59.]

Roman [Türkkan, Reha Oğuz, "Dünya Romancılığında Yeni Teknikler" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, ss. 19-20.]

Sabahat Emir [Türk Edebiyatı Dergisi, "Aliş ile Zeynep Üzerine", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, s. 50.]

Sabir Rüstemhanlı [Kocakaplan, İsa, "Sabir Rüstemhanlı ile Sohbet" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.168, Ekim 1987, ss. 44-47.]

Sadık Yalsızuçanlar: *Şehirleri Süsleyen Yolcu* [Türk Edebiyatı Dergisi, "Şehirleri Süsleyen Yolcu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.163, Mayıs 1987, s. 66.]

Sait Faik Abasıyanık [Kersu, Baysal, "Sait Faik'i Anarken: Şu Çocuklara Hiçbir Şey Çok Değil", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.116, Haziran 1983, ss. 50-51.]

Sait Faik Abasıyanık [Kutlu, Şemsettin, "Sait Faik'i Anarken", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 62-64.]

Salih Zeki Aktay [Doğan, Muzaffer, "Edebiyat Dünyasından Çehreler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.125, Mart 1984, s. 84.]

Salman Rüşdi [Türk Edebiyatı Dergisi, "Dünyayı Karıştıran Roman", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.186, Nisan 1989, s. 28.]

Sami Erdem [Beyreli, Nilgün, "Bir Işık Arıyorum", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 57.]

Samiha Ayverdi [Güner, Agâh Oktay, "Samiha Ayverdi ve Tarih Şuuru", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 24-30.]

Samiha Ayverdi [Erik, Nazik, "Samiha Ayverdi ve İnsan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 31-35.],

Samiha Ayverdi [Güner, A. İnci, "Vatan Annesi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 36-38.]

Samiha Ayverdi [Yüksel, Semahat, "İnsan Yetiştirmek", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 39-40.]

Samiha Ayverdi [Fayda, Mustafa, "Samiha Ayverdi ve Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 41-43.]

Samiha Ayverdi [Alibeyoğlu, Nusret, "Samiha Ayverdi'de Din Şuuru", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 43-46.]

Samiha Ayverdi [Tunalı, Yağmur, "Mesihpaşa İmamı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 47-49.]

Samiha Ayverdi [Okutan, Ömer, "Samiha Ayverdi ve Eğitim", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 50-51.]

Samiha Ayverdi [Yetiş, Kâzım, "Samiha Ayverdi'nin Hayatı ve Eserleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 52-54.]

Samiha Ayverdi [Zaim, Sabahattin, "Samiha Ayverdi ve Eğitim", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 55-57.]

Samiha Ayverdi [Tahralı, Mustafa, "Mabed'te Bir Gece", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.128, Haziran 1984, ss. 76-78.]

Samiha Ayverdi [Türk Edebiyatı Dergisi, "Samiha Ayverdi-Bağbozumu" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, s. 74.]

Samiha Ayverdi [Yetiş, Kazım, "Ayverdi'nin Sanatının Ellinci Yılı" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172, Şubat 1988, s. 36.]

Samiha Ayverdi [Pekin, N. Suner, "Samiha Ayverdi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, ss. 42-44.]

Samiha Ayverdi [Güner, Agâh Oktay, "Bir Tevâzu Numûnesi Samiha Ayverdi Hanımefendi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 45.]

Samiha Ayverdi [Bilecik, Hayri, "Samiha Ayverdi'nin 50. Sanat Yılı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 46.]

Samiha Ayverdi [Yetiş, Kazım, "Niçin Hatıra?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, ss. 47-48.]

Samiha Ayverdi [Ayverdi, Samiha, "Efsane Kahramanı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 49.]

Samiha Ayverdi: *Küplücedeki Köşk* [Türk Edebiyatı Dergisi, "Küplücedeki Köşk", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.186, Nisan 1989, s. 56.]

Samiha Ayverdi [Bardakçı, İlhan, "İbrahim Efendi Konağı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.188, Haziran 1989, ss. 9-11.]

Sehend [Akpınar, Yavuz, "Şehriyar ve Sehend'in Şiirlerinde Azerbaycan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.191, Eylül 1989, ss. 21-29.]

Selim Aru [Soyuer, Halil, "Selim Aru Üzerine" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, ss. 49-51.]

Sevinç Çokum [İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, (Sevinç Çokum ile Söyleşi) "Sevinç Çokum: Sanat Hayatını Anlatıyor", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.106, Ağustos 1982, ss. 36-97.]

Sevinç Çokum: *O Çocuk* [Kutlu, Mustafa, "O Çocuk İçin", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.114, Nisan 1983, s. 14.]

Sevinç Çokum: *Hilal Görününce*) [Geçer, İlhan, "Hilal Görününce", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, s. 68.]

Sevinç Çokum [Kabaklı, Servet, (Sevinç Çokum ile Söyleşi), "Sevinç Çokum'la Hilal Görününce Üzerine Bir Konuşma", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.128, Haziran 1984, ss. 16-19.]

Sevinç Çokum [Yazıcı, O. Olcay, "Hilal Görününce Y Da Ses Geri Gelecek mi?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.130 Ağustos 1984, s. 35.]

Sevinç Çokum [Yazıcı, O. Olcay, "Derin Yara ve Gecikmiş Bir Ödül", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.136, Şubat 1985, s. 52.]

Sevinç Çokum [Yalçın, Nevzat, "Millî Roman ve Hilâl Görününce", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.139, Mayıs 1985, ss. 31-32.]

Sevinç Çokum [Eren, Ali, "Derin Yara", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, ss. 28-29.]

Sevinç Çokum [Ak, Gülsüm, "Bir Hikâyenin Filme Çekimi" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.166, Ağustos 1987, ss. 63-64.]

Sevinç Çokum: *Onlardan Kalan* [Türk Edebiyatı Dergisi, "Sevinç Çokum-Onlardan Kalan" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, s. 69.]

Sevinç Çokum [Argunşah, Eraydın Hülya, "Onlardan Kalan" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.171, Ocak 1988, ss. 70-71.]

Sevinç Çokum [Kavaklı, Erhan, "Onlardan Kalan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, s. 77.]

Sevinç Çokum [Türk Edebiyatı Dergisi, "Ağustos Başağı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.188, Haziran 1989, s. 58.]

Sevinç Çokum [Kocakaplan, İsa, "Sevinç Çokum ile Dış Türkler Üzerine Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.189, Temmuz 1989, ss. 34-36.]

Seyranî [Oğuzbaşaran, Bekir, "Seyranî Çağdaşımız mı?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.185, Mart 1989, s. 28.]

Sezai Karakoç [Gökalp, Mehmet, "Edebiyat ve Aksiyon", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 27-28.]

Sezai Karakoç [Gökalp, Mehmet, "Mona Rosa Üzerine" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 70-71.]

Sezai Karakoç [Çınarlı, Mehmet, "Mısralarda Gezinti-2", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.183, Ocak 1989, ss. 17-19.]

Slovoljub Djindjid [İsen, Mustafa, "Dede Korkut Tercümesi Yugoslavya'da Ödül Kazandı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.112, Şubat 1983, s. 58.]

Stefan Zweig [Doğan, Muzaffer, "Edebiyat Dünyasından Çehreler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.121, Kasım 1983, ss. 41-42.]

Suut Kemal Yetkin [Türk Edebiyatı Dergisi, "Şiirin Oluşumu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.126, Nisan 1984, s. 97.]

Süleyman Akif Emre [Beyreli, Nilgün, "Suların Şarkısı- Şiirler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.197, Mart 1990, s. 58.]

Süleyman Nazif [Göçgün, Önder, "Süleyman Nazîf'in Hususi Hayatına Dair Bazı Yeni Tespitler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.122, Aralık 1983, ss. 46-47.]

Süleyman Nazif [Erer, Tekin, "Bir Milliyetçi Yazar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, ss. 34-36.]

Süleyman Nazif [Kutlu, Şemsettin, "Nazif'le Dostluğumuz", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, ss. 37-38.]

Süleyman Nazif [Hatemi, Hüsrev, "Süleyman Nazif'ten İlhamlar" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 54-56.]

Süleyman Nazif [Güneş, İsmail, "Kara Bir Gün'ün Çekimi Üzerine" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, s. 57.]

Süleyman Nazif [Pekin, Nermin Suner, "Süleyman Nazif'te Millî Duygu" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.160, Şubat 1987, ss. 58-59.]

Süleyman Nazif [Ergüzel, M. Mehdi, "Dedem Koynunda Yattıkça Benimsin Ey Güzel Toprak" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.171, Ocak 1988, ss. 76-77.]

Süleyman Nazif [Kabaklı, Ahmet, "Bedr'in Arslanları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 4-9.]

Sünbülzâde Vehbî [Beyzadeoğlu, Süreyya, "Nedîm ve Sünbülzâde Vehbî'de İstanbul" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.167, Eylül 1987, ss. 60-61.]

Şahap Ayhan: *Kırat ve Köroğlu* [Uslu, Mustafa, "Kırat ve Köroğlu Romanı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 58-60.]

Şair Eşref [Erer, Tekin, "Şair Eşref'in İki Mektubu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.151, Mayıs 1986, ss. 31-32.]

Şehriyar [Ergin, Muharrem, "Şehriyar'ın Şehrinden", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 17-18.]

Şehriyar [Halıcı, Feyzi, "Âşık Şem'î den Destanlar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 29-31.]

Şehriyar [Argunşah, Mustafa, “Haydar Baba’ya Selâm’a Yeni Bir Cevap”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.175, Mayıs 1988, ss. 29-31.]

Şehriyar [Gedikli, Yusuf, “Şehriyar’ın Hayatı ve Eserleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.181, Kasım 1988, ss. 26-30.]

Şehriyar [Açıkgöz, Namık, “Şehriyar’ın Ardından”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.181, Kasım 1988, s. 31.]

Şehriyar [Doğan, Mehmet, “Haydar Baba Manzûmesinin Bedii Hususiyetleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.181, Kasım 1988, ss. 32-34.]

Şehriyar [Hatemi, Hüsrev, “Görüntüler ve Görüşler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.186, Nisan 1989, s. 42.]

Şehriyar [Akpınar, Yavuz, “Şehriyar ve Sehend’in Şiirlerinde Azerbaycan”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.191, Eylül 1989, ss. 21-29.]

Şemseddin Sâmi [Pekin, Nermin Suner, “Şemseddin Sâmi ve Kamûs-ı Türkî”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, ss. 47-48.]

Şemseddin Sami [Sertkaya, Osman, “Şemseddin Sâmi ve Kâmûs-ı Türkî’si”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.141, Temmuz 1985, ss. 20-21.]

Şeref Taşlıova [Halıcı, Feyzi, “İstanbul’da Âşıklar Şöleni”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.130, Ağustos 1984, ss. 22-23.]

Şerif Muhiddin Targan [Kesova, Nail, “Şerif Muhiddin Targan” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.158, Aralık 1986, ss. 61-62.]

Şevket Bulut [Kaplan, Sadettin, “Şevket Bulut ve Dostluğa Veda”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, s. 59.]

Şeyh Galip [Doğan, Muzaffer, “Edebiyat Dünyasından Çehreler”, S.123, Ocak 1984, ss. 92-93.]

Şeyh Sadi Şirazi [Türkmen, Zekeriya, “Şeyh Sa’di’nin Azerî Türkçesinde Bir Gazeli”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.191, Eylül 1989, s. 45.]

Şiir [Hacıeminoğlu, Necmettin, “Edebiyatta İdeoloji”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.105, Temmuz 1982, ss. 27-28.]

Şiir [Livaoğlu, İlhan, “Türk Dili Yüksek Danışma Kurulu Toplantısı Tartışılıyor”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.105, Temmuz 1982, ss. 44-45.]

Şiir [Türk Edebiyatı Dergisi, “Şiir Kısırlığı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.108, Ekim 1982, ss. 42-43.]

Şiir [Oğuzbaşaran, Bekir, “Şiir Sanatı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.109, Kasım 1982, s. 37.]

Şiir [İsen, Mustafa, “Yugoslavya’da Türk Şiiri Antolojisi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 58.]

Şiir [Akpınar, Yavuz, “XX. Asrın Başlarındaki Azerbaycan Edebiyatına Umumî Bir Bakış”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 68-71.]

Şiir [Tunç, Mustafa Şekip, “Şiirin Yapısı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.125, Mart 1984, s. 93.]

Şiir [Dilmen, Naci, “Şiirin Unsurları”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, s. 49.]

Şiir [Subaşı, M. İlyas, “Divan Şiiri ve Günümüz”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.139, Mayıs 1985, s. 57.]

Şiir [Kabaklı, Ahmet, "Şiir ve Müstehcen", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.148, Şubat 1986, ss. 4-5.]

Şiir [Subaşı, Muhsin İlyas, "Şiirimizin Derinliği Niçin Kayboluyor", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.154, Ağustos 1986, s. 55.]

Şiir [Ergüzel, Mehdi, "Çağdaş İnsan ve Edebiyat" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, s. 20-22.]

Şiir [Kantarcıoğlu, Sevim, "Gerçeğe Doğru" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.162, Nisan 1987, ss. 65-66.]

Şiir [Türk Edebiyatı Dergisi, "İstanbul Şiir Günleri Üzerine Bir Değerlendirme" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, ss. 60-62.]

Şiir [Oğuzbaşaran, Bekir, "Şiir ve Dua" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, s. 61.]

Şiir [Subaşı, M. İlyas, "Tarih ve Şiir" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, s. 40.]

Şiir [Hatemi, Hüsrev, "Kaydedilecek Beyitler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.189, Temmuz 1989, s. 15.]

Şiir: Çocuk Şiiri; farklı isimlerin görüşleri [Ruhî, Mustafa, "Çocuk Şiiri Nedir?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, ss. 61-64.]

Şükrü Elçin [Gönüllü A. Rıza, "Şiirle Selâm", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, ss. 74-75.]

Tahir Kutsi Makal [Makal, Tahir Kutsi, "Sevgi Her Şeyin Başı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.179, Eylül 1988, ss. 74-75.]

Tahsin Nahit [Hatemi, Hüsrev, "Tahsin Nahit", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, s. 30.]

Tarık Buğra [Tezcan, Ahmet, (Tarık Buğra ile Söyleşi) "Tarık Buğra", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.101, Mart 1982, ss. 12-14.]

Tarık Buğra [Kaplan, Mehmet, "Yağmur Beklerken", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.103, Mayıs 1982, ss. 18-21.]

Tarık Buğra [Türk Edebiyatı Dergisi, "Küçük Ağa Ekranda", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.126, Nisan 1984, s. 82.]

Tarık Buğra: *Küçük Ağa* [Güner, Ahmet, "Küçük Ağa'nın Hatırlattıkları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.127, Mayıs 1984, ss. 16-17.]

Tarık Buğra [Bingöl, Mehmet Nuri, "Küçük Ağa Romanına Bakış Tarzı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.128, Haziran 1984, ss. 13-14.]

Tarık Buğra [Çatalbaş, Özdemir, "Osmancık Dizisi Üzerine Yücel Çakmaklı ile Bir Konuşma", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.153, Temmuz 1986, ss. 42-44.]

Tarık Buğra [Tuncer, Hüseyin, "Küçük Ağa", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, ss. 66-70.]

Tarık Buğra [Bingöl, B. Nuri, "Tarık Buğra ile Sanatı ve Sanat Dünyası Üzerine Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 42-45.]

Tarık Buğra [Çetişli, İsmail, "Yağmur Beklerken ve Serbest Cumhuriyet Fırkası" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.164, Haziran 1987, ss. 33-36.]

Tevfik Fikret [Akyol, Taha, "Tevfik Fikret'in Modernleşme Anlayışı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.107, Eylül 1982, ss. 34-35.]

Tevfik Fikret) [Meriç, Cemil, “İki Düşman Kardeş”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, ss. 5-6.]

Tevfik Fikret [Songar, Ayhan, “Rübab-ı Şikeste”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.114, Nisan 1983, ss. 12-13.]

Tevfik Fikret [Hatemi, Hüsrev, “Tevfik Fikret’i Düşünürken” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, s. 11-12.]

Thomas Stearns Eliot [Kabaklı, Ahmet, “Din-Ahlâk-Edebiyat”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 4-5.]

Tokadizâde Şekip [Hatemi, Hüsrev, “Tokadizâde Şekip”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.148, Şubat 1986, s. 59.]

Tolstoy [Kara, Bünyamin, “Resim ve Romancılar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.124, Şubat 1984, ss. 24-25.]

Tolstoy [Kara, Bünyamin, “Tolstoy’un Av Merakı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, s. 67.]

Tolstoy [Schmiede, H. Ahmed, “Tolstoy’un Müslümanlık Hakkında Bir Mektubu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, ss. 35-36.]

Tufarganlı Abbas [Kayıhan, Abbas, “Tufarganlı Abbas İle”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, s. 44.]

Türkistan Şiiri [Koçar, Çağatay, “Çağdaş Türkistan Şiirinde Tarihî Temalar”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.151, Mayıs 1986, ss. 56-57.]

Türkmen Şiiri [Turhan, Kaya, “Irak Türklerinin Edebî Panoraması” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.170, Aralık 1987, s. 52.]

Türkü [Kocakaya, İrfan, “Türkülerimizde Türkmen Kızları ve Türkmen Göçü”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.105, Temmuz 1982, ss. 36-37.]

Türkü [Makal, Tahir Kutsi, “Avanos Türküleri”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.150, Nisan 1986, ss. 33-34.]

Türkü [Albayrak, Nurettin, “Hüma Kuşu ve Uzun Havalar” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172 Şubat 1988, s. 65.]

Umberto Eco: *Gülün Adı* [Türk Edebiyatı Dergisi, “Gülün Adı” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.166, Ağustos 1987, s. 78.]

Vahap Kabahasanoğlu [Türk Edebiyatı Dergisi, “5. Baskısı Münasebetiyle Mevlânâ”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.138, Nisan 1985, s. 60.]

Vahdet Nafiz Aksu [Beyreli, Nilgün, “Ahir Zaman Koşmaları”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.200, Haziran 1990, s. 75.]

Valery [Türk Edebiyatı Dergisi, “Paul Valery”, S.123, Ocak 1984, ss. 93-94.]

Wolfgang Günter Lerch [Hekim, Rıza, “Alman Şairlerin Prensi Türk Edebiyatı’nda”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.157, Kasım 1986, ss. 39-40.]

Yahya Akengin [Şirin, Mustafa Ruhi, “Özlem Yokuşları”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.106, Ağustos 1982, ss. 46-47.]

Yahya Akengin [Akengin, Yahya, “Şiirde Kolay Bir Tanrı Benimseyemedim”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.120, Ekim 1983, ss. 46-47.]

Yahya Akengin [Elibol, Sadettin-Sarıtaş, Muhammed, “1985 Struga Şiir Akşamları Üzerine”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 61-63.]

Yahya Akengin [Aktaş, Şerif, “Yahya Akengin’in Yaralı Dağlar’ı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.177, Temmuz 1988, ss. 71-72.]

Yahya Kemal Beyatlı [Akyol, Taha, “Yahya Kemal Üzerine Düşünceler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.110, Aralık 1982, ss. 16-18.]

Yahya Kemal Beyatlı [Kocakaplan, İsa, “Yahya Kemal’in Dünyasında”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.110, Aralık 1982, ss. 19-23.]

Yahya Kemal Beyatlı [Karakoç, Sezai, “Akif ve Yahya Kemâl”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.113, Mart 1983, s. 23.]

Yahya Kemal Beyatlı [Suner, Pekin Nermin, “Yahya Kemâl ve İstanbul”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.115, Mayıs 1983, ss. 28-30.]

Yahya Kemal Beyatlı [Başer, Sait, “Bir Dağdan Bir Dağa”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 116.]

Yahya Kemal Beyatlı [Banarlı, Nihat Sami, “Beyaz Karanlık”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 117.]

Yahya Kemal Beyatlı [Kabaklı, Ahmet, “Mâzîni Dirilten Sanat”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.118, Ağustos 1983, ss. 3-4.]

Yahya Kemal Beyatlı [Ataç, Nurullah, “Yahya Kemâl”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 118-119.]

Yahya Kemal Beyatlı [Ayverdi, Samiha, “Abide Adam”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 119.]

Yahya Kemâl Beyatlı [Yalçın, M. Alemdar, “Türk Kültüründen Yahya Kemal’e”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.125, Mart 1984, ss. 77-78.]

Yahya Kemal Beyatlı [Kabaklı, Ahmet, "Yahya Kemal'de Masallaştırma yahut Hayâlleştirme", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 4-9.]

Yahya Kemal Beyatlı [Songar, Ayhan, "Yahya Kemal'e ve Türkçe'ye Hasret", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 10-11.]

Yahya Kemal Beyatlı [Bilgiç, Emin, "Yahya Kemal'in Dünya Görüşü ve Şiiri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 13-15.]

Yahya Kemal Beyatlı [Çınarlı, Mehmet, "Şiiri Kendine Dert Edinen Adam", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 16-18.]

Yahya Kemal Beyatlı [Bayramoğlu, Fuat, "Gönül", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 20-21.]

Yahya Kemal Beyatlı [Göze, Ergun, "Yahya Kemâl'den Bir Hatıra", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 22.]

Yahya Kemal Beyatlı [Rado, Şevket, "Yahya Kemal'in Paris Yılları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 23-24.]

Yahya Kemal Beyatlı [Tevfikoğlu, Muhtar, "Yahya Kemal'i Anlamalıyız", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 25-28.]

Yahya Kemal Beyatlı [Halıcı, Feyzi, "Yahya Kemal'de Şiir Saygısı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 29.]

Yahya Kemal Beyatlı [Ertepınar, Coşkun, "Yahya Kemal'in Düşündürdükleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 30.]

Yahya Kemal Beyatlı [Sepetçioğlu, Mustafa Necati, "Bir Büyük Şuur", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 31.]

Yahya Kemal Beyatlı [Yalçın, Alemdar, "Yahya Kemal'in Milletvekilliği ve Ankara Günlerine Dair Yeni Bilgiler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 32-33.]

Yahya Kemal Beyatlı [Kutlu, Şemsettin, "Yahya Kemâl'in Gülen Yüzü", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 34.]

Yahya Kemal Beyatlı [Ülkü, İrfan, "Yahya Kemâl ve Emirgan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 35.]

Yahya Kemal Beyatlı [Berker, Ercüment, "Musikişinas Şâir", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 36-37.]

Yahya Kemal Beyatlı [Bakiler, Yavuz Bülent, "Yahya Kemal Aydınlığı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 38-40.]

Yahya Kemal Beyatlı: *Açık Deniz* [Sarptır, Sabri, "Hatıra", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 41-42.]

Yahya Kemal Beyatlı [Çokum, Sevinç, "Yahya Kemâl ve Rumeli Hasreti", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 43-44.]

Yahya Kemal Beyatlı [Göçgün, Önder, "Yahya Kemâl'in İlk Şiirleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 44-45.]

Yahya Kemal Beyatlı [Ayvazoğlu, Beşir, "Yahya Kemâl'de Tarih ve Tarih Şuuru", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 46-50.]

Yahya Kemal Beyatlı [Sepetçioğlu, M. Gürşen "Musikinin Vatanlaşması", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 51.]

Yahya Kemal Beyatlı [Akengin, Yahya "Yahya Kemâl'de Gurbet, Aşk ve Hasret", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 52-54.]

Yahya Kemal Beyatlı [Yazıcı, O. Olay, "Epopeden Lirik Fantezilere", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 54.]

Yahya Kemal Beyatlı [Suner Pekin, Nermin, "Yahya Kemâl Enstitüsü Kuruluşu, Neşriyatı ve Çalışmaları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 55-60.]

Yahya Kemal Beyatlı [Kocakaplan, İsa, "Doğumunun 100. Yılında Yahya Kemâl Beyatlı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 61-69.]

Yahya Kemal Beyatlı [Ergüzel, Mehdi, "En Hoş ve En Uzun Rüyâ'nın Şâiri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 70-81.]

Yahya Kemal Beyatlı [Türk Edebiyatı Dergisi, "Yahya Kemâl'in Tarih Kitabı Planı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 82-83.]

Yahya Kemal Beyatlı [Ağabegüm, Ayla, "O'nu Tanıyan Kültürümüzü Daha İyi Benimser", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 84-85.]

Yahya Kemal Beyatlı [Türk Edebiyatı Dergisi, "Yahya Kemâl'den Nükteler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 86-87.]

Yahya Kemal Beyatlı [Alptekin, Turan, "Tanpınar'ın Yahya Kemâl'e Bakışı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 103.]

Yahya Kemal Beyatlı [Türk Edebiyatı Dergisi, "Ölümünden Sonra Ne Dediler?", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 104.]

Yahya Kemal Beyatlı [Türk Edebiyatı Dergisi, "Tabutu Başında Vehbi Eralp'in Konuşması", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 105.]

Yahya Kemal Beyatlı [Sevük, İsmail Habib, "Yahya Kemâl Beyatlı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 106-107.]

Yahya Kemal Beyatlı [Ayverdi, Ekrem Hakkı, "Yahya Kemâl Enstitüsü'nün Kurulması ve Kitaplarının Basılması", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 108-109.]

Yahya Kemal Beyatlı [Karaosmanoğlu, Yakup Kadri, "Bir Sanatçının Arkasından", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 110.]

Yahya Kemal Beyatlı [Fındıkoğlu, Ziyaeddin Fahri, "Edirne'de Yahya Kemâl Akşamı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 111-112.]

Yahya Kemal Beyatlı [Hisar, Abdülhak Şinasi, "Yahya Kemâl'in Bazı Sözleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 113-114.]

Yahya Kemal Beyatlı [Safa, Peyami, "Yahya Kemâl ve Rumelihisarı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, s. 114.]

Yahya Kemal Beyatlı [Tanpınar, Ahmet Hamdi, "Hocam Yahya Kemâl", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 115-116.]

Yahya Kemal Beyatlı [Türk Edebiyatı Dergisi, "Yaşayan Şairlerimize Yahya Kemâl Üstüne Üç Soru", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 123-131.]

Yahya Kemal Beyatlı [Türk Edebiyatı Dergisi, "Bir Mülakat", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.134, Aralık 1984, ss. 132-135.]

Yahya Kemâl Beyatlı [Tural, Sadık, "Yahya Kemâl'in Şiirinde Duygular: Yaşlılık ve Ölüm", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.135, Ocak 1985, ss. 21-25.]

Yahya Kemâl Beyatlı [Miyasoğlu, Mustafa, "Yahya Kemâl İçin", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.136, Şubat 1985, ss. 21-25.]

Yahya Kemâl Beyatlı [Türk Edebiyatı Dergisi, "Prof. Muharrem Ergin Yahya Kemâl'i Anlattı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.136, Şubat 1985, s. 70.]

Yahya Kemâl Beyatlı [Türk Edebiyatı Dergisi, “Yahya Kemâl Gününün Ardından”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.136, Şubat 1985, s. 71.]

Yahya Kemâl Beyatlı [Türk Edebiyatı Dergisi, “Bayramoğlu Yahya Kemâl’den Hatıralar Nakletti”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.137, Mart 1985, ss. 60-61.]

Yahya Kemâl Beyatlı [Gençosmanoğlu, Aygün, “Doğumunun 100. Yılında Yahya Kemâl”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.140, Haziran 1985, s. 65.]

Yahya Kemal Beyatlı [Özkan, Senail, “Yahya Kemal: Eve Dönen Adam”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.145, Kasım 1985, ss. 64-65.]

Yahya Kemâl Beyatlı [Aslan, Mehmed, “Yahya Kemâl İlhamının Gökkuşağı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 32-36.]

Yahya Kemâl Beyatlı [Sarptır, Sabri, “En Aziz Dostuma”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.146, Aralık 1985, ss. 36-37.]

Yahya Kemal Beyatlı [Subaşı, Muhsin, İlyas, “Şiirimizin Ruhu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.147, Ocak 1986, ss. 61-62.]

Yahya Kemâl Beyatlı [Emil, Birol, “Yahya Kemâl Beyatlı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.148, Şubat 1986, ss. 32-34.]

Yahya Kemal Beyatlı [Sarptır, Sabri, “Mütefekkirlerin Himayesi” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.159, Ocak 1987, s. 65.]

Yahya Kemal Beyatlı [Önder, Mehmet, “Mevlânâ, Yunus ve Yahya Kemâl Hayranı Prof. Dr. Schimmel” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.167, Eylül 1987, ss. 34-35.]

Yahya Kemal Beyatlı [Kabaklı, Ahmet, “Bedr’in Arslanları”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 4-9.]

Yahya Kemal Beyatlı [Önder, Mehmet, “Yahya Kemâl’in Dergâh’ı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 16-17.]

Yahya Kemal Beyatlı [Hatipoğlu, Selçuk, “İki Kemâl ve Birleşen İki Görüş”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.198, Nisan 1990, ss. 26-27.]

Yahya Şeyda [Gedikli, Yusuf, “Yahya Şeyda’nın Edebiyat Ocağı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.153, Temmuz 1986, ss. 64-65.]

Yakup Kadri Karaosmanoğlu [Kabaklı, Ahmet, “Bedr’in Arslanları”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 4-9.]

Yaman Dede [Önder, Mehmet, “Bir Yaman Dede Vardı”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.153, Temmuz 1986, ss. 45-47.]

Yaman Dede [Hatemi, Hüsrev, “Görüntüler ve Görüşler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.189, Temmuz 1989, ss. 16-18.]

Yaşar Nezihe Bükülmez [Hatemi, Hüsrev, “Görüntüler ve Görüşler”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.187, Mayıs 1989, ss. 39-40.]

Yavuz Bülent Bakiler [Gedikli, Fethi, “Bakiler’in Şiiri Üstüne”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.106, Ağustos 1982, ss. 42-43.]

Yavuz Bülent Bâkiler [Çağın, Sabahattin, “Bâkiler’in Şiirlerinde Anadolu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.142, Ağustos 1985, s. 57.]

Yavuz Bülent Bakiler [Türk Edebiyatı Dergisi, “Seninle” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.161, Mart 1987, s. 74.]

Yavuz Bülent Bakiler [Karabay, Muhsin, “Bâkiler ve Efkârlı Türküler” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, ss. 34-37.]

Yavuz Bülent Bakiler: *Türkistan Türkistan* [Kocakaplan, İsa, "Türkistan Türkistan" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.167, Eylül 1987, ss. 70-71.]

Yavuz Bülent Bakiler [Türk Edebiyatı Dergisi, "Yalnızlık, Duvak, Seninle", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.189, Temmuz 1989, s. 63.]

Yılmaz Durak [Türk Edebiyatı Dergisi, "Yılmaz Durak-Mamak Mektupları yahut Yarının Adı Ümittir" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.165, Temmuz 1987, s. 74.]

Yunus Emre [Songar, Ayhan, "Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî, Yunus Emre ve Ayrılık Psikolojisi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.112, Şubat 1983, ss. 8-9.]

Yunus Emre [Hacıeminoğlu, Necmettin, "Yunus'un Gönül Dünyası", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.141, Temmuz 1985, ss. 14-15.]

Yunus Emre [Demir, Yavuz, "Toprakla Gelen Dört Sıfat", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.156, Ekim 1986, s. 40-41.]

Yunus Emre [Önder, Mehmet, "Mevlânâ, Yunus ve Yahya Kemâl Hayranı Prof. Dr. Schimmel" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.167, Eylül 1987, ss. 34-35.]

Yunus Emre [Önder, Mehmed, "Malazgirt'ten Yunus'a" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172, Şubat 1988, ss. 14-16.]

Yunus Emre [Yakıt, İsmail, "Yunus Emre ve İlâhî Aşk" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.172, Şubat 1988, ss. 66-67.]

Yunus Emre [Emil, Birol, "Yunus'un Ulu Nazarı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, ss. 15-17.]

Yunus Emre [Diriöz, Meserret, "Yunus Emre'de Edebî Sanatlar", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.182, Aralık 1988, ss. 37-40.]

Yunus Emre [Kabaklı, Ahmet, "Telvin", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 4-6.]

Yunus Emre [Bardakçı, İlhan, "Bir Almanya Gecesinde Yunus Emre Sabahı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 8-10.]

Yunus Emre [Ayla, Ağabegüm, "Necmettin Hacıeminoğlu ile Yunus Emre Konusunda Sohbet", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 11-12.]

Yunus Emre [Emil, Birol, "Yunus, Fuzulî, Esrar Dede ve Avrupa Topluluğu", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 13-16.]

Yunus Emre [Diriöz, Meserret, "Yunus Emre'nin Bir Münâcâtı ve Şathiyesi", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 17-20.]

Yunus Emre [Ayla, Ağabegüm, "Yunus Emre'nin Düşündürdükleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 22-24.]

Yunus Emre [Bilgiseven, Amiran Kurtkan, "Yunus'ta Benlik ve Birlik Anlayışı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, s. 25.]

Yunus Emre [Güner, A. Oktay, "Yunus Emre ve Türk'ün Müslümanlığı", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 26-27.]

Yunus Emre [Çelebioğlu, Amil, "Yunus'un Şiirleriyle İlgili Şerhler", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 28-30.]

Yunus Emre [İsmail, Hekimoğlu, "İslâm Atlasında Yunus Emre'nin Yeri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 31-32.]

Yunus Emre [Pekolcay, Necla, "Yunus Emre'nin Te'sir Gücü", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, s. 33.]

Yunus Emre [Bolay, S. Hayri, “Himmet, Zimmet ve Yunus”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, s. 37.]

Yunus Emre [Aktoğu, Nursevil, “Modern İnsan, Gerçek Müslüman veya Yunus Emre”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 40-41.]

Yunus Emre [Önder, Mehmet, “Anadolu’nun Gönül Dili”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, s. 42.]

Yunus Emre [Kara, Mustafa, “Yunus’un Neşvesi: Melâmet Neşvesi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, s. 43.]

Yunus Emre [Demirci, Mehmet, “Yunus’ta İlâhî Aşk”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 44-45.]

Yunus Emre [Kayra, Osman Kemal, “Yunus Emre’yi Anlamak”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 46-47.]

Yunus Emre [Konyalı, İbrahim Hakkı, “Yunus Emre ve Derviş Taptuk”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, ss. 49-51.]

Yunus Emre [Kaplan, Mehmet, “Mukaddes Uçurum”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.193, Kasım 1989, s. 52.]

Yunus Emre Kırkıncı, Mehmet, “Yunus ve Anadolu”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.194, Aralık 1989, ss. 51-52.]

Yunus Emre [Schmiede, H. Ahmed, “Varlığın Sesi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.195, Ocak 1990, ss. 37-38.]

Yusuf Gedikli [Gedikli, Yusuf, “Türkiye’de Azerbaycan Şiir Antolojisi”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.131, Eylül 1984, ss. 62-63.]

Yusuf Gedikli: *Dost Elinden Gelen Turna* [Tüfekçioğlu, Hayati, "Dost Elinden Gelen Turna" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.163, Mayıs 1987, ss. 69-70.]

Zeki Ömer Defne [Ağabegüm, Ayla, "Ziller Çalacak", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.121, Kasım 1983, ss. 14-15.]

Zeki Ömer Defne [Türk Edebiyatı Dergisi, "Şair Öğretmen Zeki Ömer Defne İle", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.133, Kasım 1984, ss. 42-44.]

Zeki Ömer Defne [Ağabegüm, Ayla, "Zeki Ömer Defne'nin Konuşması", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.152, Haziran 1986, s. 53.]

Zeki Ömer Defne [Karabay, Muhsin, "Zeki Ömer Defne ile Şiir Sohbeti", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.155, Eylül 1986, ss. 28-30.]

Zeynel Beksaç [İsen, Mustafa, "Çağdaş Prizren Şairleri", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.123, Ocak 1984, ss. 12-13.]

Zeynelabidin Makas: *Dost Bağından Esen Yeller* [Türk Edebiyatı Dergisi, "Dost Bağrından Esen Yeller", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 75.]

Zeynelabidin Makas [Aydın, Mehmet, "Ayrılmaz Gönül Candan", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.178, Ağustos 1988, ss. 76-77.]

Ziya Gökalp [Önder, Mehmet, "Ziya Gökalp'te Kültür", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.152, Haziran 1986, ss. 29-30.]

Ziya Osman Saba [Miyasoğlu, Mustafa, "Ziya Osman Saba'nın Şiir ve Hikâyeleri" **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.169, Kasım 1987, ss. 46-47.]

Ziya Gökalp [Kabaklı, Ahmet, "Bedr'in Arslanları", **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, ss. 4-9.]

Ziya Osman Saba [Türk Edebiyatı Dergisi, “Mustafa Miyasoğlu-Ziya Osman Saba”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.176, Haziran 1988, s. 76.]

Ziya Osman Saba [Oğuzbaşaran, Bekir, “Ziya Osman Saba”, **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.180, Ekim 1988, s. 71.]

Zülalî [Gökalp, Mehmet, “Bir Güzellemeye İki Nazire” **Türk Edebiyatı Dergisi**, S.167, Eylül 1987, ss. 69.]

SONUÇ

1972 yılından itibaren yayın hayatını sürdüren *Türk Edebiyatı* dergisi, sadece bir edebiyat dergisi olmanın ötesine geçerek Türkiye'nin edebî belleğinde önemli bir yer edinmiş; içerik çeşitliliği ve sürekliliğiyle kültürel bir arşiv işlevi görmüştür. Bu çalışma, bu kültürel birikimi somutlaştırmak amacıyla, derginin Mart 1982 ile Haziran 1990 tarihleri arasında yayımlanan 101-200. sayıları arasında yer alan şiir, hikâye ve roman türleri hakkında yazılar ile bu türlerde eser veren şair, hikâyeci ve romancılar hakkında kaleme alınan yazıların değerlendirilerek listesine ulaşmayı hedeflemiştir. Çalışmanın temel amacı, bu yazıların sistemli bir dökümünü sunarak hem dönemsel edebiyat eğilimlerine ışık tutmak hem de ileride yapılacak araştırmalara kaynaklık edecek işlevsel bir veri tabanı oluşturmaktır. Belge tarama tekniğinin kullanıldığı bu çalışmada, ilgili yazıların içerik özellikleri analiz edilerek derginin edebiyata katkısını görünür kılmak amacıyla kapsamlı bir fihrist oluşturulmuştur. Böylece söz konusu çalışma, hem döneme ait edebî eğilimlerin izlenmesine imkân tanımış hem de araştırmacılar açısından doğrudan erişilebilir nitelikte bir kaynak hâline gelmiştir. Ayrıca, *Türk Edebiyatı* dergisi üzerine gerçekleştirilen diğer çalışmalar incelendiğinde, bu çalışmanın ayırt edici yönü; yalnızca ilgili başlıklarda yer alan yazıların listesini sunmakla sınırlı kalmayıp, aynı zamanda bu yazıların değerlendirmesini de içermesidir.

Çalışmada incelenen yazılar üç temel bölümde ele alınmıştır: İlk bölüm şiir ve şairler hakkındaki yazıları; ikinci bölüm hikâye, roman, hikâyeci ve romancılar hakkındaki yazıları; üçüncü bölüm ise söz konusu yazıların yazar adına, hakkında yazılan kişilere ve dergi sırasına göre tasnif edildiği fihrist bölümünü kapsamaktadır. Bu yapı, yalnızca içerik aktarımıyla sınırlı kalmayıp, türlerin temsil gücü, yazıların niteliği ve derginin yayın politikaları bağlamında analitik bir değerlendirme yapılmasını mümkün kılmıştır.

Şiir ve şairler hakkında yazılar beş ana başlık altında toplanmıştır: kitap tanıtımları, şair biyografileri, şiir incelemeleri, poetika yazıları ve şiir topluluklarına dair metinler. Derginin hem tanınmış hem de yeni şairlere yer vermesi; XIII. yüzyıldan günümüze uzanan geleneksel ve modern şiiri birlikte değerlendirmesi; ayrıca klasik şiir formlarına ilişkin çalışmaları yayımlaması, yayın politikasının kapsayıcı ve çok boyutlu olduğunu göstermektedir. Ancak poetika ve şiir topluluklarına yönelik yazıların sınırlı

olması, şiir eleştirisinin kuramsal derinliğinin yetersiz kaldığını ortaya koymaktadır.

Hikâye, roman; hikâyeci ve romancılar hakkında yazılar da benzer biçimde beş başlıkta incelenmiştir: kitap tanıtımları, yazar odaklı yazılar, eser incelemeleri, poetik değerlendirmeler ve dönem/topluluk analizleri. İncelemeler, derginin anlatı türleri konusundaki içerik zenginliğini ortaya koymuştur. Hem klasik hem çağdaş hem de uluslararası edebiyatı kapsayan geniş yazar profili, *Türk Edebiyatı* dergisinin estetik ve coğrafi açıdan zengin bir yelpazeye sahip olduğunu göstermektedir. Özellikle Namık Kemal, Sait Faik, Necip Fazıl, Sevinç Çokum, Mustafa Kutlu, Cengiz Aytmatov, Antoine de Saint-Exupéry ve George Orwell gibi isimlerin ele alındığı metinler, bu çeşitliliği desteklemektedir. Buna karşın, "hikâye ve roman poetikası" ile "dönem/topluluk yazıları" başlıklarındaki yazı sayısının azlığı, türler arası kuramsal bir çerçevenin tam olarak oluşturulamadığını göstermektedir.

Üçüncü bölümde yer alan fihrist ise araştırmacılar için önemli bir veri tabanı işlevi görmektedir. Şiir, hikâye ve roman türlerine ait yazılar; dergi sırasına, yazar adına ve yazı konusu ya da hakkında yazılan kişilere göre sınıflandırılarak, gelecekte yapılacak çalışmalara kaynaklık edecek sistematik bir yapı sunmuştur.

Elde edilen veriler, dergide hakkında en fazla yazı yayımlanan sanatçıların Mehmet Âkif Ersoy, Necip Fazıl Kısakürek, Yahya Kemal Beyatlı, Mevlânâ, Yunus Emre, Samiha Ayverdi, Ahmet Hamdi Tanpınar, Ahmet Yesevî ve Bahtiyar Vahabzâde olduğunu göstermiştir. Bu isimler çevresinde oluşturulan özel dosyalar ve anma sayıları, yazı sayılarının çokluğuna neden olmuştur. En fazla yazısı yayımlanan yazarlar arasında ise Ahmet Kabaklı, Hüsrev Hatemi, İsa Kocakaplan, Mehmet Mehdi Ergüzel, Nilgün Beyreli, Ayla Ağabegüm, Vahap Kabahasanoğlu, Mehmet Önder, Bekir Oğuzbaşaran, Nermin Suner Pekin ve Belkıs İbrahimhakkıoğlu öne çıkmaktadır.

Derginin yayın politikası bağlamında elde edilen bulgular, millî ve manevî değerleri önceliklendiren, kültürel sürekliliğe vurgu yapan bir anlayışa işaret etmektedir. Ayrıca *Türk Edebiyatı* dergisinin yalnızca Türkiye merkezli edebiyatçılarla sınırlı kalmayıp Azerbaycan, Dağıstan, İran, Kırgızistan, Yugoslavya ve Balkanlar gibi farklı coğrafyalardan Türk ve Müslüman kimlikli yazar ve şairlere de yer vermesi, derginin geniş bir kültürel coğrafyaya hitap ettiğini göstermektedir.

Çalışmanın güçlü yönlerinden biri, şiir, hikâye ve roman türleri hakkındaki yazıların yalnızca içerik açısından değil, türsel ve kişiler arası dağılım açısından da

sistematik biçimde sınıflandırılmasıdır. Dergide hangi türlere daha çok yer verildiği, hangi yazarların öne çıktığı ve yazıların kimler tarafından kaleme alındığı gibi sorulara sistemli yanıtlar sunulmuştur. Bu yönüyle çalışma, sadece bibliyografik bir liste oluşturmanın ötesinde, 1982-1990 yılları arasındaki derginin edebiyat anlayışına ışık tutan kapsamlı bir yazınsal değerlendirme sunmaktadır. Buna karşın çalışmanın bazı sınırlılıkları da mevcuttur. Özellikle şiir ve roman poetikasına ilişkin kuramsal yazıların azlığı, eleştirel derinliğin gelişmesini engellemiştir. Edebî topluluklar ve dönemlere yönelik analizlerin sınırlı olması da benzer bir eksikliği ortaya koymaktadır. Bazı alt başlıklarda güçlü temsil örnekleri bulunsa da metin sayısının azlığı yorumların kapsamını daraltmıştır.

İçerik analizi sonucunda, derginin yayın politikası açısından millî ve manevî değerleri önceliklendiren, muhafazakâr eğilimlere yakın bir duruş sergilediği görülmüştür. Anıt sayıların tematik yönelimi, ele alınan sanatçıların düşünce dünyaları ve yazıların ideolojik bağlamı göz önünde bulundurulduğunda, derginin sağ düşünceye yakın bir çizgi benimsediği ifade edilebilir. Buna rağmen, dil, kültür ve edebiyatı bütüncül bir yaklaşımla ele alan çok yönlü yayın anlayışı, dergiyi yalnızca edebiyat alanıyla sınırlı kalmayan bir kültür dergisi konumuna taşımıştır. Çalışma, derginin ilgili döneme ait içerik yoğunluğunu ortaya koymakla kalmamış, aynı zamanda ileride yapılacak çalışmalara temel teşkil edecek zengin ve sistemli bir veri kümesi oluşturmuştur. Özellikle, *Türk Edebiyatı* dergisi üzerine yapılacak araştırmalarda başvurulabilecek sistematik ve işlevsel bir kaynak niteliği taşımaktadır. Dolayısıyla, bu çalışmanın araştırmacı olarak en önemli kazanımlarından biri; uzun soluklu ve dikkat gerektiren bir arşiv çalışmasının metodolojik disiplinini öğrenmek olmuştur. Belge tarama, içerik sınıflandırma ve türlere göre veri analiz etme gibi akademik becerilerimi geliştirmiş; edebiyat dergilerinin, edebiyat tarihi açısından ne denli önemli kaynaklar olduğunu doğrudan deneyimleme fırsatı sunmuştur.

Sonuç olarak, bu çalışma akademisyenler, edebiyat öğretmenleri, lisansüstü öğrenciler ve arşiv çalışanları için başvurulacak kapsamlı bir kaynak sunmakta; *Türk Edebiyatı* dergisi üzerine yapılacak çalışmalara içerik ve yöntem açısından önemli bir zemin hazırlamaktadır. Ayrıca benzer analizlerin başka dergiler için de uygulanabilirliğini göstererek, model alınabilecek özgün bir örnek teşkil etmektedir.

KAYNAKLAR

Ana Kaynaklar

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 101, Mart 1982.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 102, Nisan1982.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 103, Mayıs 1982.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 104, Haziran 1982.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 105, Temmuz 1982.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 106, Ağustos 1982.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 107, Eylül 1982.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 108, Ekim 1982.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 109, Kasım 1982.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 110, Aralık 1982.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 111, Ocak 1983.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 112, Şubat 1983.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 113, Mart 1983.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 114, Nisan 1983.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 115, Mayıs 1983.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 116, Haziran 1983.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 117, Temmuz 1983.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 118, Ağustos 1983.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 119, Eylül 1983.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 120, Ekim 1983.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 121, Kasım 1983.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 122, Aralık 1983.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 123, Ocak 1984.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 124, Şubat 1984.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 125, Mart 1984.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 126, Nisan 1984.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 127, Mayıs 1984.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 128, Haziran 1984.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 129, Temmuz 1984.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 130, Ağustos 1984.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 131, Eylül 1984.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 132, Ekim 1984.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 133, Kasım 1984.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 134, Aralık 1984.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 135, Ocak 1985.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 136, Şubat 1985.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 137, Mart 1985.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 138, Nisan 1985.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 139, Mayıs 1985.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 140, Haziran 1985.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 141, Temmuz 1985.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 142, Ağustos 1985.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 143, Eylül 1985.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 144, Ekim 1985.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 145, Kasım 1985.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 146, Aralık 1985.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 147, Ocak 1986.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 148, Şubat 1986.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 149, Mart 1986.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 150, Nisan 1986.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 151, Mayıs 1986.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 152, Haziran 1986.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 153, Temmuz 1986.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 154, Ağustos 1986.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 155, Eylül 1986.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 156, Ekim 1986.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 157, Kasım 1986.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 158, Aralık 1986.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 159, Ocak 1987.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 160, Şubat 1987.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 161, Mart 1987.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 162, Nisan 1987.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 163, Mayıs 1987.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 164, Haziran 1987.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 165, Temmuz 1987.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 166, Ağustos 1987.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 167, Eylül 1987.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 168, Ekim 1987.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 169, Kasım 1987.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 170, Aralık 1987.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 171, Ocak 1988.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 172, Şubat 1988.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 173, Mart 1988.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 174, Nisan 1988.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 175, Mayıs 1988.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 176, Haziran 1988.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 177, Temmuz 1988.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 178, Ağustos 1988.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 179, Eylül 1988.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 180, Ekim 1988.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 181, Kasım 1988.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 182, Aralık 1988.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 183, Ocak 1989.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 184, Şubat 1989.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 185, Mart 1989.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 186, Nisan 1989.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 187, Mayıs 1989.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 188, Haziran 1989.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 189, Temmuz 1989.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 190, Ağustos 1989.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 191, Eylül 1989.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 192, Ekim 1989.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 193, Kasım 1989.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 194, Aralık 1989.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 195, Ocak 1990.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 196, Şubat 1990.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 197, Mart 1990.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 198, Nisan 1990.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 199, Mayıs 1990.

Türk Edebiyatı, Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, S. 200, Haziran 1990.

Diğer Kaynaklar

Alış, Ş. (1994). *Servet-i Fünun Dergisinde Küçük Hikâye- Mensur Şiir- Manzum Hikâye (1896-1901)* [Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Apaydın, D. (2017). *Dergâh (1921)'tan Varlık (1933)'a Türk Şiiri* [Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Arıkan, B. (2023). *Dergâh Dergisi'nde Şiir Eleştirisi (301-384. sayılar)* [Yüksek Lisans Tezi]. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Bedir, A. C. (2015). *Türk Edebiyatı Dergisi Hakkında Bir Değerlendirme Çalışması (1-86. sayılar)* [Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Cavkaytar, S. (2021). *Varlık Dergisi'nin İlk 150 Sayısındaki Edebiyat Yazılarının Sınıflandırılması* [Yüksek Lisans Tezi]. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çiçek, M. (2023). *Türk Edebiyatı Dergisinin (2015-2022) Sistematik Tahlili* [Yüksek Lisans Tezi]. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dinçer Yiğit, E. (2021). *Yaşar Nabi Dönemi Varlık Dergisi'nde Eleştiri (1933-1981)* [Doktora Tezi]. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Erdem, P. (2020). *Dini Edebiyat Açısından Mavera Dergisi (80-163. Sayılar) İncelemesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı.

Erler, M. (2021). *Türk Edebiyatı Dergisinin (1972-1978) Sistematik Tahlili* [Yüksek Lisans Tezi]. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Esgici, A. (2023). *Türk Edebiyatı Dergisinin (1990-1998) Sistematik Tahlili* [Yüksek Lisans Tezi]. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kabacalı, A. (1998). *Cumhuriyet öncesi ve sonrası matbaa ve basın sanayii* (1. Baskı). Cem Ofset Matbaacılık Sanayi.

Kabaklı, A. (1972). "Çıkarken", *Türk Edebiyatı*, Ocak, S.1. ss.1-4.

Kahraman, H. (2023). Cumhuriyetin İlk Yıllarında Fikri Dergiler ve Felsefi Kültür. "*Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi", (12)*: 485-497. https://doi.org/10.51531/korkutataturkiyat.1350043 (Erişim Tarihi: 04.06.2025)

Özkan, S. (2021). Millî Kimliğin İnşa Sürecinde Ocak Mecmuası. "*Edebi Eleştiri Dergisi",* 430-447. https://doi.org/10.31465/eeder.1019919 (Erişim Tarihi: 04.06.2025)

Polat, H. K. (2024). *Türk Edebiyatı Dergisinin Sistematik Dizini ve Şiirler Üzerine Bir İnceleme (Yıl: 2001–2005, Sayı: 327-386)* [Yüksek Lisans Tezi]. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sancakli, A. (2023). *Türk Edebiyatı Dergisinin (2007-2015) Sistematik Tahlili* [Yüksek Lisans Tezi]. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sarıtaş, T. (2023). *Dergâh Dergisi'nde Şiir Eleştirisi (1-100. Sayılar)* [Yüksek Lisans Tezi]. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Saygılı, T. (2019). *Mavera Dergisi Tahlili (Seçilmiş Metinler-Fihrist)* [Yüksek Lisans Tezi]. Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Taşgetiren, A. (1982). "Bu sayıda", *Türk Edebiyatı*, Ekim, S.108. s. 1.

Taşgetiren, A. (1983). "Bu sayıda", *Türk Edebiyatı*, Mart, S.113. s. 1.

Taşgetiren, A. (1983/1). "Bu sayıda", *Türk Edebiyatı*, Temmuz, S.117. s. 2.

Taşgetiren, A. (1984). "Yeni Döneme Girerken", *Türk Edebiyatı*, Ocak, S.123. s. 4.

Taşgetiren, A. (1984/1). "Türk Edebiyatı'nın Dostları", *Türk Edebiyatı*, Şubat, S.124. s. 4.

Tekin, E. (2019). *Hece Dergisi Üzerine Bir İnceleme (1997-2002)* [Yüksek Lisans Tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Teke, A. (2000). *Varlık Dergisi'nin 151-300. Sayılarının Edebi Yönden İncelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tonbul, M. (2008). *Varlık Dergisi'nin 434-484. Sayıları Arasında Şiir ve Edebi İnceleme* [Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Topçu, A. (1997). *Türk Edebiyatı Dergisindeki Edebi Sohbet ve Mülakatlar (1. Cilt) Tahlil ve Değerlendirme, (2. Cilt) Metinler* [Yüksek Lisans Tezi]. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Toprak, S. (2017). *Yönelişler Dergisinin Sistematik İndeksi ve İncelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tonta, Y., ve Al, U. (2007). *Türkiye'nin bilimsel yayın haritası: Türkiye'de dergi yayıncılığı üzerine bibliyometrik bir araştırma* (Araştırma Projesi No. 105K088). Hacettepe Üniversitesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü. Erişim adresi: https://bby.hacettepe.edu.tr/bs/projeler/105K088.pdf (Erişim Tarihi: 04.06.2025)

Turan, E. (2005). *Türkiye'de Dergicilik ve Sorunları* [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Turan Özşahin, F. (2016). *Papirüs Dergisinin Tahlilî Fihristi* [Yüksek Lisans Tezi]. Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tutar, S. (2023). *Türk Edebiyatı Dergisinin Sistematik Dizini ve Seçilmiş Şiirler Üzerine Bir İnceleme (Yıl: 1981-1985, Sayı: 87-149)* [Yüksek Lisans Tezi]. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Türk Edebiyatı. (1972). "Künye sayfası", *Aylık Fikir ve Sanat Dergisi*, S. 1, Ocak ss. 2-3.

Yapar Gönenç, A. (2011). Türkiye'de Dergiciliğin Tarihsel Gelişimi. *"İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi",* (29): 64-78. https://doi.org/10.17064/iüifhd.09388 (Erişim Tarihi: 04.06.2025)

Yılmaz, S. (2017). *Varlık Dergisi'nden Garip Hareketine Şiir (1933-1941)* [Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

EKLER

Ek 1: Türk Edebiyatı dergisinin 101. sayısına ait kapak görseli. (Sayı 101, Mart 1982)

MART 48

Münir DÜZENLİ–İÇEL

"Karanlık Dünyâm" ve "Bekleme sevgilim Gayri Varamam" başlıklı manzumeler teknik bakımdan zayıf. Yalnızca bir iki ümitlendirici mısra... Daha çok çalışmanız, aralıksız şiir okumanız gerek.

Şuayip KAYA SAMSUN

Duygularınızı paylaşıyoruz... Henüz işin başında olduğunuz belli. Şiire hevesiniz geçici değilse, eski yeni bütün ustaları defalarca okumaktan önce gelen şart yok.. Bekliyoruz. Selâmlar.

Bahattin ALBAYRAK KÜTAHYA

Millî meselelerde uyanıklığınız, küçümsenmeyecek kültür birikiminiz, iki denemeniz de de dikkati çekebiliyor. Tabii bunların şiirleşebilmesi için yalnız inanç ve fikir yetmez. Heyecan gerek. Tekrar konuşmak ümidiyle selâmlar.

Mehmet GÖZE–İSTANBUL

"Sır" başlıklı denemenizde şâirce söyleyişe yaklaşmışsınız. Mistik ilginiz mühim sermâye. Ancak ilk dörtlükteki fikir-duygu dengesi ötekilerde yok. Hattâ diğer üç bölümde mânâ ve mefhum tenakuzları olduğu fikrindeyiz. "Sır" ile "Müşkil" birbiriyle aynı tutulmuş. Her sır bir problem olabilir ama her problem bir sır mı?: Cevherinizden eminiz. Yeni denemeler bekliyoruz. Selamlar.

N.Kemal YETİŞ–ADIYAMAN

Yörenizle ilgili isteklerinizi karşılamaya derginizin yapısı da, hacmi de müsait değil. Devletin bu meseleyi mümkün olduğu kadar erken çözmesi dilemek ve beklemekten başka yapabileceğimiz yok. Gerekli ikazlar günlük gazetelerimize düşüyor... Denemenize gelince: "Serçe" güzel bir duyguya dayanan ümit verici bir çalışma. Henüz 16 yaşında olan bir meraklı için hayli başarılı. Şiire dikkatle eğilmesi gerekenlerdensiniz. Selâmlar.

Servet KALFA–KAYSERİ

Yeni üç denemeniz içinde "Dertli Arkadaşım" başlıklı olanın ilk iki dörtlüğü teknik yönden sağlamca. Diğerlerinde kafiye aldanışları küçümsenemeyecek kadar sık. Maalesef Ekim sayısında cevapladığımız deneme şimdikilerden daha başarılı. Siz de bir mukayese edin. Selâmlar.

Ahmet HASDEMİR–ANAMUR

Ekim sayısında size söylediklerimize yeni birşey ilâve edemeyeceğiz. Bu yolda kararlı iseniz kolaycılıktan ürkmeniz, yorulurcasına okuyup incelmeniz şart. Selâmlar.

HALLERİM BENİM

Bilmem ne yapayım, neye yanayım
Söz söylemez oldun dillerim benim
Gönül diliyor ki sorup, anayım
Ayrı ayrı düşmüş illerim benim

Ayrılık acısı bağrıma yetti
Deva denen ilâç biri bin etti
Aklım bir güzele kapıldı gitti
Kelam tutmaz oldu ellerim benim

Sesim cılız, elim ulaşmaz yâra
Silindi ak yazım, yazıldı kara
Hasret kaldım artık yaza bahara
Açmaz oldu lâle güllerim benim

Eremem dostlara yollarım taşlı
Otağım kederli, gözlerim yaşlı
Ciğerim yâresi tam yedi başlı
Düzen tutmaz oldu tellerim benim

Üşütmüyor rüzgâr, ısıtmıyor köz
Ne desem zamâne anlamıyor söz
Kabuk sırça köşkte, unutuldu öz
Deryaya kavuşmaz sellerim benim

Karanlık günlere bir ışık yaksam
Kurumuş bağlara tâze gül diksem
Bir günümde dokuz öğün yaş döksem
Yeşermez fidanım, dallarım benim

Hasret gider bugün bülbüller güle
İçerden yıkılmak istenir kale
Kızılı eş tutar alçaklar ala
Düzelmez mi sazım hallerim benim

Ralf ÖZTÜRK
DİNAR

Hikmet BEKTAŞOĞLU–ANTALYA

Henüz Türkçe'ye hakkıyla vakıf olmadığınızın farkındasınız. Daha işin başında bulunduğunuza göre normal, yaşınız çok genç. Kabiliyetinizi heder etmemeniz, herkese söylemekten usanmadığınız ilâca bağlı: Yemeklerden önce ve sonra okumak, okumak, okumak. Selâmlar.

İhsan DURDU–BURSA

Geçen seferki denemenizle şu an elimizde olanların hepsi üzerinde duracak olsak bu sütuna sığamayız. Bu yüzden bir tercih yapmak zorundayız: "İstanbul" bizce de duygu yönü ağır basan çalışmanız. Oldukça başarılı mısralar var. Onların arasında da bir hayli polemik cümlesi... Bir bölümünü örnekliyoruz:

.....
Yine yağmurlu bir günde gökte yıldız aramalıyım
Gözümdeki çeşme boşa akarken
Nisan Yağmurunda kederlerimi yıkamalıyım
Saçlarım gergeförerkenzamana
Bulutların ağladığını sanmalıyım hâlime
.....

Talip KIZILCABÖLÜKLÜ-BALIKESİR

Elimizdeki dört denemenizden "Serencâm" ve "Saat" başlıklı olanlarda parlak mısra olmaya namzet söyleyişler var. Onları yalnızlıktan kurtarabilecek güçte olduğunuzu sanıyoruz. Bir seçim yapıyor ve ötekilerle kıyaslamanızı istiyoruz: "İplik iplik, lime lime/ Bir aba ördüm", "Açma der, kilit efsunlu", "Kan içirmiş can dostuna", "Çalışır içten, rahat, benim saat", "... Akrepte can âvâre" Yeni çalışmalarınızı merak ediyoruz. Mümkünse en beğendiğiniz tek denemeyi gönderin. Sonra bir daha, bir daha... Selâmlar.

NOTLAR

1. Yalçın Bayar'a ait hoyrat yanlışlıkla Vahdet Nafiz A. ismiyle çıkmıştır. Düzeltiyor, özür diliyoruz:

HOYRAT
Şamdan al
Şamdan al
Lambalar sönmek üzre
Get komşudan şamdan al
Komşu dirse mende yon
Get Kerkük'ten, Şam'dan al
Yalçın BAYAR
ERZURUM

2— "Şöhret Basamakları", "Büstlerdeki Yalnızlık", "Akın", "Dinden Uzak Dünyada" ve daha birkaç denemenin sâhibi olan arkadaşımızın mektubu doğrudan elimize geçmediği için ismi konusunda bir tereddüt hasıl olmuştur. Cevaplayabilmek için yeni mektubunu bekliyoruz.

Ek 2: Türk Edebiyatı dergisinin 101. sayısının son sayfası.
(Sayı 101, Mart 1982)

BU SAYIDA

CEMİL MERİÇ ÖZEL BÖLÜMÜ

● **Ahmet Kabaklı** (Ustayı anmak)
● **(Cemil Meriç'le Konuşma, Kelime, Bir suçlamanın öyküsü, Ne dediler?, Yapraklar (I) Yapraklar (II), Son Yaprak)**
● **Alev Alatlı** (Kitapları dolduran senin kafan, senin gönlün)
● **Y.Bülent Bâkiler** (Harabati Baba Tekkesi'nde C.Meriç üzerine bir sohbet)
● **Mustafa Miyasoğlu** (Cemil Meriç olayı)
● **Alim Gür** (Cemil Meriç hakkında bir bibliyografya çalışması)

DENEME-TANITMA

● **Mehmet Taşdiken** (Sizi bir yerden tanıyor gibiyim)
● **Kâmil Uğurlu** (Selçuklu mesken geleneği ve Konya)
● **Ayhan Songar** (Büyük bir dinî lider ve devlet adamı: Dala-i Lama)
● **Hakkı Süha Gezgin** (Niçin muallim oldum?)
● **Ayla Ağabegüm** (Düşünce nezlesi)
● **Mehmet Çınarlı** (Yok mu imanın senin?)
● **Önder Göçgün** (Okumak saadeti)
● **Orhan Türkdoğan** (Millî eğitim ve kalkınmadaki rolü)

ŞİİR

● **Sadettin Kaplan** (Dilekçe)
● **Nahit Övünç** (Kafatasındaki Diyojen)
● **Muharrem Yazıcı** (Silinir pası kurşuni arzuların)
● **Nurettin Albayrak** (Acılar harmanında sevda)
● **Mustafa Necati Bursalı** (Öyle aşka düştük ki)
● **Coşkun Ertepınar** (Geniş açılmış ellerim)
● **Ö.Lütfi Mete** (Cezir)
● **Reşit Ersan Merhacı** (Bahçe, Makam)
● **Feyzi Halıcı** (Hz. Mevlânâ'dan iki rubai)
● **Ferika Teymur** (Eski yalı)
● **Muammer Demir** (Perişan)
● **Mehmet Karagöz** (Ezan)

ÇAĞDAŞ TÜRK EDEBİYATLARI

● **Şehriyar** (Haydar Baba'ya Selâm)
● **Yavuz Akpınar** (Hüseyin Ulduz ile bir konuşma)
● **H.Ahmet Schmiede** (Fikret Emirov'u kaybettik)
● **Memmed Aslan** (Adalardan bir kız gelir bizlere)

HİKÂYE

● **Nevzat Yalçın** (Herr Klein'in ricası)
● **Vahap Akbaş** (Bir dönüşün hikâyesi)
● **A.Göktürk Tunceroğlu** (Kemâl'in hikâyesi)

MÜLAKAT

● **Beşir Ayvazoğlu** ile roman üzerine bir sohbet, Rüzgârlar ve Kayalar romanı'ndan bölümler
● **Edward Said'le** Oryantalizm üzerine bir konuşma (Çev: Ahmet Kanlıdere)

TİYATRO

● **M.Mustafa Temur** (Taziye ve bazı gerçekler)

ÇOCUK EDEBİYATI

● **Olcay Yazıcı** (Hikâye: Papatyalar üşümesin)
● **Ahmet Efe** (Balkonlardaki çocuk)
● **Arif Nihat Asya** (Anne)
● **Taceddin Şimşek** (Çoban çocuk)
● **Ahmet Yıldırım** (Oyuna çağrı)

SEYAHAT

● **Y.Bülent Bakiler** (Taşkent'te bir Diyarbakırlı)

MÛSIKÎ

● **Fatih Salgar** (Bir müsiki kitabı üzerine)
● **İki şarkı notası** (Haz.Dr. Nevzat Atlığ)

VAKFIMIZDAKİ SOHBETLER

● Ayhan Songar, A. Oktay Güner, A. Hamid'i anma toplantısı, İbrahim Kafesoğlu ve Muammer Ülker'in sohbetleri (Haz: Remzi Aydın)

EDEBİYAT DÜNYASINDAN ÇEHRELER

● **Muzaffer Doğan** (Bakî, İvo Andric, Bu ay doğanlar-ölenler)

KITAPLAR ARASINDA

● **V.A.** (Geleneğin Dünyası/Yeniliğin Ufukları)
● **Ahmet Yıldırım** (Hüzün Gezegeni'yle gelen mutluluk)

SANAT FİDANLIĞI

● **Ö.Lütfi Mete**
● **Suat Kemâl Yetkin** (Şiirin oluşumu)

SANAT GÜNLÜĞÜ

● **Hayati Tüfekçioğlu**
● **Birsel Gürbüz**

Her ayın ilk günleri, İstanbul'da yayınlanır

Türk Edebiyatı
AYLIK FİKİR VE SANAT DERGİSİ

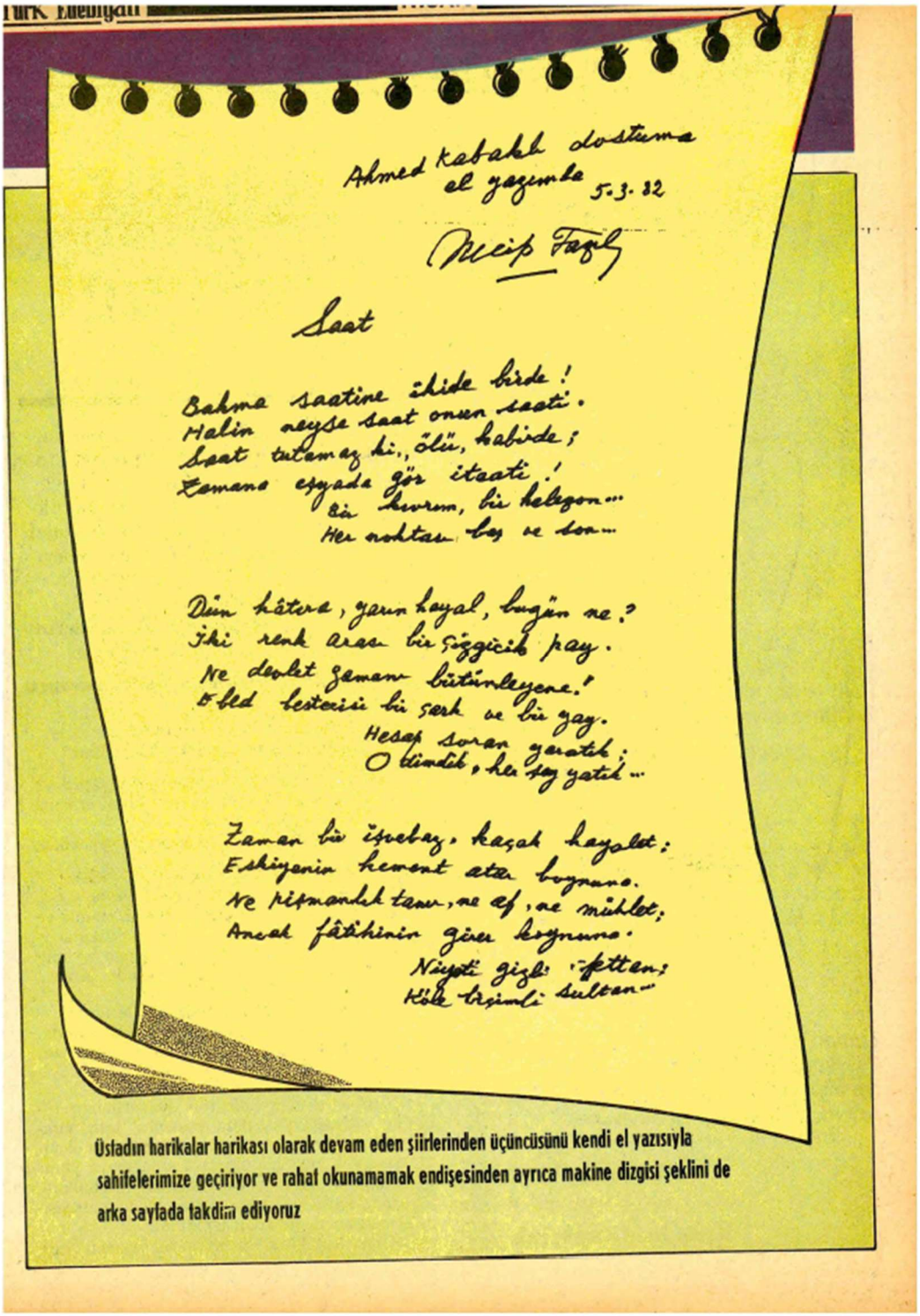
Dizgi-Baskı: İHLAS MATBAACILIK VE DAĞITIM A.Ş. İSTANBUL TEL: 520 97 82

Gönderilen yazılar, basılsın basılmasın iade edilmez. Yayınlanan yazılar kaynak gösterilmeden iktibas edilmez.

Sahibi: Türk Edebiyatı Vakfı Adına: Ahmet KABAKLI
•Yazı İşleri Müdürü: Ahmet TAŞGETİREN
Yayın ve İlân Müdürü: Servet KABAKLI
İdare yeri: Nuruosmaniye Cad. 17 1 Çağaloğlu İSTANBUL
Yazışma Adresi: Pk. 2 Sirkeci İSTANBUL Tel: 522 84 63

Dağıtım: GAMEDA

Ek 3: İçindekiler bölümü.
(Türk Edebiyatı, Sayı 126, Nisan 1984, s. 3)

Ahmed Kabaklı dostuma
el yazımla 5.3.82

Necip Fazıl

Saat

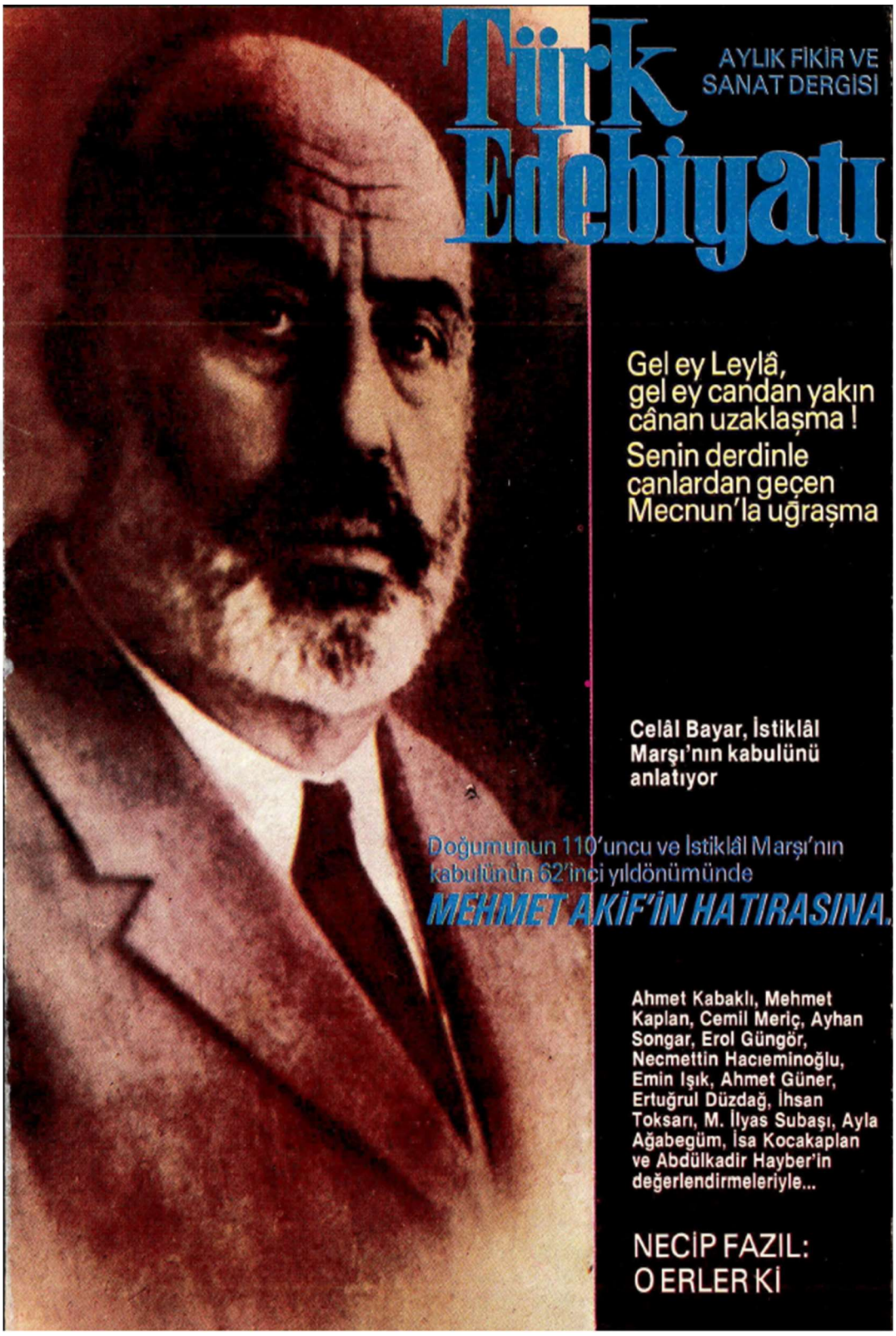
Bakma saatine ahide birde!
Halin neyse saat onun saati.
Saat tutamaz hiç, ölü, kabirde;
Zamana eşyada gör itaati!
Bir kavram, bir hengâm...
Her noktası boş ve dolu...

Dün hâtıra, yarın hayal, bugün ne?
İki renk arası bir çiğdem pay.
Ne devlet zaman bütünleyene!
Ebed bestecisi bir şark ve bir yay.
Hesap soran yaratık;
O tükendi, hâlâ hay yatık...

Zaman bir üçbaz, kaçak hayalet;
Eskiyenin hevesi ater boynuna.
Ne pişmanlık tanır, ne af, ne mühlet;
Ancak fâtihlerin girer koynuna.
Niyeti gizli iftiten;
Kibir başımı sultan...

Üstadın harikalar harikası olarak devam eden şiirlerinden üçüncüsünü kendi el yazısıyla sahifelerimize geçiriyor ve rahat okunamamak endişesinden ayrıca makine dizgisi şeklini de arka sayfada takdim ediyoruz

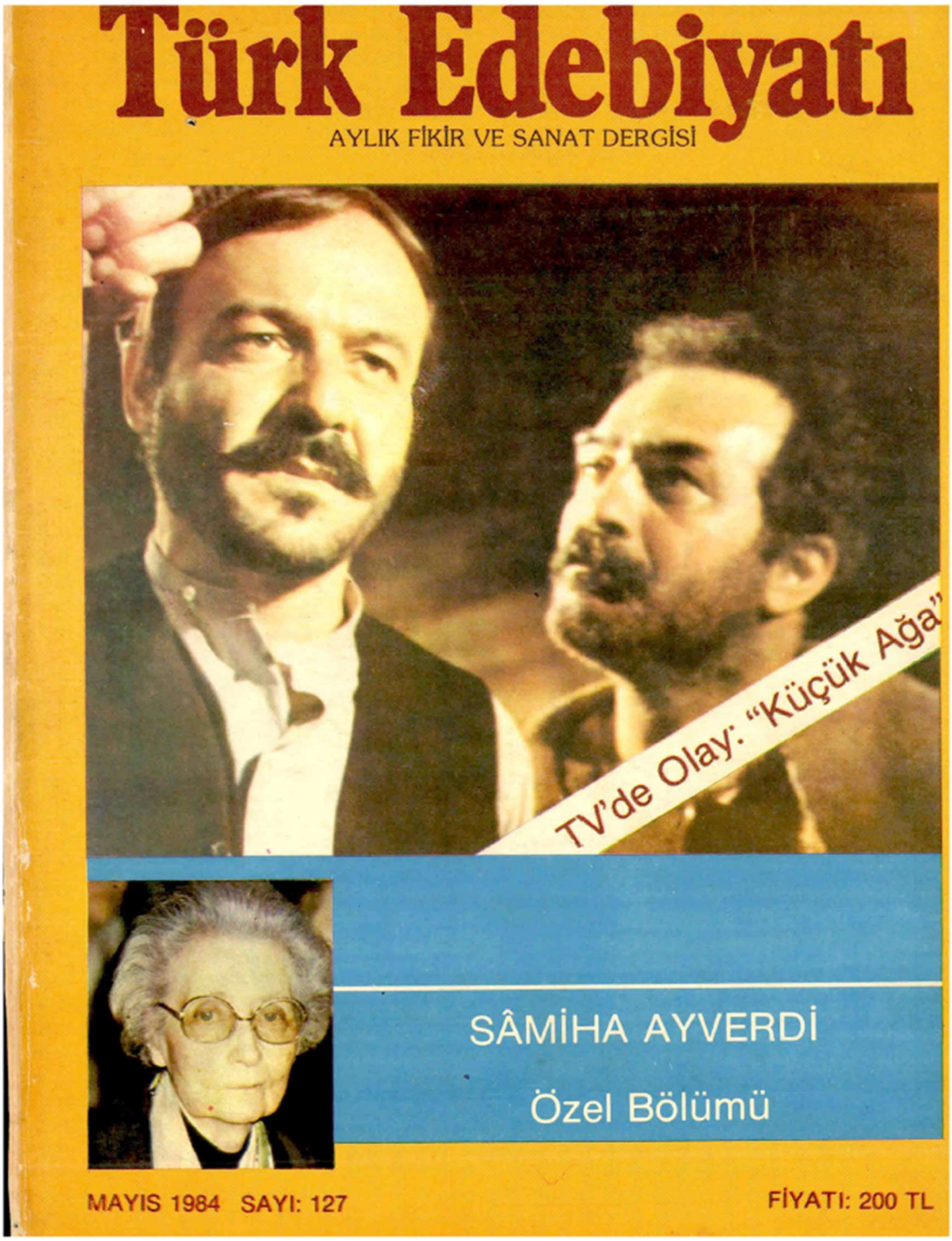
Ek 4: Necip Fazıl'ın Ahmet Kabaklı'ya yazdığı mektupta "Saat" başlıklı şiiri.
(Türk Edebiyatı, Sayı 102, Nisan 1982)

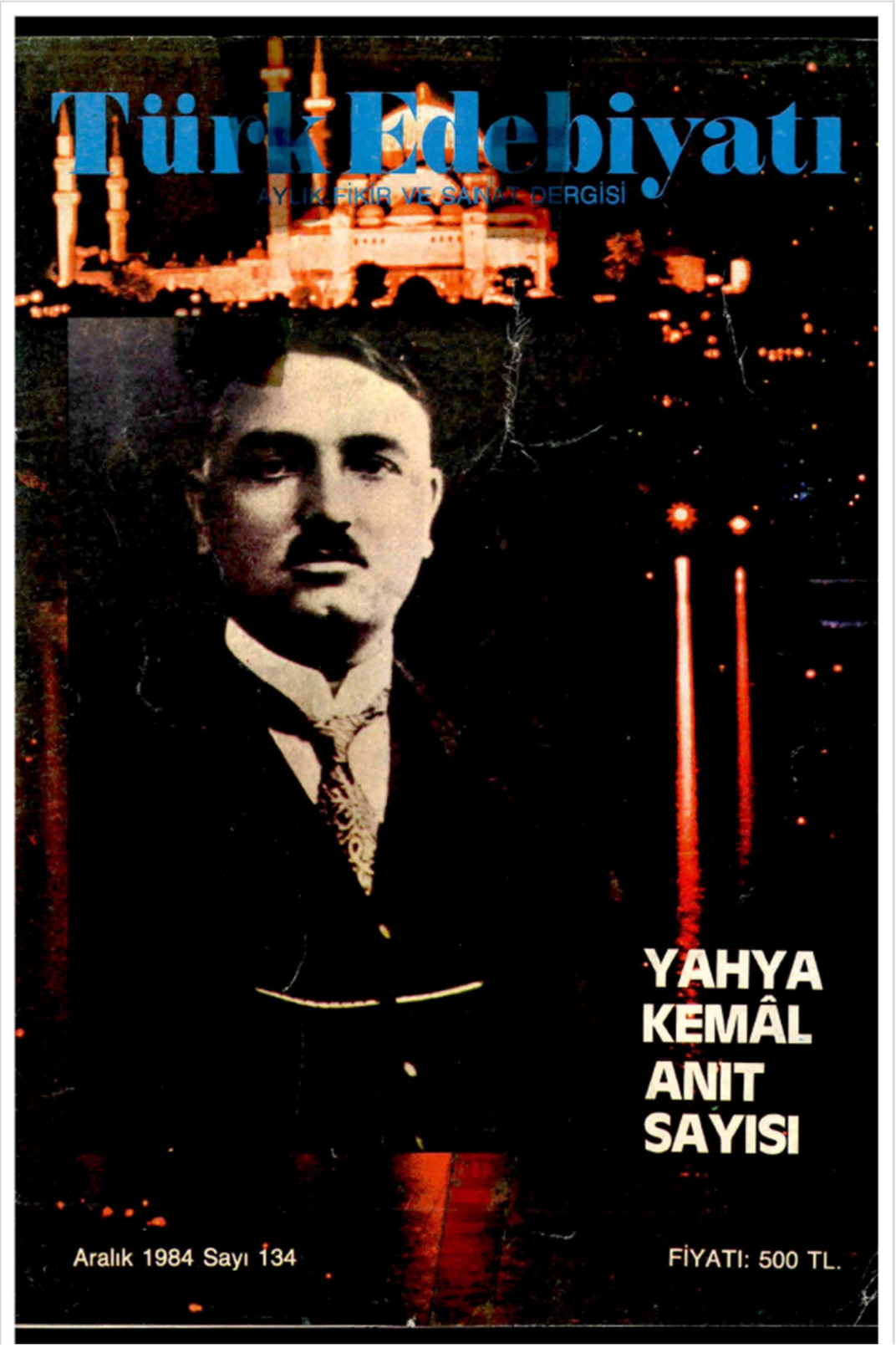
Ek 5: İstiklâl Marşı'nın kabulünün 62. yıldönümü için hazırlanan özel sayı.
(Türk Edebiyatı, Sayı 113, Mart 1983)

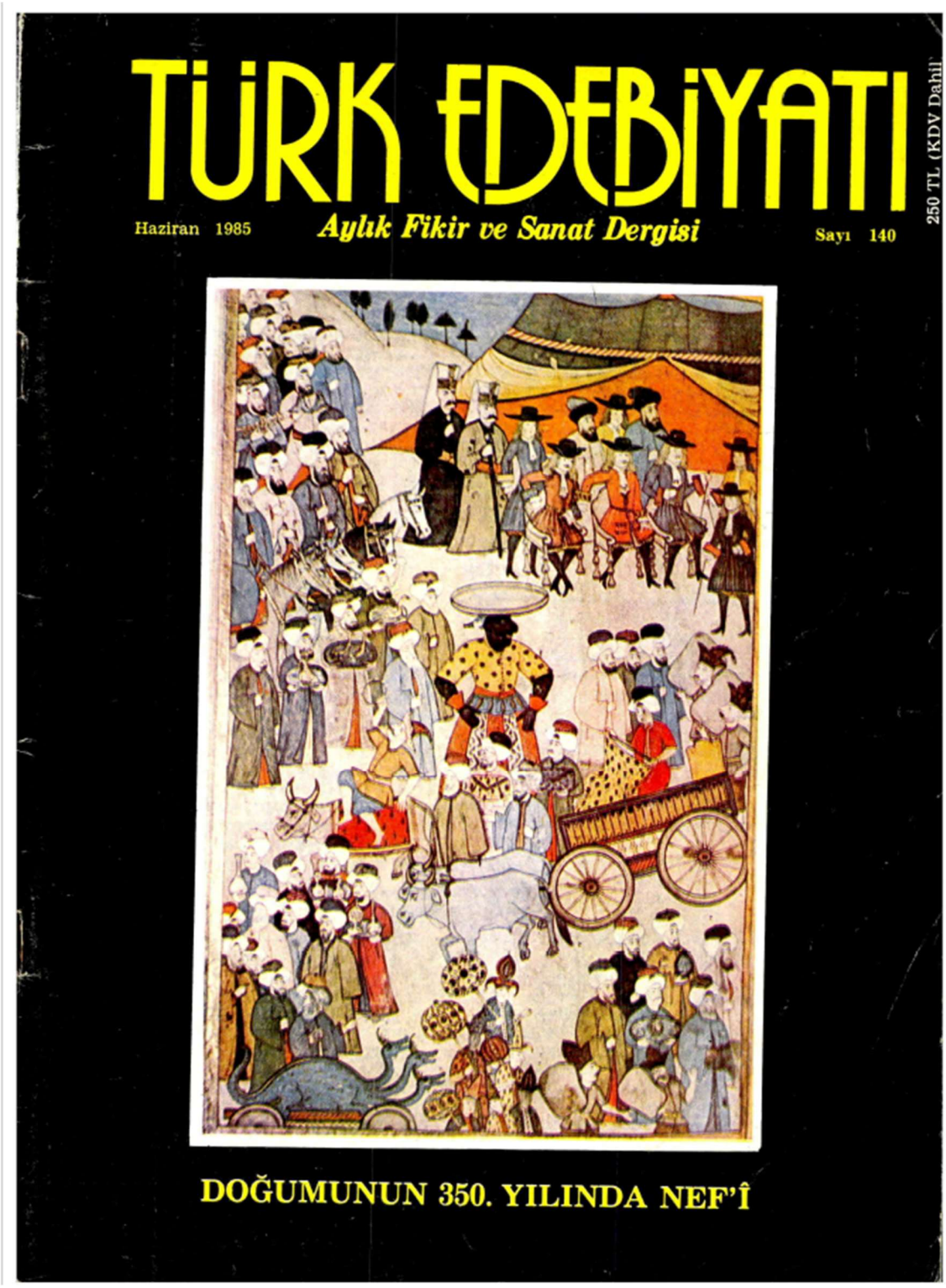
Ek 6: Necip Fazıl Kısakürek'in aziz hatırasına ithafen hazırlanan özel sayı.
(Türk Edebiyatı, Sayı 117, Temmuz 1983)

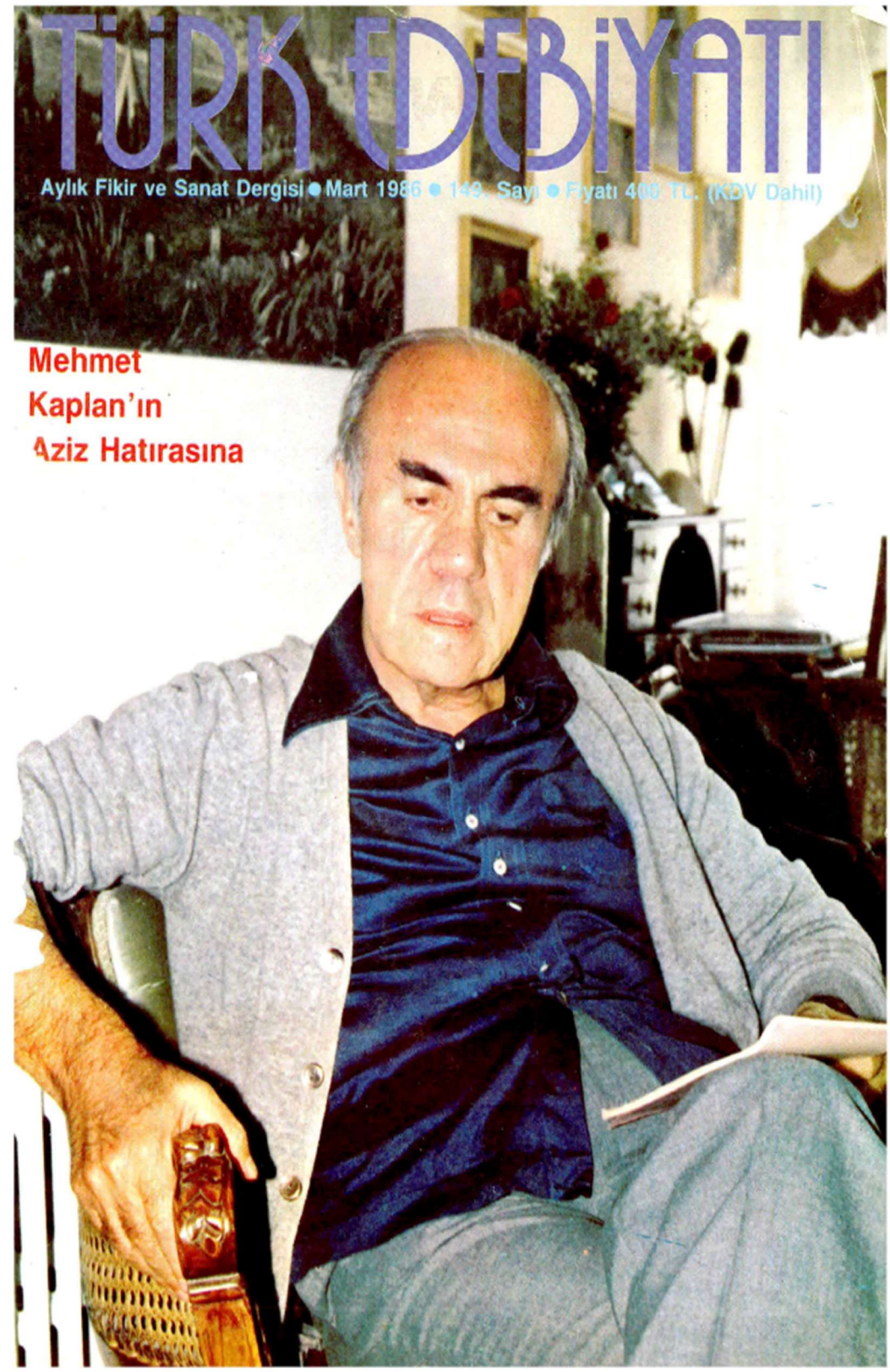
Ek 7: Samiha Ayverdi özel bölümü.
(Türk Edebiyatı, Sayı 127, Mayıs 1984)

Ek 8: Yahya Kemâl Beyatlı'nın doğumunun 100. yıldönümü için özel sayı.
(Türk Edebiyatı, Sayı 134, Aralık 1984)

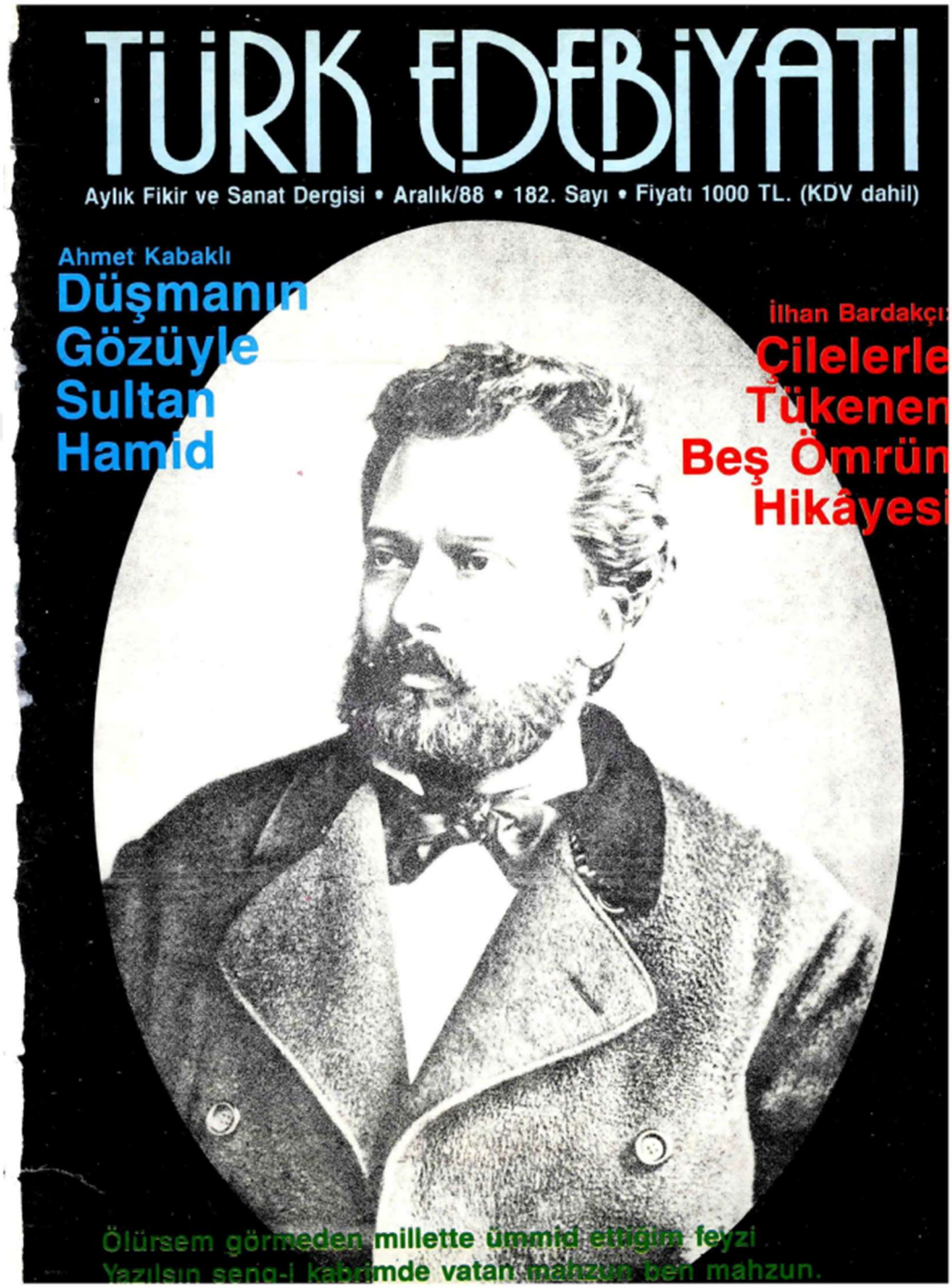
Ek 9: Doğumunun 350. yılında Nef'î'ye ithaf edilen özel sayı.
(Türk Edebiyatı, Sayı 140, Haziran 1985)

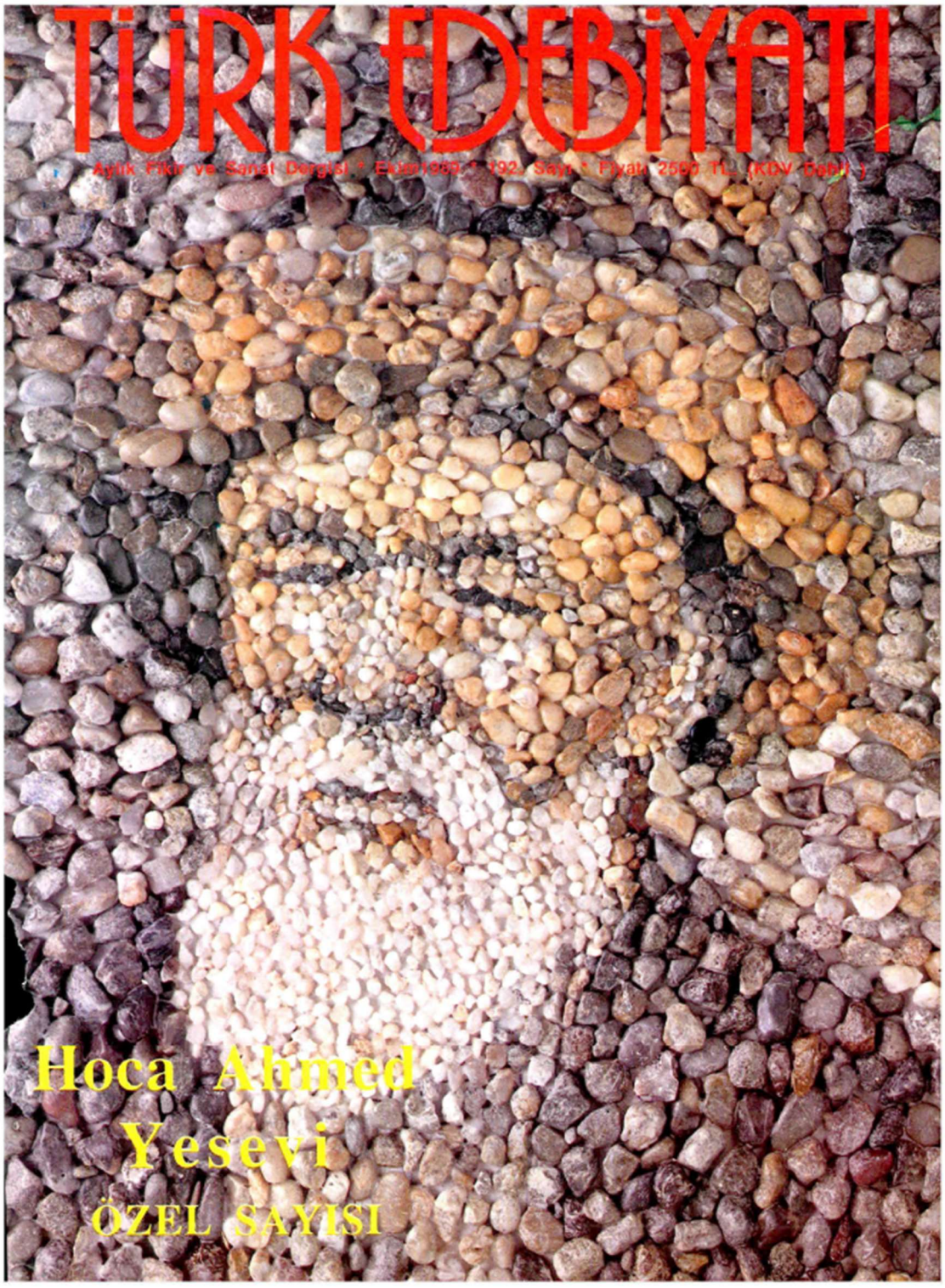
Ek 10: Mehmet Kaplan'ın aziz hatırasına ithafen hazırlanan özel sayı.
(Türk Edebiyatı, Sayı 149, Mart 1986)

Ek 11: Mehmet Âkif Ersoy'a ithaf edilen özel sayı.
(Türk Edebiyatı, Sayı 158, Aralık 1986)

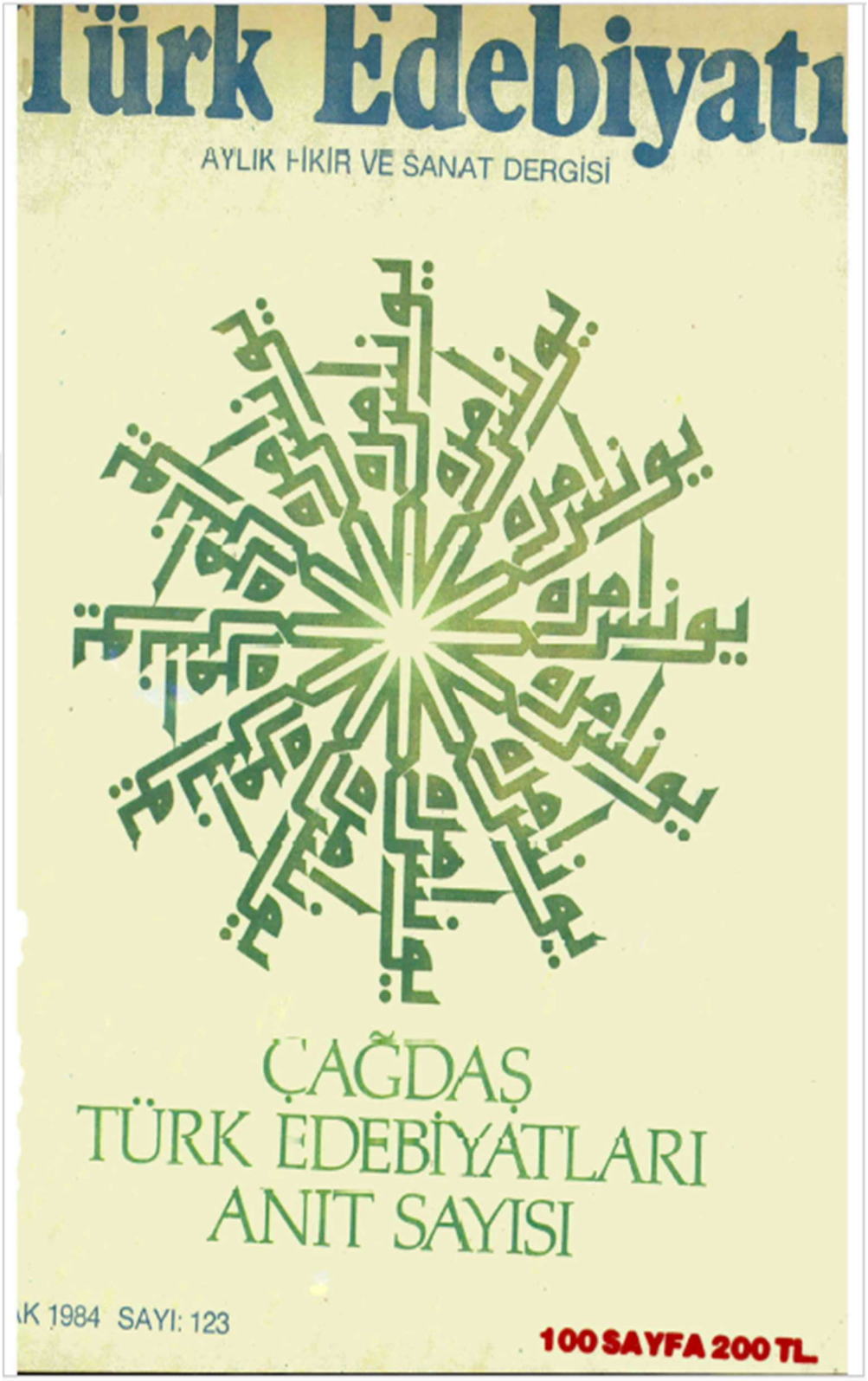
Ek 12: Namık Kemal'in ölüm yıldönümünün 100. yılına ithafen hazırlanmış özel sayı.
(Türk Edebiyatı, Sayı 182, Aralık 1988)

Ek 13: Hoca Ahmet Yesevî'ye ithaf edilen özel sayı.
(Türk Edebiyatı, Sayı 192, Ekim 1989)

Ek 14: Yunus Emre'ye ithaf edilen özel sayı.
(Türk Edebiyatı, Sayı 193, Kasım 1989)

Ek 15: Çağdaş Türk Edebiyatları Anıt Sayısı.
(Türk Edebiyatı, Sayı 123, Aralık 1984)

Ek 16: Türk Edebiyatı dergisi, 108. sayısını 64 sayfa olarak yayımlıyor.
(Türk Edebiyatı, Ekim 1982)

Türk Edebiyatı TEMMUZ 3

Ahmet Kabaklı ve Necip Fazıl Kısakürek Türk Edebiyatı Vakfı'ndaki bir sohbette....

Ahmet Kabaklı

Son Sohbet

Üstad Necip Fazıl ile rûhî ve gaybî olan son görüşmemiz kendisiyle yüz yüze konuşarak Tercüman'da yazdığımız 12 "Sohbet"ten bir ay kadar sonra, bulutların bittiği ve deniz ufkunun başladığı yerde cereyan etti.

Sevdiği Yunus Emre'nin:

"Şol yokluk varlık şârını
Aşam, garkolam yürüyem"

dediği hikmet ve marifet üzre yürüyordu. Beni bir gördüğü, bir görmediği anlaşılıyordu. Sesi bir duyuluyor, bir duyulmuyordu.

Son aylarda, beyaz sakalı ile çehresini çevreleyen olgunluk ve nûranîlikle beraber, vücudu, o çok sevdiği atlarına bindiği günlerdeki kadar çevik, zinde idi. Bakışı keskin ve aldırmaz, sesi ise, bildiğimiz tesir gücünde kesik kesik konuşuyordu.

"Meçhuller caddesinin bu kimsesiz seyyahına" yaklaşmaya çalışan bir rüya yolcu gibiyim. Bakıyorum, elim dokunacak kadar yaklaşmışım, bakıyorum bir dalga tutmuş beni kıyılara bırakmış.

— Şimdi ne yapıyorsunuz üstadım, şiirlerinizi ve sizi sevenleri bıraktınız, nerdesiniz?

"— Yunus Emre'nin "Mahrum olmaz Allah diyen" mısraındaki idrak fezası karşısında, tavla zarı kadar küçük dünyalarının saraylarında hüküm sürdüklerini sanan insancıklar"dan koptum. Rabbin ilâhî kanatlarının yelpazelendiği iklimde gerçek hürriyetime kavuştum.

"Bir bardak su gibi çalkanan dünya"da **"İstikamet çöktü ve**

Ek 17: Necip Fazıl Kısakürek'in son sohbetine dair kaleme alınmış yazı.
(Türk Edebiyatı, Sayı 117, Temmuz 1983)

Türk Edebiyatı MAYIS/62

ÖLÜMÜNÜN
30. YILINDA

Sait Faik'i Anarken

ŞEMSETTİN KUTLU

Sait Faik

Gerçekleştirmek imkânını bulamadım; yirmi yılı aşkın bir zamandır bir kitabın kaleme alınması hayâli ile doluyum. Bu kitabın adı hazır, kahramanları hazır, konusu hazırdır. Hatta çoğu bölümü kafamda öylesine işlenmiş ve bir bakıma tamamlanmıştır ki, haydi deyip makinenin başına geçebilecek olsam, belki bir iki ayda onu "Sadırdan satıra" (1) aktarabilirim zannındayım.

Ama işte bu kadarı... Bu kitap yirmi yıldır bir türlü "eser" haline gelemez. Türlü engeller onun vücut bulmasını geciktirir. Yirmi yıl böylesine süregelip süregittiğine göre - kuvvetle tahmin ediyorum- sonlarına pek yaklaşan ömür çizgimin içinde hep böyle vücutsuz kalacaktır.

Faruk Nafiz, "Oğluma" başlıklı bir şiirini vaktiyle şu mısra ile bağlamıştı :

"Sen ki benim doğmamış, doğmayacak oğlumsun!..."

Ben de bu hayâl eserim için: "Sen ki benim yazılmamış, yazılmayacak eserimsin" desem yeridir. İmdi, yeri ve sırası geldiğine göre, bugünün değerli gençlerine böyle bir kitap yazmalarını tavsiye etmeyi ne kadar isterdim.

Kitabımın adını, rahmetli arkadaşım Cahid Sıtkı Tarancı'nın "Sanatkârın Ölümü" başlıklı, çok sevdiğim bir şiiri bana ilham etmişti. Bütünüyle birlikte, özellikle şu üç mısraı:

Şarkılar yarıda kaldı.
.....
Yanıyor güneşte petek,
Bütün bal arıda kaldı.

Evet, kitabın adı ŞARKILARI YARIDA KALANLAR olacaktı. Kahramanlarından biri de -tabiî- Cahit Sıtkı'ydı.

Elli yaş, sıradan bir insan için bile, kısa sayılır. Bu yaşta ölenlere "genç öldü" deriz. Ama, daha o yaşa erişemeden sahasında adını ölümsüzleştirmiş nice sanatkâr vardır ki, bunların ölümleri milletleri için de büyük bir acıdır. Bu sanatkârlar, onca erken öleceklerine bir yirmi otuz yıl daha yaşasalardı, verecekleri daha nice "bal"larından mahrum kalır mıydık?

Söz biraz uzadı ise de ŞARKILARI YARIDA KALANLAR adlı kitabın muhtevası, az çok, belli oldu sanıyorum. Bu kitapta -meselâ- Şeyh Galib, Nebizade Nâzım, Tahsin Nahit, Ömer Seyfettin, Ahmet Haşim, Kemaleddin Kamu, Ömer Bedrettin, Orhan Veli, Cahid Sıtkı, Ziya Osman... gibi, daha ellisini bile bulamadan, şarkılarını tamamlayamadan ölenlerin -biraz da duygulu- hikâyeleri anlatılacaktı ki, bunlardan en kabadayısı 48 ini zor bulmuştu ve içlerinde, henüz 36 sında iken birden susanları da vardı.

Edebiyatımızın böyle "erken sönmüş yıldızları" ndan biri olan Sait Faik'i anmak isterken, bu satırları yazmaktan kendimizi alamadık. O Sait Faik ki, yaşamakta olsaydı, bugün bile seksenine varmamış bulunacaktı.

Adapazarı'nın varlıklı bir ailesinden gelen Sait Faik, 1906 yılında, bu şehirde doğdu. Anlatıldığına göre, daha çocukluk yıllarında ele avuca sığmayan bir yapıdaymış. Bu ele avuca sığmazlığı gençliğinde, ortayaşlılığında da aynı tempoyu sürdürmüştür. İhtiyarlayabilseydi nasıl olacaktı? İşte bunu hiç bir zaman bilemiyeceğiz.

İlköğrenimini Adapazarı'nda, liseyi İstanbul'da ve Bursa'da yaptı. Bursa Lisesi'nin son sınıflarındayken gazete ve dergilerde birkaç yazısı çıkmış olduğundan, Edebiyat Fakültesi'ni kendine uygun görmüş olmalı ki, liseden sonra buraya yazıldı. Ne var ki onun anladığı edebiyat öğrenimi ile, fakültenin edebiyat öğretimi birbiriyle bağdaşmamıştı. Dolayısıyle genç yazar buradan ayrıldı.

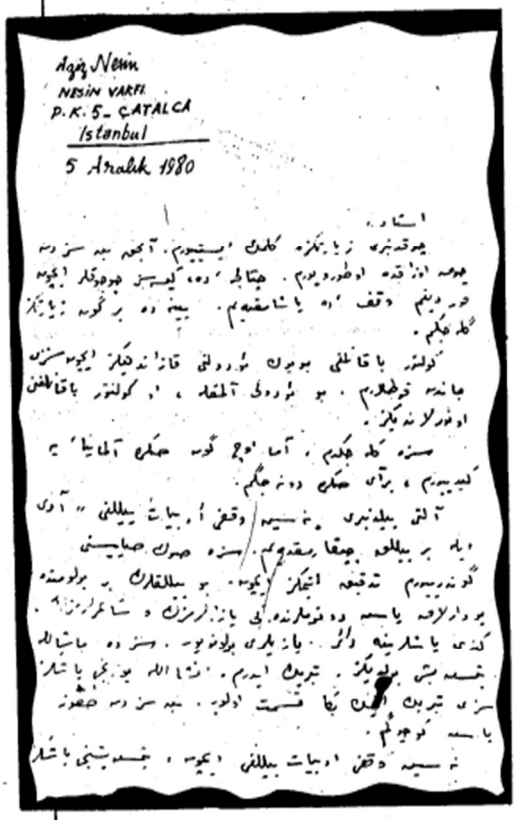
Oğlunu çok seven varlıklı baba, onu mutlaka okutmak istiyordu. Ekonomi öğrenimi için İsviçre'ye yolladı. Bu ülkeyi umduğu kertede renkli ve hareketli bulmayan Sait Faik Fransa'ya geçti. Grenobl'da - sık sık Paris'e gidip gidip gelerek - üç yıl kaldı. 1935'te yurda döndüğünde, elinde diploma falan diye bir şey yoktu ama, azade ruhu ve benliği bu üç yıl içinde alabildiğine gelişmişti. Hem her şeyden ve herkesten çabucak bıkıyor, hem her şeyi ve herkesi yürekten seviyordu.

Kısa bir zaman Halıcıoğlu (Ermeni Yetimler Mektebi) nde Türkçe, sosyalbilgiler çeşidinden dersler okuttu. Öğretmenliğe de, ortama da ısınamadı. Burayı bıraktı. Zahire ticaretiyle meşgul olan babasının yanında ticaret hayatına atıldı. Babası 1939 yılında ölünce Sait Faik kendisini tam bir serbestlik ve aynı zamanda tam bir boşluk içinde buldu. İsteksizlikle yürütmeye çabaladığı ticaret işini akrabalarına terke-

Ek 18: Ölümünün 30. yılında Sait Faik Abasıyanık anısı.
(Türk Edebiyatı, Sayı 127, Mayıs 1984)

Türk Edebiyatı TEMMUZ 55

Aziz Nesin'in Üstad'a bir mektubu

Aziz Nesin
NESİN VAKFI
P.K. 5 - ÇATALCA
İstanbul

5 Aralık 1980

Aziz Nesin'in Üstad'a bir mektubu... Aralarında hiçbir madde ve mâna bağı olmadığı halde yazılan, Üstad tarafından cevapsız bırakılan ve "bu ödülden, sana ödül veren Kültür Bakanlığı onurlanmalı" diyen bu mektup, Üstad'ı anladığını zanneden çevreler için, onu kimlerin daha iyi anladığını göstermek bakımından ibret vesikasıdır.

Üstad,

Çoktan ber ziyaretinize gelmek istiyorum. Ancak ben, sizden çok uzakta oturuyorum. Çatalca'da kimsesiz çocuklar için kurduğum vakıf'ta yaşamaktayım. Yine de bir gün ziyaretinize geleceğim.

Kültür Bakanlığı büyük ödülünü kazandığınız için sizi candan kutlarım. Bu ödülü almakla Kültür Bakanlığını onurlandırdınız.

Size gelecektim, ama üç gün sonra Almanya'ya gidiyorum; bir ay sonra döneceğim.

Altı yıldan beri "Nesin Vakfı Edebiyat Yıllığı" adı ile bir yıllık çıkarmaktayım. Size son sayısını gönderiyorum, tetkik etmeniz için. İnşaallah yüzüncü yaşınızda da sizi tebrik etme bana kısmet olur. Ben sizden dokuz yaş küçüğüm.

Nesin Vakfı Edebiyat Yıllığı için, yetmişbeşinci yaşınıza dair bir yazı vermenizi rica ediyorum. Bu yazıyı eski Türkçe yazabilirsiniz. Size daha kolay gelirse. Yazmağa zamanınız yoksa bu mektubu size getiren hanıma söyleyerek yazdırabilirsiniz. Ama ben sizin yazınızı tercih ederim.

Yazı istediğiniz uzunlukta olabilir. Her ne isterseniz yazınız. Meselâ yetmiş beşinci yaşınız dolayısıyla bir muhasebe geçmişle muhasebe... Yahud hatıralarınızdan bir bölümü anlatabilirsiniz. Şiiriniz de yahut tiyatro yazarlığınızdaki merhaleleri de açıklayabilirsiniz, ya da büsbütün başka şeyler...

Yazınızla birlikte bir de fotoğrafınızı rica ediyorum.

Bu yıllığın neşri gecikmişti. Bu münasebetle mümkün olduğu kadar çabuk gönderirseniz beni sevindireceksiniz.

Ziyaretinize geleceğim.

Yolunuz düşerse bir gün sizi vakfa da misafir etmekten şeref duyarım.

Neslihan hanımefendiye lütfen saygılarımı bildiriniz.

Her zaman dostluklar...

Aziz Nesin

Mümtaz Soysal'ın görüşü

Necip Fazıl'ın kavgalarına kızabilirsiniz, tutkuları konusunda farklı değer yargılarınız olabilir. Ama, hiçbir şeyini sevmemiş olsanız bile, Türkçeyi sevdiğiniz için onun şiirini de sevmişsinizdir.

Hem de, için için, gizli gizli, dışa vurmadan değil.

Tam tersine, dudaklarınızı kıpırdatarak, hatta elinizde olmadan sesinizi yükselterek, ağzınızda mısralar döküle döküle...

Bazen, gece karanlığında yalnız yürürken, kaldırımlarla "bir derdin potasında" erir gibi olursunuz. O sırada, "sükut gibi kimsesiz, çığlık gibi hürsünüz" dür.

Başınızı gökyüzüne kaldırdığınız geceler, yitirdiklerinizi onun diliyle düşündüğünüz olur.

"Birer yıldız olur da,
Kırpışırlar havada,
Kupkuru bir kafada
Apaçık giden gözler."

Yıldızlardan başlayıp geçmiş zamana doğru akmak da yine onun diliyledir.

"Kimbilir nerdesiniz,
Geçen dakikalarım?
Kimbilir nerdesiniz?
Yıldızların, korkarım,
Düştüğü yerdesiniz,
Geçen dakikalarım."

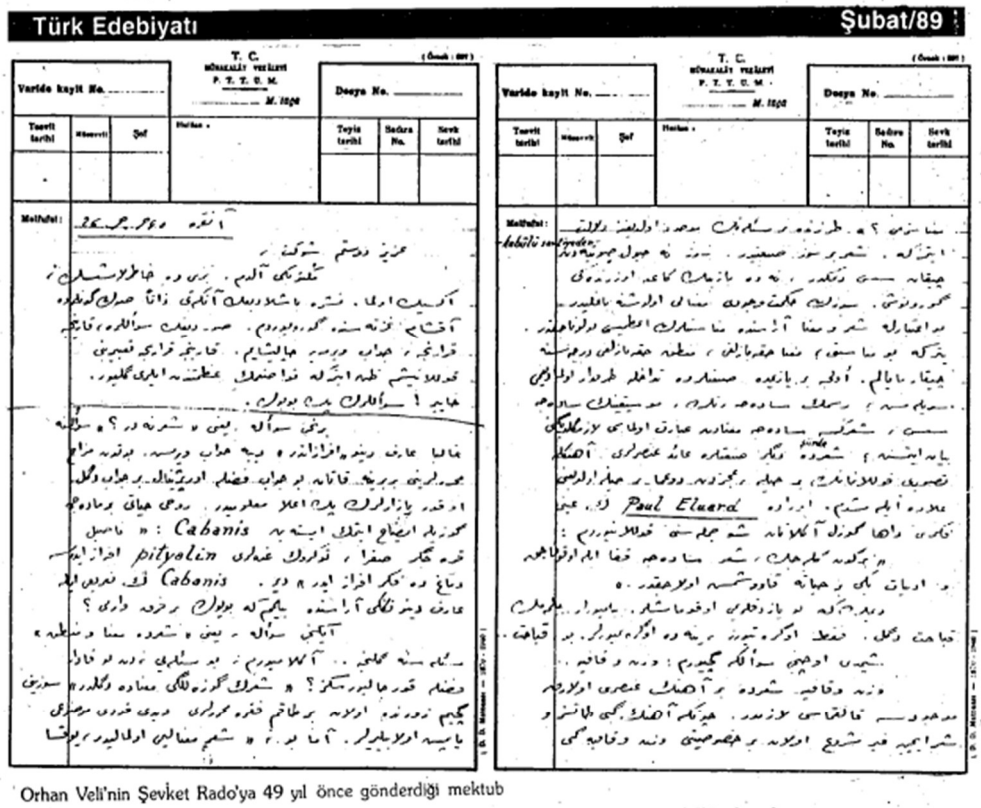
Kendi kendinize "Ben, kutup yelkenlisi, sipsivri kayalarda" dediğiniz anlar, onun mısralarıyla insan yazgısı üzerine düşündüğünüz anlardır:

"Ben, başı ağır gelmiş, boşlukta düşen fikir;
Benliğin dolabında kör ve çilekeş beygir."

Bir dili kuyumcu gibi işleyip dudaklarda ölümsüzce gezdirmek kolay iş değildir. Şair yaradılışın duygu yumağını herkesin her gün kullandığı sözcüklerle çözebilmek, herhalde bir mumun sarı alevinde erimek gibi, insan benliğini derin sancılarla sarsan bir olay olmalı.. Şairler, kaç yaşında ölürse ölsünler, bilin ki bundan ölürler. "Ölüm hiç de güzel değil, ne sabah var ne de akşam" diyerek yirmi yaşlarının başlangıcında geçip giden Muzaffer Tayyip'ten "Söylenmedik cümlenin hasreti dudağımda" diye diye göçen yaşlı Necip Fazıl'a karşı...

(Mümtaz Soysal, Milliyet)

Ek 19: Aziz Nesin'in Necip Fazıl Kısakürek'e hitaben yazdığı mektup.
(Türk Edebiyatı, Sayı 117, Temmuz 1983)

Orhan Veli'nin Şevket Rado'ya 49 yıl önce gönderdiği mektub

"Dönmez olsun
'Döner kebab...''...

Şiiri böyle anlayan **"Arif Dino nasıl bir münasebetsizdir ki** o yıl'ların muhteşem simalarını **"İfrazat"** olmakla suçluyor" **Şevket Rado** bey **Orhan Veli**'ye başvurmuş. İşte eski Türkçe yazı ile verdiği cevabı;

"Şiir nedir" sualine **Arif Dino "İfrazattır" diye çevap vermiş. Bütün mizah muharrirlerini birbirine katan bu cevap fazla orijinal bir cevap değil. Okur yazarların pek alâ malûmudur. Ruhu hayatı** bir **maddeci gözü ile izah etmek isteyen Cabanis: "Nasıl karaciğer safra, tükrük guddeleri pityalin ifraz ederse, dimağ da fikir ifraz eder" der. Cabanis'in tarifi ile Arif Dino'nunki arasında bilmem ki büyük bir fark var mı?..."**

Tartışma bu noktada sona ermemiş ama, **yumuşamış.** Elli yıl önce bu tartışmalar yapılıyormuş...

Edebî eleştiriler

Hüseyin Cahid beyin siyasi gazeteciliğinin yasaklandığı yıllar: **1935.** Hayatını kazanmak için o ölümsüz **FİKİR HAREKETLERİNİ** yayınlamış. **Yazarı da, musahhihi de, tercümanı da** kendisi.. Kitaplığımın tavana yapışan en üst rafından iki cildini çekip aldım.

1934 yılı temmuz ayının 19. günü yayınlanan **39. sayısında** "Genç bir şair: Cahit Sıtkı bey" başlığı altında nefis bir eleştiri var.

Hüseyin Cahid bey konuşuyor:

"Cahit Sıtkı bey genç bir şair olacak. Fakat niçin bu **gençlik bir sabah güneşi gibi şen, coşkun ümitli ve güler yüzlü değil.** Niçin onda fışkıran hayatın **neş'esi, şevki ve galeyanı yok?** Daha ilk adımlarını attığı hayatta bir ye'se ve ümitsizliğe kapılıyor:

Çıngıraksız, rehbersiz deve
kervanı nasıl
İpekli mallarını kimseye
göstermeden
Sonu gelmez kumlara uzanırsa
muttasıl
Ömrüm böyle esrarlı geçecek
ses vermeden...''
.....

Halbuki şair **bize en küçük hislerini** küçücük mısralar içinde derin derin tasvir edebilecek ve gözlerimizin önünde canlandırabilecek kudretin sahibidir.

İçimde bir çığlıktır,
dudaklarımda sükût
Dilsiz karanlıklarda
beliren uykusuzluk...

Şimdi "Dar kalıp" manzumesinde, ruhunun ideal dünyasına karşı atılmak ihtiyacını bize dört mısra içinde pek muvaffakiyetle hissettiriyor:

Ek 20: Orhan Veli Kanık'ın, Şevket Rado'ya gönderdiği mektup.
(Türk Edebiyatı, Sayı 117, Temmuz 1983)

Sultan Mahmud'un hayatını kurtaran hazine ustasının hatırasına hürmeten rahmet vesilesi olsun diye yaptırılmıştır."

Biz yine çatısı altında toplandığımız Cevri Kalfa Mektebi'ne dönelim. Kırk yıl kadar sibyan mektebi olarak hizmet veren bu bina 1859'da kız rüştiyesine döndürülmüş. 1929-1930'da Devlet Matbaası'nın Matbaacılık Okulu'na verilmiş. 1932'de Adliye Sarayı yanınca bazı mahkemeler buraya yerleştirilmiş, bir ara Muallimler Birliği bannmış.daha sonra Başbakanlık Arşiv deposu olarak kullanılmıştır. 1945-1946 ders yılında 59. Mektep olarak yine eğitim hayatına dönmüş. 1955-1956 yılında eski adına kavuşturulmuş. 1963'te bir kısmına İstanbul Gezici Kütüphane Merkezi yerleştirilmiş. kısacası bu tarihî bina uzun yıllar Türk eğitimine hizmet etmiştir. Bugün bu mamur hale getirilenlerden Tann razı olsun. Bundan böyle Türk Edebiyatı Vakfının hizmetlerine tahsis olunan bu binanın daha nice yıllar mamur olmasını dilerim. Cevri Kalfa'nın dileyelim ki aziz ruhu bu tahsisten şad olmuştur. Bir şair sultana yıllarca hizmet eden bu fedakâr, vefalı, sadık, tedbirli, soğuk kanlı ve güvenelik kadının her halde dudaklarından Şair Adlî'nin mısraları, kulaklarından o deyişlerin sesi eksik olmamıştır. Yine dilerim bu çatı altında divan şiiri yerini bilemediğim mezarının, son durağının üzerinden Tannm rahmet ve mağfiyetini eksik etmesin. Türk Edebiyatı Vakfına Tekrar başarılar dileyerek de değerli topluluğunuzu saygılarımla selâmlarım.

1. Cevdet Paşa: Cevdet Paşa tarihi. 2. Tab. 8.Cilt. İstanbul 1309. s.306.
2. Cevdet Paşa: a.g.e. 8.Cilt. s.307.
3. Âsım Tarihi. 2.Cilt. s.21—24.
3. Âsım Tarihi. 2.Cilt. s.204-205.
4. Şanizade Tarihi, 1.Cilt, s.21-24.
5. Reşat Ekrem Koçu: İstanbul Ansiklopedisi. Cevrî Kalfa maddesi. 7.Cilt. 1965. s.3524.
6. İbrahim Alâeddin Gövsa: Türk Meşhurları. s.86.
7. Keçecizâde İzzet Molla: Divan. Bulak 1255. Tevarih kısmı, s.10.
8. Keçecizâde İzzet Molla: Divan. II. Tevarih kısmı. s.21.
9. Reşat Ekrem Koçu: İstanbul Ansiklopedisi. 7.Cilt. s.3525.
10. R.E.Koçu: a.g.e. 7.Cilt. s.3524.

Vakfımızın yeni merkezi Cevrî Kalfa Medresesi'nin açılışını Devlet Bakanı Vehbi Dinçerler yaptı. (Soldan sağa): Devlet Bakanı Vehbi Dinçerler. Avni Akyol. İstanbul Valisi Nevzat Ayaz ve Kaleporselen Genel Müdürü Ali Coşkun.

VAKFIMIZIN YENİ MERKEZİ AÇILDI

TÜRK EDEBİYATI VAKFI senelerdenberi harap halde duran tarihi Cevri Kalfa binasını onararak törenle hizmete açtı. Çeşitli çevrelerden çok sayıda davetlinin katıldığı törende açılışı Devlet Başkanı Vehbi Dinçerler ve İstanbul Valisi Nevzat Ayaz yaptılar. Kurbanın kesilişi ve Kur'anı Kerim'in okunuşundan sonra dua edildi. Vakıf Başkanı Ahmet Kabaklı açış konuşmasında Vakfın Cevri Kalfa'yı bugünkü haline getirebilmek için çekilen çileleri anlatarak maddi manevi desteklerini esirgemeyen dostlara teşekkür etti. Daha sonra bu kişilere şeref belgeleri takdim edildi. Kendilerine şeref belgesi sunulan Ali Coşkun, Mehmet Menteşoğlu, Cahit Dodanlı, Feyzi Halıcı, Âgâh Oktay Güner, Aydın Bolak, Reşat Ozan, Kemal Ilıcak, Avni Akyol kısa bir konuşma yaparak faaliyetlerine bu binada devam edecek olan vakfın Türk kültür hayatındaki önemini belirttiler. "Vakıf bu binayı onarmakla hem tarihi bir binayı yok olmaktan kurtarmış hem de Türk milletine bir hizmet yuvası kazandırma bahtiyarlığına erişmiştir" dediler.

Konuşmalardan sonra ikramlarda bulunuldu. Bir saatlik bir aradan sonra dönemin ilk sohbeti başlatıldı. Konuşmacı olarak iştirâk eden Dr.Mujgân Cumbur, Uğur Derman, Cahit Baltacı ve İlhan Şahin binanın ve Cevri Kalfa'nın kendisinin tarihi önemini, binadaki kitabeleri çeşitli yönleriyle ele aldılar.

Şimdiye kadar kimsenin dikkatini çekmeden boynu bükük kurtuluşunu bekleyen Cevri Kalfa binası Türk Edebiyatı Vakfı'nın taşınmasıyla canlılık kazanmış, Milli kültüre hizmet gönül verenleri sevindirmiştir.

Ek 21: Türk Edebiyatı Vakfının yeni merkezinin açılışı.
(Türk Edebiyatı, Sayı 146, Aralık 1985)

15

Vasiyyeti

1-Bu vasiyet, çoluk-çocuğumun ve şahsı yakınlarımın dar ve hususî kadrosundan ziyade, onların da içinde olduğu geniş ve umumî zümreyi muhatap tutuyor. Başta gerçek Türkün ruh köküne bağlı yeni gençlik, şu kadar yıllık mücadele hayatımda beni okumuş veya dinlemiş her fert, kısaca Allah ve Resulüne perçinli herkes... Onlara hitap ediyorum ve dileklerimin yerine getirilmesi için gerekli çalışmayı işte bu yeni gençliğe ısmarlıyorum! Eğer üzerlerinde bir hakkım varsa, Hesap Gününde tek tek sorumludurlar. Emanetim, beni seven ve İslâm davasında bir hak sahibi olduğumu kabul eden herkese...

2-Fikir ve duyguda vasiyet lüzum görmüyorum. Bu bahiste bütün eserlerim, her kelime, cümle, mısra ve topyekûn ifade tarzım vasiyettir. Eğer bu kamusluk bütünü tek ve minicik bir daire içinde toplamak gerekirse söylenecek söz "Allah ve Resulü; başka bir şey hiç ve bâtıl" demekten ibarettir.

3-"Büyük Doğu -b.d. Yayınları- kitabevi kuruluncaya kadar şunun bunun neşrettiği eserlerim arasında mukaddes ölçülere karşı küçük ve hafif çapta lâübâlî, dikkatsiz ve ciddiyetsiz, hürmet ve hayâsiyetten mahrum ne varsa —isterse nokta veya virgül olsun— onları reddediyor, malım olmaktan çıkarıyor ve bütün sorumluluğumu, bundan böyle kendi idare, murakabe ve firmam altında çıkaracağım eserlere bağlıyorum. İnşaallah Hak bana onları dünya gözüyle bütünleşmiş ve tamamlanmış gösterir, arkamdan gelecekler de bu örneklere göre devam ederler, virgül oynatmaktan bile çekinirler. İslâma pazarlıksız ve sımsıkı bağlanmadan önceki şiirlerim ve yazılarım arasında, hattâ küfre kadar gidenler ise, çoktanberi eser çerçevem dışına çıkarıldığı, her birinden ayrı ayrı istiğfar edildiği ve çöp tenekesine atıldığı için, nereden nereye geldiğimi göstermekte bile kullanılmamalı ve onlarla müminleri benden çevirmek isteyeceklere —çok denenmiştir— şu cevap verilmelidir: "Koca Hazret-i Ömer bile, Allah'ın Resulünü öldürmeye davranmış ve peşinden bütün sahabilerin, derecede ikincisi olmak gibi bir şerefe ermiştir. Hiç ona bu ilk davranışından ötürü sonradan dil uzatan olmuş mudur? Belki o noktadan bu noktaya gelmekte faziletlerin en büyüğü vardır."

Eserlerimin mevzuunda vasiyetim kısaca şu: İlk yazılarımdan birkaçı asla benim değil: sonrakiler de, en dakik şeriat mihengine vurulduktan, yani nasib olursa tarafımdan bütünleştirildikten sonra benim... Bir kısmını şimdiden tamamlamış bulunduğum eserlerim üzerinde bu ölçüyü devam ettirmek ve en titiz murakabeyi sürdürmek borcu ise, mirasçılarının ve manevî mirasçım gençliğin... Ben öldükten sonra kim ne suretle eserlerim üzerinde gizli bir tasarrufa kalkar da ölçüyü hafifçe bile olsa örselerse, tezgâhını başına yıkınız! En büyük korkularımdan biri, nice müellifin başına geldiği gibi, ölümümden sonraki tahriflerdir.

4-Beni, ayrıca hususî vasiyetimde gösterdiği gibi, İslâmî usullerin en incelerine riayetle gömünüz!

Burada, umumî vasiyette de belirtilmesi gerek bir noktaya dokunmalıyım: 1935 yılında, Mürşidim ve Kurtarıcım Esseyyid Abdülhakim Efendi Hazretlerine, bir yazımı okumuştum. Bu yazı, kendilerini tanıdıktan sonraki dünya görüşüme ait olarak, zamânenin bize aykırı, meşhur bir gazetesinde çıkmıştı ve Türkün tarih muhasebesini İslamî tefekkür noktası etrafında çerçeveliyordu. Yazıyı ellerine aldılar, kalem istediler ve üstüne öz elleriyle "altın ile yazılacak yazı" buyurdular. İşte hususî zarfında duran bu kesilmiş makaleyi, bütün eserlerimin tasdiknamesi olarak kefenime iliştirsinler...

5-Nasıl, nerede ve ne şekilde öleceğimi Allah bilir. Fakat imkân âleminde en küçük pay bulundukça, biricik dileğim, Ankara'da, Bağlum Nahiyesindeki yalçın mezarlıkta, Şeyhlimin civarına defnedilmektir. elden gelen yapılsın...

6-Cenazeme çiçek ve bando muzika göndereceğim makam ve şahıslara uzaklığımız ve kimsenin böyle bir zahmete girişmeyeceği malûm... Fakat bu hususta bir muziplik zuhur edecek olursa, ne yapılmak gerektiği de beni sevenlerce malûm... Çiçekler çamura ve bando yüzgeri koğuşuna...

7-Cenazemde, namazıma durmayacaklardan hiç kimseyi istemiyorum! Ne de, kim olursa olsun kadın... Ve bilhassa, ölü simsarı cinsinden imamı.. Ve "bid'at" belirtici hiçbir şeyi... Başucumda ne nutuk, ne şamata, ne medh, ne şu, ne bu... Sadece Fâtiha ve Kur'ân...

8-Mezarımda İlâhî ve ulvî isim ve sıfatlardan ve benim beşerî ve süflî isim ve sıfatlarımdan hiçbir iz bulunmayacak... Mevlid de istememi... Onu, uhrevî rüşvet vasıtası yapanlara bırakınız! Sadece Kur'ân...

9-Şimdi sıra en büyük dileğimde... Müslümanlardan, eğer bu dâvada hizmetim geçtiğine inanan varsa, şunları istiyorum: Her ferdin, herhangi bir kifayet hesabına yanaşmaksızın, benim için "Necip Fazıl'ın kaza borcuna karşılık" niyetiyle bir günlük (5 vakit) namaz kılması ve yine bir gün oruç tutması... Mevtanın ardından, onun için kaza namazı Şafiî içtihadınca caizdir ve aynı içtihat Hanefîlerce de rahmettir.

Her ferdin, en aşağı 100 Tevhid kelimesi okuyup sevabının misilini bana hediye etmesi... 70 bine dolması lâzım...

Bir de, üzerimde hakkı olanların bunu Allah rızası için helâl etmeleri...

Ölünceyedek, üzerimdeki Allah ve kul haklarından mümkün olanını ödeyebilmek için elimden geldiği kadar cehdetmek azmindeyse de ne olacağını, nereye, hangi noktaya varabileceğimi bilmiyorum ve yardımı müslümanlardan bekliyorum. "Şey'en lillâh" tabiriyle bana Allah için bir şey verinizi Yardımınızı esirgemeyiniz?

10-Allah'ı, Allah dostlarını ve düşmanlarını unutmayınız! Hele düşmanlarını!... Olanca sevgi ve nefretinizi bu iki kutup üzerinde toplayınız!

11-Beni de Allah ve Resul aşkının yanık bir örneği ve ardından birtakım sesler bırakmış divanesi olarak arada bir hatırlayınız!

Ek 22: Necip Fazıl Kısakürek'in vasiyetine yer verilen sayfa.
(Türk Edebiyatı, Sayı 117, Temmuz 1983)

GENÇ KALEMLER

Değerli okuyucumuz. Türk Edebiyatı'nın belli başlı gayelerinden birisi de Edebiyatımıza yeni kabiliyetleri kazandırmaktır. Bu sayıdan itibaren gelecek vadeden arkadaşlarımızın şiirlerini ayrı bir bölümde yayınlayacağız..

Yine zaman zaman bu arkadaşlarımıza yardımcı olmak ümidiyle şiir hakkında genel bilgilere de yer vermeyi düşünüyoruz.

AY DOLANDI YÜRÜDÜ

Gün güneşi yitirdi
Ay geceyi getirdi
Ne zaman döneceksin

AY DOLANDI YÜRÜDÜ
SEMAYI SİS BÜRÜDÜ

Geçti günler geceler
Bak değişti mevsimler
Yine geldi sonbahar

BAHÇEDE SOLDU GÜLLER
ŞİMDİ YASTA BÜLBÜLLER

Korkuyla doldu hülya
Yerle bir oldu rüya
Can gövdeye emanet

KAN DAMARDAN ÇEKİLDİ
İÇİNE DERT EKİLDİ

Çile dolu sabahlar
Sabahlarda ah-u zar
Bir ümit gecelerde

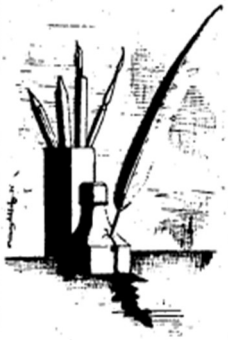
DURSUN SAATLER DURSUN
YA DURSUN YA KUDURSUN

Mutluluk tatlı hayal
Hayallerde ihtilal
Oyundaki son perde

AY DOLANDI YÜRÜDÜ
SEMAYI SİS BÜRÜDÜ

AHMET AKKOYUN

GÖZLERİN

Gani
ASLANGÖZ

Nedendir bilinmez
Gözlerin güneşten almış da hazzını
Güneşin lafı edilmez..

Sanki saklı, gözbebeklerin
İçinde girift bilmecelerin
Kapanmasın ne olur
O bir çift nuru ellerin
Ellerin ki selvi dalınca
Selvinin lafı edilmez.

Böyle bir başıma koyup
Gözlerinle beraber yok mu gidişin
Beni kandıramaz artık hayali
Beni kandıramaz artık gülüşün
Yokluğunla savaşırım sabahlara dek
Savaşın lafı edilmez.

Bir engin mekana açılır gözlerinde ruhum
Ve ruhun gözlerinde saflaşır
Sevda aklaşır, çile aklaşır
Ruhlar oynaşır gözlerinin bozkırında
Bedenin lafı edilmez.

Gözlerinin bittiği yerde gözlerin başlar
Zamanın bittiği yerde sonsuzluk
Artık bir ince soğukluktur davranan
Gözlerini son bir defa göreyim
Şimdi sonsuzluk muştusu vermeden zaman
Ölümün lafı edilmez.

VAHİY ÇİÇEĞİM

Gözlerin oltu taşı
Sevdan ab-ı hayat
Duygularım avuçlarında
Bilirsin ki ayakbağının artık

Bir hüzün faslıdır gecelerim
Deli dolu uyanırım her fecir vakti
Gelişi beklenmiş bir "yahiy" gibi
Sensin hep kalbimin beklediği

And içtim sensiz aşklara
Aramızda dağlar olsa da
Biricik Leylamsın
Kayıtsız-şartsız mecnununum

Gelişin üzre kurdum iklimleri
Sen gelmezsen
Hazan olur dört mevsim
Bohçanı, dağıt saçlarını al gel

Gel vahiy çiçeğim gel
Bir gurup vakti mucizelerle
Sineme sarayım seni
Yaşanmamış sevgilerle

Sen gelmezsen
Ben, "BEN" değilim
Onurum ayakaltı
Yüreğim mekanıdır
Bir kızıl kıyametin

Cumali BALIKÇIOĞLU

Ek 23: "Genç Kalemler" bölümünün eklendiği sayı.
(Türk Edebiyatı, Sayı 150, Nisan 1986)

GENÇ KALEMLER

Türk Edebiyatı Dergisi bu sayıdan itibaren zaman zaman sizlere "Genç Kalemler"de şiirleri çıkan arkadaşlarımızı tanıtmaya başlayacaktır. Bu sayıda misafirimiz Cumali Balıkçıoğlu. Sayın Balıkçıoğlu bize kısaca kendinizi tanıtır mısınız?

Bildiğim kadarıyla, 1961 yılında, yolu-okulu bile olmayan ADIYAMAN, Gerger ilçesinin Hilim köyünde, dar gelirli bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmişim... Zorbelâ şartlarda da olsa komşu köyün Gönen İlkokulu'nu bitirdim, yedi-onüç yaşları arasında, her güneydoğulu çocuk gibi, hasat mevsimlerinde ailemle birlikte, Çukurova'da "ırgatlık" yaptım, kazma dövdüm, geliç biçtim, pamuk topladım, karpuz bekçiliği yaptım... 1974'te bütün taşra çocuklarının hayâlinde taşı-toprağı altın bilinen kutlu belde; İstanbul'a geldim. O gün bugündür konfeksiyoncu olarak, ama acı, ama tatlı hayat sürüp gidiyor.

— Türk Edebiyatı: Şiire nasıl ve ne zaman başladınız?

— Hatırladığım kadarıyla, ilkokul öncesiydi, dudaklarımda birşeyler mırıldanırdım. Gerçi o zamanlar şiirin varlığından habersiz olduğum halde. Şimdi çok iyi anlıyorum ki, dudaklarımda mırıldandığım o tarifi zor şeyler şiirdi... Kâğıt üzerinde ilk şiirlerimi 76-77yıllarında yazdım. İlk şiirim 79'da yeni devir gazetesi çocuk sayfasında. (Çamurdan Çocuklardık) yayımlandı.

— Türk Edebiyatı: Niçin yazıyorsunuz?

— Günlük yaşayışda bir çok kişinin, aynı zamanda benim de, kendime sık sık sorduğum bir soru? Sahi niçin yazıyorum. Oysa, belirli bir öğrenim de görmedim. Zira, yazarlar belirli bir öğrenim-eğitimden geçmiş ve "masa başından" yazıyorlar. Bense hayatın içinden "tezgâhbaşından" yazıyorum... Yazmak ne kadar zorsa benim için, bir o kadarı da güzeldir. Güzel olduğu için yazıyorum... İçimde duyduğum bir şeyi yazmasam yüreğimde "infilâk" olacak zerre zerre bin parçaya bölüneceğim sanki... Şiir tarafından ihmal, yani hatırlanmadığım zamanlar, kendimi tabiât ve insanlara karşı suçlu hissediyorum. Bazen diyorum ki ortam olsa da, bütün meşgaleleri şiirin gerisine sıralasam ve şiir yoluyla yürüsem insanlara... Her şeye rağmen ümmitliyim... Ümmitsizliği, üzüntüyü çıkarıp atmışım içimden... Daha yeniyim, yolun başındayım... Biliyorum, ardımdan dünyaya bir iz bırakırsam, inançlı bir ümmidin hâkimiyetindeki kalemimle olacak... Dahası, mecburum yazmaya, mecbur olduğum için yazıyorum...

— Türk Edebiyatı: Genç kalemler, sayfasının genç şâirleri veya şiire yeni başlamış arkadaşlar için neler söyleyeceksiniz?

— Önce Türk Edebiyatı dergisinin, gelecek vaad eden genç arkadaşlar için göstermiş olduğu sıcak ilgiden dolayı teşekkür ediyorum. Şiirin can çekiştiği bir ortamda, genç şâirlerin yayıncılarımız tarafından, kaderleriyle başbaşa bırakıldığı bilinen bir gerçek...Yeri gelmişken yazmadan geçemiyeceğim. Geçenlerde bir dergiye gittim. Derginin genel yayın müdürü şiirlerimi okuyor... Tıpkı, ilkokul talebeleri gibi hece hece, "arada bir" başını kaldırıp, "Burada ne demek istiyorsun?" diyor. Canım sıkıldı, dayanamadım. Hocam müsâade buyurun ben okuyayım. Aldım bir şiirimi okudum. Hoca, "Herkes senin gibi okuyamaz," dedi. Hocam, bağışla beni, herkes senin gibi de okumaz, dedim. Bir türlü anlamadım, hoca dergiyi ilkokul talebeleri için mi çıkarıyordu. Sonra, kendisi anlattı... Hoca meğer, matematik hocasıymış... Buyrun ! Matematik hocası edebiyat dergisi çıkarıyor... Korkuyorum bu gidişle edebiyâtın "e"si, şiir'in, "ş"si kalmaz... Yazıktır... Günâhtır... Ne olur kıymayın şiire... Şiirsiz dünya karanlık, şiirsiz hayat bomboş. Ne olur ölmesin şiir.

Şiire, yeni başlamış arkadaşlara birşeyler anlatabilecek seviyede olmadığımı "itiraf" edeyim. Bana göre sanat eserleri sonsuz yalnızlıklar, tarifsiz acılar içerisindedir. Şiir; sanat eserlerinin en hassas türüdür, şiir kişinin içindedir. Şiirin eğitim-öğretimle bir ilgisi olmadığının çok açık delilleri vardır. Bir örnek vermek gerekirse "Benim sadık yârim kara topraktır" diyen Âşık Veysel bunun en güzel örneğidir... Şiir kayıtsız-şartsız ALLAH vergisidir, eğer bir insan şâir yaratılmışsa, ecel yatağında son nefesini alıp verse, dudağında bir mısranın sözcükleri yarım kalacaktır... Aksi takdirde şiir yazılmaz.

Türk Edebiyatı: Teşekkür ederiz. İlhâmınız bol olsun.

BİR GURUB VAKTİ

Dağ çiçekleri kokan yanım kalmadı
Bir büyük vaktinde
Kirli aşklara düştü kalbim.

Yağmurla yıkanmış
Rüzgârla taranmış saçlarım olsaydı,
Gelebilirdim sana
Gelebilirdim bir gurub vakti...

Ağıt dilinin biriyim beni
Bu gözyaşlarım olmasa
Gülmeyi bilseydim eskisi gibi
Gelebilirdim sana
Gelebilirdim bir gurub vakti...

Cumali BALIKÇIOĞLU

Genç Bir Şâir Adayı

Cumali Balıkçıoğlu

78

Ek 24: "Genç Kalemler" bölümünde ilk tanıtılan şair Cumali Balıkçıoğlu.
(Türk Edebiyatı, Sayı 154, Ocak 1986)

Türk Edebiyatı MAYIS/68

Kitaplar Arasında

HAZIRLAYAN: SELÂMİ ARSLAN

İLHAN GEÇER

Hilâl Görününce

Sevinç Çokum, edebiyatımıza hikâyeci olarak adım atmıştır. Dergilerde çıkan, kitap halinde yayınlanan hikâyeleri ile ilgi toplayan, sanat gücünü ispat eden yazar, daha sonra roman yazmaya başlamış, çalışmalarını romancılıkta teksif etmiştir.

"BİZİM DİYAR"da Rumeli'de yaşayan Türkleri tarihin gerçekleri içinde dile getiren, olaylara sanatçı gözü ile ışık tutarak onları ustaca romanlaştıran yazar, HİLÂL GÖRÜNÜNCE" adlı yeni eserinde de Kırım Türklerini ve onların tarihinden bir dilimi ele almıştır.

İlk romanı "ZOR"la başarılı bir imtihan veren Çokum, "BİZİM DİYAR" romanı ile kişiliğini, yeteneğini, gücünü ve başarısını ortaya koymuştur.

Bu konuda, daha önce Kırımlı yazar Cengiz Dağcı'nın Korkunç Yıllar, Onlar da İnsandı, Ölüm ve Korku Günleri adlı romanlarını okumuştuk. Ancak gerek anlatış, gerek dil, gerek üslûp, gerekse olaylara bakış açısı yönünden iki yazar arasıda bir benzerlik olmadığını görüyoruz. Aşağı yukarı aynı yerler ve yıllarda geçen olaylar değişik bir tavır ve biçimde romanlaştırılmıştır.

"HİLÂL GÖRÜNÜNCE", isminden de anlaşılacağı üzere, müslüman bir yurdun, müslüman insanlarının bir tarih ve zaman dilimi içindeki hayatlarını bütün sıcaklığı, acıları, burukluğu ile dile getirmektedir. Rus işgali korkusu ile yaşayan, Rus işgaline uğrayan Müslüman Kırım köyleri, kentleri, kırları, ırmakları, bağları, bahçeleri, kahraman ve inançlı insanları ile gözlerimizin önüne seriliyor. Kırım Türklerinin yiğitliği, dinine ve milletine sahip çıkışı, birbirlerine olan sevgi ve tutkusu, temiz ahlâk ve karakteri, kültürü, folkloru, usta bir anlatımla ortaya konmaktadır. Zaman zaman kullandığı mahalli deyimler ve kelimeler romana ayrı bir tad ve çeşni veriyor. Çokum'un şiirli zarif bir dili, usta ve rahat bir anlatımı var. Romanda yer alan kişilerin tipleri, şahsiyetleri, karakterleri çok ustaca, gerçekçi ve inandırıcı bir biçimde çizilmiş. Bütün bunlar eserin daha zevkle ve sevilerek okunmasını sağlıyor. Nizam Dede, Giray, Arslan Bey, Şahbaz Şirin, Halime, Aybike, Feyzullah Ağa, bütün özellikleri, iyilikleri, insan ve yurtseverlikleri ve sıcaklıkları ile yanımızda, hatta içimizdedir. Onlarla sevinir, onlarla üzülür gibiyizdir. Hain Gregoroviç'i parçalamak, yok etmek için sabırsızlanırız. Ak Mescit, Bahçe Saray, Çürüksu, daha doğrusu bütün Kırım dağları, kırları ve denizleri ile artık yabancı değildir bize.

"HİLÂL GÖRÜNÜNCE" olaylara ve konuya yaslanan türden bir roman değildir. O, daha çok müslüman bir yurdun tarih dilimi içindeki bahtsız döneminin, o yurdun bahtsız insanlarının büyük acı ve üzüntülerini, yer yer küçük sevinçlerinin hikâyesidir. Güzel bir üslûp, tatlı bir anlatım, gözlem zenginliği, yapmacıksız, sağlam bir dil, "HİLÂL GÖRÜNÜNCE"nin ilgi ile ve rahatlıkla okunmasını sağlamaktadır. Romanın rüzgârsız sularına vuran HİLÂL, esere ilâhi bir parıltı vererek onun gücünü ve başarısını vurguluyor.

Kapak kompozisyonunu Gürbüz Azak'ın yaptığı eser Cönk Yayınları'nın ve Roman dizisinin 1 numaralı kitabıdır.

Yeni Çıkan Kitaplar

Destanlarda Uyanmak

Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'nun yeni şiir kitabı "Destanlarda Uyanmak" Cönk Yayınları arasında çıktı.

Kitapta şairin 1979'dan beri dergilerde yayımlanan şiirleri yer almaktadır.

"Burçlar", "Kerkük Destanı", "Dedem Korkut", "Afganistan Yaşayan Destan", "Destanlarda Uyanmak" ve "Feth-i Mübîn", "Ana Yurdum Ata Yurdum", "Asımın Nesli", "mizah" bölümlerinden meydana gelen "Destanlarda Uyanmak"ta 39 şiir bulunuyor.

Türk şiir geleneğine bağlılık... Açık bir üslûp... Lirik-destanî bir söyleyiş... Türk-İslâm estetiği ile örülmüş aydınlık muhteva... Alelâdelerin üstünde gür bir ses!.. İşte, Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'nun şiirini çerçeveleyen ana-çizgiler, bunlar...

Aşağıda kitaba isim olan "Destanlarda Uyanmak"tan bölümler alıyor,

Sözü Gençosmanoğlu'nun şiirine aşina olanlara bırakıyoruz:

"Gazi Alp-Erenler! İşte koyulun,
Gayri söze vakit az verilmeli.
Bidevî atlara rüzgârca soluk,
Ve yıldırımlarca hız verilmeli.

.....

Töre, nizam, yol ve yordam her kula
Usul, erkân, edep, erdem... her kula
Yirmidört saatte her dem, her kula
Tanrı'nın buyruğu, uz verilmeli...

.....

İnatla girmeyin soy, sop faslına;
Kurtsa kurt, itse it... döner aslına...
Rûm ülkelerinde Oğuz nesline
Peygamber kavlince öz verilmeli.

.....

İçinde olanlar bir nebze iyman
Göğsünü mazluma eder süt liman...
Halkı ayırmadan kâfir, müslüman,
Açsa aş, açıkca bez verilmeli.

DESTANLARDA UYANMAK-Şiirler
Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu
140 sayfa,
Cönk-Yayınları
P.K.1361 Sirkeci-İstanbul

CÖNK YAYINLARI SUNAR

1- "HİLÂL GÖRÜNÜNCE" - Sevinç ÇOKUM
2- "DERİN YARA" - Sevinç ÇOKUM
3- "DESTANLARDA UYANMAK - N. Yıldırım GENÇOSMANOĞLU
4- FUZÛLÎ - Necmettin HACIEMİNOĞLU
5- DİLDE BİRLİK - A.Bican ERCILASUN
6- "KÜÇÜK DÜNYA" - Emine IŞINSU

İsteme Adresi: Cönk-Yayınları PK. 1361 Sirkeci-İSTANBUL

Ek 25: "Kitaplar Arasında" bölümünden bir sayfa.
(Türk Edebiyatı, Sayı 127, Mayıs 1984)

BİZE GELEN KİTAPLAR

Özdemir Çatalbaş

SEYDİŞEHİR TARİHİ

Mehmet Önder'in, "Seydişehir Tarihi" Seydişehir Belediyesi yayınlarından. Eserin önsözünde Mehmet Önder, "Eğer tarihi bir olay doğrudan Seydişehir'i ilgilendiriyorsa bu olay üzerine bilgiler vermeye çalıştık. Bu bakımdan mahallî tarih yazan birçoklarının yaptıkları gibi, genel tarih bilgileri ile kitabın hacmini şişirmedik. Şunu belirtmek isterim ki, arşiv belgelerinin araştırılmasında hayli güçlük çektik." demektedir. Bu konuda araştırma yapanlara yön verecek örnek bir eser. Gönlümüz bütün belediyelerin ciddi incelemelere yardımcı olmasını istiyor.

DÜNDEN BUGÜNE KAYSERİ

Öğretmen ve Şair dostumuz Muhsin İlyas Subaşı, Kayseri'nin kuruluşundan günümüze kadar geçirdiği safhaları ve Kayseri'nin bugününü anlatıyor. Bu konuda yazılan şiirleri de toplayan yazarımız Kayseri'yi, "Cazibe Şehri" olarak gördüğünü mısralarında dile getirmektedir.

Çıkmaz sokaklarında bir Osmanlı Uyumu
Halılarında renk renk duygularımı buldum.
Anladım üç kültürün sentezi olduğunu,
Bu cazibe şehrinde yalnızlıktan kurtuldum.

İsteme adresi: Örnek Kitabevi, Millet Cad. No: 11
38040/KAYSERİ

SON SADRAZAM AHMET TEVFİK PAŞA

Yıldız Teknik Okulunda 26 yıl makina hocalığı yapan Ahmet Şefik Okday, zor günlerin insanı olan son Osmanlı Sadrazamı Ahmet Tevfik Paşa'yı anlatıyor. Yazarın gayesi geçmişimizin bilinmeyen ve unutulan sahifelerini genç nesillere anlatmaktır. Tevfik Paşa dürüstlük örneğidir. Teselya harbinin sevinciyle II. Abdülhamid kumandan ve vezirlere büyük ihsanlarda bulunur. Paşa devletten maaş aldığını söyleyerek bu büyük meb'ağı kabul etmez. Ebuzziya takviminin 1 Aralık 1946 tarihli yaprağında Tevfik Paşa'dan bahsedilirken doğruluğundan kinaye olarak "Soba borusu" olarak

GENEL DAĞITIM
Bateş Bayilik Teşkilatı A.Ş.
Çatal Çeşme sok. No:48
Bateş Han Çağaloğlu/İSTANBUL
Tel: 511 84 50

tavsif ediliyor. Hatıraları okurken Tevfik Paşa'yı ve devrin padişahı Abdülhamid'i yakından tanıyoruz.

"Büyük Dönemeç"
"Tedirginler"
"Kendi Dünyamız"

Tiyatro yazarı Sabahattin Enğin'in "Büyük Dönemeç, Tedirginler ve Kendi Dünyamız" adlı oyunları, Hisar yayınlarınca kitap dünyamıza kazandırıldı. Bilindiği gibi Tedirginler, 1963 yılında Devlet Tiyatrolarınca "Suçlu" adıyla oynanmıştı.

"Merhaba İnsanlar"
Mustafa Özbalcı

Şair Mustafa Özbalcı 1958'den bu yana Hisar, Hareket, Çağrı ve Türk Edebiyatı dergilerinde yayınlanan şiirlerini "Merhaba İnsanlar" adı altında topladı.

Merhaba İnsanları Eser Matbaası 1986

"Günortasında Arakesme"
Abdülkadir Hayber

Gâzi Eğitim Fakültesi öğretim görevlisi Abdülkadir Hayber, 12 hikâyesini bir kitapta topladı. Günortasında Arakesme yazarın üslûbu açısından dikkat çekici.

Üçler Matbaası 1986 Ankara

"Of ve Çaykara"
Haşim Albayrak

Öğretmen-yazar Haşim Albayrak, Of ve Çaykara tarihini, sosyal, ekonomik ve kültürel açılardan derinlemesine incelediği araştırmalarının birinci cildini yayınladı. Sahasında ciddi ve seviyeli bir çalışma. Cantekin Matbaası 1986 Ankara

"Şanlıurfa Şairleri I"
Bedri Alpay

Yazar Bedri Alpay, Nabi'yi yetiştiren Urfa ilimizin, daha nice şair ve sanatçıların yatağı olduğunu "Şanlıurfa Şairleri I" isimli eserinde ortaya koymuş. Takip edecek çalışmaların kıymeti açısından ölçü sayılabilecek bir eser.

"Şanlıurfa Şairleri I" Bayrak Matbaası 1986 İstanbul

"Urfalı Şair Abdi"
Adil Saraç

Araştırmacı-yazar ADil Saraç, Urfa'nın yetiştirdiği bir diğer kıymeti, Şair Abdi'yi hayatı, eserleri ve sanatıyla ele almış. Kitaplığımız, Abdi ile ilgili bir temel başvuru eserine kavuşmuş.

"Urfalı Şair Abdi" Bayrak Matbaası 1986 İstanbul

"Bir Daha Yaşamak" -İsmail Özmel

İnceleme yazılarıyla tanınan İsmail Özmel, bu defa şiirleriyle karşımıza çıkmış. Özmel'in "Bir daha yaşamak" adlı eserinde kısa ve veciz söylemek kaygısını, hemen her şiirde görmek mümkün.

"Buluttan önce Yağmur"
Turhan Doyran

Şiirlerini "Buluttan önce Yağmur" adıyla yayınlayan sanatçı Turhan Doyran, alabildiğine serbest bir söyleyişle iç dünyamıza seslenmişti.

Güven Matbaası 1986 Ankara

"Sinema Yazıları" "Sümer Menekşeleri" "Tiyatro" MUZAFFER BUDAK

Şair-Yazar Muzaffer Budak "Haksız Acılar" adlı şiir kitabından sonra, 3 yeni eseriyle okuyucuların huzurunda. Budak 1969-1986 yılları arasındaki film eleştirilerini ve sinema ile ilgili düşüncelerini Sinema Yazıları adı altında toplamış. Yine opera, operet ve bale ile ilgili görüşleri "Tiyatro" isimli eserini oluşturmuş. Sümer Menekşeleri ise, yazarın ikinci şiir kitabı.

Ek 26: "Bize Gelen Kitaplar" bölümünden bir sayfa.
(Türk Edebiyatı, Sayı 157, Kasım 1986)

Türk Edebiyatı EYLÜL 54

BAYRAM BİLGE TOKER

Kitap dünyası

Masal Çağını Okurken

Şiire dâir yazmanın şiir yazmak kadar zor olduğuna inanıyorum. Tabii bu zorluk şiir tekniğini ve daha çok şekli meseleleri konu edinen, işin teorisine ait yazılar için söz konusu değildir. Zaten bunları yazmak kolay ve biraz da zahmetsizdir. İşte bundan dolayıdır ki, şiirin oluşu ve şairin trajedisi ile ilgili, her şairin bile kolay kolay farkına varamayacağı, varsa bile o karanlık köşelere girmeye, oraları aydınlatmaya cesaret edemeyeceği, meselenin özünü kurcalayan seviyeli denemeleri bu işin sancısını çekmiş ve bir hayli yorulmuş iyi şairlerin kalemiden okuyoruz. Bizde yakın bir geçmişte **Tanpınar**'ın, **Hâşim**'in, günümüzde de **Necip Fazıl**'ın, **Sezai Karakoç**'un; Batı'da **Baudelaire**'in, **Rilke**'nin yazdıklarını aklıma ilk gelen örnekler olarak söyleyebilirim.

Bu yazının özünü teşkil edecek olan **Ali Akbaş** ve O'nun **Masal Çağı** adlı şiir kitabı hakkında yazmaya karar verirken bu yüzden çok düşündüm. Burada, elbette ki, şiirin sübjektif meselelerinden ziyade, Masal Çağı'ndaki şiirler ve onların objektif meseleleri üzerine düşündüklerimi yazacağım. Fakat gene de, beni hangi güçlüklerin beklediğinin farkındayım.

Önce Ali Akbaş'a ve O'nun sanatçı kişiliğine dair bazı şeyler söylemek istiyorum. Çünkü Ali Akbaş'ın şiirleri, kendi mizacı, karakteri, huyu, şahsiyeti ile o kadar iç içe ki... Masal Çağı'ndaki şiirlerin her biri, şairinin hayatının aynası, onun birer parçası denebilir. Gerek şiirleri oluşturan duygu ve bu duygunun birikimi, gerekse şiirlerin oluş ve yazılış maceraları yönünden bu böyle. Akbaş'ın şiirden ayrı geçmiş bir ânı yoktur. O hep şiir düşünür. Yazamadığı zamanlarda da yaşar. Dalgınlığı, unutkanlığı ve hatta **Doğuş**'daki sohbetimizde de söylediği gibi- bazı anlar, "geçimsizleşmesi, huysuzlaşması, tedirginliği ve kaçacak yer araması" bundandır. Bütün bunlara sebep, Ali Akbaş'da, şiirin samimiyetin sesi oluşundandır. Aslında samimiyet, bütün sanat eserlerinin en büyük ve vazgeçilmez özelliğidir. Fakat husisiyetle şiir, gücünün tamamını samimiyetten alan bir türdür. Onun gereksiz süse, gösterişe, zorlama ve yapma söyleyişe hiç tahammülü yoktur. İnsan içinde pişmiş, olgunlaşmış ve günün birinde "beni yaz" diyen mütehakkim bir ses halinde tezahür eden şeyleri yazmalıdır. Bu manada Ali Akbaş'ın şiirleri, tamamen yaşanmış ve yürekten hissedilmiş duyguların terennümüdür. Zaten böyle olmasalardı, ne uzun yıllar şairini meşgul edebilirlerdi, ne de okuyucuda dönüp tekrar tekrar okumak isteği uyandırabilirlerdi..

Kendisi az yazdığını söyler. Çoğu eş dost da bu kanaattedir. Ancak ben böyle düşünmüyorum. Bence, şiirde azlık çokluk söz konusu olduğu zaman, yazılanların kemmiyet, yani sayı olarak çokluğuna değil, seviyesine ve gücüne bakarak hüküm vermek gerekir. Masal Çağı'nda tek bir tanesi bile şairini "iyi şair" kabul ettirecek şiirler vardır. Buna rağmen az yazmış denilirse, kanaatimce şuna bağlamak lazımdır: Ali Akbaş, şiirin zor ve çetin bir iş olduğunun farkına varan her şair gibi az yazmıştır. Ve O, ayaklarını basacağı yerde kendisini emin ve güçlü hissedeceği günü beklemiştir. Başkalarının cahilliliğinden doğacak üne kapısını kapalı tutmasının sebebi de budur. Sanatı ciddiye alışı, kılı kırk yaran titizliği, güzeli ve seviyeli olanı yakalamak uğruna uzun çilelere talip oluşu millete saygısındandır. Sanatçının eseri üzerinde titremesi, milletin üzerinde titremesinden başka bir şey değildir. Şüphesiz her sanatçı aynı seviyeyi yakalayamaz, fakat en azından ucuza ve kolaya tevessül etmeyip zora talip olmalıdır; ya da bu cehdi taşımalıdır. İşte Masal çağı şairinin az ve zor yazmasındaki sırrı burada aramak lazımdır.

Ali Akbaş, **Rilke**'nin dediği gibi, "Özünü zorlamadan, rahatça, bahar fırtınalarına göğüs gererek, ya ardından bir yaz gelmezse diye düşünmeden duran ağaç gibi sessiz, sakin, köşesinde kozasını örmüş", bunu tercih büyüklüğünü gostermiş bir şairdir. Evet, yaz elbette gelir ama, "yalnızca sabredenlere gelir. Önlerinde sonsuz bir boşluk varmış gibi tasalanmadan, sessiz ve yürekleri geniş olanlara gelir." Masal Çağı'ndaki her şiir, öyle güçlü ve zorlu fırtınalardan sonra gelen bahardır. Şair, bu baharın gelişinin iyice farkında olduğu ve bunu ürpererek duyduğu bir günde olmalı, büyük bir coşkunlukla, şaşkın, şöyle deyivermiştir:

Şaştım kaldım
Bu sabah
Gelmez sanılan yaz
Gelmiş
Bir kuş tüyü düşer gibi
Nisan düştü bahçeye.

Bir sohbet esnasında, **"Ali Akbaş gelenekle hesaplaşan şairdir"** demiştim. Bundan geleneğin inkârı, reddi; ya da artık zamanını doldurduğu, bugüne söyleyecek bir şeyi olmadığı manası çıkarılmamalıdır. Her sairin ilk adımını attığı yer olan gelenek, pek çok şairin ikinci bir adım atamadan orda öylece çakılıp kaldığı bir yer olur bazan. Bir başka dünyayı keşfe çıkanlar, hareket edecekleri bu ilk yeri çok iyi bilmek ve tanımak zorundadırlar. Her şair bu ilk dünyayı iyice gezip öğrenmelidir fakat, devamlı orda kalmaması gerektiğinin farkında ve şuurunda olarak. Geleneğe esir değil hayran olmak, onu inkâr değil, sevgiyle saygıyla yaklaşmak! İşte bütün bunlar, şairi, gelenekle hesaplaşmak dediğim bir iç murakabeye sevkedecektir, ya da etmelidir. Ve bundan sonra şair, kendinden emin, yeni dünyaya ilk adımını atacaktır, Artık o yönünü tesbit etmiş, adımlarının ölçüsünü iyi ayarlamıştır. Yanlış bir yöne gitmemesi için, zaman zaman dönüp arkasına bakacaktır da. Çünkü geldiği dünyadaki asırlarca sönmeyen büyük kılavuz ışıkların varlığından haberdar ve memnundur.

İşte Masal Çağı şairi, **Erenler Divanı**'ndayı, **Çiçekler ve Kuşlar**'ı, **Varsağı**'yı, **Harran Gökleri**'ni, **Fuzuli**'yi, böyle bir çileyi yaşadıktan sonra yazmıştır. Bu

Ek 27: "Kitap Dünyası" bölümünden bir sayfa.
(Türk Edebiyatı, Sayı 119, Eylül 1983)

yedi sekiz yüz sayfayı bulmuştur. Bunlarda devletin resmi teşkilatından başka memurların isimleri, tayin tarihleri, rütbeleri, nişanları gösterilmiş olduğundan birer vesika mahiyetini kazanmışlardır. Cumhuriyet döneminde "Resmi Gazete" bu işi üstlenmiştir.

Genel sâlnamelerden başka yine resmi mahiyette olmak üzere nezâretler, vilayetler ve resmi müesseseler de salname çıkarmışlardır. Bunlardan 1334 (1915-16) senesinde yayınlanan "İlmiyye Sâlnamesi" çok kıymetli bilgiler taşımaktadır. En çok salname çıkaran vilayetler Hüdavendigâr ve Selanik'tir.

Kurduğu matbaada o günün tekniğine göre en temiz ve zarif eserler yayınlayan Ebuzziya (ölümü 1913) çıkardığı sâlnamelerle de meşhurdur. O devirde çıkan meşhur salnamelerden bazıları şunlardır: Sâlname-i Ebuzziya, Nevsal-i Osmanî, Nevsal-i Millî, Cemiyet-i Tedrisiye-i İslâmiye Sâlnamesi, Annelere ve Çocuklara Sâlname gibi... Bunlardan başka kısmen edebî ve kültürel özellik taşıyanlar da vardır: Nevsal-i Servet-i Fünun, Diken ve İnci Sâlnamesi, Karagöz'ün Sâlnamesi gibi.

1950'lerden sonra, düzenli olmamakla birlikte Vatan, Cumhuriyet, Hürriyet, Milliyet Gazeteleri bir yıl içindeki neşriyatlarından seçmeler yaparak yıllıklar yayınlamışlardır.

Cumhuriyet döneminde çıkan kültür ve sanat dergileri içinde sadece "Varlık Dergisi 1960'da başlamak üzere "Varlık Yıllığı" adıyle düzenli bir yıllık çıkarmıştır. Bu arada, Tahsin Demiray'ın kurduğu Türkiye Yayınevi'nin çıkardığı yıllıkla, "Bütün Dünya Yıllığı" adıyla çıkan yıllığı da hatırlamalıyız. 1976'da, Aziz Nesin'in kurduğu Nesin Vakfı da "Edebiyat Yıllığı" adıyle bir yıllık çıkarmaya başlamış ve hâlen çıkarmaktadır. Bir kaç yıl önce de Tan yıllığı adıyle bir sanat edebiyat yıllığı çıkmışsa da bir daha görünmemiştir.

Gerek Varlık Yıllığında gerekse Nesin Vakfı yıllığında ve diğerlerinde olsun ilk göze çarpan özellik, İslâmi-Millî çizgideki sanat-edebiyat ve kültür faaliyetlerini gözardı etmeleri, yok saymaları, ucundan kıyından "azıp-yanılıp" bahsedince de alaylı ve küçümseyici bir ifade kullanmalarıdır.

1982 yılına kadar böylece sürüp gitmiştir bu.

1982 yılında Mustafa Miyasoğlu, yeni bir yıllık çıkarır: Suffe Kültür Sanat Yıllığı.

Yıllığın önsözünde **"Şimdiye kadar sesini toplu olarak duyurmak imkânı bulamayan bir kültür çevresinin sözcüleri olarak" "Hakkın ve hakikatin, sanat ve kültür hayatındaki ilk toplu sesini oluşturmanın amaçlandığı"** vurgulanıyor. Ayrıca **"yıllık çalışmasından beklenilen tek şeyin" "daha canlı ve daha seviyeli bir kültür ve sanat hayatına katkı"** olacağı ifade ediliyor.

Miyasoğlu, yıllık çalışmasını 1983'de de sürdürdü. Bu sene üçüncüsünü çıkaracak. Biz burada "83 yıllığı" ile ilgili tesbitlerimizi sunacağız.

1983 Suffe Yıllığı muhteva yönünden oldukça zengin. "Kültür hayatımız" bölümüyle giriliyor yıllığa. Miyasoğlu kısa ve özlü bir panorama çiziyor. **"1982'de deneme-inceleme"** yi Vahap Akbaş yapmış. İsa Kocakaplan **"1982'de şiir"**e bakıyor. Bu yazıda dergilerde yeralan şiirler ve yıl içinde çıkan şiir kitapları değerlendiriliyor. Hikâye

Yeni Çıkan Kitaplar

ANEY. Mehmet Atilla Maraş'ın şiir kitabı. Harran Yayınları içinde yayınlandı. Urfa'da. Kitap Yeryüzü Coğrafyam şiiriyle başlıyor. İlk mısraları şöyle: Bismillâh der başlarım bu şiire/Bu şiir götürür beni götüreceği yere-./Evvelâ selâmlarım/Görüneni görünmeyeni/Bilineni, bilinmeyeni/Selâmlarım yeryüzüne/Buğday tanesi gibi dağılmış/Başı dik onurlu mü'minleri/Gün ışımadan/Evlerden dışarı çıkmanın vaktidir/Duvar tablolarından inmenin./Nakıştan ve küften arınmanın/ Vicdanların dışına taşmanın vakti/ Bir coşkun ırmak olup/Yer yüzünü sulamanın saati... "Kitapta Maraş'ın 28 şiiri var. İsteme adresi: Harran Kültür ve Folklor Dergisi P.K. 44 URFA.

MUŞTU. Rıfkı Kaymaz'ın şiir kitabı. Bugüne kadar çeşitli kültür ve sanat dergilerinde yazıları çıkan Kaymaz'ın şiirlerinde İslâmi-milli temalar ağırlık taşıyor. 36 şiirin yer aldığı kitaptan şu beyitleri seçiyoruz: "Bir gök çağrısıyla uyanır kalbim.../Kalp ki kâinattan bir süzülüştür... Yaralı kalbiyle kangren çağın/ Özlemi, süt beyaz bir derin düştür... Serviler boyunca sessizliğimiz/ Ruhlarda çınlayan keskin ötüştür... Kubbe kubbe yankılanır ak zaman/ Ve... Ölüm ebede bir at sürüştür." İsteme adresi: P.K. 98, Yenimahalle-Ankara.

ÇALKANTI. İbrahim Ulvi Yavuz'un romanı. Bu, Dikenli Yollar ve Korkunun Bedeli'nden sonra yazarın üçüncü kitabı oluyor. Nur yayınları içinde çıkan kitap 392 sayfa 400 lira. İsteme adresi şöyle: Hacıbayram Cad. No.7 Ankara.

Ahmet Tezcan

Hüznün Yarısı Cebimde

Faruk Nafiz, bir şiirinde şairin ancak üzüldükçe ve öldükçe yaşadığını söylüyor. Bir yıl içinde yazdığı şiirleri kitaplaştıran Hüsamettin Oğuz da, hüzünsüz şâirin yaşayamayacağını düşünerek kitabın adını **"Hüznün Yarısı Cebimde"** koymuş.

Kapağı, heyecanlı bir ressamın eskiz çalışmasını andıran kompozisyonla süslenmiş olan kitabın 48 sayfası içinde 33 şiir var. Şiirler **"Bir Akşam Vakitleri"** adlı ilk bölümde zamana serzenişle başlıyor. Yalnız Hüsamettin Oğuz bir şiirde geçen bir mısraı, başka şiirlerde de tekrar etmekten çekinmiyor. **"Söylenmeyene Dair"** adlı ilk şiirindeki **"Güneş ne kadar devşirme vakit varsa"** mısraını, bir sonraki **"Vakit Üzerine"** şiirinde **"gün"** farkıyla aynen tekrarlamış. Kitabın diğer bölümlerindeki şairliği arayan his ve hevesle dolu şiirlerde de sık sık tekrarlar göze çarpıyor. Baştan sona okunduğunda kitabın okuyucuda bıraktığı intiba "şiiri yakalamaya çalışan bir gayret, yeni bir şeyler ortaya koymak için şairin içindeki eski ile çekişme ve (Bakın ben de öyle yazıyorum.) deyivereceksiz gibi kendini belli eden, özenmeye kucak açmış bir dil."

Hüsamettin Oğuz'un bu ilk kitabından henüz kesin bir hüküm çıkarılamayacağı muhakkak. Ancak bundan sonraki şiirlerinin yer alacağı kitaplarında şâir, hüznün yanı sıra cebine Yaşayan Türkçe'nin güzelliğini, ahengini ve safiyetini koymayı başarabilirse, müsbet bir adım atılmış sayılacaktır.

Ek 28: "Yeni Çıkan Kitaplar" bölümünden bir sayfa.
(Türk Edebiyatı, Sayı 121, Kasım 1983)

YAZARLAR BİRLİĞİNİN DEĞERLENDİRMESİ

NECİP FAZIL YILIN ÜSTÜN BAŞARILI FİKİR VE SANAT ADAMI SEÇİLDİ

Yazarlar Birliği'nin ilk defa geçen yıl başlattığı yılın başarılı yazar, sanatçı ve fikir adamları değerlendirmesi, bu sene uzun süreli bir çalışma sonucunda yapıldı. Üyelerden gelen yazılı cevaplar değerlendirildi. Ayrıca her dal için "seçici heyet"ler teşkil edildi. Böylece 1981 sonu ve 1982 yılı içindeki çalışmaların ve yayınların değerlendirilmesi ile yılın başarılı yazar, sanatçı ve fikir adamları seçilmiş oldu.

Kültür, fikir ve sanat hayatımıza uzun süreli hizmetlerinden ötürü Necip Fazıl Kısakürek 1982 yılının üstün başarılı fikir, sanat ve kültür adamı seçildi.

Diğer ödüller öse şöyle dağıtıldı:

Hikâye dalında: Sezai Karakoç **"Hikâyeler"** adlı eseriyle,
Roman dalında: Emine Işınsu, **"Canbaz"** adlı eseriyle,
Şiir dalında: A.Vahap Akbaş, **"Efgan"** adlı eseriyle,
Fikir dalında: Beşir Ayvazoğlu, **"Aşk Estetiği"** adlı eseriyle,
İlmî araştırma-inceleme dalında: Erol Güngör (Prof.Dr.) **İslâm Tasavvufunun Meseleleri"** eseriyle,
Deneme dalında: Atasoy Müftüoğlu, **"Vakti Kuşanmak"** adlı eseriyle,
Çocuk Edebiyatı dalında: Niyazi Birinci, çocuk romanları ve **Can Kardeş"** dergisi ile,
Tenkit dalında: S. Kemal Tural (Dr.), **"Zamanın Elinden Tutmak"** adlı eseriyle,
Tercüme dalında: Süleyman Uludağ, İbn Haldun'dan **"Mukaddime"** tercümesiyle,
Dil dalında: D.mehmet Doğan, **"Büyük Türkçe Sözlük"** çalışmasıyla başarılı görüldüler. Yazarlar Birliğinin basında başarılı gördükleri de şöyle: **Haber dalında:** Selâmi Çalışkan, **Haber, Röbortaj dalında:** Cengiz Çandar, **Yönetim dalında:** Mehmet Kutlular.

Yılın, yazar, fikir adamı ve sanatçılarına belgeleri düzenlenen bir törenle verildi.

SANAT GÜNLÜĞÜ

SEVGİ KILIÇ

MARMARA MUSIKI DERNEĞİ'NDEN MUSİKİ ZİYAFETİ...

Marmara Musiki Derneği, Melahat Pars yönetiminde, Üsküdar Şehir Tiyatrosu'nda unutulmaz bir konser verdi.

Üç bölüm halinde sunulan konserde Hicaz, Hüzzam, Nihavent ve Rast makâmında eserler geçildi.

Birinci bölümde Dede Efendi, Nevres Paşa ve Sadettin Kaynak'ın eserleri koro halinde icra edilirken, ikinci bölümde Tatyos Efendi, Avni Anıl ve Yıldırım Gürses'in besteleri solo olarak sunuldu. Bir musiki ziyafeti olarak nitelendirilen konser, davetliler tarafından zevkle takibedildi.

RESSAM İBRAHİM SAFİ ÖLDÜ...

Ressam İbrahim Safi, 100. sergisi de açıldıktan sonra İstanbul'da öldü. 1898 yılında Kafkasya'da doğan Safi, ilk resim öğrenimini Moskova Güzel Sanatlar Akademisinde gördü. Daha sonra Türkiye'ye yerleşen sanatçı, İstanbul'da Sanayi-i Nefise Mektebi'ni bitirdi. Türk resminde 70 yıllık bir geçmişi olan ve empresyonist ekolün Türkiye'deki en önde gelen temsilcilerinden sayılan Safi'nin son yağlıboya çalışmaları, aniden hastalanması üzerinde dostlarının işbirliği ile 4 Ocak'tan itibaren Odakule'de İsosem Sanat Galerisi'nde sergilenmeye başlamıştı. Sanatçı 7 Ocak'ta vefat etti.

İTALYAN KÜLTÜR MERKEZİ'NDE

Geçtiğimiz ay içinde İstanbul-İtalyan Kültür Merkezi'nde Castelari'nin **"Son köpekbalığı"**, **"Pinokyo'nun maceraları"** adlı TV dizisi ve **"Boccacio 7"** (Yönetmen: Fellini) filimleri gösterildi.

AVUSTURYA KÜLTÜR OFİSİNDE

Strauss'un **"Viyana Kanı"** operetinin televizyon filmi "Viyana-Budapeşte" adlı müzik eğlence programının televizyon filmi gösterildi.

Ayrıca Pertev Taner'in **"Fotoğrafi'de filtre çalışmaları"** konulu dia gösterisi düzenlendi.

HODRİ MEYDAN KÜLTÜR MERKEZİ

"Sovyet Filmleri Toplu Gösterisi"ni sürdürdü.

Gösterilen filmler arasında; Sergey Kolosov'un **"Adını Unutma"**, Sergey Bandarçuk'un: **"Vatanları İçin öldüler"**, Cengiz Aytmatov'un **"Kopar Zincirlerini Gülsarı"** ve Stanislav Rostotski'nin **"sakindi Oranın Şafakları"** adlı filmleri ilgimizi çekti. Cengiz Aytmatov'un eserinden adapte edilen Cemile adlı filmin de gösterileri uzun süre devam etti.

SİNEMA-TV

Sinema-TV Enstitüsü Volker Schlöndorff'un "Genç Törless"ini,Richard Lester'in "Aya Yolculuk"unu gösterdi.

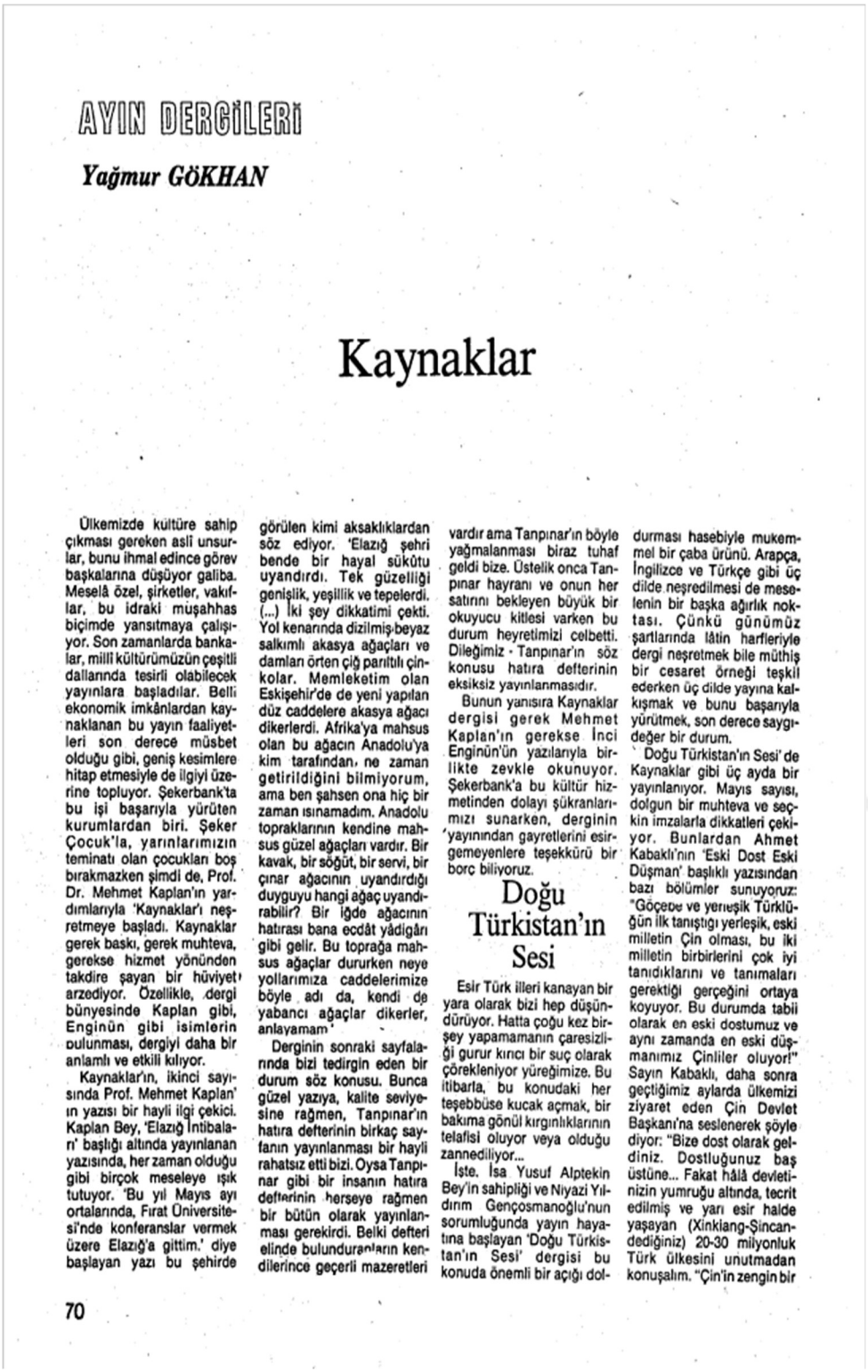
GRAFİK ÜRÜNLER SERGİSİ

Grafikerler Meslek Kurulunca düzenlenen **"Grafik Ürünler sergisi"** 14 Ocak'ta Atatürk Kültür Merkezi'nde açıldı.

Sergide 1982 yılında yapılmış ve basılmış, afiş, pankart, amblem, logotayp, illüstrasyon, broşür, basın ilanı, basın kampanyası, ambalaj, kitap kapağı, çevre grafiği, pul, takvim, antetli kâğıt, tebrik kartı, davetiye, reklâm fotoğrafı, plâk kapağı gibi ürünler yer aldı.

Grafik Ürünler Sergisine katılan bütün grafikerler ve Grafikerler Meslek Kuruluşu üyelerinin vereceği oylar sonunda, eserler ödüllendirilecek.

Ek 29: "Sanat Günlüğü" bölümünden bir sayfa.
(Türk Edebiyatı, Sayı 112, Şubat 1983)

AYIN DERGİLERİ

Yağmur GÖKHAN

Kaynaklar

Ülkemizde kültüre sahip çıkması gereken asîl unsurlar, bunu ihmal edince görev başkalarına düşüyor galiba. Meselâ özel, şirketler, vakıflar, bu idraki müşahhas biçimde yansıtmaya çalışıyor. Son zamanlarda bankalar, millî kültürümüzün çeşitli dallarında tesirli olabilecek yayınlara başladılar. Belli ekonomik imkânlardan kaynaklanan bu yayın faaliyetleri son derece müsbet olduğu gibi, geniş kesimlere hitap etmesiyle de ilgiyi üzerine topluyor. Şekerbank'ta bu işi başarıyla yürüten kurumlardan biri. Şeker Çocuk'la, yarınlarımızın teminatı olan çocukları boş bırakmazken şimdi de, Prof. Dr. Mehmet Kaplan'ın yardımlarıyla 'Kaynaklar'ı neşretmeye başladı. Kaynaklar gerek baskı, gerek muhteva, gerekse hizmet yönünden takdire şayan bir hüviyet arzediyor. Özellikle, dergi bünyesinde Kaplan gibi, Enginün gibi isimlerin bulunması, dergiyi daha bir anlamlı ve etkili kılıyor.

Kaynaklar'ın, ikinci sayısında Prof. Mehmet Kaplan'ın yazısı bir hayli ilgi çekici. Kaplan Bey, 'Elazığ İntibaları' başlığı altında yayınlanan yazısında, her zaman olduğu gibi birçok meseleye ışık tutuyor. 'Bu yıl Mayıs ayı ortalarında, Fırat Üniversitesi'nde konferanslar vermek üzere Elazığ'a gittim.' diye başlayan yazı bu şehirde görülen kimi aksaklıklardan söz ediyor. 'Elazığ şehri bende bir hayal sükûtu uyandırdı. Tek güzelliği genişlik, yeşillik ve tepelerdi. (...) İki şey dikkatimi çekti. Yol kenarında dizilmiş beyaz salkımlı akasya ağaçları ve damları örten çiğ parıltılı çinkolar. Memleketim olan Eskişehir'de de yeni yapılan düz caddelere akasya ağacı dikerlerdi. Afrika'ya mahsus olan bu ağacın Anadolu'ya kim tarafından, ne zaman getirildiğini bilmiyorum, ama ben şahsen ona hiç bir zaman ısınamadım. Anadolu topraklarının kendine mahsus güzel ağaçları vardır. Bir kavak, bir söğüt, bir servi, bir çınar ağacının uyandırdığı duyguyu hangi ağaç uyandırabilir? Bir iğde ağacının hatırası bana ecdât yâdigârı gibi gelir. Bu toprağa mahsus ağaçlar dururken neye yollarımıza caddelerimize böyle adı da, kendi de yabancı ağaçlar dikerler, anlayamam.'

Derginin sonraki sayfalarında bizi tedirgin eden bir durum söz konusu. Bunca güzel yazıya, kalite seviyesine rağmen, Tanpınar'ın hatıra defterinin birkaç sayfanın yayınlanması bir hayli rahatsız etti bizi. Oysa Tanpınar gibi bir insanın hatıra defterinin herşeye rağmen bir bütün olarak yayınlanması gerekirdi. Belki defteri elinde bulundurunların kendilerince geçerli mazeretleri vardır ama Tanpınar'ın böyle yağmalanması biraz tuhaf geldi bize. Üstelik onca Tanpınar hayranı ve onun her satırını bekleyen büyük bir okuyucu kitlesi varken bu durum heyretimizi celbetti. Dileğimiz - Tanpınar'ın söz konusu hatıra defterinin eksiksiz yayınlanmasıdır.

Bunun yanısıra Kaynaklar dergisi gerek Mehmet Kaplan'ın gerekse İnci Enginün'ün yazılarıyla birlikte zevkle okunuyor. Şekerbank'a bu kültür hizmetinden dolayı şükranlarımızı sunarken, derginin yayınından gayretlerini esirgemeyenlere teşekkürü bir borç biliyoruz.

Doğu Türkistan'ın Sesi

Esir Türk illeri kanayan bir yara olarak bizi hep düşündürüyor. Hatta çoğu kez birşey yapamamanın çaresizliği gurur kırıcı bir suç olarak çörekleniyor yüreğimize. Bu itibarla, bu konudaki her teşebbüse kucak açmak, bir bakıma gönül kırgınlıklarının telafisi oluyor veya olduğu zannediliyor...

İşte, İsa Yusuf Alptekin Bey'in sahipliği ve Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'nun sorumluğunda yayın hayatına başlayan 'Doğu Türkistan'ın Sesi' dergisi bu konuda önemli bir açığı doldurması hasebiyle mükemmel bir çaba ürünü. Arapça, İngilizce ve Türkçe gibi üç dilde neşredilmesi de meselenin bir başka ağırlık noktası. Çünkü günümüz şartlarında lâtin harfleriyle dergi neşretmek bile müthiş bir cesaret örneği teşkil ederken üç dilde yayına kalkışmak ve bunu başarıyla yürütmek, son derece saygıdeğer bir durum.

Doğu Türkistan'ın Sesi' de Kaynaklar gibi üç ayda bir yayınlanıyor. Mayıs sayısı, dolgun bir muhteva ve seçkin imzalarla dikkatleri çekiyor. Bunlardan Ahmet Kabaklı'nın 'Eski Dost Eski Düşman' başlıklı yazısından bazı bölümler sunuyoruz: "Göçebe ve yerleşik Türklüğün ilk tanıştığı yerleşik, eski milletin Çin olması, bu iki milletin birbirlerini çok iyi tanıdıklarını ve tanımaları gerektiği gerçeğini ortaya koyuyor. Bu durumda tabii olarak en eski dostumuz ve aynı zamanda en eski düşmanımız Çinliler oluyor!" Sayın Kabaklı, daha sonra geçtiğimiz aylarda ülkemizi ziyaret eden Çin Devlet Başkanı'na seslenerek şöyle diyor: "Bize dost olarak geldiniz. Dostluğunuz baş üstüne... Fakat hâlâ devletinizin yumruğu altında, tecrit edilmiş ve yarı esir halde yaşayan (Xinkiang-Şincandediğiniz) 20-30 milyonluk Türk ülkesini unutmadan konuşalım. "Çin'in zengin bir

70

Ek 30: "Ayın Dergileri" bölümünden bir sayfa.
(Türk Edebiyatı, Sayı 130, Ağustos 1984)

Okuyucudan Türk Edebiyatı'na

DAHA ÇABUK CEVAP VERİLEMEZ Mİ?

Bu ikinci mektubum, sizi bilmiyorum ama benim burada içim içime sığmıyor. Sizden gönlüm ayrı bir ayrıcalık istiyor, bekliyor, bana bir ayrıcalık tanıyın diyor. (...) Size gönderdiğim mektuplarım çoğaldı, şiirler hayli birikti. Şiir defterim de öyle. Şu anda serbestliğe hayır diyoruz. Şiirlerim belki öyle ahım şahım değil mutlaka. Tevazû başka şey, kendine güven duyma başka şey bence. Yaşıyoruz, gonderiyoruz, beğeniyoruz ki böyle yapıyoruz. (...) Sizler birer hizmet veriyorsunuz. Edebiyata kabiliyetli, yeni, pırıl pırıl yeteneklerin doğmasını sağlıyor, onlara zemin hazırlıyorsunuz. (...) Gerçekçi olmak zorundayız. Beğeniyorsak gereği ne ise yapılır, yok eğer beğenilmiyorsak bunu duymaya her zaman hazırız. Darılacak gücenecek de değiliz.

Çanakkale'den Selâmlar.

Muammer Demir

DERGİYE ACIKIYORUM

"Nesiller dergilerle soluk alır" düşüncesine inanan bir öğretmen olarak Türk Edebiyatı'nın her yeni sayısını sabırsızlıkla bekliyor, hatta bütün duygularımla dergiye acıktığımı söylemek istiyorum.

Türk Edebiyatı'nın sevdiğim beğendiğim bir yönü de çıplak siyasetin ve keskin politik düşüncenin üstünde oluşudur. Bu yüzden öğrencilerime de açıkça tavsiye edebiliyorum. Fikir elbette olacak... Ama "meyvanın içindeki özsu" gibi.

Ahmet Acaroğlu
Uzunköprü-Edirne

DERGİ CİLTLENMESİ

Derginize iki yıllık aboneyiz... istifade ediyoruz. Allah (C.C.) sizlere kuvvet versin. Efendim dergilerin ciltlenmesinde -ki ben matbaa mücellitiyim- (dergilerin) sizin matbaalarda ağız payları sıfıra indirilmiş vaziyette... etek paylarında da durum aynı.. (...) Ağızlarda en az 2.5 cm. etekte ve başta 2 cm. olursa elden ele, nesilden nesile yıpranmadan ve eskidikçe cilt yapılarak devredilebilir.

Mesleğim icabı tenkidde bulundum. Hürmetlerimi sunarım.

Fahrettin Aslan

KLASİKLERDEN ÖRNEKLER

Bir yazının okunmasında muhtevanın yanısıra yazıdaki harf klişeleri, göze hoş görünen dizgisi ve kompozisyon zenginliği de ehemmiyete haiz bir unsur gibi geliyor bana, yanılıyor muyum acaba? Şiirlerin adları klasik harflerden değil de özel bir klişe hazırlanıp üst sol köşeye konabilir. Ve alt boşluğu motiflerimizden, desenlerimizden bir kompozisyon hazırlanabilir diye düşünüyorum.

Kâğıt ateş pahası olunca kitapların iki kere ateş pahası olması ve eğitim sistemimiz sebebiyle yeni nesiller eski harflerimizi, üstadlarımızı tanıyamamaktadırlar. Bu vazifeyi Türk Edebiyatı üstlenmeli. Şöyle ki, her sayıda bir veya iki yazarımızın, şairimizin şiirlerinden, edebi yazılarından, hatıralarından teşekkül eden iki üç sayfa hazırlamak, onlarla ilgili bilgiler vermek sanıyorum derginin ve bizlerin menfaatinedir.

Ali Rıza Yarar
Tokat

ÖĞRETMENİM

Kıymetli büyüklerim,

Derginize aboneyim. İçimde biriken duygularımı fikirlerimi derginize yazmak istiyorum. Kendim için değil milletim için okuyacağım. Öğretmenlerime saygım, sevgim sonsuz.

Benim Öğretmenim, "Ben doğarken vatanıma aşık oldum" der. Ak sütünü emdiği anası kadar mukaddes bu toprakların oduna yanar.

Benim öğretmenim, Türk'ün kızı da kızanı kadar mert, cesur, iyi ahlâklı ve faziletli der. Çünkü, Türk kadının gerçek değerini ve bir milletin kaderini beşik sallayan ellerin çizeceğini bilir.

Öğretmenim, eğitim yoluyle yıkılmaya çalışılan bu millet size her zaman muhtaçtır. Ne mutlu mesleğinin değerini bilen öğretmenlere. Saygılarımla.

Mukadder Muskan
Adana

ALMANYA'DAN

Uzun zamandan beri takip edip incelediğim derginizi bundan böyle devamlı takip edebilmek amacıyla abone olmak istiyorum.

(.....) Bunun sebebi Türk Edebiyatı dergisinin edebiyat ve kültür dünyasında büyük bir boşluğu doldurduğu, genç neslin kültürümüzden koparılmasına engel olduğu inancındandır. Almanya'dayım. İşletme ekonomisi üzerine tahsil yapıyorum. Burada dergiye nasıl hizmet edebilirsem seve seve yapmaya hazırım.

Sami Külekçi
Bochum, Almanya

rek arayışı olmamış. Bunun tabii sonucu olarak da, İslâm dünyası bizden, biz onlardan habersiz yaşama mecburiyetinde bırakılmışız. Dün, bürokrasiyle gelen batı tekniği, bugün yanına bir de aydın kompleksini ilâve etmiştir: Basın-yayın vasıtalarının cazibe unsurlarıyla halkı da kattığı kervan şimdi çözülmesi güç problemleri karşımıza yığarken, müslüman ülkeler arasındaki mesafeyi de aşılmaz korku dağı haline getirmektedir.

Bunda batıyı suçlamaya hakkımız var mı? Elbetteki hayır. Kendi zaaflarımızı halledememişsek, tekniğimizle onlara bağımlı, siyasi hesaplarımızla onlara muhtaç, ticari taleplerimizle kucaklarındaysak, eh, bırakalım da kültür ve medeniyetimiz de onların birer ucuz kopyası oluversin! Bugün bizde bulunmayan Arap edebiyatı, yarın da olmayacaktır elbette. Çünki, mesele mânevî bağların zorladığı bir medeniyet sisteminin zarûreti olmaktan çıkmış, maddî bağların zarûret haline getirdiği hayat tarzına dönüşmüştür. Bu durum, bütün İslâm ülkeleri için aynı kaderin değişik coğrafyalardaki uzantısından başka değildir. Biz, kendi kendimize günde on defa da sorsak, "İslâm Ülkelerinin Edebiyatı yok mu?" diye. Alacağımız cevap, varlığın benimsenemediği noktasından öte bir şey vermeyecektir. Artık, çağımızda edebiyat, kültür, sanat gibi kavramları başka ülkeden, teknolojiyi, hayat tarzını, ticareti başka ülkelerden alma gibi farklı zeminler kalkmış ve bunlar bir kompleks etrafında toplanarak yeni prototip toplumlar meydana getirmeye başlamıştır. Biz ve öteki İslam ülkeleri, kendimizi batıya muhtaç hissettiğimiz sürece, kendi aramızdaki bağları güçlendirmenin şansına sahip değiliz. Bunun içinde, ne Mısır'ın bizde, ne de bizim Mısır'da edebiyatımızın varlığından söz edilmeyecektir.

Ek 31: "Okuyucudan Türk Edebiyatı'na" bölümünden bir sayfa.
(Türk Edebiyatı, Sayı 121, Kasım 1983)

Görüntüler ve Görüşler

Hüsrev HATEMİ

Luvretius'un Evrinin Yapısı adlı kitabı

Bazı kitaplar vardır ki , müstahak olmadıkları bir suskunlukla karşılanır ve topu topu bir kere basılırlar.

1974 yılında Hürriyet Yayınları tarafından yayınlanan Evrenin Yapısı adlı kitap da öyle. Roma klâsiklerinden olan bu kitap, şiir diliyle atomları, astronomi bilimini, hatta biyolojiyi anlattığı için bizde yankılar yapmalıydı. Bizim ve diğer müslüman milletlerin "Feleknâme" türünde eserleriyle karşılaştırılmalıydı. Son yıllarda hemen herşeyi yabancı şarkiyatçılardan bekliyoruz. Günümüzde Türkiye'de şarkiyatçı yok değil. Fakat sayılarının daha da artması lazım. Kendi benliğimizi, yabancılardan önce kendimizden öğrenmemiz gerekiyor.

Bir Türk bilgininin İngilizlere Shakespeare'i öğrettiğini düşünün. Bu bize inanılmaz gelir. Fakat bunun aksi tuhaf gelmiyor nedense.

Ayrıca böylesine önemli kitapların, arayan her nesil için bulunur durumda olması, bir atımlık barut gibi tek baskı yapılmaması gerekir.

Tanpınar'ın "Beş Şehir"i

Bir atımlık barut gibi basılmaması gereken kitaplardan biri de Beş Şehir'dir. Bu kitapta Tanpınar, kendine özel şiirli diliyle Ankara, Erzurum, Bursa, Konya ve İstanbul'a anlatıyor. 1986 yazında ilk defa Magosa'ya gitmiştim. Turistik broşürde, Kutup Osman türbesinden bahsedildiğini görünce türbeyi aradım. Önce herkes farklı yerlere gönderdi. Sonra, türbenin Namık Kemâl Lisesi yanında olduğunu öğrenerek, ziyaret ettim. Kutup Osman, Atpazarlı Osman Fazlullah Efendi'dir. Siyasi sebeple Magosa'ya sürülmüş, orda vefat etmiştir. Ahmet Hamdi Tanpınar, Beş Şehir kitabının Bursa maddesinde, Atpazarlı Osman Efendi hakkında ilgi çekici şeyler söylüyor. Ayrıca bu kitapta çok çarpıcı tesbitler var. Özellikle Erzurum ve İstanbul maddeleri son derece sürükleyici. Bu kitabın da devamlı bulunur kitaplardan olması lazım. Bir Fransız'ın meselâ Baudelaire'siz kalması düşünülemez. Biz ise sık sık Kaşgârlı Mahmut'suz veya Tanpınar'sız kalabiliyoruz.

Beş Şehir'de özellikleErzurum ve İstanbul maddeleri son derece sürükleyici. Bu kitabın da devamlı bulunur kitaplardan olması lazım. Bir Fransız'ın meselâ Baudelaire'siz kalması düşünülemez. Biz ise sık sık Kaşgârlı Mahmut'suz veya Tanpınar'sız kalabiliyoruz.

Yaman Dede

Türk Edebiyatı'nın Mayıs sayısında Yaman Dede'den bahsetmiştim. Sonra, Mahir İz Bey'in Yılların İzi adlı kitabında (İrfan Yayınevi 1975 s.280) Yaman Dede hakkında bilgi bulunduğunu hatırladım. Abdülkadir Yaman Dede, Rum asıllı idi. Müslüman olmuş ve Kayseri Mevlevi Şeyhi Remzi Dede'den nasib almıştı. Avukat Seniyüddin Başak "Şu zamanda Mesnevi'yi tamamen okudum diyene inanmam. Fakat Yaman Dede okumuştur' demiştir. Hâlis Enginer Bey ölümünde

Hû çekti canlar, öğdü bu tarih -i cevheri
Halvet-Serâyi Pîre ulaşdı Ya man Dede

tarihi düşürmüştür.

Ahmed Behai Efendi

1291 hicride (1874) Tebriz'de doğan ve 1928 yılında İstanbul'da ölen Azeri şair Behai de insanı düşündüren bir kişilik..Son Asır Türk şairleri Cilt I, sahife 163 de ve Huzur Dersleri (Hukuk Fakültesi İstanbul 1966 S.1017) adlı eserde hakkında bilgi vardır. Galata köprüsünün Üsküdar iskelesinde kitap ve gazete satarak geçimini temin ederken, kendisine borçlanan bir kaptan, vapuru dükkâna bindirerek bu geçim yolunu kapatıyor. Bundan sonra bir müddet , kitap meraklıları için, İstanbul kitaplıklarındaki yazma eserleri kopya ediyor. Vefatından 5 yıl önce Beyazıt kitaplığına İsmail Saib Bey'in yanına, hademe olarak giriyor.

Neden ey âfet-i cân piş-i çeşmim den nihan oldun
Unuttun âşık-ı zârî rakıybe mihriban oldun

Veya

Vaktâ ki şems-i garib olur dîdeden nihan
Simurg-i rûşen eder meyl-i âşiyan

beyti gibi gerçekten güzel şiirleri var.

İsmail Saib Bey, Behai Efendi'nin şair, hattat, bahçıvan, musikişinas olduğunu bildiriyor. 1923 den başlayarak hademelikten aldığı aylık 25 liradan arttırdığı parayla Topkapı dışında küçük bir bahçe ve kulübe almış. Fakat buraya çekilerek münzevi yaşama-

16

Ek 32: Hüsrev Hatemi'nin hazırladığı "Görüntüler ve Görüşler" bölümünden bir sayfa. (Türk Edebiyatı, Sayı 189, Temmuz 1989)

EDEBİYAT TAKVİMİ

M.Mehdi Ergüzel

"SELİMLER GELİR DE YAVUZLAR GELMEZ!"

Ârif Nihat Asya, aramızdan ayrılalı 13 yıl oluyor. Aradan geçen zaman içinde bütün eserleri (nesirleri, şiirleri) yayınlandı, tekrar tekrar okundu... Hatta bu kitapların yeni baskılarına ihtiyaç var... Kimdi Ârif Nihat, yeni gençler yeteri kadar tanıyor mu? Zira lise edebiyat kitapları ne hikmetse Ârif Nihat'tan örnekler bulundurmuyor. Birileri çıkıp da bu 20-25 yıldır yenilenmeyen kitapları değiştirmek ve zenginleştirmek için netice alıcı çalışmalar yapmayacak mıdır?

Ârif Nihat Asya 1904-1975 yılları arasında yaşamış büyük şâirlerimizden biri. "Bayrak Şâiri" diye de tanınıyor.

"Ey mavi göklerin beyaz ve kızıl süsü
Kızkardeşimin gelinliği, şehidimin son örtüsü"

mısralarıyla başlayan ve yükselen heyecanlarla içimizi dalgalandırdıktan sonra şu gurur ve güven içinde bütün şiiri hepimiz çocukluğumuzdan beri hatırlarız:

"Tarihim şerefim, şiirim, her şeyim
Yeryüzünde yer beğen
Söyle nereye dikilmek istersen
Seni oraya dikeyim."

Mübâlağa saysanız da; bu duyguya ve güvene çocuklarımızın ihtiyacı vardır. Zira vatan ve bayrak sevgisini mübalağasız düşünemeyiz.

"Çok renkli, çok biçimli ve sayısız şiirler yazmış olan A. Nihat Asya" vefatından önceki üç yıl boyunca da son şiirlerini rahmetli N. Fazıl gibi, dergimizde yayınlamıştı. Bu son şiirlerinden birinde "BİN" kelimesi, bir sayı ve mânâ güzelliği içinde oynaşır gibiydi:

"Benim gönlüm alçak dallara konmaz
Üçler beşler, yediler benim için az
DAğın Binboğa'dır, kasabam Bingöl
Ve bindallısıyla yavuklum Binnaz!..."

Onun şiirlerinde ve nesirlerinde önce güzelim Türkçe vardır. Sonra zekice buluşlar, fikir ve duygu tülüne bürünerek okuyanın yahut dinliyenin hoşlanacağı mısralar haline getirilmiş millî, insânî, İslâmî üslûbumuz vardır.

Zaman zaman N. Kemâl ve S. Nazif öfkesindedir:

"Yattığı toprak belli, tuttuğu bayrak belli
Kim demiş: Meçhul Asker, diye?..."

Bazan da Y. Kemâl'deki dâüssılayı, mâzî hasretini dinlersiniz:

Tarihin muazzam tâkı altından
Ağır ve şâhâne geçti Selim'ler
Bellerde palalar altun kabzalı
İri kavuklarda iri dilimler...

O bir özleyişin şâiriydi. Kökleri kurutulmaya çalışılan bir nesle "Kökler ve Dallar"ı yeniden anlatıyor. Şehitler tepesinde "Bir bayrak rüzgâr bekliyor" derken "Dualar ve Aminler" yazıyordu öpülesi muallim elleri...

Elsizlere el, dilsizlere dil ver yeniden
Lütfet bize bir şanlı nesil ver yeniden

Ârif Nihat'ın kadrini nankör Edebiyat kitapları bilmiyorsa da sahici, doğrucu, münevver öğretmenler, anababalar biliyor ve anlatıyor... Ama yetmez. Televizyon daha dün ölen biri için özel programlar yaparken Asya'yı unutursa hatırlatmalıyız.

"SARIŞIN BUĞDAYI RÜYÂLARIMIZIN..."

Şiiri böyle anlatıyor Tanpınar... Ve devam ediyor:

Seni bağrımızda eker biçeriz
Acılar kardeşin teselli kızın
Zengin panltınla dolar gecemiz.

Vefatının üzerinden 26 yıl geçen Tanpınar, hem şâir ve romancı, hem de fikir ve ilim adamı olarak Türk Edebiyatının yeni klâsikleri arasındadır.

Ek 33: "Edebiyat Takvimi" bölümünden bir sayfa.
(Türk Edebiyatı, Sayı 171, Ocak 1988)

Türk Edebiyatı Nisan 1986

ÖĞRETMENİN GÜNLÜĞÜ : Ayla Ağabegüm

Bazı Yanlışlıklar

Değerli okuyucularımız, 150. sayıya ulaşmanın mutluluğunu hep beraber yaşıyoruz. En güç şartlarda yayınına devam eden Türk Edebiyatı, okuyucuların ilgisiyle yaşıyacaktır. Bize gelen bütün mektuplara cevap veriyoruz. Dikkatleriniz, sitemleriniz, heyecanlarınız tenkitleriniz bize ışık tutuyor.

Bir öğretmen arkadaşımız heyecanla sesleniyor;

Bir örneğini gönderdiğim İstiklâl Marşı "T.C.Millî Eğitim Basımevi-İstanbul-1982" kaşelidir. hataları hep beraber inceleyelim.

"İSTİKLAL MARŞI" Marşın ismi yanlış yazılmıştır. Hilal "hilâl", celal "celâl", helal "helâl", ilahi "ilâhî" hakka tapan "Hakka tapan"

Tapılacak yalnız Allah'tır. Merhumun kemiklerini sızlatırcasına "hakka tapan" diyen zihniyeti nasıl hoş görelim?

Diğer yandan İş Bankası, Halk Bankası ve diğer Özel Kuruluşların basımlarında da yanlış yazılışlar vardır. Marşımızın tashih edilerek hakiki hüviyet ve manasıyle tabının yapılması gerekmektedir.

Öğretmen arkadaşımızın üzüntülerine ortak oluyoruz. Bu konuda herkes kendine düşen görevi yapmalıdır.

Öğrencilerim soruyor, "Hocam İstiklâl Marşı'nın nasıl birinci olduğunu anlatıyorsunuz. Öbür şiirleri de okursak arasındaki farkı görmüş oluruz" Mukayese yaparak iyi ve doğruyu bulma metodu beni sevindiriyor. İlk fırsatta diğer şiirleri de okuyacağımı vadediyorum.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Başmüşaviri Mehmet Önder'in, tesadüfen bulduğu "İstiklal Marşı" dosyasını Millî Eğitim Bakanlığı arşivlerine teslim ettiğini, fakat bugün yaptığı müracaatlarda dosyanın bulunamadığı haberini üzüntüyle okuyoruz.

Heyecanlı bir gencimiz, yazıyor: İyiyi yapabildiği halde yapmayan insan suç işlemiş olur" konusunu kompozisyon dersinde tartışmıştık. Ya iyiyi yapan insanların hareketlerini engelleyenler, onlar ne yapmış olurlar? Birbirinden güzel programlar hazırlıyarak gerçekleri bizlere vermeye çalışan Uğur Dündar'ın "Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nun Dünü Bugünü" programından sonra görevine son verildi.

Mim Kemal Öke'nin hazırladığı program neden yayınlanmadı? Derginin Şubat sayısı "Müstehcen neşriyat" ile ilgiliydi ve oldukça titiz hazırlanmış bir sayıydı. TRT.deki bu programın sebebsiz yayından kaldırılması biz okuyucuları olduğu kadar "Türk Edebiyatı" yetkililerini de üzmüştür.

Sonuç, TRT'nin tarafsız olması için köprülerin altından daha çok sular geçecek, daha çok Uğur Dündarlar, M.Kemal Ökeler kuruluşa darılacak ayrılacaklar. Kamuoyunun vicdanı en büyük hakimdir. Kim kendini nasıl savunursa savunsun **"güneşi balçıkla sıvamak mümkün değil"**

Bir lise öğrencisinin şaşkınlığı: 8 Mart kadınlar Günü. Beyin cerrahımız Dilek Leblebicioğlu'nun bir gazeteye yaptığı açıklamadan cümleler: Evlilik kurumu diye bir kurum var. Bu kurum olduğu sürece olay hem kadın açısından, hem erkek açısından bir esarettir. Tabii önce kadın bağımlı hale geliyor ama sonuçta erkek de kendi eliyle kazdığı o hücrenin içine giriyor. Baba ve eş olarak. İkisi de birbirinin mahkumu.. Gardiyan kim. Mahkum kim belli değil- Yani evlilik bir hapishane oluyor. Çünkü devlet bu durumdan memnun. Çünkü hiç bir mahkumun başına bir gardiyan dikemez. Ama kendiliğinden böyle bir düzen kuruluyor.

Öğrencimiz şaşırmakla haklıdır. Aile müessesesine bu kadar saygısız insanlar yetiştiriliyorsa, bu konunun sebepleri araştırılmalıdır.

Her konu üzerinde düşünen ve bize yazan dostlarımıza teşekkür ediyoruz.

ÖYLE BİR TEKBİR Kİ BU

-Samiha Ayverdi Hanımefendiye saygılarımla-

Türk'e mani yok demiş kâinatı Yaradan
Allaha sığınarak kalyon sürdük karadan.
Bizans ümitleri çöküverdi surlarda.
Tolgalı beğler tutar nöbeti hisarlarda.

Sultan Yıldırım, Fatih kilit olmuş boğazda,
Ak sakallı; nur yüzlü Akşemseddin niyazda,
Burçlarda dalgalanan tuğ mu bayrak mıdır ne?
Bu fethin bayramına, dünden hazır Edirne..

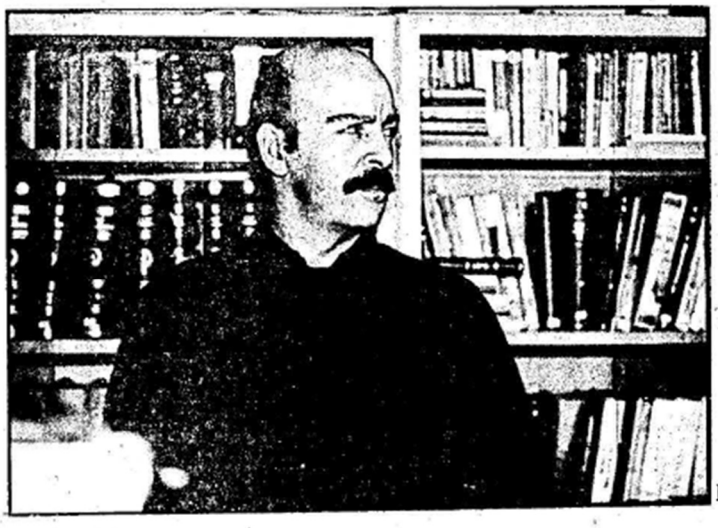
Türk Fatihini bulmuş, elbet de düşmez dara
Mehter kös dövdükce renk katar şafaklara.
Bu sultan şehrin Türke işve nazı başkadır
İstanbul akşamları göz kırpar Üsküdara..

Öyle bir tekbir ki bu, titretiyor surları
Hilâl gibi kılıçla çözülecek sırları.
Tarihime şan verdi bir başka parıldadı
İstanbulun fethiyle Osmanlı asırları...

REFET KÖRÜKLÜ

Ek 34: Ayla Ağabegüm'ün hazırladığı "Öğretmenin Günlüğü" bölümünden bir sayfa. (Türk Edebiyatı, Sayı 150, Nisan 1986)

Türk Edebiyatı ARALIK 16

Mustafa Kutlu

Konuşan: Belkıs Kabaklı

Kutlu: "Ya tahammül ya sefer bize has bir hikâye türü geliştirme çabasının ürünüdür"

Dışımızda olup bitenlerden çok içimizde olup bitenlerin önemli olduğuna kaniim. İnsanın eşya ile olan münasebeti beni son derece ilgilendiriyor. Bu çerçeve içinde son çalışmalarım değerlendirilirse, bizde köklü geleneği olan, içe bakış ile derinleşen tesavvufî metnlerin peşinde olduğum görülebilir. Bizde sanat faaliyetlerinin "tasavvufî dil" esasına dayalı bir ifade ile vücut bulduğu kesindir. Bunu geleneklik temâşa sanatlarımızdan mimarîye, minyatürden şiire kadar yayabilirsiniz.

B. KABAKLI — Sayın Mustafa Kutlu, yayımlanmaya başladığından beri hikâyelerini okuyoruz. Çoğu kere isimlendiremediğimiz duygularımızın ifadelerini hikâyelerinizde buluruz. Eşyanın dillendiğini, âdeta konuşmaya başladığını duyarız. Çevremizde içimizde yaşayan insanlarla biraraya gelir, ince ince hesaplaşırız. Yine eserlerinizde günün olaylarını okurken geçmişe ve geleceğe dikkatle bakmak zorunda olduğumuzu hissederiz.

Bütün bu özellikleri, şu günlerde çıkan 5. hikâye kitabınız "Ya tahammül ya sefer"i okurken de buluyoruz. Ancak bu kitabınızda yeni bir tarz görülüyor. Bu nitelikte yazılan ilk hikâye kitabı oluşu bakımından da son derece ilgi çekici. Daha önce böyle bir kitap yazmaya kararlı mıydınız? Yazdığınız tek tek hikâyeler mi bu düşünceyi doğurdu?

M.KUTLU — Sorunun cevabını sonundan başlayarak vereyim. Daha önceleri de bazı vesileler ile açıklamıştım. Son üç hikâye kitabım, yani **Yokuşa akan sular, Yoksulluk içimizde** ve **Ya tahammül ya sefer** bilerek seçilmiş, geliştirilmiş bir tür hikâye biçimini, bize has olmasını arzu ettiğim edebî türü oluşturmak için harcanmış çabaların mahsulüdür.

Bunlar kendi başına müstakil ve fakat bir araya gelince bir bütünü oluşturan hikâyelerdir. Bazıları benzerliklere aldanarak bunları "roman"a benzetiyorlar. Hatta bana, "yahu doğru dürüst roman yazsana" diyenler de oluyor. Ben kendi toprağımızda temellerini bulan bir oluşumun peşindeyim. Bize has olanı yeniden yakalamak arzusundayım. Roman bildiğiniz gibi batıdan bize geldi. Oysa şanlı, büyük, son derece dikkate değer bir hikâye geçmişimiz var. Ben eski kıssa geleneğimizi esas alıyorum. Buradan yola çıkarak günümüz anlatım imkânlarını, yani modern ifadeyi kollayan bir yapı araştırıyorum. Yine bilindiği üzere kıssa geleneğinin temelinde ilahî metinler var. Bütün şarkta bu böyle. Kur'ân-ı Kerim' de kıssa kelimesi geçiyor. Peygamberlerin hayat hikâyelerine ve onların etrafında teşekkül eden menkıbelere yer

Ek 35: Belkıs Kabaklı'nın, Mustafa Kutlu ile gerçekleştirdiği söyleşi.
(Türk Edebiyatı, Sayı 122, Aralık 1983)

Türküsü

Hani Yunus Emre ki, kıyında geziyordu;
Hani ardına çil çil kubbeler serpen ordu?

Nerede kardeşlerin, cömert Nil, yeşil Tuna;
Giden şanlı akıncı, ne gün döner yurduna?

Mermerlerin nabzında hâlâ çarpar mı tekbîr?
Bulur mu deli rüzgar o sedayı: Allah bir!

Bütün bunlar sendedir, bu girift bilmeceler;
Sakarya, kandillere katran döktü geceler.

Vicdan azabına eş, kayna kayna Sakarya,
Öz yurdunda garipsin, öz vatanında parya!

İnsan üç beş damla kan, ırmak üç beş damla su;
Bir hayata çattık ki, hayata kurmuş pusu.

Geldi ölümlü yalan, gitti ölümsüz gerçek;
Siz, hayat süren leşler, sizi kim diriltecek?

Kaf dağını assalar, belki çeker de bir kıl!
Bu ifritten sualin kılını çekmez akıl!

Sakarya, sâf çocuğu, masum Anadolu'nun,
Divanesi ikimiz kaldık Allah yolunun!

Sen ve ben, göz yaşıyla ıslanmış hamurdanız;
Rengimize baksınlar, kandan ve çamurdanız

Akrebin kıskacında yoğurmuş bizi kader;
Aldırma, böyle gelmiş, bu dünya böyle gider!

Bana kefendir yatak, sana tabuttur havuz;
Sen kıvrıl, ben gideyim, Son Peygamber kılavuz!

Yol onun, varlık onun, gerisi hep angarya;
Yüzüstü çok süründün, ayağa kalk, Sakarya!..

(1949)

Ahmet Kabaklı

Sakarya Türküsü Üzerine

Sakarya Türküsü Necip Fazıl Kısakürek'in olduğu kadar, edebiyatımızın da büyük şiirlerinden biridir. Millî bir felsefeyi olduğu kadar, dayanılmaz bir çile ve ıstırabı da, kuvvetli şiir diliyle söyler.

Sakarya bir timsaldir. 50 mısralık bu poem'de (uzun şiir) şair, **tasvir** yerine **tecrit** yapmaktadır. Yâni Sakarya Necip Fazıl'ın söylemek istediği hafakanlı düşünce ve duygulara bir su yolu (mecra) olmaktadır.

Bu vasfiyle "Sakarya" yerine herhangi bir nehir de olabilirdi, dersiniz. Fakat hayırlı Anadolu kurağının tam ortasından geçmesi, **"renginin kandan ve çamurdan"** olması, ihtişamlı bir maziden sonra kendi yurdunda haksızlık ve sefaleti ile "sürünmesi" bakımlarından, bu **timsal-nehir**, ancak Sakarya olabilir.

Sakarya geçmişindeki şanlar, zaferler, ermişlikler ve fakat halindeki "paryalık" ile çıldırtıcı tezatlar tradejisinin yükünü cılız gövdesi üzerinde taşıması dolayısıyla Anadolu'dur ve Türk milletidir. (Şiirin yazıldığı 1949 yılları itibariyle, ırmağa vurulan çizgiler daha derin gerçeklik taşımaktadır.)

"Sakarya, sâf çocuğu masum Anadolu'nun
Vicdan azâbına eş, kayna kayna Sakarya
Öz yurdunda garipsin, öz vatanında parya."

Yüce İslâm İmânı-Türkün şerefli geçmişi ve hâlihâzırın kire, kedere, haksızlığa, bulanmışlığı gibi üçüzlü bir tema üzerine kurulmuş olan bu şiirin iki kahramanı Sakarya ile Necip Fazıl'dır:

"İnsan bu, su misali kıvrım kıvrım akar ya;
Bir yanda akan benim, öbür yanda Sakarya.
.....
Sakarya, sâf çocuğu masum Anadolu'nun
Divânesi ikimiz kaldık Allah yolunun!
Sen ve ben, gözyaşiyle ıslanmış hamurdanız;
Rengimize baksınlar, kandan ve çamurdanız.
Akrebin kıskacında yoğurmuş bizi kader;
Aldırma, böyle gelmiş bu dünya böyle gider.
Bana kefendir yatak, sana tabuttur havuz;
Sen kıvrıl, ben gideyim. Son Peygamber kılavuz."

Sakarya da, Şair gibi "Hor, öksüz" fakat "büyük bir dâvanın, mukaddes bir yükün hamalıdır." "O hamallık ki, sonunda rütbe ve mal yok, yalnız zehirle pişmiş aş vardır; anneden vatandaş, arkadaştan ayrılık" vardır.

Bu dâvanın ağırlığı altında Sakarya, şanlı imparatorluğun merkezinde ve feyizli imânın doruğunda olduğu günleri vadederek dövünmektedir:

"Şimdi dövün Sakarya, dövünmek vaktî bu ân;
Kehkeşanlara kaçmış eski güneşleri an!
Hani Yunus Emre ki, kıyında geziyordu;
Hani ardına çil çil kubbeler serpen ordu?
Nerede kardeşlerin: cömert Nil, yeşil Tuna?
Giden şanlı akıncı, ne gün döner yurduna?
Mermerlerin nabzında hâlâ çarpar mı tekbîr
Bulur mu deli rüzgâr o sadayı: Allah bir!
Bütün bunlar sendedir, bu girift bilmeceler;
Sakarya kandillere katran döktü geceler."

Ek 36: Şiir incelemesine yönelik bir yazı.
(Türk Edebiyatı, Sayı 117, Temmuz 1983)

Türk Edebiyatı NİSAN 14

MUSTAFA KUTLU

-O ÇOCUK- İÇİN

Böyle şeyler beni heyecanlandırıyor. Bir yerlere haber vermek, insanlarla konuşmak istiyorum. Bir sevinci, güzelliği, aydınlığı beraber görmek, paylaşmak, yaşamak için.

Aslında bu yazıyı yazmayacaktım. "O Çocuk" hikâyesini okuyunca Sevinç Çokum'u aramış, tebrik etmiştim. Sonra bu vesile ile hem edebiyatımızda, fikir dünyamızda yazılıp çizilenler için; hem de son yıllarda milletçe yaşadığımız bazı içtimaî meseleler için söylenecek sözlere fırsat düştüğünü düşündüm.

Gerçekten zaman zaman da olsa çok güzel hikâyeler, şiirler, kitaplar çıkıyor. Ancak görev bilerek yazılan monoton tanıtma yazılarının dışında, bu güzellikler insanları heyecanlandırmıyor, düşündürmüyor, harekete geçirmiyor mu nedir? Kimsede ses seda yok. Suskun ve mütevekkil bekliyoruz. Dikkate değer kitapların, çalışmaların, şiirlerin, hikâyelerin tek tek de olsa araya gitmelerine, hiçbir yankı uyandırmadan unutulmalarına nasıl yanıyorum. Niçin yazılıyor, niçin basılıyor?

Sevinç Çokum kendi mecrasında akarken, yani ilk hikâyelerinin tabiî havasına, hayatı ile tetabuk eden temalara yaklaşırken nasıl kanatlanan, uçan bir üslubu yakalıyor, nasıl tadına doyum olmaz imajlara, anlatım ustalıklarına yaslanıyor. -Burada İsmet Özel'in "Şairler intellectin pençesinde" yazısını hatırlıyorum-.

"Basamaklar, ahşap kapı ve arkada loş bahçe... evin kanarya ötüşlü neş'esi, yaşanmış şeylerin ortalık yere çıkarılmasından utanma... insana sabun kokusunu, bembeyaz çamaşırları, lavanta çiçeklerini, güzel kokulu kurabiyeleri, ince dantelleri "hatırlatarak bizi elimizden tutup o büyülü çocukluğun, güzel mahallelerin, sokakların, ağaçların dünyasına götürüyor.

Hepimizin hayatında Şükrü Bey Amca'lar, Ramize Hanım Teyze'ler var. Biz, yani mahallelerin, sokakların, ailelerin kaybolmadığı zamanları görmüş olan nesiller; elimizden uçup giden şeyleri kavrayabilen ve git git bunun verdiği hüzünle maziyi hatırlamaya genç yaşta başlayan nesiller anlatılan sokağın ne mânaya geldiğini çıkarabiliyoruz.

"Yazdan kalan bir avuç taze yaprağın kokusu, mavnalar... trampet çalarak caddelerden geçen yavrukurt, dizlerde kabuğu düşmüş yaraların pembe izleri..." bizi Şükrü Bey Amca'nın dükkânının önünde o "nereden geldiği bilinmeyen gün ışığı" ile buluşturuyor.

Ah, o rutubetli, küf kokulu dükkânın loş karanlığı önünde duran bu bir tutam gün ışığı. Bütün mesele onu kucaklayabilmekte, bu ışık demetinin bizi nasıl sardığını anlayabilmekte. Hatta onunla olan hesabımızı yoklayabilmekte. İçimizde bu ışıktan neler kaldı.

Şükrü Bey Amca'ların henüz kendilerini "batık bir kalyona benzetmediği" zamanlardan neler kaldı?

Nerede o bahçe sinemaları. "Boşalmış sokaklarda sevdalıların gezinen sesleri". Sonra gelen sonbahar ve "pencerenin önünde, yaşlı unutulmuş kadın".

Geçenlerde şair Seyfettin Manisalıgil ile konuşuyorduk. Şehirlerde yaşayanların artık lâyıkı ile üzülmediklerine, sevinmediklerine, acımadıklarına geldi konu. Burada dehşetle durduk. Gerçekti, öyle idi. Ne ölen birinin acısı, ne bir başarının sevinci, ne güzel bir şeyi yakalamanın heyecanı. Hiçbiri, hiçbiri gerçekleşmiyor. Duraktan kalkıp giden bir otobüs gibi hızla uzaklaşıyor. Şehirde artık insanlar "toplu" olarak yaşamıyorlar, toplu olarak duyulması gereken şeyleri duyamıyorlar. Buna ne zamanları, ne işleri, ne geçimleri, ne, ne, ne, pekçok şey müsaade etmiyorlar.

Akşamdan akşama çocuklarına, eşlerine kavuşan yorgun, bıkkın insanlar televizyonun karşısında uyuklamaktan ve etraflarında olup biten şeylere bezgin bezgin bakmaktan başka bir tepki gösteremiyorlar.

Aile, sokak, mahalle hayatı idi insanlarımızın "toplu" olarak yaşadığı yerler. Şimdi insanlar "tek tek" yaşıyorlar. Biraz insafsızca meseleyi değersek, insanların eşlerinden bile ayrı dünyalarda yaşadıkları neticesine varacağız. Bütün bunlar ne uğruna?

İlerleme adına bağlandığımız sanayi medeniyetinin -şimdilerde artık elektronik çağın- getirdiği şu: Fert başına tüketilen enerji miktarını artırmak. Doğrusu bunun için karıyı kocadan ayırmaya bakıyorlar. Çünkü o zaman iki ev tutulacak. İki eve ayrı buzdolabı, ayrı televizyon ve ayrı araba ile ayrı klozet satacaklar.

Zamanın geriye dönmesi ve loş bahçelerde nar ağaçlarının çiçek açması mümkün değil. Bunu ben de biliyorum. Ama önemli olan bu değil, önemli olan nerede durduğumuzun, nereye gittiğimizin şuuruna, mânasına varabilmek.

İşte Sevinç Çokum, "O Çocuk" da bunu başarıyor. O köhne, küflü dükkân, o dükkânda yaşayanlar, o sokağı bütün fukaralığı ile dolduranların çocuk dünyamızın pembe sisler arkasında kalmış da olsa ne mânaya geldiğini, ne gibi zenginlikler taşıdığını çıkarabiliyoruz.

Şükrü Bey Amca'lar "batık kalyon gövdelerini "kumdan çıkarmada başarılı olamayacaklar, burası kesin.

Ancak bizler de birer "batık kalyon" değil miyiz?

Pencereden dışarı bakarken, yağmur altında parıldayan neon ışıklarına, kayıp giden arabalara, koşuşan insanlara bakarken, "bizler de birer batık kalyon" gibi değil miyiz, diye düşünüyorum.

Ahmet Hamdi Tanpınar'ın kardeşi edebiyat öğretmeni Kenan Tanpınar'ın yedi kişi ile kaldırılan cenazesi bunun en büyük delili.

Sizler de içinizi yoklayın. Görev diye gittiğiniz cenaze merasimlerinde neler hissediyorsunuz?

Sevinç Çokum'a, son yıllarda okuduğum güzel hikâyelerden birini yazdığı için, bizi "o nereden geldiği bilinmeyen gün ışığı" ile buluşturduğu için teşekkürler...

Ek 37: Hikâye incelemesine yönelik bir yazı.
(Türk Edebiyatı, Sayı 114, Nisan 1983)

Türk Edebiyatı MAYIS 18

PROF. DR. MEHMET KAPLAN

Yağmur Beklerken

(Tarık Buğra'nın romanı 1981)

«Tarık Buğra'nın romanı, Türkiye'de yeni bir insan tipi olan kökü toprağa bağlı aydın tipinin ilk örneğini tasvir etmesi bakımından dikkat çekicidir.»

«Tarık Buğra'nın romanı, tarihi bakımdan kısa bir devreyi içine almakla beraber insanı derin olarak düşündürüyor»

Tarık Buğra bu romanında, Cumhuriyet devri Türkiye'sinde bugün için de önemli ve manalı politik ve sosyal bir hadise olan Serbest Fırka'nın bir Orta Anadolu kasabasında yapmış olduğu tesiri inceliyor.

Serbest Cumhuriyet Fırkası 12 Ağustos 1930'da kurulmuş, 17 Kasım 1930'da kapanmıştır. Kurucuları, Atatürk'ün yakından tanıdığı ve şahsiyetlerine güvendiği Cumhuriyet Halk Fırkasına mensup şahıslardır. Başkan: Ali Fethi (Okyar), kâtib-i umumi Nuri Conker'dir. Üyeleri arasında devrin meşhur yazarlarından Ağaoğlu Ahmet, Atatürk hayranı şair Mehmet Emin Yurdakul, İstanbul mebusu Süreyya İlmen Paşa da vardır.

Yeni bir parti demek mevcut parti veya partilerden ayrı bir düşünce ve ayrı bir sosyal, politik görüş demektir. İnkılâpların tamamlanmış olsalar bile, henüz halkın ruhuna iyice yerleşmediği bir devirde, Atatürk'ün böyle bir fırkanın kurulmasına müsaade etmesinin, hattâ bizzat istemesinin manası gerek halk, gerek aydınlar tarafından açık ve seçik olarak anlaşılamamıştır. Tarık Buğra'nın roman kahramanları da onu çeşitli şekillerde yorumlarlar. Fakat romanın esas konusu Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın politik manası değil, halk üzerindeki tesiri, daha doğrusu idareci zümre ile halk kitlesi arasındaki münasebettir.

Devleti her rejimde daima mahdut bir aydınlar zümresi idare eder. Halk yaşayış tarzı itibarıyle daima idareci zümreden ayrıdır. Halkın bizzat devleti idare ettiği hiç bir yerde, hiç bir devirde görülmemiştir. Demokrasilerde halkı temsil eden şahıslar, serbest seçimle iktidar mevkiine geçme suretiyle onlar da halktan ayrılmış olurlar. İdare mevkiine geçme kendiliğinden, insanların düşünüş, duyuş ve davranış tarzlarını değiştirir. Bundan dolayı, hemen her devirde idareci zümre ile halk kitlesi arasında gizli veya açık bir anlaşmazlık ve çatışma olur. Politikayı enteresan yapan da budur. Edebi eserler genellikle insanlar arasındaki anlaşmazlık ve çatışmaya (conflit) dayandığı için, edebiyatçılar politik konuları ele almaktan hoşlanırlar. Fakat bir edebi eseri edebi kılan, politika veya çatışma değil, konunun ele alınış ve işleniş tarzıdır.

Serbest Cumhuriyet Fırkası denemesini dikkate şayan yapan "manasının mübhemiyeti"dir. Şiirde "mana mübhemiyeti" ne kadar önemli ise, hikâye, tiyatro ve romanda da o kadar önemlidir. Edebi eser canlılığını, bu mübhemiyetten alır. Aynı hadiselerin değişik şekillerde yorumlanması, insanları birbirinden ayırır, karşı karşıya getirir, dram veya trajedi de bundan doğar. Tarık Buğra'nın romanını ilgi çekici yapan amillerden biri iyi niyetli insanların iyi niyetleri yüzünden trajik bir duruma düşmüş olmalarıdır.

Romanın esas kahramanı Serbest Cumhuriyet Fırkasının taşra kurucusu Rahmi ile Cumhuriyet Halk Fırkası'nın merkezden gönderdiği müfettiş arasındaki nazik konuşma, meselenin bugün için de taşıdığı manayı çok iyi ortaya koyar: "**Türkiye'yi ve Büyük Halâskârı sevmek ve düşünmek ve Türkiye ile Büyük Gazi için birşeyler yapmak arzusu duymak ve yapılanların ve yapılması gerekenlerin doğrusu ve eğrisi üzerinde fikir beyan etmek sadece ve sadece İsmet Paşa ile erkânına münhasır bir imtiyaz sayılmaz sanıyorum.**"

Halk Partisi müfettişinin etrafında bulunan dalkavuk ve menfaatperestler, Rahmi'nin fikrini geliştirmesine imkân vermezler. Ziyafet sofrasında Müfettiş beyin sağında oturan Gülbeyazların Mahmud, eğilir ve oldukça yüksek bir sesle, Müfettiş beye:

— Sazan yumurtasından hiç almadınız beyefendi, pek güzeldir, diyerek araya lâf karıştırır.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Türk milletinin kendisine ebedi ola-

Ek 38: Roman incelemesine yönelik bir yazı.
(Türk Edebiyatı, Sayı 103, Mayıs 1982)

Ek 39: Türk Edebiyatı dergisinin 200. sayısına ait kapak görseli.
(Sayı 200, Haziran 1990)

Türk Edebiyatı Haziran/90

Kayseri Şâirleri

Bekir OĞUZBAŞARAN

Erciyes Dergisi'ndeki halk edebiyatı yazıları ile bilinen Erkân Kâmil, -bu yazarın asıl adından daha çok tanınan takma adıdır- kendi öz adı ile, "Çağlar Boyunca Kayseri Şairleri- Emir Kalkan" adlı bir antoloji yayınladı.

Anadolu'yu doğudan batıya, kuzeyden güneye birbirine bağlayan anayolların kavşak noktasında, Erciyes Dağı'nın kuzeyinde kurulmuş olan Kayseri, tarih boyunca ticaret merkezi olarak önemini korumuş, çok sayıda ilim adamı yetiştirmesinden dolayı "Makarr-ı Ulemâ" (Bilginlerin Yaşadığı Yer) diye anılmış, bir zamanlar, Bab'ül Feth (Fetih Kapısı) ünvanına sahip olmuş, bugün de ticaret ve sanayi alanındaki gelişmişliği yanısıra, Anadolu'nun önemli kültür merkezlerinden biri durumuna gelmiştir.

Kayseri, çağlar boyunca birçok şair de yetiştirmiştir. Bunlar arasında şair ve hükümdar Kadı Burhaneddin, İbrahim Tennûrî, Âşık Seyrânî, Dadaloğlu, Revâî, Ahmet Remzi Dede (Akyürek), Yaman Dede, Mustafa Necati Karaer, Mustafa Miyasoğlu, Muhsin İlyas Subaşı... ön planda gelenlerdendir. Bunlardan başka, Kayseri'de daha yüzlerce şair yetişmiştir. Gerek Divan, gerek Halk, gerek Tekke şiiri ve yeni Türk edebiyatı dönemlerinden günümüze; her devirde Kayseri, Türk şiiri'ne katkıda bulunan şairlere sahip olmuştur. Bugün de, mahallî gazete ve dergilerden tutun da, Türkiye'nin tanınmış edebiyat dergilerine kadar, şiirleri yayınlanan, şiir kitapları neşredilen bir hayli Kayserili şair vardır. Erciyes, Küçük Dergi, Doğuş Edebiyat, Kültür ve Sanat, Hakimiyet Sanat, Ozanca... gibi dergiler, biraz da bu şair ve yazarların oluşturduğu edebiyat çevreleri sayesinde çıkarılabilmiştir.

Bu şairlerden bir kısmı önceki yıllarda yayınlanan bazı antolojilerde bir araya getirilmiştir. Bu konuda üç antoloji bilhassa önemlidir: Kâzım Yedekçioğlu'nun "Kayserili Genç Şairler Antolojisi", Abdullah Satoğlu'nun iki defa basılan "Kayseri Şairleri" ile "Kayseri Erciyes ve Çevresi Üstüne Şiirler Antolojisi" (Asım Yahyabeyoğlu ile birlikte)... Emir Kalkan'ın kitabı bunların hepsinden daha geniş kapsamlı bir antoloji. Derlemeci, yüzyıllar boyunca Kayseri'de yetişmiş şairleri, tarih sırasına göre tanıtmış. Bunlar arasında, Kayserili olmadığı halde, edebî kişiliğini ve şöhretini burada kazanmış, kitaplarını burada neşretmiş olanlar da yer almış. Her şairin kısa biyografisinden sonra, şiirlerinden örnekler verilmiş. Kitabı, Kayseri Valiliği yayınlamış. Kalkan, kendisinden önceki çalışmalardan tabiî olarak yararlanmış. Böylece, şiir ve edebiyat sevenler için faydalı bir eser ortaya çıkmış. Önceki antolojilerde yer almayan birçok şair, bu kitapla gün ışığına çıkma imkânı bulmuş. Ancak, bence kitabın eleştirilebilecek bir yönü, biyografilerin kısa tutulmuş ve yeterince titiz hazırlanmamış olmasıdır. Bir de, antolojide yer almadığı halde, daha birçok Kayserili şairin varolduğu gerçeği. Meselâ, Mehmet Ateşoğlu ve Ahmet Tevfik Ozan, antolojide yokluklarını ilk farkettiklerimizdendir. Halbuki bunlardan M. Ateşoğlu, hamasî şiirleri ile A. Satoğlu'nun antolojisinde vardı. Üstelik M. Ateşoğlu, bu antolojide yer alan bir çok şairden daha kaliteli ve seviyeli şiirlere sahip, dinî ve millî konulardaki şiirlerini gazete ve dergilerde bugün de okuduğumuz değerli bir şairimiz. Kezâ, Basri Gocul'a da bu antolojide yer verilmemesi, bir eksikliktir. "Oğuzlama"sıyla meşhur merhum Gocul da, tanınmış destan şairlerimizdendir. Ahmet Tevfik Ozan ise, günümüz Türk şiirinde yeri olan bir şair. Yayınladığı ve olumlu eleştiriler alan iki şiir kitabı da Kayseri'de çıktı... Ayrıca, Mevlanâ'nın ilk hocası meşhur mutasavvıf Seyyid Burhaneddin'in "Maarif" adlı kitabında geçen beyitlerin ona ait şiirler sanılması bence büyük bir yanılgıdır... Ama hangi antoloji, hele ilk baskısında dört başı mâmur olabilmiştir ki?... Yine de bu antolojinin şiirimize, edebiyatımıza, kültürümüze bir katkı sağladığına inanıyorum. Seyrânî'nin dediği gibi: "Katreler karışır ırmak çay olur / Bulur deryâsını çay gide gide."

Kayseri, çağlar boyunca birçok şair de yetiştirmiştir. Bunlar arasında şair ve hükümdar Kadı Burhaneddin, İbrahim Tennûrî, Âşık Seyrânî, Dadaloğlu, Revâî, Ahmet Remzi Dede (Akyürek), Yaman Dede, Mustafa Necati Karaer, Mustafa Miyasoğlu, Muhsin İlyas Subaşı... ön planda gelenlerdendir. Bunlardan başka, Kayseri'de daha yüzlerce şair yetişmiştir.

Ek 40: Türk Edebiyatı dergisinin 200. sayısının son sayfası.
(Sayı 200, Haziran 1990)